

UrbanCrime

Χαρτογράφηση της εγκληματικότητας και της ανασφάλειας στην εποχή της οικονομικής κρίσης: Τάσεις, διαστάσεις και συσχετισμοί

Το πρόγραμμα χρηματοδοτείται από το Ελληνικό Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας (ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ.) στα πλαίσια της «1η Προκήρυξη ερευνητικών έργων ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ. για την ενίσχυση των μελών ΔΕΠ και Ερευνητών/τριών και την προμήθεια ερευνητικού εξοπλισμού μεγάλης αξίας» με αριθμό πρότασης 3898

Επιστημονικό Πεδίο: Εγκληματολογία

Παραδοτέο D.1.2 CRIMINAL POLICY REPORT

Ημερομηνία παραδοτέου:

Πακέτο:

Διανομή: Δημόσιο/Εμπιστευτικό

Προτείνεται η χρήση της ετεροαναφοράς: Ζαραφωνίτου Χ.,(Επιστ. Υπεύθ.) (2021). *Τίτλος παραδοτέου, Παραδοτέο Πχ.χ του προγράμματος «Χαρτογράφηση της εγκληματικότητας και της ανασφάλειας στην εποχή της οικονομικής κρίσης: Τάσεις, διαστάσεις και συσχετισμοί», χρηματοδοτούμενο από το Ελληνικό Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας (ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ.), πρόταση με αριθμό 3898. Εργαστήριο Ασθετικής Εγκληματολογίας, Πάντειο Πανεπιστήμιο. Διαθέσιμο από <URL>*

Περίληψη

Στη παρούσα ανάλυση, εξετάζεται η εξέλιξη του εγκληματικού φαινομένου και της ανασφάλειας την περίοδο της οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα. Στο πλαίσιο αυτό, αναλύονται οι θεωρητικές και εμπειρικές προσεγγίσεις αναφορικά με την επίδραση των μακροοικονομικών παραγόντων στην εγκληματικότητα και το φόβο του εγκλήματος. Παράλληλα, εξετάζονται τα στατιστικά δεδομένα εγκληματικότητας για την Ελληνική επικράτεια και την περιφέρεια Αττικής για τη δεκαετία 2009-2019 καθώς και τα στατιστικά δεδομένα εγκληματικότητας σε επίπεδο δημοτικών ενοτήτων για την τριετία 2017-2019 και συγκεκριμένα για τους Δήμους Φιλοθέης-Ψυχικού, Κορυδαλλού και Αθηναίων. Επίσης, παρατίθεται η χωρική ανάλυση των δεδομένων εγκληματικότητας σε επίπεδο Αστυνομικών Τμημάτων για τους ως άνω Δήμους και για την τριετία 2017-2019. Εν συνεχεία, παρουσιάζονται τα πορίσματα ποιοτικής έρευνας, σκοπός της οποίας ήταν η εξέταση της υπάρχουσας κατάστασης σχετικά με ζητήματα εγκληματικότητας και ανασφάλειας στους Δήμους Φιλοθέης-Ψυχικού, Κορυδαλλού και Αθηναίων καθώς και τους τρόπους με τους οποίους το φαινόμενο έχει επηρεαστεί από την οικονομική κρίση. Η έρευνα διεξήχθη μέσω συνεντεύξεων με εκπροσώπους των ως άνω Δήμων αλλά και εκπροσώπους των αντίστοιχων Τμημάτων Ασφάλειας των Δήμων αυτών. Τέλος, ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στα εξαγγελθέντα προγράμματα αντεγκληματικής πολιτικής από την περίοδο της οικονομικής κρίσης και έπειτα έτσι ώστε να παρουσιαστούν οι βασικές κατευθύνσεις και στοχεύσεις της αντεγκληματικής πολιτικής για την υπό εξέταση περίοδο.

Ιστορικό εκδόσεων

Έκδοση	Ημερομηνία	Σχόλια, αλλαγές, Κατάσταση
0.1	ΤΕΛΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ	20/12/2020

Συγγραφείς

Όνομα	Επώνυμο	Email
Χριστίνα	Ζαραφωνίτου	chrizara@panteion.gr
Άγγελος	Μιμής	mimis@panteion.gr
Δημήτρης	Καλαμάρας	jkalamgr@hotmail.com
Ελένη	Κοντοπούλου	elekont@yahoo.gr
Βασιλική	Γιαννοπούλου	vikigiann@gmail.com
Γιώργος	Μπάθας	giorgos_155@hotmail.com
Θάνος	Συνολάκης	synolthanos@gmail.com
Έλενα	Συρμαλή	elenasirmali@gmail.com

Πίνακας Περιεχομένων

1.	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	11
2.	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	12
2.1	ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ: ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΗ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ	12
2.2	ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	14
2.3	ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ	22
2.3.1	ΈΡΕΥΝΕΣ ΣΕ ΜΑΚΡΟ-ΕΠΙΠΕΔΟ	22
2.3.2	ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ	33
3.	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗ, ΦΟΒΟΣ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΣΦΑΛΕΙΑ	39
3.1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	39
3.2	Ο ΦΟΒΟΣ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ	40
3.2.1	ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΗ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΤΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ	40
3.3	ΜΕΛΕΤΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΠΟΡΙΣΜΑΤΩΝ	46
3.3.1	ΕΡΕΥΝΕΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΤΑ ΠΟΣΟΣΤΑ ΘΥΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ	46
3.3.2	ΕΡΕΥΝΕΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΤΟ ΦΟΒΟ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ	62
3.3.3	ΤΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ: ΕΡΕΥΝΕΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΤΟ ΦΟΒΟ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΗ ΘΥΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ	78
3.4	ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΠΟΡΙΣΜΑΤΩΝ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	85
4.	ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΣΗ	90
4.1	ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ	90
4.1.2	Η ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΣΗ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΤΟΥ ΣΙΚΑΓΟ	94
4.1.3	Η ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΣΗ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ GIS ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑΣ	99
5.	ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ	109
5.1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	109
5.2	Η ΕΛΛΑΔΑ ΣΤΗΝ ΥΦΕΣΗ ΤΟΥ 2008: ΜΙΑ ΣΥΝΤΟΜΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ	110
5.3	ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ 2009-2019	114
5.3.1	ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΑΝΑ ΈΤΟΣ	114
5.3.2	ΑΔΙΚΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	116
5.3.3	ΑΝΘΡΩΠΟΚΤΟΝΙΕΣ	121

5.3.4	ΑΔΙΚΗΜΑΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ ΠΕΡΙ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ.....	122
5.3.5	ΑΔΙΚΗΜΑΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ ΠΕΡΙ ΟΠΛΩΝ.....	123
5.3.6	ΑΔΙΚΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΓΕΝΕΤΗΣΙΑΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ.....	124
5.3.7	ΠΛΑΣΤΟΓΡΑΦΙΕΣ – ΠΑΡΑΧΑΡΑΞΕΙΣ - ΛΑΘΡΕΜΠΟΡΙΟ.....	126
5.3.8	ΛΑΘΡΕΜΠΟΡΙΟ	127
5.4	ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ 2017-2019	129
5.4.1	ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΑΝΑ ΔΗΜΟ ΚΑΙ ΈΤΟΣ	129
5.4.2	ΑΔΙΚΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	132
5.4.3	ΑΝΘΡΩΠΟΚΤΟΝΙΕΣ	137
5.4.4	ΑΔΙΚΗΜΑΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ ΠΕΡΙ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ.....	137
5.4.5	ΑΔΙΚΗΜΑΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ ΠΕΡΙ ΟΠΛΩΝ.....	138
5.4.6	ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΓΕΝΕΤΗΣΙΑΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ	139
5.4.7	ΠΛΑΣΤΟΓΡΑΦΙΕΣ – ΠΑΡΑΧΑΡΑΞΕΙΣ - ΛΑΘΡΕΜΠΟΡΙΟ.....	141
5.5	ΧΩΡΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ Α.Τ. ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΦΙΛΟΘΕΗΣ-ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ ΚΑΙ ΑΘΗΝΑΙΩΝ, ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΡΙΕΤΙΑ 2017-2019.....	145
5.5.1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	145
5.5.2	ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΔΙΚΗΜΑΤΟΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΩΝ ΑΔΙΚΗΜΑΤΩΝ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ.....	146
5.5.3	ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΔΙΚΗΜΑΤΟΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΟΥ ΑΔΙΚΗΜΑΤΟΣ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ.....	171
5.5.4	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΑΔΙΚΗΜΑΤΟΣ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ	195
5.5.5	PEARSON ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΣΥΝΔΙΑΚΥΜΑΝΣΗΣ.....	204
5.5.6	ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ (LOCATION QUOTIENT)	206
5.5.7	ΧΩΡΙΚΗ ΑΥΤΟΣΥΣΧΕΤΙΣΗ.....	207
5.6	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	217
6.	ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ.....	222
6.1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	222
6.2	ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ:ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΜΕΛΕΤΗΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	222
6.3	ΑΝΑΔΥΟΜΕΝΕΣ ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ.....	224
6.3.1	ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ ΜΕ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥΣ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ	224
6.3.2	ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ ΜΕ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥΣ ΤΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ	240
6.3.3	ΔΗΜΟΙ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ-ΨΥΧΙΚΟΥ ΚΑΙ ΑΘΗΝΑΙΩΝ ΚΑΙ ΤΑ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΤΜΗΜΑΤΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	288

7.	ΜΕΤΡΑ ΑΝΤΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2011-2020.....	304
7.1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	304
7.2	ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ.....	305
7.2.1	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΤΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ 2010-2014.....	305
7.2.2	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΤΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ 2015-2019	307
7.2.3	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΤΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ 2019- 2023	308
7.3	ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ	310
7.3.1	ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΑΝΤΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ: ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ 2015-2017	311
7.3.2	ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΣΤΟ ΠΕΔΙΟ ΤΗΣ ΑΝΤΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ (2015).....	313
7.3.3	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΠΙΜΕΛΗΤΩΝ ΑΝΗΛΙΚΩΝ	315
7.3.4	ΤΟ ΜΕΤΡΟ ΤΟΥ «ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΥ ΤΗΣ ΓΕΙΤΟΝΙΑΣ».....	316
7.3.5	ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΒΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΥ....	317
7.4	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	319
8.	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	328
	ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ.....	328
	ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ.....	331
9.	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι	340
10.	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ	344

Κατάλογος Εικόνων

Εικόνα 1: Η χαρτογράφηση των Balbi και Guerry για την καταγραφή της σχέσης μεταξύ του μορφωτικού επιπέδου και του βίαιου εγκλήματος στη γαλλική επικράτεια των αρχών του 19 ^{ου} αιώνα	91
Εικόνα 2. Δείγμα της χαρτογράφησης του Fletcher του 1844	93
Εικόνα 3. Το «μοντέλο των ομόκεντρων ζωνών» του Burgess για το Σικάγο	96
Εικόνα 4. Χάρτες νεανικής παραβατικότητας στο Σικάγο της δεκαετίας του 1920	98

Κατάλογος Διαγραμμάτων

Διάγραμμα 6-1: Δημοσιονομικό Έλλειμα, Συνολικές Δαπάνες, Συνολικά Έσοδα (% του ΑΕΠ).....	110
Διάγραμμα 6-2: Έλλειμα Ισοζυγίου Τρεχουσών Συναλλαγών (συνολικό και επιμέρους τομείς, %ΑΕΠ)	110
Διάγραμμα 6-3: Ταξινόμηση τετελεσμένων αδικημάτων στην Ελληνική Επικράτεια κατά τη δεκαετία 2009-2019	115
Διάγραμμα 6-4: Ταξινόμηση τετελεσμένων αδικημάτων στο νομό Αττικής κατά τη δεκαετία 2009-2019.....	116
Διάγραμμα 6-5: Συγκριτικό Ποσοστό Κλοπών και Διαρρήξεων (τετελεσμένα, απόπειρες και εξιχνιάσεις) στην Ελληνική Επικράτεια και στο Νομό Αττικής, για τη δεκαετία 2009-2019.....	117
Διάγραμμα 6-6: Κλοπές Οχημάτων (τετελεσμένα, απόπειρες και εξιχνιάσεις) στην Ελληνική Επικράτεια και στον Νομό Αττικής, για τη δεκαετία 2009-2019.....	118
Διάγραμμα 6-7: Ληστείες (τετελεσμένα, απόπειρες και εξιχνιάσεις) στην Ελληνική Επικράτεια και στον Νομό Αττικής, για τη δεκαετία 2009-2019.....	119
Διάγραμμα 6-8: Απάτες (τετελεσμένα, απόπειρες και εξιχνιάσεις) στην Ελληνική Επικράτεια και στον Νομό Αττικής, για τη δεκαετία 2009-2019	120
Διάγραμμα 6-9: Εκβιάσεις (τετελεσμένα, απόπειρες και εξιχνιάσεις) στην Ελληνική Επικράτεια και στον Νομό Αττικής, για τη δεκαετία 2009-2019.....	121
Διάγραμμα 6-10: Ανθρωποκτονίες (τετελεσμένα, απόπειρες και εξιχνιάσεις) στην Ελληνική Επικράτεια και στον Νομό Αττικής, για τη δεκαετία 2009-2019.....	122
Διάγραμμα 6-11: Αδικήματα σχετικά με ναρκωτικά (τετελεσμένα, απόπειρες και εξιχνιάσεις) στην Ελληνική Επικράτεια και στον Νομό Αττικής, για τη δεκαετία 2009-2019	123
Διάγραμμα 6-12: Αδικήματα σχετικά με το Νόμο περί Όπλων (τετελεσμένα, απόπειρες και εξιχνιάσεις) στην Ελληνική Επικράτεια και στον Νομό Αττικής, για τη δεκαετία 2009-2019.....	124
Διάγραμμα 6-13: Βιασμοί (τετελεσμένα, απόπειρες και εξιχνιάσεις) στην Ελληνική Επικράτεια και στον Νομό Αττικής, για τη δεκαετία 2009-2019.....	125
Διάγραμμα 6-14: Συγκριτικό Ποσοστό περιστατικών Σεξουαλικής Εκμετάλλευσης (τετελεσμένα, απόπειρες και εξιχνιάσεις) στην Ελληνική Επικράτεια και στον Νομό Αττικής, για τη δεκαετία 2009-2019.....	126
Διάγραμμα 6-15: Κυκλοφορία Παραχαραγμένων Νομισμάτων (τετελεσμένα, απόπειρες και εξιχνιάσεις) στην Ελληνική Επικράτεια και στον Νομό Αττικής, για τη δεκαετία 2009-2019.....	127
Διάγραμμα 6-16: Περιστατικά Λαθρεμπορίου (τετελεσμένα, απόπειρες και εξιχνιάσεις) στην Ελληνική Επικράτεια και στον Νομό Αττικής, για τη δεκαετία 2009-2019	128
Διάγραμμα 6-17: Περιστατικά Πλαστογραφίας (τετελεσμένα, απόπειρες και εξιχνιάσεις) στην Ελληνική Επικράτεια και στον Νομό Αττικής, για τη δεκαετία 2009-2019	129
Διάγραμμα 6-18: Ταξινόμηση τετελεσμένων αδικημάτων για το Δήμο Αθηναίων κατά την τριετία 2017-2019	130
Διάγραμμα 6-19: Ταξινόμηση τετελεσμένων αδικημάτων για το Δήμο Κορυδαλλού κατά την τριετία 2017-2019	131
Διάγραμμα 6-20: Ταξινόμηση τετελεσμένων αδικημάτων για το Δήμο Φιλοθέης - Ψυχικού κατά την τριετία 2017-2019	132

Διάγραμμα 6-21: Συγκριτικό ποσοστό τετελεσμένων κλοπών και διαρρήξεων ανά Δήμο και Έτος & Σύνολο τετελεσμένων, σε απόπειρα και εξιχνιάσεων ανά Δήμο, για την τριετία 2017-2019.....	133
Διάγραμμα 6-22: Συγκριτικό Ποσοστό τετελεσμένων κλοπών οχημάτων ανά Δήμο και Έτος & Σύνολο τετελεσμένων, σε απόπειρα και εξιχνιάσεων ανά Δήμο, για την τριετία 2017-2019.....	134
Διάγραμμα 6-23: Συγκριτικό ποσοστό τετελεσμένων λησθειών ανά Δήμο και Έτος & Σύνολο τετελεσμένων, σε απόπειρα και εξιχνιάσεων ανά Δήμο, για την τριετία 2017-2019.....	135
Διάγραμμα 6-24: Απάτες, συγκριτικό ποσοστό τετελεσμένων ανά Δήμο και Έτος & Σύνολο τετελεσμένων, σε απόπειρα και εξιχνιάσεων ανά Δήμο, συνολικά για την τριετία 2017-2019.....	136
Διάγραμμα 6-25: συγκριτικό ποσοστό τετελεσμένων εκβιάσεων ανά Δήμο και Έτος & Σύνολο τετελεσμένων, σε απόπειρα και εξιχνιάσεων ανά Δήμο, για την τριετία 2017-2019.....	137
Διάγραμμα 6-26: Συγκριτικό Ποσοστό τετελεσμένων αδικημάτων σχετικά με ναρκωτικά ανά Δήμο και Έτος & Σύνολο τετελεσμένων, σε απόπειρα και εξιχνιάσεων ανά Δήμο, για την τριετία 2017-2019	138
Διάγραμμα 6-27: Συγκριτικό Ποσοστό τετελεσμένων αδικημάτων σχετικά με το Νόμο περί Όπλων ανά Δήμο και Έτος & Σύνολο τετελεσμένων, σε απόπειρα και εξιχνιάσεων ανά Δήμο, για την τριετία 2017-2019	139
Διάγραμμα 6-28: Συγκριτικό ποσοστό τετελεσμένων βιασμών ανά Δήμο και Έτος & Σύνολο τετελεσμένων, σε απόπειρα και εξιχνιάσεων ανά Δήμο, για την τριετία 2017-2019.....	140
Διάγραμμα 6-29: Συγκριτικό Ποσοστό τετελεσμένων περιστατικών Σεξουαλικής Εκμετάλλευσης ανά Δήμο και Έτος & Σύνολο τετελεσμένων, σε απόπειρα και εξιχνιάσεων ανά Δήμο, για την τριετία 2017-2019	141
Διάγραμμα 6-30: Συγκριτικό ποσοστό τετελεσμένων περιστατικών κυκλοφορίας παραχαραγμένων νομισμάτων ανά Δήμο και Έτος & Σύνολο τετελεσμένων, σε απόπειρα και εξιχνιάσεων ανά Δήμο, για την τριετία 2017-2019.....	142
Διάγραμμα 6-31: Συγκριτικό Ποσοστό τετελεσμένων περιστατικών Λαθρεμπορίου ανά Δήμο και Έτος & Σύνολο τετελεσμένων, σε απόπειρα και εξιχνιάσεων ανά Δήμο, για την τριετία 2017-2019	143
Διάγραμμα 6-32: Συγκριτικό Ποσοστό τετελεσμένων περιστατικών Πλαστογραφίας ανά Δήμο και Έτος & Σύνολο τετελεσμένων, σε απόπειρα και εξιχνιάσεων ανά Δήμο, για την τριετία 2017-2019	144

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η οικονομική κρίση των τελευταίων ετών φαίνεται να έχει επηρεάσει τόσο τα ποσοτικά όσο και τα ποιοτικά χαρακτηριστικά της εγκληματικότητας στην Ελλάδα. Πράγματι, η αύξηση της καθημερινής εγκληματικότητας (λ.χ. διαρρήξεις, κλοπές) καθώς και η όξυνση των περιβαλλοντικών και κοινωνικών προβλημάτων ιδίως στο κέντρο της Ελληνικής πρωτεύουσας, έχει υποβαθμίσει σε μεγάλο βαθμό την ποιότητα της καθημερινής ζωής των κατοίκων της πόλης. Αξίζει, ωστόσο, να σημειωθεί ότι αν και οι μακροοικονομικοί παράγοντες δεν συνδέονται άμεσα με την εκδήλωση εγκληματικών συμπεριφορών σε ατομικό επίπεδο, εντούτοις, οι συνθήκες που γεννά η οικονομική κρίση, φαίνεται να σχετίζονται με την ανάπτυξη ανομικών και συγκρουσιακών καταστάσεων (Ζαραφονίτου, 2016:41). Στη παρούσα ανάλυση, εξετάζεται η εξέλιξη του εγκληματικού φαινομένου και της ανασφάλειας την περίοδο της οικονομικής κρίσης τόσο σε επίπεδο Ελληνικής επικράτειας και περιφέρειας Αττικής όσο και σε επίπεδο Δήμων, με έμφαση στην ενδοαστιακή κατανομή τους στο εσωτερικό των Δήμων. Οι Δήμοι οι οποίοι επιλέχθηκαν ήταν ο Δήμος Αθηναίων, στο οποίο ανήκει και το κέντρο της Αθήνας, καθώς και δύο περιφερειακοί Δήμοι, και ειδικότερα ο Δήμος Φιλοθέης-Ψυχικού και ο Δήμος Κορυδαλλού.

Αρχικά αναλύονται οι θεωρητικές και εμπειρικές προσεγγίσεις αναφορικά με τη σχέση των μακροοικονομικών παραγόντων και της εγκληματικότητας, ενώ στη συνέχεια ακολουθεί η ανάλυση του θεωρητικού πλαισίου και της ερευνητικής εμπειρίας σχετικά με την επίδραση των μακροοικονομικών παραγόντων στο φόβο του εγκλήματος και την ανασφάλεια. Εν συνεχεία, ακολουθεί το 5^ο κεφάλαιο το οποίο εστιάζει στη χαρτογράφηση της εγκληματικότητας, την Περιβαλλοντική Εγκληματολογία και τη χρησιμότητα των Συστημάτων Γεωγραφικών Πληροφοριών (GIS) στη μελέτη της γεωγραφικής κατανομής του εγκλήματος. Στο 6^ο κεφάλαιο παρατίθενται τα στατιστικά δεδομένα εγκληματικότητας για την Ελλάδα την περίοδο της οικονομικής κρίσης. Ειδικότερα, εξετάστηκαν τα στατιστικά δεδομένα εγκληματικότητας για την Ελληνική επικράτεια και την περιφέρεια Αττικής για τη δεκαετία 2009-2019 καθώς και τα στατιστικά δεδομένα εγκληματικότητας σε επίπεδο δημοτικών ενοτήτων για την τριετία 2017-2019 και συγκεκριμένα για τους Δήμους Φιλοθέης-Ψυχικού, Κορυδαλλού και Αθηναίων. Τέλος, παρατίθεται η χωρική ανάλυση των δεδομένων εγκληματικότητας σε επίπεδο Αστυνομικών Τμημάτων για τους ως άνω Δήμους και για την τριετία 2017-2019. Το 7^ο κεφάλαιο περιλαμβάνει τα πορίσματα ποιοτικής έρευνας, σκοπός της οποίας ήταν η εξέταση της υπάρχουσας κατάστασης σχετικά με ζητήματα εγκληματικότητας και ανασφάλειας στους ως άνω Δήμους καθώς και τους τρόπους με τους οποίους το φαινόμενο έχει επηρεαστεί από την οικονομική κρίση. Η έρευνα διεξήχθη μέσω συνεντεύξεων με εκπροσώπους των Δήμων αλλά και εκπροσώπους των αντίστοιχων Τμημάτων Ασφάλειας. Στο 8^ο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα μέτρα αντεγκληματικής πολιτικής τα οποία εξαγγέλθηκαν από την έναρξη της περιόδου της οικονομικής κρίσης και έπειτα έτσι ώστε να διαπιστωθούν οι κατευθύνσεις και βασικές στοχεύσεις των στρατηγικών για την πρόληψη και αντιμετώπιση του εγκληματικού φαινομένου κατά την υπό εξέταση περίοδο. Η παρούσα ανάλυση κλείνει με μια συνόψιση των γενικών συμπερασμάτων σε θεωρητικό και εμπειρικό επίπεδο.

2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

2.1 ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ: ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΗ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ

Το εγκληματικό φαινόμενο είναι ένα φαινόμενο πολυπαραγοντικό και η όποια απόπειρα εξήγησής του απαιτεί τη βαθύτερη κατανόηση του μηχανισμού δράσης και αλληλεπίδρασης των παραγόντων εκείνων οι οποίοι είτε ωθούν είτε αποτρέπουν από το έγκλημα (Φαρσεδάκης, 2005:143-144). Στη βάση αυτή η διερεύνηση της συσχέτισης των οικονομικών παραγόντων με την αύξηση ή μείωση της εγκληματικότητας απασχολεί την επιστημονική κοινότητα των εγκληματολόγων ήδη από τον 19ο αιώνα. Προκειμένου να μελετηθεί η εγκληματικότητα σε σχέση με την οικονομική κρίση, θα πρέπει πρώτα, να αναλυθούν οι έννοιες της οικονομικής κρίσης και του εγκληματικού φαινομένου σε συνάρτηση με τους παράγοντες εκείνους που τα επηρεάζουν.

Τα βασικά στοιχεία που συγκροτούν την έννοια του εγκληματικού φαινομένου είναι τρία: ο κανόνας, η παράβαση και η κύρωση. Η εγκληματικότητα από κοινού με το έγκλημα και τον εγκληματία αποτελούν τις τρεις εκφάνσεις της έννοιας της παράβασης ως επιμέρους στοιχείου του εγκληματικού φαινομένου (Φαρσεδάκης, 2005:14-15). Η εγκληματικότητα ως έννοια αναφέρεται στο «*σύνολο των διαπραχθέντων εγκλημάτων σε ορισμένη τοπικά και χρονικά κοινωνική ομάδα*» (Αλεξιάδης, 2011: 115). Η μελέτη της εγκληματικότητας αναδεικνύει μια σειρά από δισεπίλυτα πολλές φορές ερωτήματα, τα οποία αφορούν τα ποσοτικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά της, τους αιτιώδεις μηχανισμούς καθώς και τη δυνατότητα πρόγνωσης των μεταβολών της εγκληματικότητας σε ένα δεδομένο χωροχρονικό πλαίσιο (Φαρσεδάκης, 2005:40· Ζαραφονίτου, 2004). Κατά τον Durkheim έγκλημα αποτελεί κάθε πράξη που προσβάλλει τη συλλογική συνείδηση των κοινωνιών ενώ γίνεται αντιληπτό ως φυσιολογικό κοινωνικό φαινόμενο (Newburn, 2017:182). Παράλληλα, η ιδέα ότι η ανθρώπινη συμπεριφορά (συμπεριλαμβανομένης και της εγκληματικής συμπεριφοράς) είναι αποτέλεσμα της αλληλεπίδρασης των ατόμων με το κοινωνικό πλαίσιο, δεν είναι νέα. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει η Ζαραφονίτου (1996:11) «*το περιβάλλον και οι ανθρώπινες συμπεριφορές εντάσσονται σε μια διαδικασία αλληλόδρασης και αλληλεξάρτησης, η κατανόηση της οποίας προϋποθέτει τη γνωστική προσέγγιση των σχέσεων μεταξύ φυσικού και κοινωνικού περιβάλλοντος, των κοινωνικών δομών και θεσμών*». Στο πλαίσιο αυτό το περιβάλλον ορίζεται ως «*το σύνολο των στοιχείων του πλαισίου μέσα στο οποίο ζουν τα μέλη μιας κοινωνικής ομάδας τα οποία επηρεάζονται από αυτό και το επηρεάζουν ταυτόχρονα με την εργασία και της δράση τους*» (Chombart de Lauwe, 1982:56, όπως παραπέμπεται σε Ζαραφονίτου, 2004:135-136). Το εγκληματικό φαινόμενο εμφανίζει τέσσερις βασικές διαστάσεις απαραίτητες για την κατανόησή του. Οι διαστάσεις αυτές είναι η νομική διάσταση, η διάσταση που αφορά το δράστη, η διάσταση του θύματος και η διάσταση του τόπου (ή της κατάστασης) (Brantingham

& Brantingham, 1981). Η διερεύνηση της νομικής διάστασης εστιάζει στη δημιουργία και την επιβολή των νόμων. Η διερεύνηση της διάστασης που αφορά το δράστη επικεντρώνεται στα κίνητρα των ατόμων που παραβιάζουν το νόμο ενώ αντικείμενο της μελέτης της διάστασης που αφορά το θύμα αποτελούν οι παράγοντες εκείνοι που καθιστούν συγκεκριμένα άτομα ή περιουσίες στόχους εγκληματικών ενεργειών. Τέλος, το επιστημονικό ενδιαφέρον των εγκληματολόγων επικεντρώνεται και στον τόπο, δηλαδή τη χωρική ή/και χρονική συνιστώσα του εγκλήματος (Brantingham & Brantingham, 1981). Στο πλαίσιο αυτό οι κοινωνικές και οικονομικές διαφοροποιήσεις και αλλαγές (λ.χ. οικονομική κρίση) συνδέονται με τα φαινόμενα τα οποία εμφανίζονται στο χώρο και στο χρόνο.

Η οικονομική κρίση ως έννοια παραπέμπει στο φαινόμενο εκείνο κατά το οποίο «μια οικονομία χαρακτηρίζεται από μια διαρκή και αισθητή μείωση της οικονομικής δραστηριότητας» (Κουφάρης, 2010). Η οικονομική δραστηριότητα σχετίζεται με όλα τα μακροοικονομικά μεγέθη (απασχόληση, εθνικό προϊόν, τιμές, επενδύσεις κ.α.)¹. Ο όρος οικονομική κρίση διαφοροποιείται εννοιολογικά από τον όρο της οικονομικής ύφεσης ενώ δεν παρατηρείται ομοφωνία σχετικά με τον εννοιολογικό προσδιορισμό της. Σύμφωνα με τον Mishkin, η χρηματοοικονομική κρίση είναι μια διατάραξη των χρηματοοικονομικών αγορών, που οδηγεί στην αδυναμία των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων να διοχετεύουν κεφάλαια με αποτελεσματικό τρόπο στις περισσότερο αποδοτικές επενδυτικές ευκαιρίες. Μια χρηματοπιστωτική κρίση, επομένως, έχει ως αποτέλεσμα την αδυναμία των χρηματοπιστωτικών αγορών να λειτουργούν αποτελεσματικά, γεγονός το οποίο επιφέρει απότομη συρρίκνωση της οικονομικής δραστηριότητας (Mishkin, 1996: 17-18). Σε γενικές γραμμές, στη βιβλιογραφία παρατηρείται η διάκριση της οικονομικής κρίσης σε νομισματική, τραπεζική και κρίση χρέους (Eichengreen, Portes, 1987: 2-3). Οι νομισματικές κρίσεις θεωρείται ότι προκαλούνται από την αδυναμία των βασικών οικονομικών μεγεθών, από ορισμένες λανθασμένες δράσεις της κυβερνητικής πολιτικής, από τις αυτό-εκπλήρουμενες προσδοκίες των συμμετεχόντων στην αγορά, ή τέλος, θεωρούνται αποτέλεσμα τραπεζικού ή οικονομικού πανικού (Lazaretou, 2011: 7). Από την άλλη πλευρά, μια τραπεζική κρίση παρουσιάζεται, όταν οι τράπεζες καθίστανται ευάλωτες σε μαζικές αναλήψεις και χρεωκοπία, ύστερα από ανεπιθύμητες αναστατώσεις. Συγκεκριμένα, οι παράγοντες που οδηγούν στην κρίση των τραπεζών είναι η απερίσκεπτη πιστωτική πολιτική, οι απερίσκεπτες επενδυτικές πολιτικές, η κακή διαχείριση της ευθύνης των περιουσιακών στοιχείων και ο τραπεζικός πανικός (Lazaretou, 2011: 8). Τέλος, μια χώρα βιώνει κρίση χρέους, όταν έχει σημαντικές ληξιπρόθεσμες οφειλές του κεφαλαίου και των επιτοκίων των οικονομικών της υποχρεώσεων προς τους δανειστές της, ή όταν υπάρχει αναδιάρθρωση του χρέους ή αποκήρυξη του χρέους με εμπορικούς πιστωτές (Lazaretou, 2011: 9).

¹ Ο βασικότερος δείκτης οικονομικής δραστηριότητας είναι οι επενδύσεις, οι οποίες συμπαράσφουρουν όλα τα οικονομικά μεγέθη . Βλ. σχετικά Κουφάρης, 2010.

Αναφορικά με τη διερεύνηση της σχέσης της οικονομικής κρίσης ή άνθησης και των διακυμάνσεων της εγκληματικότητας, καταρχάς αυτή δύναται να πραγματοποιηθεί σε μακρο-επίπεδο προκειμένου να εξεταστεί η πιθανή επίδραση της γενικής οικονομικής κατάστασης στην εξέλιξη της εγκληματικότητας. Ωστόσο, εξίσου σημαντική θεωρείται και η προσέγγιση σε ένα μεσο-επίπεδο στο οποίο εξετάζεται η επίδραση της οικονομικής κατάστασης μιας μικρότερης σε έκταση περιοχής (λ.χ. πόλη ή γειτονιά) στη διαμόρφωση των ποσοτικών και ποιοτικών χαρακτηριστικών της εγκληματικότητας. Τέλος, σε ένα μικρο-επίπεδο ανάλυσης διερευνάται η σχέση της ατομικής οικονομικής κατάστασης και της εγκληματικής συμπεριφοράς (Ζαραφονίτου, 2004:99). Οι οικονομικοί παράγοντες, συνδέονται με το κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον, καθώς η οικονομική ευημερία ή η οικονομική ύφεση επηρεάζονται από κοινωνικά, ιστορικά και πολιτικά γεγονότα σε ένα δεδομένο χωροχρονικό πλαίσιο. Η διαπίστωση ότι οι οικονομικοί παράγοντες δύνανται να επηρεάσουν τόσο τα ποσοτικά όσο και τα ποιοτικά χαρακτηριστικά της εγκληματικότητας αποκτά ιδιαίτερο ενδιαφέρον υπό το πρίσμα της γεωγραφικής κατανομής της εγκληματικότητας. Ειδικότερα, οι κοινωνικοοικονομικές εξελίξεις μελετώνται σε επίπεδο μακρο- ανάλυσης στο πλαίσιο της οποίας συγκρίνονται μεταξύ τους διαφορετικές χώρες ή πολιτείες, ενώ σε επίπεδο μεσο-ανάλυσης μελετώνται οι ρυθμοί ανάπτυξης στο εσωτερικό της ίδια χώρας, μέσω οικονομικών και δημογραφικών στοιχείων σε σχέση με τα ποσοστά εγκληματικότητας. Στο πλαίσιο αυτό, έχει παρατηρηθεί ότι η εξέλιξη της εγκληματικότητας διαφοροποιείται γεωγραφικά σε συνάρτηση με τις μεταβλητές που ισχύουν σε τοπικό επίπεδο. Παράλληλα, η μελέτη της γεωγραφικής διακύμανσης της εγκληματικότητας σε **μικρο-επίπεδο** εστιάζει στην κατανομή των εγκλημάτων στο εσωτερικό της ίδιας πόλης ή περιοχής (Ζαραφονίτου, 1995, 2004: 59 - 62).

Στο πλαίσιο μελέτης της σχέσης των οικονομικών παραγόντων και της εγκληματικότητας προκύπτουν ερωτήματα σχετικά με την πιθανή κλιμάκωση ή αποκλιμάκωση του εγκληματικού φαινομένου σε περιόδους οικονομικής κρίσης, την πιθανή διαφοροποίηση της σχέσης μεταξύ οικονομικής κρίσης και εγκληματικότητας ανάλογα με το είδος των εγκλημάτων, τη σύνδεση μεταξύ της υποβάθμισης ορισμένων περιοχών, λόγω της οικονομικής κρίσης, και της εγκληματικότητας καθώς και αναφορικά με τον τρόπο με τον οποίο τα αποτελέσματα της οικονομικής κρίσης δύνανται να επιδρούν στο έγκλημα άλλοτε σε μεγαλύτερο και άλλοτε σε μικρότερο βαθμό.

2.2 ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Οι οικονομικοί παράγοντες οι οποίοι συντελούν στην εκδήλωση του εγκλήματος εντάσσονται στους κοινωνικούς παράγοντες και μπορεί να αφορούν τόσο τις οικονομικές εξελίξεις σε μια χώρα, όσο και την οικονομική κατάσταση σε επίπεδο πόλης ή γειτονιάς αλλά και το ατομικό κοινωνικοοικονομικό status.

Στις αρχές του εικοστού αιώνα, ο βιολογικός θετικισμός σταδιακά υποχώρησε και έδωσε τη θέση του στον κοινωνιολογικό θετικισμό, αναφορικά με τη διερεύνηση της εγκληματικής και

αποκλίνουσας συμπεριφοράς. Στις Ηνωμένες Πολιτείες, οι κοινωνιολογικές προσεγγίσεις κυριάρχησαν καθ' όλη τη διάρκεια του εικοστού αιώνα. Οι κυρίαρχες προσεγγίσεις για τους παράγοντες που σχετίζονται με το έγκλημα αφορούσαν την κοινωνική εκμάθηση, τον κοινωνικό έλεγχο και την κοινωνική αποδιοργάνωση (Madfis, 2012).

Στο πλαίσιο, ωστόσο, της μαρξιστικής προσέγγισης αναδεικνύεται για πρώτη φορά ο ρόλος της κοινωνικής τάξης και το έγκλημα γίνεται αντιληπτό ως απόρροια της άνισης κατανομής του πλούτου που γεννά την πάλη των τάξεων. Ο Marx αν και δεν επικεντρώθηκε στην ανάλυση της σχέσης μεταξύ οικονομικού συστήματος και εγκλήματος, εντούτοις, στα έργα του παρατηρούνται κάποιες τέτοιες αναφορές. Κατά μια άποψη² η θεώρηση του Marx γύρω από το έγκλημα συμπυκνώνεται στην έννοια της κατάπτωσης της ηθικής, η οποία προκαλείται από την έλλειψη παραγωγικότητας του μη απασχολούμενου ή υποαπασχολούμενου ατόμου (Vold, Bernard, Snipes, 1998:261-263). Σύμφωνα με τη μαρξιστική αντίληψη η αστική τάξη, η οποία κατέχει τα μέσα παραγωγής, εκμεταλλεύεται την εργατική τάξη (προλεταριάτο), η οποία διαβιώνει σε συνθήκες εξαθλίωσης. Αυτές ακριβώς οι συνθήκες εξαθλίωσης δημιουργούν κατά τον Engels, ως φυσικό επακόλουθο, το έγκλημα, την τρέλα και την αυτοκτονία (Σπινέλλη, 2005:229· Engels, 1974). Παράλληλα, αξίζει να σημειωθεί ότι ο William Bonger, πρώιμος μαρξιστής εγκληματολόγος, απέδωσε το έγκλημα στον εγωισμό που γεννά το καπιταλιστικό σύστημα αναδεικνύοντας τη σημασία των κοινωνικοοικονομικών παραγόντων μέσα από την ποσοτική ανάλυση της σχέσης τους με το έγκλημα (Bonger, 1916).

Ο ρόλος των οικονομικών συνθηκών αναπτύχθηκε ιδιαιτέρως και στο πλαίσιο της θεωρίας της ανομίας του Emile Durkheim, η οποία φαίνεται να άσκησε σημαντική επίδραση τόσο στην Οικολογική Σχολή του Σικάγο και τη θεωρητική σκέψη του Merton όσο και στη γενικότερη παράδοση γύρω από τον κοινωνικό έλεγχο και την παρέκκλιση. Κατά τον Durkheim ο κοινωνικός έλεγχος απορρέει από ηθικούς κανόνες, οι οποίοι θεσμοθετούνται με σκοπό τη ρύθμιση της αντικοινωνικής συμπεριφοράς των κοινωνιών, ενώ ο σεβασμός και η υιοθέτηση των κανόνων αυτών, μέσα από τη διαδικασία της κοινωνικοποίησης, διαμορφώνουν τη κοινωνική συλλογική συνείδηση. Το έγκλημα, κατά τον Durkheim, όπως έχει ήδη αναφερθεί, είναι κάθε πράξη η οποία προσβάλλει ακριβώς αυτή τη βαθιά ριζωμένη στην κοινωνία συλλογική συνείδηση η οποία και αποτελεί προαπαιτούμενο για τη διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής (Newburn, 2017:182). Στη βάση αυτή ο Durkheim ανέπτυξε την έννοια της ανομίας αποπειρώμενος να εξηγήσει την εκδήλωση παραβατικής συμπεριφοράς σε περιόδους έντονων κοινωνικών αλλαγών. Η ανομία ως έννοια παραπέμπει σε μια «κατάσταση κοινωνικής απορρύθμισης, κατά την οποία οι ηθικοί κανόνες παύουν να αποτελούν αποτελεσματική πηγή άσκησης κοινωνικού ελέγχου» (Frazier, 1976:50). Στο πλαίσιο μελέτης του για την αυτοκτονία (1897) διαπίστωσε τη σημασία του βαθμού κοινωνικής ενσωμάτωσης και ηθικής καθοδήγησης των κοινωνιών για τη διαμόρφωση των δεικτών της αυτοκτονίας (Frazier, 1976:50-51). Διέκρινε 4 τύπους αυτοκτονίας μεταξύ των οποίων και η αυτοκτονία που συμβαίνει σε συνθήκες

² Βλ. Hirst, P.Q. (1975). Marx and Engels on law, crime and morality. In Ian Taylor, Paul Walton & Jock Young (eds.). *Critical Criminology*. London: Routledge & Kegan Paul όπως παραπέμπεται σε Vold, Bernard & Snipes, 1998:263.

ανομίας. Ο συγκεκριμένος τύπος αυτοκτονίας δύναται να εμφανισθεί σε συνθήκες έλλειψης ή απορρύθμισης των κοινωνικών κανόνων, οι οποίοι ρυθμίζουν τις επιθυμίες των κοινωνιών και λειτουργούν ως πηγή κοινωνικού ελέγχου για την ατομική συμπεριφορά (Newburn, 2017:185). Κατά τον Durkheim η αύξηση των δεικτών αυτοκτονίας δύναται να πυροδοτηθεί είτε σε συνθήκες οικονομικής κρίσης είτε σε συνθήκες ασυνήθιστης οικονομικής ευημερίας, στις οποίες τα άτομα θα πρέπει ξαφνικά να προσαρμοστούν. Σε ένα τέτοιο πλαίσιο η αδυναμία της κοινωνίας να ρυθμίσει τη συμπεριφορά των ατόμων μέσα από την αναμενόμενη ηθική καθοδήγηση έχει ως αποτέλεσμα την κυριαρχία των ατομικών επιθυμιών, χωρίς, ωστόσο, οι στόχοι που απορρέουν από αυτές να μπορούν να επιτευχθούν λόγω απουσίας των διαθέσιμων μέσων (Frazier, 1976:52-53). Η θέση του Durkheim σχετικά με την αύξηση των δεικτών της αυτοκτονίας σε συνθήκες ανομίας δύναται να εφαρμοστεί αναλογικά σε κάθε μορφή παρεκκλίνουσας συμπεριφοράς.

Ο Merton (1948, 1949) στηριζόμενος στη θεωρητική σκέψη του Durkheim και έχοντας υπ' όψιν του τις προσδοκίες για την επίτευξη της οικονομικής επιτυχίας που δημιουργούσε το λεγόμενο Αμερικανικό όνειρο, ανέπτυξε τη θεωρία του περί ανομίας επαναπροσδιορίζοντας την έννοιά της, ως μια κατάσταση η οποία προκύπτει όταν παρατηρείται διάσταση μεταξύ στόχων και διαθέσιμων μέσων³. Η θεωρία της ανομίας του Merton εμπίπτει στις θεωρίες της έντασης (strain theories), καθώς αυτή ακριβώς η αδυναμία επίτευξης των επιθυμητών στόχων λόγω έλλειψης διαθέσιμων μέσων, δημιουργεί στο άτομο μια έντονη ψυχική ένταση η οποία δύναται να το οδηγήσει στην εκδήλωση εγκληματικής συμπεριφοράς (Σπινέλλη, 2005:248-249). Η θεωρία του Merton αναπτύχθηκε τη δεκαετία του 1930 κατά τη διάρκεια της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης, η οποία κατέστησε σαφές στην Αμερικάνικη κοινωνία ότι τα μέσα για την επίτευξη της οικονομικής επιτυχίας και της υλικής ευημερίας δεν δύνανται να είναι διαθέσιμα σε όλους, και ειδικά σε εκείνους που ανήκουν στην κατώτερη κοινωνικοοικονομικά τάξη. Στο πλαίσιο αυτό, τα άτομα τα οποία αδυνατούν να επιτύχουν τους κοινωνικά προσδιορισμένους και αποδεκτούς στόχους με νόμιμα μέσα καταφεύγουν στη χρήση παράνομων μέσων (Newburn, 2017:188· Χάιδου, 1996:150). Με άλλα λόγια, τα άτομα εκείνα που ανήκουν στα πιο φτωχά στρώματα έχουν μεγαλύτερη πιθανότητα να μην μπορούν να επιτύχουν τους επιθυμητούς στόχους με αποτέλεσμα η ματαίωση και η ψυχική ένταση που προκαλείται να αντιμετωπίζονται μέσα από την εμπλοκή σε εγκληματικές πράξεις (Agnew, 2016:212-213). Ο Merton διέκρινε πέντε τύπους προσαρμογής: τη συμμόρφωση, την καινοτομία, την τυπολατρεία, την απόσυρση και την εξέγερση. Στη βάση αυτή, η θεωρία της έντασης του Merton, όπως και η γενική θεωρία της έντασης του Agnew, υποστηρίζει την ύπαρξη σχέσης μεταξύ του χαμηλού οικονομικού status και εγκληματικής συμπεριφοράς λόγω του χάσματος που δημιουργείται ανάμεσα στο τι προσδοκά το άτομο και τι εν τέλει είναι σε θέση να επιτύχει (Agnew, 2001: 325· Arvanites & Defina, 2006:142,222)⁴. Σε αυτό το σημείο,

³ Ο Frazier αναφέρει ότι το πολιτισμικό πλαίσιο σε μια κοινωνία υποδεικνύει τους στόχους και τα αποδεκτά μέσα για την επίτευξή τους. Βλ. σχετικά Frazier, 1976:15.

⁴ Στοιχεία της θεωρητικής σκέψης του Merton εκφράστηκαν μέσα από τις υποπολιτισμικές θεωρίες των Cohen (θεωρία του «παραβατικού υποπολιτισμού»), Miller (θεωρία για τα «εστιακά ενδιαφέροντα») και Cloward & Ohlin (θεωρίας της «διαφοροποιούσας ευκαιρίας»). Βλ. σχετικά Σπινέλλη, 2005:252-258, Χάιδου, 1996:162-189, Frazier, 1976:15-21, Cloward & Ohlin, 1960, Cohen, 1965 και Miller, 1958.

ωστόσο, θα πρέπει να επισημανθεί ότι έρευνες καταδεικνύουν πως τα επιχειρήματα της θεωρίας της έντασης αναφορικά με τη σχέση του οικονομικού status και της εγκληματικής συμπεριφοράς, μάλλον χρειάζονται αναθεώρηση, λόγω των μέχρι σήμερα μικτών ερευνητικών πορισμάτων (Agnew, 2016:222). Σε κάθε περίπτωση, η οικονομική κατάσταση τείνει να έχει κάποια επίδραση στους περισσότερους, ωστόσο, οι πολύ φτωχοί βιώνουν τη μεγαλύτερη πίεση. Σύμφωνα με τη θεωρία της έντασης, οι οικονομικά ασθενέστεροι, όχι μόνο είναι πιο πιθανό να βιώσουν μεγαλύτερη πίεση, αλλά επιπλέον είναι πιο πιθανό να αντιμετωπίσουν αυτή την ένταση εκδηλώνοντας εγκληματική συμπεριφορά (Agnew, 2016:222). Οι Rosenfeld & Fornango (2007:741) αναφέρουν ότι οι θεωρίες της έντασης στην ουσία συνδέουν τον περιορισμένο αριθμό οικονομικών ευκαιριών με εγκλήματα, τα οποία όμως έχουν σκοπό την αποκόμιση υλικού οφέλους. Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι αναφορικά με την πιθανή συνάρτηση της γενικής κοινωνικοοικονομικής κατάστασης με την εκδήλωση εγκληματικής συμπεριφοράς σε ατομικό επίπεδο η Ζαραφονίτου (2016:41) τονίζει χαρακτηριστικά ότι *«παρότι δεν επαληθεύεται άμεση σύνδεση μεταξύ μακρο-κοινωνικών φαινομένων με ατομικές συμπεριφορές, το περιβάλλον της κρίσης, με τη γενικότερη έννοια, συναρτάται θετικά με τη δημιουργία ανομικών και συγκρουσιακών καταστάσεων όπως η εγκληματικότητα (...) δεν αμφισβητείται ο ρόλος της (της γενικής κοινωνικοοικονομικής κατάστασης) στη δημιουργία ενός ευρύτερου κλίματος ανομίας που απορρέει από το πλαίσιο αυτό και οριοθετεί την κρίση όχι μόνο στο βιοτικό επίπεδο των πολιτών αλλά και -κυρίως- στο αξιακό»*.

Από την άλλη πλευρά, η θεωρία της κοινωνικής αποδιοργάνωσης αναφέρει ότι η εγκληματικότητα οφείλεται περισσότερο στην κοινωνική αποδιοργάνωση που παρατηρείται σε συγκεκριμένα περιβάλλοντα, παρά στα ίδια τα ατομικά χαρακτηριστικά. Η προσέγγιση αυτή επικεντρώνεται στις αστικές συνθήκες, οι οποίες επηρεάζουν τα ποσοστά της εγκληματικότητας. Η έννοια της κοινωνικής αποδιοργάνωσης παραπέμπει στην απουσία συναίνεσης των κοινωνιών αναφορικά με τις επιδιωκόμενες αξίες και τους εφαρμοζόμενους κανόνες και κατ' επέκταση στην έλλειψη κοινωνικής συνοχής (Χάιδου, 1996:131). Στο πλαίσιο αυτό ως αποδιοργανωμένη χαρακτηρίζεται εκείνη η περιοχή στην οποία οι μηχανισμοί κοινωνικού ελέγχου, όπως είναι η οικογένεια, τα εμπορικά καταστήματα, και τα σχολεία, δεν μπορούν να εκτελέσουν τα αναμενόμενα καθήκοντά τους. Οι δείκτες της κοινωνικής αποδιοργάνωσης περιλαμβάνουν την υψηλή ανεργία, τα ποσοστά πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, την παρακμή των γειτονιών, τα χαμηλά επίπεδα εισοδήματος, και το μεγάλο αριθμό των μονογονεϊκών οικογενειών. Οι αποδιοργανωμένες περιοχές χαρακτηρίζονται επίσης, από έντονη κινητικότητα πληθυσμού και πολιτισμική ετερογένεια. Σύμφωνα με τη θεωρία, οι κάτοικοι στις περιοχές αυτές⁵ βιώνουν συγκρούσεις και ως εκ τούτου, η αντικοινωνική συμπεριφορά ανθεί (Siegel, 2010: 142·Rosenfeld & Fornango, 2007:741· Bursik & Grasmick, 1993). Επομένως, η κοινωνική αποδιοργάνωση είναι πολύ πιθανό να ενταθεί σε περιόδους οικονομικής κρίσης, κατά τις οποίες η ανεργία και τα χαμηλά επίπεδα εισοδήματος δεσπόζουν, οδηγώντας σε διατάραξη της κοινωνικής ισορροπίας και σε περαιτέρω αύξηση των αντικοινωνικών συμπεριφορών και του εγκλήματος. Στο πλαίσιο αυτό, ειδική μνεία οφείλει να

⁵ Βλ. και τη σχετική αναφορά στα λεγόμενα “slums”. Πρόκειται για τις φτωχογειτονιές οι οποίες παρουσιάζουν υψηλά ποσοστά εγκληματικότητας, αυτοκτονίας, και παρεκκλίνουσας συμπεριφοράς. Βλ. Χάιδου 1996:132.
Παραδοτέο 1.2. Criminal policy report

γίνει στην θεωρητική προσέγγιση της Οικολογικής Σχολής του Σικάγο. Σύμφωνα με τους R. E. Park, E. Burgess και R. Mackenzie, υπάρχουν για τους ανθρώπους «φυσικές περιοχές» αντίστοιχες με εκείνες των ζώων ή των φυτών (Park et al., 1925· Ζαραφωνίτου, 2004). Οι συγγραφείς παρουσίασαν ένα μοντέλο πέντε ομόκεντρων ζωνών, για την πόλη του Σικάγου και έπειτα για άλλες αμερικανικές πόλεις. Η πρώτη ζώνη περιλαμβάνει τον κεντρικό τομέα των επιχειρήσεων και εμπορικών δραστηριοτήτων, η δεύτερη ζώνη αποτελεί τη μεταβατική ζώνη, στην οποία οι κατοικίες αντικαθίστανται σταδιακά από βιομηχανίες ή επιχειρήσεις και θεωρείται η πιο υποβαθμισμένη, στην τρίτη ζώνη κατοικούν οι εργάτες της βιομηχανίας που εγκατέλειψαν τη μεταβατική ζώνη, στην τέταρτη ζώνη υπάρχουν οι ακριβές κατοικίες, ενώ τέλος, η πέμπτη ζώνη χαρακτηρίζεται ως η ζώνη των προαστίων, η οποία μπορεί να στεγάσει μεγάλο αριθμό κατοίκων (Ζαραφωνίτου, 2004:139-140). Οι Clifford Shaw και Henry McKay πραγματοποίησαν μια πολυετή έρευνα βασιζόμενοι στο μοντέλο αυτό (Shaw & McKay, 1942). Το συμπέρασμα της έρευνας ήταν ότι στις πιο υποβαθμισμένες περιοχές της πόλης, η εγκληματικότητα αναπτύσσεται με τη μορφή «κοινωνικής παράδοσης» και οι ανήλικοι κοινωνικοποιούνται βάσει αξιών που συγκρούονται με τις κρατούσες. Το υψηλότερο ποσοστό εγκληματικότητας συγκεντρωνόταν στην «μεταβατική ζώνη» που αποτελούσε την πλέον υποβαθμισμένη περιοχή του Σικάγου. Το γεγονός αυτό ερμηνεύθηκε ως αποτυχία της κοινοτικής κοινωνικοποίησης σε περιοχές των μεγάλων πόλεων που διαθέτουν χαρακτηριστικά κοινωνικής αποδιοργάνωσης, όπως ζώνες εργοστασιακής ή εμπορικής φύσης, υποβαθμισμένες κατοικίες, πληθυσμιακή πυκνότητα, χαμηλό δείκτη οικογενειακού εισοδήματος και έγγειας ιδιοκτησίας και υψηλό δείκτη αλλοδαπών και εθνικών μειονοτήτων (Ζαραφωνίτου, 1996:15· Ζαραφωνίτου & Χρυσόχοου, 2015:14-15). Στη βάση των ανωτέρω αναδεικνύεται η προεξάρχουσα σημασία των μηχανισμών της κοινότητας. Μεταξύ αυτών συγκαταλέγονται οι κοινωνικοί δεσμοί των κατοίκων και ο βαθμός στον οποίο οι κάτοικοι ασκούν κοινωνικό έλεγχο στις γειτονιές τους. Οι κοινωνικοί δεσμοί και ο άτυπος κοινωνικός έλεγχος θεωρούνται σημαντικοί παράγοντες οι οποίοι δύνανται να λειτουργήσουν ως ανάχωμα σε καταστάσεις (π.χ. φτώχεια, αστάθεια, εθνοτική ετερογένεια) που επηρεάζουν την κοινωνική οργάνωση μιας γειτονιάς. Παραδείγματα άτυπου κοινωνικού ελέγχου περιλαμβάνουν περιπτώσεις στις οποίες οι κάτοικοι συμμετέχουν σε δράσεις για την πρόληψη του εγκλήματος. Χαρακτηριστικά τέτοια παραδείγματα είναι τα τοπικά δίκτυα φιλίας, οι ψυχαγωγικές δραστηριότητες της γειτονιάς και η συμμετοχή σε συναντήσεις της τοπικής κοινότητας. Όπως αναφέρει ο Bursik (1988: 527), το «εύρος και η ισχύς των τοπικών δικτύων επηρεάζει άμεσα την αποτελεσματικότητα του άτυπου κοινωνικού ελέγχου». Η θεωρία της κοινωνικής αποδιοργάνωσης, εν τέλει, φάνηκε να εστιάζει ακριβώς σε αυτό, δηλαδή, στην επίδραση των αποδυναμωμένων κοινωνικών δεσμών της κοινότητας στο έγκλημα ως αποτέλεσμα της «οικονομικής υποβάθμισης, της πληθυσμιακής αστάθειας και της πολιτισμικής ετερογένειας» (Rosenfeld & Fornango, 2007:741).

Σε αυτό το σημείο αξίζει να σημειωθεί ότι όσον αφορά τη σχέση της εγκληματικότητας και του χώρου/περιβάλλοντος, διερευνήθηκε για πρώτη φορά από τους Quételet και Guerry, προδρόμους των οικολογικών ερευνών, στο πλαίσιο της Γαλλοβελγικής Χαρτογραφικής Σχολής. Πράγματι, οι ιδρυτές της Γαλλοβελγικής Χαρτογραφικής Σχολής, στις αρχές του 19^{ου} αιώνα, μέσα από τη μελέτη της γεωγραφικής κατανομής της εγκληματικότητας και της

χαρτογράφησης της αποπειράθηκαν να εξετάσουν την επίδραση των κοινωνικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών παραγόντων στο εγκληματικό φαινόμενο. Η Γαλλοβελγική Χαρτογραφική Σχολή θεωρείται ότι έθεσε τις βάσεις του κοινωνιολογικού θετικισμού συμβάλλοντας παράλληλα στη θεμελίωση της επιστήμης της Εγκληματολογίας. Παράλληλα, επηρέασε τη θεωρητική σκέψη της Σχολής του Σικάγου καθώς και τις επόμενες οικολογικές μελέτες της εγκληματικότητας (Ζαραφονίτου & Χρυσόχου, 2015:13· Ζαραφονίτου, 2004). Στο πλαίσιο αυτό ο Quételet (1835) διαπίστωσε ότι κάθε χώρα παρουσιάζει έναν συγκεκριμένο «προϋπολογισμό εγκλήματος» ο οποίος από χρόνο σε χρόνο χαρακτηρίζεται από μια σταθερότητα, υποστηρίζοντας έτσι τη δυνατότητα πρόγνωσης της εγκληματικότητας ακόμα και κατά κατηγορίες εγκλημάτων (Φαρσεδάκης, 2005:86). Επιπρόσθετα, διατύπωσε το λεγόμενο «θερμικό νόμο» στηριζόμενος στην παρατήρηση ότι το χειμώνα στη Γαλλία τα εγκλήματα της ιδιοκτησίας είναι περισσότερα στο Βορρά λόγω της αύξησης των βιοτικών αναγκών ενώ στο νότο κατά τους καλοκαιρινούς μήνες παρατηρούνταν αύξηση στα εγκλήματα κατά των προσώπων λόγω της επικράτησης των παθών (Ζαραφονίτου, 2004:55).

Οι σύγχρονες θεωρητικές προσεγγίσεις της Περιβαλλοντικής Εγκληματολογίας στηρίζονται στην έννοια της ορθολογικής επιλογής και εστιάζουν στις περιβαλλοντικές διαστάσεις του εγκλήματος και το ρόλο του περιβάλλοντος, ειδικά του αστεακού, στη διαμόρφωση των εγκληματικών ευκαιριών. Η θεωρία των καθημερινών δραστηριοτήτων (routine activity theory) αποτελεί την πιο αντιπροσωπευτική προσέγγιση στο πεδίο της Περιβαλλοντικής Εγκληματολογίας. Στο πλαίσιο αυτής της προσέγγισης, ο εγκληματίας δεν χαρακτηρίζεται από κάποια ιδιαιτερότητα ή παθολογία. Η θεωρία εστιάζει στο έγκλημα «*ως στοιχείο συναρτώμενο με τις καθημερινές δραστηριότητες*». Στη βάση αυτή οι εγκληματικές πράξεις τελούνται σε περιβάλλοντα τα οποία ευνοούν την τέλεσή τους (Ζαραφονίτου & Χρυσόχου, 2015:17). Σύμφωνα με την εν λόγω θεωρητική προσέγγιση το έγκλημα αποτελεί προϊόν του τρόπου ζωής ή των δραστηριοτήτων ρουτίνας της καθημερινής ζωής και η πιθανότητα θυματοποίησης συναρτάται με τη δομή των καθημερινών δραστηριοτήτων ρουτίνας. Οι Cohen και Felson υποστήριξαν ότι οι περισσότεροι παραβάτες διαπράττουν τα εγκλήματά τους σε «κατάλληλα» περιβάλλοντα που εμφανίζουν τρία απαραίτητα βασικά στοιχεία: έναν πιθανό δράστη, έναν κατάλληλο στόχο και την απουσία ενός ικανού φύλακα (Felson & Boba, 2010:28· Cohen & Felson, 1979· Felson & Cohen, 1980). Οι Cohen και Felson ορίζουν τις δραστηριότητες ρουτίνας ως κάθε επαναλαμβανόμενη και επικρατούσα δραστηριότητα, μέσω της οποίας ο πληθυσμός μιας πόλης ή μιας γειτονιάς καλύπτει τις ανάγκες του (εργασία, δραστηριότητες αναψυχής, αγορές κ.λ.π.) (Andresen, 2010:15). Οι καθημερινές δραστηριότητες βασίζονται συχνότερα στη συμβίωση και στον κοινόχρηστο χώρο και περιλαμβάνουν το συντονισμό πολλών ατόμων που κινούνται στο χώρο και στο χρόνο. Ως εκ τούτου, οι δραστηριότητες ρουτίνας είναι, σε γενικές γραμμές, νόμιμες και κοινές (Cohen & Felson, 2010 (1979)).

Προκειμένου να αναδείξουν την επίδραση των καθημερινών δραστηριοτήτων στις αλλαγές που παρατηρούνται αναφορικά με τα ποσοτικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά της εγκληματικότητας εστίασαν στις δεκαετίες μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, κατά τις οποίες τα εισοδήματα αυξήθηκαν σημαντικά, οδηγώντας, μάλιστα, ορισμένους μελετητές να αναφέρουν αυτήν την

Παραδοτέο 1.2. Criminal policy report

περίοδο ως Χρυσή Εποχή του καπιταλισμού (Webber & Rigby, 1996). Η εν λόγω περίοδος ήταν μια περίοδος ουσιαστικής αύξησης στα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας και στα βίαια εγκλήματα σε ολόκληρο το δυτικό κόσμο. Αυτό συχνά αναφέρεται ως το κοινωνιολογικό παράδοξο καθώς υπήρχε οικονομική άνθηση. Το φαινόμενο, λοιπόν, αυτό αποπειράθηκε να εξηγήσει η θεωρία των καθημερινών δραστηριοτήτων. Έτσι υποστηρίχθηκε ότι η μεταπολεμική εποχή οδήγησε σε αυξημένες ευκαιρίες για περισσότερες δραστηριότητες εκτός του σχετικά προστατευμένου περιβάλλοντος της κατοικίας⁶. Ταυτόχρονα, υπήρχαν και άλλες, κοινωνικοπολιτισμικές αλλαγές στην κοινωνία, οι οποίες συνέβησαν ταυτόχρονα: εγκατάσταση νέων πληθυσμών, αυξημένο ποσοστό νέων ατόμων που εγκαταλείπουν την οικογενειακή εστία και αύξηση του αριθμού των γυναικών που εργάζονται. Όλο και περισσότεροι άνθρωποι άρχισαν να δραστηριοποιούνται εκτός του προστατευμένου περιβάλλοντος της κατοικίας, με συνέπεια την αύξηση των εγκληματικών ευκαιριών και κατ' επέκταση της πιθανότητας θυματοποίησής τους (Andresen, Brantingham, Kinney, 2010:184).

Παράλληλα, η Patricia και ο Paul Brantingham (1983) ανέπτυξαν τη θεωρία του Εγκληματικού Προτύπου ή των Μοτίβων Εγκλήματος (Crime Patterns), η οποία αποτέλεσε και την πρώτη προσπάθεια ανάπτυξης μιας θεωρίας στον τομέα της περιβαλλοντικής Εγκληματολογίας. Στο πλαίσιο αυτό προεξάρχουσα σημασία έχει η έννοια του «εγκληματικού περιγράμματος» το οποίο προσδιορίζεται στη βάση των διαφορετικών πληροφοριών και συμβολισμών της καθημερινής ζωής των ανθρώπων. Έτσι το εγκληματικό μοτίβο διαμορφώνεται μέσα από τις καθημερινές δραστηριότητες των δραστών, οι οποίοι διαπράττουν τα εγκλήματά τους σε γνωστά σημεία στο χώρο, στα οποία δραστηριοποιούνται σε καθημερινή βάση, τους λεγόμενους κόμβους όπως το σπίτι, η εργασία κ.λ.π. (Περπέρης, 2017:77-78). Τα μοτίβα είναι ιδιαίτερα σημαντικά για τις ανθρώπινες δραστηριότητες, καθώς σύμφωνα με τη θεωρία, οι άνθρωποι συνηθίζουν να έχουν πρότυπα στην καθημερινή τους ζωή (Andresen, 2010). Σε κάθε περίπτωση τα μοτίβα ή πρότυπα αφορούν όλες τις κοινωνικές δραστηριότητες και το έγκλημα και «προσδιορίζονται από το χωρικό, κοινωνικό, νομικό και ψυχολογικό περιβάλλον. Καταλήγουν δε στην υπόδειξη του καλού (ευνοϊκού) και κακού (αρνητικού) στόχου ή θύματος στο πλαίσιο της διάπραξης ενός εγκλήματος» (Ζαραφωνίτου & Χρυσόχου, 2015:17· Andresen, 2010:26).

Τόσο η θεωρία των καθημερινών δραστηριοτήτων όσο και η θεωρία των μοτίβων εγκλήματος προϋποθέτουν μια διαδικασία ορθολογικής επιλογής των δραστών και θυμάτων. Σύμφωνα με τη θεωρία της ορθολογικής επιλογής (rational choice theory) το έγκλημα αποτελεί μια «συνειδητή απόφαση βάσει μιας σειράς υποκειμενικών και αντικειμενικών παραγόντων» (Ζαραφωνίτου & Χρυσόχου, 2015:19). Γενικότερα, η προσέγγιση της Ορθολογικής Επιλογής βασίζεται στη στάθμιση κόστους και οφέλους κατά τη λήψη της απόφασης περί τέλεσης ή μη τέλεσης μιας εγκληματικής πράξης. Η διαμόρφωση της συνειδητής αυτής απόφασης

⁶ Οι Felson & Cohen μελέτησαν σε μακρο-επίπεδο την εξέλιξη των διαρρήξεων στις Η.Π.Α. κατά τη χρονική περίοδο 1950-1972 αναδεικνύοντας τρεις σημαντικούς δείκτες: τη συμμετοχή νέων ατόμων, τη διαμονή των ατόμων αυτών μακριά από την οικογένειά τους και την ύπαρξη πολλών στόχων και εγκληματικών ευκαιριών. Βλ. σχετικά Ζαραφωνίτου & Χρυσόχου, 2015:18-19.

προϋποθέτει τέσσερα κριτήρια: τη διάπραξη του εγκλήματος κάποια φορά ή τη μη διάπραξη του, την επιλογή ή μη επιλογή ενός συγκεκριμένου στόχου, τη συχνότητα με την οποία θα τελεί ο δράστης τα εγκλήματά του καθώς και το εάν και πότε θα αποστασιοποιηθεί από το έγκλημα (Andresen, 2010:24). Η θεωρητική προσέγγιση της Ορθολογικής Επιλογής αξιοποιείται συχνά στην πρόληψη του εγκλήματος. Στο πλαίσιο αυτό η πρόληψη παραπέμπει σε μέτρα για τη μείωση των ευκαιριών διάπραξης εγκλημάτων. Αυτή η προσέγγιση κατευθύνεται σε πολύ συγκεκριμένα εγκλήματα και επιδιώκει να τροποποιήσει το περιβάλλον εντός του οποίου το έγκλημα συμβαίνει, καθιστώντας την παραβατική συμπεριφορά πιο δύσκολη, πιο επικίνδυνη και λιγότερο ανταποδοτική (Clarke, 1997). Ως εκ τούτου, υπάρχει ένα σύνολο αρχών και επιχειρησιακών τακτικών πρόληψης του εγκλήματος.

Η έννοια της ορθολογικής επιλογής συναντάται και στην οικονομική θεωρία του Becker (1968) για το έγκλημα. Στο πλαίσιο της θεωρίας αυτής ο εγκληματίας σταθμίζει τη ζημία και το κέρδος ως πιθανή απόρροια των πράξεών του (Μπουγάδη, 2016:97). Οι Αντωνάκης και Καραβίδας (1989:17) αναφέρουν ότι ο Becker αντιλαμβάνεται το έγκλημα ως «ένα είδος προσφοράς εργασίας με κύριο χαρακτηριστικό την αβεβαιότητα ως προς την αμοιβή που απορρέει από το ενδεχόμενο της σύλληψης και τιμωρίας του ατόμου που διαπράττει το έγκλημα». Ο Becker, δηλαδή, αξιοποιώντας τη θεωρία της χρησιμότητας υποστήριξε ότι ένα άτομο εμπλέκεται στην εγκληματική δραστηριότητα όταν διαπιστώσει ότι η χρησιμότητα που θα αντλήσει από αυτή είναι μεγαλύτερη από τη χρησιμότητα που θα αντλούσε αν εμπλεκόταν σε νόμιμες δραστηριότητες (Αντωνάκης & Καραβίδας, 1989:17· Imran, Hosen, Chowdhury, 2018:1426· Saridakis & Spengler, 2012:168). Στο πλαίσιο αυτό ο Levitt (2004:170) αναφέρει ότι «σε θεωρητικά μοντέλα όπως αυτό του Becker η όποια βελτίωση στις ευκαιρίες που παρέχει η νόμιμη αγορά εργασίας καθιστά το έγκλημα λιγότερο ελκυστικό. Αυτή η πρόβλεψη πιθανότατα να είναι πιο σχετική με εγκλήματα που προϋποθέτουν άμεσο οικονομικό κίνητρο». Στην ίδια κατεύθυνση και οι Rosenfeld & Fornango (2007:741) επισημαίνουν ότι, υπό το πρίσμα της οικονομικής προσέγγισης γύρω από το έγκλημα, όταν η ανταμοιβή η οποία απορρέει από τη σύννομη δραστηριότητα υπερβαίνει την ανταμοιβή την οποία συνεπάγεται η παράνομη δραστηριότητα, τότε το άτομο έχει αυξημένη πιθανότητα να επιδείξει σύννομη συμπεριφορά, ενώ αυξημένη πιθανότητα εμπλοκής σε εγκληματική δραστηριότητα παρατηρείται στην αντίστροφη περίπτωση.

Σε επίπεδο θεωρητικής προσέγγισης και στη βάση των όσων προηγήθηκαν, προκύπτει με σαφήνεια ότι οι οικονομικοί παράγοντες διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην εξήγηση της εγκληματικής συμπεριφοράς. Ωστόσο, οι αιτιολογικές διαδικασίες στις οποίες θεμελιώνεται κάθε φορά η σύνδεση μεταξύ οικονομικών παραγόντων και εγκλήματος δύναται να διαφοροποιούνται. Στο πλαίσιο των θεωριών για την ανομία το έγκλημα γίνεται αντιληπτό ως απόρροια είτε της κοινωνικής απορρύθμισης και της αναποτελεσματικότητας των ηθικών κανόνων, ως πηγής άσκησης κοινωνικού ελέγχου, είτε της πίεσης που ασκείται στο άτομο λόγω του περιορισμού των οικονομικών ευκαιριών και των διαθέσιμων μέσων για την επίτευξη των κοινά αποδεκτών στόχων σε ένα δεδομένο κοινωνικό και πολιτισμικό πλαίσιο. Από την άλλη πλευρά, θεωρίες, όπως εκείνη των καθημερινών δραστηριοτήτων που εστιάζει στις διαθέσιμες

Παραδοτέο 1.2. Criminal policy report

εγκληματικές ευκαιρίες, αναδεικνύουν τη σχέση μεταξύ της οικονομικής ευμάρειας και της εγκληματικής συμπεριφοράς, καθώς σε συνθήκες οικονομικής άνθησης αυξάνονται οι εγκληματικοί στόχοι και κατ' επέκταση και οι εγκληματικές ευκαιρίες. Στο πλαίσιο αυτό, ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη διαδικασία της ορθολογικής επιλογής, η οποία φαίνεται να αποτελεί συστατικό στοιχείο και της προαναφερθείσας οικονομικής προσέγγισης γύρω από το έγκλημα. Σε κάθε περίπτωση η ανάλυση της σχέσης των οικονομικών παραγόντων και του εγκλήματος σε εμπειρικό επίπεδο κρίνεται απαραίτητη για την καλύτερη κατανόηση του εξηγητικού πλαισίου.

2.3 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

2.3.1 ΈΡΕΥΝΕΣ ΣΕ ΜΑΚΡΟ-ΕΠΙΠΕΔΟ

Η παγκόσμια οικονομική κρίση των τελευταίων ετών προκάλεσε ερωτήματα σε σχέση με τον τρόπο με τον οποίο τα αποτελέσματά της επηρέασαν τα ποσοστά εγκληματικότητας. Ωστόσο, από πολύ παλαιότερα, το θέμα είχε απασχολήσει τους επιστήμονες. Πολλοί μακροοικονομικοί παράγοντες όπως η ανεργία, το ακαθάριστο εθνικό προϊόν, ο δείκτης του καταναλωτικού συναισθήματος, η φτώχεια, η ανισότητα εισοδήματος, η ισοτιμία αγοραστικής δύναμης κ.ά., μέσω των οποίων μετρούνται οι οικονομικές διακυμάνσεις,⁷ χρησιμοποιούνται για την εξέταση της σχέσης μεταξύ δυσμενών οικονομικών συνθηκών και εγκλήματος, κυρίως των εγκλημάτων κατά της περιουσίας και ιδιοκτησίας αλλά και των βίαιων εγκλημάτων. Οι πρώτοι που υποστήριξαν τη συνάρτηση των κοινωνικών και οικονομικών συνθηκών με το έγκλημα ήταν οι More (1551), Smith (1763) και Engels (1892) (Αντωνάκης & Καραβίδας, 1989:15). Σε επίπεδο εμπειρικών μελετών, πρόδρομος θα μπορούσε να θεωρηθεί ο Guerry (1833), ο οποίος εξέτασε την κατανομή των εγκλημάτων, για την περίοδο 1825-1830, σε πέντε μεγάλες διοικητικές περιφέρειες στη Γαλλία (η κάθε μία αποτελούνταν από 17 διαμερίσματα) και διαπίστωσε ότι στις περιοχές του Βορρά, οι οποίες είχαν εκβιομηχανιστεί και ήταν ιδιαιτέρως πυκνοκατοικημένες, επικρατούσαν τα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας ενώ στο Νότο τα εγκλήματα κατά των προσώπων. Στις περιοχές της Δύσης και του Κέντρου καταγράφηκε μικρότερος αριθμός αδικημάτων ενώ στις περιοχές της Ανατολής παρατηρήθηκε ότι ο αριθμός των εγκλημάτων τελούσε σε συνάρτηση με τον πληθυσμό. Χαρτογραφώντας τα παραπάνω δεδομένα διαπίστωσε μεταξύ άλλων ότι οι εγκληματικές ευκαιρίες συνδέονται με τη

⁷ Οι επαναλαμβανόμενες διακυμάνσεις απεικονίζουν τους λεγόμενους οικονομικούς ή επιχειρηματικούς κύκλους. Σύμφωνα με τους Burns & Wesley (1946:3) ο οικονομικός κύκλος «αποτελείται από διαστολές οι οποίες συμβαίνουν περίπου την ίδια χρονική στιγμή σε πολλές οικονομικές δραστηριότητες και οι οποίες ακολουθούνται με παρόμοιο τρόπο από γενικές υφέσεις, συστολές και αναγεννήσεις οι οποίες λαμβάνουν χώρα κατά τη φάση ανόδου το επόμενο κύκλου. Αυτή η ακολουθία των αλλαγών είναι επαναλαμβανόμενη αλλά όχι περιοδική. Η διάρκεια του οικονομικού κύκλου ποικίλλει από πάνω από ένα χρόνο μέχρι 10 ή 12 χρόνια. Οι οικονομικοί κύκλοι δεν διαιρούνται σε μικρότερους κύκλους με παρόμοια χαρακτηριστικά με εύρος το οποίο να προσεγγίζει το δικό τους». Κατά τους Cook & Zarkin (1985) υπάρχουν 4 παράγοντες οι οποίοι δύνανται να διαμορφώνουν τη σχέση οικονομικών κύκλων και εγκλήματος. Αυτοί οι παράγοντες είναι η μεταβολή στις νόμιμες ευκαιρίες επαγγελματικής απασχόλησης, η μεταβολή στις εγκληματικές ευκαιρίες, η κατανάλωση προϊόντων που συμβάλλουν στην εκδήλωση εγκληματικής συμπεριφοράς (λ.χ. αλκοόλ, ναρκωτικά και όπλα) και οι μεταβολές στο χρόνο αναφορικά με την αντίδραση του ποινικού συστήματος. Βλ. Cook & Zarkin (1985) όπως παραπέμπεται σε Raphael & Winter-Ebmer (2001:265).

βιομηχανική ανάπτυξη και την εμπορική δραστηριότητα ενώ ανέδειξε και το ρόλο της οικονομικής ανισότητας (Ζαραφονίτου, 2004:55). Παράλληλα, ο Von Mayr στη Γερμανία και για την περίοδο 1835-1861 εντόπισε συσχέτιση μεταξύ της αύξησης των τιμών της σίκαλης και της παρατηρηθείσας αύξησης των κλοπών (Léauté, 1972· Ζαραφονίτου, 2004:99). Όπως αναφέρει η Ζαραφονίτου (2004:99) από τον 19^ο αιώνα και έπειτα έως και το τέλος του Α' παγκοσμίου πολέμου οι εμπειρικές μελέτες καταδείκνυαν μια θετική σχέση ανάμεσα στην οικονομική ύφεση και την αύξηση της εγκληματικότητας, ενώ μετά την οικονομική κρίση του 1929 αυτή η σχέση προκύπτει ως αντίστροφη.

Έναν κλασικό δείκτη απεικόνισης της γενικής οικονομικής κατάστασης αποτελεί ο δείκτης της ανεργίας. Υποστηρίζεται ότι όταν αυξάνεται η ανεργία αυξάνεται και το έγκλημα και αυτό γιατί η αύξηση της ανεργίας δύναται να οδηγήσει σε αύξηση της εγκληματικότητας λόγω μείωσης των νόμιμων ευκαιριών κέρδους⁸. Οι Raphael και Winter-Ebmer (2001:262) αναφέρουν ότι στο πλαίσιο μιας ορθολογικής προσέγγισης η εγκληματική δραστηριότητα δύναται να αποτελέσει μια εναλλακτική επαγγελματική ενασχόληση που αποφέρει κέρδος. Σε έρευνά τους στην Αμερική, στην οποία μελέτησαν τη σχέση μεταξύ των δεικτών ανεργίας και των δεικτών για 7 διαφορετικά κακουργήματα σε 50 πολιτείες για την περίοδο 1971-1997 διαπίστωσαν ότι η αύξηση της ανεργίας σχετίζεται με αύξηση των αδικημάτων κατά της ιδιοκτησίας, ωστόσο, μια τέτοια σχέση δεν προέκυψε αναφορικά με τα εγκλήματα βίας (Raphael & Winter-Ebmer, 2001: 276).

Ο Levitt (2004:163) διερευνώντας του παράγοντες που συνέβαλαν στη μεγάλη πτώση του εγκλήματος στις Η.Π.Α. τη δεκαετία του 1990⁹ διαπίστωσε ότι ο δείκτης της ανεργίας δεν διαδραμάτιζε τόσο σημαντικό ρόλο. Ειδικότερα, τη δεκαετία του 1990 παρατηρήθηκε μια απότομη πτώση των ποσοστών εγκληματικότητας σε όλα τα είδη των εγκλημάτων και σε όλες τις πολιτείες της Αμερικής. Πράγματι, ο δείκτης ανθρωποκτονιών μειώθηκε σε ποσοστό 43% για την περίοδο 1991-2001. Παράλληλα, οι δείκτες του FBI για τα βίαια εγκλήματα παρουσίασαν μια πτώση της τάξεως του 34% ενώ ο αντίστοιχος δείκτης για τα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας μια πτώση της τάξεως του 29%. Η μείωση αυτή φάνηκε να προκύπτει τόσο από τα ποσοστά καταγγελιών στην Αστυνομία (FBI Uniform Crime Report) όσο και βάσει των πορισμάτων της εθνικής έρευνας θυματοποίησης (NCVS). Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία που αφορούσαν τις καταγγελίες στην Αστυνομία παρατηρήθηκε μια πτώση 24% έως 46% ανάλογα την κατηγορία εγκλήματος ενώ με βάση τα ερευνητικά πορίσματα της NCVS τα ποσοστά θυματοποίησης παρουσίαζαν πτώση της τάξεως του 45% με 58% (Levitt, 2004:165). Παράλληλα, τη δεκαετία του 1990 καταγράφηκε μια έντονη άνοδος της Αμερικανικής οικονομίας. Ο ετήσιος δείκτης ανεργίας παρουσίασε μια πτώση από 6.8% το 1991 στο 4.8% το

⁸ Βλ. σχετικά και Gould et al. (2002) και Lin (2008) όπως παραπέμπονται σε Ivaschenko, Nivorozhkin & Nivorozhkin, 2012:24.

⁹ Από το 1993 έως και το 2000 οι καταγραφόμενοι από την Αστυνομία δείκτες για τα αδικήματα της ληστείας, ανθρωποκτονίας και διάρρηξης παρουσίασαν πτώση μεγαλύτερη από 40%. Σύμφωνα δε με τα αποτελέσματα ερευνών θυματοποίησης η πτώση στα αδικήματα της ληστείας καθώς και στα αδικήματα κατά της ιδιοκτησίας ήταν πολύ πιο απότομη. Βλ. Rosenfeld & Messner, 2009:446.

2001. Σύμφωνα με τον Levitt αυτή η πτώση που παρατηρήθηκε στο δείκτη ανεργίας θα μπορούσε να εξηγήσει περίπου το 2% της μείωσης που είχε καταγραφεί στα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας όχι όμως στα βίαια εγκλήματα ή την ανθρωποκτονία (Levitt, 2004:171)¹⁰.

Στην ίδια κατεύθυνση, αξίζει να σημειωθεί ότι αν και στο πλαίσιο Βρετανικών ερευνών έχει διαπιστωθεί συσχέτιση μεταξύ της καταγεγραμμένης εγκληματικότητας και ανεργίας, ωστόσο έρευνα του Home Office για τη χρονική περίοδο 1984-1992 δεν φαίνεται να επιβεβαιώνει μια τέτοια σχέση παρά μόνο αναφορικά με τις διαρρήξεις και τις κλοπές (Orme, 1994· Ζαραφωνίτου, 2004:103). Σε γενικές γραμμές έως τώρα, αν και ο δείκτης της ανεργίας αξιοποιείται συχνά σε συνάρτηση με τους δείκτες εγκληματικότητας, εντούτοις, η ερευνητική εμπειρία αναφορικά με την εν λόγω διμεταβλητή σύνδεση έχει επιδείξει μικτά αποτελέσματα (Rosenfeld & Messner, 2009: 448).

Σε έρευνα των Rosenfeld και Fornango (2007) διερευνήθηκε η σχέση μεταξύ του δείκτη εμπιστοσύνης του καταναλωτή (Index of Consumer Sentiment)¹¹ και των εγκλημάτων της ληστείας, διάρρηξης, κλοπής και κλοπής οχημάτων στις Η.Π.Α. για την περίοδο από το 1970 έως και το 2003. Σύμφωνα με τα πορίσματα της έρευνας διαπιστώθηκε ότι η μείωση στους δείκτες της ληστείας και των εγκλημάτων κατά της ιδιοκτησίας σχετιζόταν με τη βελτίωση των οικονομικών συνθηκών έτσι όπως αυτές μετρήθηκαν μέσα από το δείκτη εμπιστοσύνης του καταναλωτή. Η σχέση αυτή φάνηκε να διατηρείται ακόμα και όταν ελήφθησαν υπόψη οι δείκτες της ανεργίας και της οικονομικής ανάπτυξης με τους ερευνητές να καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι «η επίδραση της εμπιστοσύνης του καταναλωτή στους δείκτες εγκληματικότητας είναι σε μεγάλο βαθμό ανεξάρτητη από την επίδραση της ανεργίας και της οικονομικής ανάπτυξης» (Rosenfeld & Fornango, 2007:751). Στην ίδια κατεύθυνση οι Rosenfeld και Messner (2009) μελέτησαν τους δείκτες διαρρήξεως στις Η.Π.Α και σε 9 Ευρωπαϊκές χώρες, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα, κατά την περίοδο 1993-2006 διαπιστώνοντας σύνδεση μεταξύ της μείωσης των διαρρήξεων και της αύξησης της εμπιστοσύνης του καταναλωτή, ανεξάρτητα από τη δράση άλλων μεταβλητών. Στο πλαίσιο αυτό αξιοποιήθηκε ο ετήσιος δείκτης διαρρήξεων ανά 100000 κατοίκους και τα δεδομένα ελήφθησαν από τη Eurostat. Οι οικονομικοί δείκτες που ελήφθησαν υπόψη ήταν ακαθάριστο εγχώριο προϊόν, η ανεργία και η εμπιστοσύνη του καταναλωτή (Rosenfeld & Messner, 2009:454).

¹⁰ Ο Levitt παραπέμπει και σε μια σειρά από άλλες έρευνες σύμφωνα με τις οποίες η σχέση μεταξύ ανεργίας και εγκλημάτων κατά της ιδιοκτησίας εμφανίζεται ως στατιστικά σημαντική αλλά μικρή. Βλ. για παράδειγμα Freeman (1995), Machin & Meghir (2000), Donohue & Levitt (2001) όπως παραπέμπονται σε Levitt, 2004:170.

¹¹ Ο συγκεκριμένος δείκτης προκύπτει βάσει ερευνών σε καταναλωτές στο πλαίσιο των οποίων διερευνώνται οι αντιλήψεις των ερωτώμενων σχετικά με αλλαγές στην οικονομική τους κατάσταση κατά τον προηγούμενο χρόνο αλλά και σχετικά με αναμενόμενες κατά την κρίση τους αλλαγές για το διάστημα του επόμενου χρόνου. Στην έρευνα των Rosenfeld & Fornango ο δείκτης που αξιοποιήθηκε ήταν ετήσιος. Όπως υποστηρίζουν οι εν λόγω ερευνητές, ο δείκτης για την εμπιστοσύνη του καταναλωτή παρουσιάζει ορισμένα πλεονεκτήματα σε σύγκριση με το δείκτη της ανεργίας αλλά και άλλους δείκτες, όπως το ακαθάριστο εθνικό προϊόν ή το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν. Το βασικό του πλεονέκτημα εντοπίζεται στο γεγονός ότι αντανάκλα τόσο την γενική οικονομική κατάσταση όσο και την ατομική. Βλ. σχετικά Rosenfeld & Fornango, 2007:740.

Οι Arvanites & Defina (2006), με αφετηρία τη θεωρητική προσέγγιση των Cantor & Land (1985) σχετικά με το ρόλο των κινήτρων και των ευκαιριών στη σύνδεση μεταξύ των οικονομικών/επιχειρηματικών κύκλων και του εγκλήματος, προχώρησαν στη διερεύνηση της σχέσης μεταξύ της γενικής οικονομικής κατάστασης και της εγκληματικότητας αξιοποιώντας ως δείκτη το ακαθάριστο εθνικό προϊόν (GSP)¹². Αξίζει να σημειωθεί ότι οι Cantor & Land (1985) επηρέασαν σημαντικά την έρευνα στο πεδίο μελέτης των οικονομικών συνθηκών και του εγκλήματος. Σύμφωνα με τη θεωρητική τους προσέγγιση, οι οικονομικές συνθήκες δύνανται να επηρεάσουν το έγκλημα είτε μέσω της ανάπτυξης εγκληματικών κινήτρων σε συνθήκες κοινωνικής πίεσης (θεωρίες της έντασης) και αποδυνάμωσης του ανεπίσημου και επίσημου κοινωνικού ελέγχου (θεωρίες κοινωνικού ελέγχου) είτε μέσω της διαθεσιμότητας, του ευάλωτου και της ελκυστικότητας των πιθανών στόχων και ως εκ τούτου των εγκληματικών ευκαιριών (Arvanites & Defina, 2006:139-143). Η εμπειρική μελέτη των Arvanites & Defina (2006:161) κατέδειξε μια αρνητική και στατιστικά σημαντική σχέση ανάμεσα στη βελτίωση της οικονομίας στο μακρο-επίπεδο και τους δείκτες των αδικημάτων κατά της ιδιοκτησίας αλλά και της ληστείας. Στη βάση αυτή τα αποτελέσματα της έρευνάς τους φάνηκε να επιβεβαιώνουν το ρόλο των εγκληματικών κινήτρων σε συνθήκες κοινωνικής πίεσης ή απουσίας κοινωνικού ελέγχου.

Στο πλαίσιο της έρευνας- πιλότου του Συμβουλίου της Ευρώπης (1985)¹³ διερευνήθηκε η σχέση των οικονομικών συνθηκών και της εγκληματικότητας στην Αγγλία, Γαλλία και Γερμανία με σκοπό τη συγκριτική μελέτη των δεδομένων. Για την καταγραφή της εγκληματικότητας αξιοποιήθηκαν οι αστυνομικές στατιστικές αναφορικά με κλοπές οχημάτων, διαρρήξεις κατοικιών και επαγγελματικών χώρων, βιαιοπραγίες και σωματικές βλάβες. Στο πλαίσιο αυτό η καταγεγραμμένη εγκληματικότητα διερευνήθηκε και ως γενικός δείκτης. Οι οικονομικές συνθήκες μελετήθηκαν στη βάση του αριθμού των άνεργων αρρένων ηλικίας 15-46 ετών, του κατά κεφαλή ακαθάριστου εισοδήματος και του καθαρού δείκτη βιομηχανικής παραγωγής. Τέλος, ελήφθη υπόψη και η παράμετρος του κοινωνικού ελέγχου στη βάση του αριθμού των κρατουμένων και του αστυνομικού δυναμικού (Ζαραφονίτου, 2004:104). Στο πλαίσιο της εν λόγω έρευνας, αν και έγινε προσπάθεια εξήγησης της αύξησης των δεικτών της εγκληματικότητας στις τρεις προαναφερθείσες χώρες σε σχέση με τη διαμόρφωση των οικονομικών συνθηκών και τον κοινωνικό έλεγχο, εντούτοις, δεν κατέστη εφικτή η ανάπτυξη κάποιου εξηγητικού πλαισίου (Ζαραφονίτου, 2004:104). Σύμφωνα με τα πορίσματα της έρευνας παρατηρήθηκε μια αρνητική σχέση μεταξύ του αδικήματος της κλοπής οχημάτων και των δεικτών ανεργίας, ενώ θετική σχέση καταγράφηκε ανάμεσα στο ακαθάριστο κατά κεφαλή εισόδημα και τους δείκτες εγκληματικότητας τόσο στην Αγγλία όσο και στη Γερμανία. Επιπρόσθετα, αξίζει να σημειωθεί ότι και στις τρεις περιπτώσεις παρατηρήθηκε μείωση στο αδικήμα της κλοπής οχημάτων όταν αυξήθηκε το αστυνομικό δυναμικό, αναδεικνύοντας έτσι και την παράμετρο του κοινωνικού ελέγχου. Η Ζαραφονίτου (2004:105) αναφέρει ότι στο πλαίσιο της έρευνας αυτής διατυπώθηκε η άποψη ότι τα επίσημα στατιστικά δεδομένα

¹² Το εθνικό ακαθάριστο προϊόν αναφέρεται στη συνολική παραγωγή και στο συνολικό εισόδημα που δημιουργείται σε ένα κράτος ετησίως. Βλ. Arvanites & Defina, 2006:146.

¹³ Η έρευνα αφορούσε το χρονικό διάστημα μετά το έτος 1963. Βλ. Ζαραφονίτου, 2004:103.

δημιουργούν ιδιαίτερες δυσχέρειες στην αξιολόγηση και άλλων μεταβλητών επισημαίνοντας παράλληλα τη δυσκολία εξαγωγής αξιόπιστων συμπερασμάτων στη βάση μιας ανάλυσης σε μακρο-επίπεδο.

Οι Gould, Weinberg και Mustard (2002) με αφετηρία τη διαπίστωση ότι η μελέτη της σχέσης μεταξύ της ανεργίας και των δεικτών εγκληματικότητας έχει επιδείξει μικτά και όχι τόσο σαφή αποτελέσματα¹⁴, αποπειράθηκαν να διερευνήσουν τόσο το ρόλο της ανεργίας όσο και των μισθών στη διαμόρφωση των δεικτών της εγκληματικότητας. Όπως επισημαίνουν «το γεγονός ότι η βιβλιογραφία έχει αγνοήσει την επίδραση των μισθών στο έγκλημα αποτελεί έκπληξη καθώς οι μισθοί μπορεί να αποτελούν ένα καλύτερο μέτρο το οποίο αντανακλά τις προοπτικές της αγοράς εργασίας για τους πιθανούς εγκληματίες. Η ανεργία είναι βραχυπρόθεσμη και κυκλική» (Gould, Weinberg και Mustard, 2002:45). Στο πλαίσιο της έρευνάς τους, η οποία αφορούσε τις Η.Π.Α., συνδύασαν τη μελέτη τόσο συνολικών δεδομένων σε επίπεδο πολιτείας και μητροπολιτικής περιοχής όσο και δεδομένων σε ατομικό επίπεδο, με υπό εξέταση χρονική περίοδο τα έτη 1979-1997 εστιάζοντας στους νέους ανειδίκευτους εργαζόμενους. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της εν λόγω έρευνας τόσο οι μισθοί όσο και η ανεργία συνδέονται με το έγκλημα, ωστόσο, το επίπεδο των μισθών φαίνεται να διαδραματίζει σημαντικότερο ρόλο. Αναφέρουν χαρακτηριστικά ότι «αν και διαπιστώνεται ότι οι δείκτες της εγκληματικότητας καθορίζονται σημαντικά τόσο από τους μισθούς όσο και από τους δείκτες της ανεργίας των λιγότερο μορφωμένων ανδρών, τα αποτελέσματά μας καταδεικνύουν ότι μια συνεχής και μακροπρόθεσμη μείωση στους δείκτες της εγκληματικότητας θα εξαρτηθεί από το εάν οι μισθοί των λιγότερο ειδικευμένων ανδρών θα συνεχίσουν να βελτιώνονται» (Gould, Weinberg και Mustard, 2002:58)¹⁵.

Οι Baharom & Habibullah (2008:6) προκειμένου να διερευνήσουν τη σχέση εγκλήματος, εισοδήματος και ανεργίας προέβησαν στην ανάλυση δεδομένων πάνελ (σε ετήσια βάση) για την περίοδο 1993-2001 σε 11 Ευρωπαϊκές χώρες¹⁶. Αναφορικά με τις επιμέρους κατηγορίες αδικημάτων ελήφθησαν υπόψη το συνολικό έγκλημα, το αδίκημα της διάρρηξης σε οικία, το βίαιο έγκλημα, η διακίνηση ναρκωτικών ουσιών και η κλοπή τροχοφόρου οχήματος. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της εν λόγω έρευνας η ανεργία παρουσίασε σημαντική θετική σχέση με το έγκλημα. Ειδικότερα, διαπιστώθηκε θετική σχέση μεταξύ της ανεργίας και του συνολικού εγκλήματος, της διακίνησης ναρκωτικών ουσιών, της διάρρηξης σε οικία και της κλοπής τροχοφόρου οχήματος. Στην περίπτωση των βίαιων εγκλημάτων η εν λόγω σχέση εμφανίζεται ως αρνητική. Στην ίδια κατεύθυνση διαπιστώθηκε θετική σχέση ανάμεσα στο εισόδημα και το έγκλημα με εξαίρεση το αδίκημα της διάρρηξης σε οικία¹⁷. Εν κατακλείδι, η εν λόγω έρευνα καταλήγει στο συμπέρασμα ότι στην περίπτωση αυτών των 11 κρατών, μεταξύ των οποίων και

¹⁴ Βλ. σχετικά Arvanites & Defina, 2006:143-145 και Baharom & Habibullah, 2008:2.. Βλ. επίσης Freeman 1983, 1999 και Papps & Winkleman 2000 όπως παραπέμπονται σε Gould, Weinberg και Mustard, 2002:45.

¹⁵ Βλ. επίσης και Τσουραμάνης, 2016:59-60.

¹⁶ Επρόκειτο για την Κύπρο, τη Δανία, την Εσθονία, τη Φιλανδία, τη Γαλλία, την Ελλάδα, την Ουγγαρία, την Ολλανδία, τη Νορβηγία, τη Σουηδία και την Ελβετία. Βλ. Baharom & Habibullah, 2008:4.

¹⁷ Οι Baharom & Habibullah, 2008:6 παραπέμπουν στις σχετικές έρευνες όπως των Fedderke & Luiz (2008) και Narayan & Smyth (2004) αναφορικά με τη σχέση εισοδήματος και εγκλήματος.

η Ελλάδα, προκύπτει μια σαφής σχέση ανάμεσα στην εγκληματικότητα και οικονομικούς παράγοντες στο μακρο-επίπεδο.

Την πιθανή σχέση ανάμεσα στο έγκλημα και την ανεργία εξέτασαν και οι Saridakis και Spengler (2012) για την περίπτωση της Ελλάδας και για τη χρονική περίοδο 1991-1998. Όπως αναφέρουν η εν λόγω χρονική περίοδος χαρακτηρίστηκε από την εφαρμογή μέτρων λιτότητας που υιοθετήθηκαν προκειμένου η Ελλάδα να μπορέσει να ενταχθεί στην Ευρωπαϊκή Νομισματική Ένωση. Στο πλαίσιο αυτό η ανεργία αυξήθηκε από 7% σε 11% ενώ παράλληλα καταγράφηκε και αύξηση στην εγκληματικότητα (Saridakis & Spengler, 2012:167). Μεταξύ άλλων ερευνητικών υποθέσεων, οι Saridakis και Spengler (2012:170) διατύπωσαν δύο ερευνητικές υποθέσεις στη βάση των οποίων εικάζεται ότι η ανεργία σχετίζεται θετικά με τα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας ενώ η επίδρασή της στα βίαια εγκλήματα είναι είτε αδύναμη είτε ανύπαρκτη. Στο πλαίσιο αυτό αξιοποιήθηκαν δεδομένα από ετήσια πάνελ σε επίπεδο περιφέρειας και τα ποινικά αδικήματα τα οποία μελετήθηκαν ήταν οι διαρρήξεις, οι κλοπές τροχοφόρων οχημάτων, οι ληστείες, οι βιασμοί, οι σοβαρές σωματικές βλάβες καθώς και το αδίκημα του βιασμού (Saridakis & Spengler, 2012:168, 170). Τα αποτελέσματα της εν λόγω έρευνας κατέδειξαν όντως μια θετική σημαντική σχέση μεταξύ της ανεργίας και των εγκλημάτων κατά της ιδιοκτησίας (διαρρήξεις, κλοπές τροχοφόρων οχημάτων, ληστείες), επιβεβαιώνοντας έτσι και την προηγούμενη ερευνητική εμπειρία¹⁸. Ωστόσο, όσον αφορά τα εγκλήματα βίας, τα ερευνητικά δεδομένα κατέδειξαν ότι η ανεργία είτε δεν επηρεάζει καθόλου τα εγκλήματα αυτά είτε ότι η επίδρασή της χαρακτηρίζεται ως αδύναμη¹⁹.

Αναφορικά με την πρόσφατη παγκόσμια οικονομική κρίση, της οποίας η χρονική αφετηρία τοποθετείται στο έτος 2008, μια σειρά από έρευνες έχουν μελετήσει την επίδρασή της στους δείκτες της εγκληματικότητας. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η έρευνα του Γραφείου των Ηνωμένων Εθνών η οποία διεξήχθη το 2011 και αφορούσε την περίοδο 2008-2009. Η εν λόγω έρευνα διερεύνησε τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης σε 15 χώρες²⁰ και 4 πόλεις²¹. Τα δεδομένα που αξιοποιήθηκαν αντλήθηκαν από τις καταγραφές της αστυνομίας και αφορούσαν τα αδικήματα της ανθρωποκτονίας εκ προθέσεως, της ληστείας και της κλοπής τροχοφόρου οχήματος. Τα δεδομένα αναλύθηκαν με τη μέθοδο της ανάλυσης χρονοσειρών. Στο πλαίσιο αυτό ελήφθησαν υπόψη διάφοροι οικονομικοί δείκτες όπως λ.χ. ανεργίας, τιμών μετοχών, επιτοκίου, ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος, τιμών καταναλωτή, πραγματικού εισοδήματος κ.λ.π., για τους οποίους αντλήθηκαν δεδομένα κυρίως από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (UNODC, 2011:13-14). Κατά την οπτικοποίηση των δεδομένων διαπιστώθηκε ότι στην περίπτωση 11 κρατών οι αλλαγές οι οποίες παρατηρήθηκαν σε συγκεκριμένους οικονομικούς

¹⁸ Οι ερευνητές παραπέμπουν για παράδειγμα στους Marselli & Vannini (1997), Lin(2008) καθώς και στους Winter-Ebmer (2001). Βλ. σχετικά Saridakis & Spengler, 2012:171.

¹⁹ Αναφορικά με τη σχέση της ανεργίας και των εγκλημάτων βίας παραπέμπουν σε Saridakis (2004), Carmichael & Ward (2001), Levitt (2004) και Fougère et al. (2006). Βλ. σχετικά Saridakis & Spengler, 2012:170.

²⁰ Αργεντινή, Βραζιλία, Καναδάς, Κόστα Ρίκα, Ελ Σαλβαδόρ, Ιταλία, Τζαμάικα, Λετονία, Μαυρίκιος, Μεξικό, Φιλιππίνες, Πολωνία, Ταϊλάνδη, Τρινιντάντ και Τομπάγκο, και Ουρουγουάη. Βλ. σχετικά UNODC, 2011:4.

²¹ Μπουένος Άιρες, Μοντεβιδέο, Σάο Πάολο και Ρίο ντε Τζανέιρο. Βλ. σχετικά UNODC, 2011:4.

δείκτες κατά την περίοδο 2008-2009 παρέπεμπαν σε μια κατάσταση οικονομικής κρίσης²². Στη βάση αυτή, διαπιστώθηκε επίσης, ότι στις περιπτώσεις 7 κρατών τουλάχιστον ένα από τα τρία υπό εξέταση είδη εγκλημάτων παρουσίασε αύξηση²³. Πιο συχνά φάνηκε να καταγράφεται αύξηση στο ποινικό αδίκημα της ληστείας, ενώ ακολούθησαν η κλοπή τροχοφόρων οχημάτων και η ανθρωποκτονία²⁴(UNODC, 2011:15). Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι και σε ένα επίπεδο περιορισμένης χρονικά κλίμακας βάσει των καταγεγραμμένων από την αστυνομία στοιχείων σε μηνιαία βάση, τα αποτελέσματα παρουσίαζαν ενδιαφέρον. Για παράδειγμα στην περίπτωση της Τζαμάικα, της πόλης του Σάο Πάολο και της Κόστα Ρίκα, η οπτικοποίηση των δεδομένων κατέδειξε μια αύξηση στις καταγεγραμμένες από την αστυνομία ληστείες. Ενδεικτικά, θα μπορούσε κανείς να αναφερθεί στην περίπτωση της Τζαμάικα όπου το μήνα Ιούλιο κατά το έτος 2009 καταγράφηκε διπλάσιος αριθμός ληστειών σε σύγκριση με το μήνα Ιούλιο του έτους 2007. Μάλιστα, ο μέσος όρος των καταγεγραμμένων, για το χρονικό διάστημα 2008-2009, ληστειών υπήρξε κατά 1 ½ φορά μεγαλύτερος σε σύγκριση με το διάστημα της προηγούμενης επταετίας. Ωστόσο, δεν φάνηκε να επηρεάζονται όλοι τύποι εγκλημάτων με τον ίδιο τρόπο²⁵ (UNODC, 2011:19). Εν κατακλείδι, η οπτικοποίηση των δεδομένων αναφορικά με τη σχέση των οικονομικών μεταβλητών και του εγκλήματος κατέδειξε ότι κατά τη χρονική περίοδο 2008-2009 παρατηρήθηκε οικονομική ύφεση στις υπό εξέταση χώρες ενώ «το 70% των χωρών αυτών παρουσίασε εμφανείς αλλαγές σε βασικούς οικονομικούς δείκτες όπως το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν και η ανεργία. Ανάμεσα στις χώρες οι οποίες υπέστησαν μια τέτοια οικονομική ύφεση, σε ποσοστό άνω του 60% διαπιστώθηκε βραχυπρόθεσμη αύξηση σε τουλάχιστον ένα από τα υπό εξέταση είδη ποινικών αδικημάτων» (UNODC, 2011:23). Τα δεδομένα τα οποία απεικονίστηκαν μέσω της οπτικοποίησης αποτέλεσαν αντικείμενο ανάλυσης στη βάση ενός στατιστικού μοντέλου το οποίο θα μπορούσε να διαπιστώσει την πιθανή σχέση μεταξύ των υπό εξέταση οικονομικών δεικτών και των αλλαγών στις χρονοσειρές εγκληματολογικών δεδομένων καθώς και να προβλέψει πιθανές μελλοντικές αλλαγές στο έγκλημα σε συνάρτηση με τις αλλαγές στους εν λόγω οικονομικούς δείκτες. Αν και τα αποτελέσματα από τη στατιστική ανάλυση δεν φάνηκε να συμβαδίζουν σε όλες τις περιπτώσεις με τα αποτελέσματα της οπτικοποίησης των δεδομένων, ωστόσο, επιβεβαίωσαν το γεγονός ότι οι οικονομικοί παράγοντες διαδραματίζουν συχνά και σε κάποιο βαθμό ρόλο στη διαμόρφωση των δεικτών της εγκληματικότητας τόσο σε περιόδους οικονομικής κρίσης όσο και σε περιόδους κατά τις οποίες δεν παρατηρείται οικονομική ύφεση. Στην ίδια κατεύθυνση με τη οπτικοποίηση των δεδομένων, η στατιστική ανάλυση κατέδειξε ότι οι οικονομικοί παράγοντες δύνανται να επηρεάζουν και τα τρία είδη των υπό εξέταση ποινικών αδικημάτων (UNODC, 2011:24). Με

²² Κάτι τέτοιο δεν φάνηκε να ισχύει στην περίπτωση των Φιλιππίνων, της Πολωνίας και της Ουρουγουάης ενώ στην περίπτωση της Αργεντινής (Μπουένος Άιρες) τα διαθέσιμα στοιχεία δεν ήταν επαρκή. Βλ. σχετικά UNODC, 2011:15.

²³ Στην περίπτωση της Λετονίας, του Μαυρίκιου, της Τρινιτάντ και του Τομπάγκο δεν διαπιστώθηκε κάποια ιδιαίτερη αύξηση στο έγκλημα κατά την υπό εξέταση περίοδο ενώ για την περίπτωση του Καναδά τα διαθέσιμα στοιχεία δεν ήταν αρκετά. Βλ. σχετικά UNODC, 2011:15.

²⁴ Στην περίπτωση της ανθρωποκτονίας η αύξηση παρατηρήθηκε σε χώρες με υψηλά επίπεδα βίας λ.χ. Βραζιλία, Ελ Σαβαδόρ και Τζαμάικα.

²⁵ Για παράδειγμα το αδίκημα της κλοπής τροχοφόρων οχημάτων δεν φάνηκε να παρουσιάζει αύξηση κατά την υπό εξέταση περίοδο 2008-2009.

την εφαρμογή ενός στατιστικού μοντέλου²⁶ για την πρόβλεψη πιθανών μελλοντικών αλλαγών στους δείκτες της εγκληματικότητας σε συνάρτηση με τους οικονομικούς παράγοντες διαπιστώθηκε ότι ανεξαρτήτως πλαισίου, γεωγραφικής μονάδας και παρουσίας οικονομικής κρίσης, οι οικονομικοί παράγοντες πιθανόν να σχετίζονται με την εξέλιξη συγκεκριμένων χρονοσειρών εγκληματολογικών δεδομένων. Ειδικότερα, όταν στα δεδομένα χρονοσειρών ελήφθη υπόψη η περίοδος της οικονομικής κρίσης από το 2008 έως το 2009, διαπιστώθηκε η ύπαρξη οικονομικών προγνωστικών παραγόντων στην περίπτωση 8 χωρών (UNODC, 2011:29). Τα ως άνω δεδομένα οδηγούν στο συμπέρασμα ότι σε περιόδους οικονομικής κρίσης θα πρέπει να μελετάται το εγκληματικό φαινόμενο με σκοπό τη διερεύνηση των πιθανών επιπτώσεων της κρίσης στα ποσοτικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά της εγκληματικότητας.

Σε έρευνα που πραγματοποιήθηκε στη Ρουμανία το 2017 εξετάστηκε η πιθανή σχέση ανάμεσα σε διάφορες κοινωνικοοικονομικές μεταβλητές και την εγκληματικότητα κατά τη χρονική περίοδο 1990-2014. Στο πλαίσιο αυτό αξιοποιήθηκαν δεδομένα σχετικά με το εισόδημα, την ανεργία, τον πληθωρισμό, την οικονομική ανάπτυξη, την εισοδηματική ανισότητα, την εκπαίδευση και την πληθυσμιακή πυκνότητα (Lobonț, Nicolescu, Moldovan & Kuloğlu, 2017:97). Οι ερευνητικές υποθέσεις οι οποίες διατυπώθηκαν αναφερόντουσαν στη σύνδεση της αύξησης της εισοδηματικής ανισότητας και των δεικτών εγκληματικότητας καθώς και στο ρόλο του τόπου κατοικίας (το αστικά περιβάλλον) ως εγκληματογόνου παράγοντα. Τα δεδομένα ανά έτος που αξιοποιήθηκαν για την περίοδο 1990-2014 αντλήθηκαν από το Εθνικό Ινστιτούτο Στατιστικής της Ρουμανίας, την Eurostat και την Παγκόσμια Τράπεζα, ενώ η υπό εξέταση ανεξάρτητη μεταβλητή περιελάμβανε επτά διαφορετικούς τύπους εγκλημάτων. Η μέθοδος ανάλυσης που επιλέχθηκε ήταν αυτή της πολλαπλής παλινδρόμησης η οποία αποτελεί μια στατιστική τεχνική η οποία απεικονίζει τις επιδράσεις μιας σειράς ανεξάρτητων επεξηγηματικών μεταβλητών σε μια εξαρτημένη μεταβλητή (Lobonț, Nicolescu, Moldovan & Kuloğlu, 2017:96, 98). Στο πλαίσιο αυτό, πράγματι, διαπιστώθηκε ότι η αύξηση στην εισοδηματική ανισότητα παρουσιάζει μια ισχυρή επίδραση στην αύξηση των δεικτών εγκληματικότητας καθώς και ότι η οικιστική συγκέντρωση στο αστικά περιβάλλον δύναται να αποτελεί παράγοντα εγκληματογένεσης (Lobonț, Nicolescu, Moldovan & Kuloğlu, 2017:103).

Μια εξίσου αξιόλογη ερευνητική προσπάθεια η οποία έλαβε χώρα το 2017 είχε ως στόχο τη διερεύνηση του πιθανού αντίκτυπου της φτώχειας στο έγκλημα στις Η.Π.Α. κατά τη χρονική περίοδο 1965-2016 (Imran, Hosen, Chowdhury, 2018). Στο πλαίσιο αυτό, αξιοποιήθηκαν ιστορικά δεδομένα τα οποία αντλήθηκαν από διαφορετικές πηγές, ενώ το ερευνητικό ενδιαφέρον επικεντρώθηκε σε εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας όπως διαρρήξεις, κλοπές και κλοπές τροχοφόρων οχημάτων. Οι ερευνητές θέλησαν να διαπιστώσουν τη μακροπρόθεσμη σχέση καθώς και την κατεύθυνση της αιτιώδους συνάφειας ανάμεσα στο έγκλημα²⁷, την

²⁶ ARIMA (Autoregressive integrated moving average model). Βλ. σχετικά UNODC, 2011:26.

²⁷ Αξιοποιήθηκε ο δείκτης εγκληματικότητας ανά 100000 κατοίκους.

ανεργία²⁸, τη φτώχεια²⁹ και το κατά κεφαλήν ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (Imran, Hosen, Chowdhury, 2018:1428). Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας φάνηκε να υπάρχει μια θετική και στατιστικά σημαντική σχέση (μακροπρόθεσμη) ανάμεσα στη φτώχεια και το έγκλημα ενώ παράλληλα διαπιστώθηκε ότι οι δύο αυτές μεταβλητές συναθροίζονται (Imran, Hosen, Chowdhury, 2018:1432)³⁰. Αντίστοιχη σχέση δεν διαπιστώθηκε μεταξύ των άλλων υπό εξέταση μεταβλητών.

Σε έρευνα των de Basio, Maggio και Menon (2016) εξετάστηκε η πιθανή σχέση ανάμεσα στην οικονομική ύφεση και το έγκλημα στην περίπτωση της Ιταλίας. Οι εν λόγω ερευνητές επισημαίνουν την απουσία κοινών ερευνητικών πορισμάτων αναφορικά με τη σχέση της οικονομικής ύφεσης και του εγκλήματος, αποδίδοντας την ασυμφωνία αυτή σε μια σειρά από πιθανούς παράγοντες. Υποστηρίζουν, λοιπόν, ότι η οικονομική ύφεση δύναται να αυξάνει τα κίνητρα για την αντικατάσταση των νόμιμων δραστηριοτήτων με παράνομες με σκοπό την αποκόμιση οικονομικού οφέλους, ωστόσο, δύναται επίσης να μειώνει τους διαθέσιμους εγκληματικούς στόχους (λ.χ. στην περίπτωση των εγκλημάτων κατά της ιδιοκτησίας). Παράλληλα, τονίζουν ότι εγκλήματα όπως η εμπορία/διακίνηση ναρκωτικών και τα τυχερά παίγνια, στην περίπτωση των οποίων δεν υφίστανται θύματα, δύναται επίσης να μειώνονται σε περιόδους οικονομικής ύφεσης ενώ ιδιαίτερη έμφαση δίνουν και στους μεθοδολογικούς περιορισμούς των διαφόρων εμπειρικών μελετών (de Basio, Maggio, & Menon, 2016:99). Στο πλαίσιο της έρευνάς τους διερεύνησαν την επίδραση της οικονομικής ύφεσης σε τοπικό επίπεδο στις διακυμάνσεις του εγκλήματος, καθώς η οικονομική κρίση στην Ιταλία επέφερε υψηλή διακύμανση της οικονομικής δραστηριότητας σε τομεακό και γεωγραφικό επίπεδο (de Basio, Maggio, & Menon, 2016:100). Ειδικότερα, ως γεωγραφική μονάδα αναφοράς χρησιμοποίησαν τις τοπικές αγορές εργασίας (local labor markets)³¹. Τα δεδομένα σχετικά με τα υπό εξέταση ποινικά αδικήματα αντλήθηκαν από μια βάση δεδομένων διαθέσιμη σε επίπεδο Δήμου (Investigation System) για τη χρονική περίοδο 2004-2011 και η οποία διέθετε 34 διαφορετικές κατηγορίες εγκλημάτων³². Όσον αφορά τον τρόπο μέτρησης της κατάστασης της τοπικής οικονομίας ελήφθη υπόψη το σύνολο των πωλήσεων από όλες τις εταιρικές εγκαταστάσεις ιδιωτικών εταιριών οι οποίες εντάσσονται στις τοπικές αγορές εργασίας (de Basio, Maggio, & Menon, 2016:100). Σύμφωνα με τα ερευνητικά πορίσματα, διαπιστώθηκε μια μη στατιστικά σημαντική αλλά θετική σχέση μεταξύ της οικονομικής ύφεσης σε τοπικό επίπεδο και των εγκλημάτων οικονομικής φύσης. Ειδικά, για το έγκλημα της κλοπής διαπιστώθηκε ουσιαστική επίδραση της οικονομικής δραστηριότητας αφού 1% μείωση στην οικονομική δραστηριότητα σχετιζόταν με μια αύξηση της τάξεως του 0.45% στις κλοπές. Ως θετικά αλλά στατιστικά μη

²⁸²⁸ Μετρήθηκε στη βάση του εργατικού δυναμικού το οποίο δεν εργάζεται αλλά είναι διαθέσιμο και αναζητά εργασία.

²⁹ Η φτώχεια μετρήθηκε μέσα από το εισόδημα προ φορολόγησης.

³⁰ Οι Imran, Hosen και Chowdhury, (2018:1435) αναφέρουν ότι τα αποτελέσματα της έρευνάς τους συμφωνούν με την προηγούμενη ερευνητική εμπειρία παραπέμποντας σε Madden & Chiu (1998), Fajnzlber et al. (2002) και Lorenzo & Sandra (2008).

³¹ Οι τοπικές αγορές εργασίας προσδιορίζονται ως «ομάδες Δήμων οι οποίοι συνδέονται μεταξύ τους μέσω ροών μετακινήσεων». Οι εν λόγω μετακινήσεις αφορούν μετακινήσεις από τον τόπο κατοικίας στον τόπο εργασίας.

³² Στη βάση αυτή ενσωματώνονται δεδομένα αναφορικά με καταγγελίες θυμάτων.

σημαντική εντοπίστηκε και η σχέση μεταξύ της οικονομικής ύφεσης σε τοπικό επίπεδο και του αδικήματος της ληστείας ενώ όσον αφορά το αδίκημα της ανθρωποκτονίας δεν φάνηκε να προκύπτει κάποια σχέση. Τέλος, όσον αφορά τα αδικήματα σχετικά τα ναρκωτικά διαπιστώθηκε απότομη πτώση στον αριθμό τους κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης και ως εκ τούτου μια θετική σχέση ανάμεσα στις δύο μεταβλητές (de Basio, Maggio, & Menon, 2016:101). Εν κατακλείδι, η εν λόγω έρευνα διαπίστωσε ότι η οικονομική ύφεση στην Ιταλία αύξησε τα εγκλήματα οικονομικής φύσης τα οποία δεν απαιτούν ιδιαίτερες δεξιότητες γύρω από το έγκλημα, όπως οι κλοπές.

Σε έρευνα των Ivaschenko, Nivorozhkin & Nivorozhkin (2012:23) εξετάστηκε η εξέλιξη των δεικτών της εγκληματικότητας καθώς και οι παράγοντες που τους επηρεάζουν στη Ρωσία³³ για τη χρονική περίοδο 1995-2007 με επίκεντρο του ερευνητικού ενδιαφέροντος την οικονομική κρίση που παρουσιάστηκε το 1998. Παράλληλα, οι ερευνητές προέβησαν σε μια προσομοίωση της επίδρασης της οικονομικής κρίσης που έλαβε χώρα την χρονική περίοδο 2008-2010 στους δείκτες της εγκληματικότητας. Στο πλαίσιο της εν λόγω έρευνας αξιοποιήθηκαν δεδομένα πάνελ σε περιφερειακό επίπεδο ενώ ελήφθησαν υπόψη 7 διαφορετικές κατηγορίες ποινικών αδικημάτων³⁴. Σύμφωνα με τα επίσημα στατιστικά στοιχεία για την περίοδο 2000-2007 διαπιστώθηκε ότι το αδίκημα της κλοπής είχε καταγραφεί σε μεγαλύτερο ποσοστό έναντι των υπόλοιπων ποινικών αδικημάτων ενώ για την περίοδο 1997-2001 αναφέρεται αύξηση στο δείκτη της εγκληματικότητας η οποία ξεπερνούσε το 25%. Στο πλαίσιο αυτό διαπιστώθηκε ότι οι περιοχές οι οποίες παρουσίαζαν τα χαμηλότερα ποσοστά εγκληματικότητας το 1997, παρουσίασαν και την μεγαλύτερη αύξηση μετά την οικονομική κρίση. Αναφορικά με τη διερεύνηση των πιθανών παραγόντων, οι οποίοι σχετίζονται με τη διαμόρφωση των ποσοστών εγκληματικότητας, ελήφθησαν υπόψη μεταβλητές όπως το μέσο πραγματικό εισόδημα σε επίπεδο περιφέρειας, το επίπεδο ανισότητας (δείκτης ανισότητας Gini), ο γενικός δείκτης ανεργίας, ο δείκτης αστικοποίησης, ο αριθμός δηλητηριάσεων από αλκοόλ ανά 100000 κατοίκους ανά περιοχή καθώς και οι δημόσιες δαπάνες ενώ η ανάλυση αφορούσε 73 περιοχές για το χρονικό διάστημα 1996-2007 (Ivaschenko, Nivorozhkin & Nivorozhkin, 2012: 29-30). Οι δείκτες εγκληματικότητας φάνηκε να παρουσιάζουν θετική σχέση τόσο με την εισοδηματική ανισότητα όσο και με την ανεργία. Η θετική σχέση με το δείκτη ανεργίας παρουσιάζεται ισχυρότερη στην περίπτωση των οικονομικών εγκλημάτων καθώς και των εγκλημάτων κατά της ιδιοκτησίας. Παράλληλα, η σχέση μεταξύ των δεικτών εγκληματικότητας και του μέσου κατά κεφαλήν εισοδήματος σε επίπεδο περιφέρειας καταγράφηκε ως αρνητική. Αξίζει μάλιστα να σημειωθεί ότι το έγκλημα της ανθρωποκτονίας φάνηκε να επηρεάζεται στο μεγαλύτερο

³³ Η εγκληματικότητα στην Ρωσία φάνηκε να αυξάνεται στις αρχές της δεκαετίας 1990 και για τις επόμενες δύο δεκαετίες. Ωστόσο, παρατηρήθηκαν και σύντομες περίοδοι ύφεσης της εγκληματικότητας οι οποίες συνέπιπταν με τη βελτίωση των οικονομικών συνθηκών. Στο πλαίσιο αυτό τα υψηλότερα ποσοστά παρατηρήθηκαν το 2006. Ivaschenko, Nivorozhkin & Nivorozhkin, 2012:22.

³⁴ Τα αδικήματα ήταν τα παρακάτω: ανθρωποκτονία, σωματική βλάβη εκ προθέσεως, βιασμός, ληστεία (δύο διαφορετικούς τύπους ληστείας), κλοπή και οικονομικά εγκλήματα (διαφθορά, απάτη, κλοπή υπαλλήλου, εκβίαση, φοροδιαφυγή). Τα επίσημα στατιστικά στοιχεία για τα εν λόγω ποινικά αδικήματα αφορούσαν μόνο την περίοδο 2000-2007. Ωστόσο, αναφορικά με τον συνολικό δείκτη εγκληματικότητας, υπήρχαν διαθέσιμα δεδομένα για την περίοδο 1996-2007. Βλ. σχετικά Ivaschenko, Nivorozhkin & Nivorozhkin, 2012:25 και 29.

βαθμό τόσο από το επίπεδο της ανισότητας όσο και από το πραγματικό εισόδημα ανά περιφέρεια (Ivaschenko, Nivorozhkin & Nivorozhkin, 2012:31-32). Αναφορικά με την προσομοίωση της επίδρασης της οικονομικής κρίσης που έλαβε χώρα την χρονική περίοδο 2008-2010 στους δείκτες της εγκληματικότητας ελήφθησαν υπόψη τόσο το εισόδημα σε επίπεδο περιφέρειας όσο και ο δείκτης ανεργίας. Σύμφωνα με τα δεδομένα προβλέφθηκε πτώση των δεικτών της εγκληματικότητας το 2008 και αύξηση κατά τα έτη 2009 και 2010 λόγω της αύξησης του δείκτη ανεργίας και της μείωσης του πραγματικού εισοδήματος. Στο πλαίσιο αυτό η προβλεπόμενη αύξηση της εγκληματικότητας για το έτος 2010 υπολογίστηκε σε ένα ποσοστό της τάξεως του 25% με τα οικονομικά εγκλήματα να επηρεάζονται σε μεγαλύτερο βαθμό (Ivaschenko, Nivorozhkin & Nivorozhkin, 2012:34). Τέλος, επισημαίνεται ότι διαπιστώθηκε σημαντική θετική σχέση ανάμεσα στην αστικοποίηση και την εγκληματικότητα. Στη βάση των παραπάνω οι ερευνητές κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι η επένδυση χρημάτων από το κράτος σε κοινωνικά προγράμματα θα μπορούσε να αποτελέσει μια αποτελεσματική πολιτική για την πρόληψη του εγκλήματος.

Τέλος, ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει έρευνα του 2018, στην Ινδία (Mittal, Goyal, Sethi & Hemanth, 2019) στο πλαίσιο της οποίας εξετάστηκαν συγκεκριμένοι μακροοικονομικοί δείκτες ως προβλεπτικοί παράγοντες της διαχρονικής εξέλιξης επιλεγμένων αδικημάτων. Πιο συγκεκριμένα εξετάστηκε η επίδραση του ποσοστού ανεργίας, του ακαθάριστου εθνικού προϊόντος, του καθαρού εγχώριου προϊόντος, του κατά κεφαλήν εγχώριου προϊόντος, καθώς και του δείκτη τιμών καταναλωτή στην εξέλιξη των κλοπών, των ληστειών και των διαρρήξεων το χρονικό διάστημα 2003 – 2014. Τα δεδομένα, αντλήθηκαν, με τη μορφή χρονοσειράς, από διαδικτυακές βάσεις δεδομένων κυβερνητικών υπηρεσιών (υπουργείο εργασίας, υπουργείο στατιστικής καθώς και από το εθνικό γραφείο καταγραφής εγκληματικότητάς). Για τη μοντελοποίηση των δεδομένων εφαρμόστηκαν πολυμεταβλητές στατιστικές μέθοδοι (αλγόριθμοι) εξόρυξης δεδομένων (data mining) και μηχανικής μάθησης (machine learning) και αξιολογήθηκαν ως προς την ακρίβεια των αποτελεσμάτων τους (Mittal, Goyal, Sethi & Hemanth, 2019:1474-1475).

Αρχικά εφαρμόστηκαν στα δεδομένα τέσσερις εκ των προαναφερομένων αλγορίθμων. Πιο συγκεκριμένα εφαρμόστηκαν οι εξής αλγόριθμοι: α) των «Δένδρων Αποφάσεων» (Decision Trees) που αποτελεί τον πιο συχνά χρησιμοποιούμενο αλγόριθμο συσταδοποίησης - διαμέρισης, των δεδομένων, β) τα «Τυχαία Δάση» (Random Forest) που κατ' ουσία είναι η συλλογή πολλών δέντρων αποφάσεων και συσταδοποιούν επανειλημμένα ένα σύνολο δεδομένων, γ) της γραμμικής παλινδρόμησης (Linear Regression) ο οποίος αποσκοπεί στην πρόβλεψη των τιμών της εξαρτημένης μεταβλητής, βάσει τις επίδρασης που ασκούν σ' αυτήν συγκεκριμένες ανεξάρτητες μεταβλητές και δ) των «Νευρωνικών Δικτύων» (Neural Networks) ο οποίος δημιουργεί ένα μοντέλο πρόβλεψης βασισμένο στην έννοια πολλαπλών στρωμάτων νευρώνων που συνδέονται μεταξύ τους. Κατά την εφαρμογή των παραπάνω μεθόδων, το ρόλο της εξαρτημένης μεταβλητής διαδραμάτισαν κάθε φορά τα ποσοστά των υπό εξέταση εγκλημάτων (κλοπές ή ληστείες ή διαρρήξεις) ενώ οι προβλέπουσες μεταβλητές κάθε μοντέλου ήταν το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (Gross District Domestic Product) και τα ποσοστά ανεργίας (Mittal, Goyal, Sethi & Hemanth, 2019:1477-1478). Ο αλγόριθμος που εμφάνισε την

Παραδοτέο 1.2. Criminal policy report

υψηλότερη ακρίβεια και στις τρεις κατηγορίες εγκλημάτων ήταν αυτός της γραμμικής παλινδρόμησης. Στη συνέχεια διερευνήθηκε η αιτιώδης συσχέτιση μεταξύ του συνόλου των διαθέσιμων οικονομικών δεικτών (ποσοστού ανεργίας, ακαθάριστου εθνικού προϊόντος, καθαρού εγχώριου προϊόντος, κατά κεφαλήν εγχώριου προϊόντος και του δείκτη τιμών καταναλωτή) με τα ποσοστά εγκληματικότητάς, όσον αφορά τα αδικήματα των κλοπών, ληστειών και διαρρήξεων, κατά τη χρονική περίοδο αναφοράς (2004 – 2013). Για τη διερεύνηση αυτή χρησιμοποιήθηκε ο στατιστικός έλεγχος του Granger, ο οποίος αποτελεί μια μέθοδο διερεύνησης της αιτιότητας μεταξύ δύο μεταβλητών, στην περίπτωση που τα δεδομένα εμφανίζονται σε μορφή χρονοσειράς. Ξανά εφαρμόστηκαν τρία διαφορετικά μοντέλα, όπου σε κάθε ένα εξ' αυτών τα υπό μελέτη αδικήματα (κλοπές, ληστείες, διαρρήξεις) αποτέλεσαν κάθε φορά την εξαρτημένη μεταβλητή, ενώ οι παράμετροι το κάθε μοντέλου εκτιμήθηκαν και με τους τέσσερεις προαναφερόμενους αλγορίθμους μηχανικής μάθησης. Τέλος, το σύνολο των διαθέσιμων μακροοικονομικών δεικτών αποτέλεσαν τις ανεξάρτητες – προβλέπουσες μεταβλητές κάθε μοντέλου. Όσον αφορά τις ληστείες, τα αποτελέσματα από την εφαρμογή των τριών αυτών αιτιακών μοντέλων κατέδειξαν την ύπαρξη μονοσήμαντης αιτιώδους συσχέτισης μεταξύ των ληστειών και: α) του ποσοστού ανεργίας β) του ακαθάριστου εθνικού προϊόντος, γ) του καθαρού εγχώριου προϊόντος και τέλος δ) του κατά κεφαλήν εισοδήματος. Όσον αφορά τις διαρρήξεις προέκυψε ότι συσχετίζονται μονοσήμαντα μόνο με το ποσοστό ανεργίας. Τέλος, στην ίδια διαπίστωση καταλήγει και η διερεύνηση της αιτιώδους συσχέτισης μεταξύ των κλοπών και των μακροοικονομικών δεικτών, όπου ξανά οι κλοπές συσχετίζονται μονοσήμαντα μόνο με το ποσοστό ανεργίας (Mittal, Goyal, Sethi & Hemanth, 2019:1481-1485).

2.3.2 ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

Η μελέτη της γεωγραφικής κατανομής του εγκλήματος σε συνάρτηση με κοινωνικούς, πολιτισμικούς και οικονομικούς παράγοντες αναδείχθηκε, όπως έχει ήδη αναφερθεί, ήδη από την εποχή της Γαλλοβελγικής Σχολής μέσα από τις έρευνες των Guerry και Quetelet αλλά και μέσα από τη θεωρητική σκέψη της Σχολής του Σικάγου αναφορικά με την κοινωνική αποδιοργάνωση, η οποία παρατηρείται σε περιοχές με έντονα τα στοιχεία της εθνικής ετερογένειας, της κινητικότητας των κατοίκων, και της φτώχειας (Hipp, 2007:670). Στο πλαίσιο αυτό, πρώτος, ο Wirth (1938) επεσήμανε το ρόλο του αυξημένου μεγέθους του πληθυσμού και της υψηλής πληθυσμιακής πυκνότητας καθώς και της εθνικής και φυλετικής ετερογένειας στο αστακό περιβάλλον ενώ, μεταγενέστερα, οι Shaw & McKay (1942) εστίασαν το ενδιαφέρον τους τόσο στις ως άνω παραμέτρους όσο και στον παράγοντα της φτώχειας και της πληθυσμιακής κινητικότητας (Land, McCall & Cohen, 1990:214-215). Έτσι, το αστακό περιβάλλον, χαρακτηριζόμενο από έντονα κοινωνικά προβλήματα καθώς και στοιχεία κοινωνικής και περιβαλλοντικής υποβάθμισης, φαίνεται να ευνοεί την όξυνση του εγκληματικού φαινομένου (Ζαραφωνίτου, 2002:41· Schmid, 1960· Ivaschenko, Nivorozhkin & Nivorozhkin, 2012· Lobont, Nicolescu, Moldovan & Kuloğlu, 2017). Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει η Ζαραφωνίτου (2004:146), η αστικοποίηση συμβάλλει «στη διαμόρφωση ενός

πλαίσιου ευνοϊκού για την όξυνση των συγκρούσεων που συχνά μεταφράζονται με όρους εγκληματικότητας»³⁵.

Υπό το πρίσμα της Περιβαλλοντικής Εγκληματολογίας, τόσο η σχέση του γεωγραφικού χώρου/περιβάλλοντος με το έγκλημα όσο και ο παράγοντας του μεγέθους του οικισμού αποτελούν σημεία ιδιαίτερου επιστημονικού ενδιαφέροντος σε θεωρητικό και εμπειρικό επίπεδο. Στο πλαίσιο αυτό, έμφαση δίνεται στη μελέτη της εγκληματικότητας τόσο σε μεσο-επίπεδο (μεταξύ πόλεων ή κατά μέγεθος οικισμού) όσο και σε μικρο-επίπεδο (εσωτερικό της ίδιας πόλης ή περιοχής) (Ζαραφονίτου, 2004:59 επ.· Ζαραφονίτου & Χρυσόχου, 2015). Οι εν λόγω εμπειρικές μελέτες στηρίζονται σε σύγχρονες τεχνικές χαρτογράφησης και γεωγραφικής ανάλυσης³⁶ των κοινωνικών προβλημάτων, της εγκληματικότητας, όσο και του φόβου του εγκλήματος και της ανασφάλειας³⁷ στο αστακό περιβάλλον. Ο συνδυασμός της γεωγραφικής και κοινωνιολογικής ανάλυσης του εγκληματικού φαινομένου επιτρέπει την ανάδειξη των ιδιαιτεροτήτων του σε δεδομένο χώρο και χρόνο, διευκολύνοντας, αφενός, την αποτύπωση ενός συνόλου παραγόντων προσδιοριστικών των ποσοτικών και ποιοτικών χαρακτηριστικών του φαινομένου, και αφετέρου, το σχεδιασμό και την ανάπτυξη αποτελεσματικότερων πολιτικών πρόληψης και αντιμετώπισής του.

Οι Land, McCall & Cohen (1990) διερεύνησαν τα χαρακτηριστικά αμερικανικών πόλεων οι οποίες χαρακτηρίζονταν από εξαιρετικά πολύ υψηλούς ή πολύ χαμηλούς δείκτες εγκληματικότητας³⁸. Για τη διεξαγωγή της έρευνας αξιοποιήθηκαν δεδομένα από το FBI σε επίπεδο δεκαετούς απογραφής για τις δεκαετίες 1960, 1970 και 1980. Τα δεδομένα αφορούσαν τα αδικήματα της ανθρωποκτονίας, του βιασμού, της ληστείας, της επίθεσης, της διάρρηξης, της κλοπής και της κλοπής τροχοφόρου οχήματος (Land, McCall & Cohen:213). Όπως διαπιστώθηκε, οι πόλεις που χαρακτηρίζονταν από πολύ υψηλά ποσοστά εγκληματικότητας παρουσίαζαν τον πιο αυξημένο σε μέγεθος πληθυσμό ενώ θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως οι πιο οικονομικά υποβαθμισμένες και κοινωνικά διασπασμένες. Μάλιστα, τα δύο τελευταία χαρακτηριστικά φάνηκε να σχετίζονται εντονότερα με τους αυξημένους δείκτες εγκληματικότητας με την πάροδο του χρόνου από την πρώτη έως την τρίτη υπό εξέταση δεκαετία απογραφής (Land, McCall & Cohen:228).

Σε έρευνα του 2019 στις Η.Π.Α και σε επίπεδο σύγκρισης μεταξύ πόλεων, εξετάστηκε η ερευνητική υπόθεση ότι οι μεγαλύτερες πόλεις παρουσιάζουν υψηλότερα ποσοστά εγκληματικότητας. Πιο συγκεκριμένα, σε ένα δείγμα 758 πόλεων, με περισσότερους από 50.000 κατοίκους στις Ηνωμένες Πολιτείες, διερευνήθηκε η πιθανή συσχέτιση μεταξύ του πληθυσμού κάθε πόλης και των ποσοστών εγκληματικότητας, σε ένα χρονικό διάστημα δεκαπέντε ετών από το 1999 έως το 2014. Για τη διερεύνηση των πιθανών συσχετίσεων χρησιμοποιήθηκε το γραμμικό μοντέλο της θεωρίας της «αστικής κλίμακας», το οποίο

³⁵ Βλ. Szabo, 1960 και Léauté, 1972 όπως παραπέμπονται σε Ζαραφονίτου, 2004:146.

³⁶ Για τη χαρτογράφηση του εγκλήματος βλ. παρακάτω Κεφάλαιο 4.

³⁷ Για το φόβο του εγκλήματος και την ανασφάλεια βλ. παρακάτω Κεφάλαιο 3.

³⁸ Οι πόλεις που επιλέχθηκαν είχαν πληθυσμό από 25000 και άνω.

προτάθηκε αρχικά από τον Bettencourt (Bettencourt et al. 2007). Βάσει του συγκεκριμένου μοντέλου είναι δυνατή η γραμμική συσχέτιση μιας δεδομένης περιοχής (όσον αφορά το πλήθος των εγκλημάτων) με το μέγεθος του πληθυσμού που κατοικεί σε αυτήν και μάλιστα, κλιμακούμενα στη βάση ενός σταθερού εκθετικού όρου (η τιμή του οποίου προκύπτει από προηγούμενες αναλύσεις). Το χαρακτηριστικό του προαναφερόμενου μοντέλου είναι η δυνατότητά του να διερευνά ταυτόχρονα τρεις τύπους γραμμικής συσχέτισης: α) την «απλή» γραμμική συσχέτιση (όταν η τιμή του εκθετικού όρου είναι ίση με 1) όπου η ενδεχόμενη αύξηση του πληθυσμού αυξάνει ανάλογα και τα ποσοστά εγκληματικότητας, β) την «υπεργραμμική» συσχέτιση (όταν η τιμή του εκθετικού όρου είναι μεγαλύτερη του 1) όπου η ενδεχόμενη αύξηση του πληθυσμού προκαλεί δυσανάλογη αύξηση της εγκληματικότητας και γ) την «υπογραμμική» συσχέτιση (όταν η τιμή του εκθετικού όρου είναι μικρότερη του 1) όπου η ενδεχόμενη αύξηση του πληθυσμού δε συνδέεται με ανάλογη αύξηση της εγκληματικότητας (Chang, Kim & Jeon, 2019:2). Επιπλέον, για τις ανάγκες της έρευνας το προαναφερόμενο μοντέλο επεκτάθηκε με την προσθήκη δύο μεταβλητών ελέγχου, του κατά κεφαλήν εισοδήματος και της πυκνότητας του πληθυσμού κάθε πόλης του δείγματος. Τα δεδομένα, για κάθε πόλη, αναλύθηκαν τόσο συγχρονικά, χωρίς να ληφθεί υπόψη η διαχρονικότητά τους για τη χρονική περίοδο αναφοράς (1999 – 2014) όσο και διαχρονικά, λαμβάνοντας υπόψη την εγκληματικότητα ανά έτος (Panel Analysis). Τα αποτελέσματα από την εφαρμογή του μοντέλου σε συγχρονικό επίπεδο, για το σύνολο των πόλεων, κατέδειξαν ότι η σχέση πληθυσμού και εγκληματικότητας τείνει να είναι «υπεργραμμική», όσον αφορά τα βίαια εγκλήματα και τα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας. Ωστόσο, αν η ανάλυση επαναληφθεί για τις υποομάδες που περιλαμβάνουν τις 12, 24 50 μεγαλύτερες πόλεις, η σχέση αλλάζει σε «υπογραμμική», τόσο για βίαια εγκλήματα όσο και για τα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας. Τα αποτελέσματα από τη διαχρονική ανάλυση των δεδομένων (Panel Analysis) υποστηρίζουν επίσης τα προαναφερόμενα τα ευρήματα. Τέλος διαπιστώθηκε ότι, εκτός από το μέγεθος του πληθυσμού, το κατά κεφαλήν εισόδημα αλλά και η πυκνότητα του πληθυσμού επηρεάζουν την εγκληματικότητα.

Σε έρευνα των Eberts και Schwirian (1966) διερευνήθηκε η σχέση ανάμεσα στη σχετική αποστέρηση³⁹ και την εγκληματικότητα στην περίπτωση 200 μητροπολιτικών περιοχών (standard metropolitan statistical areas) στην Αμερική. Στο πλαίσιο αυτό υπέθεσαν ότι σε κοινότητες στις οποίες υπάρχει ισχυρή (σε μέγεθος) ανώτερη τάξη παρατηρούνται υψηλότεροι δείκτες εγκληματικότητας σε σύγκριση με κοινότητες οι οποίες παρουσιάζουν ισορροπία ως προς την κοινωνική τους δομή. Σε μια τέτοια περίπτωση τα άτομα της κατώτερης κοινωνικοοικονομικά τάξης, τα οποία αποτελούν τη μειονότητα, θεωρούν ότι αδικούνται λόγω

³⁹ Οι Eberts και Schwirian όρισαν τη σχετική αποστέρηση (relevant deprivation) ως μια «συνθήκη της κοινωνικής δομής η οποία έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία διαφορών στην κοινωνική θέση προκαλώντας ένα σχετικό μειονέκτημα στους ανθρώπους που ανήκουν στο κατώτατο τμήμα του πληθυσμού της κοινότητας σε σχέση με τη θέση άλλων τμημάτων του πληθυσμού». Στην ουσία η έννοια της σχετικής αποστέρησης αναφέρεται στο βαθμό που «ένα τμήμα του πληθυσμού νιώθει μειονεκτικά αναφορικά με τη θέση του σε σχέση με άλλα τμήματα του πληθυσμού εντός της ίδιας κοινότητας». Βλ. Eberts & Schwirian (1966):45.

της στέρησης των οικονομικών ανταμοιβών που απολαμβάνει η πλειονότητα εκφράζοντας τη δυσαρέσκειά τους μέσα από την εκδήλωση επιθετικής συμπεριφοράς (Eberts & Schwirian, 1966:46). Οι Eberts & Schwirian διερεύνουν τη σχετική αποστέρηση και υπό το πρίσμα της κοινωνικής θέσης των λευκών και έγχρωμων, βάσει της δυνατότητάς τους για πρόσβαση σε επαγγέλματα του λευκού κολλάρου, υποστηρίζοντας ότι όπου παρατηρείται μεγάλο χάσμα ανάμεσα στις δύο πληθυσμιακές ομάδες, θα παρατηρούνται και αυξημένοι δείκτες εγκληματικότητας. Σύμφωνα με τα ερευνητικά τους πορίσματα, οι δείκτες εγκληματικότητας ήταν υψηλότεροι στις κοινότητες εκείνες, όπου οι πληθυσμοί με τα χαμηλά εισοδήματα αποτελούσαν τη μειονότητα καθώς και σε εκείνες τις κοινότητες, στις οποίες οι λευκοί κατείχαν σε μεγαλύτερο ποσοστό θέσεις σε επαγγέλματα του λευκού κολλάρου, αναδεικνύοντας έτσι τη σημασία των κοινωνικών αντιθέσεων στη διαμόρφωση των δεικτών του εγκλήματος (Eberts & Schwirian, 1966:50· Ζαραφωνίτου, 2004:105).

Στο μικρο-επίπεδο οι Beasley και Autunes (1974) προχώρησαν στη μελέτη της κατανομής της εγκληματικότητας ανά συνοικία στην πόλη Houston. Για το σκοπό αυτό αξιοποίησαν δεδομένα για την εγκληματικότητα από την ετήσια έκθεση για το 1970 του Αστυνομικού Τμήματος του Houston και για 20 περιοχές βάσει των αστυνομικών υποδιαιρέσεων⁴⁰. Τα αδικήματα που προέκυψαν κατηγοριοποιήθηκαν ως αδικήματα κατά της ιδιοκτησίας⁴¹ και κατά προσώπων⁴² ενώ ως κατηγορία προέκυψε και το σύνολο των εγκλημάτων. Ως προγνωστικοί παράγοντες ελήφθησαν υπόψη το διάμεσο εισόδημα, η διάμεση αξία των ιδιόκτητων κατοικιών, το μέσο μηνιαίο ενοίκιο, η πληθυσμιακή πυκνότητα, το ποσοστό των έγχρωμων κατοίκων καθώς και το ποσοστό των Μεξικανών-Αμερικάνων κατοίκων. Για το σκοπό αυτό αντλήθηκαν δεδομένα από την απογραφή του 1970 (Beasley & Autunes, 1974:443-444). Τα ερευνητικά πορίσματα κατέδειξαν ότι το διάμεσο εισόδημα και η πληθυσμιακή πυκνότητα αποτελούσαν τους πιο ισχυρούς προγνωστικούς παράγοντες. Αναφορικά με το διάμεσο εισόδημα αξίζει να σημειωθεί ότι το προέβλεπε το 89% των εγκλημάτων κατά προσώπων. Μάλιστα, όπως επισημαίνουν οι ερευνητές η αρνητική σχέση μεταξύ εισοδήματος και δεικτών εγκληματικότητας φάνηκε να είναι ισχυρότερη όσον αφορά τα εγκλήματα κατά των προσώπων παρά τα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας.

Σε έρευνα των Messner και Tardiff (1986) διερευνήθηκε η σχέση μεταξύ της οικονομικής ανισότητας και των δεικτών ανθρωποκτονίας σε 26 γειτονίες στο Μανχάταν της Νέας Υόρκης για το έτος 1981. Η βασική ερευνητική υπόθεση ήταν ότι το υψηλό επίπεδο οικονομικής ανισότητας σε επίπεδο γειτονιάς σχετίζεται με υψηλά ποσοστά ανθρωποκτονιών. Στο πλαίσιο, λοιπόν, της εν λόγω έρευνας η γειτονιά αξιοποιήθηκε ως μονάδα ανάλυσης⁴³ και τα δεδομένα

⁴⁰ Οι εν λόγω συνοικίες στη βάση των αστυνομικών υποδιαιρέσεων θεωρούνταν οι πιο μικρές γεωγραφικά περιοχές για τις οποίες υπήρχαν διαθέσιμα δεδομένα σχετικά με την εγκληματικότητα. Βλ. σχετικά Beasley & Autunes, 1974:444.

⁴¹ Στην εν λόγω κατηγορία ενέπιπταν: η ληστεία, η κλοπή, η διάρρηξη και η κλοπή τροχοφόρου οχήματος.

⁴² Στην εν λόγω κατηγορία ενέπιπταν η ανθρωποκτονία, ο βιασμός και η σοβαρή επίθεση.

⁴³ Οι Messner και Tardiff ξεκίνησαν έχοντας ως αφετηρία τη θέση σύμφωνα με την οποία η γειτονιά αποτελεί την πιο πρόσφορη μονάδα ανάλυσης γιατί αποτελεί έναν φυσικό χώρο ο οποίος διευκολύνει τις κοινωνικές συγκρίσεις. Βλ. σχετικά Messner & Tardiff, 1986:310.

σχετικά με τις οικονομικές μεταβλητές αντλήθηκαν από την απογραφή του 1980 η οποία αφορούσε μικρότερες σε μέγεθος μονάδες των απογραφικών τομέων, και τα οποία στη συνέχεια ομαδοποιήθηκαν σε επίπεδο γειτονιάς. Η οικονομική ανισότητα, ως ανεξάρτητη μεταβλητή, μετρήθηκε με το συντελεστή Gini, για τον οποίο αντλήθηκαν δεδομένα από τα απογραφικά στοιχεία του 1980 και αφορούσαν το εισόδημα ανά νοικοκυριό⁴⁴. Το επίπεδο που αφορά το αδίκημα της ανθρωποκτονίας αποτέλεσε την εξαρτημένη μεταβλητή και τα σχετικά δεδομένα αντλήθηκαν από τα αρχεία της Ιατροδικαστικής υπηρεσίας της Νέας Υόρκης. Κατά το έτος 1981 στο Μανχάταν καταγράφηκαν 536 ανθρωποκτονίες για τις οποίες ήταν γνωστή και η τοποθεσία τέλεσης του εγκλήματος, με αποτέλεσμα να μπορούν να εντοπισθούν εντός των απογραφικών τομέων. Παράλληλα, μεταξύ άλλων, ελήφθησαν υπόψη, ως ανεξάρτητες μεταβλητές, η φτώχεια⁴⁵ και η φυλετική σύνθεση της γειτονιάς⁴⁶ (Messner & Tardiff, 1986:303-304). Τα ερευνητικά δεδομένα κατέδειξαν μια πολύ ασθενή σχέση μεταξύ της οικονομικής ανισότητας και του δείκτη των ανθρωποκτονιών σε αντίθεση με τη μεταβλητή της φτώχειας, η οποία φάνηκε να παρουσιάζει σημαντική θετική σχέση με το αδίκημα της ανθρωποκτονίας. Πράγματι, διαπιστώθηκε ότι τα ποσοστά ανθρωποκτονιών παρουσιάζονταν υψηλότερα σε εκείνες τις γειτονιές η οποία χαρακτηρίζονταν από υψηλά επίπεδα φτώχειας. Τέλος, η φυλετική σύνθεση σε επίπεδο γειτονιάς δεν φάνηκε να σχετίζεται σημαντικά με τα ποσοστά των ανθρωποκτονιών (Messner & Tardiff, 1986:311-312).

Ο Hipp (2007) μελετώντας δεδομένα από τους απογραφικούς τομείς 19 Αμερικανικών πόλεων διερεύνησε την επίδραση της ανισότητας και της ετερογένειας που παρατηρείται σε επίπεδο γειτονιάς στους δείκτες της εγκληματικότητας. Τα δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν αναφορικά με τα υπό εξέταση αδικήματα αντλήθηκαν από τις αναφορές των αστυνομικών τμημάτων των πόλεων ενώ τα δεδομένα σχετικά με την εισοδηματική ανισότητα και την ετερογένεια αντλήθηκαν από τα απογραφικά στοιχεία για το έτος 2000. Στο πλαίσιο αυτό το ερευνητικό ενδιαφέρον επικεντρώθηκε σε 5 τύπους αδικημάτων: βαριά σωματική βλάβη, ανθρωποκτονία, ληστεία, διάρρηξη και κλοπή τροχοφόρου οχήματος. Από τα ερευνητικά τους δεδομένα προέκυψε μια ισχυρή θετική σχέση ανάμεσα στην εισοδηματική ανισότητα (σε επίπεδο τομέα) και τους δείκτες εγκληματικότητας, ωστόσο, η σχέση αυτή φάνηκε να είναι πιο ισχυρή για τα βίαια εγκλήματα. Η ίδια σχέση προέκυψε και στην περίπτωση που εξετάστηκε η εισοδηματική ανισότητα μεταξύ των μελών της ίδιας φυλετικής ή εθνοτικής ομάδας. Παράλληλα, διαπιστώθηκε ότι η θετική σχέση ανάμεσα στη φτώχεια (σε επίπεδο τομέα) και τα αδικήματα της ληστείας και της ανθρωποκτονίας καθίσταται ως μη σημαντική όταν λαμβάνεται υπόψη η μεταβλητή της εισοδηματικής ανισότητας. Σχετικά με τη εν λόγω εύρημα ο Hipp (2007:688) αναφέρει χαρακτηριστικά: «αυτό το σημαντικό εύρημα οδηγεί στην υπόθεση ότι ο αιτιώδης μηχανισμός ο οποίος κάποιες φορές προσδιορίζεται προκειμένου να εξηγηθεί γιατί ο υψηλότερος

⁴⁴ Η πληροφορία ομαδοποιήθηκε σε επίπεδο εισοδήματος ανά νοικοκυριό στους απογραφικούς τομείς σύμφωνα με τα όρια των γειτονιών.

⁴⁵ Το επίπεδο φτώχειας μετρήθηκε με το ποσοστό του πληθυσμού που είχε εισοδήματα κάτω από το 75% του ορίου φτώχειας. Βλ. Messner & Tardiff, 1986:304.

⁴⁶ Η φυλετική σύνθεση μετρήθηκε με σημείο αναφοράς το ποσοστό του έγχρωμου πληθυσμού σε επίπεδο γειτονιάς. Βλ. Messner & Tardiff, 1986:304.

δείκτης φτώχειας οδηγεί σε αυξημένη εγκληματικότητα, ίσως να μην είναι ακριβής. Αντίθετα, το επίπεδο της εισοδηματικής ανισότητας στη γειτονιά – ειδικά η εισοδηματική ανισότητα μεταξύ των μελών τα οποία ανήκουν στην ίδια φυλετική/εθνοτική ομάδα- θα μπορούσε να θεωρηθεί πιο σημαντική».

Βάσει της προαναφερθείσας ενδεικτικής ερευνητικής εμπειρίας προκύπτει σαφώς μια εμπειρικά τεκμηριωμένη σχέση ανάμεσα στους οικονομικούς παράγοντες και τους δείκτες της εγκληματικότητας, ωστόσο, η σχέση αυτή δύναται να ποικίλλει ανάλογα με το είδος του ποινικού αδικήματος, το χρονικό διάστημα της εμπειρικής μελέτης, τη γεωγραφική μονάδα ανάλυσης, το είδος και τις πηγές άντλησης των ερευνητικών δεδομένων, τις μεθόδους στατιστικής ανάλυσης, τις προβλέπουσες μεταβλητές καθώς και τις μεταβλητές ελέγχου που λαμβάνονται κάθε φορά υπόψη (UNODC, 2011:9). Στο πλαίσιο αυτό, η μελέτη της γεωγραφικής κατανομής της εγκληματικότητας στο εσωτερικό ενός κράτους (μεσο- και μικρο-επίπεδο) αποκτά ιδιαίτερη επιστημονική αξία καθώς τα σύγχρονα μοντέλα χαρτογράφησης και χωρικής ανάλυσης της εγκληματικότητας σε συνάρτηση με μια ευρεία γκάμα παραγόντων, δύνανται να απεικονίσουν ανάγλυφα τις υπό εξέταση συσχετίσεις, ειδικά στο μικρο-επίπεδο της συνοικίας ή της γειτονιάς εντός του αστακού περιβάλλοντος, προσφέροντας αξιόπιστα ερευνητικά δεδομένα για την ανάπτυξη αποτελεσματικότερων εργαλείων πρόληψης και αντιμετώπισης του εγκληματικού φαινομένου (Ζαραφονίτου, 2004:105).

3. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗ, ΦΟΒΟΣ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΣΦΑΛΕΙΑ

3.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα ενότητα εστιάζει στη μελέτη της πιθανής σύνδεσης της οικονομικής κρίσης με τη θυματοποίηση και το φόβο του εγκλήματος. Βασική υπόθεση αποτελεί ότι οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης αυξάνουν τα ποσοστά θυματοποίησης μεταξύ των κατοίκων μιας περιοχής ή χώρας που βιώνει έντονα οικονομικά προβλήματα. Στο πλαίσιο αυτό, θα αναλυθούν μια σειρά από εμπειρικές μελέτες αναφορικά με την οικονομική κρίση και τη θυματοποίηση. Συγκεκριμένα, θα μελετηθεί, εάν σε περιόδους οικονομικής κρίσης αυξάνονται τα ποσοστά θυματοποίησης και εάν ναι, ποιοι επηρεάζονται κυρίως από την αύξηση αυτή. Τα ποσοστά θυματοποίησης θα εξεταστούν μέσα από έρευνες θυματοποίησης, ενώ αναφορικά με την οικονομική κρίση, θα διερευνηθούν οικονομικοί δείκτες, όπως η ανεργία, η φτώχεια, το χαμηλό εισόδημα και άλλοι, προκειμένου να ελεγχθεί η ύπαρξη πιθανής συσχέτισης. Στη βάση αυτή εικάζεται πως η ανεργία, η φτώχεια και γενικά οι δυσμενείς συνέπειες της οικονομικής κρίσης σχετίζονται με την αύξηση της θυματοποίησης. Αναφορικά με το δεύτερο σκέλος της παρούσας ενότητας, δηλαδή την πιθανή σχέση της οικονομικής κρίσης με το φόβο του εγκλήματος και την ανασφάλεια, θα μελετηθούν αντίστοιχα ερευνητικά πορίσματα. Η βασική υπόθεση συνίσταται στο ότι σε περιόδους οικονομικής κρίσης αυξάνεται ο φόβος του εγκλήματος, ιδίως σε περιοχές με έντονα οικονομικά προβλήματα. Υπό το πρίσμα αυτό, ο φόβος του εγκλήματος ενδεχομένως να υποκρύπτει άλλες ευρύτερες (οικονομικής φύσεως και μη) ανησυχίες.

Για τους σκοπούς της εργασίας, θα οριστεί η έννοια του φόβου του εγκλήματος, διακρινόμενη από άλλες παρεμφερείς έννοιες ενώ έμφαση θα δοθεί στους παράγοντες δημιουργίας και έντασης του φόβου του εγκλήματος. Επίσης, θα αναλυθεί η έννοια του ευάλωτου με ιδιαίτερη αναφορά στις εννιά διαστάσεις του Killias. Εν συνεχεία, θα ακολουθήσει μια σύντομη παρουσίαση και ανάλυση δέκα εμπειρικών μελετών, πέντε που αφορούν τη σχέση της οικονομικής κρίσης και των συνεπειών της στα ποσοστά θυματοποίησης και πέντε που σχετίζονται με την πιθανή σύνδεση της οικονομικής κρίσης με το φόβο του εγκλήματος. Σε εμπειρικό επίπεδο, η μελέτη της σχέσης της οικονομικής κρίσης με το εγκληματικό φαινόμενο και συγκεκριμένα με τη θυματοποίηση και το φόβο του εγκλήματος πραγματοποιείται λαμβάνοντας συνήθως υπόψη συγκεκριμένους οικονομικούς δείκτες. Επομένως, οι έρευνες που θα αναλυθούν, εξετάζουν την ανεργία, τη φτώχεια, το χαμηλό εισόδημα και άλλους οικονομικούς δείκτες, αναφορικά με την επίδραση που αυτοί έχουν στα ποσοστά θυματοποίησης και στο φόβο του εγκλήματος. Στο τέλος κάθε ανάλυσης, παρατίθενται, σε όσες περιπτώσεις είναι διαθέσιμα, τα πορίσματα άλλων παρόμοιων ερευνών, προκειμένου ο αναγνώστης να αποκτήσει μια πληρέστερη εικόνα αναφορικά με το υπό μελέτη αντικείμενο. Τέλος, ειδική μνεία θα γίνει μέσω μιας συνοπτικής αναφοράς στα διαθέσιμα ερευνητικά δεδομένα αναφορικά με το φόβο του εγκλήματος, την ανασφάλεια και τη θυματοποίηση στην Ελλάδα.

3.2 Ο ΦΟΒΟΣ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ

3.2.1 ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΗ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΤΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ

Ο φόβος του εγκλήματος είναι ένα ζήτημα που έχει απασχολήσει έντονα την επιστήμη της Εγκληματολογίας, αλλά και τις σύγχρονες κοινωνίες, καθώς έχει αναδειχθεί σε ένα κοινωνικό φαινόμενο, με συνέπειες συχνά τόσο σοβαρές, όσο εκείνες της εγκληματικότητας (Ζαραφονίτου, 2002:27). Ως φόβος του εγκλήματος ορίζεται, «το συλλογικό άγχος των κατοίκων μιας περιοχής, μιας πόλης ή χώρας, το οποίο προέρχεται από το φόβο πιθανής θυματοποίησης των ίδιων ή κοντινών τους προσώπων από βίαιες εγκληματικές επιθέσεις» (Léauté:16· Ζαραφονίτου, 2002:31,33) καθιστώντας έτσι διακριτή την έννοια της ανησυχίας στην περίπτωση της οποίας η ανασφάλεια «εστιάζει στην εγκληματικότητα ως κοινωνικό πρόβλημα και όχι ως προσωπική κατάσταση» (Robert & Pottier, 2004:218). Σύμφωνα με τον Robert, ένα άτομο είναι πιθανόν να φοβάται το έγκλημα, αλλά να μην θεωρεί ότι αυτό θα έπρεπε να εγείρει την κοινωνική ανησυχία, ενώ αντίστοιχα, δεν είναι απίθανο κάποιος να θεωρεί το έγκλημα ένα ζήτημα κοινωνικής ανησυχίας, χωρίς όμως ο ίδιος να πιστεύει ότι είναι πιθανόν να θυματοποιηθεί (Ζαραφονίτου, 2002:15· Robert, 1999:75) Επιπλέον, ο Furstenberg θεμελίωσε τη διάκριση ανάμεσα στον άμεσο φόβο θυματοποίησης που αφορά το άτομο και την οικογένειά του και στην πρόσληψη της εγκληματικότητας ως ενός σοβαρού κοινωνικού προβλήματος που δημιουργεί ανησυχία στο άτομο, ακόμα και αν δεν το αφορά άμεσα (Furstenberg, 1971). Τέλος, υποστηρίζεται ότι η ανησυχία αφορά περισσότερο τα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας, ενώ ο φόβος του εγκλήματος σχετίζεται με τα εγκλήματα κατά των προσώπων και κυρίως τα εγκλήματα βίας (Maxfield, 1984:4).

3.2.1.1 ΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΕΝΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΦΟΒΟΥ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ

Οι Box, Hale και Andrews, ορίζουν ως σημαντικότερους παράγοντες που επιδρούν στη δημιουργία και την ένταση του φόβου του εγκλήματος, την έννοια του «ευάλωτου», τις περιβαλλοντικές συνθήκες, την προσωπική γνώση αναφορικά με το έγκλημα και τη θυματοποίηση, την εμπιστοσύνη στην αστυνομία και το σύστημα απονομής της ποινικής δικαιοσύνης, την υποκειμενική πρόσληψη του κινδύνου και τη βαρύτητα διαφόρων αδικημάτων (Box et al. 1988: 341).

Σχετικά με την έννοια του «ευάλωτου», οι συγγραφείς αναφέρουν πως πολλοί άνθρωποι μπορεί να αισθάνονται ευάλωτοι για διάφορους λόγους. Κάποιοι μπορεί να αισθάνονται ανίκανοι να προστατευθούν σωματικά ή οικονομικά ή να θεωρούν ότι δεν θα μπορέσουν να αντιδράσουν γρήγορα, ενώ άλλοι μπορεί να αισθάνονται λιγότερο ικανοί να αντιμετωπίσουν τις σωματικές και συναισθηματικές συνέπειες της θυματοποίησης (Box et al. 1988: 341). Τα ερευνητικά πορίσματα έχουν δείξει ότι τα άτομα που εμπίπτουν σε αυτήν την κατηγορία είναι οι ηλικιωμένοι, οι γυναίκες, οι φτωχοί και τα άτομα που ανήκουν σε εθνικές μειονότητες (Clark and Lewis, 1982· Gordon et al. 1980· Taylor and Hale, 1986).

Σχετικά με τους περιβαλλοντικούς παράγοντες, τα άτομα μπορεί να αισθάνονται φόβο και ανασφάλεια επειδή αντιλαμβάνονται το άμεσο περιβάλλον τους ως απειλητικό. Στο πλαίσιο Παραδοτέο 1.2. Criminal policy report

αυτό, ιδιαίτερη αξία αποκτά η έννοια της αταξίας (disorder), η οποία αναφέρεται σε «μια ορατή επιδείνωση της φυσικής κατάστασης μιας περιοχής και της κοινωνικής συμπεριφοράς των ατόμων που βρίσκονται σε αυτήν» και σχετίζεται με στοιχεία όπως τα graffiti, τα σπασμένα παράθυρα, τα σκουπίδια, η επιθετική συμπεριφορά κ.λ.π. (Sampson and Raudenbush, 1999: 604). Ειδικότερα, η κοινωνική αταξία (social disorder) σχετίζεται με απειλητικές συμπεριφορές που συνήθως αφορούν αγνώστους, όπως η λεκτική παρενόχληση στο δρόμο, η πορνεία, η χρήση ναρκωτικών ουσιών και οι παρέες νεαρών ανδρών στο δρόμο (Sampson and Raudenbush, 1999: 603-604) ενώ η περιβαλλοντική αταξία (physical disorder) αναφέρεται στα σημάδια περιβαλλοντικής υποβάθμισης των πόλεων, όπως είναι τα graffiti στα κτίρια, τα εγκαταλελειμμένα αυτοκίνητα, τα σπασμένα παράθυρα και τα σκουπίδια στους δρόμους (Sampson and Raudenbush, 1999: 604). Σχετική με τα παραπάνω είναι η θεωρητική προσέγγιση των «σπασμένων τζαμιών»⁴⁷ η οποία διατυπώθηκε από τους Wilson και Kelling το 1982. Η εν λόγω προσέγγιση αναφέρει ότι τα σημάδια εμφανούς εγκατάλειψης (σημάδια «περιβαλλοντικής αταξίας» ή «σημάδια αντικοινωνικότητας»⁴⁸) σε κάποιες γειτονίες μιας πόλης (σπασμένα παράθυρα, τα graffiti, τα εγκαταλελειμμένα κτίρια, απορρίμματα στους δρόμους, ελλιπής φωτισμός δημόσιων χώρων κ.λ.π.) δημιουργούν απάθεια και φόβο μεταξύ των κατοίκων της γειτονιάς (Wilson and Kelling, 1982). Κατ' αυτόν τον τρόπο, δίνεται η εντύπωση ότι η περιοχή αυτή βρίσκεται εκτός του ενδιαφέροντος της πολιτείας καθώς δεν επιτηρείται, με αποτέλεσμα να ευνοείται η διάπραξη εγκλημάτων. Οι περιοχές εντός του αστεακού περιβάλλοντος με έντονα σημάδια περιβαλλοντικής και κοινωνικής αταξίας συνήθως στιγματίζονται ως «επικίνδυνες» ανεξάρτητα από το εάν ταυτίζονται ή όχι με τόπους συγκέντρωσης εγκληματικών δραστηριοτήτων (Wilson & Kelling, 1982· Ζαραφωνίτου, 2006:1036). Έτσι οι ευκαιρίες τέλεσης εγκλημάτων αυξάνονται καθώς οι συμβατικές δραστηριότητες περιορίζονται λόγω του φόβου που προκαλεί στους κατοίκους η φήμη των περιοχών αυτών (Cusson, 1989). Στο πλαίσιο αυτό, η βρετανική έρευνα θυματοποίησης συσχέτισε το φόβο του εγκλήματος με συγκεκριμένους δείκτες «αντικοινωνικής συμπεριφοράς» όπως τα εγκαταλελειμμένα ή καμένα οχήματα, τους θορυβώδεις γείτονες, τους μεθυσμένους σε δημόσιους χώρους, τους χρήστες ναρκωτικών ουσιών, τις παρέες εφήβων στους δρόμους, τα σκουπίδια, τους βανδαλισμούς, τα graffiti και άλλες φθορές ιδιοκτησίας (Nicolas et al., 2005· Ζαραφωνίτου, 2006:1036). Αξίζει δε να σημειωθεί, ότι η λεγόμενη περιβαλλοντική αταξία συνδέεται συχνά με την εντύπωση που δίνεται στους κατοίκους περί απουσίας του άτυπου κοινωνικού ελέγχου. Παράλληλα, σύμφωνα με τα δεδομένα της ευρωπαϊκής έρευνας θυματοποίησης διαπιστώθηκε ισχυρός συσχετισμός μεταξύ ανασφάλειας

⁴⁷ Η θεωρητική προσέγγιση των «σπασμένων τζαμιών» αποτέλεσε το θεωρητικό υπόβαθρο στο οποίο στηρίχτηκε η λεγόμενη πολιτική τη μηδενικής ανοχής (zero tolerance) η οποία εφαρμόστηκε στις Η.Π.Α. από το 1990 και έπειτα. Βλ. Παπαθεοδώρου, 2005: 265 επ.

⁴⁸ Οι «αντικοινωνικές συμπεριφορές» (incivilities) είναι μια συναφής έννοια η οποία αναφέρεται σε «μικρές βαρύτητας αδικήματα, τα οποία λόγω της συχνότητας με την οποία συμβαίνουν δημιουργούν συγκρούσεις μεταξύ των πολιτών, όπως θόρυβοι από φωνές, μοτοσυκλέτες, ραδιόφωνο κ.λ.π., άτομα σε κατάσταση μέθης σε δημόσιους χώρους, βανδαλισμοί, ρίψη απορριμμάτων, σπασμένα τζάμια κ.λ.π.». Βλ. σχετικά IHESI, Guide pratique pour les CLS (1998) όπως παραπέμπεται σε Ζαραφωνίτου, 2003:69. Βλ. επίσης Skogan & Maxfield, 1981 αναφορικά με το αμερικανικής προέλευσης θεωρητικό σχήμα των «δείγματων αντικοινωνικότητας» (signs of incivility) όπως παραπέμπεται σε Ζαραφωνίτου, 2006:1036.

και «υποβαθμισμένων περιοχών» (deprived areas) με «δυσμενή χαρακτηριστικά γειτονιάς» (adverse neighbourhood characteristics) (λ.χ. νέοι στους δρόμους, άστεγοι, επαίτες, σκουπίδια, graffiti, βανδαλισμοί και δημόσια χρήση ναρκωτικών). Στη συγκεκριμένη περίπτωση η ανασφάλεια συσχετίστηκε κυρίως με τους ανεπίβλεπτους νέους (35%), τα σκουπίδια (31%) και τα graffiti (29%), ενώ οι κάτοικοι της Αθήνας από κοινού με τους κατοίκους της Βουδαπέστης κατείχαν την πρώτη θέση (86%) στην αρνητική αξιολόγηση του περιβάλλοντος της γειτονιάς (Hideg & Manchin, 2005· Ζαραφονίτου, 2009:5). Η αντίληψη ότι μια γειτονιά βρίσκεται σε οικονομική παρακμή και η κοινότητα αλλάζει προς το χειρότερο, μπορεί να προκαλέσει, όχι μόνο ένα γενικευμένο άγχος, αλλά και συγκεκριμένα φόβο του εγκλήματος (Box et al. 1988: 341-342).

Ο φόβος του εγκλήματος επηρεάζεται επίσης, και από τη γνώση των ατόμων γύρω από το εγκληματικό φαινόμενο. Η γνώση αυτή προέρχεται από διάφορες πηγές πληροφόρησης, όπως το φιλικό και ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Σύμφωνα με την ερευνητική εμπειρία, άτομα που έχουν πέσει θύματα ή γνωρίζουν άλλους που έχουν υπάρξει θύματα εγκληματικής ενέργειας, τείνουν να φοβούνται περισσότερο (Balkin, 1979· Hough, 1985). Οι πολίτες μαθαίνουν επίσης για το έγκλημα από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Μελέτες καταδεικνύουν την αύξηση του φόβου του εγκλήματος, τον οποίο βιώνουν οι αποδέκτες, στην περίπτωση της δραματοποιημένης απεικόνισης του εγκλήματος και του κινδύνου θυματοποίησης από τον Τύπο και άλλα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης (Baker et al. 1983· Garofalo, 1981· Heath, 1984).

Ακολούθως, η εμπιστοσύνη στους φορείς του επίσημου κοινωνικού ελέγχου και ειδικά στην Αστυνομία φαίνεται να συνδέεται με τη δημιουργία ή ένταση του φόβου του εγκλήματος. Ακόμα και μεταξύ ατόμων που έγιναν πρόσφατα θύματα εγκληματικών ενεργειών, ο φόβος του εγκλήματος δεν μπορεί να αναπτυχθεί, εάν υπάρχει η πεποίθηση ότι η αστυνομία θα συλλάβει τον ένοχο και θα αποδοθεί δικαιοσύνη (Box et al. 1988:342). Έτσι, η εμπιστοσύνη στην αστυνομία διαδραματίζει προεξάρχοντα ρόλο στο αστεακό περιβάλλον των μεγάλων πόλεων στο πλαίσιο του οποίου παρατηρείται απουσία ή αποδυνάμωση των κοινωνικών δεσμών και της κοινωνικής συνοχής και κατ' επέκταση του άτυπου κοινωνικού ελέγχου του εγκλήματος.

Τέλος, όπως αναφέρθηκε, παράγοντες δημιουργίας ή έντασης του φόβου του εγκλήματος είναι και η υποκειμενική πρόσληψη του κινδύνου και η βαρύτητα των αδικημάτων. Μόνο όταν οι πολίτες αισθάνονται ότι διατρέχουν μεγάλο κίνδυνο να υποστούν σοβαρή θυματοποίηση δύναται να προκληθεί ο φόβος του εγκλήματος (Box et al. 1988:342). Έτσι, ακόμα και όταν ο κίνδυνος θυματοποίησης θεωρείται υψηλός, δεν θα προκληθεί φόβος του εγκλήματος, εάν το συγκεκριμένο αδίκημα εκτιμηθεί ως ασήμαντο.

Οι Taylor και Hale, αναφέρουν τρία στοιχεία ως προσδιοριστικά της έννοιας του φόβου: (α) το ότι κάποια άτομα είναι ή αισθάνονται ευάλωτα, (β) την προηγούμενη εμπειρία θυματοποίησης και (γ) τη διαφορετική κατανομή του φόβου του εγκλήματος κατά περιοχές (Taylor and Hale, 1986:152-153). Όσον αφορά την προηγούμενη εμπειρία θυματοποίησης, αν και θεωρείται παράγοντας που επηρεάζει το φόβο του εγκλήματος, τα ερευνητικά πορίσματα δεν

χαρακτηρίζονται από ομοιομορφία. Στη βρετανική έρευνα θυματοποίησης, η συσχέτιση του φόβου του εγκλήματος με τη θυματοποίηση είναι μάλλον αρνητική, παρόλα αυτά, η θυματοποίηση φαίνεται να αυξάνει το φόβο του εγκλήματος σε περιβάλλοντα που χαρακτηρίζονται από «αντικοινωνικές συμπεριφορές» (Box et al. 1988:352· Ζαραφωνίτου, 2006:1034). Στην Ελλάδα, ο θετικός συσχετισμός του φόβου του εγκλήματος με την θυματοποίηση προκύπτει σταθερά από τις ελληνικές έρευνες (Ζαραφωνίτου, 2006: 6), κάτι που πιθανόν εξηγείται είτε από το γεγονός ότι η θυματοποίηση στην Ελλάδα δεν είναι ούτε συχνή ούτε επαναλαμβανόμενη ώστε να ουδετεροποιηθεί (Ζαραφωνίτου, 2002:205), είτε από το γεγονός ότι μέσα από το φόβο του εγκλήματος εκφράζονται οι ανασφάλειες και το ανικανοποίητο από τις παρεχόμενες κρατικές υπηρεσίες (Ζαραφωνίτου, 2009:5).

Τέλος, ο φόβος του εγκλήματος φαίνεται να είναι ένα κατ' εξοχήν αστεακό φαινόμενο, καθώς συναντάται κυρίως στις μεγάλες πόλεις, στις οποίες παρατηρείται όξυνση του εγκληματικού φαινομένου. Με αυτόν τον τρόπο, παρατηρούμε πως παρόλο που δεν πρόκειται για γραμμική σχέση, ο φόβος του εγκλήματος συναρτάται με την εγκληματικότητα μιας περιοχής και κυρίως με το αστεακό περιβάλλον, λόγω του είδους των εγκλημάτων που παρατηρούνται σε ένα τέτοιο περιβάλλον καθώς και λόγω των έντονων στοιχείων περιβαλλοντικής και κοινωνικής υποβάθμισης που χαρακτηρίζει ειδικά τα μεγάλα αστικά κέντρα (Ζαραφωνίτου, 2002:41,43).

3.2.1.2 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΕΥΑΛΩΤΟΥ

Αναφορικά με την προαναφερθείσα έννοια του «ευάλωτου», ως παράγοντα δημιουργίας ή έντασης του φόβου του εγκλήματος, κρίνεται σκόπιμο να γίνει ειδική μνεία στις εννιά διαστάσεις του έτσι όπως αυτές έχουν προσδιοριστεί από τον Killias (Killias, 1990:98-100· Ζαραφωνίτου, 2002, 2006). Ο φόβος του εγκλήματος, κατά τον Killias, εκδηλώνεται:

- Όταν ο κίνδυνος εμφάνισης ενός δυσάρεστου περιστατικού δεν είναι αμελητέος
- Όταν οι δυνατότητες άμυνας ή προστασίας του ατόμου κρίνονται ως μη επαρκείς
- Όταν οι επικείμενες συνέπειες είναι πολύ δυσάρεστες και μη αποτρεπτές

Καθένα από τα παραπάνω έχει μια διάσταση σωματική, κοινωνική και περιστασιακή. Όλες οι διαστάσεις αυτές αποτελούν τις εννιά διαστάσεις του ευάλωτου. Αναφορικά με τη σωματική διάσταση, οι γυναίκες, σε οποιαδήποτε ηλικία, φοβούνται περισσότερο από τους άνδρες «όταν περπατούν μόνες στη γειτονιά τους το βράδυ» σχεδόν σε όλες τις έρευνες, ενώ το έγκλημα που τις φοβίζει περισσότερο είναι αυτό του βιασμού⁴⁹ (Riger et al. 1978). Οι γυναίκες εκτίθενται περισσότερο σε αυτά τα αδικήματα από ό,τι οι άνδρες, οι οποίοι εκτίθενται σε ανάλογο κίνδυνο υπό πολύ συγκεκριμένες συνθήκες, όπως στη φυλακή (Killias, 1990:99). Δεδομένου ότι τα σωματικά ευάλωτα άτομα (γυναίκες, άτομα μεγάλης ηλικίας κ.ά) έχουν μεγαλύτερη αδυναμία

⁴⁹ Πρόκειται για το λεγόμενο “shadow effect” του βιασμού, σύμφωνα με το οποίο πίσω από κάθε απειλή, μια γυναίκα θεωρεί ότι ελλοχεύει και ο κίνδυνος να υποστεί σεξουαλική επίθεση. Βλ. Χ. Ζαραφωνίτου «Εγκληματολογικές προσεγγίσεις του φόβου του εγκλήματος και της ανασφάλειας» *Ποινική Δικαιοσύνη* 8-9, 2006:1033.

να προστατευτούν και λαμβάνοντας υπόψη τις συνέπειες της θυματοποίησης, είναι εύλογο να αισθάνονται εντονότερο το φόβο και την ανασφάλεια.

Εκτός από τα σωματικά χαρακτηριστικά, όπως το φύλο, την ηλικία, και τη φυσική κατάσταση, οι κοινωνικές μεταβλητές μπορεί να αυξήσουν την έκθεση στο έγκλημα. Για παράδειγμα, ορισμένες θέσεις εργασίας αυξάνουν σημαντικά τον κίνδυνο θυματοποίησης, ιδίως μέσω ορισμένων δραστηριοτήτων που συνεπάγονται (λ.χ. χρόνος που αφιερώνει κανείς σε εξωτερικούς χώρους). Στο πλαίσιο αυτό, οδηγοί ταξί, υπάλληλοι καταστημάτων και εστιατορίων που κλείνουν αργά, ιερόδουλες κ.λπ., μπορεί να αντιμετωπίσουν σημαντικά υψηλότερο κίνδυνο θυματοποίησης. Σε κάποιο βαθμό, αυτό μπορεί να ισχύει και για υπαλλήλους τραπεζών και άλλων πρακτορείων, όπου κρατούνται μεγάλα ποσά χρημάτων (Killias, 1990:100). Ακολούθως, εάν η οικονομική κατάσταση των ατόμων δεν είναι καλή, οι συνέπειες καθίστανται σοβαρότερες, ενώ η αδυναμία άμυνας είναι μεγαλύτερη εάν τα θύματα είναι απομονωμένα και οι δράστες περισσότεροι του ενός (Ζαραφωνίτου, 2002:39).

Τέλος, σύμφωνα με την περιστασιακή διάσταση, υπάρχουν σημαντικές ενδείξεις ότι το άτομο αξιολογεί τον κίνδυνο λαμβάνοντας υπόψη το καθημερινό του περιβάλλον. Επομένως, κάτοικοι περιοχών με υψηλά επίπεδα εγκληματικότητας και ορατά σημάδια «αταξίας» και αντικοινωνικοτήτων εκτίθενται σε μεγαλύτερο κίνδυνο. Εάν τα άτομα ζουν σε απομονωμένες περιοχές, οι συνέπειες γίνονται μεγαλύτερες, καθώς δεν μπορούν να λάβουν έγκαιρα βοήθεια, ενώ τέλος, αυξάνεται και η αδυναμία αντιμετώπισης της επίθεσης (Ζαραφωνίτου, 2002).

Ο Taylor έχει αναφέρει ότι ο φόβος του εγκλήματος θα μπορούσε να υποκρύπτει την ανασφάλεια για μια ευρεία ποικιλία πολιτιστικών και κοινωνικών αλλαγών, όπως είναι οι αλλαγές στον χαρακτήρα της γειτονιάς, ο φόβος της ανεργίας σε μια ανταγωνιστική παγκόσμια αγορά και η εξέλιξη των φυλετικών εντάσεων και των ευκαιριών σε μια κοινωνία με μικρή ανάπτυξη θέσεων εργασίας και φθίνουσα οικονομία (Taylor, 1995:1567-1568). Η πιθανή αύξηση του φόβου του εγκλήματος σε περιόδους οικονομικής δυσχέρειας, ενδεχομένως υποκρύπτει άλλες, γενικότερες ανησυχίες, κυρίως οικονομικής φύσης.

3.2.1.3 Ο ΦΟΒΟΣ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΡΕΥΝΕΣ ΘΥΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ

Οι έρευνες θυματοποίησης ξεκίνησαν στις ΗΠΑ στα μέσα της δεκαετίας του 1960. Ενώ αρχικά πραγματοποιούνταν σε εθνικό ή τοπικό πλαίσιο, στο τέλος της δεκαετίας του 1980 καθιερώθηκαν και σε διεθνές επίπεδο (ICVS). Με βάση την ιδέα ότι τα πραγματικά ποσοστά θυματοποίησης είναι μεγαλύτερα από εκείνα που δείχνουν οι επίσημες στατιστικές, καθώς υπάρχουν εγκλήματα που συχνά δεν καταγγέλλονται, οι έρευνες θυματοποίησης έχουν στόχο την καταγραφή εγκλημάτων που προκύπτει από τις απαντήσεις των συμμετεχόντων (Ζαραφωνίτου, 2004:40-41). Τα άτομα απαντούν εάν οι ίδιοι ή μέλη της οικογένειάς τους έχουν υπάρξει θύματα εγκλημάτων μέσα σε μια δεδομένη χρονική περίοδο, η οποία συνήθως δεν ξεπερνά τον έναν χρόνο. Τέλος, από τις απαντήσεις προκύπτει ο δείκτης θυματοποίησης ο οποίος στην συνέχεια συγκρίνεται με το δείκτη εγκληματικότητας των επίσημων στατιστικών.

Η χρησιμότητα των ερευνών θυματοποίησης είναι σημαντική, καθώς βοηθούν στην απόκτηση περισσότερων γνώσεων αναφορικά με την εγκληματικότητα, ενώ μέσω αυτών έχει διαπιστωθεί η ύπαρξη ενός μεγάλου σκοτεινού αριθμού αδικημάτων, ο οποίος ποικίλλει ανάλογα με το είδος των εγκλημάτων (Ζαραφονίτου, 2004:44). Τέλος, οι έρευνες θυματοποίησης προσφέρουν χρήσιμες γνώσεις και για τους παράγοντες που επηρεάζουν την απόφαση του θύματος να ακολουθήσει ή όχι την ποινική οδό. Παρόλα αυτά, οι έρευνες θυματοποίησης πρέπει να χρησιμοποιούνται συνδυαστικά με τις επίσημες στατιστικές και όχι να τις υποκαθιστούν.

Από την άλλη πλευρά, οι έρευνες για το φόβο του εγκλήματος, συχνά εντάσσονται στο ευρύτερο πλαίσιο των ερευνών θυματοποίησης. Συγκεκριμένα για τη θυματοποίηση, υπάρχουν έρευνες που υποστηρίζουν πως η προηγούμενη εμπειρία θυματοποίησης αυξάνει το φόβο του εγκλήματος που αισθάνεται ένα άτομο (Skogan, 1987), ενώ άλλες έρευνες καταλήγουν σε αντίθετα αποτελέσματα, δηλαδή σε άμβλυνση του φόβου μέσω της εξουδετέρωσης της συγκίνησης που προκαλεί η θυματοποίηση (Box et al. 1988· Killias, 2001) και της αποδραματοποίησης του εγκληματικού φαινομένου. Σε γενικές γραμμές, τα ερευνητικά πορίσματα διαφέρουν ανάλογα και με το είδος του εγκλήματος.

3.3 ΜΕΛΕΤΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΠΟΡΙΣΜΑΤΩΝ

3.3.1 ΕΡΕΥΝΕΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΤΑ ΠΟΣΟΣΤΑ ΘΥΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ

3.3.1.1 “CRIME VICTIMIZATION AND INCOME DISTRIBUTION” (2002)

Στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης εξετάζεται η σχέση της θυματοποίησης με την κατανομή του εισοδήματος και το κύριο ερώτημα είναι, ποια εισοδηματική ομάδα (οι πλούσιοι ή οι φτωχοί) βίωσε σε μεγαλύτερο βαθμό τις συνέπειες της αύξησης του εγκλήματος. Η κύρια πηγή πληροφοριών της παρούσης μελέτης ήταν μια ειδικά σχεδιασμένη έρευνα σε νοικοκυριά (Di Tella et al, 2002). Η έρευνα⁵⁰ διεξήχθη στο Μπουένος Άιρες, από την εταιρεία δημοσκοπήσεων Catterberg & Asoc., το Φεβρουάριο του 2002, μέσω τηλεφωνικών συνεντεύξεων. Οι συνεντεύξεις πραγματοποιήθηκαν σε 200 νοικοκυριά στην πόλη του Μπουένος Άιρες και σε άλλα 200 προάστια. Για την έρευνα σχεδιάστηκε τυχαία δειγματοληψία νοικοκυριών, τεσσάρων σταδίων, που ακολούθησαν τις ποσοτώσεις ανά γειτονιά, φύλο, επίπεδο εκπαίδευσης και ηλικία, κατά σειρά, προκειμένου να υπάρξει πλήρης εκπροσώπηση. Ακόμα, συλλέχθηκαν πληροφορίες σχετικά με εμπειρίες θυματοποίησης, ανεξάρτητα από το αν τα γεγονότα αυτά αναφέρθηκαν στην αστυνομία ή παραπέμφθηκαν στο σύστημα απονομής της ποινικής δικαιοσύνης.

Παρόλο που η έρευνα ήταν διατομεακή, ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να αναφέρουν πληροφορίες αναδρομικά, για ολόκληρη τη δεκαετία του 1990. Ωστόσο, οι αναδρομικές αυτές πληροφορίες, εμπεριέχουν πάντα προκαταλήψεις. Για το λόγο αυτόν, αξιοποιήθηκαν διάφορες τεχνικές για να ελαχιστοποιηθεί αυτός ο κίνδυνος. Πρώτον, περιορίστηκε το σύνολο πληροφοριών σε σοβαρά εγκλήματα, δηλαδή σε ένοπλες ληστείες και βίαιη είσοδο στα σπίτια. Επιπλέον, τα αποτελέσματα της έρευνας επικεντρώθηκαν στο εάν ένα νοικοκυριό έχει υποστεί εγκληματική ενέργεια κατά τη διάρκεια μιας χρονικής περιόδου, αλλά όχι στο εάν ένα τέτοιο γεγονός είχε λάβει χώρα περισσότερες από μία φορές. Στο πλαίσιο της εν λόγω έρευνας ελήφθη υπόψη το επίπεδο του εισοδήματος για τη μέτρηση του οποίου αξιοποιήθηκε ένας δείκτης εισοδήματος που συμπεριλαμβάνει όλους τους δείκτες εκπαίδευσης, απασχόλησης και πλούτου σε μια συνεχή μεταβλητή⁵¹.

⁵⁰ Όλα τα στοιχεία της έρευνας βρίσκονται αναλυτικά στο: R. Di Tella, S. Galiani, E. Schargrotsky (2002). “Crime Victimization and Income Distribution”, *Inter-American Development Bank*.

⁵¹ Η μέτρηση του επιπέδου του εισοδήματος είναι αρκετά δύσκολη, καθώς οι συμμετέχοντες αρνούνται να αποκαλύψουν το εισόδημά τους σε μια έρευνα. Κατ’ αυτόν τον τρόπο, άτομα υψηλού εισοδήματος συχνά υποτιμούν το εισόδημά τους, ενώ άτομα χαμηλού εισοδήματος τείνουν να δηλώνουν ότι ανήκουν σε υψηλότερες εισοδηματικές τάξεις. Ο καλύτερος τρόπος αντιμετώπισης αυτού του προβλήματος είναι η υποβολή ερωτήσεων σχετικά με το επίπεδο εκπαίδευσης, την απασχόληση και την κατοχή αυτοκινήτων, συσκευών, πιστωτικών καρτών και ούτω καθεξής, προκειμένου να συναχθούν τα επίπεδα εισοδήματος από τις ως άνω μεταβλητές (Di Tella et al, 2002: 13).

Στη μελέτη αυτή, ορίστηκαν τρεις χρονικές περίοδοι: 1990-1994 (το πρώτο μέρος της δεκαετίας με χαμηλή ανεργία και ισχυρή ανάπτυξη), 1995-2000 (η περίοδος που χαρακτηρίστηκε από σημαντική ανεργία και παρηκμασμένη οικονομία), και η χρονιά του 2001 (ακριβώς πριν από την αθέτηση πληρωμής του εξωτερικού χρέους, το τέλος της μετατρεψιμότητας και την υψηλή ανεργία).

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, το 10% των νοικοκυριών που απάντησαν, δέχθηκαν ληστεία στο σπίτι (βίαιη είσοδο) κατά τη διάρκεια του 2001. Αυτό το ποσοστό ήταν 9,8% για ολόκληρη την περίοδο 1995-2000 και 9,1% για την περίοδο 1990-1994. Το 45% των εγκλημάτων αυτών αναφέρθηκαν στην αστυνομία το 2001, αλλά το ποσοστό ήταν μεγαλύτερο στα προηγούμενα έτη (48,7% για την περίοδο 1995-2000 και 80% για την περίοδο 1990-1994). Αναφορικά με τις ληστείες εκτός σπιτιού, το 31,8% των συμμετεχόντων απάντησαν ότι τουλάχιστον ένα μέλος του νοικοκυριού έχει πέσει θύμα ληστείας κατά τη διάρκεια του 2001. Το ποσοστό αυτό ήταν 27,8% για την περίοδο 1995-2000 και 9,4% για την περίοδο 1990-1994. Το ποσοστό καταγγελίας αυτού του τύπου εγκλήματος ήταν χαμηλότερο από το ποσοστό καταγγελίας των ληστειών σε σπίτι, αλλά παρουσίασε παρόμοια μείωση με την πάροδο του χρόνου (37,8% για το 2001, 50,5% για το 1995-2000 και 54,3% για το 1990-1994) (Di Tella et al, 2002: 12).

Αυτά τα στοιχεία δείχνουν ότι υπήρξε σημαντική αύξηση στα ποσοστά θυματοποίησης (αν και η ερώτηση αναφερόταν σε περιόδους διαφορετικής διάρκειας) και μείωση στα ποσοστά καταγγελίας. Ακολούθως, καταγράφηκε ένα αυξανόμενο αίσθημα ανασφάλειας στον πληθυσμό, καθώς σε ποσοστό 31,8% οι ερωτώμενοι απάντησαν ότι η ανασφάλεια είχε αυξηθεί πολύ στη γειτονιά τους (σε σύγκριση με την προηγούμενη δεκαετία) ενώ ένα ποσοστό της τάξεως του 25,8% ανέφερε ότι η ανασφάλεια είχε αυξηθεί αρκετά. Σε ένα ποσοστό 32,6% αναφέρθηκε ότι η ανασφάλεια, είτε είχε αυξηθεί λίγο, είτε ότι δεν είχε αυξηθεί καθόλου (12,8% και 19,8% αντίστοιχα). Τέλος, μόλις το 1% των συμμετεχόντων ανέφερε ότι η ανασφάλεια είχε μειωθεί ενώ το 6,3% δεν απάντησε στην εν λόγω ερώτηση (Di Tella et al, 2002:12-13).

Προκειμένου να εντοπιστεί η κοινωνική ομάδα που είχε επηρεαστεί περισσότερο από την αύξηση των ποσοστών της εγκληματικότητας στην Αργεντινή, στη δεκαετία του 1990, διερευνήθηκε η αλλαγή στα ποσοστά θυματοποίησης για την ομάδα των συμμετεχόντων με υψηλό εισόδημα, σε σύγκριση με την αλλαγή των αντίστοιχων ποσοστών για την ομάδα των συμμετεχόντων με χαμηλό εισόδημα. Για την ταξινόμηση των νοικοκυριών σε υψηλού ή χαμηλού εισοδήματος κατηγορίες, χρησιμοποιήθηκε ο μέσος όρος του δείκτη επιπέδου εισοδήματος. Την περίοδο 1990-1994, τα υψηλού εισοδήματος νοικοκυριά παρουσίασαν σημαντικά υψηλότερα ποσοστά θυματοποίησης στο σπίτι από ό,τι τα χαμηλού εισοδήματος. Μετά από αυτήν την περίοδο, τα νοικοκυριά χαμηλού εισοδήματος παρουσίασαν σημαντική αύξηση της πιθανότητας να θυματοποιηθούν, ενώ τα νοικοκυριά υψηλού εισοδήματος παρουσίασαν μη σημαντική μείωση. Έτσι, το ποσοστό θυματοποίησης των νοικοκυριών χαμηλού εισοδήματος, άγγιξε το ποσοστό θυματοποίησης των νοικοκυριών υψηλού εισοδήματος, κατά τη διάρκεια της δεκαετίας που ακολούθησε (Di Tella et al, 2002: 14).

Από την άλλη πλευρά, αναφορικά με τις ληστείες εκτός σπιτιού, για τις τρεις περιόδους, τα νοικοκυριά υψηλού εισοδήματος παρουσίασαν υψηλότερο ποσοστό θυματοποίησης από ό,τι οι οικογένειες χαμηλού εισοδήματος. Επιπλέον τα ποσοστά θυματοποίησης και για τις δύο ομάδες παρουσίασαν σημαντική αύξηση. Τα ως άνω αναφερόμενα αποτελέσματα καταδεικνύουν ότι τα νοικοκυριά χαμηλού εισοδήματος υπέστησαν το κύριο βάρος της αύξησης των ληστειών στο σπίτι, ενώ και οι δύο ομάδες είχαν υποστεί παρόμοιες αυξήσεις στη θυματοποίηση εκτός σπιτιού. Αυτά τα ευρήματα θα μπορούσαν να είναι συνεπή με τις διαφορές στην ικανότητα των ατόμων αυτών να προστατευθούν από διάφορα είδη εγκλημάτων.

Σχεδόν το 40% των νοικοκυριών της έρευνας διέθεταν θωρακισμένες πόρτες ή μπάρες παραθύρων και περισσότερο από το 30% διέθεταν σκύλο-φύλακα για λόγους ασφαλείας. Σχεδόν το 40% των οικογενειών δήλωσαν ότι πάντα παραμένει εντός οικίας ένα άτομο της οικογένειας για λόγους προστασίας, ενώ το 20% των νοικοκυριών είχαν τοποθετήσει σύστημα συναγερμού, ιδιωτική ασφάλεια ή διέθεταν όπλα. Επιπλέον, περίπου το 30% των νοικοκυριών είχαν αποκτήσει ασφάλεια κατοικίας, η οποία κάλυπτε τις απώλειες από τη ληστεία (Di Tella et al., 2002:20-21).

Εξετάζοντας τη χρήση συστημάτων ασφαλείας ανά επίπεδο εισοδήματος, διαπιστώνεται πως οι οικογένειες με χαμηλό εισόδημα φάνηκε πιο πιθανό να έχουν σκύλο-φύλακα για την προστασία της κατοικίας, ενώ τα νοικοκυριά υψηλού εισοδήματος έτειναν να χρησιμοποιούν περισσότερο την ιδιωτική ασφάλεια, συναγερμούς, θωρακισμένες πόρτες και μπάρες παραθύρων. Παράλληλα, τα νοικοκυριά υψηλού εισοδήματος παρουσίαζαν μεγαλύτερη πιθανότητα να αποκτήσουν ασφάλεια κατοικίας. Ωστόσο, και οι δύο ομάδες είχαν παρόμοια πιθανότητα για την παραμονή ενός ατόμου στην κατοικία για λόγους προστασίας, ενώ δεν προέκυψε καμία διαφορά σχετικά με το ζήτημα της κατοχής όπλου. Ακόμη, οι ερωτηθέντες υψηλού εισοδήματος λάμβαναν λιγότερα μέτρα προστασίας αναφορικά με τις ληστείες εκτός σπιτιού σε σύγκριση με την περίπτωση των ληστειών εντός οικίας (Di Tella et al, 2002: 21-22).

Συμπερασματικά, από την παρούσα έρευνα διαπιστώθηκε, ότι τα χαμηλού εισοδήματος νοικοκυριά είχαν υποστεί το βάρος της αύξησης των ληστειών στο σπίτι, ενώ για τις ληστείες στο δρόμο και οι δύο ομάδες έδειξαν παρόμοιες αυξήσεις στα ποσοστά θυματοποίησης. Τα ευρήματα αυτά είναι σύμφωνα με πρόσθετα στοιχεία, σύμφωνα με τα οποία τα υψηλού εισοδήματος νοικοκυριά προστατεύονται καλύτερα μέσω της χρήσης συσκευών ασφαλείας, ενώ δεν εντοπίστηκαν διαφορές ανάμεσα στις δύο ομάδες όσον αφορά στα ποσοστά καταγγελίας και την πρόσβαση στο σύστημα απονομής ποινικής δικαιοσύνης. Τα αποτελέσματα αυτά, ωστόσο, δεν συνάδουν με τα ερευνητικά πορίσματα των Gaviria and Pages (2002) στην Λατινική Αμερική, τα οποία κατέδειξαν ότι τα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας επηρεάζουν κυρίως τα πλούσια και μεσαία νοικοκυριά που βρίσκονται σε μεγάλα αστικά κέντρα. Επίσης, σύμφωνα με την ως άνω έρευνα τα άτομα που ζουν σε πόλεις με ταχεία αύξηση του πληθυσμού, είναι πιο πιθανό να θυματοποιηθούν από ό,τι τα άτομα που ζουν σε πόλεις οι οποίες παρουσιάζουν σταθερό πληθυσμό (Gaviria & Pages, 2002).

3.3.1.2 “THE CHANGING RELATIONSHIP BETWEEN INCOME AND CRIME VICTIMIZATION” (1999)

Η μελέτη⁵² αυτή διερεύνει τις αλλαγές στη σχέση μεταξύ της φυλής, του εισοδήματος και της θυματοποίησης με την πάροδο του χρόνου (Levitt, 1999). Άξιο αναφοράς κρίνεται το γεγονός, ότι μεταξύ του 1980 και του 1994, παρατηρήθηκε αύξηση των κερδών των υψηλών εισοδηματικά αμερικανικών οικογενειών, ενώ διαπιστώθηκε ταυτόχρονη μείωση του εισοδήματος των κατώτερων οικονομικά οικογενειών. Στην παρούσα έρευνα αναλύθηκαν δύο σύνολα δεδομένων. Το πρώτο προέκυψε από την Εθνική Έρευνα Θυματοποίησης (NCVS)⁵³, η οποία παρέχει στατιστικά στοιχεία για τη θυματοποίηση, βάσει ενός εθνικά αντιπροσωπευτικού δείγματος, για ένα ευρύ φάσμα εγκλημάτων⁵⁴. Το δεύτερο σύνολο δεδομένων αποτελούνταν από ποσοστά ανθρωποκτονιών σε επίπεδο γειτονιάς, για την πόλη του Σικάγου⁵⁵, για διάστημα τριών δεκαετιών, τα οποία μελετήθηκαν σε σχέση με τις αντίστοιχες απογραφές πληθυσμού. Επομένως, χρησιμοποιήθηκαν δεδομένα ανθρωποκτονιών από το 1965 έως το 1995, τα οποία συνδυάστηκαν με πληροφορίες για τις γειτονιές από τις απογραφές του πληθυσμού το 1970, 1980 και 1990. Τα δεδομένα της NCVS παρουσιάστηκαν για τις περιόδους 1974-1975 και 1993-1994, γιατί αντιπροσώπευαν τα παλαιότερα και πιο πρόσφατα διαθέσιμα δεδομένα. Οι ερωτηθέντες κατηγοριοποιήθηκαν ανάλογα με το ύψος του εισοδήματός τους, για τα υπό εξέταση έτη. Η εν λόγω ταξινόμηση περιελάμβανε τρεις κατηγορίες: εισόδημα κάτω των 25.000, εισόδημα μεταξύ 25.000-50.000 και εισόδημα άνω των 50.000.

Σύμφωνα με τα ερευνητικά πορίσματα, οι έγχρωμοι θυματοποιούνταν πιο συχνά από τους λευκούς, αναφορικά με όλα τα εγκλήματα που αναφέρθηκαν. Η μεγαλύτερη απόκλιση εντοπίστηκε στις ληστείες και στις κλοπές αυτοκινήτων, σε εκείνους που είχαν υψηλό εισόδημα (50.000 δολάρια και άνω). Οι έγχρωμοι είχαν περίπου διπλάσιες πιθανότητες να πέσουν θύματα ληστείας, ενώ οι έγχρωμοι υψηλού εισοδήματος είχαν διπλάσιες πιθανότητες θυματοποίησης για το αδίκημα της κλοπής αυτοκινήτου από ό,τι οι λευκοί. Σε οποιαδήποτε χρονική στιγμή, τα άτομα χαμηλού εισοδήματος είχαν περισσότερες πιθανότητες να γίνουν θύματα βίαιων εγκλημάτων, ενώ τα αποτελέσματα σχετικά με τα εγκλήματα ιδιοκτησίας ήταν μικτά. Και στις δύο φυλές, τα εγκλήματα ιδιοκτησίας αυξάνονταν στα άτομα χαμηλού εισοδήματος με την πάροδο του χρόνου. Για παράδειγμα, στη δεκαετία του 1970 τα νοικοκυριά υψηλού εισοδήματος και των δύο φυλών, είχαν ελαφρώς περισσότερες πιθανότητες να υποστούν διάρρηξη έναντι των νοικοκυριών χαμηλού εισοδήματος. Αντίθετα, τα νοικοκυριά χαμηλού

⁵² Όλα τα στοιχεία της έρευνας βρίσκονται αναλυτικά στο: Levitt, S.D. (1999). “The Changing Relationship between Income and Crime Victimization”. *Economic Policy Review*, 5(3), 87-98.

⁵³ Η Εθνική Έρευνα Θυματοποίησης διεξάγεται ετησίως στις Ηνωμένες Πολιτείες από το 1973, ενώ συμμετέχουν περίπου 60.000 νοικοκυριά κάθε χρόνο. Στην έρευνα αυτήν παρουσιάζονται τα ποσοστά θυματοποίησης ανά επίπεδο εισοδήματος νοικοκυριού και φυλή, αναφορικά με τέσσερα διαφορετικά εγκλήματα: κλοπή αυτοκινήτου, διάρρηξη, βίαιη επίθεση και ληστεία. Οι δύο πρώτες κατηγορίες περιλαμβάνουν σοβαρά εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας, ενώ οι δύο τελευταίες κατηγορίες αποτελούν τα μόνα βίαια εγκλήματα για τα οποία η NCVS παράγει αξιόπιστα αποτελέσματα (Levitt, 1999: 90).

⁵⁴ Τα μειονεκτήματα των NCVS είναι ότι τα γεωγραφικά αναλυτικά δεδομένα δεν είναι διαθέσιμα, και ότι η ανθρωποκτονία - το έγκλημα με το μεγαλύτερο κοινωνικό κόστος - δεν περιλαμβάνεται (Levitt, 1999: 87).

⁵⁵ Η πόλη του Σικάγου χωρίζεται σε εβδομήντα επτά γειτονιές, ενώ ο πληθυσμός μιας γειτονιάς κυμαίνεται από περίπου 5.000 έως πάνω από 100.000 κατοίκους. Στην ανάλυση συμπεριλαμβάνονται όλες οι γειτονιές εκτός από την κεντρική επιχειρηματική περιοχή, η οποία έχει ελάχιστους κατοίκους (Levitt, 1999: 91).

εισοδήματος κατά τη δεκαετία του 1990 παρουσίαζαν 60% μεγαλύτερη πιθανότητα για διάρρηξη. Οι έγχρωμοι με υψηλό εισόδημα, το 1970, είχαν 4 φορές υψηλότερη πιθανότητα να πέσουν θύματα κλοπής αυτοκινήτου από ό,τι οι έγχρωμοι με χαμηλό εισόδημα, ενώ το 1990 οι πιθανότητες ήταν μόνο 2 φορές περισσότερες (Levitt, 1999:90-91).

Αναφορικά με τα δεδομένα για τις ανθρωποκτονίες σε επίπεδο γειτονιάς, φαίνεται να παρατηρούνται τεράστιες διαφορές στα ποσοστά ανθρωποκτονιών σε όλες τις γειτονιές, ανά χρονικές περιόδους. Για παράδειγμα, ένα μεγάλο ποσοστό των των περιοχών αυτών δεν αντιμετώπισε ούτε μία ανθρωποκτονία κατά την περίοδο 1966-1975, ενώ άλλες γειτονιές είχαν ποσοστά ανθρωποκτονίας άνω των 70 ανά 100.000 κατοίκους ετησίως, δηλαδή περίπου δέκα φορές τον εθνικό μέσο όρο. Κατά μέσο όρο, τα ποσοστά ανθρωποκτονιών αυξήθηκαν από 22,3 ανά 100.000 κατοίκους τη δεκαετία του 1970, σε 29,2 ανά 100.000 κατοίκους τη δεκαετία του 1990. Την περίοδο 1986-1995, καμία γειτονιά δεν ήταν εντελώς απαλλαγμένη από τις ανθρωποκτονίες, ενώ η πιο επιβαρυνόμενη περίπτωση γειτονιάς είχε περισσότερες από 100 ανθρωποκτονίες ανά 100.000 κατοίκους ετησίως. Το μέσο οικογενειακό εισόδημα, ήταν σχετικά σταθερό στις τρεις απογραφές (περίπου στα 30.000 δολάρια). Ωστόσο, η τυπική απόκλιση σε αυτήν τη μεταβλητή μεταξύ των κοινοτήτων αυξήθηκε σημαντικά, από 7.650 δολάρια το 1970 σε 12.964 δολάρια το 1990. Αυτή η διαφορά ήταν ακόμη πιο εμφανής αναφορικά με το ελάχιστο και μέγιστο μέσο οικογενειακό εισόδημα ανά κοινότητα. Το 1970, το εύρος ήταν από 16.435 δολάρια έως 56.821, ενώ το 1990, ήταν από 5,909 έως 75,113 δολάρια. Συνεπώς, οι φτωχές γειτονιές έγιναν πολύ φτωχότερες και οι πλούσιες πλουσιότερες (Levitt, 1999: 92).

Άξιο αναφοράς είναι και το γεγονός ότι, οι έγχρωμοι αντιπροσώπευαν το 30-40% των κατοίκων του Σικάγου, αλλά ο φυλετικός διαχωρισμός ήταν πολύ έντονος. Το 1990, σχεδόν το ήμισυ του πληθυσμού της πόλης (48%) ζούσε σε κοινότητες στις οποίες πάνω από το 85% των κατοίκων ανήκαν στην ίδια φυλή, ενώ το 1970, το ποσοστό αυτό ανερχόταν στο 57%. Παράλληλα, οι ισπανόφωνοι κάτοικοι αυξήθηκαν δραματικά με την πάροδο του χρόνου, από 7,3% σε 19,1%. Λόγω των έντονων διαφορών στα ποσοστά ανθρωποκτονιών για τους λευκούς και τους έγχρωμους, τα αποτελέσματα παρουσιάζονται ξεχωριστά ανάλογα με τη φυλή. Σύμφωνα με τα ερευνητικά πορίσματα σε όλες τις χρονικές περιόδους το 25% των λευκών κατοίκων, διέμεναν σε γειτονιές στις οποίες δεν σημειώθηκε ούτε μία ανθρωποκτονία λευκού κατά τη διάρκεια μίας δεκαετίας. Ακόμη και οι πιο επικίνδυνες γειτονιές για τους λευκούς, παρουσίασαν περίπου 10 ανθρωποκτονίες ανά 100.000 κατοίκους, σχεδόν το ένα τέταρτο του μέσου ποσοστού ανθρωποκτονιών μεταξύ των έγχρωμων. Οι ανθρωποκτονίες έγχρωμων στις γειτονιές υψηλού κινδύνου ήταν περίπου 10 φορές περισσότερες από τις ανθρωποκτονίες λευκών στις πιο επικίνδυνες περιοχές (Levitt, 1999:92-93).

Ένα δεύτερο γεγονός που πρέπει να σημειωθεί είναι ο εντοπισμός σημαντικών διαφορών μεταξύ των γειτονιών των οποίων οι κάτοικοι ανήκαν στην ίδια φυλή. Τα ποσοστά ανθρωποκτονιών για τους λευκούς στις πιο επικίνδυνες γειτονιές ήταν πάνω από έξι φορές μεγαλύτερα από τη μέση τιμή για τους λευκούς το 1970 και τρεις έως τέσσερις φορές υψηλότερα το 1980 και 1990. Οι έγχρωμοι κάτοικοι που διέμεναν στις πιο επικίνδυνες περιοχές

Παραδοτέο 1.2. Criminal policy report

αντιμετώπιζαν ποσοστά ανθρωποκτονίας δύο έως τρεις φορές μεγαλύτερα από τη μέση τιμή για τους έγχρωμους και σχεδόν εκατό φορές μεγαλύτερα από εκείνους που διέμεναν στις πιο ασφαλείς περιοχές. Τα ποσοστά ανθρωποκτονιών αυξήθηκαν περίπου 25% στο Σικάγο, σε σχέση με τη χρονική περίοδο που εξετάστηκε, αλλά ένα σημαντικό μέρος αυτής της αύξησης οφειλόταν σε αύξηση του έγχρωμου πληθυσμού και όχι σε αλλαγές στα ποσοστά θυματοποίησης. Σχετικά με το εισόδημα, το 1970, το 10% των λευκών, οι οποίοι παρουσίαζαν το υψηλότερο επίπεδο φτώχειας, διέμεναν σε γειτονίες με μέσο οικογενειακό εισόδημα 26.834 δολάρια. Ο αντίστοιχος αριθμός για το πλουσιότερο 10% των λευκών, το 1970 ήταν 47.790 δολάρια. Μέχρι το 1990, το εισόδημα των λευκών στις πιο φτωχές γειτονίες είχε μειωθεί περίπου 30%, ενώ στις πιο πλούσιες είχε αυξηθεί 40%. Για του έγχρωμους, τα εισοδήματα μειώθηκαν περισσότερο από 50% στις πιο φτωχές γειτονίες, μεταξύ 1970 και 1990, και αυξήθηκαν 10% στις πλουσιότερες γειτονίες (Levitt, 1999: 92-93).

Από την άλλη πλευρά, παρατηρήθηκε μια ισχυρή συσχέτιση του μέσου οικογενειακού εισοδήματος και των ποσοστών ανθρωποκτονίας. Στις πιο φτωχές γειτονίες λευκών, τα ποσοστά ανθρωποκτονιών ήταν 10 φορές μεγαλύτερα από ό,τι στις πλούσιες γειτονίες, ενώ για τις γειτονίες έγχρωμων, η αντίστοιχη αναλογία ήταν 20 προς 1. Είναι εντυπωσιακό, ωστόσο, ότι η σχέση μεταξύ εισοδήματος και ποσοστών ανθρωποκτονίας αποδυναμώθηκε σημαντικά με την πάροδο του χρόνου. Για τους λευκούς, τα ποσοστά ανθρωποκτονίας δεν σχετίζονταν με το εισόδημα την περίοδο 1986-1995, καθώς στην πραγματικότητα, τα πολύ χαμηλότερα ποσοστά ανθρωποκτονιών αναφέρθηκαν στις πιο φτωχές γειτονίες λευκών. Για τους έγχρωμους η διαφορά ήταν λιγότερο έντονη. Οι πιο επικίνδυνες γειτονίες έγχρωμων παρουσίασαν υψηλότερα ποσοστά ανθρωποκτονιών τα τελευταία χρόνια, αλλά η άνοδος των ανθρωποκτονιών σε αυτές τις γειτονίες ήταν πολύ μικρότερη αναλογικά με την αύξηση των ανθρωποκτονιών στις πλούσιες γειτονίες (Levitt, 1999:94).

Συνοπτικά, η παρούσα μελέτη παρουσίασε ένα σύνολο εμπειρικών αποτελεσμάτων αναφορικά με τη σχέση μεταξύ εισοδήματος (ανά νοικοκυριό) και θυματοποίησης, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο η σχέση αυτή άλλαξε με την πάροδο του χρόνου. Από την Εθνική Έρευνα Θυματοποίησης προέκυψε ότι τα υψηλότερα ποσοστά θυματοποίησης σχετικά με εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας, συγκεντρώθηκαν μεταξύ των ατόμων χαμηλών εισοδημάτων, τα οποία ήταν και πιο πιθανό να πέσουν θύματα ληστείας ή βίαιης επίθεσης. Για παράδειγμα, στα μέσα της δεκαετίας του 1970, τα νοικοκυριά με εισόδημα κάτω από 25.000 δολάρια, διαρρήχθηκαν ελαφρώς λιγότερο από τα νοικοκυριά με εισόδημα μεγαλύτερο από 50.000. Μέχρι το 1994, τα χαμηλού εισοδήματος νοικοκυριά ήταν 60% πιο πιθανό να διαρρηχθούν από τα νοικοκυριά υψηλού εισοδήματος. Από την άλλη πλευρά, η εισοδηματική ανισότητα είχε αυξηθεί σε όλες τις γειτονίες του Σικάγο, ενώ αντίθετα η σύνδεση του μέσου εισοδήματος μιας γειτονιάς με τα ποσοστά ανθρωποκτονιών είχε αποδυναμωθεί. Στην πραγματικότητα, η σχέση αυτή έπαψε να ισχύει για τους λευκούς, τη δεκαετία του 1990.

3.3.1.3 “VICTIMIZATION, INEQUALITY AND WELFARE DURING AN ECONOMIC RECESSION. A STUDY OF SELF-REPORTED VICTIMIZATION IN SWEDEN 1988-1999” (2003)

Στις αρχές της δεκαετίας του 1990, η Σουηδία βρέθηκε σε μια οικονομική κρίση που οδήγησε σε επιδείνωση των συνθηκών διαβίωσης και αύξηση της ανισότητας μεταξύ των διαφορετικών κοινωνικών ομάδων (Nilsson & Estrada, 2003). Στόχος της συγκεκριμένης μελέτης ήταν η περιγραφή των ποσοστών θυματοποίησης που έχει βιώσει ένας αριθμός διαφορετικών κοινωνικών ομάδων, εστιάζοντας στον τρόπο με τον οποίο η θυματοποίηση συνδέεται με άλλες μορφές προβλημάτων διαβίωσης, κατά την περίοδο 1988-1999⁵⁶. Μετά την κρίση που ξέσπασε στην Σουηδία, η ανεργία αυξήθηκε από 1,7% σε 8,3% και η επιβαρυνόμενη ψυχική υγεία, με τη μορφή ανησυχίας, φόβου και άγχους έγινε ένα πολύ σύνηθες φαινόμενο. Ο αριθμός των ατόμων που αντιμετώπιζαν οικονομικές δυσκολίες αυξήθηκε και τα αυξημένα επίπεδα ανεργίας οδήγησαν σε επιδείνωση των συνθηκών διαβίωσης και σε αύξηση των ανισοτήτων μεταξύ των διάφορων κοινωνικών ομάδων. Επομένως, επιδεινώθηκε η ήδη δυσμενής θέση ορισμένων κοινωνικών ομάδων, όπως είναι οι νέοι, οι άγαμες μητέρες και τα άτομα που γεννήθηκαν στο εξωτερικό. Η μελέτη βασίστηκε στα δεδομένα της Ετήσιας Έρευνας για τις Συνθήκες Διαβίωσης (ULF) στη Σουηδία, τα οποία συλλέχθηκαν με προσωπικές συνεντεύξεις σε αντιπροσωπευτικό δείγμα του Σουηδικού πληθυσμού, ηλικίας 16 - 84 ετών. Κάθε χρόνο, διεξάγονταν περίπου 6.000 συνεντεύξεις. Για τους σκοπούς αυτής της μελέτης, χρησιμοποιήθηκαν τα δεδομένα 72.017 συνεντεύξεων, που πραγματοποιήθηκαν από το 1988 έως το 1999. Η έρευνα επικεντρώθηκε στη μέτρηση του επιπέδου ευημερίας των ατόμων και εκτός από ερωτήσεις σχετικές με τις εμπειρίες των ερωτηθέντων αναφορικά με το έγκλημα, οι ερευνητές υπέβαλαν μια σειρά ερωτήσεων σε διάφορα θέματα που σχετίζονταν με τα επίπεδα ευημερίας (λ.χ. υγεία, στέγαση, κοινωνικές σχέσεις, οικονομική κατάσταση, εκπαίδευση και απασχόληση). Τέλος, οι πληροφορίες αυτές συμπληρώθηκαν και από άλλα δεδομένα, όπως το εισόδημα των ερωτώμενων.

Σύμφωνα με τα ερευνητικά αποτελέσματα, η αύξηση στο ποσοστό των ατόμων που έφεταν θύματα κλοπής ή φθοράς ξένης ιδιοκτησίας που είχε παρατηρηθεί τα προηγούμενα έτη, φάνηκε να σταματά στην αρχή της δεκαετίας του 1990. Έτσι, η οικονομική κρίση εκείνη την περίοδο δεν φαίνεται να συμβαδίζει με αυξημένα ποσοστά θυματοποίησης όσον αφορά τα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας. Από την άλλη πλευρά, από την αρχή της δεκαετίας του 1980, οι επίσημες στατιστικές απεικόνιζαν τα ποσοστά των εγκλημάτων βίας αυξημένα (Nilsson & Estrada, 2003: 658).

Αναφορικά με τα εγκλήματα βίας, η ετήσια έρευνα περιελάμβανε τέσσερα βασικά ερωτήματα σχετικά με τους διαφορετικούς βαθμούς βίας (Nilsson & Estrada, 2003: 657-659). Η πρώτη ερώτηση, που αφορούσε και τις πιο σοβαρές μορφές βίας ήταν η εξής: «Τους τελευταίους 12 μήνες, γίνετε θύμα βίαιης πράξης ή πράξεων που οδήγησαν σε τραυματισμούς και απαιτούσαν επίσκεψη σε γιατρό, οδοντίατρο ή νοσοκόμο;». Εν συνεχεία, οι ερωτώμενοι απάντησαν εάν η

⁵⁶ Όλα τα στοιχεία της έρευνας βρίσκονται στο: Nilsson, A., & Estrada, F. (2003). “Victimization, Inequality and Welfare During an Economic Recession: A Study of Self-Reported Victimization in Sweden 1988–99”. *The British Journal of Criminology*, 43(4), 655–672.

βίαιη πράξη προκάλεσε ορατά σημάδια και σωματικούς τραυματισμούς ή όχι και εάν απειλήθηκαν με χρήση βίας, με τέτοιο τρόπο που να φοβήθηκαν. Τέλος, ερωτήθηκαν πού συνέβησαν αυτά τα περιστατικά, ενώ ο φόβος του εγκλήματος μετρήθηκε με την ερώτηση «Κατά τους τελευταίους 12 μήνες, έχετε αποφασίσει να μην βγείτε έξω το βράδυ επειδή φοβόσασταν μήπως πέσετε θύμα επίθεσης, ληστείας, ή κακοποίησης με οποιονδήποτε τρόπο;». Στο πλαίσιο αυτό, διαπιστώθηκε ότι, η αύξηση του βίαιου εγκλήματος που παρουσιαζόταν στις επίσημες στατιστικές του εγκλήματος δεν επιβεβαιώθηκε από τις έρευνες θυματοποίησης. Επομένως, για το σύνολο του πληθυσμού, οι έρευνες θυματοποίησης δεν παρείχαν σαφείς ενδείξεις ότι η οικονομική ύφεση της δεκαετίας του 1990 οδήγησε σε αύξηση της θυματοποίησης ή του φόβου του εγκλήματος. Παρόλα αυτά, η κατάσταση δεν είναι απίθανο να επιδεινώθηκε αναφορικά με τις περιθωριοποιημένες ομάδες του πληθυσμού (Nilsson & Estrada, 2003:657-660).

Προκειμένου να διερευνηθεί το οικονομικό υπόβαθρο των συμμετεχόντων, είχαν δημιουργηθεί δείκτες οικονομικών προβλημάτων οι οποίοι αντανάκλουν την δυσκολία των ερωτώμενων στην πληρώμη εξόδων για φαγητό, ενοίκιο κλπ., τη δυνατότητα άμεσης εύρεσης συγκεκριμένου χρηματικού ποσού εντός σύντομου χρονικού διαστήματος και τη λήψη πρόσθετων επιδομάτων. Ακόμη, αξιοποιήθηκαν και τα διαθέσιμα στοιχεία του Μητρώου για το εισόδημα των συμμετεχόντων.

Τα ποσοστά θυματοποίησης και φόβου του εγκλήματος φάνηκε να διαφέρουν ανάλογα με τη σοβαρότητα των οικονομικών προβλημάτων που αντιμετώπισαν οι συμμετέχοντες, ιδίως αναφορικά με τη θυματοποίηση από βίαιο έγκλημα. Κατά τη διάρκεια ολόκληρης της περιόδου, το 16% αυτών που προέρχονται από νοικοκυριά που έλαβαν επίδομα στήριξης, το 11% των ατόμων που αντιμετώπισαν δυσκολίες στην πληρωμή των εξόδων του νοικοκυριού και το 10% εκείνων που δεν είχαν αποταμιεύσει χρήματα, υπήρξαν θύματα απειλητικής ή βίαιης συμπεριφοράς. Η αντίστοιχη αναλογία μεταξύ του υπόλοιπου πληθυσμού, δηλαδή εκείνων που δεν αντιμετώπισαν καμία από αυτές τις δυσκολίες, βρισκόταν στο 3,5%. Σε γενικό επίπεδο, οι τάσεις κατά τη διάρκεια της περιόδου δεν υποδηλώνουν την εμφάνιση σαφών αλλαγών. Το ποσοστό αυτών που αντιμετώπιζαν οικονομικά προβλήματα και είχαν πέσει θύματα βίαιου εγκλήματος ή βιώσαν φόβο του εγκλήματος αυξήθηκε στις αρχές της δεκαετίας του 1990, ωστόσο, μετά από αυτό το σημείο τα επίπεδα παρέμειναν σχετικά σταθερά. Τα ποσοστά θυματοποίησης για εκείνους που δεν αντιμετώπιζαν οικονομικά προβλήματα, ήταν σχετικά σταθερά καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου. Σχετικά με τα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας, φάνηκε πως εκείνοι που βίωναν τα πιο σοβαρά οικονομικά προβλήματα, ήταν εκείνοι που παρουσίαζαν και τα υψηλότερα ποσοστά θυματοποίησης. Συγκεκριμένα, περίπου το 1/3 από αυτά τα νοικοκυριά είχαν πέσει θύματα κλοπής ή φθοράς ξένης ιδιοκτησίας, κατά το τελευταίο έτος, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για όσους δεν αντιμετώπιζαν οικονομικά προβλήματα ήταν το 1/5 (Nilsson & Estrada, 2003:664).

Οι παραπάνω δείκτες οικονομικών προβλημάτων προσδιορίζουν μόνο τις ευάλωτες ομάδες που βιώνουν οικονομικές δυσκολίες. Αντ' αυτού, χρησιμοποιώντας το εισόδημα ως δείκτη, καθίσταται δυνατή η εξέταση της κατάστασης και των εύπορων ομάδων επίσης. Η ανάλυση Παραδοτέο 1.2. Criminal policy report

περιορίστηκε σε άτομα που βρίσκονται σε ηλικία εργασίας, δηλαδή μεταξύ 20 και 64 ετών. Επιλέχθηκε το εισόδημα των νοικοκυριών αντί για το ατομικό εισόδημα, καθώς αυτό μπορεί να θεωρηθεί ως ένας καλύτερος δείκτης των διαθέσιμων οικονομικών πόρων⁵⁷. Η ομάδα με το χαμηλό εισόδημα αποτελούσε το 20% του πληθυσμού με τα χαμηλότερα εισοδήματα, και η ομάδα υψηλού εισοδήματος το 20% του πληθυσμού με τα υψηλότερα εισοδήματα. Όλοι εκείνοι που βρίσκονταν μεταξύ των δύο ομάδων κατατάχθηκαν στην ομάδα μεσαίου εισοδήματος. Τα αποτελέσματα έδειξαν πως η ομάδα χαμηλού εισοδήματος παρουσίαζε τα υψηλότερα ποσοστά θυματοποίησης, ενώ η ομάδα υψηλού εισοδήματος παρουσίαζε τα χαμηλότερα ποσοστά θυματοποίησης. Στο τέλος της περιόδου, το ποσοστό θυματοποίησης μεταξύ της ομάδας χαμηλού εισοδήματος ήταν περίπου τρεις φορές υψηλότερο από ότι στην ομάδα υψηλού εισοδήματος (Nilsson & Estrada, 2003:666).

Οι διαφορές μεταξύ των ομάδων εισοδήματος ήταν σημαντικά μικρότερες αναφορικά με την κλοπή, την φθορά ξένης ιδιοκτησίας και το φόβο του εγκλήματος αντίστοιχα. Ωστόσο, στην περίπτωση της ομάδας χαμηλού εισοδήματος παρατηρήθηκε μια τάση αύξησης της θυματοποίησης, αναφορικά με το αδίκημα της κλοπής. Ακόμη, καθώς φάνηκε, το χαμηλό εισόδημα δεν αποτελεί μέτρο οικονομικής ευπάθειας στον ίδιο βαθμό με τους δείκτες οικονομικών προβλημάτων, καθώς τα άτομα που αντιμετώπιζαν οικονομικές δυσκολίες, φάνηκε να θυματοποιούνται περισσότερο από τα άτομα με χαμηλά εισοδήματα. Τέλος, τα ποσοστά θυματοποίησης από βίαια εγκλήματα ήταν σχετικά σταθερά κατά τη δεκαετία του 1990 μεταξύ των ομάδων που αντιμετώπιζαν οικονομικές δυσκολίες, ενώ την ίδια στιγμή, τα ποσοστά θυματοποίησης που βίωσαν τα άτομα με χαμηλό εισόδημα είχαν αυξηθεί (Nilsson & Estrada, 2003: 666).

Προκειμένου να εξεταστεί πιο στενά η σχέση μεταξύ της ευημερίας, της ανισότητας και της θυματοποίησης, εφαρμόστηκε η λογιστική παλινδρόμηση για να ελεγχθεί η σύνθεση των ομάδων και η επίδραση άλλων παραγόντων στον κίνδυνο θυματοποίησης. Οι διαφορές στην έκθεση στο βίαιο έγκλημα, μεταξύ των ομάδων με διαφορετικό εισόδημα φάνηκε να αμβλύνονται στην περίπτωση που λαμβανόταν υπόψη η σύνθεση της ομάδας. Ωστόσο, ο κίνδυνος που βίωνε η ομάδα χαμηλού εισοδήματος παρέμεινε δυσανάλογα υψηλός. Όσον αφορά τον κίνδυνο θυματοποίησης της ομάδας χαμηλού εισοδήματος για το αδίκημα της απειλητικής ή βίαιης συμπεριφοράς, αυτός είχε αυξηθεί πολύ κατά την διάρκεια των περιόδων που εξετάστηκαν. Το εισόδημα είχε σημαντική επίδραση μόνο στο τέλος της περιόδου, τότε που ο κίνδυνος θυματοποίησης για απειλές ή βία ήταν σχεδόν διπλάσιος για εκείνους που προέρχονταν από νοικοκυριά χαμηλού εισοδήματος, συγκριτικά με εκείνους που προέρχονταν από νοικοκυριά υψηλού εισοδήματος. Όσον αφορά το φόβο του εγκλήματος, δεν υπήρχαν διαφορές μεταξύ των ομάδων την περίοδο 1988–1990. Κατά τη δεκαετία του 1990, τα επίπεδα φόβου στην ομάδα υψηλού εισοδήματος είχαν μειωθεί σημαντικά, γεγονός που υποδεικνύει ότι

⁵⁷ Η μεταβλητή του εισοδήματος είχε κωδικοποιηθεί σε τρεις ομάδες εισοδήματος, με χαμηλό, μεσαίο και υψηλό εισόδημα αντίστοιχα (Nilsson and Estrada, 2003: 666).

η μεταβλητή εισόδημα είχε ως αποτέλεσμα, η ομάδα υψηλού εισοδήματος να φοβάται λιγότερο από τις άλλες ομάδες (Nilsson & Estrada, 2003:669).

Συνοψίζοντας, η ως άνω εμπειρική μελέτη εξέτασε το ζήτημα των επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης σχετικά με τη θυματοποίηση των πολιτών και το φόβο του εγκλήματος. Αν και το συνολικό επίπεδο της εγκληματικότητας είχε παραμείνει σχετικά σταθερό κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1990, διαφορετικές ομάδες στην κοινωνία παρουσίαζαν διαφορές σχετικά με την κίνδυνο θυματοποίησης κατά την ίδια δεκαετία. Τα ποσοστά θυματοποίησης ποίκιλαν ανάλογα με την παρουσία οικονομικών προβλημάτων και τη σοβαρότητα των εν λόγω προβλημάτων. Υπήρξε μια τάση για επιδείνωση της κατάστασης των πιο περιθωριοποιημένων ομάδων και η απόσταση τους από τον υπόλοιπο πληθυσμό είχε αυξηθεί. Το γεγονός ότι τα άτομα χαμηλού εισοδήματος παρουσίαζαν τα υψηλότερα ποσοστά θυματοποίησης, ενώ τα άτομα υψηλού εισοδήματος θυματοποιούνταν λιγότερο, επιβεβαιώνεται και από τις έρευνες των Pantazis (2000) και Mawby και Walklate (1994). Δύο από τις περιθωριοποιημένες ομάδες είναι οι άγαμες μητέρες και οι άνθρωποι με χαμηλό εισόδημα, οι οποίοι παρουσίαζαν υψηλότερα ποσοστά θυματοποίησης στα τέλη της δεκαετίας του 1990 από ό,τι στις αρχές της δεκαετίας. Ταυτόχρονα, οι ομάδες που ήταν λιγότερο εκτεθειμένες στο έγκλημα στις αρχές της δεκαετίας του 1990, παρουσίαζαν σταθερές τάσεις σε όλη την περίοδο. Τέλος, σε σχέση με το φόβο του εγκλήματος, οι έχοντες υψηλό εισόδημα παρουσίαζαν σημαντική μείωση του φόβου σε σύγκριση με τις άλλες ομάδες.

3.3.1.4 “VIOLENT VICTIMIZATION AMONG MALES AND ECONOMIC CONDITIONS. THE VULNERABILITY OF RACE AND ETHNIC MINORITIES” (2010)

Σε αυτή την μελέτη⁵⁸, χρησιμοποιήθηκαν δεδομένα από το 1973 έως το 2005, που προέκυψαν από την National Crime Victimization Survey (NCVS) για την εκτίμηση των ποσοστών της σοβαρής, μη θανατηφόρας βίαιης θυματοποίησης ανδρών και συγκεκριμένα Λατίνων, έγχρωμων (μη Λατίνων) και λευκών (μη Λατίνων) στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής (Lauritsen & Heimer, 2010). Επιπλέον, η μελέτη επιχείρησε να αποδείξει πώς η θυματοποίηση αυτών των ομάδων συνδέεται με προηγούμενες εθνικές οικονομικές κρίσεις. Για να γίνει αυτό, χρησιμοποιήθηκαν δεδομένα από τη National Crime Survey και τη National Crime Victimization Survey για την περίοδο 1973–2005, που περιείχαν στοιχεία για τη φυλή και την εθνικότητα και τα οποία δεν διατίθενται αλλού. Η σχέση της θυματοποίησης συγκεκριμένων ομάδων στην περίπτωση βίαιων εγκλημάτων με την οικονομική ύφεση, περιγράφηκε μέσω ενός συνεχούς δείκτη οικονομικής αλλαγής, που σχετίζεται σημαντικά με τις τάσεις του εγκλήματος κατά της ιδιοκτησίας, το δείκτη επιστοσύνης του καταναλωτή. Στο πλαίσιο της NCVS,

⁵⁸ “Όλα τα στοιχεία της έρευνας βρίσκονται στο: Lauritsen, J.L., & Heimer, K. (2010). “Violent Victimization Among Males and Economic Conditions. The Vulnerability of Race and Ethnic Minorities”. *Criminology & Public Policy* 9(4), 665-692.

χρησιμοποιώντας αντιπροσωπευτικό δείγμα, διεξήχθησαν συνεντεύξεις σε όλα τα άτομα ηλικίας 12 ετών και άνω, σε κάθε νοικοκυριό⁵⁹.

Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν πως οι έγχρωμοι άνδρες παρουσίαζαν σταθερά τα υψηλότερα ποσοστά θυματοποίησης, τα ποσοστά των Λατίνων ήταν μικρότερα από των έγχρωμων ανδρών και τέλος, οι λευκοί παρουσίαζαν τα χαμηλότερα ποσοστά θυματοποίησης καθ' όλη την περίοδο. Τα υψηλότερα ποσοστά θυματοποίησης συνέπεσαν με τις περιόδους οικονομικής ύφεσης και υψηλής απαισιοδοξίας του καταναλωτή στις Ηνωμένες Πολιτείες. Για τους λευκούς άνδρες, παρατηρήθηκε μια σταθερή μείωση των ποσοστών θυματοποίησης, η οποία επιταχύνθηκε κατά τη δεκαετία του 1990. Η μείωση αυτή που εμφανίστηκε σε όλες τις ομάδες, συνέπεσε με την οικονομική άνοδο του 1991–2001 και στη συνέχεια επιβραδύνθηκε σημαντικά γύρω στο 2002. Έτσι, ενώ υπήρξε σχέση μεταξύ των περιόδων οικονομικής ύφεσης και των ποσοστών θυματοποίησης, ο συσχετισμός φάνηκε να αφορά τους έγχρωμους και τους Λατίνους. Φαίνεται ότι οι έγχρωμοι και οι Λατίνοι ήταν πιο ευάλωτοι σε αυξήσεις των ποσοστών της βίαιης θυματοποίησης, της φτώχειας και της ανεργίας σε περιόδους οικονομικής ύφεσης. Η εξαίρεση ήταν η σύντομη ύφεση στις αρχές της δεκαετίας του 2000, η οποία δεν επηρέασε δυσανάλογα τους εργαζόμενους με λιγότερη ειδίκευση και δεν έδειξε διαφορετική σχέση με τα ποσοστά θυματοποίησης των έγχρωμων και των Λατίνων. Επιπλέον, η σχέση μεταξύ των μεταβαλλόμενων οικονομικών συνθηκών και των ποσοστών θυματοποίησης ενδέχεται να έχει εξασθενήσει τα τελευταία χρόνια (Lauritsen & Heimer, 2010: 677-679).

Οι ετήσιες αλλαγές στην εμπιστοσύνη του καταναλωτή συσχετίστηκαν σημαντικά με τις αλλαγές στη βίαιη θυματοποίηση των έγχρωμων και των Λατίνων, η συσχέτιση όμως αυτή δεν ήταν στατιστικά σημαντική για τους λευκούς. Είναι επίσης σημαντικό να σημειωθεί ότι οι έγχρωμοι και οι Λατίνοι βίωσαν μια μακρά περίοδο μείωσης των ποσοστών βίαιης θυματοποίησης, συμπεριλαμβανομένης της γνωστής μείωσης του εγκλήματος που ξεκίνησε το 1990 και συνεχίστηκε στη δεκαετία του 2000. Η μείωση της σοβαρής θυματοποίησης και στις τρεις ομάδες ήταν αξιοσημείωτη, καθώς από το 1991 έως το 2003, τα ποσοστά βίαιης θυματοποίησης μειώθηκαν περίπου 68% για τους έγχρωμους, 75% για τους Λατίνους και 59% για τους λευκούς άνδρες. Αν και όλες οι ομάδες παρουσίασαν σημαντικές μειώσεις, οι αλλαγές ήταν κάπως μεγαλύτερες μεταξύ Λατίνων και έγχρωμων. Είναι ενδιαφέρον, όπως παρατηρείται, ότι οι εργαζόμενοι με χαμηλή ειδίκευση και οι μειονοτικές ομάδες επωφελούνταν αναλογικά περισσότερο από την οικονομική ανάκαμψη (Lauritsen & Heimer, 2010:679).

Συνοπτικά, αν και τα ποσοστά θυματοποίησης είχαν μειωθεί για όλες τις ομάδες, διαπιστώθηκε ότι τα ποσοστά θυματοποίησης των έγχρωμων και των Λατίνων σχετίζονταν με την εμπιστοσύνη του καταναλωτή, ενώ για τους λευκούς άνδρες εμφανίστηκαν λιγότερες διακυμάνσεις που συνέπεσαν με τις αλλαγές στις οικονομικές συνθήκες. Η συσχέτιση αυτή αφορούσε κυρίως εγκλήματα που διαπράττονται από άγνωστο δράστη, ενώ γενικά φάνηκε πως

⁵⁹ Το μέγεθος του δείγματος ποικίλλει με την πάροδο του χρόνου και κυμαίνεται από περίπου 275.000 συνεντεύξεις ανά χρόνο στις αρχές της δεκαετίας του 1970, σε περίπου 134.000 συνεντεύξεις το χρόνο το 2005 (Lauritsen and Heimer, 2010: 674).

η σχέση μεταξύ των μεταβαλλόμενων οικονομικών συνθηκών και των ποσοστών θυματοποίησης των ανδρών μπορεί να έχει εξασθενήσει τα τελευταία χρόνια. Παρόλα αυτά, η φυλή και η εθνικότητα έχει αποδειχθεί ότι σχετίζονται με τα ποσοστά βίαιης θυματοποίησης (Lauritsen & White, 2001). Ακόμη, αν και η εμφάνιση οικονομικών δυσχερειών ήταν πιθανή μεταξύ όλων των εθνικοτήτων, η πιθανότητα αυτή μπορεί να ήταν μεγαλύτερη μεταξύ των έγχρωμων και των Λατίνων, λόγω της μεγαλύτερης οικονομικής τους ευπάθειας (π.χ. των υψηλότερων ποσοστών ανεργίας) (Bureau of Labor Statistics, 2008, 2010).

3.3.1.5 “EMPLOYMENT, UNEMPLOYMENT, AND RATES OF INTIMATE PARTNER VIOLENCE: EVIDENCE FROM THE NATIONAL CRIME VICTIM SURVEYS” (2011)

Η εν λόγω μελέτη⁶⁰, διερεύνησε εάν η αύξηση της απασχόλησης κατά τη διάρκεια μιας περιόδου οικονομικής ανάπτυξης, μειώνει τη βία ανάμεσα σε συντρόφους (Peterson, 2011). Αξιοποιώντας δεδομένα από την National Crime Victim Survey, οι αναλύσεις εξέτασαν τη συσχέτιση αυτή, τόσο σε μακρο-επίπεδο όσο και σε ατομικό επίπεδο. Το βασικό ερώτημα ήταν εάν η πρόσφατη οικονομική κρίση προκάλεσε αύξηση των ποσοστών βίας ανάμεσα σε συντρόφους στις Ηνωμένες Πολιτείες. Παρόλο που στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, είχε αναφερθεί πως υπήρχαν αυξήσεις στις κλήσεις για ενδοοικογενειακή βία στην αστυνομία, στις κλήσεις προς τις τηλεφωνικές γραμμές υποστήριξης για τα θύματα ενδοοικογενειακής βίας και στα καταφύγια, τα στοιχεία αυτά δεν επαρκούσαν για να υποστηριχθεί ο ισχυρισμός ότι η οικονομική ύφεση είχε αυξήσει τη βία ανάμεσα σε συντρόφους. Από την άλλη πλευρά, οι επίσημες στατιστικές για το 2007 έως το 2009 δεν έδειξαν αύξηση στα ποσοστά βίας ανάμεσα σε συντρόφους.

Στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης, διερευνήθηκαν τα ποσοστά θυματοποίησης μεταξύ συντρόφων σε περίοδο οικονομικής ανάπτυξης. Υπάρχουν δύο λόγοι που εξετάστηκε η επίδραση της οικονομικής ανάπτυξης στους ρυθμούς της βίας μεταξύ συντρόφων. Πρώτον, η μελέτη των επιπτώσεων της οικονομικής ανάπτυξης θα έδειχνε εάν οι βελτιωμένες ευκαιρίες απασχόλησης μειώνουν τη βία μεταξύ των συντρόφων. Αν είναι έτσι, τότε φαίνεται εύλογο ότι η μείωση των ευκαιριών απασχόλησης σε μια περίοδο οικονομικής ύφεσης, θα μπορούσε να αυξήσει τη βία μεταξύ των συντρόφων. Ο δεύτερος λόγος για την εξέταση των επιπτώσεων της οικονομικής ανάπτυξης, ήταν για να φανεί ο αντίκτυπος που μπορεί να έχει μια βελτιωμένη οικονομία στα ποσοστά βίας μεταξύ συντρόφων. Στο πλαίσιο αυτό αξιοποιήθηκαν δεδομένα από την NCVS, από το 1993 έως το 2005. Η NCVS συλλέγει ετήσια στοιχεία για το έγκλημα στις Ηνωμένες Πολιτείες, μέσω συνεντεύξεων με ένα αντιπροσωπευτικό δείγμα ατόμων ηλικίας 12 ετών και άνω⁶¹. Ο ορισμός της βίας από την NCVS περιλαμβάνει μη θανατηφόρες εγκληματικές πράξεις, σωματική και σεξουαλική βία, συμπεριφορά που θεωρείται παράνομη και γενικώς ό,τι θα υπόκειτο σε ποινικές κυρώσεις εάν αποδεικνυόταν στο δικαστήριο. Τα

⁶⁰ Όλα τα στοιχεία της έρευνας βρίσκονται στο: Peterson, R.R. (2011). “Employment, Unemployment, and Rates of Intimate Partner Violence: Evidence from the National Crime Victim Surveys”, *Sociology of Crime Law and Deviance*, 16, 171-193.

⁶¹ Η NCVS είναι η μόνη εθνική έρευνα που περιλαμβάνει ετήσια δεδομένα σχετικά με τις τάσεις στην βία ανάμεσα σε συντρόφους στις Ηνωμένες Πολιτείες (Peterson, 2011: 176).

δεδομένα που παρουσιάστηκαν περιορίζονται στη βία μεταξύ έγγαμων συντρόφων, οι οποίοι συγκατοικούν ή απλώς έχουν σχέση αλλά και σε συντρόφους που ήταν έγγαμοι, συγκατοικούσαν ή είχαν σχέση (Peterson, 2011: 176).

Η μελέτη εξέτασε τόσο τη σχέση της απασχόλησης και της ανεργίας με τη βία ανάμεσα σε συντρόφους σε μακρο-επίπεδο, όσο και τις επιπτώσεις της σε ατομικό επίπεδο. Σχετικά με τις τάσεις σε μακρο-επίπεδο, η βία μεταξύ των συντρόφων μειώθηκε σημαντικά για τις γυναίκες από το 1993 έως το 2000 και έπειτα συνέχισε με πιο αργούς ρυθμούς. Τα ποσοστά θυματοποίησης ανδρών ήταν σταθερά και πολύ χαμηλότερα, οπότε θεωρείται σκόπιμο να επικεντρωθούμε στα ποσοστά των γυναικών. Μελετώντας τα δεδομένα, οι ερευνητές κατέληξαν πως η μείωση της βίας μεταξύ των συντρόφων οφειλόταν τόσο σε μείωση των γυναικών που είχαν υποστεί βία από σύντροφό τους, όσο και σε μείωση του συνολικού αριθμού των περιστατικών βίας μεταξύ συντρόφων που είχαν βιώσει οι γυναίκες. Η περίοδος από το 1993 έως το 2000, κατά την οποία τα ποσοστά βίας μεταξύ συντρόφων με θύμα τη γυναίκα μειώθηκαν, ήταν μια περίοδος κατά την οποία η οικονομία των ΗΠΑ βγήκε από μια οικονομική ύφεση και γνώρισε σημαντική ανάπτυξη. Το 1993 έως το 2000 μειώθηκε τόσο η βία μεταξύ των συντρόφων, όσο και τα ποσοστά ανεργίας ανδρών και γυναικών (Peterson, 2011:178-179).

Από το 2000 έως το 2003, τα ποσοστά ανεργίας τόσο των ανδρών όσο και των γυναικών αυξήθηκαν, ενώ μετά το 2003, άρχισαν να μειώνονται. Αν και η ανεργία αυξήθηκε μετά το 2000, το ποσοστό της βίας μεταξύ των συντρόφων δεν αυξήθηκε, αλλά παρέμεινε σταθερό από το 2000 έως το 2005. Παρόλο που κατά το διάστημα 1993-2000 παρατηρήθηκε σχέση ανάμεσα στα μειωμένα ποσοστά ανεργίας και τα μειωμένα ποσοστά συντροφικής βίας, εντούτοις ο εν λόγω συσχετισμός δεν ήταν αιτιώδης. Επιπλέον, τα δεδομένα από το 2000 έως το 2005 έδειξαν ότι η αύξηση της ανεργίας δεν σχετιζόταν με μια αύξηση στη βία μεταξύ των συντρόφων, κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου. Αυτό φαίνεται να εγείρει σημαντικές αμφιβολίες για την υπόθεση ότι η ανεργία επηρεάζει τα ποσοστά βίας ανάμεσα σε συντρόφους (Peterson, 2011: 179).

Για να εξετασθούν οι επιπτώσεις της απασχόλησης σε ατομικό επίπεδο, συγκεντρώθηκαν στοιχεία από την NCVS, για τα έτη 1993 έως 2000, την περίοδο, δηλαδή, κατά την οποία παρατηρήθηκε μείωση της βίας ανάμεσα σε συντρόφους. Στη βάση αυτή εξετάστηκαν τόσο έγγαμες όσο και άγαμες γυναίκες ηλικίας 18–64 ετών. Υπήρχαν 293.330 παρατηρήσεις για τις άγαμες και 419.908 για τις έγγαμες. Κάθε παρατήρηση περιλάμβανε δεδομένα για μία γυναίκα, για ένα έτος της έρευνας⁶².

Οι αναλύσεις του πρώτου δείγματος των άγαμων γυναικών ηλικίας 18–64 ετών έθεσαν δύο καίρια ερωτήματα:

⁶² Επειδή στο πλαίσιο της NCVS διεξάγονται συνεντεύξεις σε νοικοκυριά κάθε δυόμισι περίπου έτη, οι παρατηρήσεις σε κάθε δείγμα περιλαμβάνουν γυναίκες που έχουν συμμετάσχει περισσότερες από μία φορές (Peterson, 2011: 180).

1. Οι άγαμες γυναίκες που είχαν απασχόληση ήταν λιγότερο πιθανό να βιώσουν βίαιη συμπεριφορά από το σύντροφό τους από ό,τι οι άγαμες γυναίκες που δεν εργάζονταν;
2. Η αύξηση στα ποσοστά απασχόλησης των άγαμων γυναικών (από 67% το 1993 σε 72% το 2000) σχετιζόταν με τη μείωση των ποσοστών της βίας μεταξύ συντρόφων κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου;

Το μοντέλο προέβλεπε την πιθανότητα για μια άγαμη γυναίκα να γίνει θύμα βίαιης συμπεριφοράς από το σύντροφό της, σε συνάρτηση με μια σειρά μεταβλητών, όπως η οικογενειακή της κατάσταση (εάν δεν παντρεύτηκε ποτέ, ήταν χήρα ή διαζευγμένη/χωρισμένη), η ηλικία της, η εθνικότητα, η εκπαίδευση, το χρονικό διάστημα που διέμενε στην τρέχουσα διεύθυνση κατοικίας, εάν διέμενε μόνη της και εάν είχε τέκνα κάτω των 12 ετών. Τα αποτελέσματα ενός μοντέλου που περιλάμβανε όλες τις μεταβλητές εκτός από την απασχόληση, έδειξαν ότι οι πιθανότητες να πέσει μια γυναίκα θύμα βίας από τον σύντροφό της μειώθηκαν με την πάροδο του χρόνου, επιβεβαιώνοντας τη μείωση των ποσοστών βίαιης θυματοποίησης των άγαμων γυναικών από τους συντρόφους τους, από το 1993 έως το 2000. Στην περίπτωση ενσωμάτωσης της απασχόλησης στο μοντέλο, φάνηκε ότι οι εργαζόμενες άγαμες γυναίκες είχαν μικρότερη πιθανότητα να υποστούν βίαιη συμπεριφορά από το σύντροφό τους, σε σύγκριση με τις μη εργαζόμενες άγαμες γυναίκες, αναδεικνύοντας έτσι τον προστατευτικό ρόλο της απασχόλησης στην εκδήλωση βίας μεταξύ συντρόφων. Βέβαια, η επίδραση της μεταβλητή αυτής, συγκριτικά με άλλες είχε μειωμένη ισχύ. Η ανάλυση εξέτασε επίσης εάν η απασχόληση ευθυνόταν για τη μείωση στα ποσοστά βίας μεταξύ των συντρόφων. Στο πλαίσιο αυτό διαπιστώθηκε ότι η μείωση της βίας μεταξύ των συντρόφων στην περίπτωση των άγαμων γυναικών κατά τη δεκαετία του 1990, δεν οφειλόταν σε αύξηση των ποσοστών απασχόλησης. Η βία των συντρόφων μειώθηκε για άγαμες γυναίκες που δεν εργάζονταν, καθώς και για άγαμες γυναίκες που εργάζονταν. Τα μοντέλα για τις άγαμες γυναίκες περιλάμβαναν και άλλα ενδιαφέροντα ευρήματα. Οι πιθανότητες που είχαν οι χωρισμένες ή διαζευγμένες γυναίκες να βιώσουν βία από τον σύντροφό τους ήταν πάνω από τρεις φορές περισσότερες από ό,τι για τις γυναίκες που δεν παντρεύτηκαν ποτέ. Ομοίως, οι άγαμες γυναίκες που είχαν παιδιά στο σπίτι τους κάτω των 12 ετών, διέτρεχαν μεγαλύτερο κίνδυνο να πέσουν θύματα βίας από τους συντρόφους τους, σε σχέση με εκείνες που δεν είχαν μικρά παιδιά. Οι νεότερες γυναίκες, οι λευκές γυναίκες (όχι ισπανικής καταγωγής), εκείνες με εκπαίδευση επιπέδου λυκείου και κάτω, εκείνες που διαβίωναν μόνες τους και εκείνες που είχαν ζήσει στην τρέχουσα διεύθυνσή τους λιγότερο από ένα έτος, είχαν υψηλότερο κίνδυνο να υποστούν βία από τον σύντροφό τους (Peterson, 2011: 181-183).

Από τις αναλύσεις του δεύτερου δείγματος των έγγαμων γυναικών ηλικίας 18–64 ετών, προέκυψαν δύο ερωτήσεις:

1. Ποιος ήταν ο αντίκτυπος της επαγγελματικής κατάστασης των δύο συζύγων στην πιθανότητα ο σύζυγος να ασκήσει βία στην σύζυγό του;

2. Ευθυνόταν η αύξηση των ποσοστών απασχόλησης για τις έγγαμες γυναίκες, από 59% το 1993 σε 62% το 2000, για τη μείωση της βίας μεταξύ των συντρόφων εκείνη την περίοδο;

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα ενός μοντέλου που περιλαμβάνει όλες τις μεταβλητές εκτός από την απασχόληση, όπως και στις άγαμες γυναίκες, η βία μεταξύ των συντρόφων στην περίπτωση των έγγαμων γυναικών μειώθηκε κατά την περίοδο 1993-2000. Εάν προστεθεί η μεταβλητή της απασχόλησης, διαφαίνεται πως σε σύγκριση με τα έγγαμα ζευγάρια, στα οποία και οι δύο σύζυγοι απασχολούνταν, ο κίνδυνος εμφάνισης βίας μεταξύ των συντρόφων ήταν σημαντικά μεγαλύτερος μεταξύ των ζευγαριών, στα οποία η σύζυγος εργαζόταν και ο σύζυγος όχι. Οι γυναίκες των οποίων ο σύζυγος εργαζόταν και οι ίδιες όχι, είχαν παρόμοια ποσοστά με εκείνα των γυναικών που δεν εργάζονταν ούτε οι ίδιες ούτε οι σύζυγοί τους. Οι διαφορές μεταξύ αυτών των δύο ομάδων έγγαμων γυναικών ήταν μικρές και στατιστικά όχι σημαντικές. Αυτό το εύρημα φαίνεται κάπως ασυμβίβαστο με τα ευρήματα για τις άγαμες γυναίκες, όπου η απασχόληση των γυναικών φάνηκε να είναι προστατευτικός παράγοντας. Για να διερευνηθεί περαιτέρω, επανεκτιμήθηκε το μοντέλο, μη λαμβάνοντας υπόψη την απασχόληση του συζύγου και χρησιμοποιώντας μόνο ως μέτρο την απασχόληση της γυναίκας, όπως στην ανάλυση των άγαμων γυναικών. Στην επανεκτίμηση, η απασχόληση των έγγαμων γυναικών δεν είχε στατιστικά σημαντική επίδραση στην πιθανότητα να υποστούν βία από το σύζυγό τους. Αυτό υποδηλώνει ότι η απασχόληση δεν είχε προστατευτικό ρόλο για τις έγγαμες γυναίκες. Επιπλέον, το προηγούμενο εύρημα δείχνει ότι η απασχόληση των έγγαμων γυναικών τις θέτει σε μεγαλύτερο κίνδυνο βίας από τον σύντροφό τους, όταν οι ίδιοι δεν εργάζονται (Peterson, 2011: 183-185).

Το δεύτερο ερώτημα που εξετάστηκε σε αυτήν την ανάλυση ήταν, εάν τα αυξανόμενα ποσοστά της απασχόλησης με την πάροδο του χρόνου, ευθύνονταν για τη μείωση της βίας μεταξύ συντρόφων, την περίοδο 1993 και 2000. Καθώς φαίνεται, η βία μεταξύ των συντρόφων μειώθηκε για όλες τις έγγαμες γυναίκες, ανεξάρτητα από την απασχόληση του συζύγου ή της συζύγου. Τα ευρήματα για τα αποτελέσματα των άλλων μεταβλητών στα μοντέλα ήταν γενικά παρόμοια με αυτά που αναφέρθηκαν νωρίτερα για τις άγαμες γυναίκες. Οι νεότερες γυναίκες, εκείνες που ζούσαν με παιδιά κάτω των 12 ετών, εκείνες με εκπαίδευση λυκείου ή κατώτερη και όσες είχαν διαμείνει στην τρέχουσα διεύθυνσή τους λιγότερο από ένα έτος διέτρεχαν μεγαλύτερο κίνδυνο να υποστούν βία από το σύντροφό τους (Peterson, 2011:185).

Συμπερασματικά, σε μακροοικονομικό επίπεδο, τα δεδομένα που παρουσιάστηκαν δείχνουν ότι τόσο τα επίπεδα της ανεργίας των ανδρών, όσο και των γυναικών, συνδέονταν ελάχιστα με τα ποσοστά βίας μεταξύ των συντρόφων. Όταν η ανεργία μειώθηκε τη δεκαετία του 1990, η βία μεταξύ των συντρόφων μειώθηκε επίσης. Ωστόσο, όταν τα ποσοστά ανεργίας αυξήθηκαν μετά το 2000, τα ποσοστά βίας μεταξύ των συντρόφων παρέμειναν σταθερά. Αυτά τα στοιχεία δείχνουν ότι η ύφεση της περιόδου 2001-2003 δεν είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση της βίας μεταξύ των συντρόφων. Σε ατομικό επίπεδο, εξετάστηκαν δεδομένα για να προσδιοριστεί εάν (α) η απασχόληση των γυναικών αποτελεί προστατευτικό παράγοντα, (β) εάν υπάρχουν στοιχεία που υποδηλώνουν ότι οι εργαζόμενες γυναίκες είναι πιο πιθανό να υποστούν βία από τους συντρόφους τους όταν εκείνοι είναι άνεργοι και (γ) εάν η αυξανόμενη απασχόληση των

Παραδοτέο 1.2. Criminal policy report

γυναικών εξηγεί τη μείωση της βίας μεταξύ των συντρόφων κατά τη δεκαετία του 1990. Τα ευρήματα έδειξαν ότι η απασχόληση των γυναικών ήταν προστατευτική για τις άγαμες γυναίκες, αλλά όχι για τις έγγαμες. Επιπλέον, τα ευρήματα για τις έγγαμες γυναίκες φάνηκε να συνάδουν με την υπόθεση ότι μεταξύ έγγαμων ζευγαριών όπου η σύζυγος εργαζόταν, η πιθανότητα εμφάνισης βίας από τον σύζυγο ήταν υψηλότερη όταν ο σύζυγος δεν απασχολούνταν. Τέλος, τόσο για τις άγαμες όσο και για τις έγγαμες γυναίκες, η αύξηση της απασχόλησης δεν συνδέθηκε με τη μείωση της βίας μεταξύ των συντρόφων κατά τη διάρκεια του 1990. Συνολικά, αυτά τα ευρήματα έδειξαν ότι η ύφεση δεν αύξησε τα ποσοστά βίας των ανδρών κατά των συντρόφων τους. Αυτό το αποτέλεσμα συνάδει με τα πορίσματα άλλης έρευνας, σύμφωνα με την οποία η οικονομική ύφεση δεν σχετίζεται με την αύξηση του βίαιου εγκλήματος το οποίο δεν προϋποθέτει οικονομικό κίνητρο (Cook, 2010).

3.3.2 ΕΡΕΥΝΕΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΤΟ ΦΟΒΟ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ

3.3.2.1 “DIFFUSE ANXIETY : THE ROLE OF ECONOMIC INSECURITY IN PREDICTING FEAR OF CRIME” (2013)

Η συγκεκριμένη μελέτη διερεύννησε το ρόλο της οικονομικής ανασφάλειας στην πρόβλεψη του φόβου του εγκλήματος⁶³. Τόνισε τον ρόλο των «διάχυτων ανησυχιών⁶⁴» στην αύξηση του φόβου του εγκλήματος και στη δημιουργία μιας «κουλτούρας φόβου» στην Αμερικανική κοινωνία (Britto, 2013). Οι διάχυτες ανησυχίες περιλαμβάνουν την ανησυχία για την οικονομία, την κυβέρνηση, την ευημερία, τον πληθωρισμό κ.ά.

Τα δεδομένα για την τρέχουσα μελέτη συλλέχθηκαν από την άνοιξη του 2009 έως το χειμώνα του 2010. Συλλέχθηκαν συνολικά 1.196 ολοκληρωμένα ερωτηματολόγια που συμπληρώθηκαν μέσω διαδικτύου. Οι 969 από τους συμμετέχοντες ήταν ενήλικες που κατοικούσαν στην πολιτεία της Ουάσιγκτον. Το δείγμα προέκυψε από 73 μαθητές του ερευνητή, καθένας από τους οποίους παρείχε στον ερευνητή 50 επαφές ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που ανήκαν σε δικά τους γνώριμα άτομα. Συνολικά, δόθηκαν 3.650 διευθύνσεις ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, ενώ όλοι οι μαθητές παρακολούθησαν ένα πρόγραμμα εκπαίδευσης για την διεξαγωγή έρευνας⁶⁵. Η ερευνητική διαδικασία για αυτό το έργο εξετάστηκε και έγινε αποδεκτή από την επιτροπή Human Subjects Review Committee. Το ποσοστό των ατόμων που δέχτηκαν να συμμετάσχουν στην έρευνα ήταν 33% και η εξέταση των απαντήσεων έδειξε ότι 227 ερωτηθέντες κατοικούσαν εκτός της πολιτείας της Ουάσιγκτον. Για να είναι εφικτή η σύγκριση των αποτελεσμάτων με έναν συγκεκριμένο πληθυσμό (στην προκειμένη τον πληθυσμό της Ουάσιγκτον), ώστε να φανεί η αντιπροσωπευτικότητα του δείγματος, αυτοί οι ερωτηθέντες αποκλείστηκαν από τη μελέτη. Καθώς φάνηκε, από τη σύγκριση των δημογραφικών χαρακτηριστικών του δείγματος, σε σχέση με τα δημογραφικά χαρακτηριστικά του πληθυσμού της Ουάσιγκτον, στο δείγμα υπερ-εκπροσωπούνταν τα νέα άτομα, ελαφρώς υπερ-εκπροσωπούνταν οι γυναίκες και ελαφρώς υπο-εκπροσωπούνταν οι Ασιάτες, οι έγχρωμοι και οι ισπανόφωνοι. Ωστόσο, τα δεδομένα είναι χρήσιμα, ειδικά λόγω του μεγέθους του δείγματος (Britto, 2013:22-23).

Ως εξαρτημένη μεταβλητή ορίστηκε ο φόβος του εγκλήματος, ενώ ως ανεξάρτητη μεταβλητή ορίστηκε η οικονομική ανασφάλεια. Ως μεταβλητές ελέγχου αξιοποιήθηκαν η θυματοποίηση/η έννοια του ευάλωτου, η υποβάθμιση της γειτονιάς και ο έλεγχος από την κοινότητα⁶⁶. Επίσης, αναφορικά με τη θυματοποίηση και την έννοια του ευάλωτου, μελετήθηκαν το φύλο, η φυλή, η ηλικία, το εισόδημα, η εκπαίδευση και ο προσλαμβανόμενος κίνδυνος θυματοποίησης.

⁶³ Όλα τα στοιχεία της έρευνας αναφέρονται αναλυτικά στο: Britto S. (2013). “Diffuse anxiety: The role of economic insecurity in predicting fear of crime”, *Journal of Crime and Justice*, 36(1), 18-34.

⁶⁴ Ο όρος αναφέρεται στο πρωτότυπο κείμενο ως: “diffuse anxieties”.

⁶⁵ Όλες οι διευθύνσεις e-mail συγκεντρώθηκαν και τα άτομα ενημερώθηκαν με ένα εισαγωγικό e-mail που περιέγραφε τη μελέτη, ένα δεύτερο e-mail που περιείχε έναν σύνδεσμο για την έρευνα και τέλος, ένα e-mail ευχαριστιών. Η έρευνα ξεκίνησε με μια εισαγωγή, η οποία περιείχε εγγυήσεις περί εμπιστευτικότητας και διευκρίνιζε ότι η συμμετοχή ήταν εθελοντική και κάποιος θα μπορούσε να επιλέξει να σταματήσει να συμμετέχει ανά πάσα στιγμή. Η έρευνα ήθελε περίπου 10-12 λεπτά για να συμπληρωθεί (Britto, 2013: 23).

⁶⁶ Οι μεταβλητές ελέγχου αναφέρονται στο πρωτότυπο κείμενο ως εξής: “victimization/vulnerability, neighborhood disadvantage/disorder and community control”.

Βέβαια, ο προσλαμβανόμενος κίνδυνος, πέραν της θυματοποίησης και της έννοιας του ευάλωτου, ήταν πολύ πιθανό να αντιπροσωπεύει και ένα μέτρο υποβάθμισης της γειτονιάς. Για τη μελέτη της υποβάθμισης της γειτονιάς, χρησιμοποιήθηκαν τρία μέτρα για την αταξία βάσει της αντίληψης των ερωτώμενων αναφορικά με το έγκλημα στη γειτονιά, τις συμμορίες και τη εφαρμογή προστατευτικών μέτρων απέναντι στο έγκλημα. Αναφορικά με τον έλεγχο από την κοινότητα, μελετήθηκε η αντίληψη για την αποδοτικότητα του έργου της αστυνομίας και η συλλογική αποτελεσματικότητα (Britto, 2013:23-26).

Η ανάλυση των αποτελεσμάτων έδειξε ότι ο προσλαμβανόμενος κίνδυνος και το φύλο ήταν οι ισχυρότεροι προγνωστικοί παράγοντες του φόβου του εγκλήματος. Οι γυναίκες παρουσίασαν σημαντικά υψηλότερα επίπεδα φόβου του εγκλήματος από τους άνδρες, οι λευκοί φοβόντουσαν λιγότερο από τις μειονότητες και η ηλικία σχετιζόταν αρνητικά με το φόβο του εγκλήματος. Η εκπαίδευση και το εισόδημα δεν φάνηκε να σχετίζονται με το φόβο του εγκλήματος, ενώ η σχέση μεταξύ φυλής, ηλικίας και φόβου του εγκλήματος φάνηκε να αντικατοπτρίζει τους πραγματικά ευάλωτους στο έγκλημα, με βάση τα χαρακτηριστικά θυματοποίησης, καθώς στις ΗΠΑ οι μειονότητες και τα νεότερα άτομα έχουν υψηλότερα ποσοστά θυματοποίησης. Παραδόξως, η αντίληψη για το έγκλημα στην γειτονιά δεν σχετίστηκε με το φόβο του εγκλήματος, ενώ η αντίληψη για την επιδείνωση του προβλήματος των συμμοριών αύξησε τον φόβο του εγκλήματος, όπως και η συχνότητα χρήσης προστατευτικών μέτρων για την αποφυγή του εγκλήματος. Από την άλλη πλευρά, η αντίληψη για την αποτελεσματικότητα της αστυνομίας δεν σχετίστηκε με το φόβο του εγκλήματος, ενώ η αποτελεσματικότητα μέσα από τη συλλογική δράση (collective efficacy) μείωσε σημαντικά το φόβο του εγκλήματος. Τέλος, η οικονομική ανασφάλεια σχετίστηκε θετικά με το φόβο του εγκλήματος και αποτέλεσε τον τέταρτο ισχυρότερο προγνωστικό παράγοντα του φόβου του εγκλήματος, μετά τον προσλαμβανόμενο κίνδυνο, το φύλο και την ηλικία (Britto, 2013:26-29).

Επομένως, καθώς φάνηκε, οι διάχυτες ανησυχίες, συμπεριλαμβανομένης της οικονομικής ανασφάλειας, έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην πρόβλεψη του φόβου του εγκλήματος. Ο φόβος του εγκλήματος, ενδέχεται να χρησιμεύει ως τρόπος προκειμένου να μεγεθυνθούν και να εκφραστούν άλλες ανησυχίες. Συμπερασματικά, η παρούσα μελέτη, επιβεβαίωσε την επίδραση της οικονομικής ανασφάλειας, και πιθανώς και άλλων διάχυτων ανησυχιών στον φόβο του εγκλήματος. Παρόλα αυτά, τα αποτελέσματα δεν μπορούν να γενικευθούν σε μεγαλύτερους πληθυσμούς. Επιπλέον, σύμφωνα με τα αποτελέσματα είναι και οι έρευνες των Dammert and Malone, οι οποίοι χρησιμοποιώντας δεδομένα από την International Labor Organization Survey στη Χιλή το 2003 και την Αργεντινή, Βραζιλία και Χιλή το 2006, βρήκαν ισχυρούς συσχετισμούς μεταξύ του δείκτη ανασφάλειας (απασχόληση, εκπαίδευση των παιδιών, ποιότητα ζωής, οικονομική σταθερότητα και ανθρώπινα δικαιώματα) και του γενικού φόβου για τη βία αλλά και του φόβου για το έγκλημα της επίθεσης ή ληστείας (Dammert and Malone, 2003, 2006). Τέλος, μια άλλη μελέτη στη Φιλανδία, αναφορικά με τη σχέση μεταξύ των ειδήσεων που αφορούν το έγκλημα και του φόβου του εγκλήματος, δεν μέτρησε άμεσα τις διάχυτες ανησυχίες, αλλά περιλάμβανε ένα μέτρο ανεργίας. Η μελέτη εντόπισε ισχυρή σχέση μεταξύ της ανεργίας και του φόβου του εγκλήματος. Οι συγγραφείς κατέληξαν στο

συμπέρασμα ότι οι ανησυχίες σχετικά με το βίαιο έγκλημα πολύ πιθανόν να πηγάζουν από την οικονομική ανασφάλεια (Smolej & Kivivuori, 2006).

3.3.2.2 “IS FEAR OF CRIME MAINLY SOCIAL AND ECONOMIC INSECURITY IN DISGUISE? A MULTILEVEL MULTINATIONAL ANALYSIS” (2013)

Στα πλαίσια της εν λόγω έρευνας, πραγματοποιήθηκε μια πολυεπίπεδη ανάλυση, με στόχο την πρόβλεψη του φόβου του εγκλήματος, χρησιμοποιώντας τα δεδομένα του Ευρωβαρόμετρου του 2006, με αντιπροσωπευτικό δείγμα του ευρωπαϊκού πληθυσμού, 16.306 άτομα από 27 χώρες⁶⁷. Αυτή η μελέτη, είχε ως στόχο να εξετάσει την επίδραση που ασκούν στο φόβο του εγκλήματος τα ατομικά χαρακτηριστικά αλλά και τα αντικειμενικά χαρακτηριστικά της χώρας στην οποία ζει ένας άνθρωπος, με την υπόθεση ότι ο φόβος του εγκλήματος αντανακλά κυρίως «μεταμφιεσμένες» κοινωνικές και οικονομικές ανασφάλειες (Vieno et al, 2013).

Για να αναλυθούν οι επιπτώσεις των ατομικών χαρακτηριστικών και των χαρακτηριστικών σε επίπεδο χώρας, χρησιμοποιήθηκε στατιστική τεχνική της πολυεπίπεδης διατάξιμης λογιστικής παλινδρόμησης (Multilevel Ordinal Logit Regression), προερχόμενη από τη μεθοδολογία των ιεραρχικών γραμμικών μοντέλων (HLMs). Πιο συγκεκριμένα, δύο μοντέλα διατάξιμης λογιστικής παλινδρόμησης, έξι επιπέδων (όσες και οι υπό εξέταση χώρες), με εξαρτημένη μεταβλητή το φόβο του εγκλήματος, εφαρμόστηκαν ταυτόχρονα στα δεδομένα, ως εξής: το πρώτο μοντέλο αποσκοπούσε στην εκτίμηση των παραγόντων (χαρακτηριστικών) που συμβάλουν στο φόβο του εγκλήματος στο εσωτερικό της κάθε χώρας (within model) ενώ στο δεύτερο μοντέλο (between country model), η προαναφερόμενη εκτίμηση επιτεύχθηκε λαμβάνοντας υπόψη και ορισμένα επιπλέον κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά της κάθε χώρας (δαπάνες για την παιδεία, παροχές προς τις οικογένειες και τον δείκτη GINI) .

Ακολούθως, δημιουργήθηκαν δύο ευρύτερες κατηγορίες υποθέσεων. Η πρώτη σχετιζόταν με το ατομικό επίπεδο και ανέφερε πως η έννοια του ευάλωτου πρέπει να συνδέεται θετικά με το φόβο του εγκλήματος. Στη βάση της βιβλιογραφίας, επομένως, οι γυναίκες, οι ηλικιωμένοι, οι άνεργοι, τα άτομα με χαμηλά επίπεδα μόρφωσης και τα άτομα που αισθάνονται κοινωνικά περιθωριοποιημένα θα παρουσιάζουν υψηλότερα επίπεδα φόβου του εγκλήματος. Επιπλέον, οι άνθρωποι που αντιλαμβάνονται το προνοιακό σύστημα της χώρας τους ως μη ικανοποιητικό, τα άτομα που έχουν άσχημες προσδοκίες για το μέλλον τους και για τη χώρα τους και τα άτομα που ζουν σε αποδιοργανωμένα περιβάλλοντα, θα αισθάνονται μεγαλύτερο φόβο του εγκλήματος. Όσον αφορά τη δεύτερη κατηγορία υποθέσεων, εστιάζοντας στον αντίκτυπο που ασκούν τα μέτρα κοινωνικής πρόνοιας στο φόβο του εγκλήματος, θεωρήθηκε πως οι κρατικές δαπάνες που γίνονται για την εκπαίδευση καθώς και οι παροχές σε παιδιά και οικογένειες θα παρουσιάσουν αρνητική σχέση με το φόβο του εγκλήματος, ενώ η οικονομική ανισότητα θα συνδεθεί θετικά με το φόβο του εγκλήματος. Τέλος, τα ποσοστά απασχόλησης θα δείξουν μια

⁶⁷ Όλα τα στοιχεία της έρευνας βρίσκονται αναλυτικά στο: Vieno, A., Roccato, M., Russo, S. (2013). “Is Fear of Crime Mainly Social and Economic Insecurity in Disguise? A Multilevel Multinational Analysis”, *Journal of Community and Applied Social Psychology*, 23, 519-535.

αρνητική σχέση με το φόβο του εγκλήματος. Από την άλλη πλευρά, τα ποσοστά εγκληματικότητας και μετανάστευσης πρέπει να συνδέονται θετικά με το φόβο του εγκλήματος, ενώ οι εθνικές δαπάνες για την εκπαίδευση και την κοινωνική προστασία όχι (Vieno et al., 2013:523).

Όπως αναφέρθηκε, πραγματοποιήθηκε μια δευτερογενής ανάλυση των δεδομένων του Ευρωβαρόμετρου του 2006. Ο φόβος του εγκλήματος, ως εξαρτημένη μεταβλητή, εξετάστηκε σε συνάρτηση με ατομικούς παράγοντες όπως τα κοινωνικο-δημογραφικά χαρακτηριστικά (φύλο, ηλικία, επάγγελμα, έτη εκπαίδευσης, μέγεθος περιοχής διαμονής) και οι αντιλήψεις και προσδοκίες των ατόμων για το μέλλον το δικό τους και της χώρας τους, αναφορικά με την ευημερία και την περιθωριοποίηση. Επίσης, σχετικά με τα χαρακτηριστικά της κάθε χώρας, συμπεριλήφθηκαν στην ανάλυση μεταβλητές όπως, το ποσοστό εγκληματικότητας, το ποσοστό απασχόλησης, το ποσοστό μετανάστευσης, η ανισότητα εισοδήματος, οι παροχές σε είδος για οικογένειες και παιδιά και το ποσοστό ΑΕΠ που δαπανήθηκε για την εκπαίδευση (Vieno et al., 2013:523-525).

Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι το χαμηλότερο επίπεδο φόβου εμφανίστηκε στις σκανδιναβικές χώρες, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι χώρες της Ανατολικής Ευρώπης παρουσίασαν τα υψηλότερα επίπεδα φόβου του εγκλήματος. Επιπλέον, μεταξύ των δυτικών χωρών, ο φόβος έτεινε να αυξάνεται από το βόρειο τμήμα της Ευρώπης προς το νότιο. Όπως φάνηκε, οι γυναίκες, τα ηλικιωμένα άτομα, οι άνεργοι και τα άτομα με χαμηλό μορφωτικό επίπεδο, παρουσίασαν υψηλότερα επίπεδα φόβου του εγκλήματος, επιβεβαιώνοντας τις αρχικές ερευνητικές υποθέσεις. Ακολούθως, η αντίληψη των συμμετεχόντων ότι οι ίδιοι ήταν κοινωνικά περιθωριοποιημένοι, η αρνητική αξιολόγηση του συστήματος πρόνοιας στη χώρα τους και οι αρνητικές προσδοκίες για τους ίδιους και για τη χώρα τους, έδειξαν θετική συσχέτιση με την εξαρτημένη μεταβλητή. Τέλος, επιβεβαιώθηκε και η υπόθεση σύμφωνα με την οποία τα άτομα που ζουν σε αποδιοργανωμένα περιβάλλοντα βιώνουν μεγαλύτερο φόβο του εγκλήματος, καθώς μια μεγάλη πόλη έχει περισσότερες πιθανότητες να αποτελεί ένα αποδιοργανωμένο περιβάλλον. Εν συνεχεία, διαπιστώθηκε ότι οι δαπάνες για την εκπαίδευση και οι παροχές σε είδος για οικογένειες και παιδιά συνδέονταν αρνητικά με το φόβο του εγκλήματος, ενώ η οικονομική ανισότητα φάνηκε να συνδέεται θετικά, επιβεβαιώνοντας τις αρχικές ερευνητικές υποθέσεις. Ωστόσο, τα ποσοστά απασχόλησης, εγκληματικότητας και μετανάστευσης, δεν σχετίστηκαν σημαντικά με το φόβο του εγκλήματος (Vieno et al., 2013: 526).

Συνοπτικά, χρησιμοποιώντας πολυεπίπεδη ανάλυση, εξετάστηκε ο φόβος του εγκλήματος ως συνάρτηση των ατομικών χαρακτηριστικών αλλά και των χαρακτηριστικών της εκάστοτε χώρας που διέμεναν οι συμμετέχοντες, με την υπόθεση ότι ο φόβος του εγκλήματος αποτελεί κυρίως, μια «μεταμφιεσμένη κοινωνική και οικονομική ανασφάλεια» (Vieno et al, 2013: 527). Τρία βασικά αποτελέσματα προέκυψαν από τη μελέτη. Πρώτον, το να διαβιώνει κανείς σε μια αποδιοργανωμένη κοινωνία, γεγονός το οποίο προκύπτει έμμεσα από τη διαβίωση σε μεγάλα

αστικά κέντρα, αποτέλεσε έναν ισχυρό προγνωστικό παράγοντα του φόβου του εγκλήματος⁶⁸. Δεύτερον, επιβεβαιώθηκε η υπόθεση ότι ο φόβος του εγκλήματος συνδέεται με την έννοια του ευάλωτου, καθώς παρόλο που στην έρευνα δεν υπήρχαν κλίμακες για το «ευάλωτο», τα κοινωνικο-δημογραφικά χαρακτηριστικά που στη βιβλιογραφία σχετίζονται με την έννοια αυτή, συσχετίστηκαν θετικά με το φόβο του εγκλήματος. Τα αποτελέσματα αυτά, συνάδουν με εκείνα των Amerio και Roccato (2005) και Hipp (2010), σύμφωνα με τα οποία, ο φόβος του εγκλήματος συσχετίζεται θετικά με τα κοινωνικο-δημογραφικά χαρακτηριστικά που συνδέονται έμμεσα με την κοινωνική περιθωριοποίηση (γυναίκες, ηλικιωμένοι, άτομα με χαμηλά επίπεδα μόρφωσης και άνεργοι) (Amerio & Roccato, 2005· Hipp, 2010). Τέλος, η ισότητα αναφορικά με το εισόδημα, οι δαπάνες για την εκπαίδευση και οι παροχές σε οικογένειες και παιδιά συνδέθηκαν με χαμηλά επίπεδα φόβου του εγκλήματος. Αντίστοιχα, στην ίδια κατεύθυνση μια ακόμη έρευνα επιβεβαιώνει τα αποτελέσματα αυτά, καθώς απέδειξε ότι η λήψη μέτρων πρόνοιας μπορεί να συμβάλλει στην ενδυνάμωση των ανθρώπων και να ενισχύσει την ικανότητά τους να αντιμετωπίζουν τα αρνητικά γεγονότα, προστατεύοντάς τους από πολλές κοινωνικές ανησυχίες (Hummelsheim et al. 2011).

3.3.2.3 “CRIME, NEIGHBORHOOD PERCEPTIONS, AND THE UNDERCLASS: THE RELATIONSHIP BETWEEN FEAR OF CRIME AND CLASS POSITION (1995)

Στη συγκεκριμένη μελέτη, έγινε μια προσπάθεια να διερευνηθεί η σχέση του φόβου του εγκλήματος με την κατώτερη κοινωνικο-οικονομική τάξη, με τη χρήση δευτερογενών δεδομένων⁶⁹. Συγκεκριμένα μελετήθηκε ο βαθμός στον οποίο η κατώτερη τάξη προσφέρει ένα χρήσιμο μοντέλο για την ανάλυση του φόβου του εγκλήματος σε επίπεδο γειτονιάς (Will and McGrath, 1995).

Ο ορισμός της κατώτερης κοινωνικο-οικονομικής τάξης⁷⁰ είναι ένα δύσκολο εγχείρημα. Ο όρος “underclass” αποτελεί μια άμεση αναφορά σε μια κοινωνία που απαρτίζεται από ένα γενικό σύνολο τάξεων, συμπεριλαμβανομένης, ίσως, μιας εργατικής τάξης και μιας τάξης με ιδιοκτησία γης. Σε αρκετές περιπτώσεις η κατώτερη τάξη περιγράφεται ως η τάξη η οποία απαρτίζεται από πολύ φτωχά μέλη της κοινωνίας, όπως οι άστεγοι. Με αυτόν τον ορισμό, η κατώτερη τάξη συγκροτείται από εκείνα τα μέλη της κοινωνίας, των οποίων τα εισοδήματα, βρίσκονται κάτω από το όριο της φτώχειας. Βεβαίως, ο ίδιος ο ορισμός της φτώχειας αποτελεί από μόνος του μια περίπλοκη έννοια προς αποσαφήνιση. Ίσως, απλώς η εξέταση του εισοδήματος να μην είναι αρκετή για να χαρακτηριστεί κάποιος «φτωχός» και να είναι προσφορότερη η εξέταση της υλικής ευημερίας, αντί για το εισόδημα. Στην παρούσα μελέτη,

⁶⁸ Έχει αποδειχθεί ότι η μεταβλητή που χρησιμοποιήθηκε για την έμμεση αξιολόγηση της αποδιοργάνωσης, δηλαδή το μέγεθος της πόλης που διαμένουν οι συμμετέχοντες, συσχετίζεται στενά με τη πραγματική και προσλαμβανόμενη αποδιοργάνωση (Cates et al. 2003). Επιπλέον, αυτό το αποτέλεσμα ήταν σύμφωνο με τα αποτελέσματα άλλων ερευνών, σχετικά με τους δεσμούς μεταξύ κοινωνικής αποδιοργάνωσης και φόβου του εγκλήματος (Skogan, 1990· Taylor and Shumaker, 1990).

⁶⁹ Όλα τα στοιχεία της έρευνας βρίσκονται αναλυτικά στο: Will, J.A, McGrath J.H. (1995), “Crime, Neighborhood Perceptions, and the Underclass. The Relationship between Fear of Crime and Class Position”, *Journal of Criminal Justice*, 23(2), 163-176.

⁷⁰ Στο πρωτότυπο κείμενο αναφέρεται ως “underclass”.

η κατώτερη τάξη αντιπροσωπεύει το τμήμα του πληθυσμού βρίσκεται σημαντικά κάτω από το όριο της φτώχειας. Στόχος είναι η μελέτη της σχέσης της κατώτερης αυτής τάξης με το φόβο του εγκλήματος, εστιάζοντας στην επίδραση της φυλής και του τόπου κατοικίας εντός της πόλης στα επίπεδα φόβου του εγκλήματος.

Η εν λόγω μελέτη, έθεσε τις εξής υποθέσεις προς διερεύνηση:

1. Οι γυναίκες, οι ηλικιωμένοι και οι κάτοικοι της πόλης είναι περισσότερο πιθανό να φοβούνται σε μεγαλύτερο βαθμό από τους άνδρες, τους νέους και τους κατοίκους μη αστικών περιοχών.
2. Τα άτομα που θεωρείται ότι ανήκουν στην κατώτερη τάξη και συγκεκριμένα, τα άτομα που βρίσκονται κάτω από το όριο της φτώχειας, οι μειονότητες και εκείνοι που έχουν βιώσει περιόδους ανεργίας, θα παρουσιάζουν αυξημένα επίπεδα φόβου του εγκλήματος, ανεξάρτητα από το φύλο, την ηλικία, το μέγεθος της πόλης ή άλλους παράγοντες. Το να είναι κανείς φτωχός, και ειδικότερα υπερβολικά φτωχός, αυξάνει την πιθανότητα να βιώσει φόβο του εγκλήματος σε επίπεδο γειτονιάς.
3. Τα άτομα που θεωρούν ότι υπάρχει ανάγκη να αυξηθεί η χρηματοδότηση για την ενίσχυση της παρουσίας της αστυνομίας στη γειτονιά, να παρασχεθεί περισσότερη βοήθεια στις μεγάλες πόλεις για την αντιμετώπιση προβλημάτων και να αυξηθεί η υποστήριξη για τα προγράμματα πρόνοιας, θα αισθάνονται αυξημένο φόβο του εγκλήματος, λόγω της ανησυχίας τους ότι δεν είναι αρκετά όσα γίνονται για την προστασία τους.
4. Οι φτωχοί είναι λιγότερο πιθανό να δείξουν εμπιστοσύνη στην κυβέρνηση, καθώς αυτή η έλλειψη εμπιστοσύνης σχετίζεται με τα αυξανόμενα επίπεδα φόβου του εγκλήματος σε επίπεδο γειτονιάς (Will & McGrath, 1995:166).

Η μελέτη χρησιμοποίησε δεδομένα από τη Γενική Κοινωνική Έρευνα (GSS) του 1987 για να διερευνήσει το βαθμό στον οποίο ο φόβος του εγκλήματος σε επίπεδο γειτονιάς και η κατώτερη τάξη σχετίζονται. Στο πλαίσιο της εν λόγω μελέτης, η γειτονιά ορίστηκε ως η γενική περιοχή στην οποία ζει κάποιος. Το μέτρο για την κατώτερη τάξη⁷¹ που χρησιμοποιήθηκε στο πλαίσιο της έρευνας, προέκυψε βάσει της συνέντευξης και αντανάκλα τρεις κατηγορίες : τα φτωχά νοικοκυριά (εισόδημα νοικοκυριού κάτω από περίπου το 80% του ορίου φτώχειας), τα οριακά φτωχά νοικοκυριά (εισόδημα νοικοκυριού που κυμαίνεται από περίπου 80% έως 112% του ορίου φτώχειας) και τα όχι φτωχά νοικοκυριά (εισόδημα νοικοκυριού που βρίσκεται πάνω από το 112% περίπου του ορίου φτώχειας) (Will & McGrath, 1995:167).

Εκτός από την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού του ερωτώμενου, τα δημογραφικά χαρακτηριστικά, συμπεριλαμβανομένης της φυλής, της ηλικίας, του φύλου, της κατάστασης απασχόλησης, του μεγέθους της πόλης και της οικογενειακής κατάστασης, περιλήφθηκαν στην ανάλυση. Επίσης, λήφθηκε υπόψη και η θυματοποίηση των ερωτώμενων, όπως π.χ. εάν έχουν

⁷¹ Σχετικά με την κατώτερη τάξη, θεωρείται πως η GSS αποτελεί μια από τις πιο εμπεριστατωμένες και περιεκτικές ερευνητικές προσπάθειες (Will and McGrath, 1995: 167).

υποστεί πυροβολισμό, χτύπημα, ληστεία ή διάρρηξη κατοικίας. Τέλος, εξετάστηκε η αντίληψη των ερωτώμενων για τις κυβερνητικές δαπάνες στην αντιμετώπιση των κοινωνικών προβλημάτων, η εμπιστοσύνη στην κυβέρνηση, τα συνολικά επίπεδα ικανοποίησης με τη ζωή τους ή / και την κατάσταση της κοινότητας και η αντίληψη για τα συνολικά επίπεδα των συγκρούσεων μέσα στην κοινωνία (Will & McGrath, 1995:167-168).

Αναφορικά με τη μελέτη του φόβου του εγκλήματος, τα αποτελέσματα έδειξαν πως τέσσερις στους δέκα ερωτηθέντες δήλωσαν ότι δεν ένιωθαν άνετα να περπατούν στην περιοχή όπου ζούσαν. Συνολικά, λίγο λιγότερο από το 16% των ερωτηθέντων θεωρήθηκαν φτωχοί, ενώ ένα επιπλέον 2,6% άγγιζε οριακά τη φτώχεια. Αυτό το ποσοστό ήταν ελάχιστα μεγαλύτερο από το επίσημο ποσοστό φτώχειας για το 1987, όπως ορίστηκε από την κυβέρνηση των ΗΠΑ. Όπως έχει διαπιστωθεί με βάση την προηγούμενη ερευνητική εμπειρία γύρω από το φόβο του εγκλήματος, οι γυναίκες είναι πολύ πιο πιθανό να νιώσουν φόβο περπατώντας τη νύχτα στη γειτονιά τους. Συνολικά, πάνω από το 56% των γυναικών στο δείγμα της GSS, ανέφεραν αυτόν το φόβο, σε αντίθεση με το αντίστοιχο ποσοστό των ανδρών, που ήταν μόλις 18,4%. Ωστόσο, ανάμεσα στις γυναίκες που φοβόντουσαν, το ποσοστό αυτών που προέρχονταν από φτωχά και ιδιαίτερα φτωχά νοικοκυριά, ήταν σημαντικά υψηλότερο από εκείνο των γυναικών που προέρχονταν από νοικοκυριά τα οποία δεν ήταν φτωχά. Ομοίως, αν και μόνο το 18% των μη φτωχών ανδρών ανέφεραν ότι φοβούνται, αυτό το ποσοστό αυξήθηκε σχεδόν στο 30% για τους φτωχούς και πάνω από το 46% για τους οριακά φτωχούς. Ορισμένες μελέτες διαπίστωσαν επίσης, ότι ο φόβος διέφερε ανάλογα με την ηλικία. Η ηλικία των ερωτηθέντων ταξινομήθηκε σε τρεις κατηγορίες (κάτω από τριάντα ετών, τριάντα έως πενήντα ετών και άνω των πενήντα ετών). Το 40% της νεότερης και της μεγαλύτερης ηλικιακά ομάδας φοβόντουσαν να περπατήσουν στη γειτονιά τους τη νύχτα, ενώ λίγο πάνω από το 35% της μεσαίας ηλικιακά ομάδας ένιωθε αντίστοιχο φόβο. Βέβαια, υπήρχαν σημαντικές διαφορές ανάλογα με την οικονομική κατάσταση των ερωτηθέντων. Σχεδόν το 60% της νεότερης ομάδας που ήταν φτωχοί ένιωθαν φόβο, ενώ από την άλλη πλευρά, μόνο το 35% των μη φτωχών νέων δήλωσαν ότι φοβούνται (Will & McGrath, 1995:168-170).

Αναφορικά με το μέγεθος της πόλης, πάνω από τους μισούς ερωτηθέντες που ζούσαν σε πόλεις με πενήντα χιλιάδες ή περισσότερους κατοίκους δήλωσαν ότι φοβούνται να περπατήσουν στη γειτονιά τους τη νύχτα, ενώ μόνο περίπου το 1/3 των κατοίκων των προαστίων ή των μικρών πόλεων και των αγροτικών περιοχών ένιωθαν φόβο. Όταν αυτός ο φόβος εξετάστηκε σε σχέση με την τάξη, διαπιστώθηκε ότι οι κάτοικοι όλων των περιοχών που ήταν φτωχοί, παρουσίασαν πολύ υψηλότερα επίπεδα φόβου του εγκλήματος από ό,τι οι μη φτωχοί κάτοικοι. Σε μεγάλες πόλεις, σχεδόν το 60% των φτωχών και πάνω από τα τρία τέταρτα των οριακά φτωχών έδειχναν ότι φοβόντουσαν να περπατήσουν γύρω από τη γειτονιά τους τη νύχτα. Για τους μη φτωχούς κατοίκους των μεγάλων πόλεων, το ήμισυ των κατοίκων δήλωσαν αυτόν το φόβο. Αυτό ήταν ένα υψηλό ποσοστό, αλλά σημαντικά χαμηλότερο από ό,τι για τους φτωχούς κατοίκους. Οι διαφορές του φόβου του εγκλήματος σε επίπεδο γειτονιάς, ήταν ακόμη μεγαλύτερες όταν συγκρίθηκαν οι φτωχοί και οι μη φτωχοί στα προάστια, στις μικρές πόλεις και στις αγροτικές περιοχές. Γενικά, καθώς φάνηκε, οι φτωχοί και οι οριακά φτωχοί ήταν πολύ πιο πιθανό να

βιώσουν φόβο του εγκλήματος σε επίπεδο γειτονιάς από τους μη φτωχούς (Will & McGrath, 1995:170).

Προκειμένου να εξεταστεί διεξοδικά ο αντίκτυπος της συμμετοχής σε μια κοινωνικο-οικονομική τάξη στο φόβο του εγκλήματος σε επίπεδο γειτονιάς, ακολούθησε μια πολυμεταβλητή ανάλυση. Τα αποτελέσματα της ανάλυσης συμφώνησαν με τις περισσότερες μελέτες, καθώς έδειξαν ότι ο φόβος ήταν μεγαλύτερος στις γυναίκες και στους ηλικιωμένους. Επίσης, πολύ ισχυρή συσχέτιση βρέθηκε ανάμεσα στο να ανήκει κανείς στην κατώτερη τάξη και να αισθάνεται έντονο φόβο του εγκλήματος. Επίσης, διαπιστώθηκε ότι οι ερωτηθέντες οι οποίοι πίστευαν ότι οι δαπάνες για την αντιμετώπιση του εγκλήματος, για την ευημερία, για τις συνθήκες διαβίωσης των έγχρωμων και για την αντιμετώπιση των προβλημάτων των μεγάλων πόλεων ήταν πολύ λίγες, φοβόντουσαν περισσότερο. Η φυλή, η διαμονή σε μεγάλη πόλη, η περιθωριοποίηση και η εμπειρία θυματοποίησης εμφάνισαν ισχυρή και στατιστικά σημαντική σχέση με το φόβο του εγκλήματος σε επίπεδο γειτονιάς. Από την άλλη πλευρά, κανένα μέτρο που σχετίζεται με την εμπιστοσύνη δεν αποδείχθηκε σημαντικό ως προς την πρόγνωση του φόβου του εγκλήματος σε επίπεδο γειτονιάς. Ομοίως, η ύπαρξη ιστορικού αστάθειας στην απασχόληση φάνηκε ότι δεν συσχετίστηκε με το φόβο του εγκλήματος (Will and McGrath, 1995: 171-172).

Με σκοπό να εξεταστούν τα ανεξάρτητα αποτελέσματα από αυτές τις μεταβλητές, χρησιμοποιήθηκε Πολλαπλή Ανάλυση Παλινδρόμησης. Η επίδραση του φύλου στην πρόβλεψη των επιπέδων του φόβου αποδείχθηκε ο πιο ισχυρός δείκτης. Επιπλέον, η ηλικία των ερωτώμενων και ο τόπος διαμονής αποδείχθηκαν επίσης σημαντικοί προγνωστικοί παράγοντες του φόβου του εγκλήματος σε επίπεδο γειτονιάς. Όπως φαίνεται, όσο το μέγεθος της πόλης και η ηλικία αυξάνονται, τόσο αυξάνεται και ο φόβος. Σχετικά με την οικογενειακή κατάσταση, διαπιστώθηκε ότι τα άτομα με λιγότερα ή καθόλου παιδιά, είχαν αυξημένες πιθανότητες να φοβούνται να περπατήσουν στη γειτονιά τους τη νύχτα. Το ίδιο ίσχυε και στην περίπτωση των άγαμων ερωτώμενων, αν και στη συγκεκριμένη περίπτωση η σχέση δεν προέκυψε ως στατιστικά σημαντική. Ο τρίτος ισχυρότερος προγνωστικός παράγοντας του φόβου του εγκλήματος σε επίπεδο γειτονιάς, ήταν το να ανήκει κανείς στην κατώτερη κοινωνικο-οικονομική τάξη. Από την άλλη πλευρά, ο φόβος συσχετίστηκε αντίστροφα με τη θυματοποίηση. Όταν όμως, ελέγχθηκε το φύλο, φάνηκε πως οι γυναίκες θύματα εμφάνιζαν υψηλότερα επίπεδα φόβου από ό,τι εκείνες που δεν είχαν θυματοποιηθεί. Ακόμη, το επίπεδο των κρατικών δαπανών για την αντιμετώπιση του εγκλήματος είχε σημαντική επίδραση στο φόβο, καθώς όσοι θεωρούσαν ότι δαπανήθηκαν πολύ λίγα χρήματα για την αντιμετώπιση του εγκλήματος, παρουσίασαν σημαντικά υψηλότερα επίπεδα φόβου. Επιγραμματικά, ισχυροί προγνωστικοί παράγοντες του φόβου του εγκλήματος, πέρα από το φύλο (γυναίκες) και την ηλικία (ηλικιωμένοι), ήταν και η κοινωνικο-οικονομική τάξη και η οικογενειακή κατάσταση. Παρόλα αυτά, η εμπιστοσύνη στην κυβέρνηση και οι αντιλήψεις που αναφέρθηκαν δεν εξήγησαν το φόβο του εγκλήματος. Όπως φάνηκε, πολύ λίγες μεταβλητές πέρα από το να ανήκει κανείς στην κατώτερη τάξη αποδείχθηκαν σημαντικές για την πρόβλεψη του φόβου του εγκλήματος σε επίπεδο γειτονιάς (Will and McGrath, 1995: 172-175).

3.3.2.4 “FEAR OF CRIME OR FEAR OF LIFE? PUBLIC INSECURITIES IN CHILE” (2003)

Όπως αναφέρεται, παρόλο που η Χιλή, κατά την περίοδο της μελέτης, θεωρούνταν μία από τις ασφαλέστερες χώρες της Λατινικής Αμερικής, ο φόβος του εγκλήματος ήταν ευρέως διαδεδομένος (Dammert & Malone, 2003). Στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης διερευνήθηκε ο λόγος για τον οποίο ο φόβος του εγκλήματος βρισκόταν σε τόσο υψηλά επίπεδα, υποθέτοντας πως ο φόβος αυτός στη Χιλή, δεν αντικατοπτρίζει μόνο το φόβο εγκληματικών πράξεων, αλλά αποτελεί μάλλον μια εκδήλωση ενός φάσματος καθημερινών ανασφαλειών, όπως οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές ανασφάλειες⁷². Στο πλαίσιο αυτό, εξετάστηκαν οι ανασφάλειες σε συνάρτηση με το φόβο του εγκλήματος, βάσει δεδομένων έρευνας που διενήργησε η International Labor Organization, το έτος 2001. Ακόμη, εξετάστηκαν τα χαρακτηριστικά κοινωνικής ταυτότητας, η θυματοποίηση, η εμπιστοσύνη στα μέσα ενημέρωσης, η αστικοποίηση και η συμμετοχή στην κοινότητα.

Η βάση δεδομένων συλλέχθηκε μέσω μιας έρευνας της κοινής γνώμης που πραγματοποιήθηκε κατά το πρώτο εξάμηνο του 2001, στις τρεις μεγαλύτερες πόλεις της Χιλής: Σαντιάγο, Βαλπαράϊσο και Κονσεπσιόν. Περιείχε 1.188 συμπληρωμένα ερωτηματολόγια: 423 στο Σαντιάγο, 385 στο Βαλπαράϊσο και 380 στο Κονσεπσιόν. Αν και η έρευνα σχεδιάστηκε για να αναλύσει θέματα που σχετίζονται με την κατάσταση των εργαζομένων στη Χιλή, περιλάμβανε επίσης πολλές ερωτήσεις σχετικά με το φόβο του εγκλήματος (Dammert & Malone, 2003:81).

Στόχος της μελέτης ήταν να διερευνηθεί εάν αυτού του είδους οι οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές ανασφάλειες, είναι προγνωστικοί παράγοντες του φόβου του εγκλήματος. Το ενδιαφέρον εστίασε στις ανασφάλειες που σχετίζονταν με την απασχόληση, την εκπαίδευση των παιδιών, την ποιότητα ζωής, την οικονομική σταθερότητα και τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Ο φόβος του εγκλήματος, στην παρούσα μελέτη, διακρίθηκε σε δύο κατηγορίες, το φόβο για τη γενική βία και το φόβο για επίθεση ή ληστεία⁷³. Ο φόβος της γενικής βίας, αποτελούσε περισσότερο ένα γενικό κοινωνικό ζήτημα, που δεν περιλαμβάνει μόνο το έγκλημα αλλά και άλλα ευρεία χαρακτηριστικά της κοινωνίας, όπως το φόβο της βίας των κυβερνητικών δυνάμεων, το εύθραυστο των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και τις κοινωνικο-οικονομικές διακρίσεις. Η δεύτερη κατηγορία, ο φόβος επίθεσης ή ληστείας, εστίαζε στο έγκλημα και ειδικότερα σε συγκεκριμένα εγκλήματα, καθώς ο φόβος για τα διάφορα εγκλήματα ποικίλει. Τα εγκλήματα που περιλήφθηκαν στην επίθεση και τη ληστεία αντιπροσώπευαν πάνω από το 50% όλων των αναφερόμενων εγκλημάτων στη Χιλή (Dammert & Malone, 2003:84).

Όπως προαναφέρθηκε, θεωρείται πως οι μεταβλητές κοινωνικής ταυτότητας (φύλο, ηλικία, μόρφωση και εισόδημα), η θυματοποίηση, η εμπιστοσύνη στα μέσα ενημέρωσης και τα ανεπίσημα δίκτυα καταπολέμησης του εγκλήματος, αποτελούν παράγοντες που σχετίζονται με

⁷² Όλα τα στοιχεία της έρευνας βρίσκονται στο: Dammert L., & Malone M.F.T. (2003), “Fear of Crime or Fear of Life? Public Insecurities in Chile”, *Bulletin of Latin American Research*, 22(1), 79-101.

⁷³ Στο πρωτότυπο κείμενο αναφέρονται ως “fear of general violence” και “fear of assault or robbery”.

το φόβο του εγκλήματος. Ως μεταβλητές ελέγχου χρησιμοποιήθηκαν οι σχετικές με την κοινωνική ταυτότητα καθώς και το μέγεθος του τόπου κατοικίας των ερωτώμενων.

Τα ευρήματα έδειξαν ότι άλλες ανασφάλειες, οικονομικές κοινωνικές και πολιτικές έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην πρόβλεψη του φόβου του εγκλήματος, ακόμη και όταν γινόταν έλεγχος για άλλους παράγοντες. Συγκεκριμένα, τα αποτελέσματα έδειξαν ότι για κάθε μονάδα που αυξάνεται η κλίμακα ανασφάλειας, ο φόβος της γενικής βίας αυξάνεται κατά 0,44 και ο φόβος επίθεσης ή ληστείας αυξάνεται κατά 0,43. Επομένως, οι μεταβλητές που αφορούν την κοινωνική ταυτότητα, και ειδικότερα το φύλο, η ηλικία και η εκπαίδευση δεν φάνηκε να αποτελούν αξιόπιστους προγνωστικούς παράγοντες του φόβου του εγκλήματος. Στην ίδια κατεύθυνση, ο αντίκτυπος του εισοδήματος, αν και σημαντικός, ήταν μικρός. Αντίθετα, το μέγεθος του τόπου κατοικίας φάνηκε να επηρεάζει το φόβο του εγκλήματος. Έτσι, η πρώτη ανάλυση υποστήριζε την υπόθεσή ότι άλλες ανησυχίες παίζουν μεγάλο ρόλο στον προσδιορισμό του φόβου του εγκλήματος (Dammert & Malone, 2003:89).

Ακολούθως, η θυματοποίηση και η εμπιστοσύνη στα μέσα μαζικής ενημέρωσης χρησιμοποιήθηκαν ως μεταβλητές ελέγχου, με σκοπό να διερευνηθεί εάν ανεξαρτήτως από αυτές, άλλες ανασφάλειες θα εξακολουθούν να επηρεάζουν το φόβο του εγκλήματος⁷⁴. -Για να ελεγχθεί η υπόθεση σχετικά με τις ανασφάλειες, οι συνέπειες της θυματοποίησης και της εμπιστοσύνης στον Τύπο διατηρήθηκαν σταθερές, προκειμένου να διαπιστωθεί η επίδραση των ανασφαλειών στο φόβο του εγκλήματος, ανεξαρτήτως από την θυματοποίηση και την εμπιστοσύνη. Τα αποτελέσματα επιβεβαίωσαν για άλλη μια φορά την υπόθεσή ότι οι ανασφάλειες είναι εξαιρετικά σημαντικοί παράγοντες πρόβλεψης του φόβου του εγκλήματος. Ωστόσο, παρόλο που η υπόθεση περί σχέσης του φόβου με άλλου είδους ανασφάλειες υποστηρίχθηκε ακόμη και μετά τον έλεγχο για τα αποτελέσματα της θυματοποίησης και της εμπιστοσύνης στον τύπο, αξίζει να σημειωθεί ότι αυτές οι δύο μεταβλητές ήταν πολύ σημαντικές. Ειδικότερα, εκείνοι που εμπιστεύονταν τον Τύπο φοβόντουσαν κατά 0,26 περισσότερο για τη γενική βία και 0,22 για τη ληστεία ή την επίθεση, από εκείνους που δεν εμπιστεύονταν τον Τύπο, γεγονός που καταδεικνύει την ισχυρή επίδραση των ΜΜΕ στο φόβο του εγκλήματος. Επιπλέον, διαπιστώθηκε ότι τα θύματα φοβόντουσαν 0,36 περισσότερο για τη γενική βία και 0,34 περισσότερο για την επίθεση ή τη ληστεία, από ό, τι τα μη θύματα. Όμως, ενώ η θυματοποίηση και η εμπιστοσύνη στον Τύπο είχαν σημαντικές επιπτώσεις στο φόβο του εγκλήματος, η επίδραση αυτών των δύο μεταβλητών δεν ήταν τόσο ισχυρή όσο η επίδραση των άλλων ανασφαλειών (Dammert & Malone, 1995:89-91).

Μέχρι στιγμής έχει αποδειχθεί ότι η κλίμακα ανασφάλειας⁷⁵ εξηγεί καλύτερα το φόβο του εγκλήματος, ακόμη και όταν λαμβάνονται υπόψη άλλοι παράγοντες όπως οι σχετικοί με την

⁷⁴ Αναφορικά με τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, η υπάρχουσα βιβλιογραφία έχει διαπιστώσει ότι υπερεκτιμούν το πρόβλημα του εγκλήματος, με αποτέλεσμα το κοινό να αντιλαμβάνεται τα ποσοστά της εγκληματικότητας ως πολύ υψηλότερα από ό, τι είναι στην πραγματικότητα. Η εμπιστοσύνη στον Τύπο χρησιμοποιήθηκε ως μέτρο για να υποστηριχθεί η υπόθεση ότι οι ερωτηθέντες που εμπιστεύονται περισσότερο τον Τύπο θα φοβούνται περισσότερο (Dammert and Malone, 2003: 94-95).

⁷⁵ Το ενδιαφέρον εν προκειμένω εστιάζει στις ανασφάλειες που σχετίζονται με την απασχόληση, την εκπαίδευση των παιδιών, την ποιότητα ζωής, την οικονομική σταθερότητα και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Παραδοτέο 1.2. Criminal policy report

κοινωνική ταυτότητα, το μέγεθος του τόπου διαμονής, η θυματοποίηση και η εμπιστοσύνη στα ΜΜΕ. Τέλος, διερευνήθηκε και ο ρόλος των επίσημων δικτύων καταπολέμησης του εγκλήματος. Σύμφωνα με τη θεωρία, τα άτυπα δίκτυα ελέγχου της εγκληματικότητας μπορούν να μειώσουν τον φόβο του εγκλήματος μέσω της συμμετοχής στην κοινότητα (Crawford, 1997), που οδηγεί σε περισσότερη επαφή με τους γείτονες και ενίσχυση της εμπιστοσύνης. Στο πλαίσιο αυτό διερευνήθηκε η συμμετοχή στην κοινότητα, σε συνάρτηση με το φόβο του εγκλήματος. Τα ευρήματα έδειξαν ότι η συμμετοχή σε οποιαδήποτε οργάνωση της κοινωνίας των πολιτών δεν είχε σημαντική επίδραση στον φόβο του εγκλήματος.

Από τα ως άνω προκύπτει ότι οι πολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές ανασφάλειες οδηγούν στο φόβο του εγκλήματος, ακόμα και αν ληφθούν υπόψη και άλλοι παράγοντες. Αναφορικά με τους άλλους παράγοντες, διαπιστώθηκε ότι η θυματοποίηση, η εμπιστοσύνη στον Τύπο, το μέγεθος του τόπου διαμονής και σε μικρότερο βαθμό, το εισόδημα, ασκούν σημαντική επίδραση στο φόβο του εγκλήματος. Με βάση τα τελικά μοντέλα, αυτοί που είχαν θυματοποιηθεί ήταν 0,34 πιο φοβισμένοι αναφορικά με τη γενική βία και 0,33 πιο φοβισμένοι για επίθεση ή ληστεία από εκείνους που δεν είχαν υποστεί θυματοποίηση. Οι κάτοικοι του Κονσέπσιον κατέγραψαν επίπεδα φόβου αναφορικά με τη γενική βία που ήταν 0,57 χαμηλότερα από τα αντίστοιχα στο Σαντιάγο καθώς και επίπεδα φόβου επίθεσης ή ληστείας που ήταν 0,46 χαμηλότερα. Εκείνοι που εμπιστευόντουσαν τον Τύπο ήταν 0,20 πιο φοβισμένοι για τη γενική βία και 0,6 πιο φοβισμένοι για επίθεση ή ληστεία από εκείνους που δεν εμπιστεύονταν τον Τύπο (Dammert & Malone, 2003: 93-94).

Εν κατακλείδι, η κλίμακα ανασφάλειας αποτέλεσε τον πιο ισχυρό προγνωστικό παράγοντα και των δύο τύπων φόβου του εγκλήματος (φόβος για τη γενική βία και φόβος για επίθεση ή ληστεία). Η θυματοποίηση, η εμπιστοσύνη στα μέσα μαζικής ενημέρωσης και το μέγεθος του τόπου διαμονής ήταν σημαντικοί παράγοντες που επηρεάζουν το φόβο του εγκλήματος, αλλά λιγότερο σημαντικοί από ό,τι η παρουσία άλλων ανασφαλειών. Τέλος, αναφορικά με τη θυματοποίηση και το μέγεθος του τόπου διαμονής, τα πορίσματα αυτά συμφωνούν με εκείνα άλλων, προγενέστερων ερευνών, όπως είναι αυτές των Skogan και Maxfield (1981) και Mesch (2000).

Δεδομένου του υψηλού βαθμού αλληλοσυσχέτισης μεταξύ αυτών των στοιχείων, οι ανασφάλειες συνδυάστηκαν σε μια κλίμακα ανασφάλειας, η οποία κυμαίνεται από 1 (πολύ ασφαλής) έως 5 (πολύ ανασφαλής). Βλ. Dammert & Malone, 2003:82-83) όπου αναφέρεται: «*In this study, we empirically test this hypothesis, focusing primarily on insecurities due to **employment, education for children, quality of life, economic stability, and human rights**. Given the high degree of inter-correlation among these items, we combined these "other insecurities" into an insecurity scale. In simple terms, we needed to combine these insecurities into a single variable because they are highly related to each other*».

3.3.2.5 “FEAR OF CRIME, VULNERABILITY AND POVERTY. EVIDENCE FROM THE BRITISH SURVEY” (2000)

Η μελέτη αυτή⁷⁶, χρησιμοποίησε την έννοια του ευάλωτου για να διερευνήσει τις αντιλήψεις περί ασφάλειας των ανθρώπων που ζουν σε συνθήκες φτώχειας (Pantazis, 2000). Προτείνεται ότι ο φόβος του εγκλήματος μεταξύ των φτωχών δεν πρέπει να διερευνάται μεμονωμένα από άλλες ανασφάλειες που ενδέχεται να αντιμετωπίζουν (όπως την απώλεια εργασίας, τα χρέη κ.λ.π.), ως αποτέλεσμα τοπικών, εθνικών και διεθνών διεργασιών. Τα δεδομένα προέκυψαν από την ανάλυση της British Crime Survey του 1994, η οποία εκτός από τις συνηθισμένες ερωτήσεις, σχετικά με το αν κάποιος αισθάνεται ανασφαλής και ανησυχεί για συγκεκριμένους τύπους εγκλημάτων, περιλάμβανε ερωτήσεις που κατέγραφαν διαστάσεις του ευάλωτου όπως το φύλο, την ηλικία και τη φτώχεια.

Η BCS του 1994 περιλάμβανε συνεντεύξεις με 14.500 άτομα ηλικίας 16 ετών και άνω. Κάθε ερωτώμενος απαντούσε στο «κύριο ερωτηματολόγιο», όπου βρίσκονταν οι εισαγωγικές ερωτήσεις σχετικά με το φόβο του εγκλήματος. Το μισό από το βασικό δείγμα απάντησε σε ένα follow up ερωτηματολόγιο, στο οποίο περιλαμβάνονται οι ερωτήσεις σχετικά με την έννοια του ευάλωτου και τις ανασφάλειες που δεν πηγάζουν από το έγκλημα. Τέλος, όλοι οι ερωτηθέντες συμπλήρωσαν ένα ερωτηματολόγιο σχετικά με τα δημογραφικά τους στοιχεία (Pantazis, 2000:418).

Αν και η BCS δεν περιλάμβανε ερωτήσεις για άμεσους δείκτες φτώχειας όπως το βιοτικό επίπεδο, περιείχε ερωτήσεις σχετικά με έμμεσους δείκτες όπως το εισόδημα των νοικοκυριών, την κοινωνική τάξη, την έλλειψη οχήματος και άλλα.

Τα αποτελέσματα παρατίθενται σε δύο μέρη. Στο πρώτο, μελετήθηκαν οι ανασφάλειες και οι ανησυχίες των ατόμων σχετικά με τη θυματοποίηση, με βάση τις κατηγορίες εισοδημάτων του νοικοκυριού τους. Το επίκεντρο της μελέτης ήταν η αντίθεση του αισθήματος ανασφάλειας των ανθρώπων που ζούσαν σε φτωχά και σε πλούσια νοικοκυριά⁷⁷. Επίσης, διερευνήθηκε ο βαθμός στον οποίο το αίσθημα ανασφάλειας των ανθρώπων διαμεσολαβείται από το φύλο και την ηλικία τους. Το δεύτερο μέρος παρουσίαζε και συζητούσε τα αποτελέσματα του CHAID, μιας στατιστικής τεχνικής που προσδιορίζει τους στατιστικά πιο σημαντικούς παράγοντες που επηρεάζουν το βαθμό στον οποίο οι άνθρωποι αισθάνονται ανασφαλείς (Pantazis, 2000:419).

Οι άνθρωποι φάνηκε να αισθάνονται λιγότερο ασφαλείς όταν περπατούν μόνοι τους στο δρόμο αφού βραδιάσει, παρά όταν είναι μόνοι στο σπίτι τους τη νύχτα. Συγκεκριμένα, ένας στους τρεις ανθρώπους στην Αγγλία και την Ουαλία, αισθάνεται ανασφαλής όταν περπατά μόνος του στη γειτονιά του αφού βραδιάσει, ενώ μόνο ένας στους δέκα αισθάνεται το ίδιο όταν είναι μόνος στο σπίτι του τη νύχτα. Μεγάλα τμήματα του πληθυσμού ανησυχούν επίσης μήπως πέσουν

⁷⁶ Όλα τα στοιχεία της έρευνας βρίσκονται αναλυτικά στο: Pantazis C. (2000), “Fear of Crime, Vulnerability and Poverty. Evidence from the British Crime Survey”, *The British Journal of Criminology*, 40, 414-436.

⁷⁷ Οι φτωχοί άνθρωποι ορίζονταν ως εκείνοι που ανήκαν σε νοικοκυριά των οποίων το ακαθάριστο συνολικό εισόδημα ήταν κάτω των 5.000 £ ανά έτος, ενώ οι άνθρωποι ορίζονταν ως πλούσιοι εάν το ετήσιο ακαθάριστο συνολικό εισόδημα των νοικοκυριών τους υπερέβαινε τις 30.000 £ (Pantazis, 2000: 419).

θύματα διάρρηξης και κλοπών που σχετίζονται με οχήματα. Οι μισές από τις γυναίκες φοβούνται μήπως πέσουν θύματα βιασμού, ενώ σχεδόν ένας στους δύο ανθρώπους ανησυχεί μήπως πέσει θύμα κλοπής ή ληστείας. Οι άνθρωποι που ζουν σε φτωχά νοικοκυριά έχουν διπλάσιες πιθανότητες από τους πλούσιους να αισθανθούν ανασφαλείς όταν είναι μόνοι τους στο δρόμο αφού νυχτώσει (54% έναντι 25%), ενώ είναι επίσης πιο πιθανό να νιώσουν ανασφαλείς όταν είναι μόνοι στο σπίτι τους τη νύχτα (18% έναντι 8%) (Pantazis, 2000: 419-420).

Αναφορικά με το φύλο, συγκριτικά με τους φτωχούς άνδρες, οι γυναίκες στον ίδιο τύπο νοικοκυριού είχαν διπλάσιες πιθανότητες να αισθανθούν ανασφαλείς. Πάνω από τα δύο τρίτα των γυναικών σε φτωχά νοικοκυριά αισθάνονταν ανασφαλείς (67%), σε σύγκριση με το 34% των φτωχών ανδρών. Ομοίως, ένα υψηλότερο ποσοστό γυναικών σε πλούσια νοικοκυριά αισθάνονταν ανασφαλείς σε σύγκριση με τους άνδρες αντίστοιχων νοικοκυριών. (45% έναντι 12%). Μια περαιτέρω παρατήρηση είναι ότι, σε σύγκριση με τις πλούσιες γυναίκες, οι φτωχές γυναίκες ήταν 1,5 φορά πιο πιθανό να αισθανθούν ανασφαλείς όταν περπατάνε μόνες στο δρόμο αφού νυχτώσει. Ακόμη, οι γυναίκες από φτωχά νοικοκυριά, είχαν διπλάσιες πιθανότητες από τους άντρες από φτωχά νοικοκυριά να αισθανθούν ανασφαλείς όταν είναι μόνες τους στο σπίτι (22% σε σύγκριση με το 11%), ενώ οι πλούσιες γυναίκες ήταν επίσης σημαντικά πιο πιθανό να αισθανθούν ανασφαλείς σε σύγκριση με τους πλούσιους άντρες (15% σε αντίθεση με το 5%). Ακόμη, σχετικά με το φύλο, μια πρώτη παρατήρηση είναι ότι παρατηρούνται μεγάλες διαφορές αναφορικά με το αίσθημα ανασφάλειας των γυναικών. Επομένως, για να μελετηθεί η σχέση του φύλου με την ανασφάλεια, πρέπει να ληφθούν υπόψη και άλλες πτυχές της έννοιας του ευάλωτου όπως η οικονομική ευπάθεια. Μια τελευταία παρατήρηση είναι ότι, οι διαφορές στο αίσθημα ανασφάλειας με βάση το φύλο, είναι μεγαλύτερες στα πλούσια νοικοκυριά από ό, τι είναι στα φτωχά. Έτσι, η επίδραση του φύλου στις αντιλήψεις για την ασφάλεια είναι μικρότερη στα φτωχά νοικοκυριά (Pantazis, 2000:420-422).

Όσον αφορά την ηλικία, σχεδόν ίσες αναλογίες νέων ατόμων (ηλικίας μεταξύ 16 και 24ετών) και ηλικιωμένων (ηλικίας 65 ετών και άνω) σε πλούσια νοικοκυριά, ανέφεραν ότι αισθάνονται ανασφαλείς όταν περπατούν μόνοι τους στην γειτονιά τους αφού νυχτώσει (34% και 32% αντίστοιχα). Από την άλλη πλευρά, το αίσθημα ανασφάλειας ποίκιλε περισσότερο στα φτωχά νοικοκυριά. Οι φτωχοί ηλικιωμένοι ήταν πιο επιρρεπείς από τους νέους να εκφράσουν ότι αισθάνονται ανασφαλείς όταν περπατάνε μόνοι τους στο δρόμο αφού νυχτώσει (62% σε σύγκριση με 46%). Έτσι, ο βαθμός στον οποίο η ηλικία παίζει ρόλο στη διαμόρφωση του αισθήματος ανασφάλειας φάνηκε να εξαρτάται από το εισόδημα, καθώς υψηλότερα επίπεδα αισθήματος ανασφάλειας βίωναν άτομα μεγαλύτερης ηλικίας που ζούσαν σε συνθήκες φτώχειας. Ωστόσο, το ποσοστό των φτωχών ηλικιωμένων που αισθάνονταν ανασφαλείς στο σπίτι τους τη νύχτα ήταν παρόμοιο με εκείνο άλλων ομάδων του πληθυσμού. Τα άτομα ηλικίας μεταξύ 16 και 24 ετών, που ζούσαν στη φτώχεια είχαν τα υψηλότερα επίπεδα αισθήματος ανασφάλειας (26%). Έτσι, ενώ ένας στους τέσσερις νέους από φτωχά νοικοκυριά αισθανόταν ανασφαλής όταν ήταν μόνος στο σπίτι τη νύχτα, αυτό ίσχυε μόνο για έναν στους επτά φτωχούς ηλικιωμένους (Pantazis, 2000: 422-424).

Αναφορικά με το φόβο για πιθανή θυματοποίηση σε σχέση με μια σειρά εγκλημάτων και λαμβάνοντας υπόψη το εισόδημα των νοικοκυριών, παρατηρήθηκε πως άτομα τα οποία προέρχονταν από φτωχά νοικοκυριά ήταν πιο επιρρεπή στο φόβο πιθανής θυματοποίησής τους. Η πιο έντονη διαφορά σχετικά με το εισόδημα, παρατηρήθηκε στο αδίκημα της κλοπής, για το οποίο ανησυχούσε το 57% των ατόμων που προέρχονταν από φτωχά νοικοκυριά σε σύγκριση με το 37% των πλούσιων. Τα άτομα αυτά κατ'επέκταση ήταν πιο πιθανό να ανησυχούν μήπως πέσουν θύματα βιασμού, δημόσιας προσβολής ή κλοπής οχημάτων, από ό,τι οι πλούσιοι.

Μελετώντας τις ανησυχίες των ατόμων, οι οποίες δεν σχετίζονται με το έγκλημα, σε συνάρτηση με το εισόδημα του νοικοκυριού, παρατηρήθηκε πως οι φτωχοί ήταν πιο πιθανό από τους πλούσιους να ανησυχήσουν περισσότερο σε σχέση με ασθένειες, οικονομικά χρέη, απώλεια εργασίας, ή ατυχήματα δικά τους ή ατόμων από την οικογένειά τους. Έτσι, με λίγες εξαιρέσεις, τα άτομα από τα φτωχότερα νοικοκυριά ήταν πιο πιθανό να ανησυχήσουν τόσο για την πιθανή θυματοποίησή τους σε σχέση με μια σειρά εγκλημάτων, όσο και για πολλά άλλα, μη εγκληματικά περιστατικά. Τέλος, μεταξύ των ατόμων από φτωχά νοικοκυριά, η ανησυχία για πιθανή εμφάνιση ασθένειας σε κάποιον στο νοικοκυριό επισκίαζε την ανησυχία πιθανής θυματοποίησης (Pantazis, 2000: 424-426).

Τόσο ο τύπος της γειτονιάς, όσο και το μέγεθος φάνηκαν να επηρεάζουν τις αντιλήψεις των ατόμων για την ασφάλεια. Έτσι, μελετήθηκε το αίσθημα ανασφάλειας σε σχέση με το εισόδημα του νοικοκυριού και τον τύπο της γειτονιάς. Συγκεκριμένα, οι φτωχοί άνθρωποι ήταν συνεχώς πιο πιθανό να αισθανθούν ανασφαλείς όταν περπατάνε μόνοι στο δρόμο αφού βραδιάσει, ανεξάρτητα από το που ζούσαν. Στις περισσότερες γειτονιές, ήταν περίπου δύο φορές πιο πιθανό να αισθανθούν ανασφαλείς σε σύγκριση με τους πλούσιους. Ωστόσο, οι φτωχοί άνθρωποι που ζούσαν σε πιο «δύσκολες» γειτονιές (που χαρακτηρίζονταν από πολυεθνικά νοικοκυριά χαμηλού εισοδήματος), βίωναν τα υψηλότερα επίπεδα ανασφάλειας. Σχεδόν το 60% των φτωχών ατόμων σε αυτές τις γειτονιές αισθάνονταν ανασφάλεια όταν περπατούσαν μόνοι στο δρόμο, σε σύγκριση με το 34% των πλούσιων. Ακόμη, οι γειτονιές στις οποίες παρατηρήθηκε υψηλό ποσοστό ηλικιωμένων, παρουσίαζαν τις μεγαλύτερες διαφορές στα επίπεδα ανασφάλειας, με βάση το διαφορετικό εισόδημα. Έτσι, στις «καλές περιοχές» (περιοχές που χαρακτηρίζονταν από νοικοκυριά πλούσιων και συνταξιούχων), σχεδόν ένα στα δύο άτομα από φτωχά νοικοκυριά αισθάνονταν ανασφάλεια, σε σύγκριση με μόνο έναν στους πέντε πλούσιους (Pantazis, 2000:426-427).

Η BCS του 1994 περιείχε ερωτήσεις για τις αντιλήψεις των ερωτηθέντων σχετικά με τα σημάδια αντικοινωνικοτήτων και αταξίας, συμπεριλαμβανομένων των γειτόνων που κάνουν φασαρία, των εφήβων που περιφέρονται, των μεθυσμένων, των άστεγων και των απορριμμάτων. Από τα ευρήματα αποδείχθηκε μια σαφής σχέση μεταξύ των αντιλήψεων των ανθρώπων για τις αντικοινωνικότητες και την αταξία και το βαθμό στον οποίο αισθάνονται ανασφαλείς περπατώντας στο δρόμο αφού βραδιάσει. Όταν τα ορατά σημάδια αταξίας αυξήθηκαν από το 0 στο 5, τα ποσοστά των φτωχών και των πλούσιων ατόμων που αισθάνονταν ανασφαλή όταν περπατάνε μόνα στην περιοχή τους καθώς βραδιάζει, αυξήθηκαν από 47% σε 75% και από 16% σε 58%, αντίστοιχα (Pantazis, 2000:427).

Παραδοτέο 1.2. Criminal policy report

Η προηγούμενη ανάλυση της BCS του 1994, επιβεβαίωσε τη σημασία του εισοδήματος σε σχέση με τους περισσότερους δείκτες ανησυχίας. Η ανάλυση, στην οποία θα αναφερθούμε τώρα, χρησιμοποίησε μια στατιστική τεχνική, γνωστή ως CHAID για να αξιολογήσει ποιες ομάδες ατόμων βιώνουν τα υψηλότερα επίπεδα ανασφάλειας. Η CHAID διαίρεσε τον πληθυσμό σε κατηγορίες που διέφεραν σε σχέση με ορισμένα κριτήρια - σε αυτήν την περίπτωση – εάν αισθάνονταν ανασφαλείς ή όχι. Χώρισε έναν πληθυσμό σε δύο ή περισσότερες ομάδες με βάση τις κατηγορίες που αποτελούσαν καλύτερους προγνωστικούς παράγοντες μιας εξαρτημένης μεταβλητής και στη συνέχεια χώρισε κάθε μία από αυτές τις ομάδες σε μικρότερες υποομάδες με βάση άλλες μεταβλητές πρόβλεψης. Η διαδικασία διαχωρισμού συνεχίστηκε μέχρι να μην μπορούν να βρεθούν περισσότερες στατιστικά σημαντικές μεταβλητές⁷⁸.

Από το δείγμα 12.569 ατόμων, το 34% αισθάνονταν ανασφάλεια όταν περπατούσαν μόνοι τους στο δρόμο. Ο πιο σημαντικός παράγοντας που ενίσχυε το αίσθημα ανασφάλειας των ατόμων όταν περπατάγανε μόνα στην γειτονιά τους αφού βραδιάσει, ήταν το φύλο, καθώς οι γυναίκες ήταν πολύ πιο πιθανό από τους άνδρες να αισθανθούν ανασφαλείς (53% σε αντίθεση με το 19%). Καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση των αντιλήψεων των γυναικών για την ασφάλεια διαδραματίζει η ηλικία. Το αίσθημα ανασφάλειας ήταν υψηλότερο για τις γυναίκες που άνηκαν στην ομάδα ηλικιωμένων (66%), ενώ οι γυναίκες μεταξύ 34 και 54 ετών είχαν τα χαμηλότερα επίπεδα φόβου (44%). Παράλληλα, το εάν οι γυναίκες της ομάδας ηλικιωμένων αισθάνονταν ανασφαλείς, επηρεάστηκε σε μεγάλο βαθμό από την πρόσβαση σε όχημα. Για παράδειγμα, τρεις στις τέσσερις γυναίκες στην ομάδα αυτή, που επίσης δεν είχαν πρόσβαση σε ένα όχημα, αισθάνονταν ανασφαλείς στους δρόμους. Εντυπωσιακά υψηλά ποσοστά αισθήματος ανασφάλειας υπήρχαν και σε νεότερες γυναίκες, ηλικίας μεταξύ 16 και 34 ετών, οι οποίες είτε δεν ήταν σε θέση να αμυνθούν σε μια επίθεση από έναν άνδρα, ή δεν ήταν σίγουρες εάν μπορούσαν να το κάνουν (Pantazis, 2000:429).

Η αντίληψη περί ικανότητας να υπερασπιστεί κανείς τον εαυτό του από μια επίθεση, τονίστηκε ως ο πιο σημαντικός παράγοντας για την κατανόηση του αισθήματος ανασφάλειας των ανδρών. Έτσι, το 34% των ανδρών που θεωρούσαν ότι δεν μπορούν να υπερασπιστούν τον εαυτό τους, αισθάνονταν ανασφάλεια όταν περπατούσαν μόνοι στο δρόμο. Από αυτούς τους άντρες, όσοι ήταν από φτωχά νοικοκυριά είχαν εξαιρετικά υψηλά ποσοστά αισθήματος ανασφάλειας (56%). Αντιθέτως, μόνο το 10% των νέων ανδρών, ηλικίας μεταξύ 16 και 24 που αισθάνονταν σίγουροι για την ικανότητά τους να αμυνθούν σε επίθεση ένιωθαν ανασφαλείς (Pantazis, 2000:429).

⁷⁸ Η ανάλυση CHAID που πραγματοποιήθηκε, περιλάμβανε ένα σύνολο παραγόντων που θεωρούνταν σχετικοί με την έννοια του ευάλωτου. Περιλάμβανε τις μεταβλητές φύλου, ηλικίας και εισοδήματος, οι οποίες είχαν ήδη συσχετιστεί με την έννοια του ευάλωτου, ενώ είχαν ενσωματωθεί και μεταβλητές που σχετίζονταν με τη φτώχεια (π.χ. έλλειψη οχήματος, δυσκολίες στη διαχείριση του εισοδήματος του νοικοκυριού κ.ά.), όπως και ένας αριθμός άλλων κοινωνικοοικονομικών μεταβλητών (π.χ. εθνικότητα, κοινωνική τάξη, εκπαίδευση και τύπος νοικοκυριού). Επίσης περιλήφθηκαν μεταβλητές που αποτύπωναν άλλες διαστάσεις του ευάλωτου, όπως η υγεία, η σωματική διάπλαση και η ικανότητα να υπερασπιστεί κανείς τον εαυτό του ή να αποτρέψει μια επίθεση από έναν άντρα. Τέλος, είχαν συμπεριληφθεί δύο μεταβλητές θυματοποίησης: το συνολικό έγκλημα και το έγκλημα εξαιρουμένου αυτού που σχετίζεται με τα οχήματα. Αυτή η ανάλυση βασίστηκε σε εκείνους τους ερωτηθέντες που συμπλήρωσαν το follow up ερωτηματολόγιο, δηλαδή στο μισό δείγμα (Pantazis, 2000: 428-429).

Από την άλλη πλευρά, το ποσοστό των ατόμων που ένιωθαν ανασφαλείς όταν βρισκόντουσαν μόνοι στο σπίτι ήταν 11%. Για άλλη μια φορά το φύλο ήταν ο πιο σημαντικός παράγοντας που επηρέασε τις αντιλήψεις για την ασφάλεια του πληθυσμού. Οι γυναίκες είχαν τρεις φορές περισσότερες πιθανότητες να αισθανθούν ανασφάλεια σε σύγκριση με τους άνδρες (18% έναντι 6%). Τη μεγαλύτερη επιρροή στις αντιλήψεις για την ασφάλεια μεταξύ των γυναικών είχε το εισόδημα. Από τις γυναίκες που «τα έβγαζαν πέρα» αρκετά καλά με το εισόδημα των νοικοκυριών τους και ήταν σε θέση να εξοικονομήσουν και να ξοδέψουν χρήματα για αναψυχή, αισθανόταν ανασφάλεια μόνο το 14%, ενώ το 19% των γυναικών που απλώς «τα έβγαζαν πέρα» ένιωθε ανασφάλεια. Από την άλλη πλευρά, το 35% των γυναικών, των οποίων τα νοικοκυριά αντιμετώπιζαν δυσκολίες με το εισόδημα, αισθανόντουσαν ανασφάλεια όταν βρισκόντουσαν στο σπίτι τη νύχτα. Αντίθετα, οι γυναίκες που ζούσαν σε νοικοκυριά που «τα έβγαζαν πέρα» αρκετά καλά οικονομικά, και που δεν είχαν υποστεί θυματοποίηση κατά το προηγούμενο έτος, είχαν το χαμηλότερο επίπεδο αισθήματος ανασφάλειας (12%) (Pantazis, 2000:429-432).

Η μεγαλύτερη επιρροή στο εάν οι άνδρες αισθάνονται ανασφαλείς όταν είναι μόνοι στο σπίτι είναι η προηγούμενη εμπειρία θυματοποίησης (εξαιρουμένου του εγκλήματος που σχετίζεται με οχήματα). Το 9% των ανδρών θυμάτων αισθάνεται ανασφαλές, και αυτό επιδεινώνεται περαιτέρω εάν πιστεύουν ότι δεν μπορούν αμυνθούν σε μια επίθεση από έναν άλλο άντρα (16%). Συμπερασματικά, η ανάλυση CHAID καταδεικνύει το ρόλο της έννοιας του ευάλωτου στην κατανόηση των αντιλήψεων των ανθρώπων για την ασφάλεια. Η σημασία του φύλου επιβεβαιώθηκε, όπως και της ηλικίας, καθώς και άλλων πτυχών του ευάλωτου, όπως η ικανότητα να υπερασπιστεί κανείς τον εαυτό του σε μια επίθεση, ενώ τονίστηκε η σημασία των δεικτών φτώχειας (όπως είναι η πρόσβαση σε όχημα) (Pantazis, 2000:432).

Τέλος, αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι το 49% των φτωχών ατόμων δεν βγαίνουν ποτέ από το σπίτι τους αφού βραδιάσει, σε σύγκριση με το 3% των πλούσιων. Βεβαίως ο φόβος του εγκλήματος δεν ήταν ο πιο σημαντικός παράγοντας που τους εμπόδιζε να βγουν, ωστόσο το 11% δεν βγαίνει ποτέ αφού βραδιάσει λόγω του φόβου του εγκλήματος.

Συνοπτικά, οι φτωχότεροι άνθρωποι στην κοινωνία παρουσίασαν τα μεγαλύτερα επίπεδα ανασφάλειας που σχετίζεται ή όχι με το έγκλημα. Τα αποτελέσματα αυτά, συμφωνούν με εκείνα των Borooah και Carcach (1997) και Pantazis και Gordon (1997), που έδειξαν πως τα άτομα με χαμηλό κοινωνικοοικονομικό status φοβούνται σημαντικά περισσότερο από ό,τι ο υπόλοιπος πληθυσμός. Λαμβάνοντας υπόψη άλλες πτυχές του ευάλωτου όπως το φύλο, την ηλικία, τη σωματική διάπλαση, την υγεία και την ικανότητα να υπερασπιστεί κανείς τον εαυτό του από μια επίθεση, η ανάλυση κατέδειξε πως υπάρχουν διαφορές στο αίσθημα ανασφάλειας μεταξύ του πληθυσμού. Παρόλο που το φύλο ήταν ο πιο σημαντικός παράγοντας που επηρέασε το κατά πόσον οι άνθρωποι ήταν πιο πιθανό να αισθάνονται ανασφαλείς, υπήρξαν σημαντικές διαφορές μεταξύ γυναικών και ανδρών. Για τις γυναίκες οι πιο σημαντικοί παράγοντες έντασης του αισθήματος ανασφάλειας ήταν η προχωρημένη ηλικία και οι παράγοντες που σχετίζονται με τη φτώχεια, ενώ για τους άντρες ήταν η αντίληψη ότι δεν μπορούν να αμυνθούν σε πιθανή επίθεση εις βάρος τους και το χαμηλό εισόδημα.

3.3.3 ΤΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ: ΕΡΕΥΝΕΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΤΟ ΦΟΒΟ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΗ ΘΥΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ

Στο παρόν υποκεφάλαιο θα μας απασχολήσουν τα ποσοστά θυματοποίησης στην Ελλάδα και συγκεκριμένα στην Αθήνα, καθώς και ο φόβος του εγκλήματος και η ανασφάλεια των Ελλήνων πολιτών. Η σχέση της θυματοποίησης και του φόβου του εγκλήματος παρουσιάζει μεγάλες διαφορές ανάλογα με το εθνικό πλαίσιο. Σε ορισμένες περιπτώσεις, θεωρείται πως η προηγούμενη εμπειρία θυματοποίησης μειώνει και εξουδετερώνει το φόβο του εγκλήματος (Box et al. 1988), αποδραματοποιώντας το εγκληματικό φαινόμενο, ενώ σε άλλες περιπτώσεις δύναται να αυξήσει την ανασφάλεια και το φόβο του εγκλήματος. Στην Ελλάδα έχει παρατηρηθεί το παράδοξο, ενώ τα ποσοστά θυματοποίησης να παραμένουν σε σχετικά χαμηλά, σε σύγκριση με τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες, επίπεδα, ο φόβος του εγκλήματος και η σχετική ανασφάλεια να λαμβάνουν μεγάλες διαστάσεις. Για το λόγο αυτόν, θα μελετηθεί η σχέση του φόβου του εγκλήματος με τα ποσοστά θυματοποίησης, μέσω των πορισμάτων διάφορων ερευνών που διεξήχθησαν στην Ελλάδα, καθώς και η πιθανή ένταση του φόβου αυτού λόγω της επίδρασης άλλων παραγόντων.

3.3.3.1 ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΗΝ EU ICS

Σύμφωνα με τα δεδομένα της EU ICS⁷⁹, το ποσοστό θυματοποίησης στα συμβατικά εγκλήματα⁸⁰ που εξετάστηκαν, ήταν 12,3% στην Ελλάδα, το 2005, και επομένως, μικρότερο του ευρωπαϊκού μέσου όρου που αντιστοιχούσε σε 15,7%. Η διαπίστωση αυτή επαληθεύτηκε και στην περίπτωση της Αθήνας, καθώς η εξέταση των ποσοστών θυματοποίησης των κατοίκων τριάντα δύο πρωτευουσών, στα πλαίσια της EU ICS του 2005, έδειξε ότι τα καταγεγραμμένα ποσοστά θυματοποίησης στην Αθήνα ήταν πολύ χαμηλότερα του μέσου όρου, δηλαδή 13,5% έναντι 21,5%. Από την άλλη πλευρά, δεν παρατηρήθηκε το ίδιο αναφορικά με τις μη συμβατικές μορφές εγκληματικότητας, όπως τη διαφθορά, τα εγκλήματα μίσους, τα ναρκωτικά και την απάτη του καταναλωτή. Συγκεκριμένα, ο ευρωπαϊκός μέσος όρος σχετικά με την απάτη του καταναλωτή ήταν 12%, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στην Ελλάδα ήταν διπλάσιο, κατατάσσοντας την Ελλάδα στη δεύτερη θέση, μετά την Εσθονία. Σε επίπεδο πόλεων, παρατηρήθηκε το ίδιο, καθώς, το 1/4 περίπου των κατοίκων της Αθήνας (24,1%) δήλωσαν παρόμοια θυματοποίηση, κατατάσσοντας την Αθήνα στην τρίτη θέση, αμέσως μετά από τη Βουδαπέστη με 25,8% και το Ταλίν με 24,5%. Σχετικά με τη διαφθορά, το ποσοστό θυματοποίησης των Ελλήνων ήταν 13,5%, ενώ τα εγκλήματα μίσους αποτέλεσαν το μοναδικό μη συμβατικό έγκλημα του οποίου τα ποσοστά που καταγράφηκαν στην Ελλάδα ήταν πολύ χαμηλότερα από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (1,6% έναντι 2,8%). Βέβαια, παρατηρήθηκε μεγάλη

⁷⁹ Όλα τα στοιχεία που αναφέρονται βρίσκονται αναλυτικά στο: Van Dijk J. J. M., Manchin R. & Van Kesteren J.N., Hideg G. (2007), "The burden of crime in the EU. A comparative analysis of the European Survey of Crime and Safety (2005 EU ICS)", *Gallup Europe*, Brussels. Για την ανάλυση των δεδομένων αναφορικά με την Ελλάδα βλ. και Ζαραφώνιτου Χ. (2009), «Ο φόβος του εγκλήματος: Ένα ελληνικό παράδοξο», *Ποινική Δικαιοσύνη και Εγκληματολογία*.

⁸⁰ Στην ευρωπαϊκή έρευνα θυματοποίησης, συμβατικά εγκλήματα θεωρούνται: οι κλοπές αυτοκινήτων, οι κλοπές από αυτοκίνητο, οι κλοπές μοτοποδηλάτων και ποδηλάτων, οι διαρρήξεις, οι απόπειρες διαρρήξεων, οι ληστείες, οι κλοπές προσωπικής ιδιοκτησίας και οι σεξουαλικές επιθέσεις κατά γυναικών.

Παραδοτέο 1.2. Criminal policy report

αύξηση στα ποσοστά, όταν τα θύματα εγκλημάτων μίσους ήταν μετανάστες. Τέλος, όσον αφορά τα ναρκωτικά, το 28,4% των Ελλήνων το 2005, ήρθαν σε επαφή με προβλήματα σχετικά με τα ναρκωτικά στην περιοχή που διέμεναν, κατατάσσοντας την Ελλάδα στην πρώτη θέση, ενώ ο ευρωπαϊκός μέσος όρος ήταν στο 9.9%. Καθώς διαφαίνεται από τα παραπάνω δεδομένα, τα ποσοστά θυματοποίησης στην Ελλάδα σχετικά με τα συμβατικά εγκλήματα είναι χαμηλά, αλλά συγχρόνως, η Ελλάδα είναι μια χώρα υψηλής θυματοποίησης στα μη συμβατικά εγκλήματα (Ζαραφονίτου, 2009:3).

Από την άλλη πλευρά, η EU ICS, εξέτασε το φόβο του εγκλήματος μέσω των ερωτήσεων: «Πόσο πιθανό θεωρείτε το ενδεχόμενο να γίνει διάρρηξη στο σπίτι σας μέσα στο ερχόμενο έτος;» και «Πόσο ασφαλής αισθάνεστε όταν περπατάτε μόνος/η στους δρόμους της περιοχής κατοικίας σας, το βράδυ;». Τα πορίσματα έδειξαν πως το 29% των Ευρωπαίων πολιτών θεωρούσε πιθανό ή πολύ πιθανό το ενδεχόμενο διάρρηξης, ενώ το ποσοστό αυξήθηκε αναφορικά με τους κατοίκους των μεγάλων πόλεων (35%). Τα ποσοστά αυτά ήταν πολύ μεγαλύτερα στην Ελλάδα (49%) και αναφορικά με τους κατοίκους της Αθήνας άγγιζαν το 73%, κατατάσσοντας την Ελλάδα στην πρώτη θέση, σε ευρωπαϊκό επίπεδο και την Αθήνα στη δεύτερη θέση. Συγκρίνοντας τα ποσοστά της πρόσληψης του κινδύνου διάρρηξης με τα ποσοστά αναφερόμενης θυματοποίησης αυτής της μορφής, διαφαίνεται μια υπερβολική εκτίμηση του ενδεχομένου διάρρηξης. Συγκεκριμένα, το ποσοστό θυματοποίησης ήταν 1,8% για τη διάρρηξη και 1,7% για την απόπειρα διάρρηξης το 2005, ενώ το ποσοστό πρόσληψης του κινδύνου άγγιζε το 49% στην Ελλάδα. Αντίστοιχα το ποσοστό θυματοποίησης ήταν 1,7% για τη διάρρηξη και 1,9% για την απόπειρα διάρρηξης στην Αθήνα, ενώ το ποσοστό πρόσληψης του κινδύνου έφτασε το 73% (Ζαραφονίτου, 2009:4-5).

Τα υψηλά επίπεδα φόβου του εγκλήματος στην Ελλάδα φάνηκαν και από τις απαντήσεις στη δεύτερη ερώτηση της EU ICS, καθώς το 42% των Ελλήνων απάντησαν ότι αισθάνονται πολύ ή αρκετά ανασφαλείς όταν περπατούν μόνοι το βράδυ στην περιοχή κατοικίας τους, κατατάσσοντας την Ελλάδα στη δεύτερη θέση στην ιεράρχηση του φόβου του εγκλήματος, με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο να βρίσκεται στο 28%. Σχετικά με τις μεγάλες πόλεις, ο ευρωπαϊκός μέσος όρος ήταν 32%, ενώ στην Αθήνα το ποσοστό έφτασε το 55%, κατατάσσοντάς την στην πρώτη θέση. Καθώς παρατηρείται, εάν συγκρίνουμε τα ποσοστά ανασφάλειας των Ελλήνων με τα ποσοστά θυματοποίησής τους, διαπιστώνουμε πως το αίσθημα του φόβου του εγκλήματος και της ανασφάλειας είναι δυσανάλογα μεγαλύτερο από τον κίνδυνο θυματοποίησής τους. Επομένως, ενδέχεται άλλοι παράγοντες, όπως τα χαμηλά επίπεδα μέτρων αυτοπροστασίας, η ποιότητα ζωής και η ικανοποίηση από τις κρατικές υπηρεσίες να επηρεάζουν το αίσθημα της ανασφάλειας (Ζαραφονίτου, 2009:5).

Τέλος, στην EU ICS (Ζαραφονίτου, 2009· Zorafonitou & Kontoroulou, 2020), διαπιστώθηκε ένας ισχυρός συσχετισμός μεταξύ του αισθήματος ανασφάλειας και των γειτονιών που παρουσιάζουν ορισμένα δυσμενή χαρακτηριστικά, όπως τους ανεπίβλεπτους νέους, τους άστεγους, τους επαίτες, τα σκουπίδια, τα γκράφιτι, τους βανδαλισμούς και τη χρήση ναρκωτικών ουσιών σε δημόσιους χώρους. Η ανασφάλεια, συσχετίστηκε κυρίως με τους ανεπίβλεπτους νέους (35%), τα σκουπίδια (31%) και τα γκράφιτι (29%), ενώ οι αρνητικότερες Παραδοτέο 1.2. Criminal policy report

απόψεις για το περιβάλλον της γειτονιάς στις ευρωπαϊκές πρωτεύουσες παρατηρήθηκαν στην Αθήνα και στη Βουδαπέστη (86%). Η αρνητική αυτή αξιολόγηση του περιβάλλοντος της γειτονιάς συναρτάται θετικά με την ένταση της ανασφάλειας και του φόβου του εγκλήματος. Στο σημείο αυτό, αξίζει να αναφέρουμε πως σε περιόδους οικονομικής κρίσης, κατά τις οποίες είναι πολύ πιθανό να αυξηθούν τα χαρακτηριστικά περιβαλλοντικής και κοινωνικής υποβάθμισης στο αστιακό περιβάλλον (άστεγοι, επαίτες κ.λ.π.), υπάρχει έντονος κίνδυνος να αυξηθεί και η ανασφάλεια που πηγάζει από την αρνητική αυτή εικόνα του περιβάλλοντος.

3.3.3.2 «(ΑΝ)ΑΣΦΑΛΕΙΑ, ΤΙΜΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΤΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ» (2009)

Η έρευνα⁸¹ διεξήχθη στην Αθήνα, την άνοιξη και το φθινόπωρο του 2006 και είχε ως δείγμα 444 άτομα ηλικίας 15 ετών και άνω. Η μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε ήταν η συμπλήρωση ερωτηματολογίων «πόρτα-πόρτα» και η στατιστική ανάλυση των δεδομένων έγινε με το σύστημα SPSS. Από την έρευνα αυτή, στην παρούσα εργασία μας ενδιαφέρουν τα πορίσματα αναφορικά με τη σχέση της προηγούμενης εμπειρίας θυματοποίησης και του φόβου του εγκλήματος.

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, τα ερευνητικά πορίσματα για την εν λόγω σχέση χαρακτηρίζονται από έλλειψη ομοιομορφίας. Αξίζει να αναφερθεί ότι η εν λόγω έρευνα δεν αποσκοπούσε σε αυτή καθ' εαυτήν τη μέτρηση της θυματοποίησης, επομένως η αντίστοιχη ερώτηση περί θυματοποίησης δεν συγκεκριμενοποιήθηκε «στο χρόνο που πέρασε» αλλά διατυπώθηκε ως εξής: «Μήπως, μέσα στα τελευταία πέντε χρόνια, γίνετε θύμα ενός ή περισσότερων εγκλημάτων;». Παρατηρήθηκε πως το 31,5% των συμμετεχόντων βίωσαν εμπειρία άμεσης θυματοποίησης και συγκεκριμένα, τα περισσότερα κατά δήλωση θύματα φάνηκε να εντοπίζονται στην περιοχή του κέντρου της πρωτεύουσας (44,1%) (Ζαραφονίτου & Κουράκης, 2009:38). Το αίσθημα ανασφάλειας, φάνηκε να είναι κατά πολύ εντονότερο σε όσους είχαν ήδη θυματοποιηθεί σε σύγκριση με όσους δεν είχαν θυματοποιηθεί (73,3% έναντι 49%). Αντίστοιχα, η πλειονότητα όσων δήλωσαν ότι αισθάνονται ασφαλείς (80,6%) δεν είχαν προηγούμενη εμπειρία θυματοποίησης, εν αντιθέσει με όσους αισθάνονταν ανασφαλείς, εκ των οποίων το 59,3% είχε προηγούμενη εμπειρία θυματοποίησης (Ζαραφονίτου & Κουράκης, 2009: 39-40). Το 85,1% των αδικημάτων στα οποία δηλώθηκε η θυματοποίηση εντάχθηκε στην κατηγορία των αδικημάτων κατά της ιδιοκτησίας, ενώ η δεύτερη κατηγορία αδικημάτων με τις περισσότερες απαντήσεις ήταν τα αδικήματα κατά των προσώπων. Τέλος, τα εγκλήματα που δηλώθηκαν συνέπεσαν με τα εγκλήματα που προξενούν περισσότερη ανασφάλεια στους ερωτηθέντες (Ζαραφονίτου & Κουράκης, 2009:41).

Αναφορικά με την έμμεση θυματοποίηση, δηλαδή τη γνώση περιστατικών θυματοποίησης ατόμων που ανήκουν στον κοινωνικό περίγυρο του ατόμου, διαπιστώθηκε ότι μια τέτοια γνώση επηρεάζει το φόβο του εγκλήματος. Από το δείγμα της έρευνας, το 60,4% ανέφερε εμπειρία έμμεσης θυματοποίησης. Η συσχέτιση του φόβου του εγκλήματος με την εμπειρία θυματοποίησης επαληθεύτηκε και στην περίπτωση της έμμεσης θυματοποίησης, καθώς το

⁸¹ Όλα τα στοιχεία της έρευνας υπάρχουν στο: Ζαραφονίτου, Χ. & Κουράκης Ν. (2009). (Αν)ασφάλεια, τιμωρητικότητα και αντεγκληματική πολιτική, Αντ. Ν. Σάκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή.
Παραδοτέο 1.2. Criminal policy report

58,1% όσων είχαν εμπειρία έμμεσης θυματοποίησης ένιωθαν ανασφαλείς. Βέβαια, η εμπειρία έμμεσης θυματοποίησης δεν είχε τόσο σημαντική επίδραση στο φόβο του εγκλήματος όσο η εμπειρία άμεσης θυματοποίησης (73,3% έναντι 58,1%). Τέλος, σχετικά με τα αδικήματα, όπως και στην άμεση θυματοποίηση, αναφέρθηκαν κυρίως τα αδικήματα κατά της ιδιοκτησίας (82,9%) και τα αδικήματα κατά των προσώπων (10,2%). Καθώς διαπιστώθηκε από την παρούσα μελέτη, η προηγούμενη εμπειρία άμεσης ή έμμεσης (σε μικρότερο βαθμό) θυματοποίησης συμβάλλει στην αύξηση του φόβου του εγκλήματος και της ανασφάλειας των πολιτών (Ζαραφωνίτου & Κουράκης, 2009:42-44).

3.3.3.3 «ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΟΥ ΦΟΒΟΥ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ ΣΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑΣ» (2002)

Η έρευνα⁸² διεξήχθη την άνοιξη του 1998 σε πέντε αθηναϊκές περιοχές, με σκοπό τη διερεύνηση του φόβου του εγκλήματος και τη γενικότερη πρόσληψη του εγκληματικού φαινομένου από τους κατοίκους των περιοχών αυτών. Το δείγμα ήταν άνδρες και γυναίκες άνω των 15 ετών, ενώ μοιράστηκαν 500 ερωτηματολόγια «πόρτα – πόρτα», 100 σε κάθε περιοχή, εκ των οποίων συμπληρώθηκαν τελικά τα 493 (Ζαραφωνίτου, 2002:87-93).. Αναφορικά με το αντικείμενο μελέτης μας, δηλαδή τη σχέση της θυματοποίησης με το φόβο του εγκλήματος, παρατηρήθηκε πως η διαβάθμιση των ποσοστών θυματοποίησης σε κάθε περιοχή δεν ήταν αντίστοιχη ούτε με τα ποσοστά φόβου του εγκλήματος, ούτε με τα ποσοστά εμφανούς εγκληματικότητας. Αν και η θυματοποίηση δεν μπόρεσε να εξηγήσει την ένταση του φόβου του εγκλήματος, φάνηκε πως επηρεάζει την ατομική στάση, καθώς αποδείχθηκε ότι υπάρχουν περισσότερα κατά δήλωση θύματα, μεταξύ όσων φοβούνται, στην περιοχή του κέντρου (31,9%), στην περιοχή Α2 (28,4%) και στην περιοχή Δ1 (24,1%). Η ίδια ιεράρχηση προέκυψε και στα επίπεδα φόβου των κατοίκων των περιοχών αυτών. Η έρευνα κατέληξε στο συμπέρασμα πως η κατά δήλωση θυματοποίηση επηρεάζει το φόβο του εγκλήματος κατά τρόπο αντίστοιχο με εκείνον της εμφανούς εγκληματικότητας, χωρίς όμως να συναρτάται άμεσα με αυτόν (Ζαραφωνίτου, 2002:121).

3.3.3.4 “INSECURITY, FEAR OF CRIME AND ATTITUDES OF THE INHABITANTS OF ATHENS TO CRIMINAL PHENOMENON” (2008)

Η παρούσα έρευνα⁸³ πραγματοποιήθηκε την άνοιξη του 2004 σε τρεις δήμους της Αθήνας. Το δείγμα αποτελούνταν από 450 κατοίκους, 150 από κάθε δήμο, οι οποίοι συμπλήρωσαν ένα ερωτηματολόγιο 39 ερωτήσεων με την παρουσία των ερευνητών. Υποβλήθηκαν δύο ερωτήσεις, οι οποίες αφορούσαν πρώτον, το φόβο των ερωτηθέντων όταν περπατούν στον δήμο τους και δεύτερον, το φόβο που αισθάνονται όταν βρίσκονται μόνοι στο σπίτι. Τέλος, υπήρχε

⁸² Όλα τα στοιχεία της έρευνας βρίσκονται αναλυτικά στο: Ζαραφωνίτου Χ. (2002), *Ο φόβος του εγκλήματος. Εγκληματολογικές προσεγγίσεις και προβληματισμοί με βάση την εμπειρική διερεύνηση του φαινομένου στο εσωτερικό της Αθήνας*, Αντ. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα – Κομοτηνή.

⁸³ Τα αποτελέσματα της εν λόγω έρευνας βρίσκονται αναλυτικά στο: Zazafonitou Ch. (2008). *Fear of crime and victimisation: The Greek experience*. Στο H. Kury (Ed.), *Fear of crime-Punitivity. New developments in theory and research*, Universitätsverlag, Dr.N.Brockmeyer, 159-172.

και μια ερώτηση σχετικά με την αντίληψή τους για την πιθανή μελλοντική τους θυματοποίηση (Zarafonitou, 2008:162).

Σύμφωνα με τα πορίσματα, διαπιστώθηκε ότι το ποσοστό αυτών που αισθάνονταν ανασφαλείς ήταν μεγαλύτερο μεταξύ των θυμάτων από ό,τι μεταξύ αυτών που δεν είχαν θυματοποιηθεί (72,8% έναντι 47,5%). Αντίστοιχα, οι ερωτώμενοι που δεν είχαν βιώσει εμπειρία θυματοποίησης αισθάνονταν σχεδόν δύο φορές πιο ασφαλείς από ό,τι εκείνοι που είχαν θυματοποιηθεί (52,5% έναντι 27,2%). Η ανάλυση πολλαπλής παλινδρόμησης κατέληξε επίσης, στα ίδια συμπεράσματα. Σύμφωνα με αυτήν, όσοι έχουν πέσει θύματα εγκληματικής ενέργειας αισθάνονται ανασφάλεια σχεδόν τρεις φορές περισσότερο από τους υπόλοιπους (Zarafonitou, 2008:163).

Από την άλλη πλευρά, ο ρόλος της έμμεσης θυματοποίησης στην ένταση του φόβου του εγκλήματος έχει επίσης αποδειχθεί σημαντικός. Σύμφωνα με τα πορίσματα της έρευνας, εκείνοι που είχαν βιώσει προηγούμενη εμπειρία έμμεσης θυματοποίησης αισθάνθηκαν πιο ανασφαλείς σε σύγκριση με όσους δεν βίωσαν αντίστοιχη εμπειρία (61,1% έναντι 43,6%) και επομένως, τα επίπεδα ανασφάλειας ήταν υψηλότερα μεταξύ των τελευταίων σε σχέση με όσους ανέφεραν έμμεση θυματοποίηση (56,4% έναντι 38,9%). Βέβαια, η επίδραση της έμμεσης θυματοποίησης φάνηκε λιγότερο ισχυρή από εκείνη της άμεσης θυματοποίησης (Zarafonitou, 2008:163). Τέλος, σύμφωνα με τα ευρήματα της μελέτης, η ποιότητα ζωής αναδείχθηκε ως σημαντικός παράγοντας που επηρεάζει το αίσθημα ανασφάλειας, καθώς το 76,8% αυτών που αισθάνονταν ανασφαλείς, ήταν επίσης δυσαρεστημένοι από την ποιότητα ζωής στο Δήμο τους, ενώ μεταξύ εκείνων που αισθάνονταν ασφαλείς, το σχετικό ποσοστό ήταν 58% (Zarafonitou, 2008:166).

3.3.3.5 ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΥΠΟΒΑΘΜΙΣΗΣ ΚΑΙ ΦΟΒΟΣ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΩΝ GRAFFITI ΣΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ (2016)

Σκοπός της παρούσης έρευνας⁸⁴ ήταν η διερεύνηση των χαρακτηριστικών περιβαλλοντικής και κοινωνικής υποβάθμισης, σε συνάρτηση με τη θυματοποίηση και το φόβο του εγκλήματος σε πέντε περιοχές του κέντρου της Αθήνας. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε το 2016, σε πέντε όμορες περιοχές του Κέντρου της Αθήνας που οριοθετούνται με επίκεντρο την πλατεία Ομονοίας, την πλατεία Βάθης, την πλατεία Ιερού Ναού Αποστόλου Παύλου, την πλατεία Βικτωρίας και την περιοχή Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου. Για την υλοποίηση της έρευνας έγινε επιτόπια παρατήρηση και καταγραφή των graffiti και διαφόρων στοιχείων περιβαλλοντικής και κοινωνικής υποβάθμισης, ενώ συγχρόνως συμπληρώθηκαν 150 ερωτηματολόγια με προσωπική συνέντευξη σε κατοίκους και καταστηματάρχες ή εργαζόμενους των υπό έρευνα περιοχών (30 σε κάθε περιοχή).

⁸⁴ Όλα τα στοιχεία της έρευνας βρίσκονται αναλυτικά στο: Ζαραφώνιτου Χ. Και συν. (2016). Στοιχεία περιβαλλοντικής υποβάθμισης και φόβος του εγκλήματος. Η περίπτωση των graffiti στο κέντρο της Αθήνας. *ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ*, Τεύχος 1, 8-20 και στο: Zarafonitou Ch., Kontopoulou E. (2020). Environmental Degradation and Fear of Crime. The research evidence in the centre of Athens. *Urban Crime - An International Journal* Vol. 1- No 1, 3-33.

Σχετικά με τα στοιχεία κοινωνικής υποβάθμισης, οι ερωτώμενοι ανέφεραν: δημόσια χρήση ναρκωτικών (96,0%), επαιτεία (94,6%), πρόσφυγες/μετανάστες (94,0%), άστεγους (90,6%), διακίνηση ναρκωτικών (85,3%), παρεμπόριο (82,9%), κλοπές προσωπικών αντικειμένων (80,9%), διαρρήξεις (75,5%), δημόσια κατανάλωση οινοπνευματωδών (74,2%), πορνεία (63,5%), βανδαλισμούς (59,7%), κλοπές αυτοκινήτων (57,2%), ληστείες (50,4%) και επιθέσεις (37,9%). Όσον αφορά τα στοιχεία περιβαλλοντικής υποβάθμισης, οι ερωτώμενοι ανέφεραν: κλειστά μαγαζιά (95,3%), εγκαταλελειμμένα κτίρια (90,4%), παραμελημένα κτίρια/δρόμοι (86,3%), graffiti (85,3%), θορύβους (82,6%), σκουπίδια στους δρόμους (80,7%) και ελλιπή δημόσιο φωτισμό (56%) (Ζαραφωνίτου και συν. 2016:16-17).

Σχετικά με την ανασφάλεια, η εικόνα προέκυψε από τις απαντήσεις στην ερώτηση «Πόσο ασφαλής αισθάνεστε όταν κυκλοφορείτε μόνος/η στην περιοχή όταν βραδιάζει;», στην οποία το 54,5% του συνόλου των ερωτηθέντων απάντησε ότι αισθάνεται λίγο ή καθόλου ασφάλεια. Το υψηλότερο ποσοστό ανασφάλειας καταγράφηκε στην περιοχή της πλατείας του Αγίου Παύλου (69,2%), όπου σημειώθηκαν και τα υψηλότερα επίπεδα πρόσληψης του μελλοντικού κινδύνου θυματοποίησης (64,3%). Ως σημαντικότεροι λόγοι έντασης της ανασφάλειας καταγράφηκαν τα ναρκωτικά (12,9%), η ανεπαρκής αστυνόμευση (11,5%), οι πολλοί αλλοδαποί (11,2%), η αδιαφορία των περαστικών στις περιπτώσεις εγκληματικής επίθεσης (10,5%), οι ερημικές και κακοφωτισμένες περιοχές (8,8%), η εικόνα εγκατάλειψης της περιοχής, (8,8%), οι πρόσφυγες/μετανάστες (8,8%) και η φήμη για εγκλήματα (8,6%) (Ζαραφωνίτου και συν., 2016:17).

Η θυματοποίηση των κατοίκων ή των εργαζομένων των περιοχών διερευνήθηκε μέσα από την ερώτηση «Μήπως μέσα στα τελευταία 3 χρόνια γίνετε θύμα ενός ή περισσότερων εγκλημάτων;». Τα ποσοστά αναφερόμενης θυματοποίησης κυμάνθηκαν μεταξύ 40% και 60% για την τελευταία τριετία, με το υψηλότερο ποσοστό να καταγράφεται στην πλατεία Βικτωρίας (60%) και το χαμηλότερο στην πλατεία Βάθης και στο Πολυτεχνείο (40%). Η συνολική θυματοποίηση που αναφέρουν οι κάτοικοι και των πέντε περιοχών ανήλθε σε 49%, ενώ περίπου οι μισοί από όσους δήλωσαν ότι είχαν υπάρξει θύματα, ανέφεραν και επαναλαμβανόμενη θυματοποίηση. Σχετικά με τις συχνότερες μορφές θυματοποίησης, επρόκειτο κυρίως για κλοπές (54,3%), ληστείες (19,8%), διαρρήξεις (11,1%) και βανδαλισμούς (8,6%) και, σε χαμηλότερα ποσοστά, επιθέσεις (3,7%) και εμπρησμούς (1,2%). Η πρόσληψη της μελλοντικής θυματοποίησης, διερευνήθηκε μέσα από την ερώτηση «Πόσο πιθανό θεωρείτε να γίνετε θύμα κάποιου εγκλήματος στην περιοχή σας, κατά το τρέχον έτος;». Οι περισσότεροι ερωτηθέντες (57,8%) θεωρούσαν αρκετά ή πολύ πιθανό το ενδεχόμενο θυματοποίησής τους στο άμεσο μέλλον, με υψηλότερα ποσοστά στις πλατείες Αγ. Παύλου (64,3%), Βικτωρίας (63,3%) και Βάθης (60%) και σχετικά πιο χαμηλά στις περιοχές του Πολυτεχνείου και της Ομόνοιας, ενώ με μεγαλύτερη συχνότητα αναφέρθηκαν τα εγκλήματα της κλοπής, της επίθεσης και της ληστείας αναφορικά με το ενδεχόμενο θυματοποίησης (Ζαραφωνίτου και συν. 201:18).

Συνοπτικά, στην πλειοψηφία τους (54,5%) οι ερωτηθέντες αισθάνονται ανασφαλείς όταν περπατούν μόνοι τους στην περιοχή τους, αφού βραδιάσει και οι σημαντικότεροι παράγοντες που συμβάλλουν στην ανασφάλεια είναι τα ναρκωτικά, η ανεπαρκής αστυνόμευση και ο Παραδοτέο 1.2. Criminal policy report

μεγάλος αριθμός αλλοδαπών. Διαπιστώθηκε επίσης ότι η συντριπτική πλειονότητα των ερωτηθέντων θεωρούν την περιοχή τους ως «επικίνδυνη», καθώς σχεδόν το 80% την χαρακτήρισε ως «λίγο ή πολύ ανασφαλή». Τέλος, η πλειονότητα των ερωτηθέντων ανέφερε εμπειρία θυματοποίησης τα τελευταία τρία χρόνια, ενώ συχνά η θυματοποίηση αυτή ήταν επαναλαμβανόμενη.

3.3.3.6 «ΥΠΑΡΧΟΥΝ GHETTOS ΣΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ; ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΕΩΝ» (2015)

Η παρούσα έρευνα⁸⁵ διενεργήθηκε το 2011 και επαναλήφθηκε το 2013. Βασική ερευνητική της υπόθεση ήταν η διακρίβωση των χαρακτηριστικών των περιοχών υπερσυγκέντρωσης αλλοδαπών στο κέντρο της Αθήνας, προκειμένου να διαπιστωθεί αν υπάρχουν “ghettos” στο κέντρο της πρωτεύουσας. Στην έρευνα χρησιμοποιήθηκαν συνδυαστικά τρία μεθοδολογικά εργαλεία. Πιο συγκεκριμένα, πραγματοποιήθηκε επιτόπια παρατήρηση και χαρτογράφηση στις πλατείες Θεάτρου, Κοτζιά, Βάθης, Αγίου Κωνσταντίνου και Βικτωρίας και πέριξ αυτών. Έπειτα, συμπληρώθηκαν 100 ερωτηματολόγια (20 σε κάθε πλατεία) με προσωπική συνέντευξη σε Έλληνες καταστηματάρχες και κατοίκους, ενώ κατά την επαναληπτική έρευνα συμπληρώθηκαν και 27 ερωτηματολόγια σε αλλοδαπούς κατοίκους ή εργαζόμενους στις περιοχές.

Η συνολική εικόνα των περιοχών αντανακλά την ύπαρξη περιβαλλοντικής και κοινωνικής υποβάθμισης, παρόλα αυτά στην επαναληπτική έρευνα, η κατάσταση φαίνεται κάπως καλύτερη, κυρίως λόγω της αύξησης της αστυνόμευσης, ειδικά στην πλατεία Βικτωρίας (Ζαραφονίτου και Χρυσόχου, 2015: 45). Από τις προσωπικές συνεντεύξεις προέκυψε ότι η αναφερόμενη εγκληματικότητα αντανακλά τις βασικές κατηγορίες εγκλημάτων και ειδικότερα τα αδικήματα κατά της ιδιοκτησίας (κλοπές, διαρρήξεις, ληστείες, βανδαλισμοί), κατά των προσώπων (σωματικές βλάβες και αδικήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας) καθώς και τις παραβάσεις του Ν. περί Ναρκωτικών (Ζαραφονίτου και Χρυσόχου, 2015: 46). Αναφορικά με τη θυματοποίηση των ερωτώμενων, παρόλο που στην επαναληπτική έρευνα φάνηκε ότι οι παράνομες δραστηριότητες έχουν μειωθεί, τα ποσοστά θυματοποίησης ήταν αυξημένα. Οι πιο συνηθισμένες μορφές θυματοποίησης ήταν η διάρρηξη οχήματος, η διάρρηξη καταστήματος και η κλοπή προσωπικών αντικειμένων στο δρόμο (Ζαραφονίτου και Χρυσόχου, 2015: 53).

⁸⁵ Όλα τα στοιχεία της έρευνας βρίσκονται αναλυτικά στο : Ζαραφονίτου, Χ. και Χρυσόχου Ε. (2015). *Υπάρχουν ghettos στο κέντρο της Αθήνας; Εγκληματολογική διερεύνηση των κοινωνικών στάσεων και αναπαραστάσεων*, Εγκληματολογικές Μελέτες, Τόμ. 1, 2015 και στο Ζαραφονίτου, Χ. (2013). Φόβος του εγκλήματος, θυματοποίηση και ποιότητα ζωής στο περιβάλλον της ελληνικής πρωτεύουσας. Στο Χ. Ζαραφονίτου (Επιμ.) *Πόλη, εγκληματικότητα και ανασφάλεια στην εποχή της οικονομικής κρίσης*, Πρακτικά Ημερίδας του ΠΜΣ Εγκληματολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου με το Ινστιτούτο Δημοκρατίας Κωνσταντίνος Καραμανλής και το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών, Διόνικος, Αθήνα, 23-43 και Ζαραφονίτου, Χ. και συν. (2012). Υπάρχουν ghettos στο κέντρο της Αθήνας; Μια εγκληματολογική αναδόμηση των κοινωνικών αναπαραστάσεων των κατοίκων της περιοχής. *ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ*, Τεύχος 2, 15-27.

Από την άλλη πλευρά, σχετικά με την ανασφάλεια των κατοίκων, κυριαρχεί η αντίληψη ότι η εγκληματικότητα έχει επιδεινωθεί στην περιοχή τους, την τελευταία πενταετία, ειδικά στην έρευνα του 2011. Τα ποσοστά ανασφάλειας των κατοίκων μειώθηκαν στην έρευνα του 2013, γεγονός που πιθανώς σχετίζεται με την αύξηση των θετικών αξιολογήσεων για την αποτελεσματικότητα της αστυνομίας, ενώ τα υψηλότερα επίπεδα ανασφάλειας καταγράφηκαν κατά τις βραδινές ώρες. Εν συνεχεία, καθώς φάνηκε, η υπερσυγκέντρωση αλλοδαπών στις υπό μελέτη περιοχές, εντείνει την εικόνα των κατοίκων περί υποβάθμισης της περιοχής τους. Οι προτάσεις των κατοίκων για βελτίωση της περιοχής τους επικεντρώθηκαν κυρίως στις κρατικές παρεμβάσεις, στην αναβάθμιση της περιοχής και στην επίλυση των προβλημάτων που προκύπτουν από τη συγκέντρωση αλλοδαπών (Ζαραφονίτου και Χρυσόχου, 2015: 59-75).

Συμπερασματικά, τα αποτελέσματα της πρώτης έρευνας έδειξαν μια σαφή τάση προς τη δημιουργία ghettos, ενώ στην επαναληπτική έρευνα, καταγράφηκε πιο θετική στάση των κατοίκων και μειώθηκε η ανασφάλεια. Το γεγονός αυτό, όπως αναφέρθηκε, σχετίζεται άμεσα με την θετικότερη αξιολόγηση του αστυνομικού έργου. Παρόλα αυτά, η αυτοαναφερόμενη θυματοποίηση ήταν αυξημένη το 2013, αναδεικνύοντας τη μη γραμμική σχέση μεταξύ εγκληματικότητας και ανασφάλειας. Τέλος, η σύνδεση του φόβου του εγκλήματος με την εικόνα περί υποβάθμισης της περιοχής του Κέντρου της Αθήνας επιβεβαιώθηκε και στην παρούσα έρευνα, καθώς διαπιστώθηκε ότι οι κάτοικοι αντιλαμβάνονται την υποβάθμιση της γειτονιάς τους και τη μετατροπή της σε γκέτο, γεγονός που αυξάνει την ανασφάλειά τους (Ζαραφονίτου, 2013: 32).

3.4 ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΠΟΡΙΣΜΑΤΩΝ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Δεδομένης της συνοπτικής ανάλυσης των ως άνω ερευνών αναφορικά με την πιθανή επίδραση της οικονομικής κρίσης και των συνεπειών της στα ποσοστά θυματοποίησης και στο φόβο του εγκλήματος, θα ήταν σκόπιμο να γίνει μια σύγκριση των πορισμάτων που προηγήθηκαν, ώστε να διαπιστωθεί, εάν πράγματι επιβεβαιώνονται ορισμένες από τις υποθέσεις οι οποίες διατυπώθηκαν στην αρχή αυτής της εργασίας.

Αρχικά, αναφορικά με τις έρευνες που εξέτασαν τη σχέση της οικονομικής κρίσης με τα ποσοστά θυματοποίησης, θα μπορούσαν να εξαχθούν ορισμένα χρήσιμα συμπεράσματα. Στην πρώτη έρευνα επιβεβαιώθηκε πως, τη χρονιά του 2001 (ακριβώς πριν από την αθέτηση πληρωμής του εξωτερικού χρέους, το τέλος της μετατρεψιμότητας και την υψηλή ανεργία), παρατηρήθηκε αύξηση των ληστειών σε οικίες και εκτός οικίας, μείωση των καταγγελιών και αυξημένη ανασφάλεια. Από την άλλη πλευρά, στην τρίτη έρευνα, οι έρευνες θυματοποίησης δεν παρείχαν σαφείς ενδείξεις ότι η οικονομική ύφεση της δεκαετίας του 1990 στη Σουηδία οδήγησε σε αύξηση της θυματοποίησης ή του φόβου του εγκλήματος. Παρόλα αυτά, η κατάσταση δεν είναι απίθανο να επιδεινώθηκε αναφορικά με τις περιθωριοποιημένες ομάδες του πληθυσμού. Στην τέταρτη έρευνα, τα υψηλότερα ποσοστά θυματοποίησης συνέπεσαν με τις περιόδους οικονομικής ύφεσης και υψηλής καταναλωτικής απαισιοδοξίας στις Ηνωμένες Πολιτείες. Όμως παρατηρήθηκε ότι, ενώ υπάρχει σχέση μεταξύ των περιόδων οικονομικής ύφεσης και των ποσοστών θυματοποίησης, ο συσχετισμός φάνηκε να αφορά τους έγχρωμους

Παραδοτέο 1.2. Criminal policy report

και τους Λατίνους. Αναφορικά με την πέμπτη έρευνα, σε μακροοικονομικό επίπεδο, τα δεδομένα που παρουσιάστηκαν έδειξαν ότι τόσο τα επίπεδα της ανεργίας των ανδρών, όσο και των γυναικών, συνδέονταν ελάχιστα με τα ποσοστά βίας μεταξύ των συντρόφων. Όταν η ανεργία μειώθηκε τη δεκαετία του 1990, η βία μεταξύ των συντρόφων μειώθηκε επίσης. Ωστόσο, όταν τα ποσοστά ανεργίας αυξήθηκαν μετά το 2000, τα ποσοστά βίας μεταξύ των συντρόφων παρέμειναν σταθερά. Αυτά τα στοιχεία καταδεικνύουν ότι η ύφεση της περιόδου 2001-2003 δεν είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση της βίας μεταξύ των συντρόφων. Με βάση τις παρατηρήσεις που προηγήθηκαν, κατανοούμε πως παρόλο που η οικονομική κρίση ενδεχομένως να σχετίζεται με την αύξηση των ποσοστών θυματοποίησης, αυτή η σχέση δύναται να διαφοροποιείται στη βάση διαφορετικών παραγόντων.

Στο πλαίσιο αυτό, αξίζει να σημειωθεί ότι ακόμα και όταν η οικονομική κρίση φάνηκε να σχετίζεται με την αύξηση της θυματοποίησης, η αύξηση αυτή δεν ήταν η ίδια για όλες τις κοινωνικο-οικονομικές ομάδες. Πιο συγκεκριμένα, στην πρώτη έρευνα διαπιστώθηκε πως μία ήταν η κοινωνική ομάδα που επηρεάστηκε περισσότερο από την αύξηση της θυματοποίησης στην Αργεντινή. Συγκεκριμένα, παρατηρήθηκε ότι τα χαμηλού εισοδήματος νοικοκυριά είχαν υποστεί το βάρος της αύξησης των ληστειών στο σπίτι, ενώ για τις ληστείες στον δρόμο και οι δύο ομάδες εισοδήματος έδειξαν παρόμοιες αυξήσεις στα ποσοστά θυματοποίησης. Τα ευρήματα αυτά ήταν σύμφωνα με πρόσθετα στοιχεία, που έδειξαν ότι τα υψηλού εισοδήματος νοικοκυριά προστατεύονται καλύτερα μέσω της χρήσης συσκευών ασφαλείας, ενώ τα πορίσματα δεν κατέδειξαν διαφορές ανάμεσα στις δύο ομάδες στα ποσοστά καταγγελίας και στην πρόσβαση στην δικαιοσύνη. Στην δεύτερη μελέτη, τα πορίσματα της Εθνικής Έρευνας Θυματοποίησης έδειξαν επίσης, ότι τα υψηλότερα ποσοστά θυματοποίησης σχετικά με εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας, συγκεντρώνονταν μεταξύ των ατόμων χαμηλών εισοδημάτων, τα οποία ήταν και πιο πιθανό να πέσουν θύματα ληστείας ή βίαιης επίθεσης. Συγχρόνως, σε όλα τα εγκλήματα που αναφέρθηκαν, οι έγχρωμοι θυματοποιούνταν πιο συχνά από τους λευκούς. Από την άλλη πλευρά, η εισοδηματική ανισότητα φάνηκε να έχει αυξηθεί σε όλες τις γειτονιές του Σικάγου, ενώ αντίθετα η σύνδεση του μέσου εισοδήματος μιας γειτονιάς με τα ποσοστά ανθρωποκτονιών έδειξε ότι έχει αποδυναμωθεί με την πάροδο του χρόνου. Ακολούθως και στην τρίτη έρευνα παρατηρούμε ανάλογα αποτελέσματα, καθώς, σχετικά με τα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας, φάνηκε πως εκείνοι που αντιμετωπίζουν τα πιο σοβαρά οικονομικά προβλήματα, ήταν εκείνοι που παρουσίαζαν και τα υψηλότερα ποσοστά θυματοποίησης. Τα αποτελέσματα έδειξαν επίσης, πως η ομάδα χαμηλού εισοδήματος παρουσίασε τα υψηλότερα ποσοστά θυματοποίησης, ενώ η ομάδα υψηλού εισοδήματος παρουσίασε τα χαμηλότερα ποσοστά θυματοποίησης. Τέλος, σε σχέση με το φόβο του εγκλήματος, όσοι διέθεταν υψηλό εισόδημα εμφάνισαν σημαντική μείωση του φόβου σε σύγκριση με τις άλλες ομάδες. Όπως ήδη αναφέραμε, στην τέταρτη έρευνα, φάνηκε ότι ενώ υπάρχει σχέση μεταξύ των περιόδων οικονομικής ύφεσης και των ποσοστών θυματοποίησης, ο συσχετισμός αυτός αφορά κυρίως τους έγχρωμους και τους Λατίνους. Επομένως, φάνηκε ότι οι έγχρωμοι και οι Λατίνοι ήταν πιο ευάλωτοι σε αυξήσεις των ποσοστών της βίαιης θυματοποίησης, της φτώχειας και της ανεργίας σε περιόδους οικονομικής ύφεσης. Συνοπτικά, αν και τα ποσοστά θυματοποίησης είχαν μειωθεί για όλες τις ομάδες, διαπιστώθηκε ότι τα

ποσοστά θυματοποίησης των έγχρωμων και των Λατίνων σχετίζονταν με την εμπιστοσύνη του καταναλωτή, ενώ για τους λευκούς άνδρες εμφανίστηκαν λιγότερες διακυμάνσεις που συμπίπτουν με τις αλλαγές στις οικονομικές συνθήκες. Γενικά, φάνηκε πως η σχέση μεταξύ των μεταβαλλόμενων οικονομικών συνθηκών και των ποσοστών ανδρικής θυματοποίησης μπορεί να έχει εξασθενήσει τα τελευταία χρόνια. Παρόλα αυτά, η φυλή και η εθνικότητα έχει αποδειχθεί ότι σχετίζονται με τα ποσοστά βίαιης θυματοποίησης. Ακόμη, αν και η εμφάνιση οικονομικών προβλημάτων είναι πιθανή μεταξύ όλων των εθνικοτήτων, η πιθανότητα αυτή μπορεί να είναι μεγαλύτερη μεταξύ των έγχρωμων και των Λατίνων, λόγω της μεγαλύτερης οικονομικής τους ευπάθειας (π.χ. των υψηλότερων ποσοστών ανεργίας). Τέλος, στην πέμπτη έρευνα, τα ευρήματα έδειξαν ότι η απασχόληση των γυναικών ήταν προστατευτική για τις άγαμες γυναίκες, αλλά όχι για τις έγγαμες. Ακόμη, τα αποτελέσματα για τις έγγαμες γυναίκες φάνηκε να επιβεβαιώνουν την υπόθεση ότι μεταξύ έγγαμων ζευγαριών, όπου η σύζυγος εργαζόταν, η πιθανότητα εμφάνισης βίας από τον σύζυγο ήταν υψηλότερη όταν ο σύζυγος δεν απασχολούνταν.

Σε γενικές γραμμές, αν και τα ως άνω πορίσματα συνηγορούν στο γεγονός ότι η οικονομική κρίση ενδέχεται να επιδρά στα ποσοστά θυματοποίησης, εντούτοις, η εν λόγω διμεταβλητή σχέση απαιτεί περαιτέρω εμπειρική διερεύνηση. Ωστόσο, σημαντικό εύρημα, είναι πως όταν αυτό συμβαίνει, δεν επηρεάζει με τον ίδιο τρόπο όλον τον πληθυσμό. Σε όλες τις έρευνες, οι αυξήσεις των ποσοστών θυματοποίησης σε περιόδους οικονομικής κρίσης, κατά κύριο λόγο αναφορικά με τα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας, επηρέασαν κυρίως τα άτομα χαμηλών εισοδημάτων.

Από την άλλη πλευρά, οι έρευνες που αφορούν τη σχέση της οικονομικής κρίσης με το φόβο του εγκλήματος, παρουσίασαν με τη σειρά τους ενδιαφέροντα αποτελέσματα. Στην πρώτη έρευνα για το φόβο του εγκλήματος και την οικονομική κρίση, η οικονομική ανασφάλεια φάνηκε να σχετίζεται θετικά με το φόβο του εγκλήματος και αποτέλεσε τον τέταρτο ισχυρότερο προγνωστικό παράγοντά του, μετά τον προσλαμβανόμενο κίνδυνο θυματοποίησης, το φύλο και την ηλικία. Επομένως, οι διάχυτες ανησυχίες, συμπεριλαμβανομένης της οικονομικής ανασφάλειας, έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην πρόβλεψη του φόβου του εγκλήματος. Ο φόβος του εγκλήματος, επομένως, ενδέχεται όντως να χρησιμεύει ως ένας τρόπος να ενταθούν και να εκφραστούν άλλες ανησυχίες. Συμπερασματικά, η παρούσα μελέτη, επιβεβαίωσε την επίδραση της οικονομικής ανασφάλειας, και πιθανώς και άλλων διάχυτων ανησυχιών στον φόβο του εγκλήματος, όπως και άλλες μελέτες που αναφέρθηκαν ήδη στο αντίστοιχο κεφάλαιο. Ακολούθως, στην δεύτερη έρευνα, η ανεργία, η αντίληψη των συμμετεχόντων ότι οι ίδιοι είναι κοινωνικά περιθωριοποιημένοι, η αρνητική αξιολόγηση του συστήματος πρόνοιας στη χώρα, οι αρνητικές προσδοκίες για τους ίδιους και για τη χώρα, το αποδιοργανωμένο περιβάλλον και η οικονομική ανισότητα έδειξαν θετική συσχέτιση με το φόβο του εγκλήματος, ενώ οι δαπάνες για την εκπαίδευση και οι παροχές σε είδος για οικογένειες και παιδιά συνδέονταν αρνητικά με το φόβο του εγκλήματος. Εν συνεχεία, στην τρίτη έρευνα, το να ανήκει κανείς στην κατώτερη κοινωνικο-οικονομική τάξη, αποτέλεσε τον τρίτο ισχυρότερο προγνωστικό παράγοντα για το φόβο του εγκλήματος σε επίπεδο γειτονιάς. Επιγραμματικά, ισχυροί προγνωστικοί παράγοντες

για το φόβο του εγκλήματος, ήταν το φύλο (γυναίκες) η ηλικία (ηλικιωμένοι), η κοινωνικο-οικονομική τάξη και η οικογενειακή κατάσταση. Όπως φάνηκε, πολύ λίγες μεταβλητές, πέρα από το να ανήκει κανείς στην κατώτερη τάξη, αποδείχθηκαν σημαντικές για την πρόβλεψη του φόβου του εγκλήματος σε επίπεδο γειτονιάς. Αντίστοιχα, στην τέταρτη έρευνα, τα ευρήματα έδειξαν ότι άλλες ανασφάλειες έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην πρόβλεψη του φόβου του εγκλήματος, ακόμη και όταν λαμβάνονταν υπόψη και άλλοι παράγοντες. Καθ' όλη τη διάρκεια της ανάλυσης, η υπόθεση ότι οι πολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές ανασφάλειες οδηγούν στο φόβο του εγκλήματος, έβρισκε σταθερή υποστήριξη, ακόμα και όταν ελεγχόταν η επίδραση άλλων μεταβλητών. Αποδείχθηκε ότι η θυματοποίηση, η εμπιστοσύνη στον Τύπο, το μέγεθος του τόπου διαμονής και σε μικρότερο βαθμό, το εισόδημα, ασκούν σημαντική επίδραση στο φόβο του εγκλήματος, όμως η κλίμακα ανασφάλειας αποτέλεσε τον πιο ισχυρό προγνωστικό παράγοντα και των δύο τύπων φόβου του εγκλήματος. Τέλος, στην πέμπτη έρευνα, επιβεβαιώνεται η υπόθεση ότι τα άτομα από τα κατώτερα οικονομικά στρώματα αισθάνονται υψηλότερη ανασφάλεια σε σύγκριση με τα άτομα άλλων οικονομικών στρωμάτων, αναφορικά με πολλές πτυχές της ζωής τους, όπως είναι η οικονομική, κοινωνική και πολιτική κατάσταση, αλλά φυσικά και το έγκλημα.

Καθώς φαίνεται, επομένως, ο φόβος του εγκλήματος επηρεάζει κυρίως τα άτομα που αισθάνονται οικονομική ανασφάλεια και έχουν χαμηλότερο εισόδημα, ενώ επιβεβαιώνεται πως σε πολλές περιπτώσεις, ο φόβος του εγκλήματος μπορεί πράγματι να υποκρύπτει άλλες γενικότερες ανασφάλειες, κυρίως οικονομικής φύσεως.

Τέλος, αναφορικά με την περίπτωση της Ελλάδας και συγκεκριμένα, της Αθήνας, διαπιστώνουμε πως τα ερευνητικά πορίσματα συμφωνούν πως η προηγούμενη εμπειρία θυματοποίησης σχετίζεται με την ένταση του φόβου του εγκλήματος και του αισθήματος ανασφάλειας των πολιτών. Όπως αναφέρθηκε, στην Ελλάδα, τα επίπεδα του φόβου του εγκλήματος είναι δυσανάλογα σε σχέση με τα ποσοστά θυματοποίησης, καθώς ο φόβος του εγκλήματος φαίνεται να είναι υπέρμετρος και να μην αντιστοιχεί στα σχετικά χαμηλά (σε σύγκριση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες) ποσοστά θυματοποίησης. Το «παράδοξο» αυτό θα μπορούσε να ερμηνευτεί εάν ληφθούν υπ' όψιν παράγοντες όπως είναι η ικανοποίηση από τις προσφερόμενες κρατικές υπηρεσίες σχετικά με τον έλεγχο του εγκληματικού φαινομένου, η ποιότητα ζωής των κατοίκων, οι στάσεις των θυμάτων, τα χαμηλά μέτρα αυτοπροστασίας και η συμβολή των μέσων μαζικής ενημέρωσης (Ζαραφωνίτου, 2009). Όπως έχει ήδη λεχθεί, τα ερευνητικά πορίσματα για τη σχέση της θυματοποίησης με το φόβο του εγκλήματος δεν χαρακτηρίζονται από ομοιομορφία, παρόλα αυτά, στην Ελλάδα φαίνεται πως πράγματι η προηγούμενη εμπειρία θυματοποίησης αυξάνει το φόβο του εγκλήματος. Αντιθέτως, στο εξωτερικό, η προηγούμενη εμπειρία θυματοποίησης ενδέχεται ακόμη και να μειώνει τον φόβο του εγκλήματος. Τέλος, καθώς φάνηκε, τα δυσμενή χαρακτηριστικά του περιβάλλοντος της γειτονιάς, εντείνουν την ανασφάλεια και τον φόβο του εγκλήματος. Επομένως, σε περιόδους οικονομικής κρίσης, κατά τις οποίες τα χαρακτηριστικά αυτά συχνά αυξάνονται, θα μπορούσε ενδεχομένως να παρατηρηθεί και ανάλογη αύξηση του φόβου του εγκλήματος και της ανασφάλειας των κατοίκων των περιοχών αυτών.

4. ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΣΗ

4.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Η ιδέα για τη χαρτογράφηση του εγκλήματος δεν είναι καινούργια. Οι πρώτες απόπειρες γίνονται στις αρχές του 19^{ου} αιώνα όταν η Γαλλοβελγική Χαρτογραφική Σχολή, προέβη σε ένα τύπο χαρτογράφησης της εγκληματικότητας, δια της κατανομής της γεωγραφικά στο χώρο (Ζαραφωνίτου, 2004: 48, 54). Από εκείνη την εποχή μέχρι σήμερα, η ανασκόπηση της σχετικής βιβλιογραφίας δείχνει δύο ακόμη περιόδους κατά τις οποίες γίνονται σημαντικές προσπάθειες προς την κατεύθυνση της χαρτογράφησης της εγκληματικότητας, καθώς και το ότι στα μεσοδιαστήματα, μεταξύ των περιόδων, το ενδιαφέρον για την εν λόγω χαρτογράφηση φαίνεται να εξασθενεί σημαντικά. Αναλυτικότερα, διακρίνονται οι κάτωθι τρεις περίοδοι:

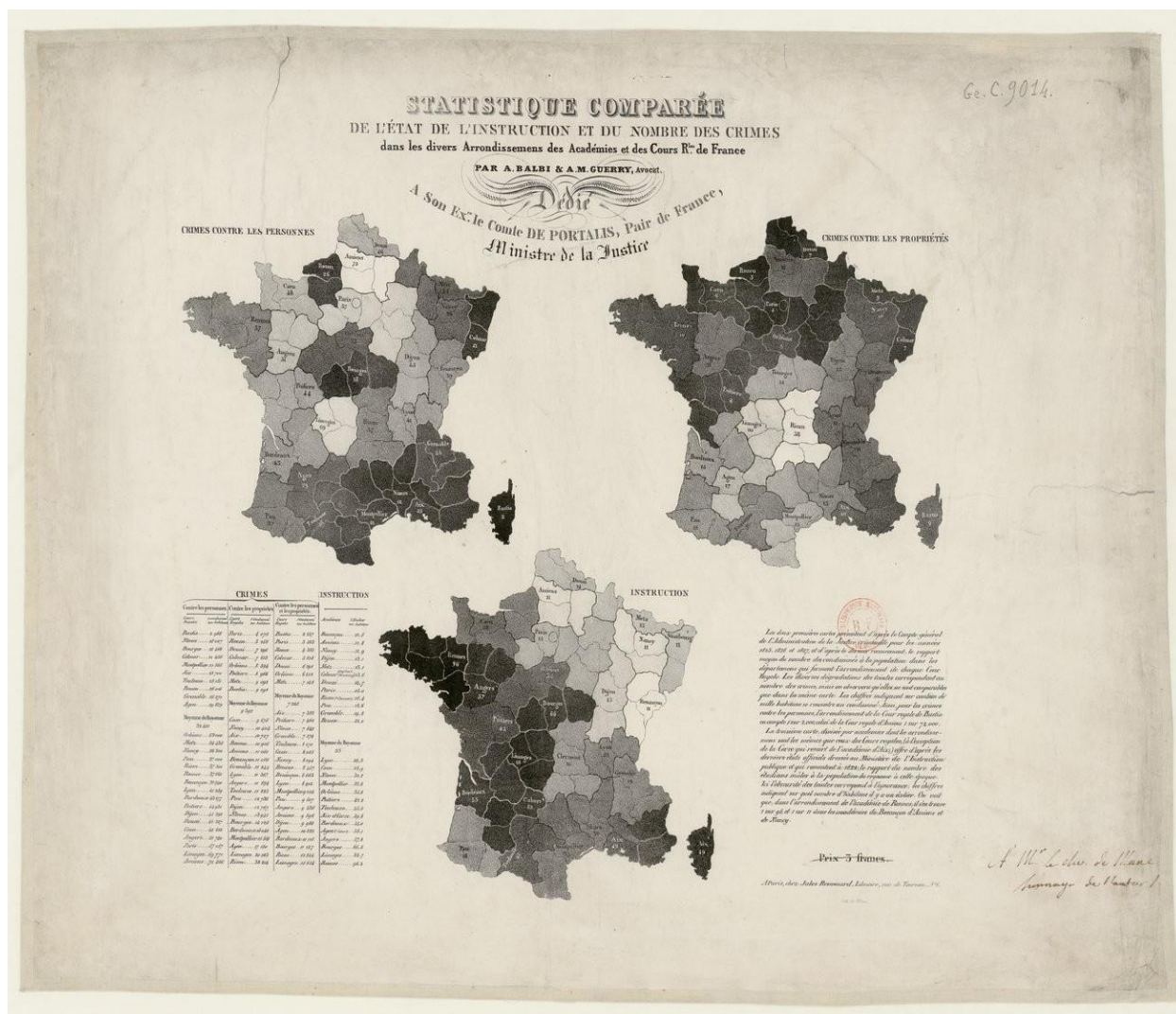
4.1.1.1 Η ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΣΗ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΗΣ ΓΑΛΛΟΒΕΛΓΙΚΗΣ ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

Η πρώτη περίοδος, λοιπόν, αρχίζει στην Ευρώπη και ειδικότερα στη Γαλλία στα τέλη της τρίτης δεκαετίας του 19^{ου} αιώνα. Συγκεκριμένα, το 1829 ο Βενετός Adriano Balbi και ο Γάλλος Andre-Michel Guerry, σε μια ενδιαφέρουσα συνεργασία, η οποία συνδύαζε τις γνώσεις του πρώτου εκ των δύο στο αντικείμενο της γεωγραφίας, με εξειδίκευση στην εθνογραφία και τις τεχνικές χαρτογράφησης, με τις νομικές γνώσεις του δεύτερου και την επιστημονική ενασχόλησή του με τα «μοτίβα εγκληματικότητας», χαρτογράφησαν τα καταγεγραμμένα στη χώρα κατά την περίοδο 1825-1827 ποινικά αδικήματα. Στο πλαίσιο αυτό δημιούργησαν χάρτες οι οποίοι απεικόνιζαν τη σχέση του μορφωτικού επιπέδου και του βίαιου εγκλήματος στη γαλλική επικράτεια (Weisburd & McEwen, 1997: 5). Οι χάρτες αυτοί (Εικόνα 1) θεωρούνται ως το πρώτο δείγμα χαρτογράφησης της εγκληματικότητας (Dent, 2000: 5).

Για να καταδειχθεί η σχέση μεταξύ του μορφωτικού επιπέδου και του βίαιου εγκλήματος στη Γαλλία της τρίτης δεκαετίας του 19^{ου} αιώνα, με βάση τα διαθέσιμα δεδομένα, σχεδιάστηκαν τρεις χάρτες της γαλλικής επικράτειας. Όπως προκύπτει από την Εικόνα 1 στον επάνω εκ των αριστερών χάρτη απεικονίζονται τα εγκλήματα κατά προσώπων (ανθρωποκτονίες, σοβαροί τραυματισμοί, βιασμοί, επιθέσεις κτλ), στον επάνω εκ δεξιών τα εγκλήματα κατά της περιουσίας (ληστείες, κλοπές κτλ), ενώ στο μεσαίο (κάτω) καταγράφεται το μορφωτικό επίπεδο των πολιτών. Σε κάθε χάρτη, οι περιοχές που απεικονίζονται με πιο σκούρες αποχρώσεις παρουσιάζουν είτε μεγαλύτερο αριθμό αντίστοιχων εγκλημάτων είτε χαμηλότερο μορφωτικό επίπεδο. Στην απεικόνιση των χαρτών περιλαμβάνεται και υπόμνημα (κάτω αριστερά) όπου αναγράφονται οι πηγές συλλογής των δεδομένων, βάσει των οποίων σχεδιάστηκαν οι χάρτες (Friendly, 2007). Συγκρίνοντας τους εν λόγω χάρτες, ο Guerry διαπίστωσε ότι:

- υπήρχε σημαντική διαφορά στα επίπεδα μόρφωσης στις διάφορες περιοχές της γαλλικής επικράτειας, με το βορειοανατολικό τμήμα της χώρας να παρουσιάζει το υψηλότερο μορφωτικό επίπεδο,

- οι περιοχές με αυξημένα ποσοστά εγκλημάτων κατά της περιουσίας παρουσίαζαν χαμηλά ποσοστά εγκλημάτων κατά προσώπων και
- οι κάτοικοι των περιοχών με το υψηλότερο ποσοστό εγκλημάτων κατά της περιουσίας παρουσίαζαν υψηλότερο μορφωτικό επίπεδο.

Source gallica.bnf.fr / Bibliothèque nationale de France

Εικόνα 1: Η χαρτογράφηση των Balbi και Guerry για την καταγραφή της σχέσης μεταξύ του μορφωτικού επιπέδου και του βίαιου εγκλήματος στη γαλλική επικράτεια των αρχών του 19^{ου} αιώνα – Πηγή: <https://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b53093802z/f1.highres>

Πάντως, ενώ τα αποτελέσματα σχετικά με το μορφωτικό επίπεδο στις γεωγραφικές περιοχές δεν αποτέλεσαν έκπληξη, τα υπόλοιπα αποτελέσματα έρχονταν σε αντίθεση με την επικρατούσα αντίληψη εκείνης της εποχής, σύμφωνα με την οποία η εγκληματικότητα σχετιζόταν με το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο. Η εξήγηση κατά τον Guerry ήταν ότι οι αστικές,

βιομηχανικές, βόρειες περιοχές που ήταν πλουσιότερες είχαν περισσότερα εγκλήματα (διαρρήξεις, κλοπές) κατά της περιουσίας (ιδιοκτησίας), λόγω ακριβώς της διαθεσιμότητας περισσότερων αγαθών. Απέδωσε, δηλαδή, τα υψηλότερα ποσοστά εγκλημάτων κατά της ιδιοκτησίας στις περισσότερες ευκαιρίες των δραστών (Hagan, 2008: 109). Πολλοί ερευνητές θεωρούν την εξήγηση που έδωσε ο Guerry επιφανειακή, καθώς εκτιμούσαν πως δεν ενδιαφερόταν να αναπτύξει ή να τεκμηριώσει μια θεωρία που θα ερχόταν σε αντίθεση με τις επικρατούσες αντιλήψεις (Oberschall, 1989).

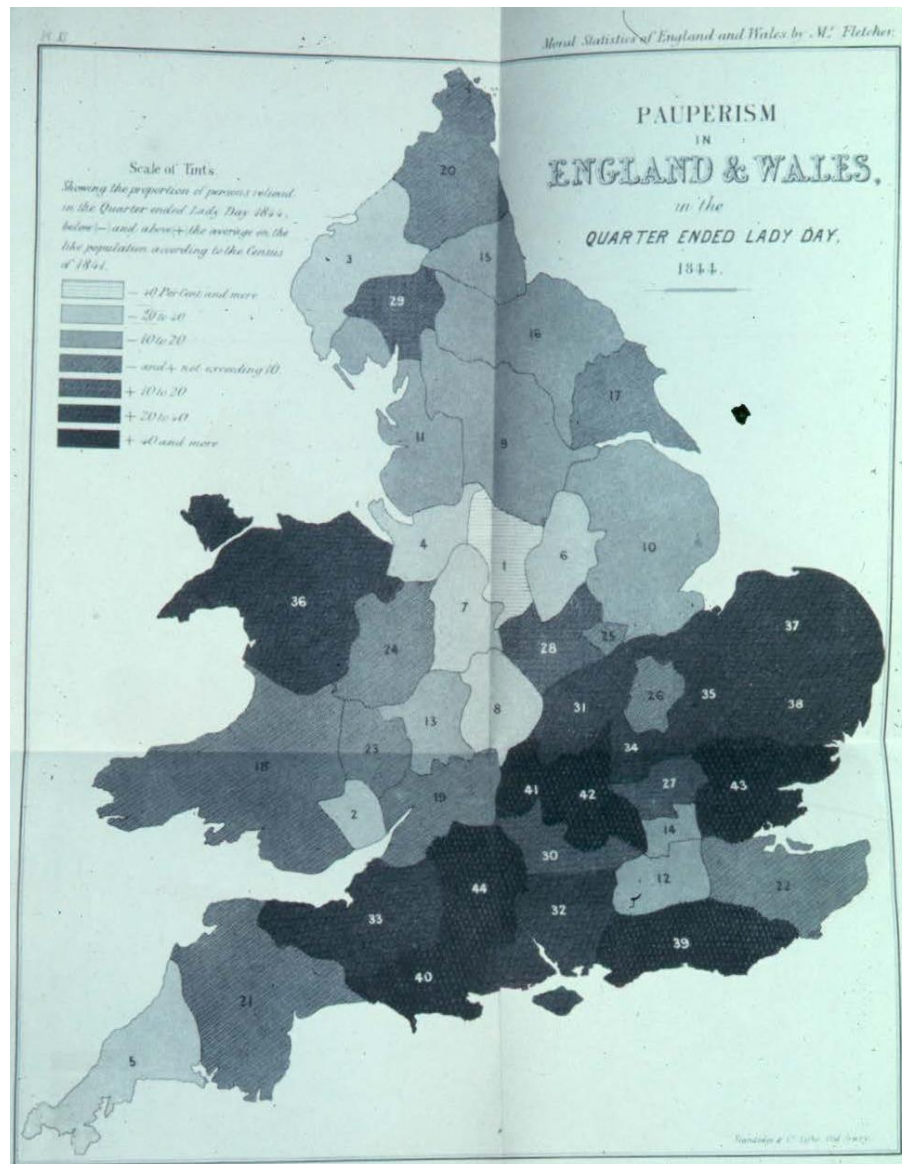
Το θεωρητικό κενό που άφησε ο Guerry στις εκτιμήσεις του προσπάθησε να καλύψει, λίγο αργότερα, ο Βέλγος αστρονόμος και στατιστικολόγος Lambert-Adolphe Quételet. Ο τελευταίος, κατά τη διετία 1831 – 1832, δημοσίευσε, ανεξάρτητα, τρεις χάρτες που σχετίζονταν με τη θεματολογία με την οποία είχε ασχοληθεί ήδη ο Guerry, αλλά, χωρικά, τα δεδομένα του αναφέρονταν σε μεγαλύτερες περιοχές. Ο Quételet, δια της χαρτογράφησης, εξέτασε συσχετίσεις μεταξύ κοινωνικών και περιβαλλοντικών παραγόντων και του τύπου των αδικημάτων (Weisburd & McEwen, 1997: 5), ενώ διατύπωσε και το λεγόμενο «θερμικό νόμο της εγκληματικότητας για να εξηγήσει τις διαφοροποιήσεις των εγκλημάτων ανάλογα με την περιοχή στην οποία τελούνταν» (Ζαραφονίτου, 2004: 54-55). Ο Quételet για την εξήγηση της εγκληματικότητας και γενικότερα των κοινωνικών συμπεριφορών χρησιμοποίησε εργαλεία της στατιστικής επιστήμης που τύγχαναν εφαρμογής στην αστρονομία, βασιζόμενος στην πεποίθηση ότι οι συγκεντρώσεις δεδομένων παρέχουν στατιστική σταθερότητα και υποθέτοντας ότι δεν υπάρχει καμία αλλαγή σε καμία από τις υποκείμενες αιτιώδεις σχέσεις. Όπως δε ανέφερε: «Όσο μεγαλύτερος είναι ο αριθμός των ατόμων που παρατηρούνται, τόσο περισσότερες ατομικές ιδιαιτερότητες, φυσικές ή ηθικές, εξαλείφονται και επιτρέπουν στα γενικά δεδομένα, από τα οποία υπάρχει και διατηρείται η κοινωνία, να κυριαρχούν». Παράλληλα στις θεωρητικές του αναζητήσεις εισήγαγε την έννοια του «μέσου ανθρώπου» και μελέτησε την επίδραση που έχουν στο έγκλημα οι διάφοροι παράγοντες και τα χαρακτηριστικά της κοινωνίας (Stigler, 1986).

Ο Quételet θεωρούσε ότι κάθε έθνος διαθέτει έναν «προϋπολογισμό εγκλήματος», του οποίου το μέγεθος δεν μεταβάλλεται σημαντικά από τη μια χρονιά στην άλλη (Ζαραφονίτου, 2004: 48). Ισχυριζόταν ότι η αξιοσημείωτη αυτή συνέπεια, με την οποία τα εγκλήματα εμφανίζονται ετησίως και ποικίλουν σε σχέση με την ηλικία, το φύλο, τις οικονομικές συνθήκες, και άλλες κοινωνικές μεταβλητές, αποδυναμώνει τον ισχυρισμό ότι το έγκλημα είναι αποκλειστικά θέμα ατομικής επιλογής. Σε σχετική δημοσίευσή του δε, το 1835 (μεταφράστηκε στα Αγγλικά το 1842), υποστήριξε ότι: «Μπορούμε να υπολογίσουμε εκ των προτέρων πόσα άτομα θα λερώσουν τα χέρια τους με το αίμα των συναδέλφων τους, πόσα θα γίνουν απατεώνες, πόσα θα φυλακιστούν, σχεδόν με τον ίδιο τρόπο που μπορούμε να μετρήσουμε εκ των προτέρων τις γεννήσεις και τους θανάτους που θα συμβούν ... Η κοινωνία φέρει μέσα της, κατά μια άποψη, τους σπόρους όλων των εγκλημάτων που πρόκειται να διαπραχθούν, μαζί με τις απαιτούμενες διευκολύνσεις για την ανάπτυξή τους» (Hagan, 2008: 108).

Όμως, σε μια εποχή όπου ο βιολογικός θετικισμός αποτελούσε τη βάση του επεξηγηματικού πλαισίου γύρω από το εγκληματικό φαινόμενο, η πρωτοποριακή εργασία του Quételet, όσον

Παραδοτέο 1.2. Criminal policy report

αφορά την ανάλυση (μέσω της χαρτογράφησης) και την αιτιολόγηση της γεωγραφικής κατανομής του εγκλήματος, δεν έτυχε αποδοχής από τους συγχρόνους του, κυρίως εξαιτίας των «αιρετικών» απόψεών του περί ευθύνης της κοινωνίας, οι οποίες θεωρήθηκαν προκλητικές (Beirne, 1993: 92).

Εικόνα 2. Δείγμα της χαρτογράφησης του Fletcher του 1844 – Πηγή:

<http://www.geog.ucsb.edu/~kclarke/Geography183/Lecture04.pdf>

Την ίδια τύχη φαίνεται ότι είχαν και εργασίες άλλων επιστημόνων που υιοθέτησαν τη μεθοδολογία της Γαλλοβελγικής Χαρτογραφικής Σχολής. Για παράδειγμα, ο Joseph Fletcher,

Άγγλος δικηγόρος και επίτιμος γραμματέας της *Statistical Society of London*, αρχικά ενδιαφέρθηκε να προσδιορίσει τις επιπτώσεις της «χριστιανικής εκπαίδευσης» στα ποσοστά εγκληματικότητας στην Αγγλία και Ουαλία, αλλά κατέληξε να μελετά τις επιδράσεις στην εγκληματικότητα εξετάζοντας μια μεγάλη ποικιλία μεταβλητών, όπως: τη φτώχεια (Εικόνα 2), την αστικοποίηση, την εκβιομηχάνιση, το κόστος των τροφίμων, την εκπαίδευση, τον τύπο του εγκλήματος, τις φυλές και τον αριθμό των νόθων τέκνων (*bastardy*), παρουσιάζοντας την κατανομή τους ανά κομητεία. Οι θέσεις του Fletcher ήταν συχνά δύσκολο να παρακολουθηθούν και τα συμπεράσματά του σπάνια ήταν διανυγή. Ωστόσο, χαρτογράφησε στατιστικά τις κοινωνικές συνθήκες στην Αγγλία και την Ουαλία στα μέσα του δέκατου ένατου αιώνα, κατασκευάζοντας μοντέλα για την κοινωνιολογική διερεύνηση του εγκλήματος και δημιουργώντας για τους ιστορικούς ένα πολύτιμο αρχείο δεδομένων. Επιπλέον, χρησιμοποίησε στατιστικά στοιχεία αναφερόμενα στην εγκληματικότητα για να ελέγξει θεωρίες σχετικές με τις αιτίες του εγκλήματος και να προτείνει νέες (Rafter, 2009: 278).

Πάντως, σύμφωνα με τον Robinson (1982: 170): «*Παρόλο που οι θεματικοί χάρτες των ηθικής φύσεως στατιστικών*⁸⁶ *τον 19ο αιώνα εξακολουθούσαν να κατασκευάζονται (στη δεκαετία του 1860), η περίοδος της άνθησής τους είχε παρέλθει. Η μεταγενέστερη προσοχή φαίνεται να προσανατολίστηκε περισσότερο στην κοινωνιολογική ερμηνεία και απομακρύνθηκε από τη γεωγραφική προσέγγιση. Κατά μία έννοια, αυτό αντανάκλα μια πολύ μεγάλη ανησυχία για τις προκλητικές ιδέες της “κοινωνικής φυσικής” του Quételet και μια σημαντική μείωση του ενδιαφέροντος για τις έρευνες γεωγραφικών διαφορών, όπως αυτές των Dupin, Guerry και Fletcher*».

4.1.2 Η ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΣΗ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΤΟΥ ΣΙΚΑΓΟ

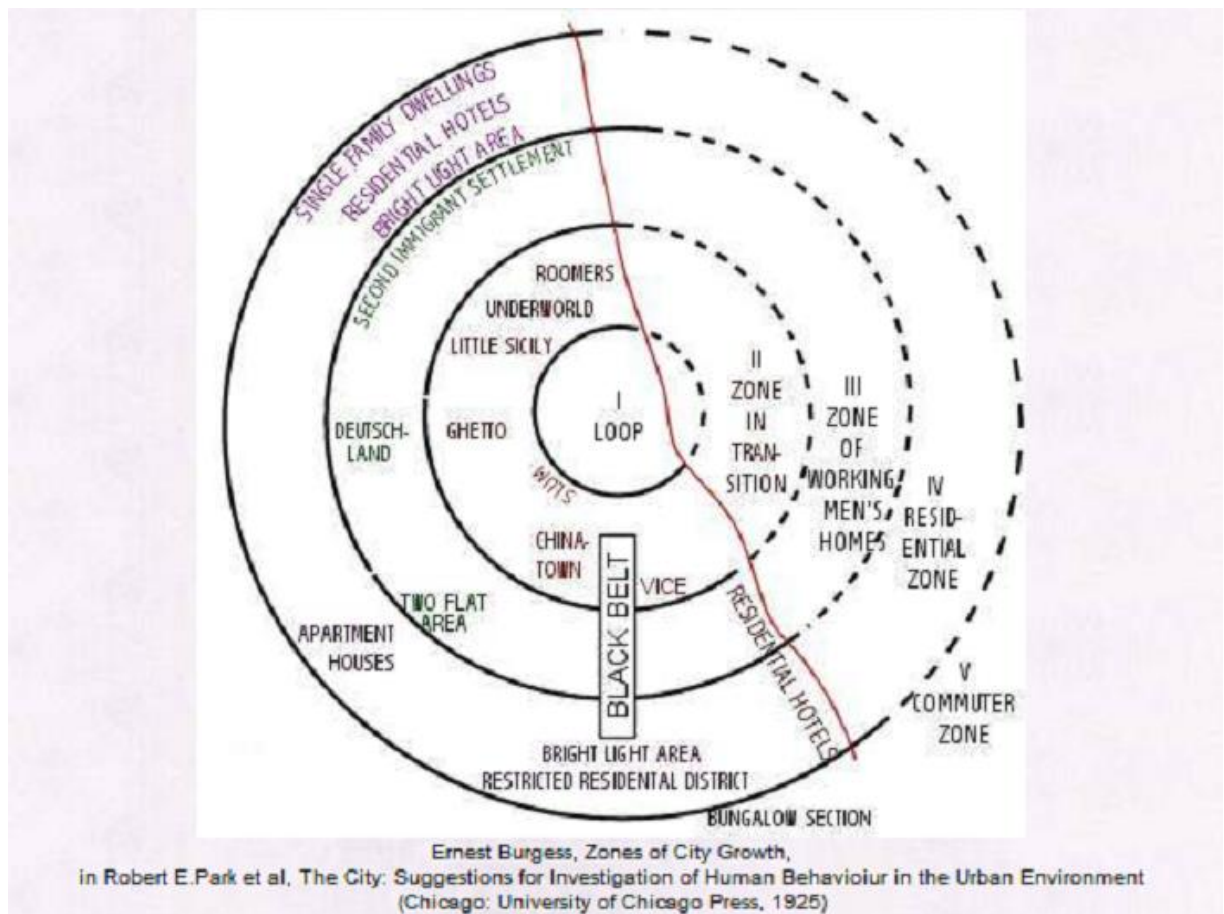
Η δεύτερη περίοδος, όσον αφορά τη χαρτογράφηση του εγκλήματος, συντελείται στις ΗΠΑ. Κάποιοι ερευνητές θεωρούν ότι η πρώτη χαρτογράφηση του εγκλήματος στις ΗΠΑ σημειώθηκε σε αστυνομικό τμήμα της Νέας Υόρκης, αρχής γενομένης το έτος 1900, όταν οι επικεφαλής αξιωματικοί αποφάσισαν να επισημαίνουν σε χάρτη, που εμφάνιζε την περιοχή δικαιοδοσίας του τμήματός τους, τα σημεία με εγκληματικά συμβάντα. Ο χάρτης είχε τοποθετηθεί σε τοίχο και η επισήμανση γινόταν δια της χρήσης καρφίδων (καρφιτσών) με χρωματιστές κεφαλές. Κάθε χρώμα αντιστοιχούσε σε συγκεκριμένο είδος εγκλήματος. Στην πραγματικότητα, η μορφή αυτή χαρτογράφησης είχε περισσότερο ενημερωτικό χαρακτήρα, καθώς έδινε εποπτική εικόνα για την πυκνότητα και την κατανομή του εγκλήματος στην περιοχή δικαιοδοσίας. Βοηθούσε δε τους επικεφαλής, παρά τις όποιες αστοχίες λόγω της αδυναμίας παρακολούθησης της χρονικής παραμέτρου, να λαμβάνουν αποφάσεις σχετικά με τις περιοχές που έχριζαν αυξημένης επιτήρησης (π.χ. με περισσότερες και πυκνότερες περιπολίες) και εφαρμογής προγραμμάτων για την πρόληψη του εγκλήματος. Ύστερα από λίγο καιρό, πάντως, η πληθώρα των περιστατικών κατέστησε δύσχρηστη ακόμα και την εποπτεία

⁸⁶ Τα ηθικής φύσεως στατιστικά επεξεργάζονται δεδομένα που θεωρούνται ως ενδεικτικά της «κοινωνικής παθολογίας» π.χ. εγκλήματα εναντίον προσώπων και περιουσιακών στοιχείων, αναλφαβητισμός, αυτοκτονίες, παρανομίες, αμβλώσεις, διαζύγια, πορνεία, αναλφαβητισμός, φτώχεια κτλ
Παραδοτέο 1.2. Criminal policy report

του χάρτη, λόγω του μεγάλου αριθμού των καρφίδων σε αυτόν και τη σύγχυση που προκαλούσε η ανάμιξη των χρωμάτων από τις κεφαλές των καρφίδων (Harriss, 1999: 1-3).

Για την πλειονότητα των ερευνητών, όμως, η πρώτη χαρτογράφηση του εγκλήματος στις ΗΠΑ συντελείται, κατά βάση, την τρίτη δεκαετία του 20^{ου} αιώνα, στα πλαίσια των ερευνών της Οικολογικής Σχολής του Σικάγο, αναφορικά με την ερμηνεία των παραβατικών συμπεριφορών και των εγκληματικών δραστηριοτήτων στο αστιακό περιβάλλον των αμερικανικών μεγαλουπόλεων. Μια ομάδα κοινωνιολόγων του Πανεπιστημίου του Σικάγου, με επικεφαλής τον Robert Park, εξέφρασαν την άποψη ότι η ανθρώπινη συμπεριφορά είναι προϊόν περισσότερο κοινωνικών και λιγότερο ατομικών, ψυχολογικών ή βιολογικών παραγόντων. Προκειμένου, λοιπόν, να εξετάσουν τα χαρακτηριστικά του αστιακού περιβάλλοντος για να εξηγήσουν το πρόβλημα της εγκληματικότητας, ανέπτυξαν σύνθετους χάρτες στους οποίους χαρτογραφήθηκε τόσο το έγκλημα όσο και άλλα κοινωνικά χαρακτηριστικά σε γειτονίες της πόλης του Σικάγου (Santos, 2017: 13-14).

Τη βάση για τη σύνθεση των χαρτών αποτέλεσε το περίφημο «μοντέλο των ομόκεντρων ζωνών» του Burgess. Η χαρτογράφηση του εγκλήματος ήταν μια θεωρητική συνιστώσα στην ανάπτυξη αυτού του μοντέλου. Το εν λόγω μοντέλο υποστηρίζει ότι στο αστιακό περιβάλλον γύρω από μια κεντρική επιχειρηματική περιοχή σχηματίζονται διαφορετικοί τύποι ζωνών (περιοχές με διαφορετικές χρήσεις γης) και ορισμένες από αυτές τις ζώνες παρουσίαζαν υψηλά ποσοστά εγκληματικότητας και αταξίας. Σύμφωνα με αυτό, το Σικάγο, καθώς και οι περισσότερες αμερικανικές πόλεις, θα μπορούσαν να διαιρεθούν, όπως ενδεικτικά απεικονίζεται στην Εικόνα 3, σε 5 ομόκεντρες ζώνες: Στην *εσωτερική κυκλική ζώνη*, η οποία αποτελεί το εμπορικό κέντρο της πόλης και συγκεντρώνει την πλειονότητα των εμπορικών, διοικητικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων. Η παραπάνω περιοχή περιβάλλεται από τη *δεύτερη ζώνη*, την πιο υποβαθμισμένη, η οποία ονομαζόταν *μεταβατική ζώνη*. Η χρήση γης σε αυτή τη ζώνη είναι μικτή, με τις παλαιές και υποβαθμισμένες κατοικίες, στις οποίες διαμένουν τα χαμηλά κοινωνικά στρώματα, να παραχωρούν τη θέση τους στις βιομηχανίες ή τις επιχειρήσεις. Ακολουθεί η *τρίτη ζώνη*, αυτή των κατοικιών των εργαζομένων, στην οποία κατοικούν οι εργάτες της βιομηχανίας που κατάφεραν να εγκατασταθούν εκτός της μεταβατικής ζώνης. Η *τέταρτη ζώνη*, η οποία συνδέεται με μεγάλο κόστος μετακίνησης στους τόπους εργασίας, περιλαμβάνει υψηλότερης ποιότητας και ακριβότερες κατοικίες και διαμερίσματα και επομένως σε αυτή διαμένουν οικονομικά εύρωστοι πολίτες. Τέλος, την *πέμπτη ζώνη* αποτελούν τα προάστια και οι πόλεις-δορυφόροι. Πρόκειται για μια ζώνη που μπορεί να υποδεχθεί αυτούς που έχουν την ευχέρεια να διαφοροποιήσουν εντελώς τον τόπο διαμονής τους από τον τόπο εργασίας τους, ενώ το κόστος μετακίνησης γι αυτούς είναι το υψηλότερο σε σύγκριση με τις άλλες ζώνες (Ζαραφονίτου, 2004: 139-140· Φουστέρης, 1996).

Εικόνα 3. Το «μοντέλο των ομόκεντρων ζωνών» του Burgess για το Σικάγο – Πηγή:

<http://artsweb.bham.ac.uk/CitySites/thesouthside/section05.htm>

Επιπρόσθετα, ο Park εστιάζοντας στα μορφολογικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά των περιοχών της πόλης παρατήρησε μια τάση ομαδοποίησης μεταξύ των ατόμων που κατοικούσαν σε μια ορισμένη γεωγραφική περιοχή, καθώς και τη δημιουργία σχέσεων συμβίωσης των παραπάνω ατόμων με την εδαφική τους περιοχή (Hagan 1990: 165). Εντόπισε, λοιπόν, φυσικές περιοχές, αντίστοιχες με αυτές των φυτών και των ζώων, στις οποίες είχαν αναπτυχθεί εθνικές ή φυλετικές κοινότητες, όπως η «Κινέζικη πόλη» (Chinatown), η «Μικρή Σικελία» (Little Sicily), η «Μαύρη ζώνη» (Black belt), όπως και φυσικές περιοχές που κατοικούσαν άτομα ιδίου κοινωνικοοικονομικού επιπέδου (Χάιδου, 1996: 133).

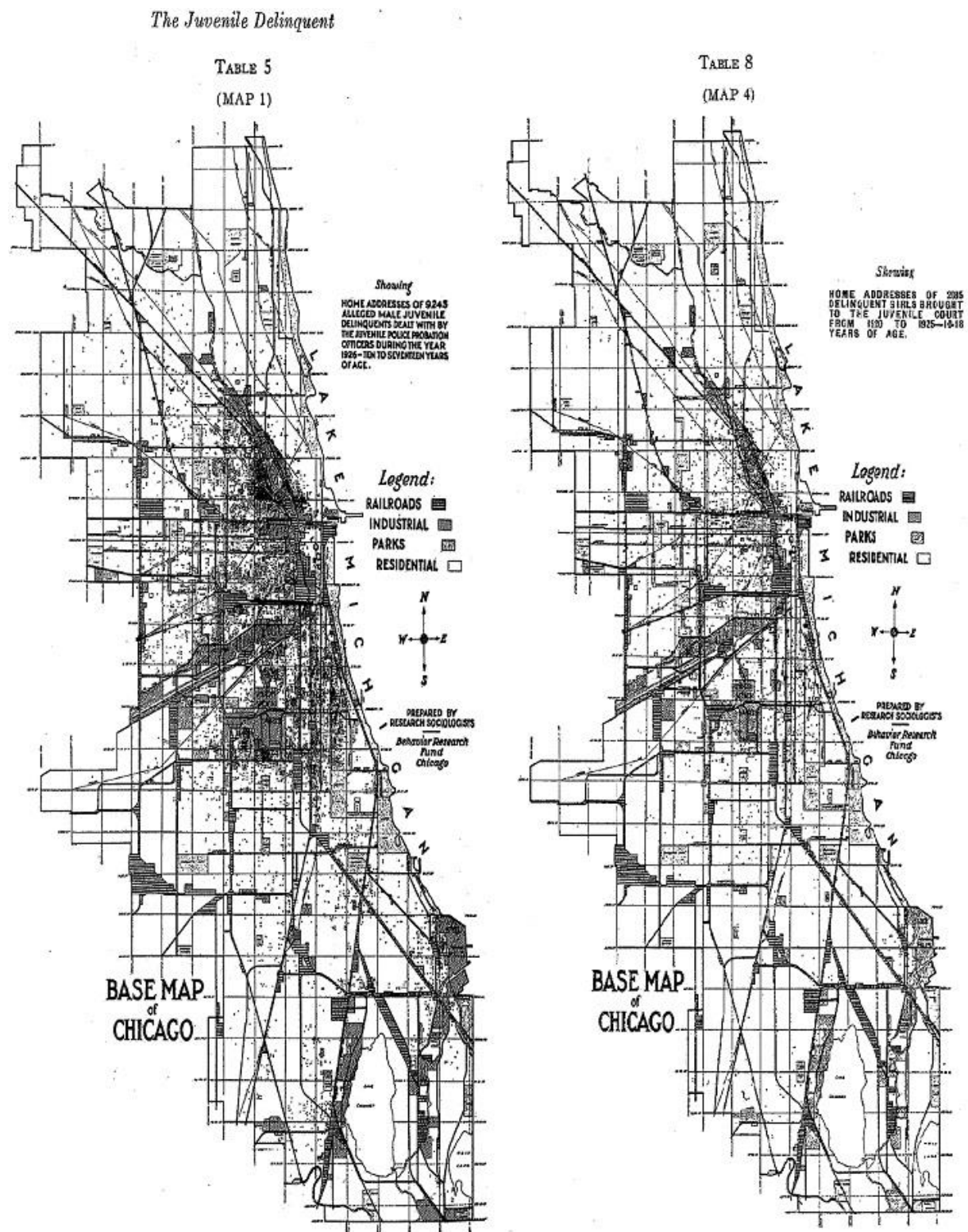
Το χαρτογραφικό υπόβαθρο της θεωρίας των ομόκεντρων κύκλων (Εικόνα 3), η οποία διαμορφώθηκε από τους Park και Burgess, χρησιμοποιήθηκε από τον Frederic Thrasher, το 1927, σε μελέτη τους που αφορούσε τις συμμορίες του Σικάγου. Όπως διαπιστώθηκε, από την τοποθέτηση στο χάρτη των σημείων διαμονής και δράσης 1.313 συμμοριών, με συνολικά περίπου 25.000 μέλη, η μεγάλη συγκέντρωση συμμοριών υπήρχε στις περιοχές που άνηκαν στη μεταβατική ζώνη και ιδιαιτέρως μεταξύ των εμπορικών κέντρων, σε χώρους γύρω από Παραδοτέο 1.2. Criminal policy report

βιομηχανίες, καθώς και σε περιοχές που είχαν αναπτυχθεί εθνικές ή φυλετικές κοινότητες (Dimitriadis, 1996). Επρόκειτο για περιβαλλοντικά υποβαθμισμένες περιοχές, με ανύπαρκτο κοινωνικό έλεγχο και με έντονα στοιχεία κοινωνικής αποδιοργάνωσης.

Στο μοντέλο των ομόκεντρων κύκλων βασίστηκε και η μελέτη των Clifford Shaw και Earl Myers, η οποία πραγματοποιήθηκε την ίδια περίοδο και εξέταζε τη νεανική παραβατικότητα στην πόλη του Σικάγου. Διαπιστώθηκε ότι οι περιοχές με τα υψηλότερα ποσοστά εγκληματικότητας ήταν αυτές γύρω από το κέντρο της πόλης που παρουσίαζαν χαρακτηριστικά κοινωνικής αποδιοργάνωσης. Η κοινωνική αποδιοργάνωση, σύμφωνα με τους μελετητές, θεμελιώνει το συσχετισμό της εγκληματικότητας με τη γεωγραφική κατανομή της (Ζαραφωνίτου, 2004: 140-141).

Στην Εικόνα 4 παρουσιάζονται δύο χαρακτηριστικοί χάρτες που ανακτήθηκαν από την ανωτέρω μελέτη. Στο χάρτη αριστερά (MAP 1) απεικονίζονται στικτά, με κουκίδες (dots), οι διευθύνσεις διαμονής όλων των ανήλικων αγοριών, ηλικίας 10 έως 17 ετών, που σύμφωνα με τα αρχεία της αστυνομικής αρχής υπήρξαν παραβάτες στο Σικάγο κατά το έτος 1926, ενώ στον χάρτη δεξιά απεικονίζονται οι διευθύνσεις κατοικίας ανήλικων κοριτσιών, ηλικίας 10 έως 18 ετών που προσήχθησαν στο δικαστήριο ανηλίκων του Σικάγου κατά τα έτη 1920 έως 1925 (Shaw & Myers, 1929: 653, 656).

Σε δύο χάρτες, λοιπόν, που μοιάζουν να έχουν δημιουργηθεί με εφαρμογές συγχρόνων υπολογιστών, ενώ κατασκευάστηκαν με το χέρι, σημειώθηκαν πάνω από έντεκα χιλιάδες κουκίδες (9.243 στο χάρτη των αγοριών και 2.085 στο χάρτη των κοριτσιών), η κατανομή των οποίων καταδεικνύει πως οι νεαροί παραβάτες (αγόρια και κορίτσια) διέμεναν, στη συντριπτική τους πλειονότητα, σε περιοχές της *δεύτερης ζώνης*, σε περιοχές που τις χαρακτήριζε «έντονη φυσική υποβάθμιση, φτώχεια και κοινωνική αποδιοργάνωση», καθώς και σε περιοχές εθνικών ή φυλετικών κοινοτήτων με επίσης έντονη την κοινωνική αποδιοργάνωση (Shaw & Myers, 1929: 652).

Εικόνα 4. Χάρτες νεανικής παραβατικότητας στο Σικάγο της δεκαετίας του 1920 – Πηγή:

https://homicide.northwestern.edu/docs_fk/homicide/ICS/ICS.14.pdf (σελ.653, 656)

Ωστόσο, η αξιοπιστία των παραπάνω ερευνών, αμφισβητήθηκε, καθώς τονίστηκε ότι οι ερευνητές «στηρίχθηκαν στους επίσημους δείκτες και ορισμούς εγκλημάτων, στοιχεία που θεώρησαν ότι αποτελούσαν αληθινή καταγραφή της πραγματικότητας . Επιπλέον, δεν αντέκρουσαν, με επαληθευμένα ερευνητικά στοιχεία, τα δεδομένα που αφορούσαν υψηλούς δείκτες εγκληματικότητας σε οργανωμένες περιοχές ή αντίθετα χαμηλούς δείκτες σε αποδιοργανωμένες» (Σπινέλλη 2014: 245).

Πάντως, το ενδιαφέρον για τους οικολογικούς συσχετισμούς του εγκλήματος και την εξέταση των χωρικών πτυχών του φαίνεται να ξεθωιάζει στους Αμερικανούς εγκληματολόγους της δεκαετίας του 1930. Η θέση του Shaw (1929: 5), πως η μελέτη της νεανικής παραβατικότητας αναγκαστικά θα πρέπει να ξεκινά με μια μελέτη της γεωγραφικής θέσης φαίνεται ότι ήταν πολύ πρωτοποριακή για την εποχή που διατυπώθηκε και δεν έγινε δεκτή από τους διαδόχους του. Η νέα γενιά ερευνητών μετατόπισε το ενδιαφέρον της «στα στοιχεία κοινωνικής αποδιοργάνωσης και στις επιπτώσεις τους στην ατομική προδιάθεση για εγκληματικότητα (individual predisposition to criminality)». Δηλαδή προσπάθησε να εξηγήσει γιατί στις κοινωνικά αποδιοργανωμένες περιοχές είτε έξω από αυτές κάποια άτομα επιλέγουν να διαπράττουν εγκλήματα ενώ άλλα όχι; Αυτή η ερώτηση «δεν απαιτούσε εξέταση της γεωγραφικής θέσης των εγκλημάτων, αλλά μάλλον οδήγησε τους ερευνητές να επικεντρωθούν στα κίνητρα των παραβατών». Ένας άλλος λόγος που ίσως συνέβαλε σημαντικά σε αυτή τη μετατόπιση του ερευνητικού ενδιαφέροντος είναι και το γεγονός ότι, σε μια εποχή που δεν είχαν εφευρεθεί οι υπολογιστές, η κουραστική και δύσκολη διαδικασία της χαρτογράφησης ήταν πολύ περιορισμένη και επομένως δε θα μπορούσε να προσφέρει νέες και σημαντικές προγνώσεις στην έρευνα για το έγκλημα (Weisburd & McEwen, 1997: 8).

4.1.3 Η ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΣΗ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ GIS ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑΣ

Η ιδέα της αυτοματοποιημένης χαρτογράφησης εισάγεται από τους γεωγράφους πολύ νωρίς τη δεκαετία του 1960, από τα πολύ πρώιμα στάδια ανάπτυξης των υπολογιστικών συστημάτων, όταν εμφανίστηκαν τα πρώτα προγράμματα λογισμικού χωρικής ανάλυσης και ιδιαιτέρως αυτό που έφερε την ονομασία «Συστήματα Γεωγραφικών Πληροφοριών» (Geographic Information Systems, GIS). Το GIS δημιουργήθηκε για να υποστηρίξει εφαρμογές χρήσης γης στον Καναδά, όμως δεν άργησε να αναπτυχθεί ως αυτόνομος κλάδος και να εφαρμοστεί αρχικά από τον στρατό των ΗΠΑ και αργότερα, τη δεκαετία του 1970, από τους εθνικούς οργανισμούς χαρτογράφησης διαφόρων χωρών, με στόχο την αυτοματοποίηση της χαρτογραφικής τους σχεδίασης (Chainey & Ratcliffe, 2005: 2).

Στα τέλη της δεκαετίας, η αυτοματοποιημένη χαρτογράφηση εφαρμόστηκε και για την παραγωγή χαρτών εγκληματικότητας. Σε αυτή την περίοδο οι χάρτες ήταν στατικοί. Ειδικότερα, κάθε χάρτης αντιστοιχούσε σε ένα ορισμένο έγκλημα, σε καθορισμένη περιοχή μιας πόλης και για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα (π.χ. κάποιος από τους πρώτους αυτοματοποιημένους χάρτες – αν όχι ο πρώτος – κατέγραφε τις κλοπές αυτοκινήτων στην ένατη συνοικία του St. Louis το 1967). Τα οικοδομικά τετράγωνα της πόλης παρουσιάζονταν, συνήθως, με στικτά

σύμβολα ή με χρωματικές αποχρώσεις που αντιστοιχούσαν στον αριθμό των περιστατικών τα οποία είχαν καταγραφεί σε κάθε οικοδομικό τετράγωνο. Οι παραγόμενοι χάρτες έτυχαν εφαρμογής από τους φορείς του επίσημου κοινωνικού ελέγχου, καθώς θεωρήθηκε ότι αυτοί προσέφεραν τη δυνατότητα υπολογισμού της κατανομής των αστυνομικών πόρων με πιο αποδοτικούς και αποτελεσματικούς τρόπους (Weisburd & McEwen, 1997: 8, 11).

Παράλληλα, από τα τέλη της δεκαετίας του 1960 έως τις αρχές της δεκαετίας του 1980, μια ομάδα ερευνητών στην Αγγλία, τον Καναδά και τις Ηνωμένες Πολιτείες μετατόπισαν το επίκεντρο της μελέτης του εγκλήματος, μακριά από αυτό που εξέταζε η «παραδοσιακή» Εγκληματολογία (δηλαδή στο άτομο και τους παράγοντες που σχετίζονται με την εκδήλωση εγκληματικής συμπεριφοράς), προς το εγκληματικό γεγονός και το πλαίσιο του, συμπεριλαμβανομένου του φυσικού και κοινωνικού περιβάλλοντος που δημιουργεί ευκαιρίες για εγκλήματα (Santos, 2017: 14). Αυτή η επικέντρωση στο εγκληματικό συμβάν απαίτησε την ανάλυση σε μικροεπίπεδο τόσο του εγκλήματος όσο και της εγκληματικής συμπεριφοράς, με αποτέλεσμα τη δημοσίευση εργασιών αναφορικά με τα πρότυπα κίνησης των παραβατών και τους τρόπους με τους οποίους η χωρική διαμόρφωση του εγκλήματος συνδέεται με το άμεσο φυσικό περιβάλλον. Από τα μέσα της δεκαετίας του 1970, στη μελέτη του εγκλήματος ως διακριτού γεγονότος και στην ανάλυση της τοποθεσίας τέλεσής του, προκειμένου να προσδιοριστεί πού, πότε και πώς αυτό συνέβη, πρωτοστάτησαν οι Καναδοί εγκληματολόγοι Patricia και Paul Brantingham (La Vigne & Groff, 2001: 205).

Όπως σημειώνουν οι Brantingham, σε κάθε έγκλημα υπάρχουν τέσσερις διαστάσεις:

- μια νομική διάσταση (ένας νόμος παραβιάζεται),
- η διάσταση του θύματος (κάποιος ή κάτι στοχοποιήθηκε),
- η διάσταση του δράστη (κάποιος τέλεσε το έγκλημα) και
- η χωρική διάσταση (κάπου συνέβη).

Οι ανωτέρω, δηλαδή, καθόρισαν τη χωρική διάσταση ως ένα μέρος στο χώρο και το χρόνο όπου συμβαίνει ένα αδίκημα. Ο χώρος και ο χρόνος, επομένως, αποτελούν συστατικά της «εξίσωσης του εγκλήματος» που θα πρέπει να χαρτογραφηθούν. Εάν το έγκλημα ήταν ένα τυχαίο περιστατικό, θα είχε την ίδια πιθανότητα να συμβεί οπουδήποτε, ανά πάσα στιγμή. Τότε δεν θα είχε νόημα η χαρτογράφηση της εγκληματικής δραστηριότητας (Chainey & Ratcliffe, 2005: 79).

Η θεωρία του εγκληματικού μοτίβου (crime pattern theory, CPT), που ανέπτυξαν οι Brantingham & Brantingham (1981), εστιάζει στο χώρο τέλεσης της παραβατικής πράξης. Για την CPT κάθε έγκλημα συμβαίνει σε συγκεκριμένο χώρο και αυτός ο χώρος μπορεί να χαρτογραφηθεί και να αναλυθεί. Κάθε έγκλημα συμβαίνει σε συγκεκριμένο χώρο και αυτός ο χώρος μπορεί να χαρτογραφηθεί και να αναλυθεί. Καθώς η αλληλεπίδραση δράστη και στόχου διαθέτει μια έμφυτη χωρική διάσταση, μια χρήσιμη σύγκλιση της θεωρίας περί καθημερινών δραστηριοτήτων και της θεωρίας ορθολογικής επιλογής μπορεί να εντοπιστεί στο πεδίο της

θεωρίας εγκληματικού προτύπου. Αυτό βοηθά να φέρει τις δύο περιοχές, αυτόν της χωρικής κατανομής του δράστη (offender spatial distribution) και αυτόν της χωρικής κατανομής της παράβασης (offence spatial distribution), μαζί, εξετάζοντας τη «σχέση του αδικήματος με τη συνήθη χρήση του χώρου από το δράστη». Η CPT δέχεται ότι οι επίδοξοι δράστες επηρεάζονται από τις καθημερινές τους δραστηριότητες και τις συνήθειές τους, έτσι που, όταν αναζητούν κάποια ευκαιρία για διάπραξη εγκλήματος, στρέφονται σε περιοχές που είναι γνωστές σε αυτούς, ενώ στις καθημερινές τους δραστηριότητες παρακολουθούν στόχους που δεν φυλάσσονται ή δεν εποπτεύονται επαρκώς (Chainey & Ratcliffe, 2005: 96–97).

Στην ίδια κατεύθυνση, βρίσκεται και η θεωρία των Αμερικανών εγκληματολόγων Lawrence Cohen και Marcus Felson, περί καθημερινών δραστηριοτήτων (routine activities theory, RAT). Η παραπάνω θεωρία, που αναπτύχθηκε στα τέλη της δεκαετίας του 1970, περιγράφει το πως οι καθημερινές δραστηριότητες επηρεάζουν το έγκλημα, αποσκοπώντας στη δημιουργία ενός μοντέλου πρόβλεψης εγκλημάτων. Σύμφωνα με τη RAT, για να συμβεί ένα έγκλημα, τρία πράγματα πρέπει να συμπίπτουν στον ίδιο τόπο και χρόνο: Να υπάρχει κάποιος δράστης με κίνητρο, ένας κατάλληλος στόχος και η απουσία ενός κατάλληλου φύλακα. «Λόγω της σταθερότητας στις συνήθειές μας, πρέπει να είμαστε σε θέση να προβλέψουμε το έγκλημα», υποστήριξαν οι Cohen και Felson. Επισήμαναν δε ότι «*Η χωρική και χρονική διάρθρωση των συνήθων νόμιμων δραστηριοτήτων διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στον καθορισμό της θέσης, του τύπου και της ποσότητας των παράνομων πράξεων που συμβαίνουν σε μια δεδομένη κοινωνία ή κοινότητα*» (Cohen & Felson, 1979).

Η παραπάνω ομάδα ερευνητών ήταν αυτή που ανανέωσε το ενδιαφέρον για τη μελέτη των περιβαλλοντικών διαστάσεων του εγκλήματος. Όπως αναφέρουν οι Ζαραφονίτου & Χρυσόχοου (2015: 21), όσον αφορά στην προσέγγιση του βασικού πλαισίου μελέτης της Περιβαλλοντικής Εγκληματολογίας, «*Η σύγχρονη προσέγγιση της αστυνομικής Εγκληματολογίας αξιοποιεί σε σημαντικό βαθμό τις περιβαλλοντικές διαστάσεις του φαινομένου Η περιβαλλοντική Εγκληματολογία θέτει το πλαίσιο μελέτης σύμφωνα με το οποίο “Τα εγκληματικά περιστατικά πρέπει να γίνονται κατανοητά ως η συνισταμένη των δραστών, θυμάτων ή εγκληματικών στόχων και νόμων σε ειδικά περιβάλλοντα και σε ιδιαίτερους τόπους και χρόνους”* (Wortley & Mazerolle: 1)». Ενώ λοιπόν τονιζόταν η σημασία της χωρικής ανάλυσης του εγκλήματος, εν τούτοις η ομάδα ήταν διστακτική, αναφορικά με την αναζήτηση βοήθειας από πιο εξειδικευμένους – στην ανάλυση χωρικών δεδομένων – κλάδους, όπως της γεωγραφίας και της τοπογραφίας. Ας σημειωθεί ότι, στη χρονική περίοδο αναφοράς (1960 με 1980), υπήρχαν προγράμματα λογισμικού, από τους εν λόγω κλάδους, που θα μπορούσαν, αυτούσια ή με ελάχιστες τροποποιήσεις, να χρησιμοποιηθούν από ερευνητές που μελετούσαν το έγκλημα («researchers studying crime»). Η διερεύνηση της σχετικής με τις κοινωνικές επιστήμες βιβλιογραφίας καταδεικνύει, πάντως, ότι δεν έγινε χρήση τέτοιων προγραμμάτων. Επίσης, καταδεικνύει ότι αγνοήθηκαν βασικές αρχές της γεωγραφικής ανάλυσης, στις περιπτώσεις διερεύνησης των χωρικών πτυχών της εγκληματολογικής έρευνας (Wilson, 2007).

Για τους φορείς του επίσημου κοινωνικού ελέγχου, οι οποίοι ενδιαφέρονταν για την ανάπτυξη εργαλείων αντιμετώπισης της εγκληματικότητας, το πρόβλημα, την ανωτέρω χρονική περίοδο, Παραδοτέο 1.2. Criminal policy report

ήταν διαφορετικής μορφής. Αρχικά, οι δυνατότητες χαρτογράφησης μέσω υπολογιστών δημιούργησαν αρκετό ενθουσιασμό στους εν λόγω φορείς. Όμως, ελάχιστα αστυνομικά τμήματα και υπηρεσίες ποινικής δικαιοσύνης κατόρθωσαν να εφαρμόσουν μια κάποια διαδικασία ηλεκτρονικής (αυτοματοποιημένης) χαρτογράφησης της εγκληματικότητας στις επιχειρησιακές τους δράσεις. Οι σημαντικότεροι λόγοι για την αποτυχία είναι οι εξής (Weisburd & McEwen, 1997: 12):

- Οι χάρτες αναπτύχθηκαν με ελάχιστη αίσθηση οργανωτικών θεωριών ή προοπτικών.
- Τα επιφορτισμένα με τη χαρτογράφηση επιχειρησιακά στελέχη δεν είχαν στήριξη από την ακαδημαϊκή κοινότητα. Η τελευταία αγνόησε τις προσπάθειες χαρτογράφησης των εγκλημάτων, όταν είδε ότι οι εν λόγω προσπάθειες αποσκοπούσαν σε αστυνόμευση με την εφαρμογή τεχνολογικών μέσων, αντικείμενο που δεν τους ενδιέφερε.
- Οι χάρτες εμφάνιζαν μόνο δεδομένα εγκλημάτων και συχνά δεν ήταν πολύ πιο περίπλοκοι από τους απλούς χάρτες «καρφίτσας» που δημιουργούνταν με το χέρι (δηλαδή στις περιπτώσεις αυτές, η ηλεκτρονική χαρτογράφηση, ουσιαστικά, δεν προσέφερε κάτι περισσότερο).
- Οι χάρτες αποτελούσαν ένα εσωτερικό προϊόν για τις υπηρεσίες εφαρμογής του νόμου, επειδή στη χρονική περίοδο αναφοράς, δεν είχε κάποιο όφελος το να κοινοποιηθούν τα δεδομένα εγκληματικών δράσεων στην κοινότητα, τους μελετητές ή ακόμα και σε άλλες κυβερνητικές μονάδες.
- Τα ανυπέρβλητα τεχνικά ζητήματα. Η ανάπτυξη και παραγωγή χαρτών απαιτούσε τη διάθεση σημαντικής υπολογιστικής ισχύος. Την περίοδο αυτή, τέτοια ισχύ είχαν μόνο οι μεγάλες κεντρικές μονάδες υπολογιστών (mainframe computer) που διέθεταν οι σπουδαιότερες κυβερνητικές υπηρεσίες. Γι αυτές, όμως, η κατασκευή χαρτών εγκληματικότητας ήταν μια υποχρέωση χαμηλής προτεραιότητας.
- Οι υψηλές απαιτήσεις που είχε η συνεχής ενημέρωση, με ακριβή στοιχεία, της βάσης δεδομένων με τα χωρικά στοιχεία της περιοχής αρμοδιότητας. Οι εν λόγω απαιτήσεις συνοψίζονται στη διάθεση του απαιτούμενου και ειδικευμένου προσωπικού για μια χρονοβόρα και αρκετά δύσκολη εργασία, καθώς και στη διάθεση ειδικού εξοπλισμού (συσκευές καταγραφής και αποθήκευσης, εκτυπωτές, οθόνες κτλ).
- Η – ομολογουμένως – αργή πρόσβαση στα δεδομένα εγκλήματος που απαιτούσε η ανάλυση του εγκλήματος, ακόμα και όταν είχαν αναπτυχθεί αξιόλογοι χάρτες. Βασική υπεύθυνος για την αργή ταχύτητα πρόσβασης ήταν η τεχνολογία των υπολογιστών εκείνης της εποχής.
- Η ασυμβατότητα των συστημάτων μεταξύ των υπηρεσιών που σε πολλές περιπτώσεις εμπόδιζε τις επιμέρους υπηρεσίες να ανταλλάξουν στοιχεία εγκληματικότητας, αλλά και τις κεντρικές να τα συγκεντρώσουν.

Τη δεκαετία του 1980, η ιδέα της χαρτογράφησης του εγκλήματος απέκτησε έναν ισχυρό σύμμαχο, τη σημαντική εξέλιξη της τεχνολογίας των υπολογιστών. Πρόκειται για επανάσταση στο χώρο της πληροφορικής, τόσο στον τομέα του υλικού (hardware) όσο και στον τομέα του λογισμικού (software). Εμφανίστηκαν προσιτοί σε κόστος επιτραπέζιοι υπολογιστές (desktop),

όπως και σταθμοί εργασίας (workstation), με δυνατότητες πολλαπλάσιες από αυτές των κεντρικών υπολογιστικών μονάδων (mainframe) της προηγούμενης περιόδου (Harries, 1999: 6). Η παραπάνω εξέλιξη συμπληρώθηκε με βελτιωμένα λειτουργικά συστήματα, ηλεκτρονικά μέσα αποθήκευσης και προόδους στο λογισμικό των υπολογιστών, ενώ τα συστήματα GIS έγιναν πιο εύχρηστα, πιο φιλικά στο χρήστη, με κάποια διαδραστικότητα (interactivity) (Chainey & Ratcliffe, 2005: 2).

Οι περισσότεροι λόγοι, λοιπόν, που στο παρελθόν είχαν εμποδίσει την ευρεία ανάπτυξη της ηλεκτρονικής χαρτογράφησης του εγκλήματος στις υπηρεσίες εφαρμογής του νόμου, φαίνεται πλέον ότι είχαν εκλείψει. Τα συστήματα GIS έγιναν περισσότερο προσβάσιμα και αυτό επέτρεψε σε πολλές αστυνομικές υπηρεσίες να πειραματιστούν εισάγοντας τη χαρτογράφηση εγκλημάτων στις καθημερινές τους δραστηριότητες, αποσκοπώντας στην καλύτερη αστυνόμευση και στη μείωση της εγκληματικότητας. Αυτή η εισαγωγή συνοδεύτηκε με ψηφιοποίηση του συνόλου των αστυνομικών αρχείων, καθώς έγινε αντιληπτό ότι το σχετικό υλικό θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί στο έγκλημα και στην ευφυή ανάλυσή του, αλλά και σε ανάπτυξη δράσεων καταλλήλων για την αντιμετώπιση της εγκληματικότητας, τις οποίες οι αστυνομικοί ενδεχομένως αγνοούσαν (Ratcliffe, 2004; Santos 2017: 14-15). Ωστόσο, η ποιότητα της ηλεκτρονικής χαρτογράφησης, δεν ήταν σε υψηλά επίπεδα, λόγω των σχετικά αργών ταχυτήτων επεξεργασίας και της κακής ποιότητας στις εκτυπώσεις (Harris, 1999: 5-6).

Την ίδια στιγμή που η πρόοδος στους υπολογιστές και τα πληροφοριακά συστήματα είχε – σε μεγάλο βαθμό – ανατρέψει τα τεχνολογικά εμπόδια στη χαρτογράφηση του εγκλήματος, οι καινοτομίες στη θεωρία πρόληψης του εγκλήματος ώθησαν την έννοια της «τοποθεσίας» στο κέντρο της έρευνας και της πρακτικής για τον περιορισμό του εγκλήματος. Ενώ, λοιπόν, στο μεγαλύτερο μέρος του 20^{ου} αιώνα το ζήτημα της πρόληψης του εγκλήματος εστίαζε στον άτομο και την εμπλοκή του στην εγκληματικότητα, με αποτέλεσμα να μη λαμβάνεται υπόψη το «περιβάλλον του εγκλήματος», στη δεκαετία του 1980, το θεωρητικό πλαίσιο της πρόληψης του εγκλήματος άρχισε να αλλάζει. Με αφορμή μια σειρά ερευνητικών μελετών, οι οποίες αμφισβητούσαν την αξιοπιστία των προσεγγίσεων που επικεντρώνονταν στο δράστη, ορισμένοι μελετητές ζήτησαν επαναπροσανατολισμό της πρακτικής και της θεωρίας για την πρόληψη του εγκλήματος σε αυτό που ονομάστηκε «*πλαίσιο του εγκλήματος*» (Weisburd, 1997: 2). Η νέα αυτή θεώρηση επεδίωξε την καλύτερη κατανόηση του εγκλήματος και την ανάπτυξη αποτελεσματικότερων στρατηγικών πρόληψης, λαμβάνοντας υπόψη το φυσικό, οργανωτικό και κοινωνικό περιβάλλον που καθιστά δυνατή την εγκληματογένεση, με την έννοια της «τοποθεσίας» να βρίσκεται στο επίκεντρο των σχετικών μελετών. Έδωσε δε μια σημαντική θεωρητική πνοή στη χαρτογράφηση του εγκλήματος και ενθάρρυνε τη χρήση της όχι μόνο για την ανάπτυξη πρακτικών προγραμμάτων πρόληψης, αλλά και για τη σχετική με την αιτιολογία του εγκλήματος έρευνα (Weisburd & McEwen, 1997: 14).

Μια άλλη σημαντική θεωρία, με την οποία εμπλουτίστηκε ο περιβαλλοντικός τομέας της εγκληματολογίας και ενίσχυσε περαιτέρω την ιδέα της χαρτογράφησης του εγκλήματος, εισήχθη από τους Βρετανούς Ronald Clarke και Derek Cornish και αναφέρεται ως θεωρία της ορθολογικής επιλογής (rational choice theory, RCT) (Clarke & Cornish, 1985). Ουσιαστικά

Παραδοτέο 1.2. Criminal policy report

πρόκειται για τη «μεταφορά» στον κλάδο της εγκληματολογίας των ιδεών μιας θεωρίας που εφαρμοζόταν ήδη σε άλλες επιστήμες (π.χ. στις οικονομικές επιστήμες). Η βασική ιδέα της RCT είναι πως κάθε επίδοξος δράστης λειτουργεί ορθολογικά, επιδιώκοντας την καλύτερη δυνατή λύση, αυτή που θα του αποφέρει το μέγιστο δυνατό όφελος. Ο επίδοξος δράστης, σε κάθε περίπτωση, βρίσκεται σε πλεονεκτική θέση, καθώς πριν προχωρήσει στην εγκληματική πράξη έχει τη δυνατότητα να παρατηρήσει και να αξιολογήσει τόσο τις ευκαιρίες που του παρουσιάζονται για την τέλεσή της όσο και τις συνέπειες που θα έχει αυτή. Επομένως, μπορεί να σταθμίσει το όφελος που πρόκειται να αποκομίσει συγκριτικά με το κόστος που ενδεχομένως θα υποστεί. Η εν λόγω θεωρία επικεντρώνεται στα κάτωθι τέσσερα βασικά κριτήρια, τα οποία διαμορφώνουν την υποκειμενική λογική απόφαση ενός επίδοξου δράστη για τη διάπραξη ενός εγκλήματος (Ζαραφωνίτου & Χρυσόχοου, 2015: 19):

- αν θα διαπράξει κάποια φορά ή δεν θα διαπράξει ποτέ έγκλημα,
- αν θα επιλέξει ένα συγκεκριμένο στόχο ή όχι,
- πόσο συχνά θα εγκληματεί και
- αν θα αποστασιοποιηθεί και τότε από το έγκλημα

Η παραπάνω θεώρηση, που σχετίζεται με ορθολογική λειτουργία ενός επίδοξου δράστη όσον αφορά τη διάπραξη εγκλήματος, διαφέρει από την αντίστοιχη της «παραδοσιακής» εγκληματολογικής θεωρίας, στην οποία υποστηρίζεται πως η εγκληματική συμπεριφορά είναι αναπόφευκτη. Είναι προφανές ότι τόσο η χρονική όσο και η χωρική διάσταση είναι βασικές παράμετροι και κατέχουν κεντρικό ρόλο κατά την αξιολόγηση των ευκαιριών από τον εν δυνάμει δράστη και επομένως η πρόληψη του εγκλήματος, σύμφωνα με τη θεωρία της ορθολογικής επιλογής, θα πρέπει να εστιάζει σε αυτές και όχι στην εξάλειψη των αιτιών που οδηγούν τους δράστες σε παραβατικές συμπεριφορές. Η χαρτογράφηση του χώρου και η απεικόνισή του σε χάρτες είναι η κυριότερη μέθοδος ανάλυσης της εγκληματικότητας, καθώς μπορούν να εντοπιστούν τα σημεία του χώρου που προσφέρουν ευκαιρίες εγκληματικής δράσης σε ορισμένες χρονικές περιόδους και να ληφθούν αντίστοιχα μέτρα πρόληψης (Chainey & Ratcliffe, 2005: 91–94).

Η θεωρία της ορθολογικής επιλογής (RCT) θεωρείται από πολλούς μελετητές ως η σημαντικότερη του περιβαλλοντικού τομέα της εγκληματολογίας, καθώς αποτελεί τη βάση για τις άλλες δύο, γιατί τόσο η θεωρία του εγκληματικού μοτίβου (CPT) όσο και η θεωρία περί δραστηριοτήτων ρουτίνας (RAT) βασίζονται στην έννοια της ορθολογικής επιλογής (Ζαραφωνίτου & Χρυσόχοου, 2015: 19).

Στο δεύτερο μισό της δεκαετίας του 1980, επομένως, η περιβαλλοντική Εγκληματολογία διέθετε ένα σημαντικό θεωρητικό υπόβαθρο, αλλά και τη δυνατότητα χρήσης μιας αξιόλογης τεχνολογίας, ώστε οι ερευνητές να επιχειρήσουν να αναπτύξουν και να εφαρμόσουν μεθόδους για την αναγνώριση και τον περιορισμό της εγκληματικότητας. Στις Ηνωμένες Πολιτείες δε, στα τέλη της δεκαετίας, με πρωτοβουλίες του Εθνικού Ινστιτούτου Δικαιοσύνης (National Institute of Justice, NIJ), άρχισαν και οι πρώτες συμπράξεις – δια ομάδων εργασίας – μεταξύ ερευνητών και υπηρεσιών εφαρμογής του νόμου, με σκοπό τη μεταφορά τεχνογνωσίας στις

ανωτέρω υπηρεσίες. Η εν λόγω μεταφορά θα επέτρεπε στις ανωτέρω υπηρεσίες να χαρτογραφήσουν συγκεκριμένα εγκλήματα και να χρησιμοποιήσουν τα εργαλεία GIS, με προεξάρχοντα ρόλο, σε προγράμματα για τον έλεγχο της εγκληματικότητας (Taxman & McEwen, 1997: 83-84).

Τη δεκαετία του 1990 η χαρτογράφηση του εγκλήματος καθιερώνεται και αναγνωρίζεται η σπουδαιότητά της. Όπως σημειώνεται από την Block (1993: 34), η χαρτογράφηση μπορεί συνδέσει τον τόπο με το έγκλημα, να ξεδιαλύνει τα χωρικά χαρακτηριστικά διαφορετικών τύπων εγκληματικότητας και να δώσει απαντήσεις για τα υψηλά ποσοστά ευπάθειας ορισμένων γειτονιών.

Οι McEwen & Taxman (1995: 261-262) υποστηρίζουν ότι τα πρώτα χρόνια του 1990 η ανάπτυξη και το ενδιαφέρον για την αυτόματη χαρτογράφηση ωθήθηκε από τις κάτωθι τρεις καινοτομίες:

- Η πρώτη σχετίζεται με την «επανάσταση στο χώρο των μικροϋπολογιστών στα τελευταία δέκα χρόνια» (δηλαδή από το 1985 έως το 1995), κατά τα οποία οι δυνατότητες των «μικροϋπολογιστών» πολλαπλασιάστηκαν με ταυτόχρονη μείωση του κόστους. Έτσι οι επιτραπέζιοι «μικροϋπολογιστές» έχουν πλέον τη δύναμη υπολογισμού και αποθήκευσης μεγάλων mainframe υπολογιστών, οι οποίοι κάποτε γέμιζαν ολόκληρα (κλιματιζόμενα) δωμάτια.
- Η δεύτερη σχετίζεται με τη βελτίωση των «πακέτων λογισμικού χαρτογράφησης», όπως το MapInfo και ArcInfo. Αυτά τα πακέτα διευκολύνουν την αυτόματη χαρτογράφηση παρέχοντας ένα σύνολο μενού για τις διάφορες εργασίες που εμπλέκονται στη δημιουργία χαρτών. Ο συνδυασμός ταχύτερων «μικροϋπολογιστών» και πακέτων χαρτογράφησης παρέχει στις αστυνομικές υπηρεσίες νέες δυνατότητες για τη συλλογή και ανάλυση δεδομένων.
- Τέλος, η τρίτη σχετίζεται με τη βελτίωση των γεωγραφικών βάσεων δεδομένων (geographic base files). Οι γεωγραφικές βάσεις δεδομένων βελτιώθηκαν τόσο σε επίπεδο ακρίβειας, με αποτέλεσμα να αποδίδονται ακριβώς στο χάρτη οι διάφορες διευθύνσεις (π.χ. οδών, πλατειών, κατοικιών, καταστημάτων, δημοσίων κτηρίων, πάρκων κτλ), όσο και σε επίπεδο συμβατότητας, γεγονός που έχει ως αποτέλεσμα τη μεταφορά δεδομένων από ένα σύστημα σε άλλο, αλλά και τη συγχώνευση βάσεων δεδομένων σε ένα μόνο σύστημα, ώστε να είναι δυνατή η παραγωγή χαρτών με διαφορετικούς τύπους δεδομένων. Για παράδειγμα, αν μια αστυνομική υπηρεσία διαθέτει γεωγραφική βάση δεδομένων με τις κλοπές σε οικίες μιας περιοχής και ο αντίστοιχος δήμος διαθέτει γεωγραφική βάση δεδομένων με τα σημεία τοποθέτησης των φωτιστικών σωμάτων του δημοτικού φωτισμού, στην ίδια περιοχή, μπορούν να παραχθούν χάρτες με τις θέσεις των οικιών που έχουν υποστεί κλοπές τις νυχτερινές ώρες και τις θέσεις του φωτισμού και να εξαχθούν χρήσιμα συμπεράσματα αναφορικά με την ανάγκη ενίσχυσής του.

Οι τεχνικές ηλεκτρονικής χαρτογράφησης του εγκλήματος, που αναπτύχθηκαν έως και τη δεκαετία του 1990, μπορούν να ταξινομηθούν σε τρεις γενικές κατηγορίες (McEwen & Taxman, 1995: 262-277):

- Την παραστατική χαρτογράφηση (descriptive mapping), στην οποία τα δεδομένα εμφανίζονται στο χάρτη σε μορφή κουκίδων (στα σημεία που υπήρξαν εγκληματικά συμβάντα) ή με σκίαση της περιοχής (όταν η περιοχή εμφανίζει υψηλή εγκληματικότητα).
- Την αναλυτική χαρτογράφηση (analytical mapping), η οποία ξεκινά με την ανάλυση των δεδομένων ακολουθούμενη από την αυτόματη εμφάνιση των αποτελεσμάτων σε ένα χάρτη, όπως η αναγνώριση και η εμφάνιση στο χάρτη των επικέντρων εγκληματικότητας (hot-spots) κάποιας πόλης.
- Τη διαδραστική χαρτογράφηση (interactive mapping), η οποία επιτρέπει στο χρήστη να κάνει κυκλικά μια σειρά βημάτων, αρχίζοντας με την υποβολή κάποιου ερωτήματος σε μια βάση δεδομένων, τη χαρτογράφηση των αποτελεσμάτων, τη λήψη απόφασης από τους χάρτες και την εκ νέου εκκίνηση ενός άλλου κύκλου με ένα καινούργιο ερώτημα.

Τέλος, αξίζει να αναφερθεί η πρωτοβουλία της κεντρικής κυβέρνησης των ΗΠΑ, στην Αμερική της δεκαετία του 1990, να παράσχει αυξημένη υποστήριξη για την ανάπτυξη της τεχνολογίας και των μεθόδων χαρτογράφησης εγκλημάτων, δια την απευθείας χρηματοδότησης, με ομοσπονδιακά κεφάλαια, των αστυνομικών υπηρεσιών, ώστε μέσα από συνεργασίες με Πανεπιστήμια και άλλους φορείς να αποκτήσουν νέα τεχνολογία χαρτογράφησης εγκλημάτων και να αναπτύξουν ικανά ειδικά προγράμματα που θα τις βοηθούσαν στην εφαρμογή της παραπάνω χαρτογράφησης (Santos, 2017: 15-16).

Στο πλαίσιο αυτό, για παράδειγμα, το 1997 δημιουργήθηκε στο NIJ το Κέντρο Έρευνας Χαρτογράφησης του Εγκλήματος (Crime Mapping Research Center, CMRC). Σκοπός του CMRC, που λίγο αργότερα μετονομάστηκε σε MAPS (Mapping and Analysis for Public Safety), ήταν να βοηθήσει στη χρήση του GIS και στην ανάλυση χωρικών δεδομένων για τη μελέτη του εγκλήματος σε τέσσερις τομείς: την έρευνα, την πρακτική, την ανάπτυξη και τη διάδοση. Το πρόγραμμα MAPS συμμετείχε στην ανάπτυξη πολλών πρωτότυπων προγραμμάτων λογισμικού, τα οποία συνένωσαν τις εγκληματολογικές με τις γεωγραφικές θεωρίες, ενώ στην ανάπτυξη μεθοδολογιών ανάλυσης χωρικών δεδομένων δεν περιορίστηκε στην απλή εφαρμογή του GIS, αλλά εκμεταλλεύτηκε βασικές και προηγμένες τεχνικές μελέτης του εγκλήματος (Wilson, 2007).

Ολοκληρώνοντας την ενότητα, θα ήταν παράλειψη να μη γίνει αναφορά στις προσπάθειες που έγιναν προς την κατεύθυνση της αποτροπής του εγκλήματος μέσω του περιβαλλοντικού σχεδιασμού (*crime prevention through environmental design, CPTED*), καθότι ο συγκεκριμένος σχεδιασμός πρόληψης, που επικεντρώνεται κυρίως στο δομημένο περιβάλλον των πόλεων, προϋποθέτει τη χαρτογράφηση τόσο του παραπάνω χώρου όσο και της εγκληματικότητας στον εν λόγω χώρο, αλλά και ευρύτερα από αυτόν.

Η ιδέα της CPTED εισήχθη το 1971 από τον εγκληματολόγο C. Ray Jeffery, μέσω του ομότιτλου βιβλίου του. Για τον Jeffery οι κοινωνικές αιτίες του εγκλήματος ήταν Παραδοτέο 1.2. Criminal policy report

υπερεκτιμημένες, ενώ έχρηζαν αναβάθμισης οι βιολογικοί και περιβαλλοντικοί παράγοντες που, κατά την άποψή του, ήταν καθοριστικοί. Χαρακτηριστική είναι η δήλωσή του πως «Δεν υπάρχουν εγκληματίες, μόνο περιβαλλοντικές συνθήκες που οδηγούν σε εγκληματική συμπεριφορά. Εφόσον το περιβάλλον διαμορφωθεί κατάλληλα, ο καθένας θα είναι είτε εγκληματίας είτε μη εγκληματίας» (Jeffery, 1977: 177).

Το βιβλίο του Jeffery για το CPTED ήταν περισσότερο μια θεωρητική πραγματεία που καθόριζε σχεδιαστικές αρχές αποτροπής του εγκλήματος, αλλά προσέφερε ελάχιστα στο ζήτημα των πρακτικών λύσεων. Επίσης, οι ντετερμινιστικές και βιολογικές απόψεις που προέβαλε βρήκαν μικρή απήχηση μεταξύ των μελετητών εκείνης της εποχής, ενώ και οι ιδέες που εκφράστηκαν με το βιβλίο είχαν περιορισμένο αντίκτυπο. Επιπλέον, το εν λόγω σύγγραμμα γρήγορα επισκιάστηκε από μια πιο εξειδικευμένη «έκδοση» περιβαλλοντικού σχεδιασμού που πρότεινε ο Oscar Newman στο δικό του βιβλίο με τίτλο “*Defensible Space: Crime Prevention Through Urban Design*”, το οποίο εκδόθηκε μόλις ένα χρόνο αργότερα, το 1972. Ο Newman, ένας αρχιτέκτονας, μέσα από την έννοια του υπερασπίσιμου χώρου επικεντρώθηκε αποκλειστικά σε προτάσεις για τον αρχιτεκτονικό και πολεοδομικό σχεδιασμό ενός ασφαλούς δομημένου περιβάλλοντος, οι οποίες έτυχαν ευρείας αποδοχής. Κατάφερε δε να μετατρέψει τις θεωρητικές του σκέψεις για την εδαφικότητα (territoriality) και την επιτήρηση (surveillance) σε πρακτικές συστάσεις που θα μπορούσαν να ενσωματωθούν σε πρότυπα δόμησης (Wortley & Townsley, 2017: 9-10).

Στις μέρες μας, το πεδίο αναφοράς της CPTED έχει διευρυνθεί σημαντικά, όπως προκύπτει και από τον ορισμό που προτείνει για τον εν λόγω τομέα η Armitage (2017: 261), σύμφωνα με τον οποίο αναφέρεται «στον σχεδιασμό, τον έλεγχο (manipulation) και τη διαχείριση του δομημένου περιβάλλοντος για τη μείωση του εγκλήματος και του φόβου του εγκλήματος και την ενίσχυση της βιωσιμότητας δια μέσου της διαδικασίας και εφαρμογής μέτρων σε μικρο- (προσωπική κατοικία/δομή), μέσο- (γειτονιά) και μακρο- (εθνικό) επίπεδο».

Συνοψίζοντας, αν και η χαρτογράφηση του εγκλήματος έχει τις ρίζες της στη Γαλλοβελγική Χαρτογραφική Σχολή του 19^{ου} αιώνα και σημειώνει σημαντική άνθηση την περίοδο του Μεσοπολέμου, στα πλαίσια των ερευνών της Οικολογικής Σχολής του Σικάγο, μόλις τις τελευταίες δεκαετίες αναδεικνύεται ως ένα σημαντικό εργαλείο για την πρόληψη και αντιμετώπιση του εγκλήματος.

Η εν λόγω ανάδειξη οφείλεται σε δύο βασικούς παράγοντες, των οποίων η ανάπτυξη σημειώνεται την ίδια περίπου περίοδο (στις τελευταίες δεκαετίες του 20^{ου} αιώνα). Αυτοί είναι:

- Οι εισαγόμενες καινοτομίες στις τεχνολογίες χαρτογράφησης, απόρροια της αλματώδους ανάπτυξης των τεχνολογιών επικοινωνιών και πληροφορικής.
- Η μετατόπιση της εγκληματολογικής έρευνας από το δράστη στο περιβάλλον στο οποίο συμβαίνει το έγκλημα. Η νέα τάση, που υιοθετείται από πολλούς εγκληματολόγους, μετατοπίζει το «πλαίσιο του εγκλήματος» στο επίκεντρο και τοποθετεί την παραδοσιακή εστίαση του εγκλήματος, το δράστη, ως έναν από τους παράγοντες που το επηρεάζουν.

Χαρακτηριστική είναι η θέση του Sherman (1995: 36-37), κατά την οποία «το μελλοντικό έγκλημα (future crime) είναι έξι φορές πιο προβλέψιμο από τη διεύθυνση του περιστατικού παρά από την ταυτότητα του δράστη».

Η εστίαση της εγκληματολογικής έρευνας στο «πλαίσιο του εγκλήματος», η οποία συνήθως αναφέρεται ως περιβαλλοντική προσέγγιση του εγκλήματος, απαιτεί αναλύσεις που βασίζονται σε γραφήματα, πίνακες, χάρτες, αλλά και σχεδιαγράμματα, καθώς και την οπτική τους απεικόνιση. Επομένως, η χρήση τεχνολογιών χαρτογράφησης είναι επιβεβλημένη.

5. Στατιστικά δεδομένα εγκληματικότητας στην Ελλάδα την περίοδο της οικονομικής κρίσης

5.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στη παρούσα ενότητα, εξετάζεται η εξέλιξη του εγκληματικού φαινομένου, την περίοδο της οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα μέσω της χωρο-χρονικής ανάλυσης έξι επιλεγμένων κατηγοριών αδικημάτων (αδικήματα κατά της Ιδιοκτησίας και Περιουσίας, Ανθρωποκτονίες, αδικήματα σχετικά με το Ν. Περί Ναρκωτικών, αδικήματα σχετικά με το νόμο Ν. Περί Οπλών, αδικήματα κατά της Γενετήσιας Ελευθέριας, Πλαστογραφίες -Παραχαράξεις - Λαθρεμπόριο).

Στο πλαίσιο αυτό, παρουσιάζονται αρχικά, υπό τη μορφή σύντομης επισκόπησης (Παρ. 6.2) τα μακροοικονομικά μεγέθη της Ελλάδας την περίοδο της οικονομικής ύφεσης. Στη συνέχεια (Παρ. 6.3) εξετάζονται τα στατιστικά δεδομένα εγκληματικότητας για την Ελληνική επικράτεια και την περιφέρεια Αττικής για τη δεκαετία 2009-2019, για τις έξι προαναφερόμενες κατηγορίες αδικημάτων. Η συγκεκριμένη ανάλυση βασίζεται στα δημοσιευμένα στατιστικά δεδομένα εγκληματικότητας της Ελληνικής Αστυνομίας⁸⁷ και επικεντρώνεται στη μελέτη της εξέλιξης της καταγεγραμμένης εγκληματικότητας τη δεκαετία 2009-2019 ως προς τα προαναφερόμενα αδικήματα, λαμβάνοντας πάντα υπ' όψιν τους περιορισμούς που προκύπτουν από το σκοτεινό αριθμό ή με άλλα λόγια τα εγκλήματα που δεν έγιναν γνωστά στην Αστυνομία είτε διότι δεν καταγγέλθηκαν είτε διότι δεν επισημάνθηκαν αυτεπαγγέλτως.

Σε ένα τρίτο επίπεδο εξετάζονται τα στατιστικά δεδομένα εγκληματικότητας, για τα προαναφερόμενα αδικήματα, σε επίπεδο τριών δημοτικών ενοτήτων για την τριετία 2017-2019 και συγκεκριμένα για τους Δήμους Φιλοθέης-Ψυχικού, Κορυδαλλού και Αθηναίων (Παρ 6.4). Για τη χορήγηση των σχετικών στατιστικών δεδομένων υπεβλήθη αίτημα από την επιστημονικά υπεύθυνη του προγράμματος Καθηγήτρια Χρ. Ζαραφονίτου προς το Αρχηγείο της Ελληνικής Αστυνομίας/Διεύθυνση Επικοινωνίας για το οποίο δόθηκε η απαιτούμενη έγκριση (Βλ. Παράρτημα Ι). Για τα ίδια δεδομένα, παρατίθεται επίσης η χωρική ανάλυση των δεδομένων εγκληματικότητας, σε επίπεδο Αστυνομικών Τμημάτων για τους ως άνω Δήμους και για την τριετία 2017-2019 (Παρ. 6.5).

Η παρουσίαση των ευρημάτων που προέκυψαν από την ανάλυση των στατιστικών της εγκληματικότητας, στηρίχτηκε στην κατασκευή κυκλικών και σωρευτικών διαγραμμάτων ενώ παράλληλα υπολογίστηκε, για κάθε έτος, ο δείκτης της ποσοστιαίας μεταβολής (αύξησης ή μείωσης) εκάστου αδικήματος σε, σχέση με το έτος αναφοράς ήτοι το 2009. Τέλος η παρουσίαση των ευρημάτων της χωρικής ανάλυσης των δεδομένων της εγκληματικότητας

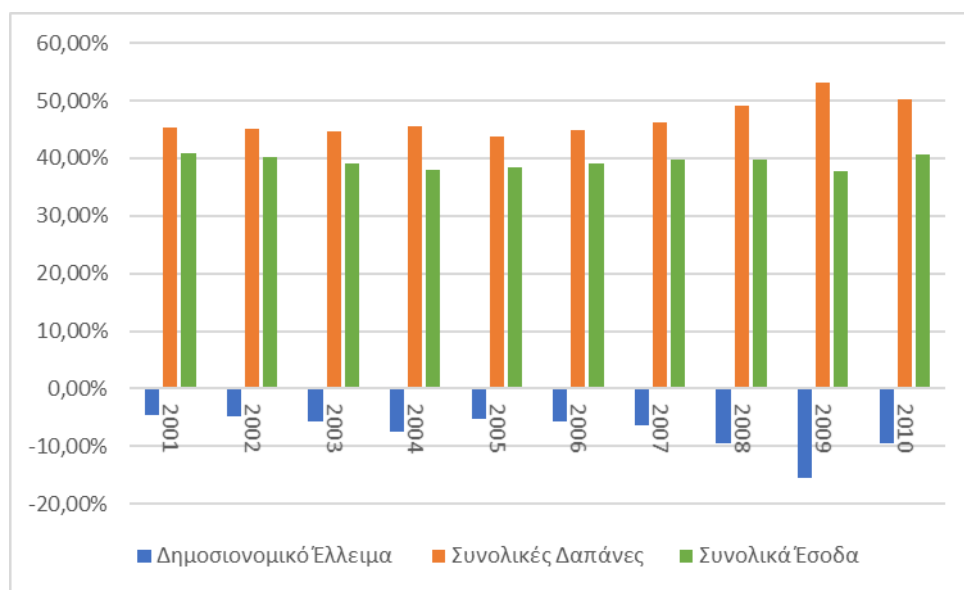
⁸⁷ http://www.astynomia.gr/index.php?option=ozo_content&lang=&perform=view&id=93707Itemid=2425&lang=
Παραδοτέο 1.2. Criminal policy report

στηρίχτηκε στην κατασκευή διαδραστικών χαρτών και στον υπολογισμό των συντελεστών αυτοσυσχέτισης.

5.2 Η ΕΛΛΑΔΑ ΣΤΗΝ ΥΦΕΣΗ ΤΟΥ 2008: ΜΙΑ ΣΥΝΤΟΜΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

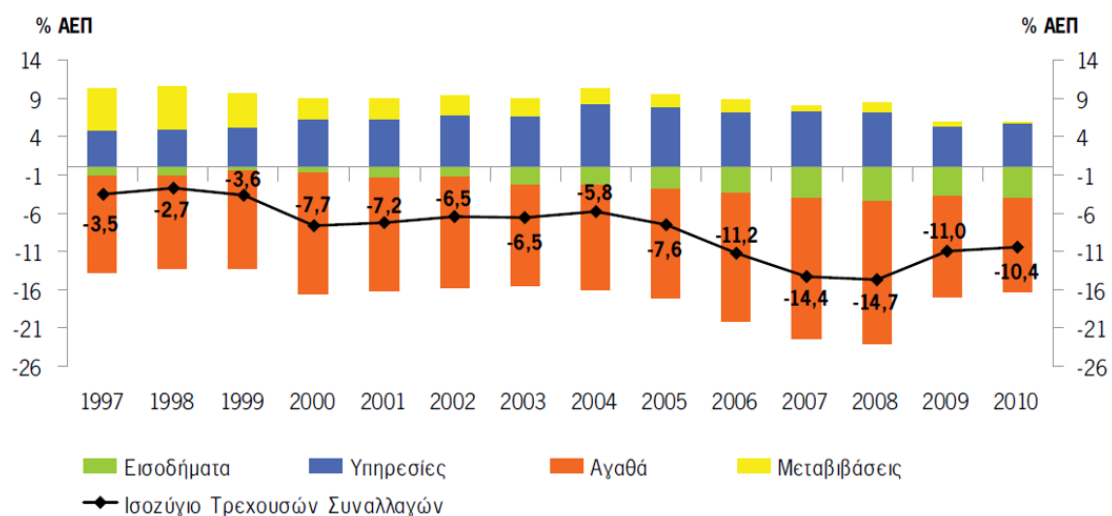
Η οικονομική ύφεση, αν και καθυστερημένα, επηρέασε την ελληνική οικονομία. Πριν την έναρξη της οικονομική κρίσης η Ελλάδα παρουσίαζε μεγάλα ελλείμματα τρεχουσών συναλλαγών, αύξηση του πληθωρισμού και του δανεισμού και χαμηλή ανταγωνιστικότητα (Gibson, Hall & Tavlas, 2012 & Μαλλιαρόπουλος, 2011).

Διάγραμμα 5-1. Δημοσιονομικό Έλλειμα, Συνολικές Δαπάνες, Συνολικά Έσοδα (% του ΑΕΠ)

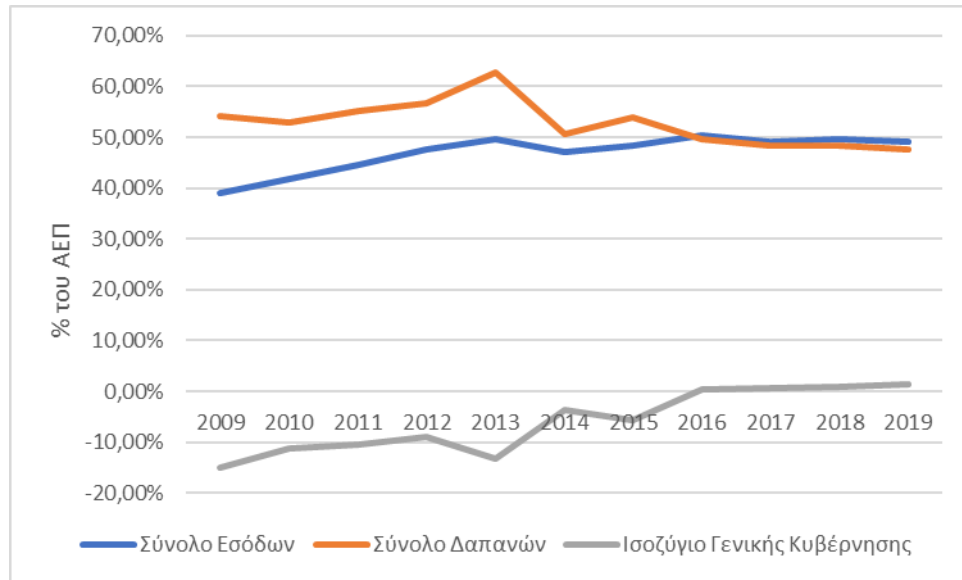
Πηγή: Heather D. Gibson , Stephen G. Hall , George S. Tavlas, 2012

Διάγραμμα 5-2. Έλλειμα Ισοζυγίου Τρεχουσών Συναλλαγών (συνολικό και επιμέρους τομείς, %ΑΕΠ)

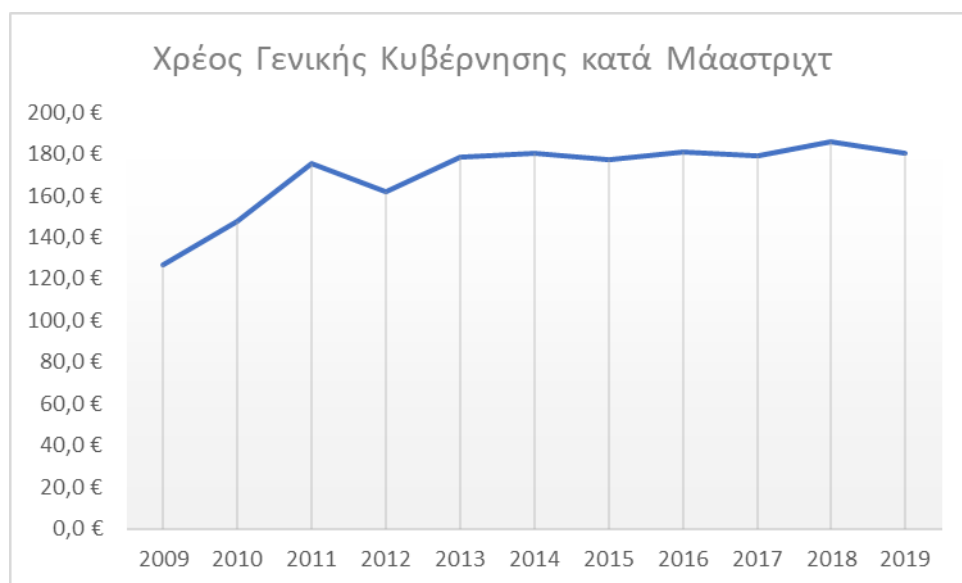

Πηγή: Γκίκας Α. Χαρδούβελης

Το ελληνικό χρέος διπλασιάστηκε από το 2001 μέχρι το 2009.

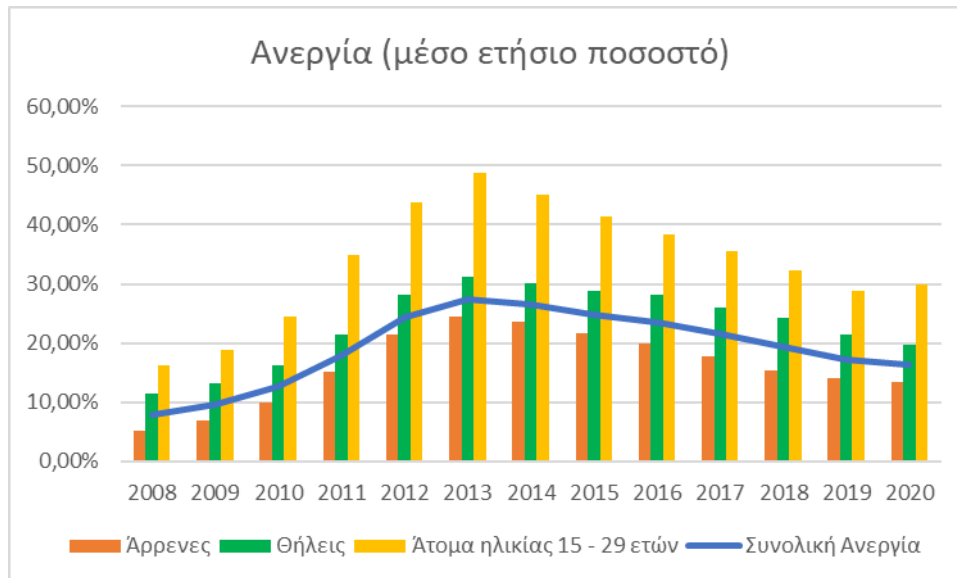
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, επεξεργασία από τον συγγραφέα

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, επεξεργασία από τον συγγραφέα

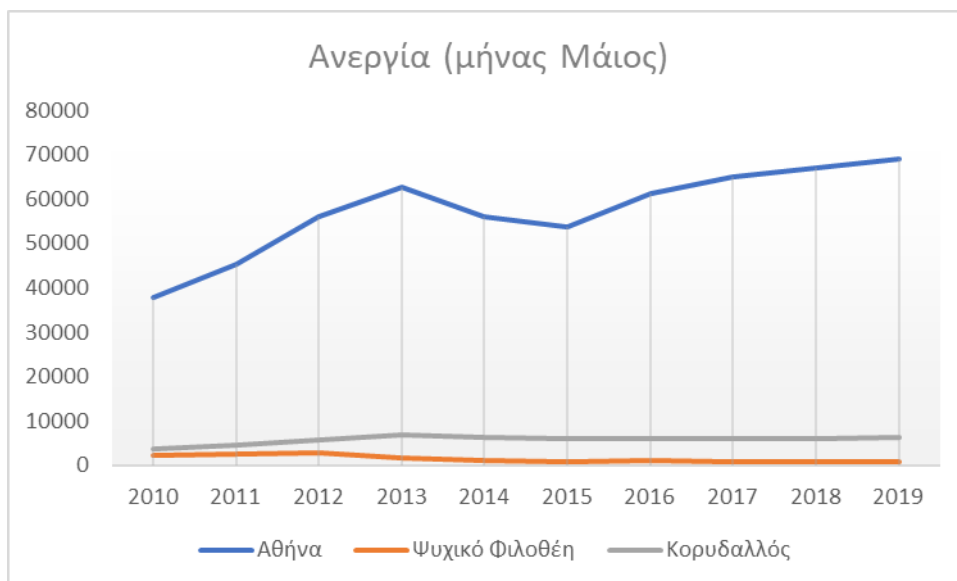
Όπως ήταν αναμενόμενο το ελληνικό τραπεζικό σύστημα επηρεάστηκε από την κρίση του δημοσίου χρέους. Η κρίση οδήγησε στην υποβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας του ελληνικού κράτους και των ελληνικών τραπεζών. Μεταξύ 2009 και 2012, οι τράπεζες έχασαν σχεδόν το 40% των καταθέσεων τους κυρίως σε τράπεζες εκτός Ελλάδας (Louri & Migiakis, 2019).

Ήδη από την αρχή της κρίσης η συνολική ανεργία διαγράφει ανοδική τάση. Η ανεργία από 7,8% το 2008 έφτασε σε διάστημα έξι χρόνων στο 27,5% το 2013, ενώ παραμένει πάνω από 20% μέχρι το 2018 που μειώνεται στο 19,3%. Αξιοσημείωτη είναι η ανεργία στους νέους που πλησιάζει το 35% το 2011 και φτάνει στο μέγιστο το 2013 με ποσοστό 48,7%. Από το 2013 και μετά έχει μια πολύ μικρή μείωση με την ελάχιστη τιμή να κυμαίνεται λίγο κάτω από το 30%.

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, επεξεργασία από τον συγγραφέα

Εξετάζοντας την ανεργία στην Αττική και συγκεκριμένα στους Δήμους Αθηναίων, Φιλοθέης-Ψυχικού και Κορυδαλλού, παρατηρούμε ότι ο Δήμος Αθηναίων είχε μια αύξηση της ανεργίας για τα έτη 2010 μέχρι και 2019 της τάξης του 83%. Υψηλή αύξηση είχε επίσης ο Δήμος Κορυδαλλού με την μεταβολή να ανέρχεται στο 72,5%, ενώ ο Δήμος Φιλοθέης – Ψυχικού είχε μείωση της ανεργίας με την μεταβολή του ποσοστού να φτάνει το -57,4%.

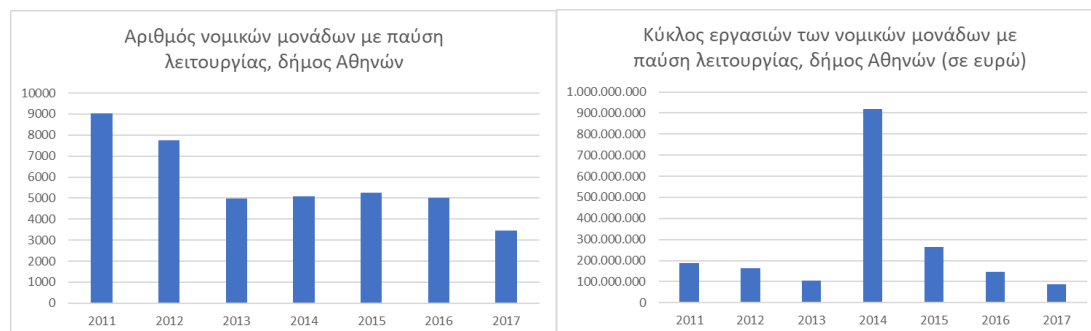
Πηγή: ΟΑΕΔ, επεξεργασία από τον συγγραφέα

Η έλλειψη ρευστότητας στην περίοδο της οικονομικής κρίσης επηρέασε σημαντικούς τομείς της οικονομίας, όπως είναι η στεγαστική και καταναλωτική πίστη, η ναυτιλία, ο κατασκευαστικός τομέας και ο τουρισμός. Ένας άλλος τομέας που επλήγη σοβαρά ήταν οι κρομεσαίες επιχειρήσεις που επιβραδύναν την παραγωγή τους ως αποτέλεσμα της επιβράδυνσης της οικονομικής ανάπτυξης (Pagoulatos & Triantopoulos, 2009).

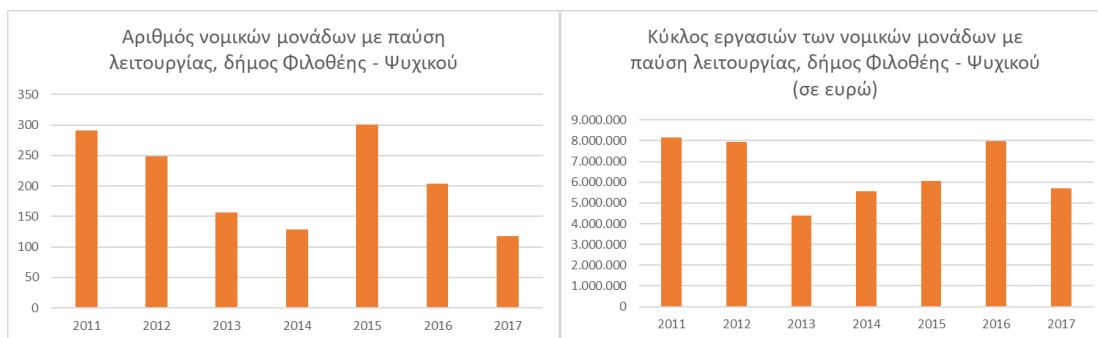
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, επεξεργασία από τον συγγραφέα

Ενδεικτικά στο Δήμο Αθηνών παρατηρούμε ότι από το 2011 μέχρι και το 2017 έχουν κλείσει συνολικά 40567 νομικές μονάδες οδηγώντας σε ραγδαία αύξηση της ανεργίας. Για του Δήμους Φιλοθέης – Ψυχικού και Κορυδαλλού οι νομικές μονάδες⁸⁸ με παύση λειτουργίας ανέρχονταν σε 1447 και 1980 αντίστοιχα.

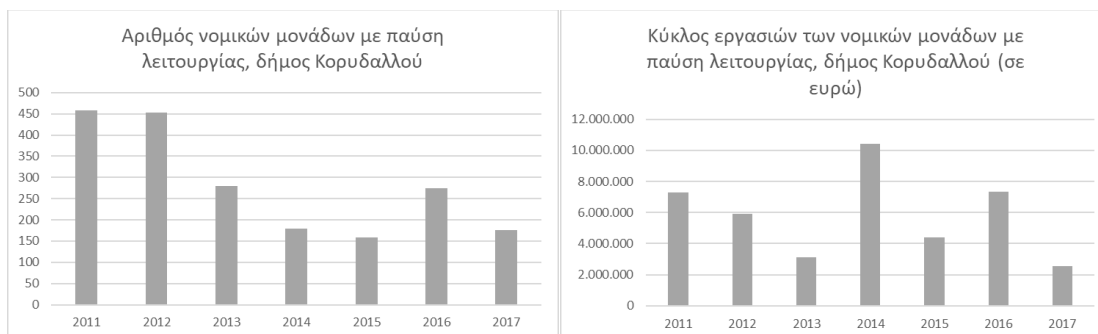

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, επεξεργασία από τον συγγραφέα

⁸⁸ Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με το Ετήσιο Στατιστικό Πρόγραμμα της ΕΛΣΤΑΤ, η «νομική μονάδα» ταυτίζεται με την «επιχείρηση», επειδή δεν υπάρχει δυνατότητα εντοπισμού των επιχειρήσεων που αποτελούνται από περισσότερες της μίας νομικές μονάδες.

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, επεξεργασία από τον συγγραφέα

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, επεξεργασία από τον συγγραφέα

5.3 ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ 2009-2019

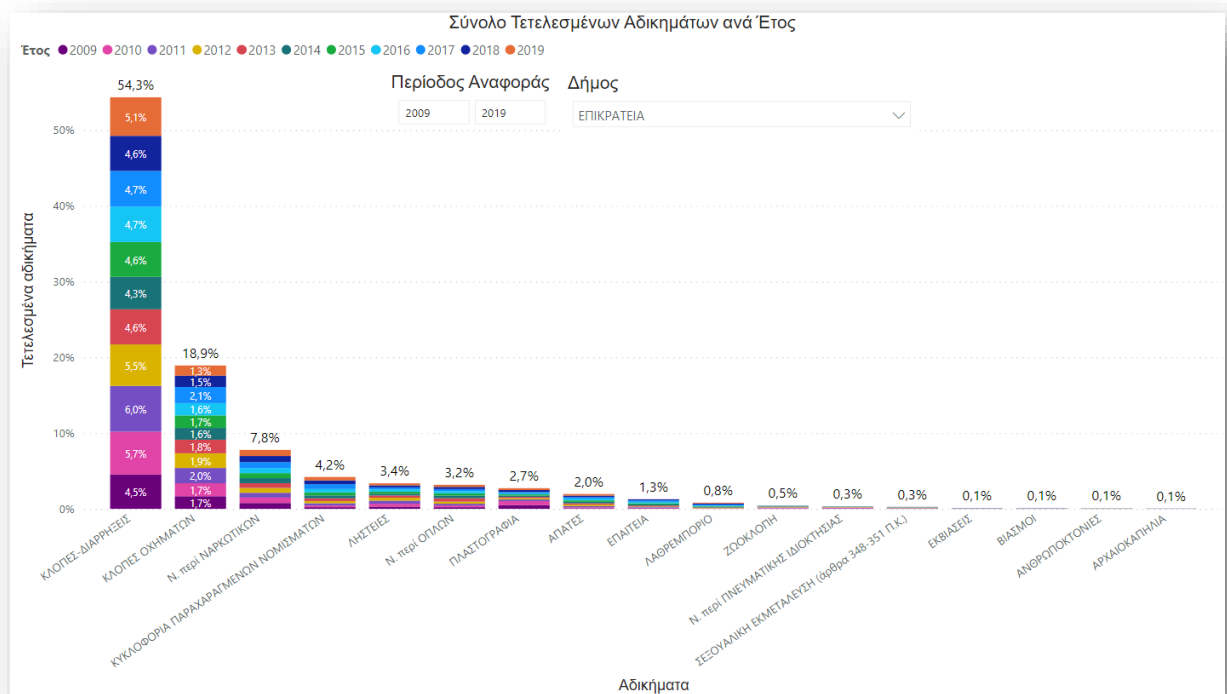
5.3.1 ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΑΝΑ ΈΤΟΣ

Αντικείμενο της παρούσας ενότητας είναι η χωρο-χρονική ανάλυση επτά κατηγοριών αδικημάτων (Ανθρωποκτονίες, Εγκλήματα κατά της Περιουσίας, Εγκλήματα κατά της Γενετήσιας Ελευθέριας, Πλαστογραφίες -Παραχαράξεις - Λαθρεμπόριο, Ληστείες, Ν. Περί Οπλών, Ν. Περί Ναρκωτικών) για το σύνολο της ελληνικής επικράτειας αλλά και για το νομό Αττικής για τη δεκαετία 2009-2019. Για την υλοποίηση της ανάλυσης υπολογίζονται οι επιμέρους δείκτες περιγραφικής στατιστικής των αδικημάτων (τετελεσμένα, απόπειρες και εξιχνιασμένα). Στα δύο σωρευτικά διαγράμματα που ακολουθούν παρουσιάζονται ταξινομημένα, βάσεις της συχνότητας εμφάνισής τους, τα τετελεσμένα αδικήματα, για την ελληνική επικράτεια αλλά και το νομό Αττικής ξεχωριστά.

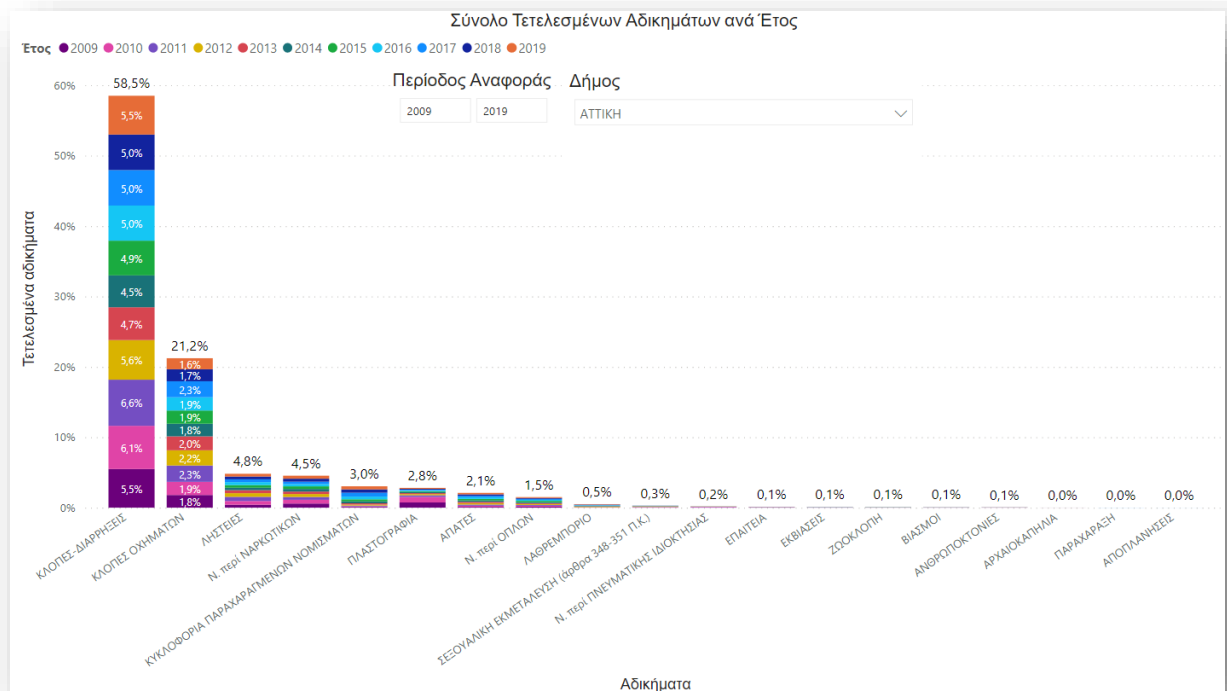
Τα στοιχεία για το σύνολο των αδικημάτων που καταγράφηκαν στην Ελληνική Επικράτεια καταδεικνύουν ότι τα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας, αν εξαιρεθούν τα αδικήματα που αφορούν το νόμο περί ναρκωτικών, είναι τα πιο συχνά εμφανιζόμενα αδικήματα. Συγκεκριμένα, οι κλοπές-διαρρήξεις εμφανίζονται με μεγαλύτερη συχνότητα συγκριτικά με τα υπόλοιπα αδικήματα. Ακολουθούν οι κλοπές των οχημάτων και η παραβίαση του νόμου περί ναρκωτικών και η κυκλοφορία παραχαραγμένων νομισμάτων. Αξίζει μάλιστα να σημειωθεί ότι

οι κλοπές-διαρρήξεις παρουσιάζουν ποσοστιαία αύξηση της τάξης του 0,6% μεταξύ 2009 και 2019. Αντίθετα, στα υπόλοιπα αδικήματα παρουσιάζεται πτωτική τάση ή σταθεροποίηση των ποσοστών κατά την προαναφερόμενη δεκαετία.

Στην περίπτωση του Νομού Αττικής (Διάγραμμα 17) το προαναφερόμενο μοτίβο (επικράτηση των εγκλημάτων κατά της ιδιοκτησίας) επαναλαμβάνεται με τη διαφορά ότι οι ληστείες προηγούνται ελαφρά των αδικημάτων που σχετίζονται με ναρκωτικά (4,8% έναντι 4,5%) καθώς και ότι τα αδικήματα που σχετίζονται με την κυκλοφορία παραχαραγμένων νομισμάτων υποεκπροσωπούνται, σε σχέση με τα αντίστοιχα ποσοστά που καταγράφονται για την Ελληνική Επικράτεια. Συγκρίνοντας την εξέλιξη των ποσοστών των δύο συχνότερα εμφανιζομένων αδικημάτων κατά τη δεκαετίες αναφοράς, διακρίνεται μία σταθερότητα των ποσοστών τους.

Διάγραμμα 5-3: Ταξινόμηση τετελεσμένων αδικημάτων στην Ελληνική Επικράτεια κατά τη δεκαετία 2009-2019

Διάγραμμα 5-4: Ταξινόμηση τετελεσμένων αδικημάτων στο νομό Αττικής κατά τη δεκαετία 2009-2019

Στη συνέχεια παρουσιάζονται υπό τη μορφή σωρευμένων διαγραμμάτων η κατανομή του συνόλου των αδικημάτων (τετελεσμένων και σε απόπειρα) σε επίπεδο Επικράτειας και Περιφέρειας Αττικής για τη δεκαετία 2009-2019. Επιπλέον απεικονίζεται, με τη χρήση κυκλικών διαγραμμάτων, η επιμέρους κατανομή των αδικημάτων (σε απόλυτες τιμές και ποσοστά) ανάλογα με τον τρόπο τέλεσης της πράξης και την εξιχνιάσή τους ή όχι, για το σύνολο τις δεκαετίες αναφοράς. Σημειώνεται ότι η παρουσίαση των δεδομένων γίνεται ανά κατηγορία αδικήματος και ανεξάρτητα από τη συχνότητα εμφάνισής τους.

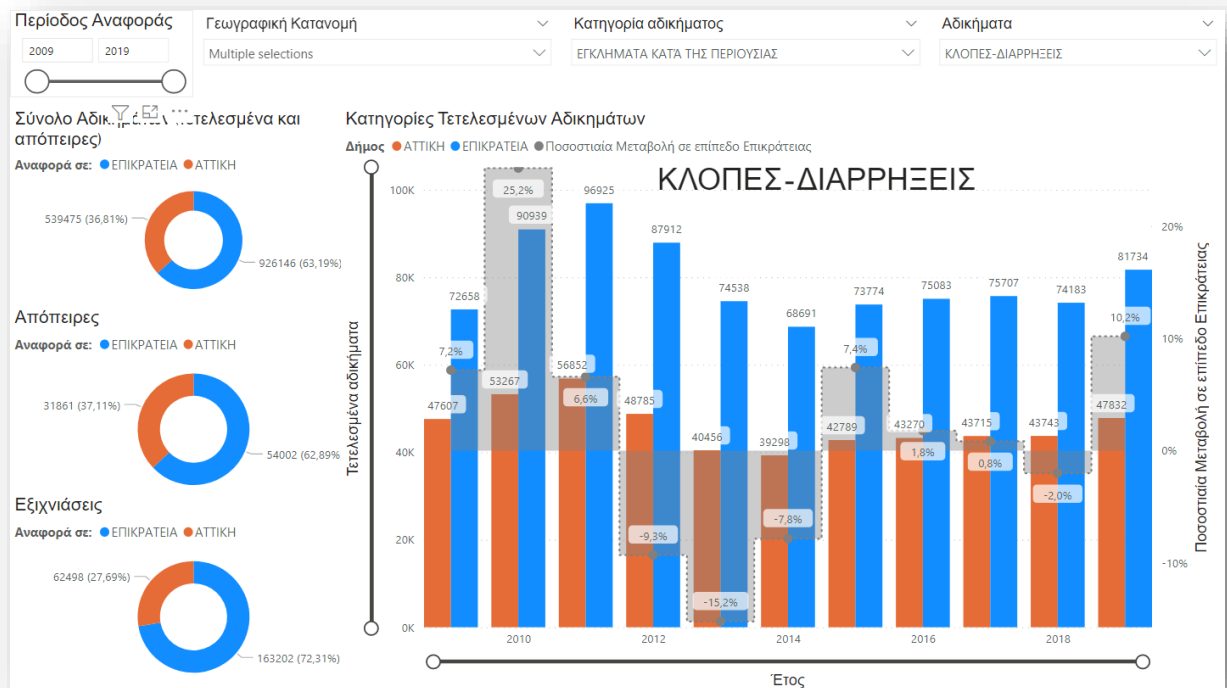
5.3.2 ΑΔΙΚΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ

5.3.2.1 ΚΛΟΠΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΡΡΗΞΕΙΣ

Το 2019 διαπράχθηκαν (9.076) περισσότερες κλοπές - διαρρήξεις σε όλη την επικράτεια και συγκεκριμένα (81.734) έναντι (72.658) το 2009 (δεν συμπεριλαμβάνονται οι απόπειρες). Στο Νομό Αττικής παρατηρείται μια σταθεροποίηση των κλοπών και διαρρήξεων την αντίστοιχη δεκαετία, ενώ το 2019 καταγράφηκαν 225 περισσότερα περιστατικά σε σχέση με το 2009 (47.832 έναντι 47.607 αντίστοιχα).

Οι περισσότερες καταγεγραμμένες περιπτώσεις κλοπών – διαρρήξεων, τόσο σε επίπεδο επικράτειας όσο και σε επίπεδο Αττικής, εμφανίζονται κατά τη διετία 2010-2011 ενώ από το 2012 έως το 2014 παρατηρείται σαφώς πτωτική τάση που κυμαίνεται από -7,8 έως -15,2 ποσοστιαίες μονάδες. Οι τάση που παρατηρείται στη συνέχεια και έως το 2018 είναι

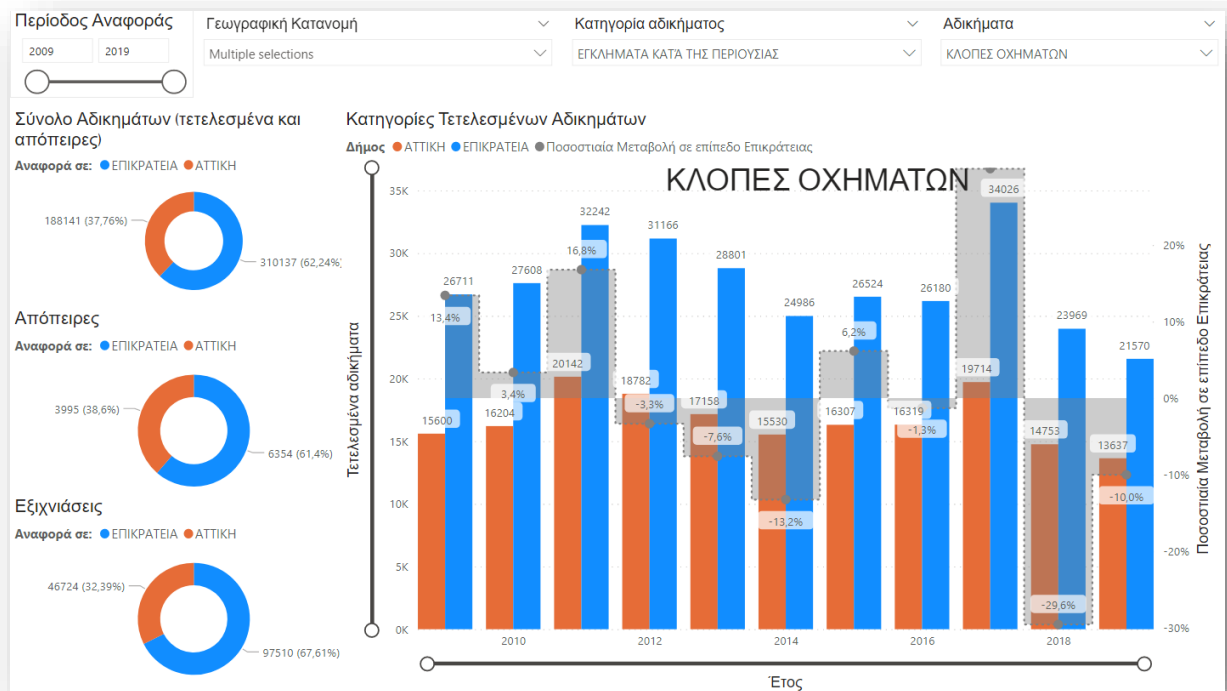
σταθεροποιητική, ενώ την τελευταία διετία (2018 – 2019) παρατηρείται μια αύξηση των κλοπών και διαρρήξεων, της τάξης των δέκα περίπου (10,2%) ποσοστιαίων μονάδων.

Διάγραμμα 5-5: Συγκριτικό Ποσοστό Κλοπών και Διαρρήξεων (τετελεσμένα, απόπειρες και εξιχνιάσεις) στην Ελληνική Επικράτεια και στο Νομό Αττικής, για τη δεκαετία 2009-2019

5.3.2.2 ΚΛΟΠΕΣ ΟΧΗΜΑΤΩΝ

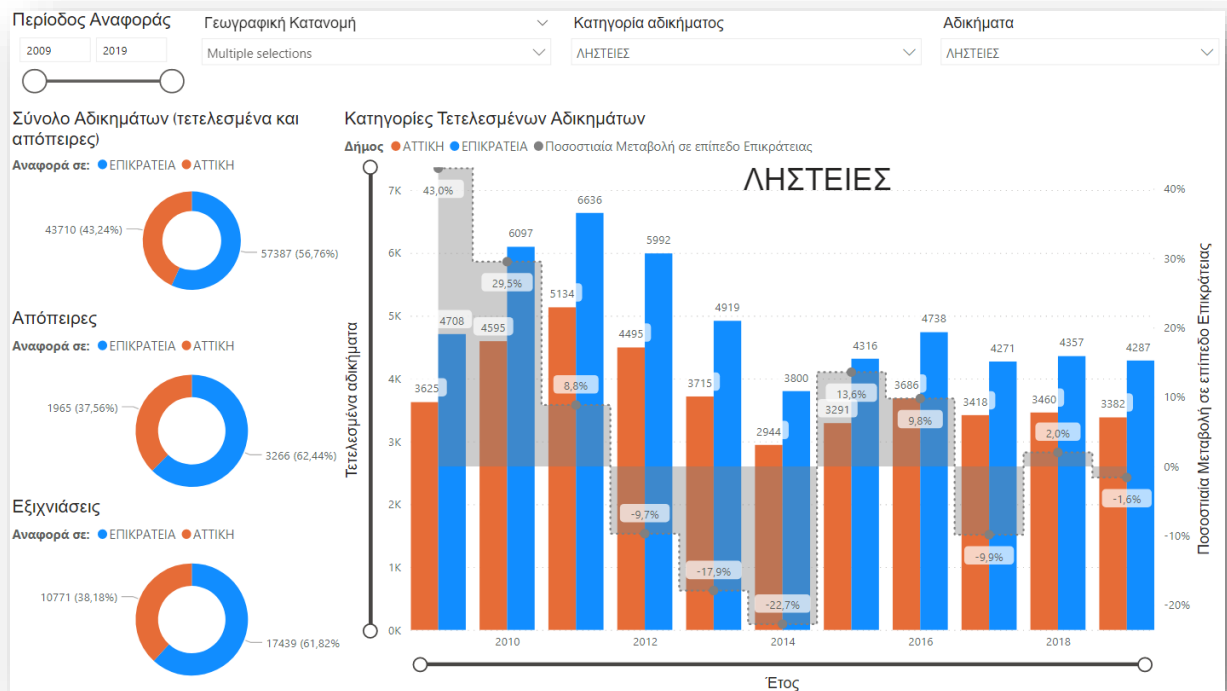
Παρόμοιο μοτίβο αυξομειώσης των ποσοστών εμφανίζεται και στην περίπτωση των κλοπών οχημάτων τόσο στην περίπτωση της Ελληνικής Επικράτειας, όσο και στο Νομό Αττικής. Συγκεκριμένα, στην Ελληνική επικράτεια ειδικά, και λιγότερο στο Νομό Αττικής, παρατηρείται σταθερά αυξητική τάση των περιστατικών κατά την τριετία 2009 - 2012 σε αυξητικά συγκριτικά ποσοστά που κυμαίνονται από 3,3% έως 16,8%. Στη συνέχεια, και μετά την πτώση των ποσοστών που σημειώθηκε το 2012 εμφανίζονται σταθεροποιητικές τάσεις έως το 2017 όπου παρατηρείται ξανά σημαντική άνοδος των κλοπών οχημάτων (34.026 έναντι 26.180), τα περιστατικά επανέρχονται σε μειωμένα επίπεδα, συγκρινόμενα τόσο με το 2017 όσο και με το 2009 που αποτελεί την αρχή της περιόδου παρακολούθησης.

Διάγραμμα 5-6: Κλοπές Οχημάτων (τετελεσμένα, απόπειρες και εξιχνιάσεις) στην Ελληνική Επικράτεια και στον Νομό Αττικής, για τη δεκαετία 2009-2019

5.3.2.3 ΛΗΣΤΕΙΕΣ

Οι καταγραφόμενες ληστείες είναι πολυάριθμες και στην περίπτωση της Ελληνικής Επικράτειας όσο και του Νομού Αττικής παρατηρείται αύξηση των περιστατικών κατά την τριετία 2009-2011 (όπου εμφανίστηκαν οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης). Στη συνέχεια παρατηρείται μείωση και σχετική σταθεροποίηση των περιστατικών έως το 2019 (4.287 για την επικράτεια και 3382 για τον Νομό Αττικής) όπου τα περιστατικά ληστειών πλησιάζουν κατά πολύ τα αντίστοιχα του έτους 2009 (4.708 για την επικράτεια και 3625 για τον Νομό Αττικής).

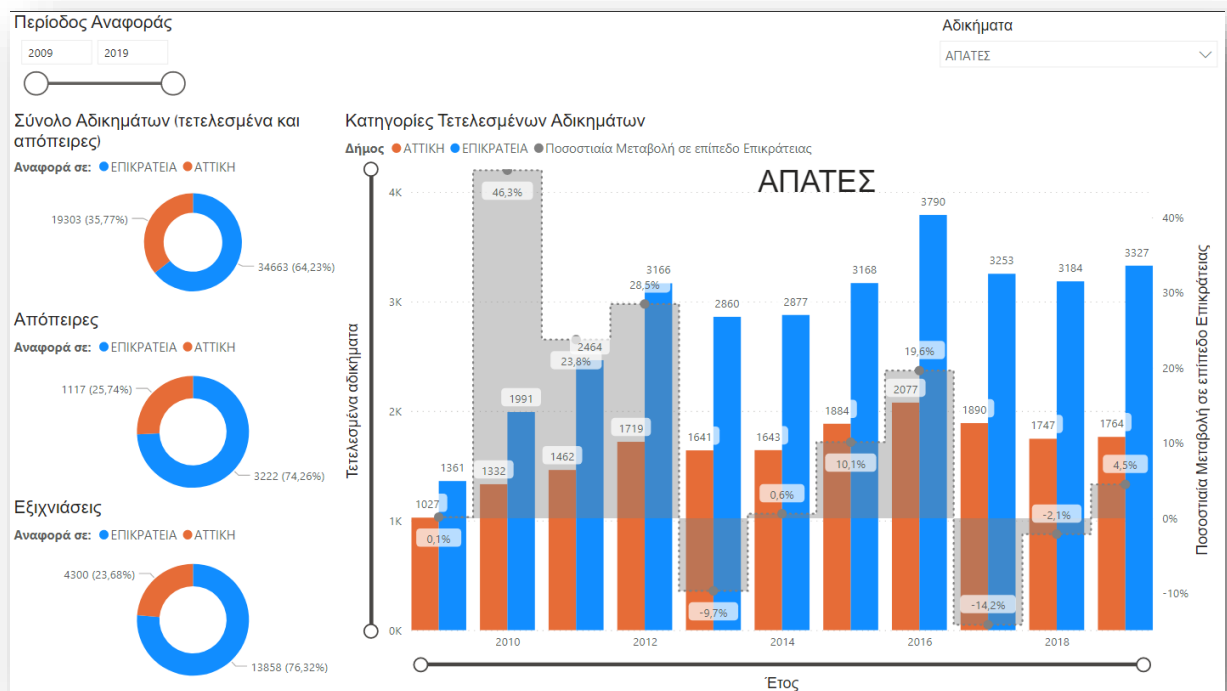

Διάγραμμα 5-7: Ληστείες (τετελεσμένα, απόπειρες και εξιχνιάσεις) στην Ελληνική Επικράτεια και στον Νομό Αττικής, για τη δεκαετία 2009-2019

5.3.2.4 ΑΠΑΤΕΣ

Στο επόμενο διάγραμμα παρουσιάζονται οι αντίστοιχες κατανομές για το αδίκημα της απάτης. Σαφώς προκύπτει μια ξεκάθαρη αυξητική τάση (σε επίπεδο επικράτειας) του αδικήματος της απάτης κατά το χρονικό διάστημα 2008 - 2016. Αντίθετα τη διετία 2016-2017 παρατηρείται μείωση των περιστατικών απάτης κατά -14.2% (3.253 για το 2017 έναντι 3.790 του 2016) και σταθεροποίησή τους, με μικρές αυξομειώσεις, κατά την τελευταία τετραετία (2017 – 2019) όπου υπάρχει διαθεσιμότητα των δεδομένων).

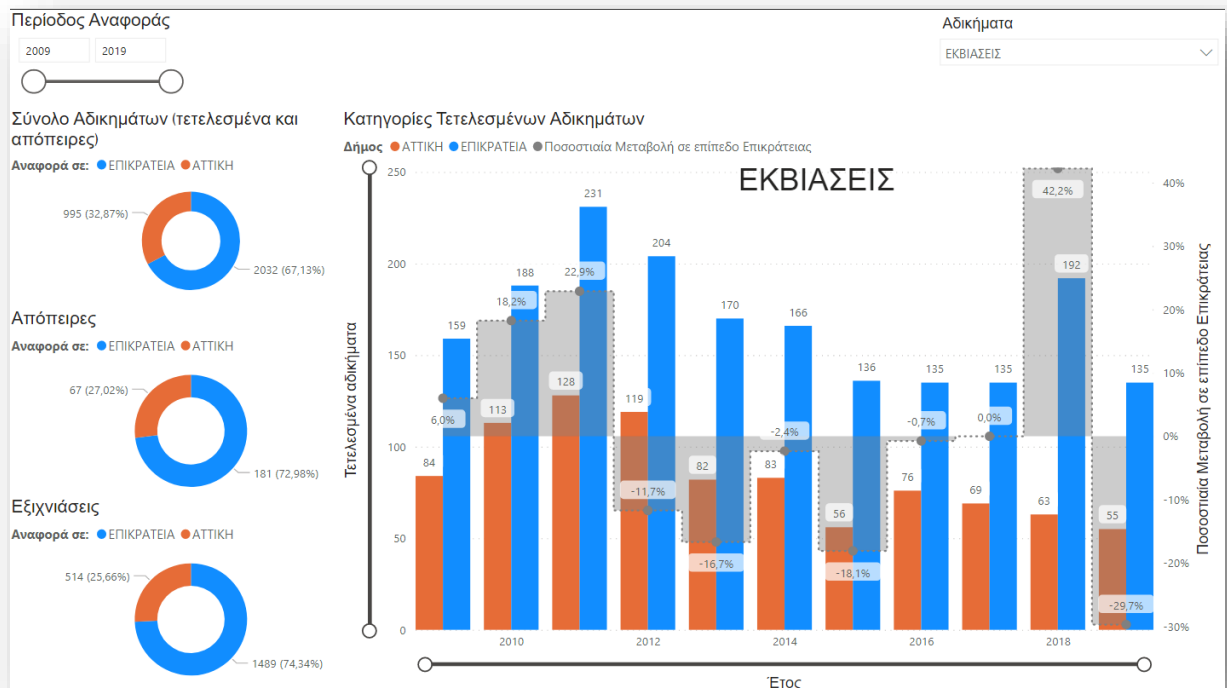
και

Διάγραμμα 5-8: Απάτες (τετελεσμένα, απόπειρες και εξιχνιάσεις) στην Ελληνική Επικράτεια και στον Νομό Αττικής, για τη δεκαετία 2009-2019

5.3.2.5 ΕΚΒΙΑΣΕΙΣ

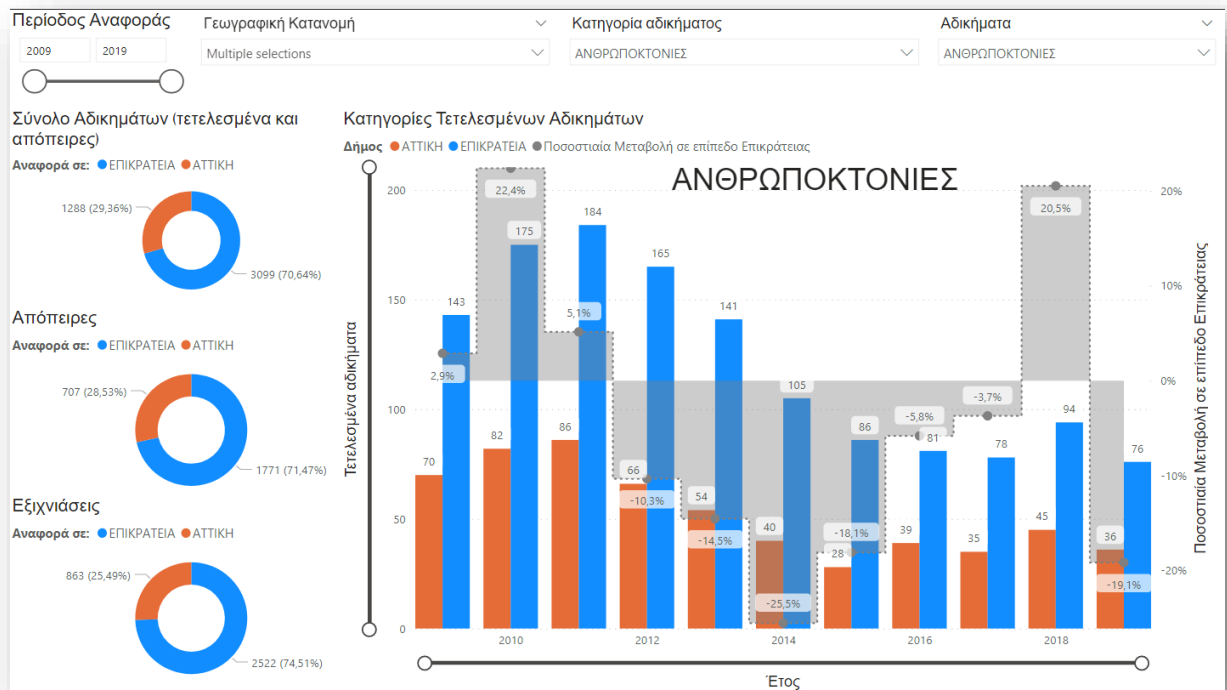
Οι εκβιάσεις παρουσιάζουν τάσεις αυξομείωσης των ποσοστών τους τόσο στην περίπτωση της Ελληνικής Επικράτειας, όσο και στον Νομό Αττικής. Συγκεκριμένα, στην Ελληνική επικράτεια ειδικά, και λιγότερο στο Νομό Αττικής, παρατηρείται σταθερά αυξητική τάση των περιστατικών εκβίασης κατά την τριετία 2009 - 2011 σε αυξητικά συγκριτικά ποσοστά που κυμαίνονται από 6% έως 22.9%. Στη συνέχεια, και μετά τη σημαντική πτώση (-11,7%) που σημειώθηκε το 2012 εμφανίζονται σταθεροποιητικές τάσεις έως το 2018 όπου παρατηρείται σημαντική άνοδος κατά 42.2% ποσοστιαίων μονάδων (192 περιστατικά το 2018 έναντι 135 περιστατικών το 2017). Στη συνέχεια, το 2019, όπου υπάρχει διαθεσιμότητα των δεδομένων, τα περιστατικά εκβιάσεων έπεσαν στα προηγούμενα επίπεδα και είναι μειωμένα σε σχέση με τα αντίστοιχα ποσοστά που καταγράφηκαν το 2009.

Διάγραμμα 5-9: Εκβιάσεις (τετελεσμένα, απόπειρες και εξιχνιάσεις) στην Ελληνική Επικράτεια και στον Νομό Αττικής, για τη δεκαετία 2009-2019

5.3.3 ΑΝΘΡΩΠΟΚΤΟΝΙΕΣ

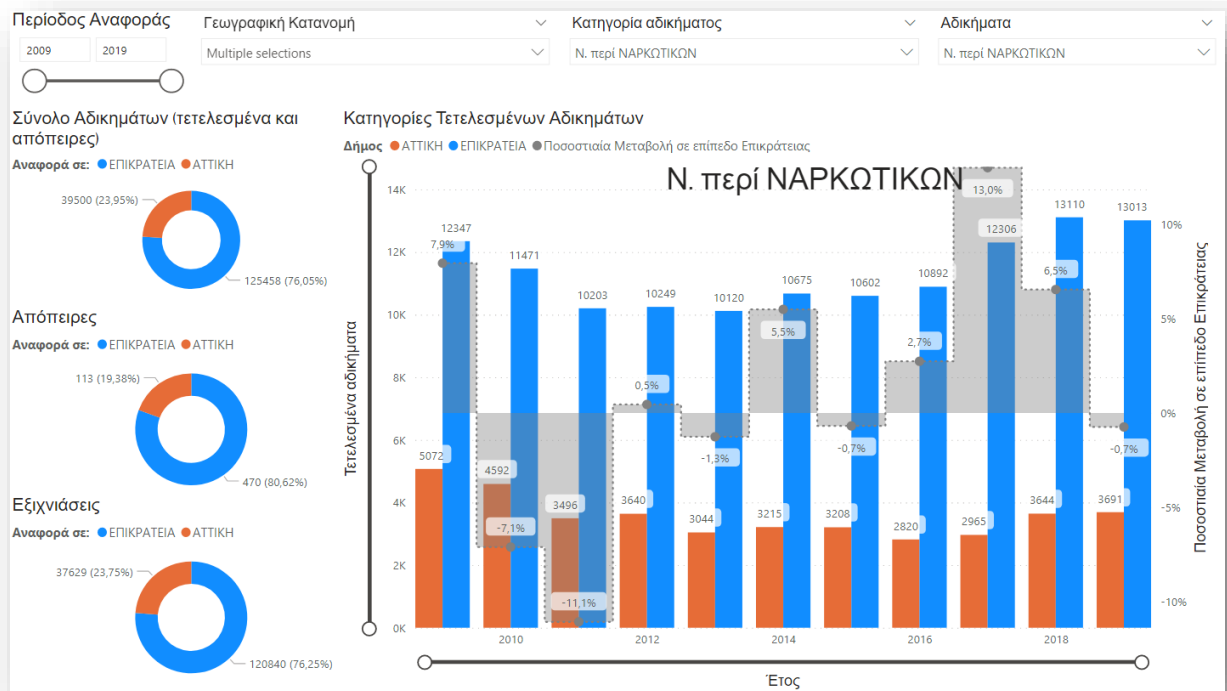
Παρόμοιο μοτίβο αυξομειώσης των ποσοστών εμφανίζεται και στην περίπτωση των ανθρωποκτονιών τόσο στην περίπτωση της Ελληνικής Επικράτειας, όσο και στον Νομό Αττικής. Συγκεκριμένα, παρατηρείται σταθερά αυξητική τάση των ανθρωποκτονιών κατά την τριετία 2009 - 2012 σε συγκριτικά ποσοστά που κυμαίνονται από 2,9% έως 22,4%. Στη συνέχεια, και μετά την πτώση των ποσοστών (κατά -10,3%) που σημειώθηκε το 2012 εμφανίζονται σταθεροποιητικές τάσεις έως το 2017 όπου παρατηρείται ξανά αύξηση των ανθρωποκτονιών το 2018 (94 έναντι 78). Τέλος, τα περιστατικά ανθρωποκτονιών επανέρχονται σε μειωμένα επίπεδα, συγκρινόμενα τόσο με το 2017 όσο και με το 2009 που αποτελεί την αρχή της περιόδου παρακολούθησης.

Διάγραμμα 5-10: Ανθρωποκτονίες (τετελεσμένα, απόπειρες και εξιχνιάσεις) στην Ελληνική Επικράτεια και στον Νομό Αττικής, για τη δεκαετία 2009-2019

5.3.4 ΑΔΙΚΗΜΑΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ ΠΕΡΙ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ

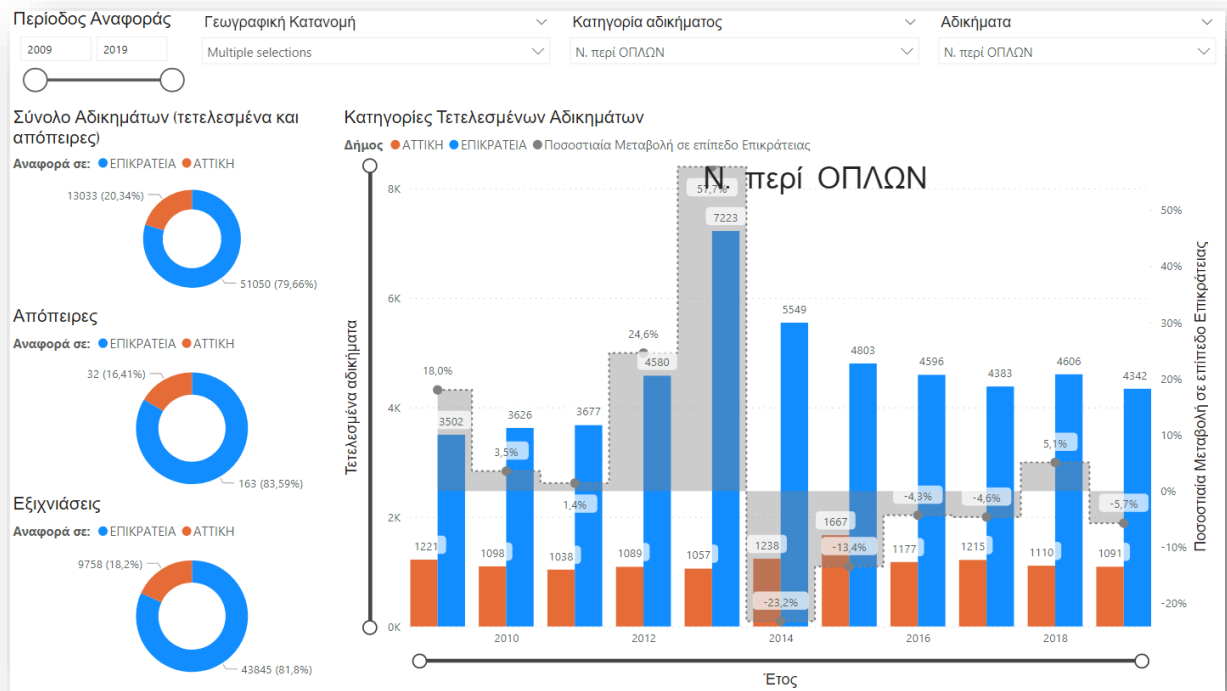
Όσον αφορά το νόμο περί ναρκωτικών η κατανομή των παραβάσεων παρουσιάζει μια κοίλη μορφή. Συγκεκριμένα παρατηρούνται αυξημένα περιστατικά στην αρχή (2009) και στο τέλος του διαστήματος παρακολούθησης (2017 έως 2019) και λιγότερα περιστατικά στα ενδιάμεσα έτη. Ειδικότερα, στην Ελληνική Επικράτεια παρατηρείται αύξηση του ποσοστού μεταβολής κατά 9,5 ποσοστιαίες μονάδες, μεταξύ 2009 (12.347 περιστατικά) και 2019 (13.013 περιστατικά). Αντίθετα, στην περίπτωση του Νομού Αττικής το αντίστοιχο ποσοστό μεταβολής είναι μειωμένο κατά -0,3% (5.072 περιστατικά το 2009 έναντι 3.691 περιστατικών για το 2019).

Διάγραμμα 5-11: Αδικήματα σχετικά με ναρκωτικά (τετελεσμένα, απόπειρες και εξιχνιάσεις) στην Ελληνική Επικράτεια και στον Νομό Αττικής, για τη δεκαετία 2009-2019

5.3.5 ΑΔΙΚΗΜΑΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ ΠΕΡΙ ΟΠΛΩΝ

Αναφορικά με αδικήματα που σχετίζονται το νόμο περί όπλων της περιόδου 2009–2019 παρατηρείται σαφώς μια συνεχής αύξησή τους σε όλο το εύρος του χρονικού διαστήματος παρακολούθησης. Η αυξητική αυτή τάση κορυφώνεται το έτος 2013 όπου το ποσοστό μεταβολής σε σχέση αυξήθηκε κατά 57,7% σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Στη συνέχεια, τα περιστατικά που καταγράφηκαν για το συγκεκριμένο αδίκημα μειώνονται αλλά σταθεροποιούνται σε υψηλές τιμές. Συγκρίνοντας τα δύο άκρα της κατανομής (2009 με 2019) διαπιστώνεται αύξηση των περιστατικών κατά 24% (4.342 περιστατικά έναντι 3.502).

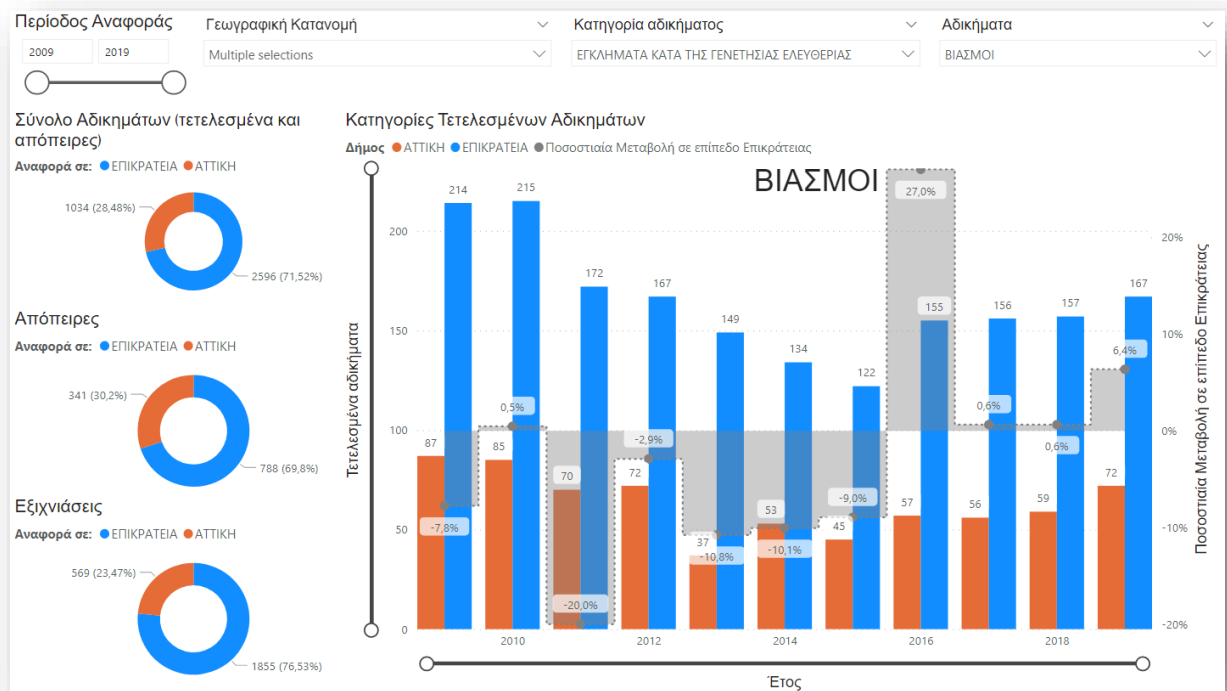

Διάγραμμα 5-12: Αδικήματα σχετικά με το Νόμο περί Όπλων (τετελεσμένα, απόπειρες και εξιχνιάσεις) στην Ελληνική Επικράτεια και στον Νομό Αττικής, για τη δεκαετία 2009-2019

5.3.6 ΑΔΙΚΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΓΕΝΕΤΗΣΙΑΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

5.3.6.1 ΒΙΑΣΜΟΙ

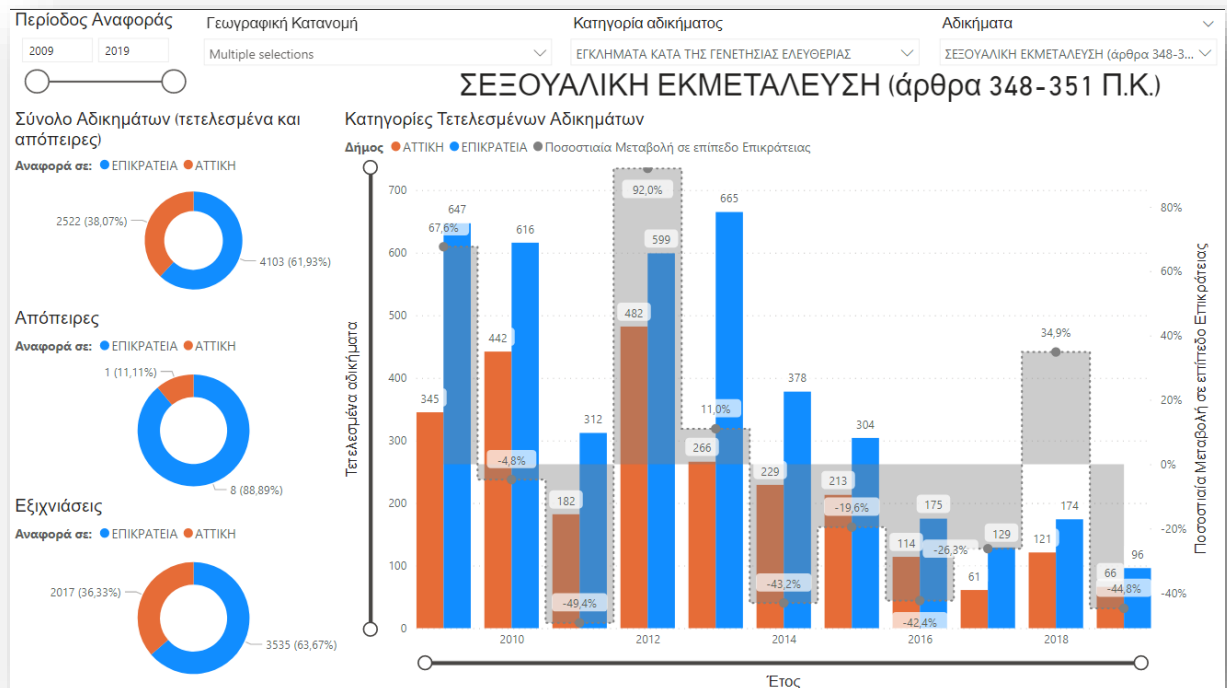
Αναφορικά με τους βιασμούς, με εξαίρεση το 2010, τη διετία 2016-2017 και το 2019, όπου τα περιστατικά βιασμών παρουσιάζουν αυξητική τάση σε επίπεδο επικράτειας (με αποκορύφωμα το 2016 όπου η αύξηση ήταν της τάξης του 27%), για τα υπόλοιπα έτη παρατηρείται πτωτική τάση, με τη μεγαλύτερη πτώση των ποσοστών (-9%) να καταγράφεται το 2015 όπου καταγράφηκαν 122 περιστατικά βιασμών.

Διάγραμμα 5-13: Βιασμοί (τετελεσμένα, απόπειρες και εξιχνιάσεις) στην Ελληνική Επικράτεια και στον Νομό Αττικής, για τη δεκαετία 2009-2019

5.3.6.2 ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ

Αντίθετα, περίπτωση του αδικήματος της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παρατηρείται σημαντική πτωτική τάση (-49,4) το 2011 σε σχέση με το 2009 η οποία συνεχίστηκε, με μόνη εξαίρεση τη διετία 2012 – 2013, μέχρι το 2019. Συγκρίνοντας μάλιστα τη μεταβολή μεταξύ των ετών 2009 και 2019 διαπιστώνεται μείωση των περιστατικών κατά -85,2% (96 περιστατικά έναντι 647 αντίστοιχα).

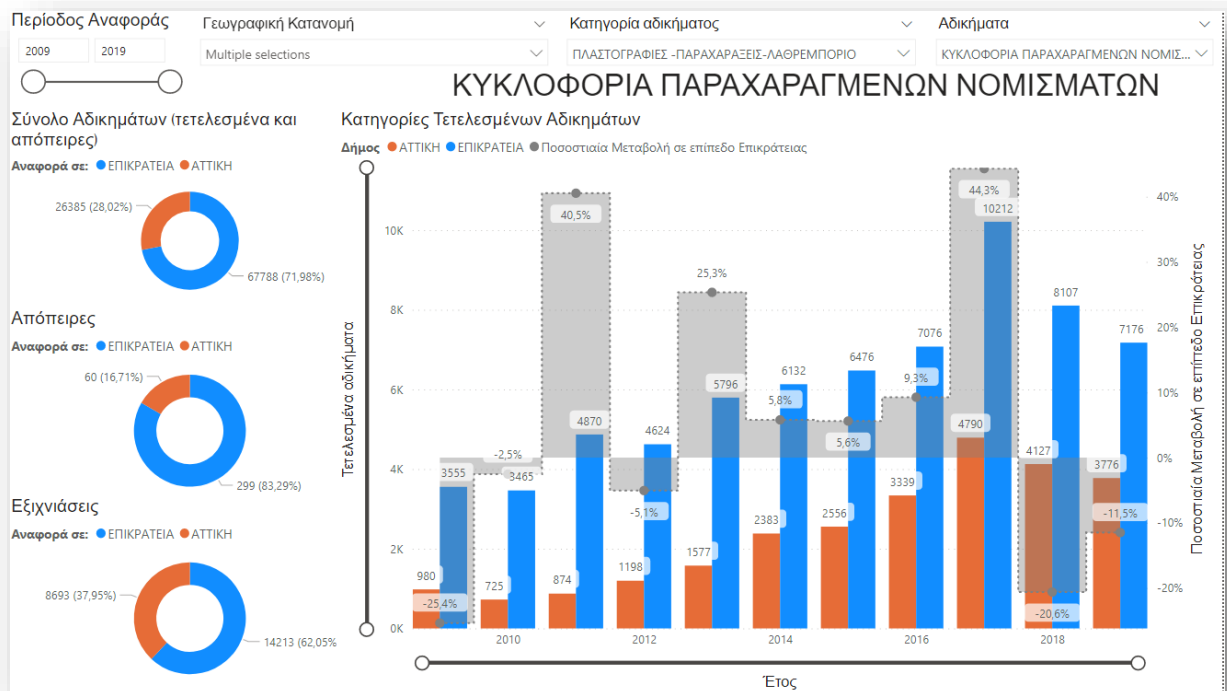

Διάγραμμα 5-14: Συγκριτικό Ποσοστό περιστατικών Σεξουαλικής Εκμετάλλευσης (τετελεσμένα, απόπειρες και εξιχνιάσεις) στην Ελληνική Επικράτεια και στον Νομό Αττικής, για τη δεκαετία 2009-2019

5.3.7 ΠΛΑΣΤΟΓΡΑΦΙΕΣ – ΠΑΡΑΧΑΡΑΞΕΙΣ - ΛΑΘΡΕΜΠΟΡΙΟ

5.3.7.1 ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΠΑΡΑΧΑΡΑΓΜΕΝΩΝ ΝΟΜΙΣΜΑΤΩΝ

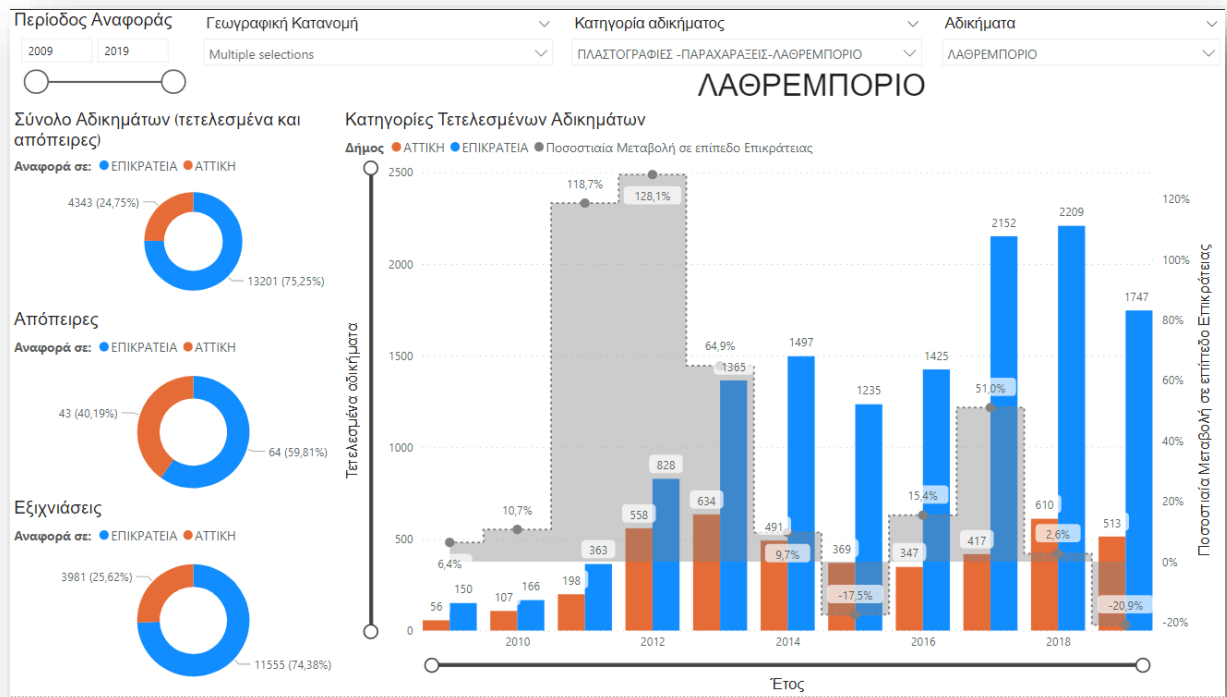
Από τη σύγκριση των ποσοστών κυκλοφορίας παραχαραγμένων νομισμάτων, που παρουσιάζονται στο προηγούμενο διάγραμμα, προκύπτει ότι την περίοδο 2009-2019 παρατηρείται συνεχής αύξηση των περιστατικών από το 2010 έως και το 2017. Η αυξητική τάση που καταγράφεται κυμαίνεται από 5,6% έως και 44,3% και στη συνέχεια διακόπτεται κατά την διετία 2018 – 2019. Τα δύο προαναφερόμενα έτη παρατηρείται μείωση των περιστατικών κατά -20,6% και -11,5% για τα έτη 2018 και 2019 αντίστοιχα. Πάντως συγκρίνοντας τα καταγεγραμμένα περιστατικά για τα έτη 2009 και 2019 παρατηρείται σημαντική αύξηση κατά 101,9% (7.176 περιστατικά το 2019 έναντι 3.555 περιστατικών το 2009).

Διάγραμμα 5-15: Κυκλοφορία Παραχαραγμένων Νομισμάτων (τετελεσμένα, απόπειρες και εξιχνιάσεις) στην Ελληνική Επικράτεια και στον Νομό Αττικής, για τη δεκαετία 2009-2019

5.3.8 ΛΑΘΡΕΜΠΟΡΙΟ

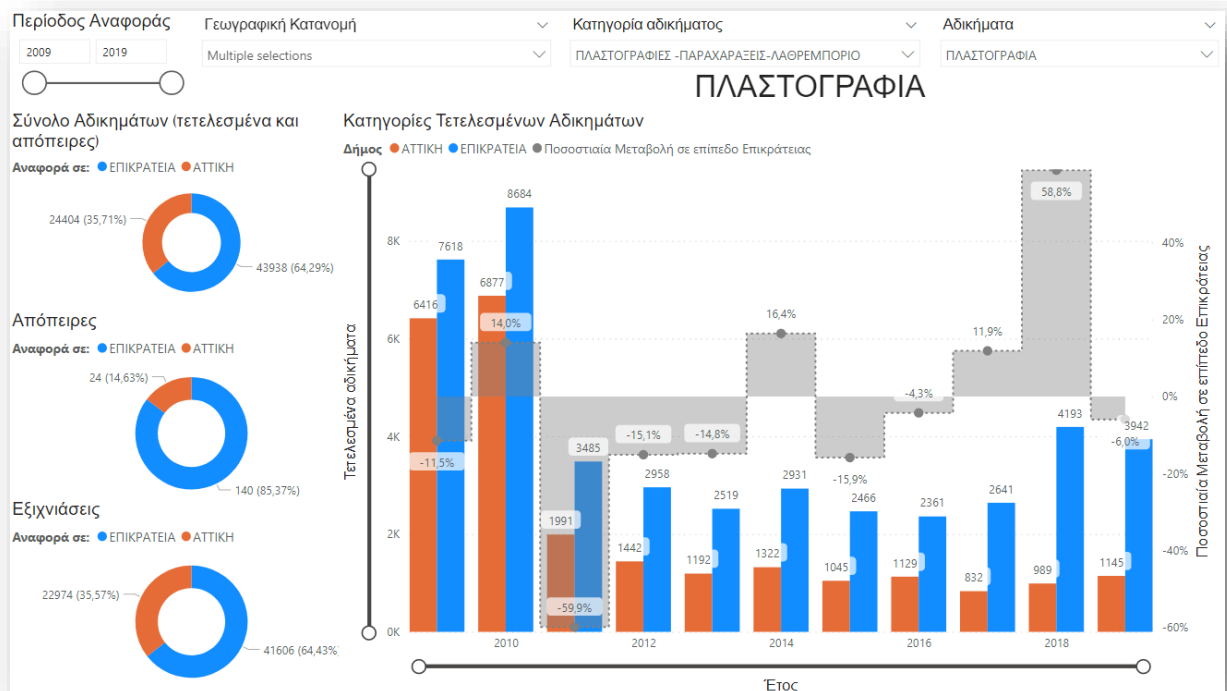
Το 2011 τα περιστατικά λαθρεμπορίου εμφανίζουν μια σημαντική αύξηση της τάξης του 118,7% (σε σχέση με το 2010). Έκτοτε, έως το 2018 (με εξαίρετη το 2015) ακολουθούν σταθερά ανοδική πορεία με ποσοστά μεταβολής που κυμαίνονται από 2,6% έως 128,1% η οποία διακόπτεται μόνο 2019 όπου τα περιστατικά μειώνονται κατά -20,9%.

Διάγραμμα 5-16: Περιστατικά Λαθρεμπορίου (τετελεσμένα, απόπειρες και εξιχνιάσεις) στην Ελληνική Επικράτεια και στον Νομό Αττικής, για τη δεκαετία 2009-2019

5.3.8.1 ΠΛΑΣΤΟΓΡΑΦΙΑ

Ειδικά τα περιστατικά πλαστογραφίας παρουσιάζουν σημαντική μείωση μετά το 2010 και παραμένουν σταθερά μειωμένα έως το 2016. Στη συνέχεια όμως, από το έτος 2018, παρουσιάζουν σημαντική αύξηση, κατά 58,8%, ενώ το 2019 μειώθηκαν κατά -6%. Παρόλα αυτά, συγκρίνοντας το ποσοστό μεταβολής για τα έτη 2009 και 2019 διαπιστώνεται μείωση των περιστατικών πλαστογραφίας της τάξης του -48,3%. Πιο συγκεκριμένα το 2019 καταγράφηκαν 3.942 περιστατικά έναντι 7.618 περιστατικών που καταγράφηκαν το 2009.

Διάγραμμα 5-17: Περιστατικά Πλαστογραφίας (τετελεσμένα, απόπειρες και εξιχνιάσεις) στην Ελληνική Επικράτεια και στον Νομό Αττικής, για τη δεκαετία 2009-2019

5.4 ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ 2017-2019

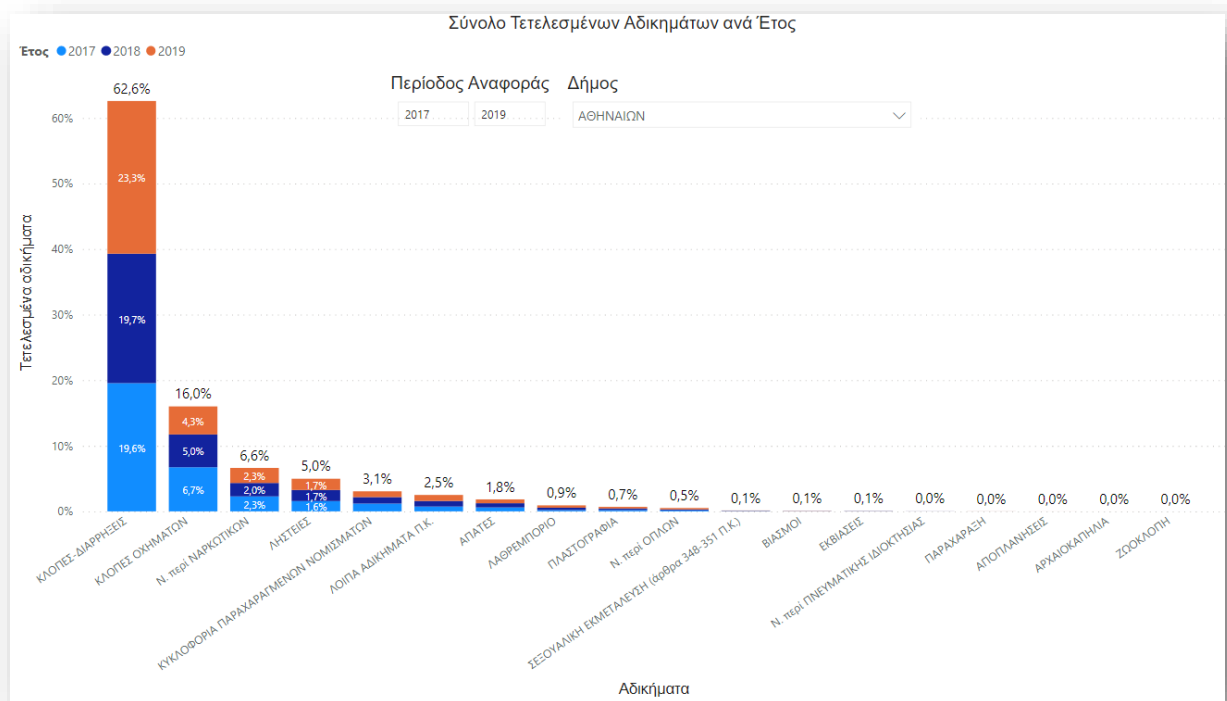
5.4.1 ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΑΝΑ ΔΗΜΟ ΚΑΙ ΈΤΟΣ

Στα τρία σωρευτικά διαγράμματα που ακολουθούν παρουσιάζονται ταξινομημένα, βάσεις της συχνότητας εμφάνισής τους, τα τετελεσμένα αδικήματα ανά Δήμο και έτος τέλεσής τους.

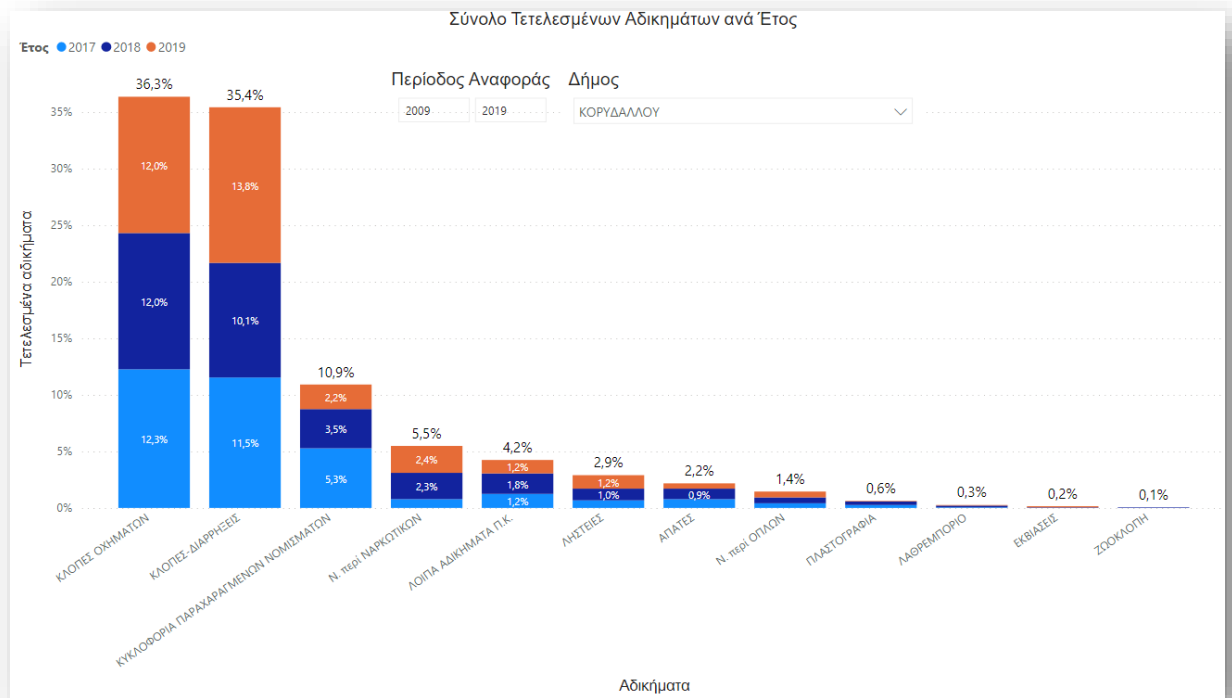
Τα στοιχεία για το σύνολο των αδικημάτων που καταγράφηκαν στο Δήμο Αθηναίων καταδεικνύουν ότι τα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας, αν εξαιρεθούν τα αδικήματα που αφορούν το νόμο περί ναρκωτικών, είναι τα πιο συχνά εμφανιζόμενα αδικήματα. Συγκεκριμένα, οι κλοπές-διαρρήξεις εμφανίζονται με μεγαλύτερη συχνότητα συγκριτικά με τα υπόλοιπα αδικήματα. Ακολουθούν οι κλοπές των οχημάτων και η παραβίαση του νόμου περί ναρκωτικών και οι ληστείες. Αξίζει μάλιστα να σημειωθεί ότι οι κλοπές-διαρρήξεις παρουσιάζουν ποσοστιαία αύξηση της τάξης του 3,3% μεταξύ 2017 και 2019. Αντίθετα στα υπόλοιπα αδικήματα παρουσιάζουν πτωτική τάση ή σταθεροποίηση των ποσοστών κατά την προαναφερόμενη τριετία.

Στην περίπτωση του Δήμου Κορυδαλλού (Διάγραμμα 2) το προαναφερόμενο μοτίβο (επικράτηση των εγκλημάτων κατά της ιδιοκτησίας) επαναλαμβάνεται με τη διαφορά ότι οι κλοπές οχημάτων υπερσχύουν ελαφρά των κλοπών και διαρρήξεων (36,3% έναντι 35,4%)

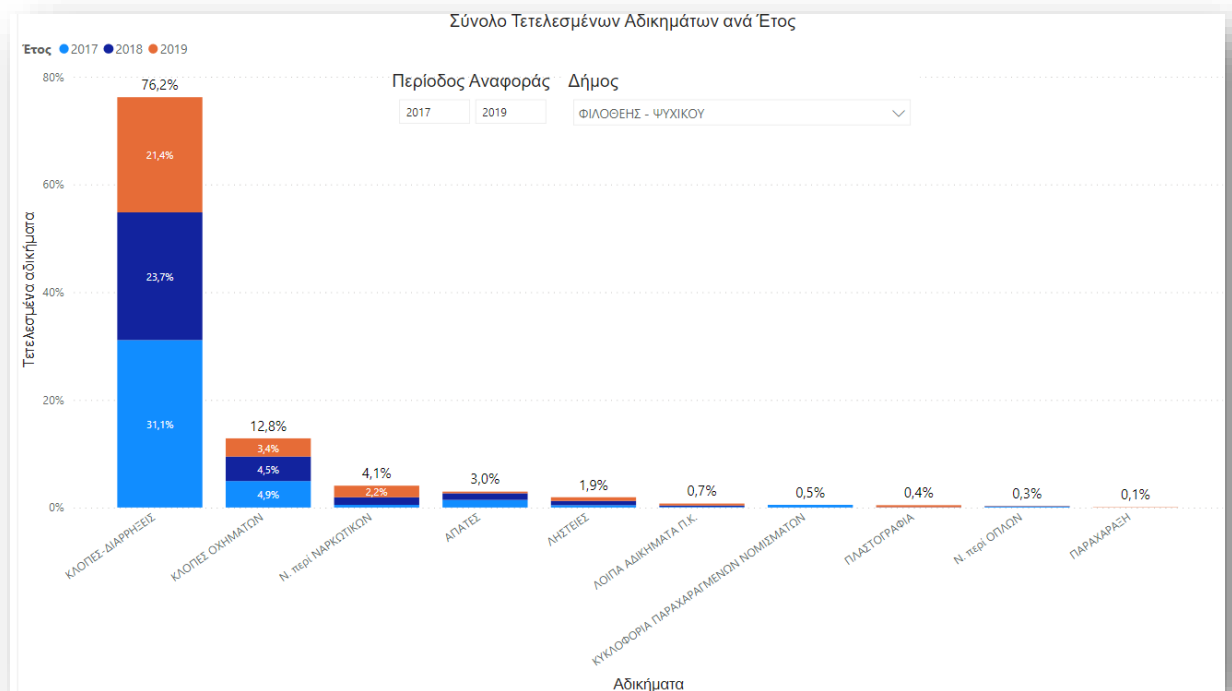
καθώς και ότι αδικήματα που σχετίζονται με την κυκλοφορία παραχαραγμένων νομισμάτων υπερεκπροσωπούνται σε σχέση με τα αδικήματα που αναφέρονται στο νόμο περί ναρκωτικών (10,9% έναντι 5,5% αντίστοιχα). Συγκρίνοντας την εξέλιξη των δύο τελευταίων αδικημάτων κατά την τριετία αναφοράς, διακρίνεται μια σταθερά πτωτική τάση στην κυκλοφορία παραχαραγμένων νομισμάτων (5,5% για το 2017 έναντι 2,3% για το 2019). Αντίθετα η τάση των εγκλημάτων που αναφέρονται στο νόμο περί ναρκωτικών είναι αυξητική (0,8% για το 2017 έναντι 2,5% για το 2019).

Διάγραμμα 5-18: Ταξινόμηση τετελεσμένων αδικημάτων για το Δήμο Αθηναίων κατά την τριετία 2017-2019

Διάγραμμα 5-19: Ταξινόμηση τετελεσμένων αδικημάτων για το Δήμο Κορυδαλλού κατά την τριετία 2017-2019

Διάγραμμα 5-20: Ταξινόμηση τετελεσμένων αδικημάτων για το Δήμο Φιλοθέης - Ψυχικού κατά την τριετία 2017-2019

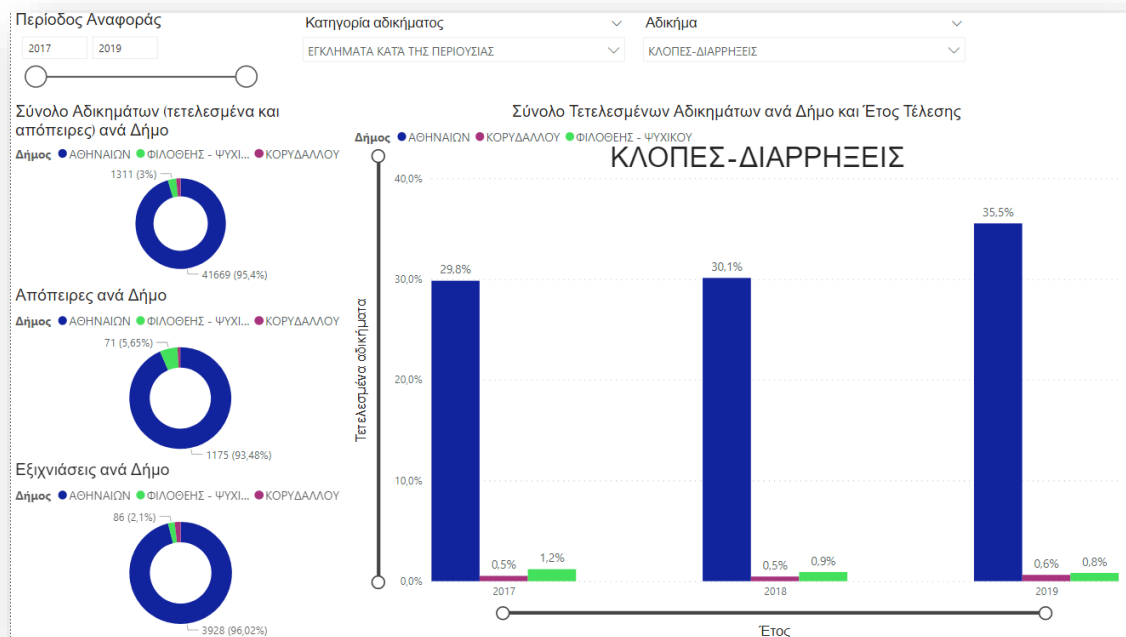
Στην περίπτωση του Δήμου Φιλοθέης – Ψυχικού (Διάγραμμα 3) οι κλοπές και διαρρήξεις φαίνεται να απορροφούν τη μεγάλη πλειοψηφία των εγκλημάτων που τελέστηκαν κατά την τριετία αναφοράς. Πράγματι τα προαναφερόμενα αδικήματα αποτελούν το 76,2% της συνολικής εγκληματικότητας του Δήμου και μάλιστα με σαφώς πτωτική τάση που αγγίζει τις 10 ποσοστιαίες μονάδες (31,1% για το έτος 2017 έναντι 21,4% για το έτος 2019). Όσον αφορά την κατανομή των υπολοίπων αδικημάτων ακολουθούν οι κλοπές οχημάτων (με συνολικό ποσοστό 12,8%), τα αδικήματα που σχετίζονται με την παραβίαση του νόμου περί ναρκωτικών (4,1%) και οι απάτες (3,0%).

Στη συνέχεια παρουσιάζονται υπό τη μορφή σωρευμένων διαγραμμάτων η κατανομή του συνόλου των αδικημάτων (τετελεσμένων και σε απόπειρα) σε επίπεδο Δήμου ανά έτος (για την τριετία 2017-2019). Επιπλέον απεικονίζεται, με τη χρήση κυκλικών διαγραμμάτων, η επιμέρους κατανομή των αδικημάτων (σε απόλυτες τιμές και ποσοστά) ανάλογα με τον τρόπο τέλεσης της πράξης και την εξιχνίασή τους ή όχι, για το σύνολο τις τριετίας αναφοράς. Σημειώνεται ότι η παρουσίαση των δεδομένων γίνεται ανά κατηγορία αδικήματος και ανεξάρτητα από τη συχνότητα εμφάνισής τους.

5.4.2 ΑΔΙΚΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ

5.4.2.1 ΚΛΟΠΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΡΡΗΞΕΙΣ

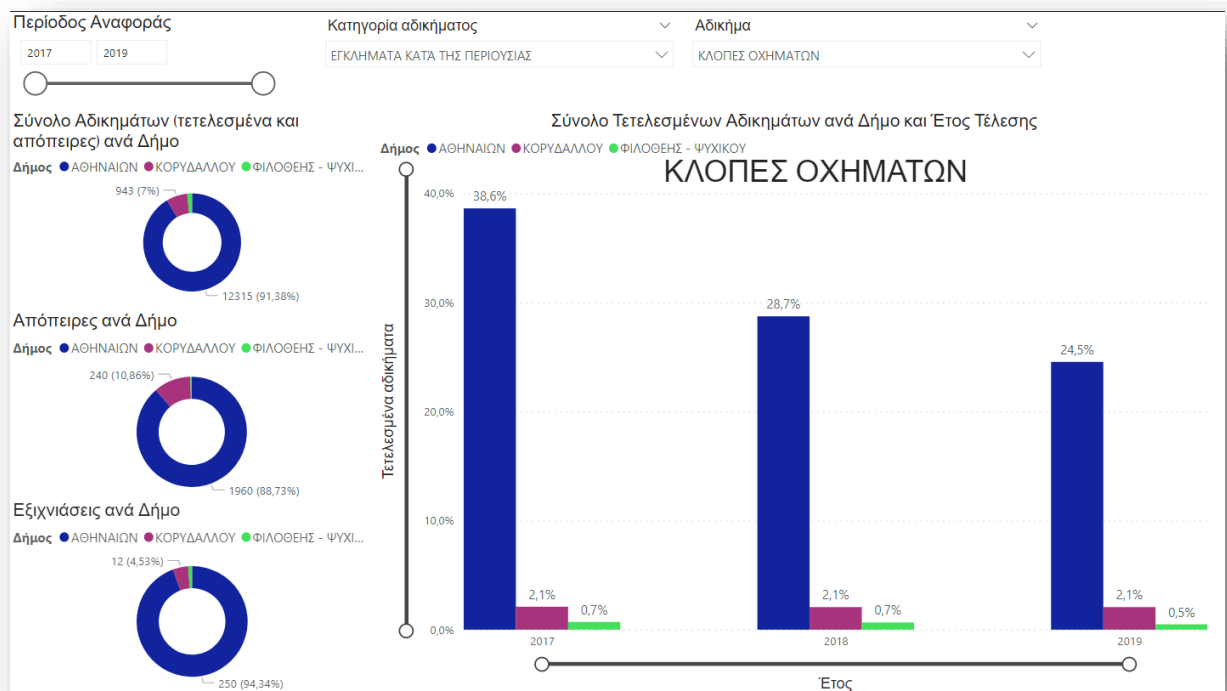
Μεταξύ των καταγεγραμμένων περιπτώσεων κλοπών - διαρρήξεων τα υψηλότερα ποσοστά εμφανίζονται όπως είναι αναμενόμενο στον Δήμο Αθηναίων. Ακολουθεί ο Δήμος Φιλοθέης – Ψυχικού ενώ ο Δήμος Κορυδαλλού βρίσκεται στην τρίτη θέση. Όσον αφορά την ποσοστιαία μεταβολή τους, παρατηρείται μια αυξητική τάση για την περίπτωση του Δήμου Αθηναίων (29,8% το 2017 έναντι 35,5% το 2019). Αντίθετα, στο Δήμο Φιλοθέης- Ψυχικού η τάση που παρατηρείται είναι πτωτική, ενώ στο Δήμο Κορυδαλλού παρατηρείται οριακή μεταβολή (αύξηση) κατά 0,1 ποσοστιαία μονάδα το έτος 2019.

Διάγραμμα 5-21: Συγκριτικό ποσοστό τετελεσμένων κλοπών και διαρρήξεων ανά Δήμο και Έτος & Σύνολο τετελεσμένων, σε απόπειρα και εξιχνιάσεων ανά Δήμο, για την τριετία 2017-2019

5.4.2.2 ΚΛΟΠΕΣ ΟΧΗΜΑΤΩΝ

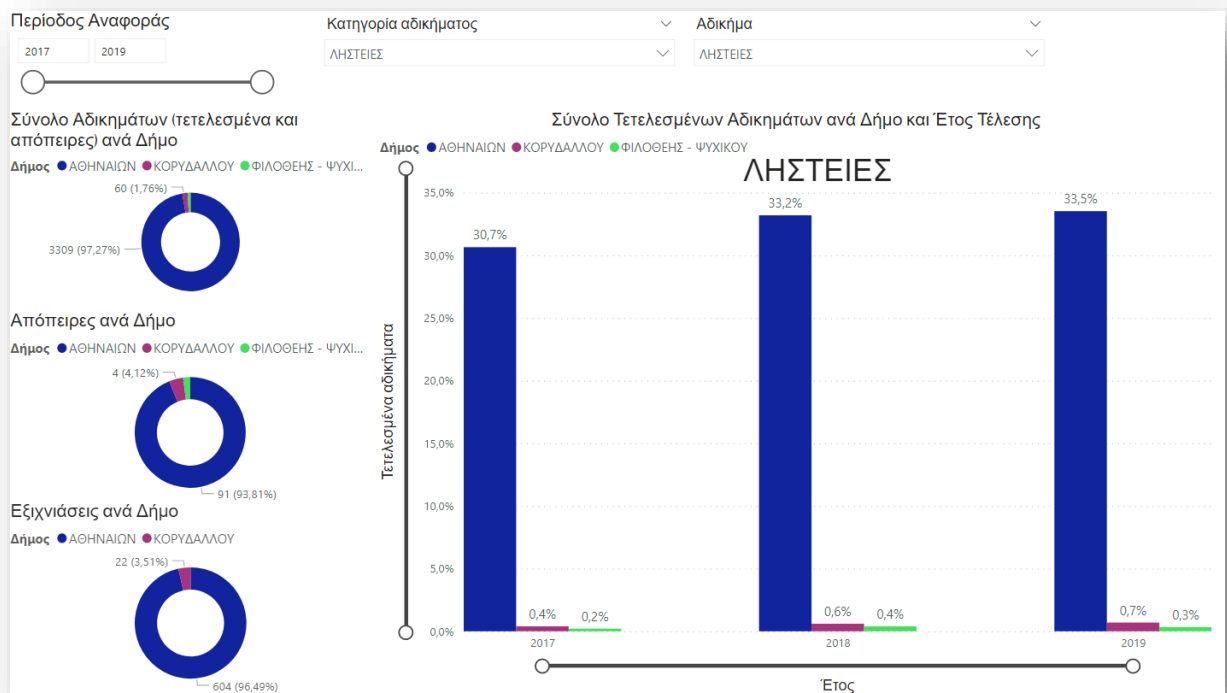
Εξαιρώντας το Δήμο Κορυδαλλού όπου οι κλοπές οχημάτων παραμένουν σταθερές, παρατηρείται μια πτωτική τάση για τους υπόλοιπους δύο Δήμους του νομού Αττικής. Μάλιστα στην περίπτωση του Δήμου Αθηναίων η μείωση των ποσοστών, μεταξύ 2017 και 2019 ξεπέρασε τις 14 ποσοστιαίες μονάδες (38,6% έναντι 24,5%) αντίστοιχα.

Διάγραμμα 5-22: Συγκριτικό Ποσοστό τετελεσμένων κλοπών οχημάτων ανά Δήμο και Έτος & Σύνολο τετελεσμένων, σε απόπειρα και εξιχνιάσεων ανά Δήμο, για την τριετία 2017-2019

5.4.2.3 ΛΗΣΤΕΙΕΣ

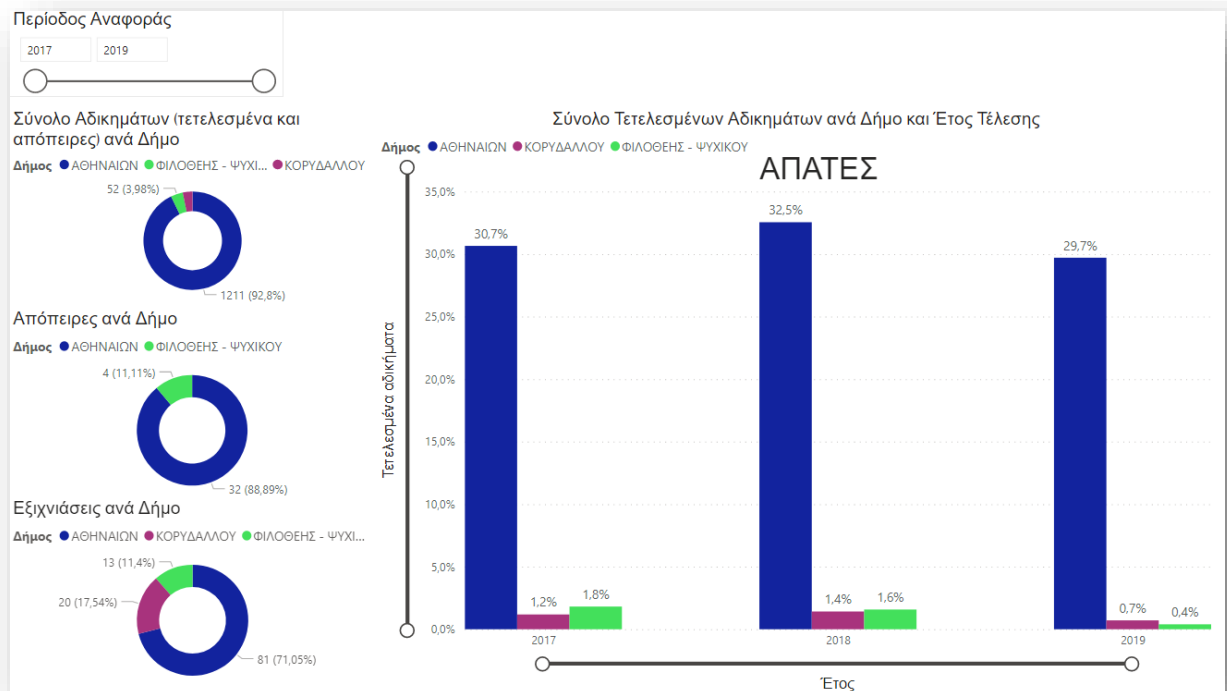
Οι καταγραφόμενες ληστείες είναι πολυάριθμες (2.743 για την τριετία αναφοράς) στην περίπτωση του Δήμου Αθηναίων ακολουθούν σταθερά ανοδική πορεία για το 2019 (33,5%) έναντι του 2017 (30,7%). Αντίθετα, στους υπόλοιπους δύο Δήμους, τα αδικήματα που σχετίζονται με ληστείες εμφανίζουν σαφώς μικρότερη συχνότητα εμφάνισης αλλά σαφώς μικρότερες αυξητικές τάσεις. Σημειώνεται τέλος, ότι στο Δήμο Κορυδαλλού εμφανίζεται η υψηλότερη αναλογία εξιχνιάσεων (22 στις 56) σε σχέση με τους υπόλοιπους Δήμους.

Διάγραμμα 5-23: Συγκριτικό ποσοστό τετελεσμένων ληστειών ανά Δήμο και Έτος & Σύνολο τετελεσμένων, σε απόπειρα και εξιχνιάσεων ανά Δήμο, για την τριετία 2017-2019

5.4.2.4 ΑΠΑΤΕΣ

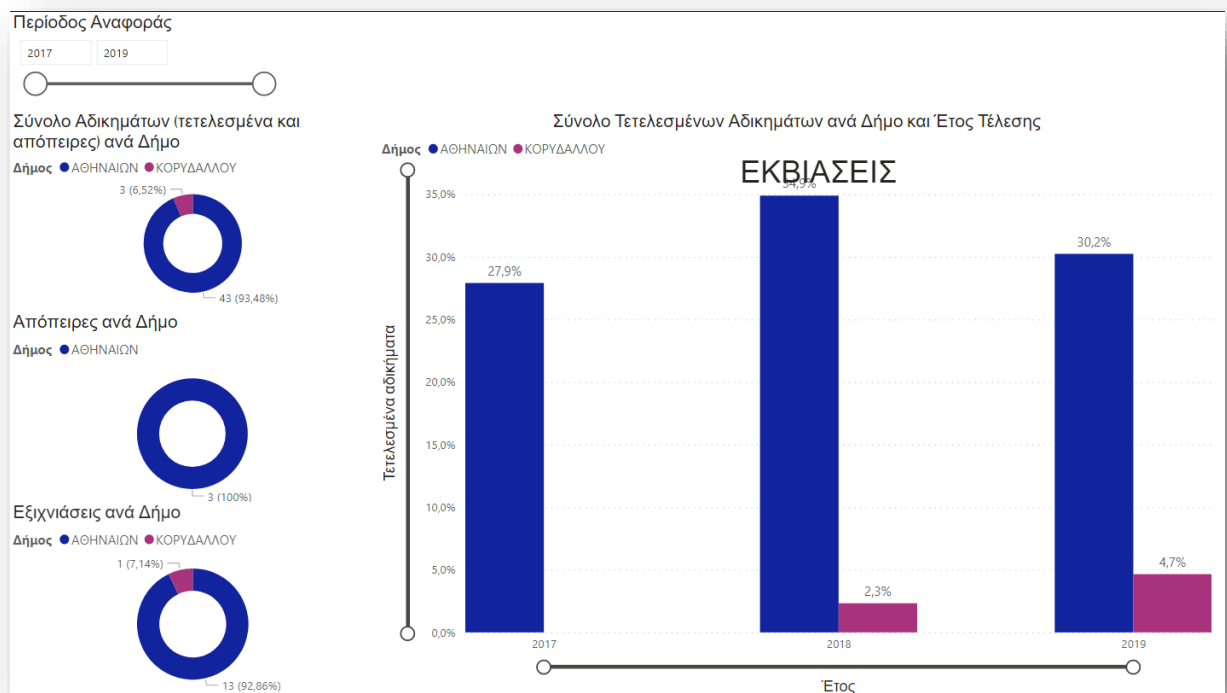
Στο επόμενο διάγραμμα παρουσιάζονται οι αντίστοιχες κατανομές για το αδίκημα της απάτης. Σαφώς προκύπτει μια πτωτική τάση του αδικήματος της απάτης και στους τρεις Δήμους, ιδιαίτερα όμως στο Δήμο Φιλοθέης-Ψυχικού. Στον ίδιο Δήμο εμφανίζεται επίσης και η υψηλότερα αναλογία εξιχνιασμένων απατών (4 στις 52), σε σχέση με τους υπόλοιπους Δήμους (32 στις 1.211 για το Δήμο Αθηναίων και μηδέν στις 20 για τον Δήμο Κορυδαλλού) συνολικά για την τριετία 2017-2019.

Διάγραμμα 5-24: Απάτες, συγκριτικό ποσοστό τετελεσμένων ανά Δήμο και Έτος & Σύνολο τετελεσμένων, σε απόπειρα και εξιχνιάσεων ανά Δήμο, συνολικά για την τριετία 2017-2019

5.4.2.5 ΕΚΒΙΑΣΕΙΣ

Και οι εκβιάσεις είναι σταθερά σε υψηλά συγκριτικά ποσοστά στο Δήμο Αθηναίων με αυξητικές μάλιστα τάσεις. Το ίδιο μοτίβο παρατηρείται κατ' αναλογία και στο Δήμο Κορυδαλλού όπου μάλιστα παρατηρείται πενταπλασιασμός σχεδόν των ποσοστών (αύξηση 4,7%) για το έτος 2019, συγκρινόμενο το έτους 2017 όπου τα ποσοστά ήταν μηδενικά. Όσον αφορά το Δήμο Φιλοθέης – Ψυχικού, δεν καταγράφηκε κανένα περιστατικό εκβίασης κατά την τριετία αναφοράς.

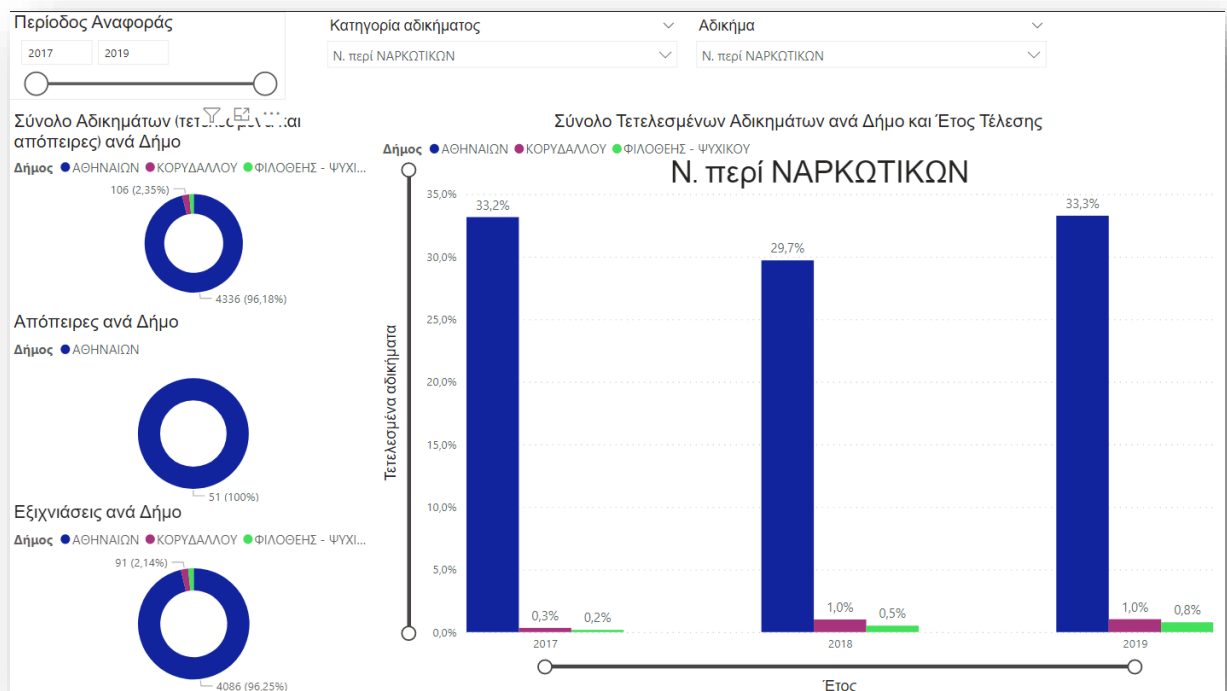
Διάγραμμα 5-25: συγκριτικό ποσοστό τετελεσμένων εκβιάσεων ανά Δήμο και Έτος & Σύνολο τετελεσμένων, σε απόπειρα και εξιχνιάσεων ανά Δήμο, για την τριετία 2017-2019

5.4.3 ΑΝΘΡΩΠΟΚΤΟΝΙΕΣ

Καμία τετελεσμένη ανθρωποκτονία δεν καταγράφηκε στους τρεις Δήμους του νομού Αττικής το χρονικό διάστημα αναφοράς. Θα πρέπει στο σημείο αυτό να σημειωθεί ότι στη συγκεκριμένη ενότητα παρουσιάζονται στατιστικά στοιχεία που έχουν καταγραφεί σε επίπεδο ΑΤ των τριών Δήμων του νομού Αττικής. Επομένως η μη καταγραφή περιστατικών ανθρωποκτονίας από τα συγκεκριμένα ΑΤ πιθανό να οφείλεται στο ότι οι ανθρωποκτονίες, όπως και κάποια άλλα βαριάς μορφής εγκλήματα ενδεχομένως να καταγράφηκαν κεντρικά, από την Δ/ση Ασφάλειας της ΓΑΔΑ και όχι από το ΑΤ που συνέβη το περιστατικό. Καταγράφηκαν ωστόσο 15 απόπειρες στο Δήμο της Αθήνας (εκ των οποίων εξιχνιάστηκαν οι 7) και μία απόπειρα στο Δήμο Κορυδαλλού, η οποία εξιχνιάστηκε επίσης.

5.4.4 ΑΔΙΚΗΜΑΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ ΠΕΡΙ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ

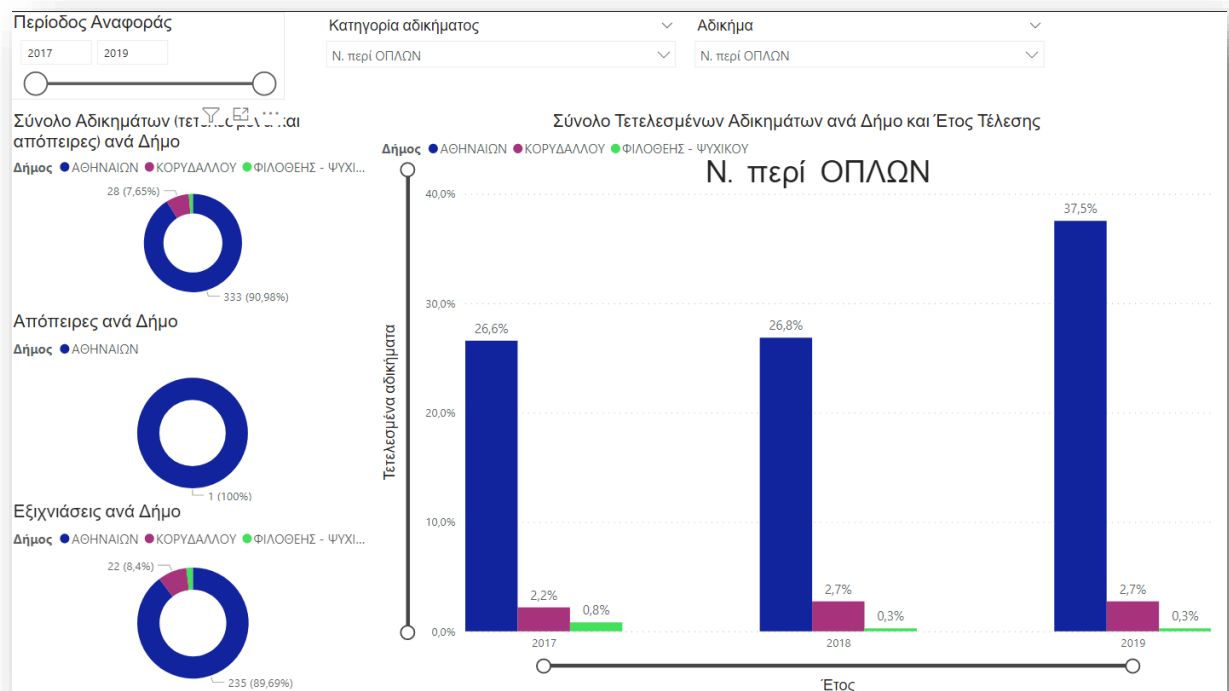
Όσον αφορά το νόμο περί ναρκωτικών οι περισσότερες παραβάσεις καταγράφονται στην Αθήνα και στον Κορυδαλλό. Ειδικά στην Αθήνα, παρά τη μικρή μείωση των ποσοστών το 2018, σε σχέση με το 2017 (29,7% έναντι 33,2% αντίστοιχα), παρατηρείται μια μικρή αύξηση των περιστατικών, κατά 1,1%, το 2019 σε σχέση με το αντίστοιχο ποσοστό του 2017.

Διάγραμμα 5-26: Συγκριτικό Ποσοστό τετελεσμένων αδικημάτων σχετικά με ναρκωτικά ανά Δήμο και Έτος & Σύνολο τετελεσμένων, σε απόπειρα και εξιχνιάσεων ανά Δήμο, για την τριετία 2017-2019

5.4.5 ΑΔΙΚΗΜΑΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ ΠΕΡΙ ΟΠΛΩΝ

Τα συγκριτικά ποσοστά των αδικημάτων που σχετίζονται το νόμο περί όπλων και καταγράφηκαν ανά Δήμο και έτος παρουσιάζονται στο επόμενο διάγραμμα. Βάσει σύγκρισης των ποσοστών της περιόδου 2017–2019 παρατηρείται μια αυξητική τάση στους Δήμους Αθηναίων και Κορυδαλλού. Αντίθετα στο Δήμο Φιλοθέης – Ψυχικού τα σχετικά ποσοστά είναι εξαιρετικά χαμηλά και με πτωτική τάση. Αξιοσημείωτη είναι και η αναλογία εξιχνιάσεων αναφορικά με το συγκεκριμένο αδίκημα, όπου και εξιχνιάστηκε το 71% των περιστατικών (235 από τα 332) στο Δήμο Αθηναίων και το 79% των περιστατικών (22 από τα 28) στο Δήμο Κορυδαλλού.

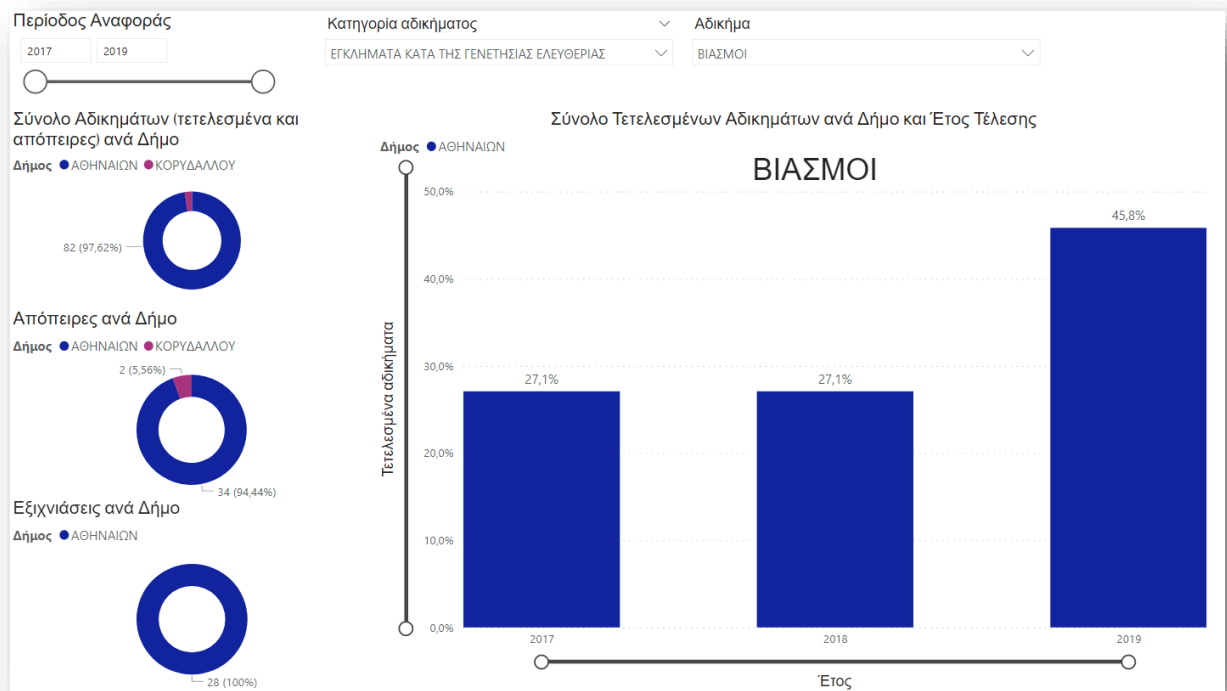

Διάγραμμα 5-27: Συγκριτικό Ποσοστό τετελεσμένων αδικημάτων σχετικά με το Νόμο περί Όπλων ανά Δήμο και Έτος & Σύνολο τετελεσμένων, σε απόπειρα και εξιχνιάσεων ανά Δήμο, για την τριετία 2017-2019

5.4.6 ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΓΕΝΕΤΗΣΙΑΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

5.4.6.1 ΒΙΑΣΜΟΙ

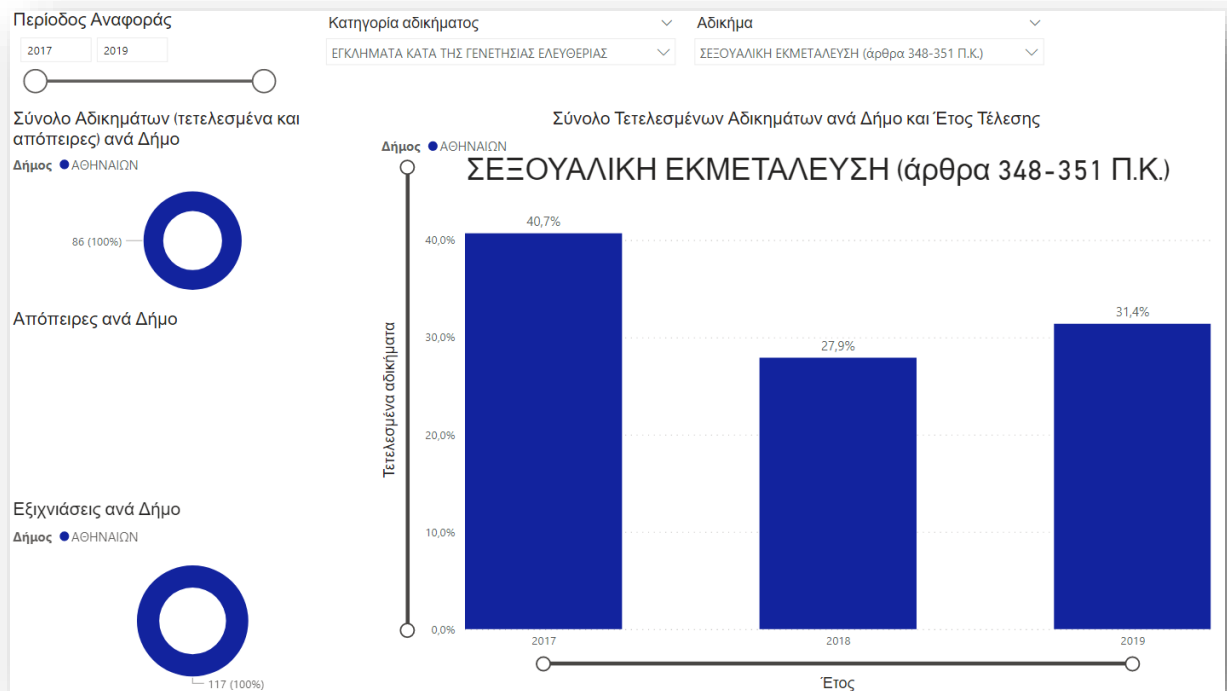
Αναφορικά με τους βιασμούς, με εξαίρεση δύο απόπειρες βιασμού που καταγράφηκαν στο Δήμο Κορυδαλλού, δεν έχει καταγραφεί κανένα περιστατικό στους Δήμους Κορυδαλλού και Φιλοθέης – Ψυχικού. Σημειώνεται ξανά, ότι η μη καταγραφή περιστατικών βιασμών από τα συγκεκριμένα Αστυνομικά Τμήματα, ενδεχομένως να οφείλεται στο ότι οι βιασμοί όπως και κάποια άλλα βαριάς μορφής εγκλήματα ενδεχομένως να καταγράφηκαν κεντρικά, από την Δ/νση Ασφάλειας της ΓΑΔΑ και όχι από το ΑΤ που συνέβη το περιστατικό. Το σύνολο των 48 περιστατικών βιασμού που καταγράφηκαν κατά την τριετία 2017-2019 κατανέμονται στο Δήμο της Αθήνας. Προκύπτει επίσης σαφώς μια αύξηση των ποσοστών κατά το έτος 2019 σε σχέση με τα προηγούμενα έτη.

Διάγραμμα 5-28: Συγκριτικό ποσοστό τετελεσμένων βιασμών ανά Δήμο και Έτος & Σύνολο τετελεσμένων, σε απόπειρα και εξιχνιάσεων ανά Δήμο, για την τριετία 2017-2019

5.4.6.2 ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ

Το ίδιο μοτίβο παρατηρείται και στην περίπτωση του αδικήματος της σεξουαλικής εκμετάλλευσης όπου και πάλι το σύνολο των 86 περιστατικών που καταγράφηκαν κατά την τριετία 2017-2019 κατανέμονται στο Δήμο της Αθήνας. Προκύπτει επίσης σαφώς μια σημαντική μείωση, σχεδόν 10 ποσοστιαίων μονάδων, των ποσοστών κατά το έτος 2019 (31,4%) σε σχέση με τα το 2017 (40,7%).

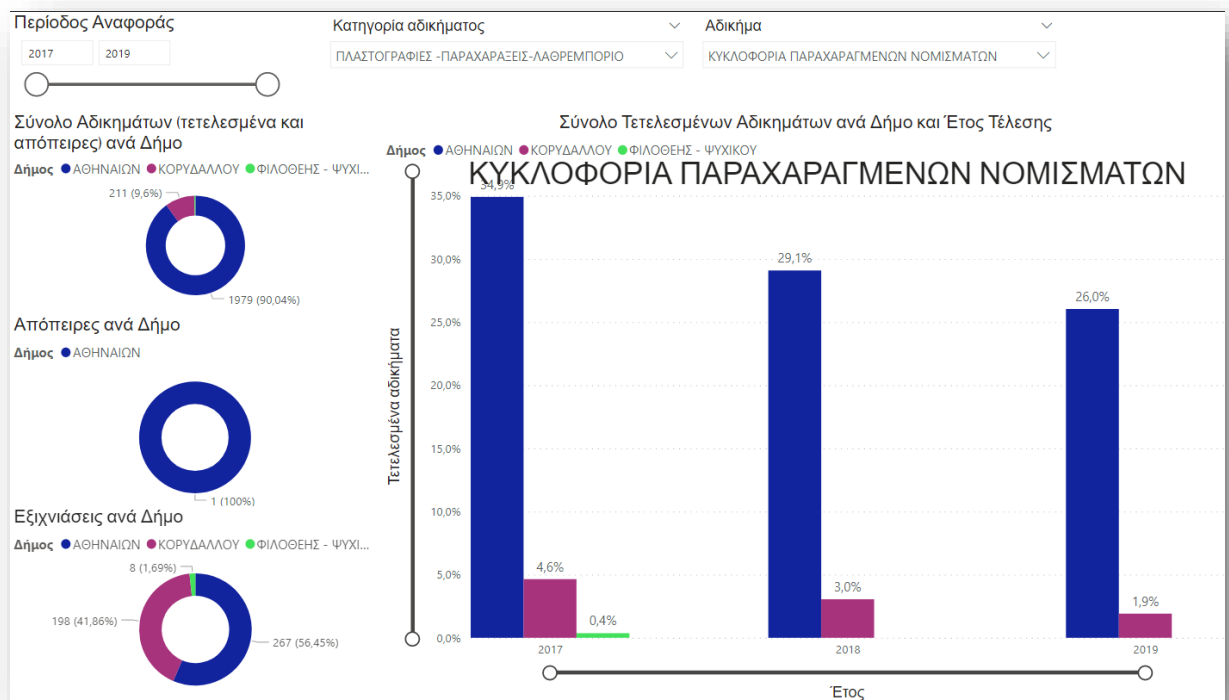

Διάγραμμα 5-29: Συγκριτικό Ποσοστό τετελεσμένων περιστατικών Σεξουαλικής Εκμετάλλευσης ανά Δήμο και Έτος & Σύνολο τετελεσμένων, σε απόπειρα και εξιχνιάσεων ανά Δήμο, για την τριετία 2017-2019

5.4.7 ΠΛΑΣΤΟΓΡΑΦΙΕΣ – ΠΑΡΑΧΑΡΑΞΕΙΣ - ΛΑΘΡΕΜΠΟΡΙΟ

5.4.7.1 ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΠΑΡΑΧΑΡΑΓΜΕΝΩΝ ΝΟΜΙΣΜΑΤΩΝ

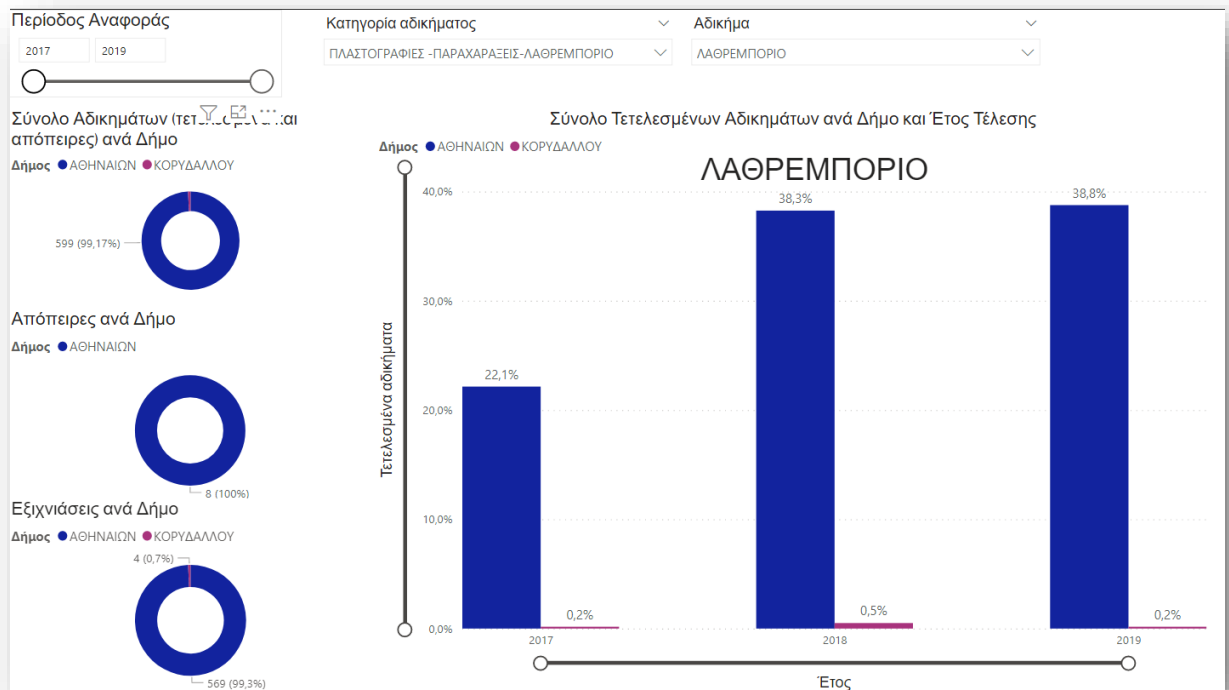
Από τη σύγκριση των ποσοστών κυκλοφορίας παραχαραγμένων νομισμάτων που καταγράφηκαν ανά Δήμο και έτος που παρουσιάζονται στο προηγούμενο διάγραμμα προκύπτει ότι την περίοδο 2017–2019 παρατηρείται μια πτωτική τάση στους Δήμους Αθηναίων και Κορυδαλλού (όπου και το φαινόμενο εμφανίζεται με αξιοσημείωτα ποσοστά). Αντίθετα, στο Δήμο Φιλοθέης – Ψυχικού τα σχετικά ποσοστά είναι εξαιρετικά χαμηλά. Αξιοσημείωτη είναι και η αναλογία εξιχνιάσεων αναφορικά με το συγκεκριμένο αδίκημα στο Δήμο Κορυδαλλού, όπου και εξιχνιάστηκε το 94% των περιστατικών (198 από τα 211).

Διάγραμμα 5-30: Συγκριτικό ποσοστό τετελεσμένων περιστατικών κυκλοφορίας παραχαραγμένων νομισμάτων ανά Δήμο και Έτος & Σύνολο τετελεσμένων, σε απόπειρα και εξιχνιάσεων ανά Δήμο, για την τριετία 2017-2019

5.4.7.2 ΛΑΘΡΕΜΠΟΡΙΟ

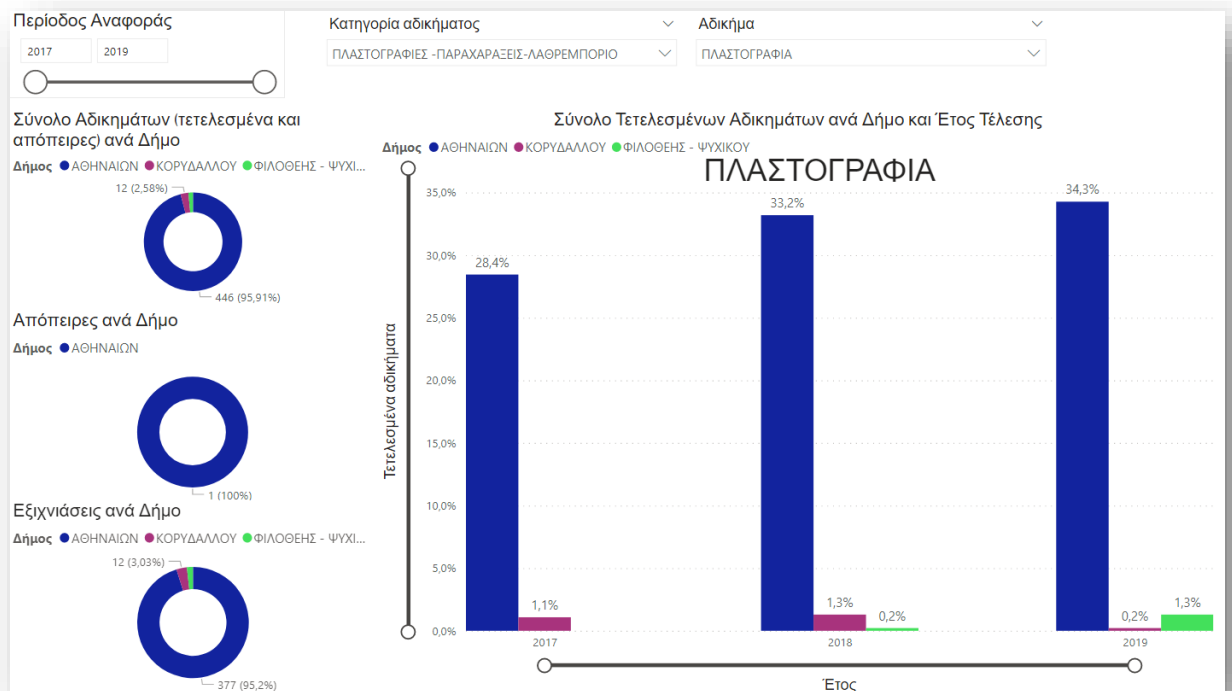
Όσον αφορά το λαθρεμπόριο και πάλι το σύνολο των περιστατικών που καταγράφηκαν κατά την τριετία 2017-2019 κατανέμονται στο Δήμο της Αθήνας και ελάχιστα στο Δήμο Κορυδαλλού. Προκύπτει επίσης σαφώς μια σημαντική αύξηση, άνω των 16 ποσοστιαίων μονάδων, κατά το έτος 2019 (38,8%) σε σχέση με τα το 2017 (22,1%).

Διάγραμμα 5-31: Συγκριτικό Ποσοστό τετελεσμένων περιστατικών Λαθρεμπορίου ανά Δήμο και Έτος & Σύνολο τετελεσμένων, σε απόπειρα και εξιχνιάσεων ανά Δήμο, για την τριετία 2017-2019

5.4.7.3 ΠΛΑΣΤΟΓΡΑΦΙΑ

Ειδικά οι πλαστογραφίες αυξήθηκαν την τριετία 2017-2019, στους Δήμους Αθηναίων και Φιλοθέης - Ψυχικού, με ιδιαίτερη αύξηση το 2019 (+5,9% για το Δήμο Αθηναίων και +1,3% για το Δήμο Φιλοθέης - Ψυχικού), ενώ για το έτος 2017 καταγράφεται σημαντική μείωση των ποσοστών για την περίπτωση του Δήμου Κορυδαλλού.

Διάγραμμα 5-32: Συγκριτικό Ποσοστό τετελεσμένων περιστατικών Πλαστογραφίας ανά Δήμο και Έτος & Σύνολο τετελεσμένων, σε απόπειρα και εξιχνιάσεων ανά Δήμο, για την τριετία 2017-2019

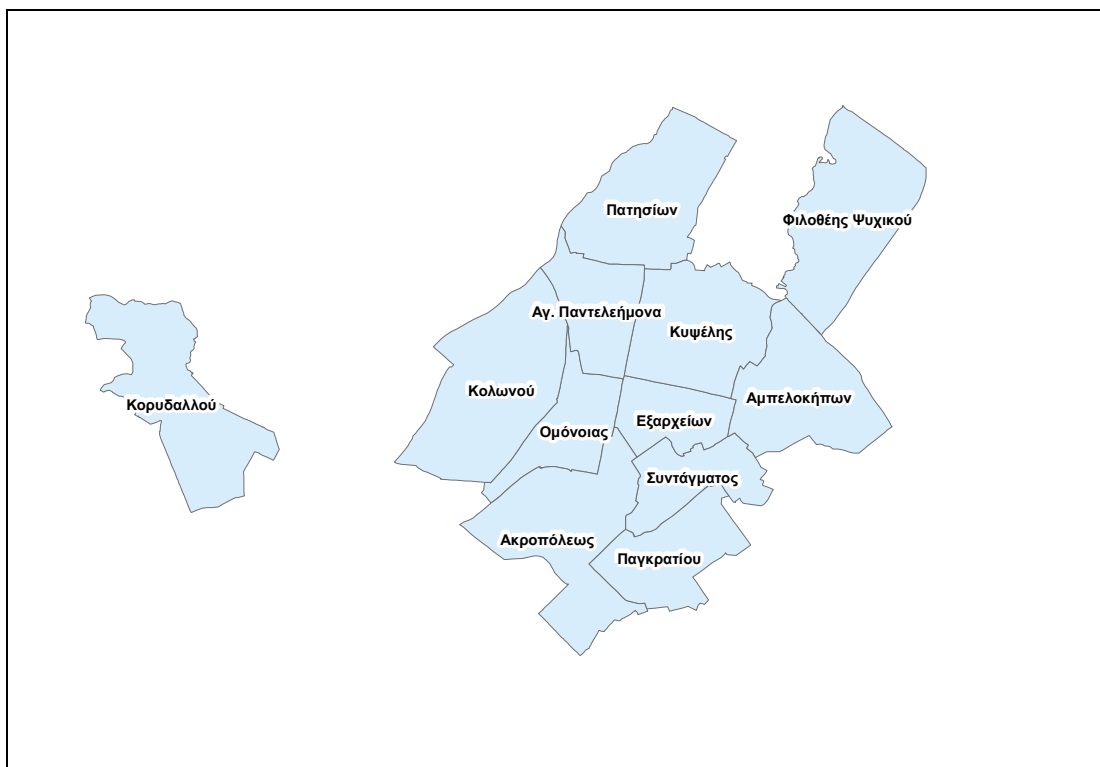
5.5 ΧΩΡΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ Α.Τ. ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΦΙΛΟΘΕΗΣ-ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ ΚΑΙ ΑΘΗΝΑΙΩΝ, ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΡΙΕΤΙΑ 2017-2019

5.5.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν αφορούν αδικήματα για τις περιοχές ευθύνης των Α.Τ των δήμων Αθηναίων, Φιλοθέης-Ψυχικού και Κορυδαλλού. Τα αδικήματα είναι χωρισμένα σε κύριες κατηγορίες και σε υποκατηγορίες. Για την κατασκευή των χαρτών έγινε η χωρική σύνδεση των περιοχών ευθύνης των Α.Τ με τις κύριες κατηγορίες των αδικημάτων με επαρκή δεδομένα. Η ανάλυσή που ακολουθεί περιλαμβάνει την κατασκευή θεματικών χαρτών και την ανάλυση των δεδομένων.

Στη θεματική χαρτογραφία, οι χάρτες έχουν χωριστεί σε τρεις κατηγορίες και αφορούν τα έτη 2017, 2018 και 2019. Η πρώτη κατηγορία αφορά το ποσοστό του κάθε αδικήματος ως προς το σύνολο των αδικημάτων για τις περιοχές ευθύνης των Α.Τ. Η δεύτερη κατηγορία αφορά το ποσοστό του αδικήματος επί του συνόλου του αδικήματος για όλες τις περιοχές ευθύνης των Α.Τ. Η τρίτη κατηγορία αφορά την ποσοστιαία μεταβολή του κάθε αδικήματος στην εκάστοτε περιοχή ευθύνης των Α.Τ. Για την υλοποίηση της παραπάνω διαδικασίας χρησιμοποιήθηκε το πρόγραμμα QGIS. Στην ανάλυση των δεδομένων χρησιμοποιήθηκαν οι εξής δείκτες: (1) ο συντελεστής συνδιακύμανσης Pearson, (2) ο Συντελεστής συμμετοχής (Location Quotient) καθώς και (3) ο δείκτης χωρικής αυτοσυσχέτισης Moran's I (Global and Local δηλαδή LISA).

Χάρτης 1. Περιοχή ευθύνης των ΑΤ.

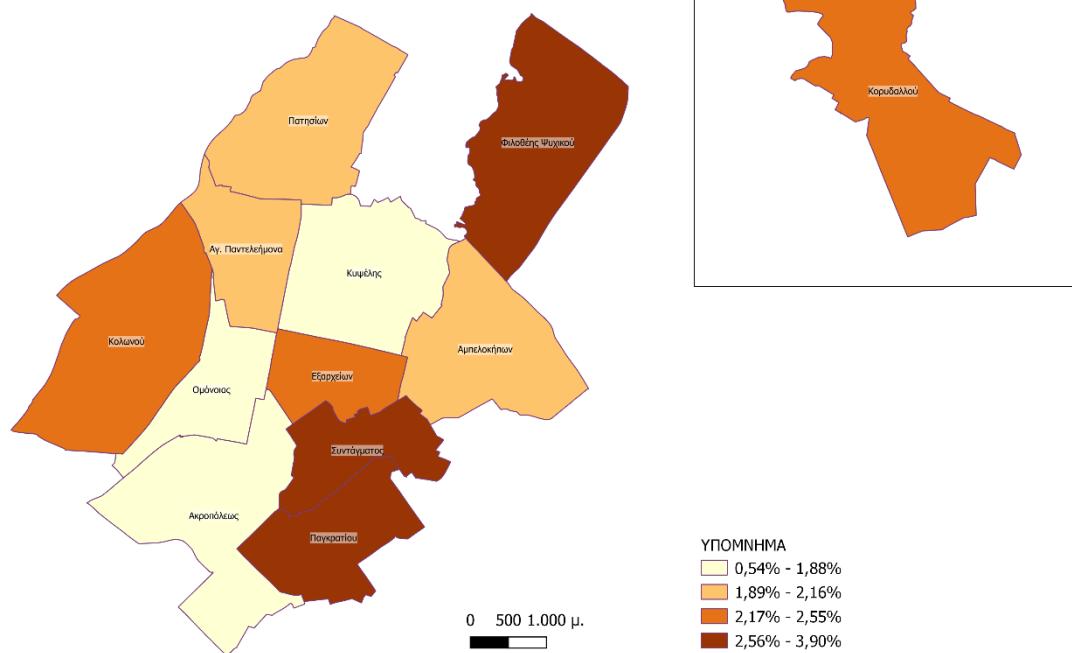
5.5.2 ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΔΙΚΗΜΑΤΟΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΩΝ ΑΔΙΚΗΜΑΤΩΝ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Στο κεφάλαιο αυτό μελετώνται οι επιμέρους κατηγορίες αδικημάτων που εξετάστηκαν στον πλαίσιο της παρούσας έρευνας και η ποσοστιαία αντιπροσώπευσή τους στο σύνολο αυτής της μορφής εγκληματικότητας κατά Αστυνομικό Τμήμα.

5.5.2.1 ΑΠΑΤΕΣ

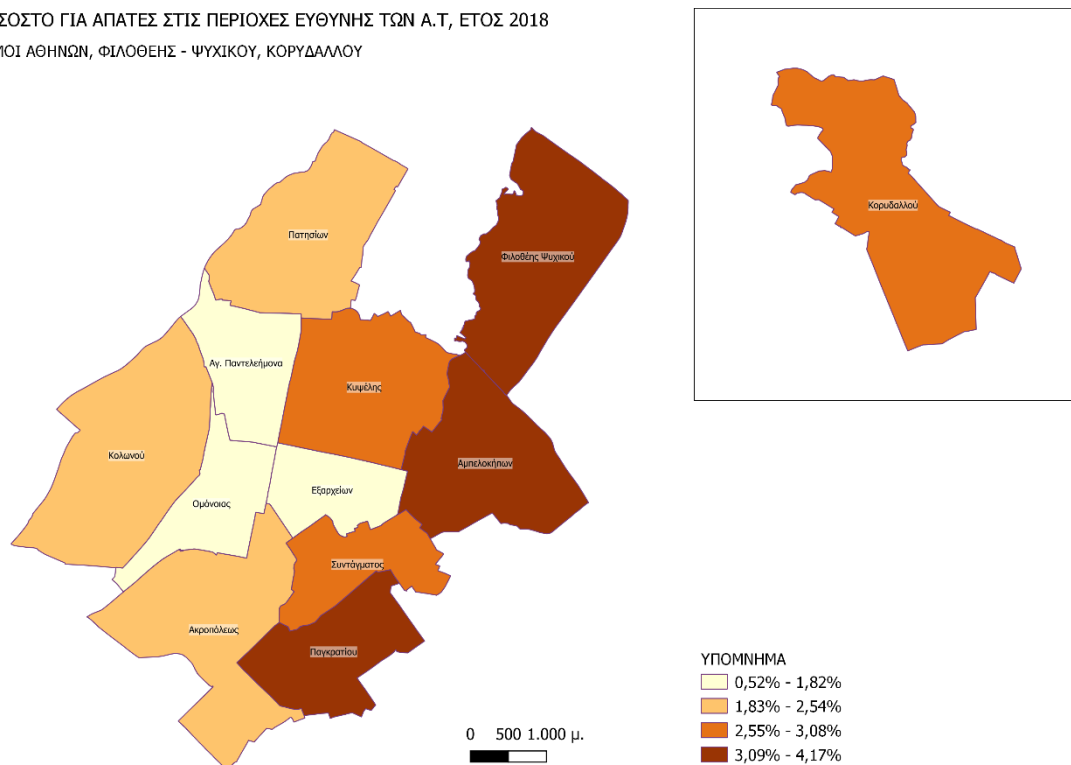
ΠΟΣΟΣΤΟ ΓΙΑ ΑΠΑΤΕΣ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ Α.Τ, ΕΤΟΣ 2017

ΔΗΜΟΙ ΑΘΗΝΩΝ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

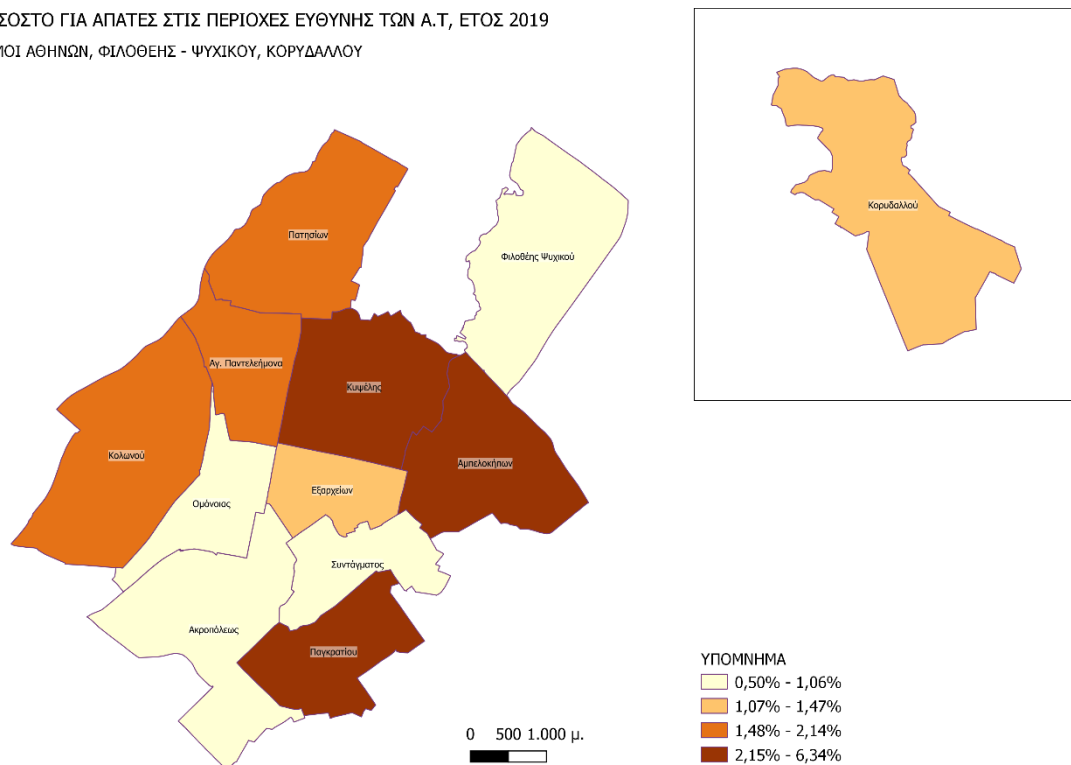
Οι απάτες για το έτος 2017 κυμαίνονται σε σχετικά χαμηλό επίπεδο, με το ποσοστό τους να είναι μικρότερο 4%, στο σύνολο των περιοχών ευθύνης των υπό διερεύνηση Α.Τ. Τα υψηλότερα ποσοστά εντοπίζονται στις περιοχές του Συντάγματος, του Παγκρατίου και της Φιλοθέης - Ψυχικού.

ΠΟΣΟΣΤΟ ΓΙΑ ΑΠΑΤΕΣ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ Α.Τ, ΕΤΟΣ 2018
ΔΗΜΟΙ ΑΘΗΝΩΝ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

Για το έτος 2018, οι περιοχές του Παγκρατίου των Αμπελοκήπων και της Φιλοθέης - Ψυχικού καταλαμβάνουν τα υψηλότερα ποσοστά σε απάτες, τα οποία κυμαίνονται από 3,09% μέχρι 4,17% στο σύνολο των αδικημάτων κατά Αστυνομικό Τμήμα. Οι περιοχές των Εξαρχείων, της Ομόνοιας και του Αγ. Παντελεήμονα κατέχουν τα χαμηλότερα ποσοστά, τα οποία κυμαίνονται από 0,52% μέχρι 1,82%.

ΠΟΣΟΣΤΟ ΓΙΑ ΑΠΑΤΕΣ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ Α.Τ, ΕΤΟΣ 2019
ΔΗΜΟΙ ΑΘΗΝΩΝ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

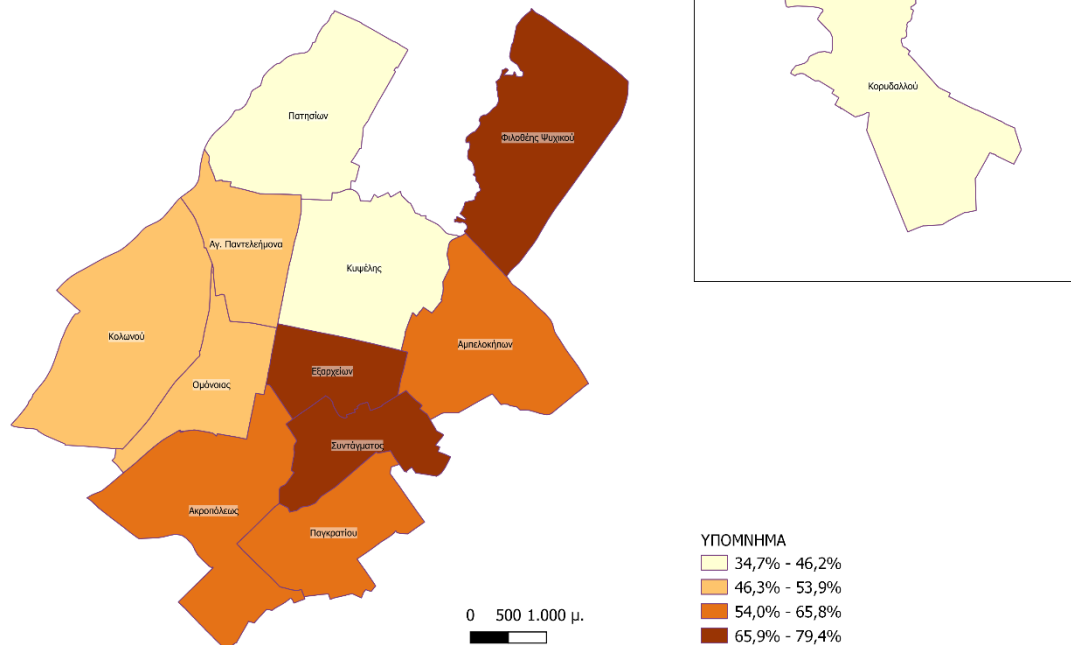

Οι περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων του Συντάγματος, της Ομόνοιας, της Ακρόπολης και της Φιλοθέης – Ψυχικού έχουν τα χαμηλότερα ποσοστά σε απάτες για το 2019, τα οποία ανέρχονται από 0,5% μέχρι 1,06% στο σύνολο των αδικημάτων κατά Αστυνομικό Τμήμα. Αντίθετα, η Κυψέλη, οι Αμπελόκηποι και το Παγκράτι έχουν τα υψηλότερα ποσοστά, τα οποία κυμαίνονται από 2,15% μέχρι 6,34%.

Το αδίκημα της απάτης εμφανίζεται και τις τρεις χρονιές με μικρά ποσοστά στο σύνολο των αδικημάτων σε επίπεδο Αστυνομικού Τμήματος με τιμές που δεν ξεπερνούν το 6,4%. Το Αστυνομικό τμήματος του Παγκρατίου παρουσιάζεται και τις τρεις χρονιές στην κατηγορία με τα υψηλότερα ποσοστά σε απάτες.

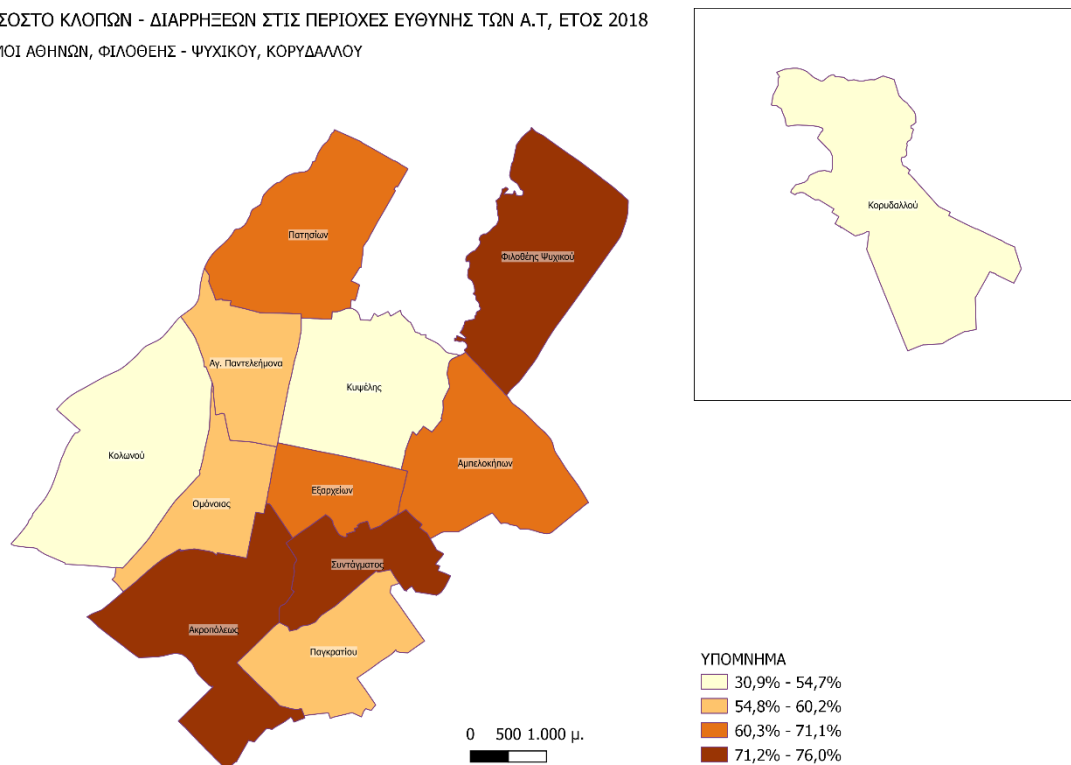
5.5.2.2 ΚΛΟΠΕΣ - ΔΙΑΡΡΗΞΕΙΣ

ΠΟΣΟΣΤΟ ΚΛΟΠΩΝ - ΔΙΑΡΡΗΞΕΩΝ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ Α.Τ., ΕΤΟΣ 2017
ΔΗΜΟΙ ΑΘΗΝΩΝ, ΦΙΛΟΘΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

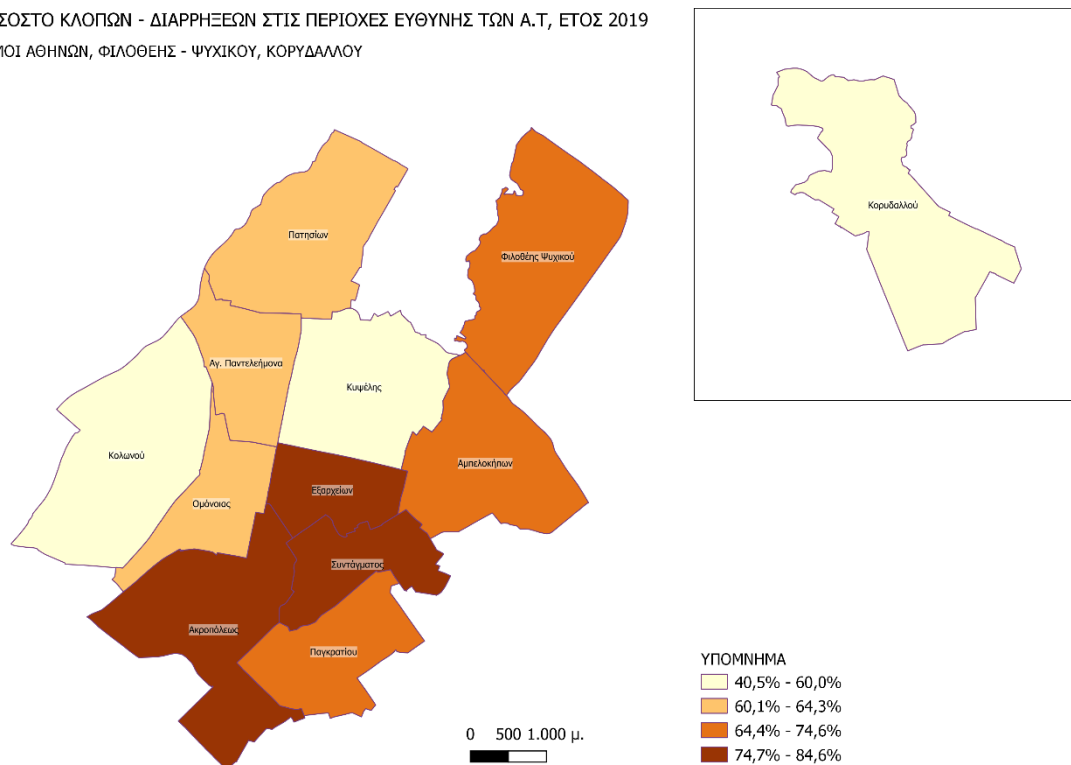
Το αδίκημα των κλοπών και των διαρρήξεων καταλαμβάνει ένα σημαντικό ποσοστό σε σχέση με το σύνολο των αδικημάτων σε επίπεδο Αστυνομικού Τμήματος, για το έτος 2017. Σε αρκετά υψηλά ποσοστά βρίσκονται οι περιοχές του Συντάγματος, των Εξαρχείων και της Φιλοθέης – Ψυχικού, με τα ποσοστά τους να κυμαίνονται ανάμεσα σε 65,9% και 79,4%. Οι χαμηλότερες τιμές εντοπίζονται στις περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων της Κυψέλης και των Πατησίων, αλλά με αξιοσημείωτα ποσοστά τα οποία κυμαίνονται από 34,7% μέχρι και 46,%,

ΠΟΣΟΣΤΟ ΚΛΟΠΩΝ - ΔΙΑΡΡΗΞΕΩΝ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ Α.Τ., ΕΤΟΣ 2018
ΔΗΜΟΙ ΑΘΗΝΩΝ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

Σε υψηλά ποσοστά κινείται το αδίκημα των κλοπών και των διαρρήξεων στο σύνολο των αδικημάτων σε επίπεδο Αστυνομικού Τμήματος και για το έτος του 2018. Το ποσοστό για το σύνολο των περιοχών κυμαίνεται από 30,9% μέχρι 76% με τις υψηλότερες τιμές άνω του 71% να εντοπίζονται στις περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων του Συντάγματος, των Αμπελοκήπων και της Φιλοθέης – Ψυχικού.

ΠΟΣΟΣΤΟ ΚΛΟΠΩΝ - ΔΙΑΡΡΗΞΕΩΝ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ Α.Τ., ΕΤΟΣ 2019
ΔΗΜΟΙ ΑΘΗΝΩΝ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

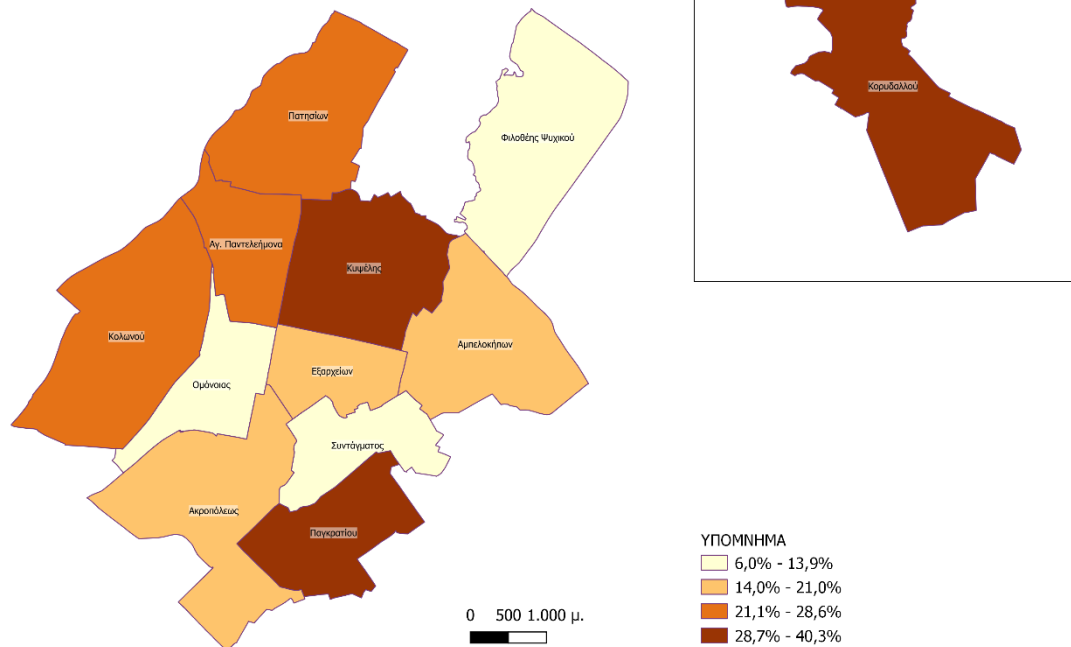
Το 2019 οι κλοπές και οι διαρρήξεις είναι σταθερά σε υψηλά ποσοστά σε σχέση με τα υπόλοιπα αδικήματα σε επίπεδο Αστυνομικού Τμήματος. Οι υψηλότερες τιμές εντοπίζονται στις περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων του Συντάγματος, της Ακρόπολης, και των Εξαρχείων με τα ποσοστά τους να είναι άνω των 74%. Αντίθετα, η Κυψέλη και ο Κολωνός διατηρούν τα χαμηλότερα ποσοστά, τα οποία κυμαίνονται μεταξύ 40,5% και 60%.

Το αδίκημα των κλοπών και των διαρρήξεων καταλαμβάνει ένα σημαντικό κομμάτι των αδικημάτων σε επίπεδο Αστυνομικού Τμήματος με τα ποσοστά να κυμαίνονται από 31% έως 85%. Τα υψηλότερα ποσοστά για τις τρεις χρονιές εμφανίζονται στο Αστυνομικό Τμήμα του Συντάγματος και της περιοχής Φιλοθέης-Ψυχικού.

5.5.2.3 ΚΛΟΠΕΣ ΟΧΗΜΑΤΩΝ

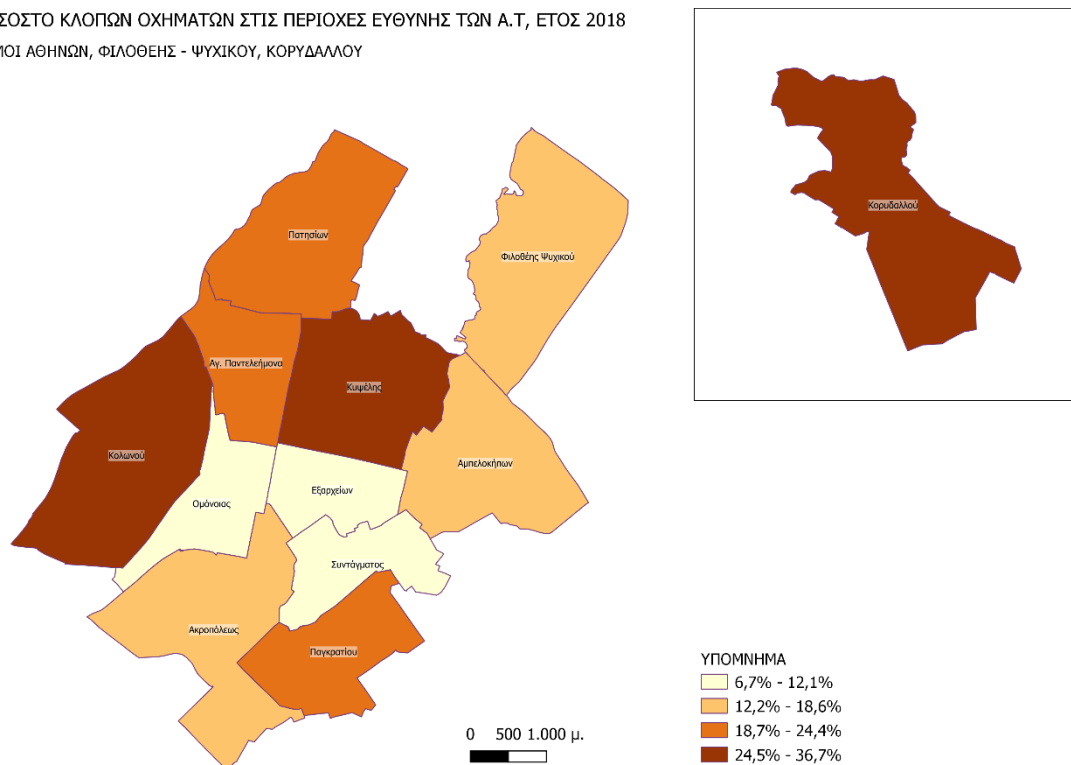
ΠΟΣΟΣΤΟ ΚΛΟΠΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ Α.Τ., ΕΤΟΣ 2017

ΔΗΜΟΙ ΑΘΗΝΩΝ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

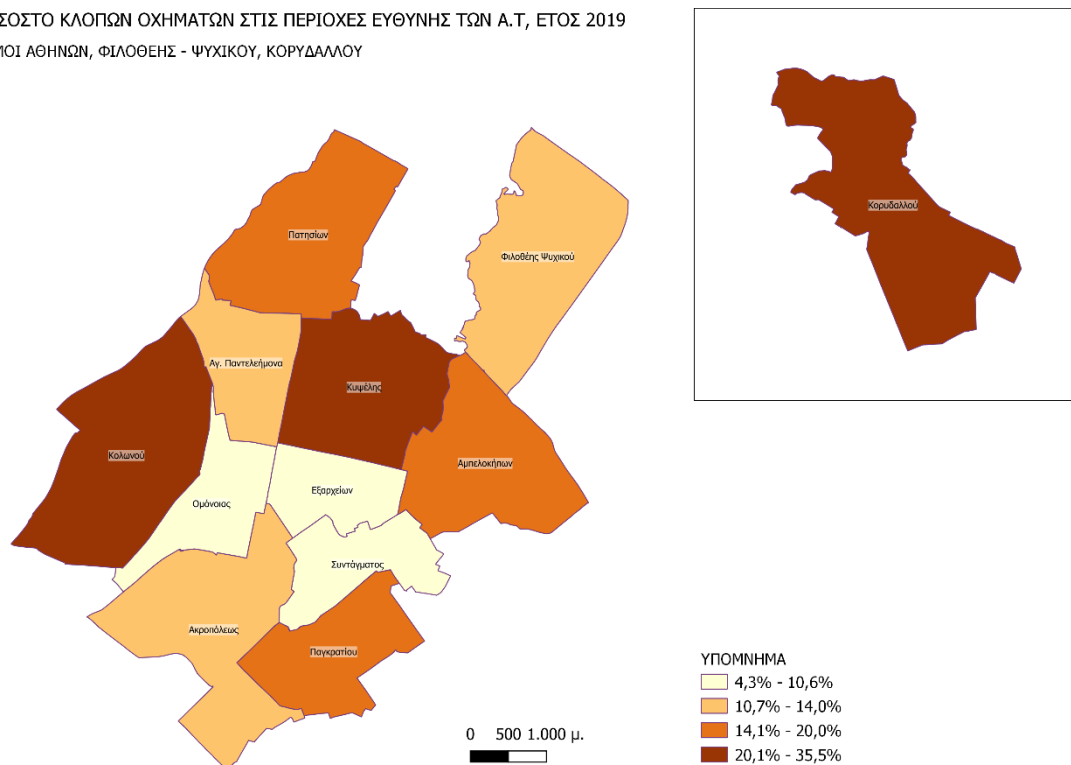
Τα ποσοστά των κλοπών οχημάτων στο σύνολο των αδικημάτων σε επίπεδο ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων, παρουσιάζουν έντονες διαφοροποιήσεις μεταξύ των περιοχών. Το Αστυνομικό Τμήμα του Παγκρατίου και της Κυψέλης καταγράφουν τις υψηλότερες τιμές, με τα ποσοστά τους να βρίσκονται μεταξύ 28,7% και 40,3%. Από την άλλη πλευρά, οι περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων της Φιλοθέης -Ψυχικού, του Συντάγματος και της Ομόνοιας έχουν αρκετά μειωμένα ποσοστά, τα οποία κυμαίνονται από 6% μέχρι 13,9%.

ΠΟΣΟΣΤΟ ΚΛΟΠΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ Α.Τ., ΕΤΟΣ 2018
ΔΗΜΟΙ ΑΘΗΝΩΝ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

Οι διαφοροποιήσεις των ποσοστών συνεχίζονται και το 2018, με τα Αστυνομικά Τμήματα της Κυψέλης και του Κολωνού να καταλαμβάνουν τις υψηλότερες θέσεις με τις τιμές τους να βρίσκονται ανάμεσα στο 24,5% και 36,7%. Αντίθετα τα Αστυνομικά Τμήματα των Εξαρχείων, της Ομόνοιας και του Συντάγματος έχουν τις χαμηλότερες τιμές, με τα ποσοστά τους να κυμαίνονται από 6,7% μέχρι 12,1%.

ΠΟΣΟΣΤΟ ΚΛΟΠΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ Α.Τ., ΕΤΟΣ 2019
ΔΗΜΟΙ ΑΘΗΝΩΝ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

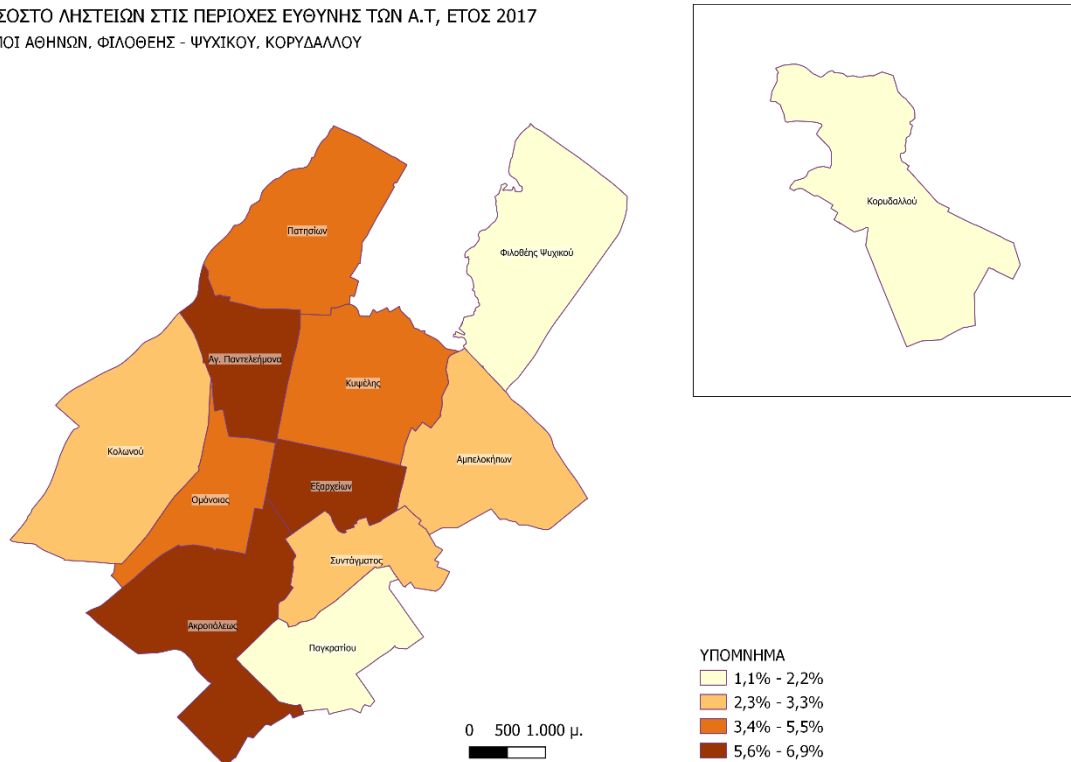

Παρόμοια εικόνα παρουσιάζουν οι περιοχές ευθύνης για το έτος 2019, με τα Αστυνομικά Τμήματα της Κυψέλης και του Κολωνού να συνεχίζουν να έχουν τις υψηλότερες τιμές. Τα ποσοστά των κλοπών οχημάτων στο σύνολο των αδικημάτων σε επίπεδο Αστυνομικού Τμήματος στις συγκεκριμένες περιοχές, κυμαίνονται μεταξύ 20,1% μέχρι 35,5%. Τις χαμηλότερες τιμές έχουν οι περιοχές των Αστυνομικών Τμημάτων των Εξαρχείων, της Ομόνοιας και του Συντάγματος με τα ποσοστά τους να ανέρχονται από 4,3% μέχρι 10,6%.

Τα ποσοστά της κλοπής οχημάτων στο σύνολο των αδικημάτων παρουσιάζουν ένα μεγάλο εύρος τιμών. Σταθερά υψηλά ποσοστά εμφανίζονται στο Αστυνομικό Τμήμα της Κυψέλης ενώ χαμηλά ποσοστά παρουσιάζονται στα Αστυνομικά Τμήματα του Συντάγματος και της Ομόνοιας.

5.5.2.4 ΛΗΣΤΕΙΕΣ

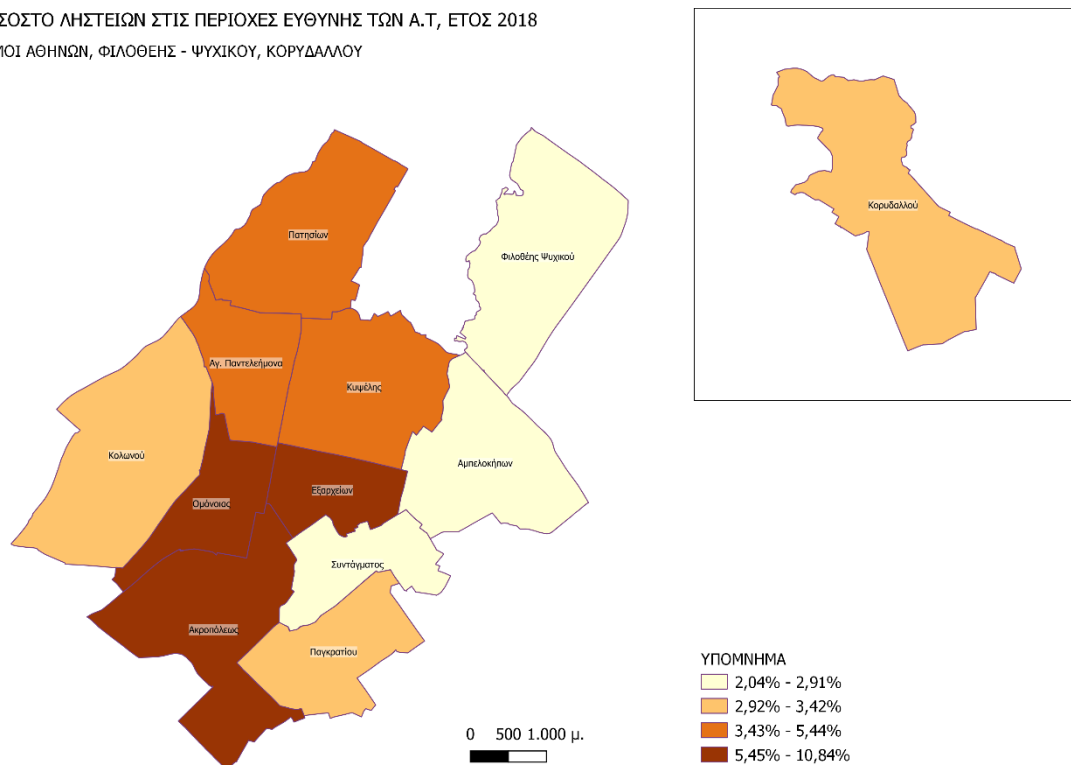
ΠΟΣΟΣΤΟ ΛΗΣΤΕΙΩΝ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ Α.Τ, ΕΤΟΣ 2017
ΔΗΜΟΙ ΑΘΗΝΩΝ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

Το αδίκημα των ληστειών καταλαμβάνει μικρό μέρος του ποσοστού σε σύγκριση με τα άλλα αδικήματα σε κάθε περιοχή ευθύνης. Τα ποσοστά κυμαίνονται κάτω από 7% για το σύνολο των περιοχών ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων, με την Ακρόπολη, τα Εξάρχεια και των Αγ. Παντελεήμονα να βρίσκονται στην υψηλότερη θέση.

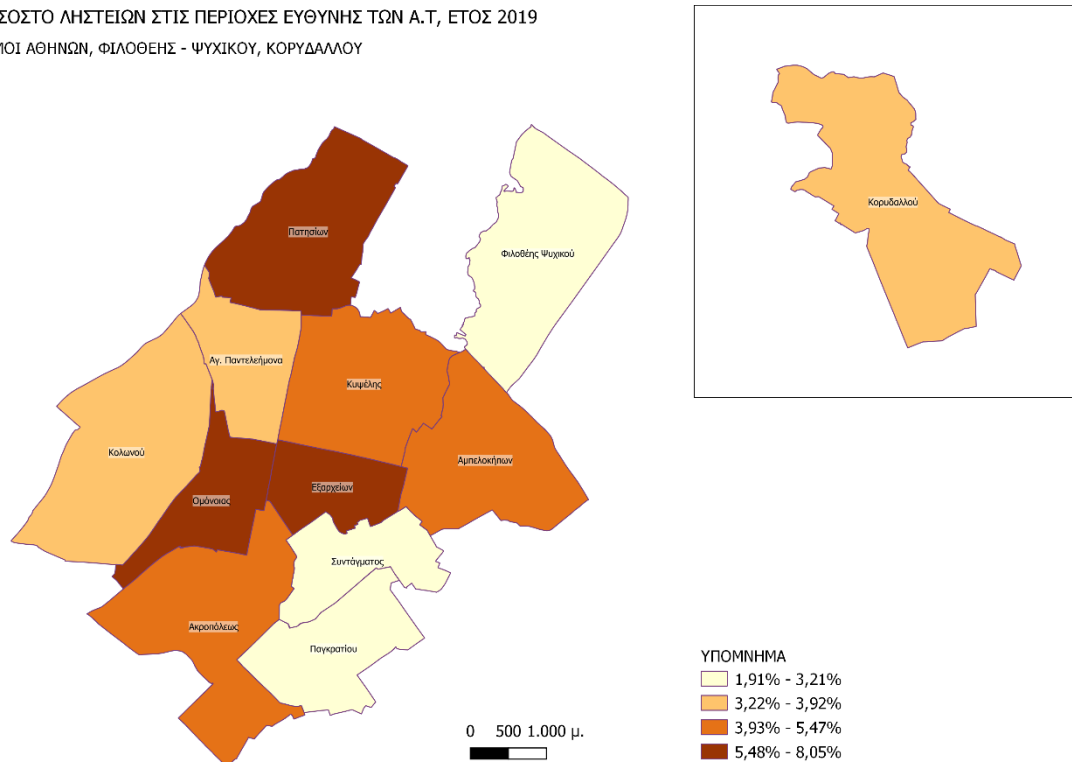
ΠΟΣΟΣΤΟ ΛΗΣΤΕΙΩΝ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ Α.Τ, ΕΤΟΣ 2018

ΔΗΜΟΙ ΑΘΗΝΩΝ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

Η εικόνα των ποσοστών των ληστειών ως προς το σύνολο των αδικημάτων σε επίπεδο Αστυνομικού Τμήματος, παραμένει σε χαμηλά επίπεδα και για το 2018. Τα υψηλότερα ποσοστά που κυμαίνονται από 5,45% μέχρι 10,84% εντοπίζονται στις περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων της Ακρόπολης, της Ομόνοιας και των Εξαρχείων.

ΠΟΣΟΣΤΟ ΛΗΣΤΕΙΩΝ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ Α.Τ, ΕΤΟΣ 2019
ΔΗΜΟΙ ΑΘΗΝΩΝ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

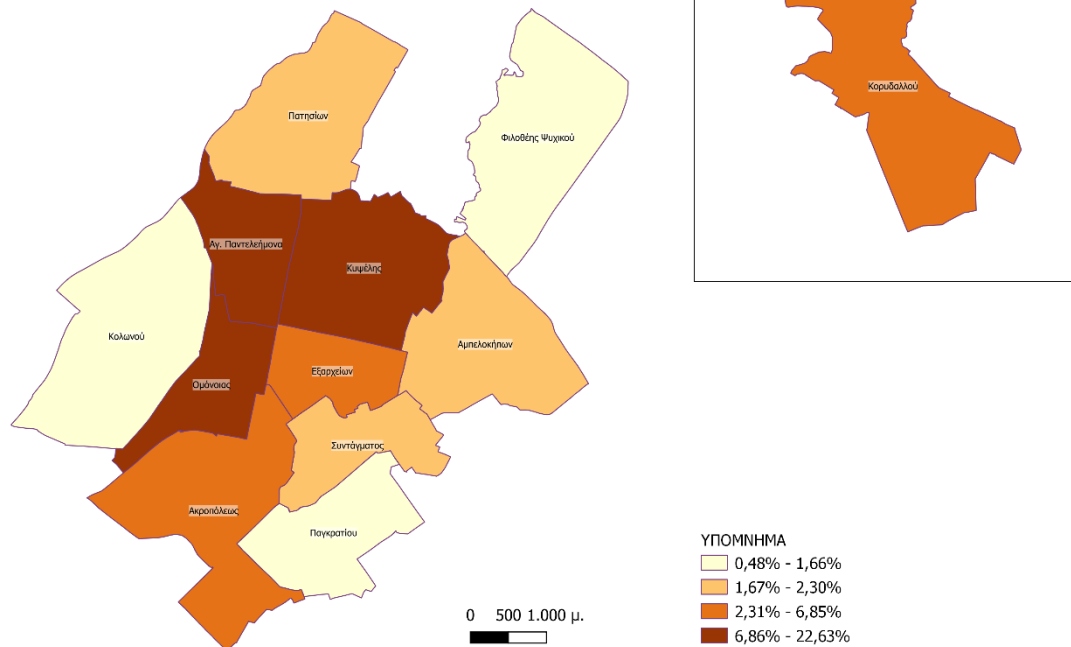

Το ποσοστό των ληστειών πέφτει κάτω από 10% σε όλες τις περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων για το έτος 2019. Τα ΑΤ των Πατησίων, των Εξαρχείων και της Ομόνοιας εμφανίζουν τα υψηλότερα ποσοστά ληστειών, τα οποία κυμαίνονται από 5,48% μέχρι 8,05%.

Το ποσοστό των ληστειών στο σύνολο των αδικημάτων σε κάθε Αστυνομικό Τμήμα για τα τρία έτη δεν ξεπερνάει το 11%. Το Αστυνομικό τμήμα των Εξαρχείων εμφανίζει υψηλά ποσοστά ληστειών και τις τρεις χρονιές.

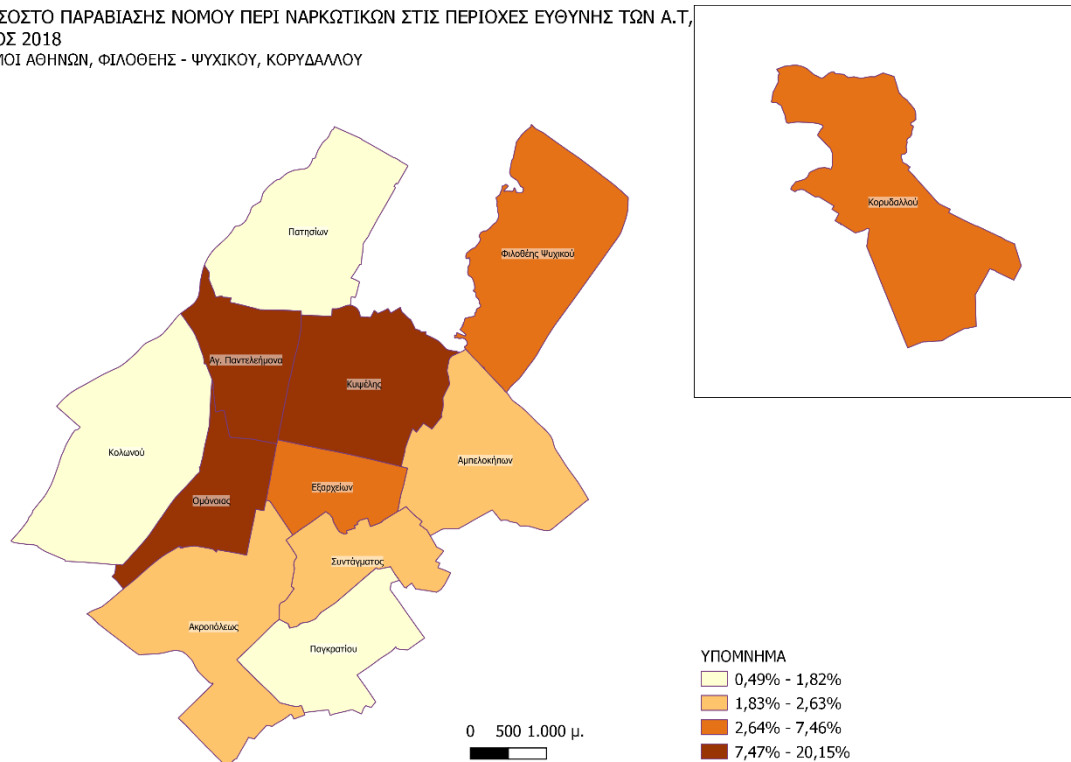
5.5.2.5 ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΠΕΡΙ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ

ΠΟΣΟΣΤΟ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΝΟΜΟΥ ΠΕΡΙ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ Α.Τ., ΕΤΟΣ 2017
ΔΗΜΟΙ ΑΘΗΝΩΝ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

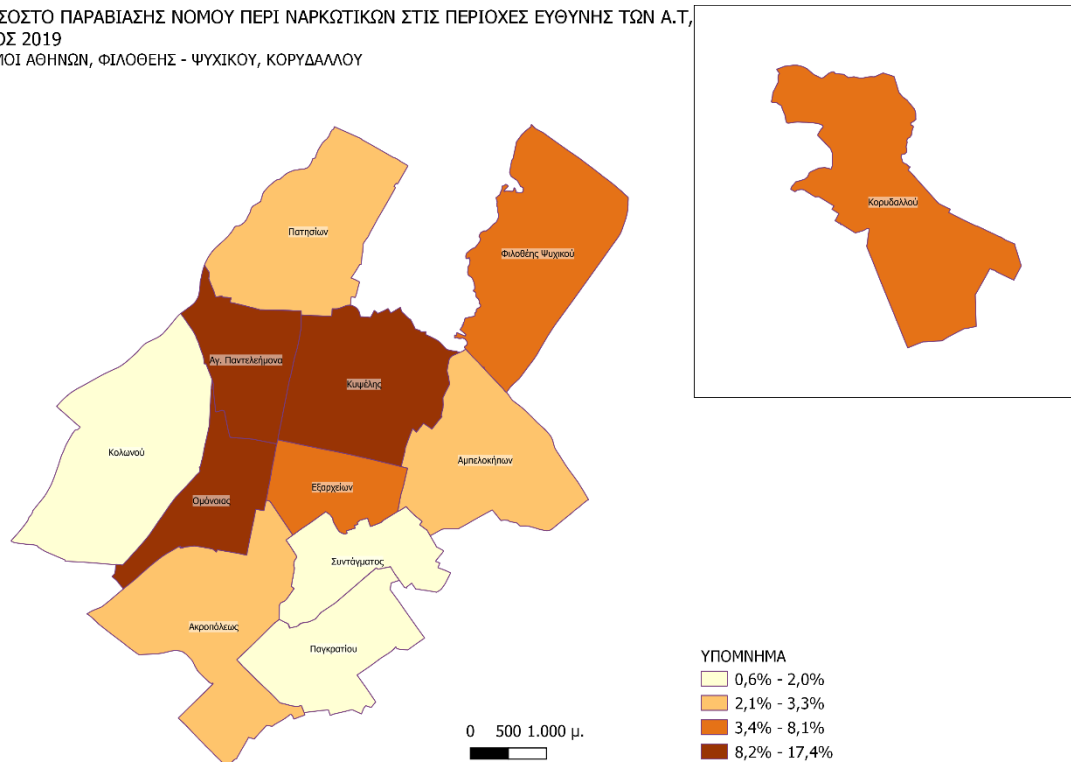
Έντονη διαφοροποίηση παρουσιάζουν τα ποσοστά του αδικήματος της παραβίασης του νόμου περί ναρκωτικών στο σύνολο των αδικημάτων που εξετάζουμε, για τις περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων. Σε πολύ χαμηλά ποσοστά, μικρότερα του 2%, εντοπίζονται οι περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων της Φιλοθέης – Ψυχικού, του Κολωνού και του Παγκρατίου. Τα υψηλότερα ποσοστά παραβίασης του νόμου περί ναρκωτικών εντοπίζονται στις περιοχές των Αστυνομικών Τμημάτων της Κυψέλης, του Αγ. Παντελεήμονα και της Ομόνοιας, με τις τιμές των ποσοστών να ανέρχονται από 6,86% μέχρι 22,63%.

ΠΟΣΟΣΤΟ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΝΟΜΟΥ ΠΕΡΙ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ Α.Τ.,
ΕΤΟΣ 2018
ΔΗΜΟΙ ΑΘΗΝΩΝ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

Στο ίδιο μοτίβο διαφοροποίησης των ποσοστών του αδικήματος της παραβίασης του νόμου περί ναρκωτικών κινούνται και οι τιμές για το 2018. Οι περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων της Κυψέλης, του Αγ. Παντελεήμονα και της Ομόνοιας παραμένουν σε υψηλά ποσοστά εμφάνισης του αδικήματος, τα οποία κυμαίνονται από 7,47% μέχρι 20,15%. Οι χαμηλότερες τιμές εντοπίζονται στις περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων των Πατησίων, Κολωνού και Παγκρατίου με τα ποσοστά τους να κυμαίνονται κάτω του 2%.

ΠΟΣΟΣΤΟ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΝΟΜΟΥ ΠΕΡΙ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ Α.Τ.,
ΕΤΟΣ 2019
ΔΗΜΟΙ ΑΘΗΝΩΝ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

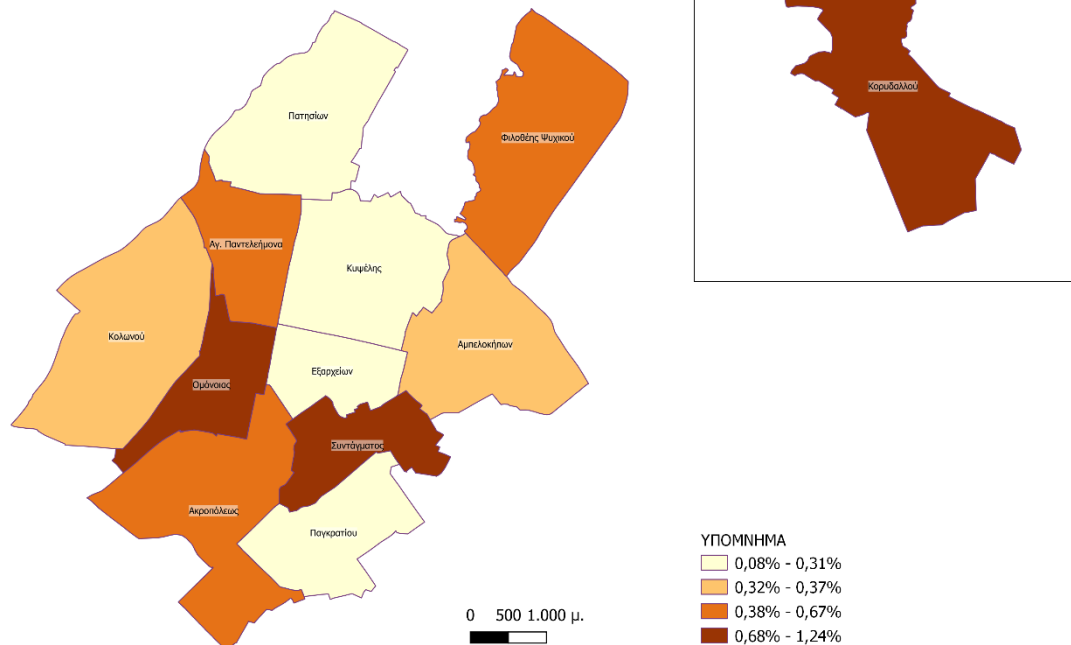

Περίπου ίδια εικόνα ποσοστών παρουσιάζεται και το 2019. Στην κορυφή παραμένουν οι περιοχές των Αστυνομικών Τμημάτων της Κυψέλης, του Αγ. Παντελεήμονα και της Ομόνοιας, με τα ποσοστά της εμφάνισης του αδικήματος που αφορούν την παραβίασης του νόμου περί ναρκωτικών να κυμαίνονται από 8,2% μέχρι 17,4%. Αντίθετα, οι περιοχές των Αστυνομικών Τμημάτων του Κολωνού, του Συντάγματος και του Παγκρατίου έχουν τα χαμηλότερα ποσοστά τα οποία κυμαίνονται από 0,6% μέχρι 2%.

Τα ποσοστά του αδικήματος της παραβίασης του νόμου περί ναρκωτικών εμφανίζουν ένα μεγάλο εύρος τιμών για τα έτη υπό μελέτη με τιμές από 0.5%-20%. Οι περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων της Κυψέλης, του Αγ. Παντελεήμονα και της Ομόνοιας εμφανίζουν σταθερά υψηλά ποσοστά εμφάνισης της παραβίασης του νόμου περί ναρκωτικών, στο σύνολο των αδικημάτων.

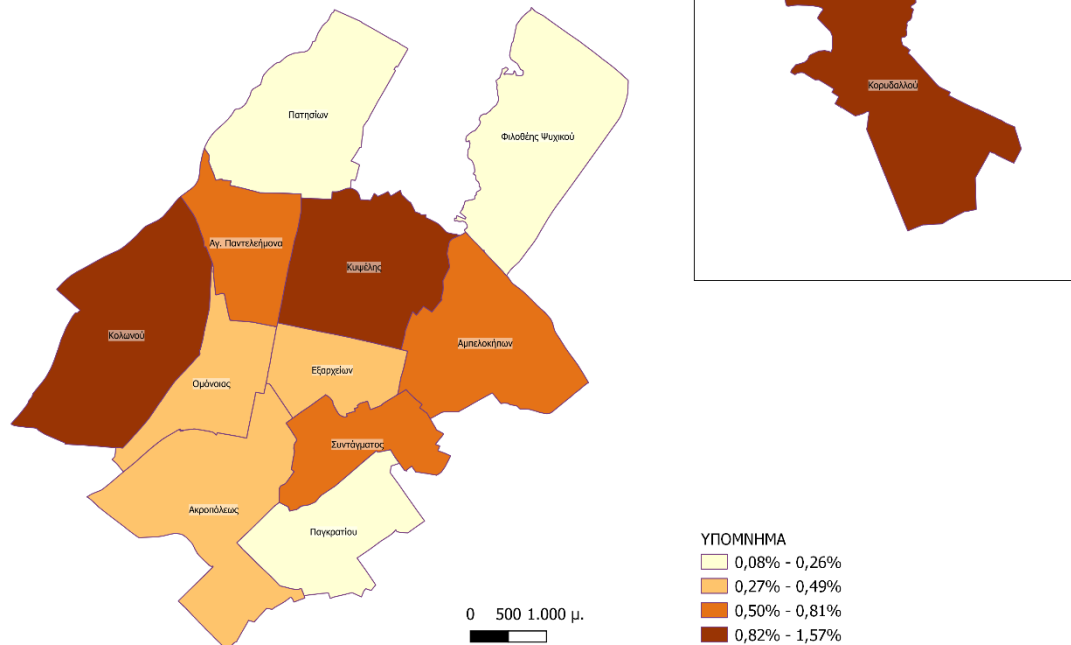
5.5.2.6 ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΠΕΡΙ ΟΠΛΩΝ

ΠΟΣΟΣΤΟ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΝΟΜΟΥ ΠΕΡΙ ΟΠΛΩΝ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ Α.Τ., ΕΤΟΣ 2017
ΔΗΜΟΙ ΑΘΗΝΩΝ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

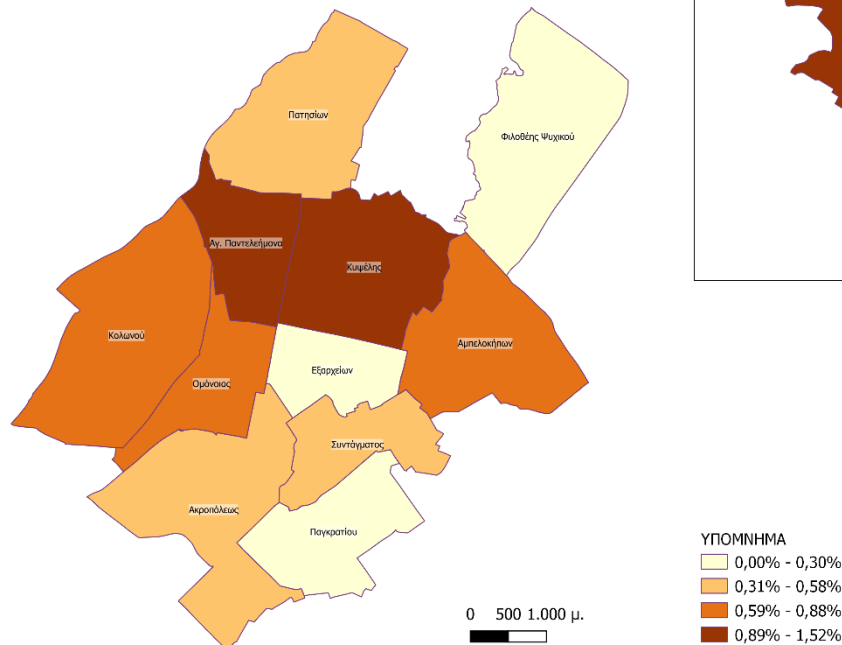
Το αδίκημα της παράβασης του νόμου περί όπλων καταλαμβάνει ένα πολύ μικρό μέρος του ποσοστού στο σύνολο των αδικημάτων σε επίπεδο Αστυνομικού Τμήματος. Τα ποσοστά του αδικήματος κυμαίνονται μεταξύ 0,08% και 1,24%. Η περιοχή ευθύνης του Αστυνομικού Τμήματος της Ομόνοιας και του Συντάγματος έχουν τα υψηλότερα ποσοστά τα οποία κυμαίνονται από 0,68% μέχρι 1,24%.

ΠΟΣΟΣΤΟ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΝΟΜΟΥ ΠΕΡΙ ΟΠΛΩΝ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ Α.Τ, ΕΤΟΣ 2018
ΔΗΜΟΙ ΑΘΗΝΩΝ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

Η ίδια εικόνα παρουσιάζεται και το 2018. Τα ποσοστά που αφορούν τις παραβάσεις του νόμου περί όπλων είναι κάτω από το 2% στο σύνολο των αδικημάτων. Την υψηλότερη θέση καταλαμβάνουν οι περιοχές των Αστυνομικών Τμημάτων της Κυψέλης και του Κολωνού με τα ποσοστά τους να κυμαίνονται μεταξύ 0,82% και 1,57%.

ΠΟΣΟΣΤΟ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΝΟΜΟΥ ΠΕΡΙ ΟΠΛΩΝ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ Α.Τ, ΕΤΟΣ 2019
ΔΗΜΟΙ ΑΘΗΝΩΝ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

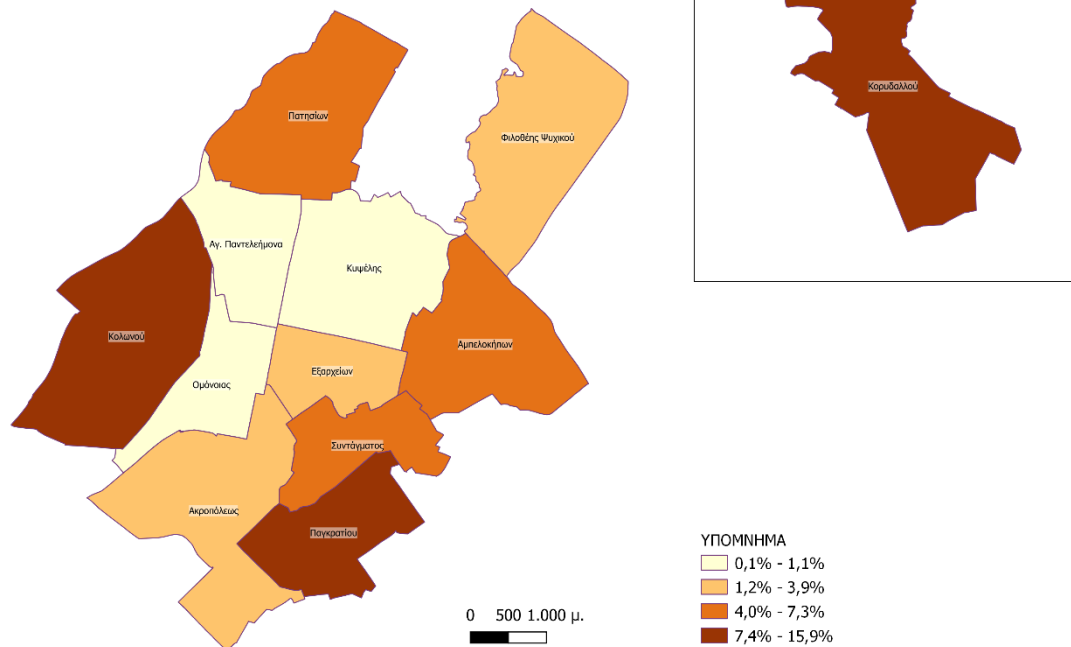

Ίδιο μοτίβο ποσοστών εντοπίζεται και το 2019. Τα Αστυνομικά Τμήματα του Αγ. Παντελεήμονα και της Κυψέλης έχουν τις υψηλότερες τιμές, με τα ποσοστά που αφορούν τις παραβάσεις του νόμου περί όπλων να βρίσκονται μεταξύ 0,89% και 1,52%. Αντίθετα, οι περιοχές των Αστυνομικών τμημάτων του Παγκρατίου, των Εξαρχείων και της Φιλοθέης – Ψυχικού έχουν τις χαμηλότερες τιμές, οι οποίες ξεκινούν από μηδενικά ποσοστά και φτάνουν μέχρι 0,30%.

Το αδίκημα της παράβασης του νόμου περί όπλων καταλαμβάνει ένα πολύ μικρό ποσοστό στο σύνολο των αδικημάτων σε επίπεδο Αστυνομικού Τμήματος, το οποίο δεν ξεπερνάει το 1,6%.

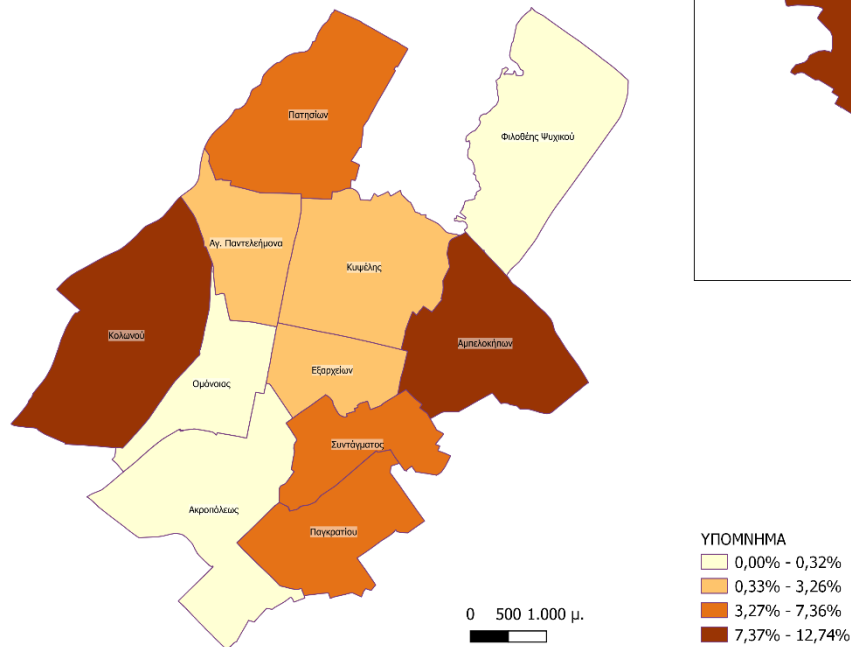
5.5.2.7 ΠΑΡΑΧΑΡΑΓΜΕΝΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ

ΠΟΣΟΣΤΟ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ ΠΑΡΑΧΑΡΑΓΜΕΝΩΝ ΝΟΜΙΣΜΑΤΩΝ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ Α.Τ., ΕΤΟΣ 2017
ΔΗΜΟΙ ΑΘΗΝΩΝ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

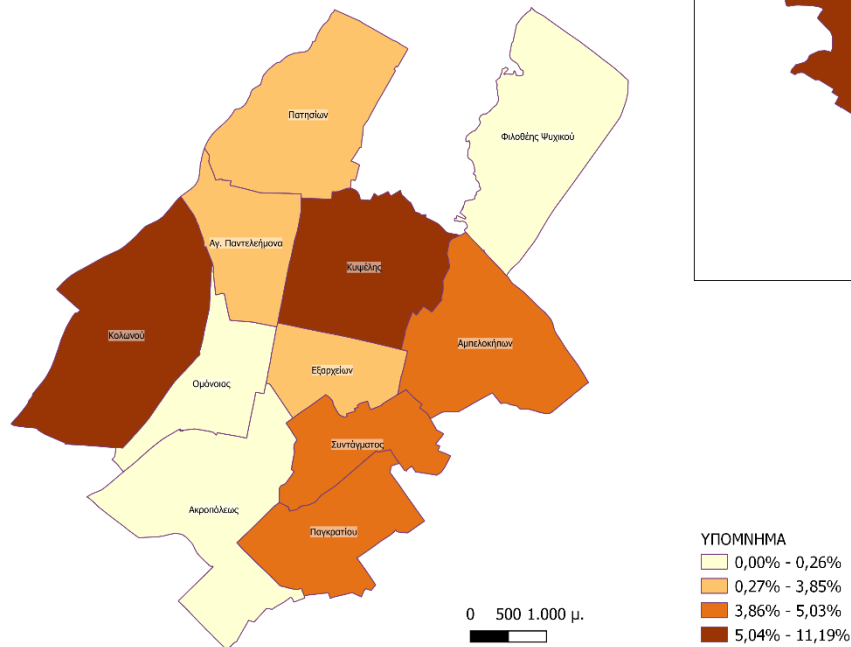
Το ποσοστό εμφάνισης του αδικήματος της παραχάραξης νομισμάτων έχει έντονες διαφοροποιήσεις μεταξύ των περιοχών ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων. Το συγκεκριμένο αδίκημα καταλαμβάνει τις χαμηλότερες τιμές στις περιοχές της Κυψέλης, του Αγ. Παντελεήμονα και της Ομόνοιας, με το ποσοστό τους να κυμαίνεται από 0,1% μέχρι 1,1%. Οι υψηλότερες τιμές εντοπίζονται στις περιοχές των Αστυνομικών Τμημάτων του Κολωνού και του Παγκρατίου, με τα ποσοστά του να κυμαίνονται από 7,4% μέχρι 15,9%.

ΠΟΣΟΣΤΟ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ ΠΑΡΑΧΑΡΑΓΜΕΝΩΝ ΝΟΜΙΣΜΑΤΩΝ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ Α.Τ., ΕΤΟΣ 2018
ΔΗΜΟΙ ΑΘΗΝΩΝ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

Οι έντονες διαφοροποιήσεις συνεχίζονται και το 2018. Οι περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων της Φιλοθέης-Ψυχικού, της Ομόνοιας και της Ακρόπολης έχουν τις χαμηλότερες τιμές, με τα ποσοστά να ξεκινούν από 0% και φτάνουν το 0,32%. Αντίθετα, οι περιοχές του Κολωνού και των Αμπελοκήπων, έχουν τα υψηλότερα ποσοστά, τα οποία κυμαίνονται από 7,37% μέχρι 12,74%.

ΠΟΣΟΣΤΟ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ ΠΑΡΑΧΑΡΑΓΜΕΝΩΝ ΝΟΜΙΣΜΑΤΩΝ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ Α.Τ., ΕΤΟΣ 2019
ΔΗΜΟΙ ΑΘΗΝΩΝ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

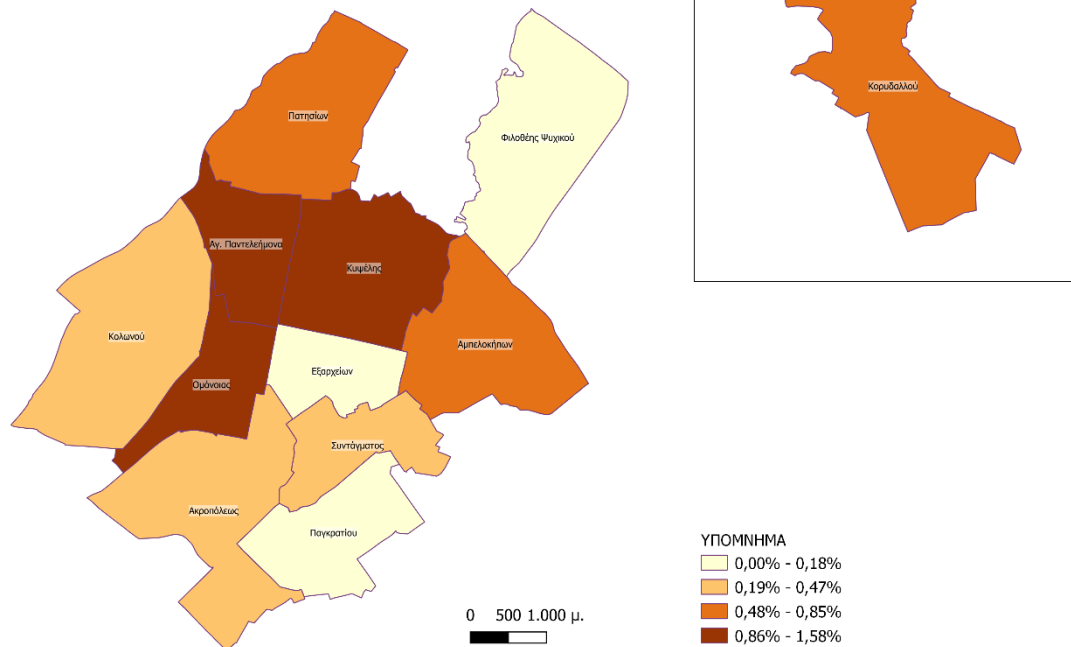
Στο ίδιο μοτίβο ποσοστών κινείται και το 2019. Οι χαμηλότερες τιμές εντοπίζονται στις περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων της Φιλοθέης – Ψυχικού, της Ομόνοιας και της Ακρόπολης, με τα ποσοστά τους να κυμαίνονται από 0% μέχρι 0,26%. Αντίθετα, οι υψηλότερες τιμές εντοπίζονται στα Αστυνομικά Τμήματα της Κυψέλης και του Κολωνού, με τα ποσοστά τους να κυμαίνονται από 5,04% μέχρι και 11,19%.

Το ποσοστό εμφάνισης του αδικήματος της παραχάραξης νομισμάτων στο σύνολο των αδικημάτων, έχει έντονες διαφοροποιήσεις μεταξύ των περιοχών ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων. Το εύρος των τιμών είναι από 0%-16%, με το Αστυνομικό Τμήμα του Κολωνού να εμφανίζεται και τις τρεις χρονιές με υψηλά ποσοστά.

5.5.2.8 ΠΛΑΣΤΟΓΡΑΦΙΑ

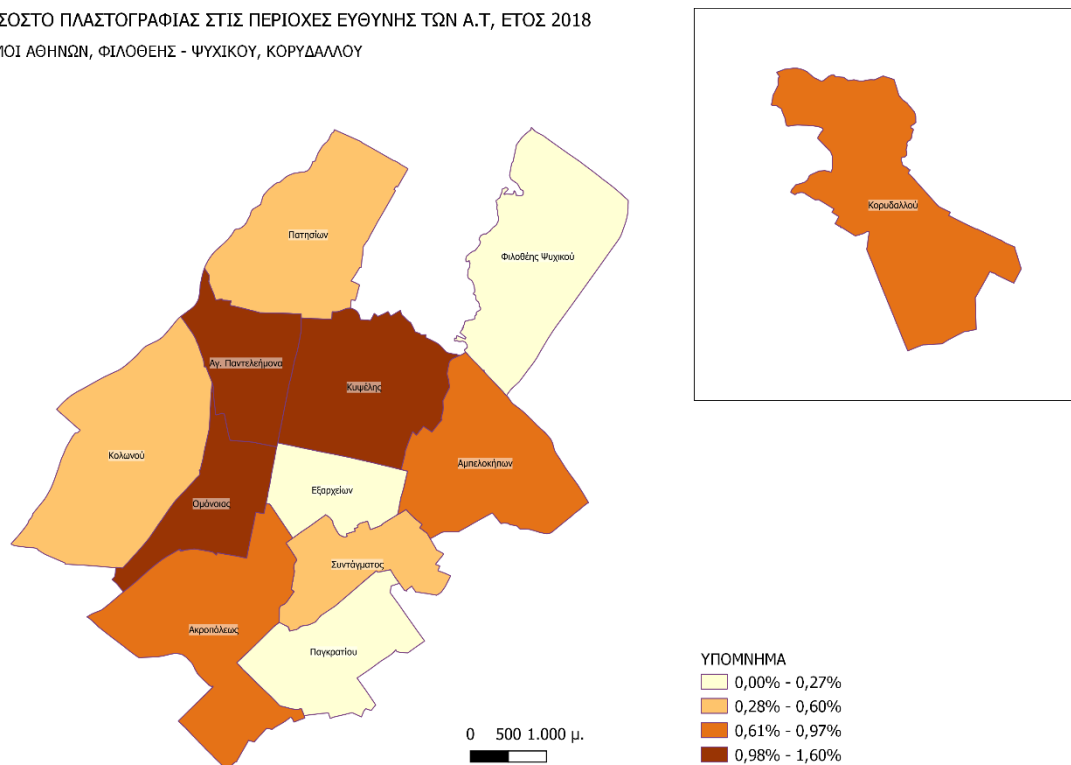
ΠΟΣΟΣΤΟ ΠΛΑΣΤΟΓΡΑΦΙΑΣ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ Α.Τ., ΕΤΟΣ 2017

ΔΗΜΟΙ ΑΘΗΝΩΝ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

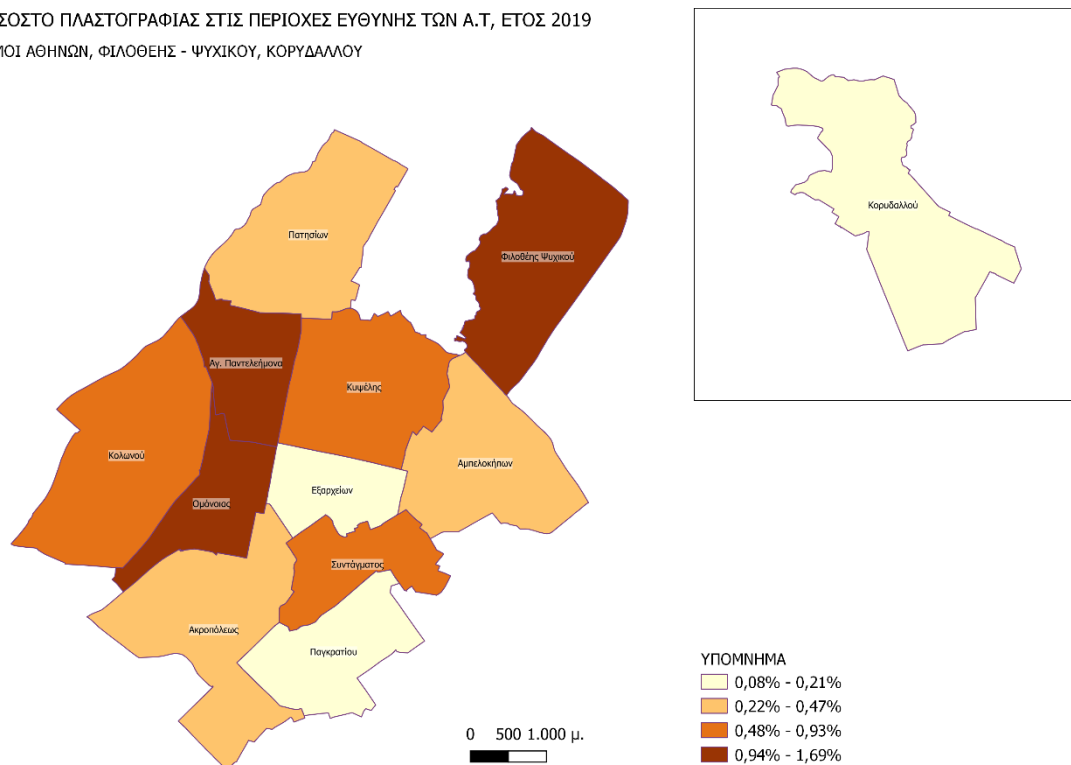
Το αδίκημα της πλαστογραφίας καταλαμβάνει χαμηλά ποσοστά στο σύνολο των αδικημάτων, για το σύνολο των περιοχών ευθύνης των Αστυνομικών τμημάτων. Στο μηδέν και λίγο πάνω από το μηδέν κινούνται οι περιοχές της Φιλοθέης-Ψυχικού, των Εξαρχείων και του Παγκρατίου. Τα υψηλότερα ποσοστά κατέχουν οι περιοχές των Αστυνομικών Τμημάτων της Ομόνοιας, της Κυψέλης και του Αγ. Παντελεήμονα, τα οποία κυμαίνονται από 0,86% μέχρι 1,58%.

ΠΟΣΟΣΤΟ ΠΛΑΣΤΟΓΡΑΦΙΑΣ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ Α.Τ., ΕΤΟΣ 2018
ΔΗΜΟΙ ΑΘΗΝΩΝ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

Όμοια εικόνα παρατηρούμε και για το έτος 2018, όπου τα ποσοστά των περιοχών κυμαίνονται σε αρκετά χαμηλά επίπεδα. Οι περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων της Φιλοθέης-Ψυχικού, των Εξαρχείων και του Παγκρατίου καταλαμβάνουν τα χαμηλότερα ποσοστά, τα οποία κυμαίνονται από 0% μέχρι 0,27%. Οι περιοχές των Αστυνομικών Τμημάτων της Ομόνοιας, της Κυψέλης και του Αγ. Παντελεήμονα καταλαμβάνουν την υψηλότερη θέση με τα ποσοστά τους να ανέρχονται από 0,98% μέχρι 1,60%.

ΠΟΣΟΣΤΟ ΠΛΑΣΤΟΓΡΑΦΙΑΣ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ Α.Τ., ΕΤΟΣ 2019
ΔΗΜΟΙ ΑΘΗΝΩΝ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

Τα χαμηλά ποσοστά συνεχίζονται για το 2019. Σχεδόν μηδενικές τιμές έχουν οι περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων των Εξαρχείων και του Παγκρατίου, ενώ οι περιοχές της Ομόνοιας, του Αγ. Παντελεήμονα και της Φιλοθέης – Ψυχικού έχουν τα υψηλότερα ποσοστά, τα οποία κυμαίνονται από 0,94% μέχρι 1,69%.

Το αδίκημα της πλαστογραφίας καταλαμβάνει χαμηλά ποσοστά στο σύνολο των αδικημάτων, για το σύνολο των περιοχών ευθύνης των Αστυνομικών τμημάτων για το σύνολο των ετών. Οι τιμές των ποσοστών εμφάνισης του αδικήματος της πλαστογραφίας δεν ξεπερνάνε το 1,7%.

5.5.2.9 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το αδίκημα των κλοπών και των διαρρήξεων καταλαμβάνει ένα σημαντικό κομμάτι των αδικημάτων σε επίπεδο Αστυνομικού Τμήματος με τα ποσοστά του να κυμαίνονται από 31% έως 85%.

Τα αδικήματα της κλοπής οχημάτων, της παραβίασης του νόμου περί ναρκωτικών και της παραχάραξης νομισμάτων στο σύνολο των αδικημάτων, έχουν έντονες διαφοροποιήσεις τιμών μεταξύ των περιοχών ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων. Σταθερά υψηλά ποσοστά του αδικήματος της κλοπής οχημάτων εμφανίζονται στο Αστυνομικό Τμήμα της Κυψέλης. Οι περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων της Κυψέλης, του Αγ. Παντελεήμονα και της Ομόνοιας εμφανίζουν σταθερά υψηλά ποσοστά εμφάνισης της παραβίασης του νόμου περί ναρκωτικών ενώ το αδίκημα της παραχάραξης νομισμάτων εμφανίζεται και τις τρεις χρονιές με υψηλά ποσοστά στην περιοχή ευθύνης του Αστυνομικού Τμήματος του Κολωνού.

Το ποσοστό των ληστειών στο σύνολο των αδικημάτων σε κάθε Αστυνομικό Τμήμα για τα τρία έτη δεν ξεπερνάει το 11%. Το Αστυνομικό τμήμα των Εξαρχείων εμφανίζει υψηλά ποσοστά ληστειών και τις τρεις χρονιές.

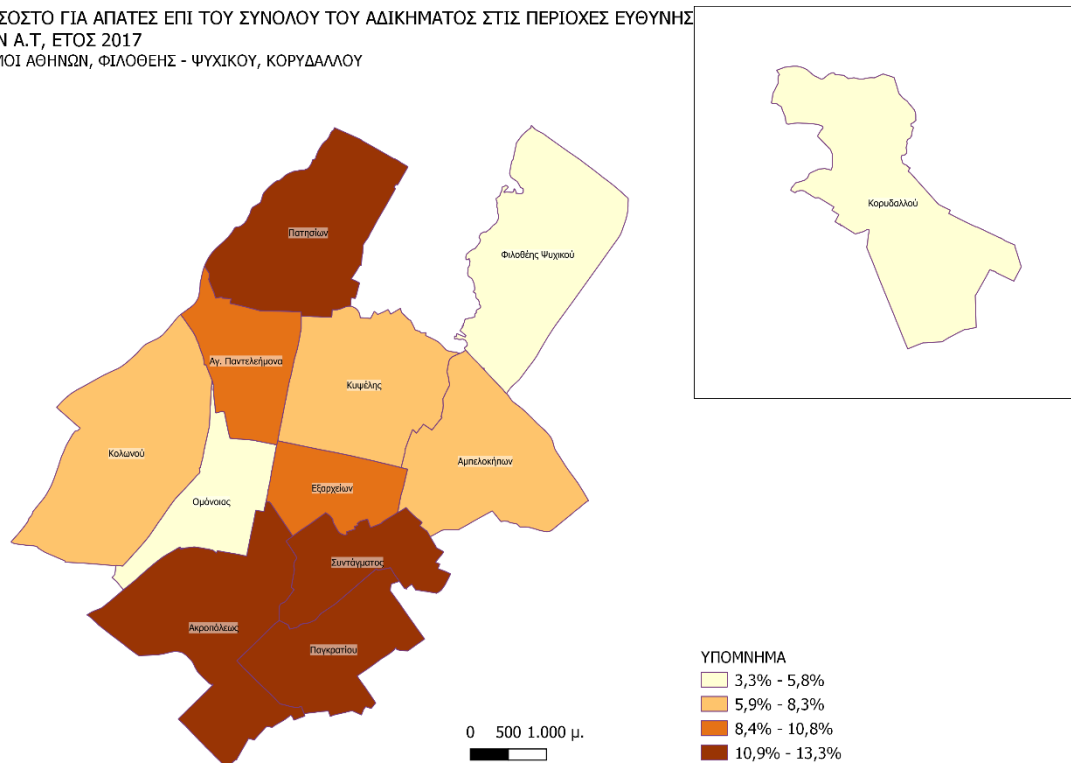
Τα αδικήματα της απάτης, της παράβασης του νόμου περί όπλων και της πλαστογραφίας καταλαμβάνουν χαμηλά ποσοστά στο σύνολο των αδικημάτων, για το σύνολο των περιοχών ευθύνης των Αστυνομικών τμημάτων για το σύνολο των ετών.

5.5.3 ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΔΙΚΗΜΑΤΟΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΟΥ ΑΔΙΚΗΜΑΤΟΣ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Στο κεφάλαιο αυτό μελετώνται οι επιμέρους κατηγορίες αδικημάτων που εξετάστηκαν στον πλαίσιο της παρούσας έρευνας και η χωρική κατανομή τους στις περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων.

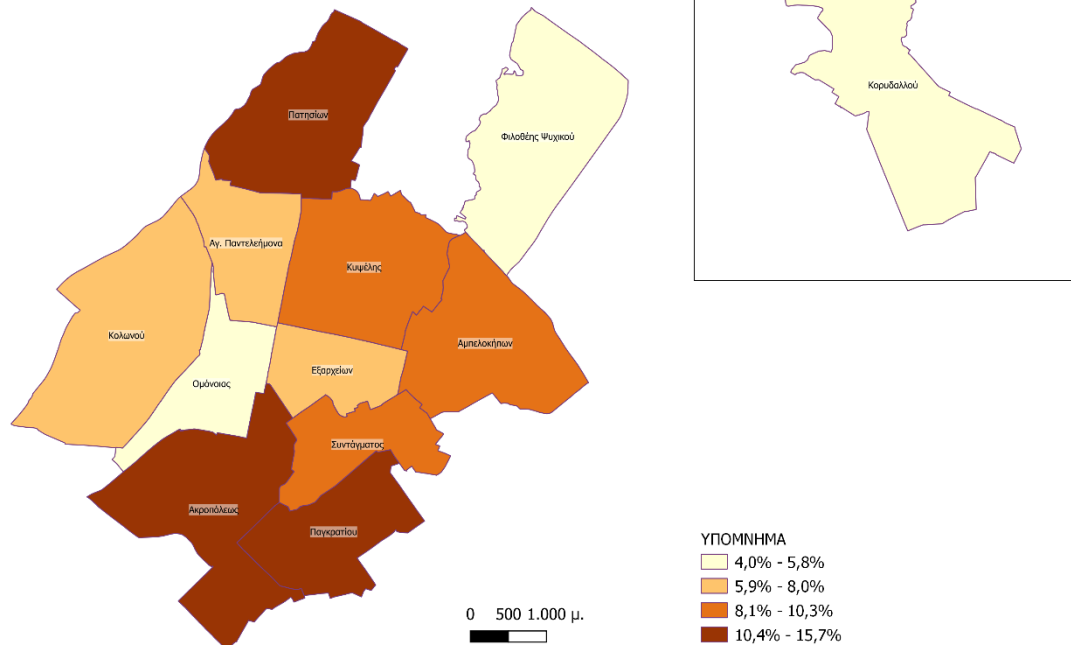
5.5.3.1 ΑΠΑΤΕΣ

ΠΟΣΟΣΤΟ ΓΙΑ ΑΠΑΤΕΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΟΥ ΑΔΙΚΗΜΑΤΟΣ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ Α.Τ., ΕΤΟΣ 2017
ΔΗΜΟΙ ΑΘΗΝΩΝ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

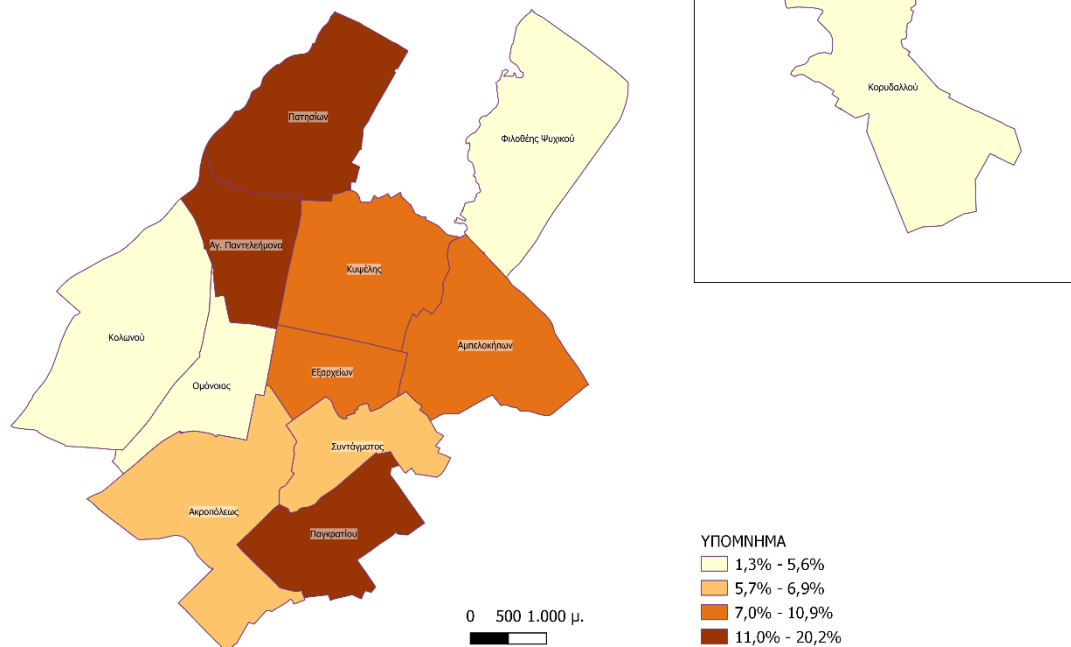
Συγκρίνοντας τα ποσοστά που εμφανίζονται στις περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων για το έτος 2017, το αδίκημα της απάτης καταλαμβάνει τα μεγαλύτερα ποσοστά στα Πατήσια, στο Σύνταγμα, στο Παγκράτι και στην Ακρόπολη, με τα ποσοστά τους να κυμαίνονται από 10,9% μέχρι 13,3%. Τα χαμηλότερα ποσοστά εμφανίζονται στις περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων της Ομόνοιας και της Φιλοθέης – Ψυχικού, με τα ποσοστά τους να βρίσκονται από 3,3% μέχρι 5,8%.

ΠΟΣΟΣΤΟ ΓΙΑ ΑΠΑΤΕΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΟΥ ΑΔΙΚΗΜΑΤΟΣ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ Α.Τ., ΕΤΟΣ 2018
ΔΗΜΟΙ ΑΘΗΝΩΝ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

Μικρή διαφοροποίηση εμφανίζει το αδίκημα της απάτης για το έτος 2018. Οι περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων των Πατησίων, του Παγκρατίου και της Ακρόπολης παρουσιάζουν τα υψηλότερα ποσοστά, τα οποία κυμαίνονται από 10,4% μέχρι 15,7%. Αντίθετα, οι περιοχές της Ομόνοιας και της Φιλοθέης – Ψυχικού έχουν τα χαμηλότερα ποσοστά, τα οποία κυμαίνονται από 4% μέχρι 5,8%.

ΠΟΣΟΣΤΟ ΓΙΑ ΑΠΑΤΕΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΟΥ ΑΔΙΚΗΜΑΤΟΣ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ Α.Τ., ΕΤΟΣ 2019
ΔΗΜΟΙ ΑΘΗΝΩΝ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

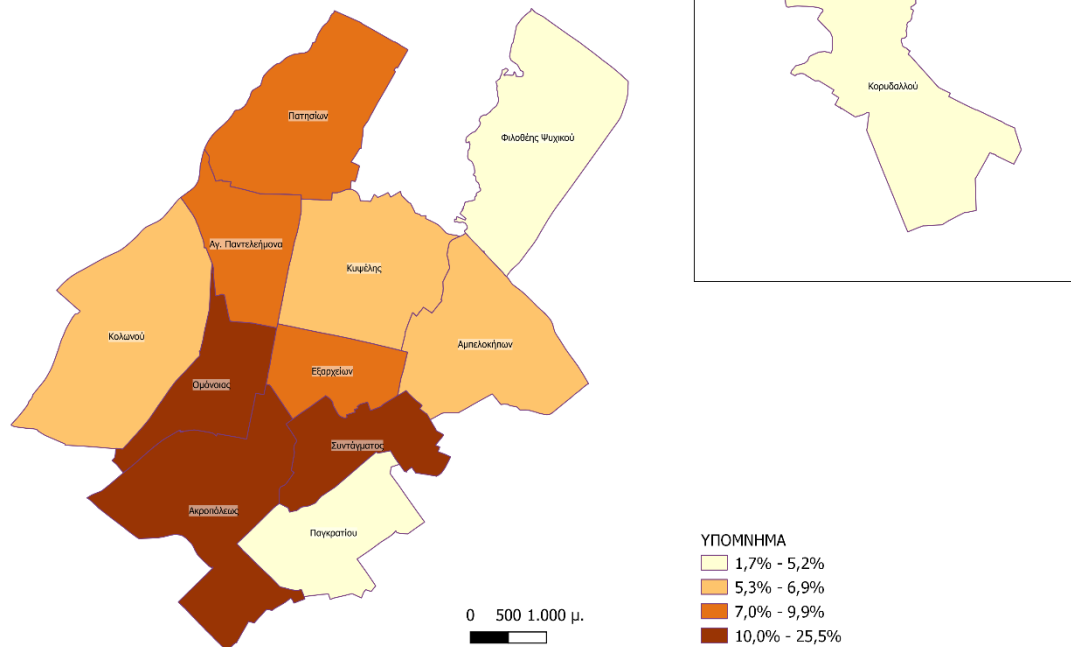

Ορισμένες αλλαγές παρατηρούνται στην κατανομή του αδικήματος της απάτης στις περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων για το έτος 2019. Οι περιοχές των Πατησίων, του Αγ. Παντελεήμονα και του Παγκρατίου καταλαμβάνουν τα υψηλότερα ποσοστά, τα οποία ανέρχονται από 11% μέχρι 20,2%. Οι περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων με τα μικρότερα ποσοστά, τα οποία κυμαίνονται από 1,3% μέχρι 5,6% είναι ο Κολωνός, η Ομόνοια και η Φιλοθέη - Ψυχικό.

Υπάρχει έντονη διαφοροποίηση στην κατανομή του αδικήματος της απάτης στις περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων για τα τρία εξεταζόμενα έτη, με το εύρος τιμών να είναι από 1,3% μέχρι 20,2%. Οι περιοχές των Πατησίων, του Παγκρατίου βρίσκονται στις υψηλότερες θέσεις και για τα τρία έτη. Αντίθετα, οι περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων της Ομόνοιας και της Φιλοθέης- Ψυχικού καταλαμβάνουν τα χαμηλότερα ποσοστά.

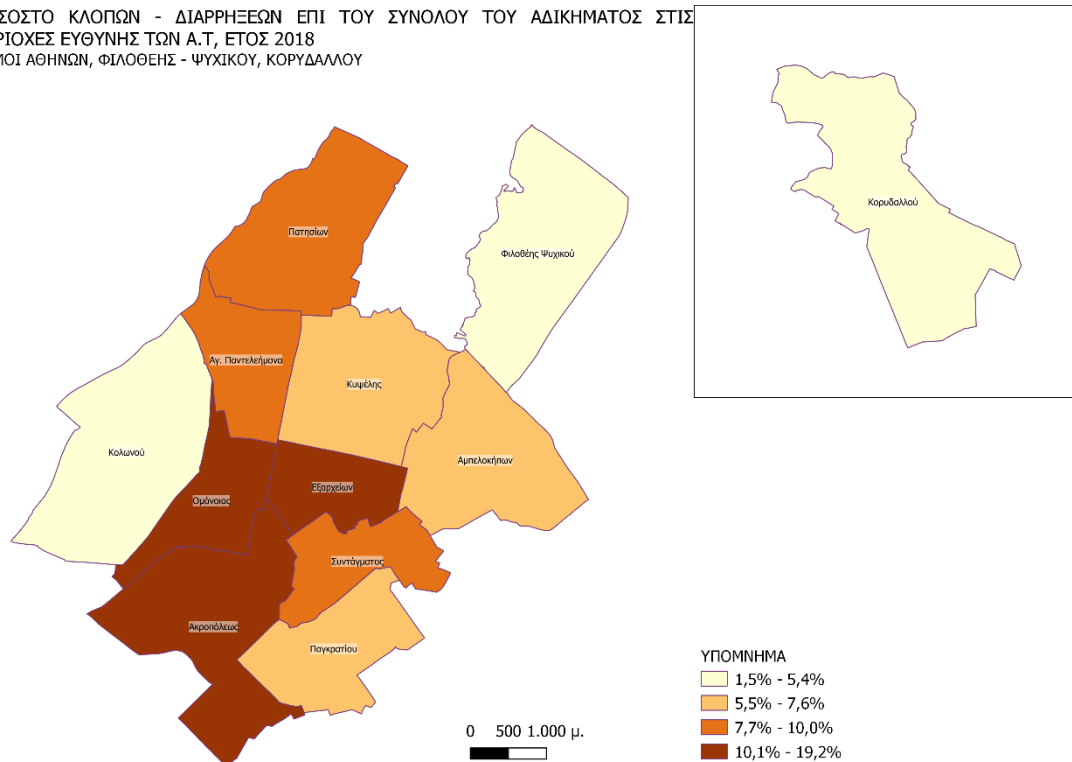
5.5.3.2 ΚΛΟΠΕΣ - ΔΙΑΡΡΗΞΕΙΣ

ΠΟΣΟΣΤΟ ΚΛΟΠΩΝ - ΔΙΑΡΡΗΞΕΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΟΥ ΑΔΙΚΗΜΑΤΟΣ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ Α.Τ., ΕΤΟΣ 2017
ΔΗΜΟΙ ΑΘΗΝΩΝ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

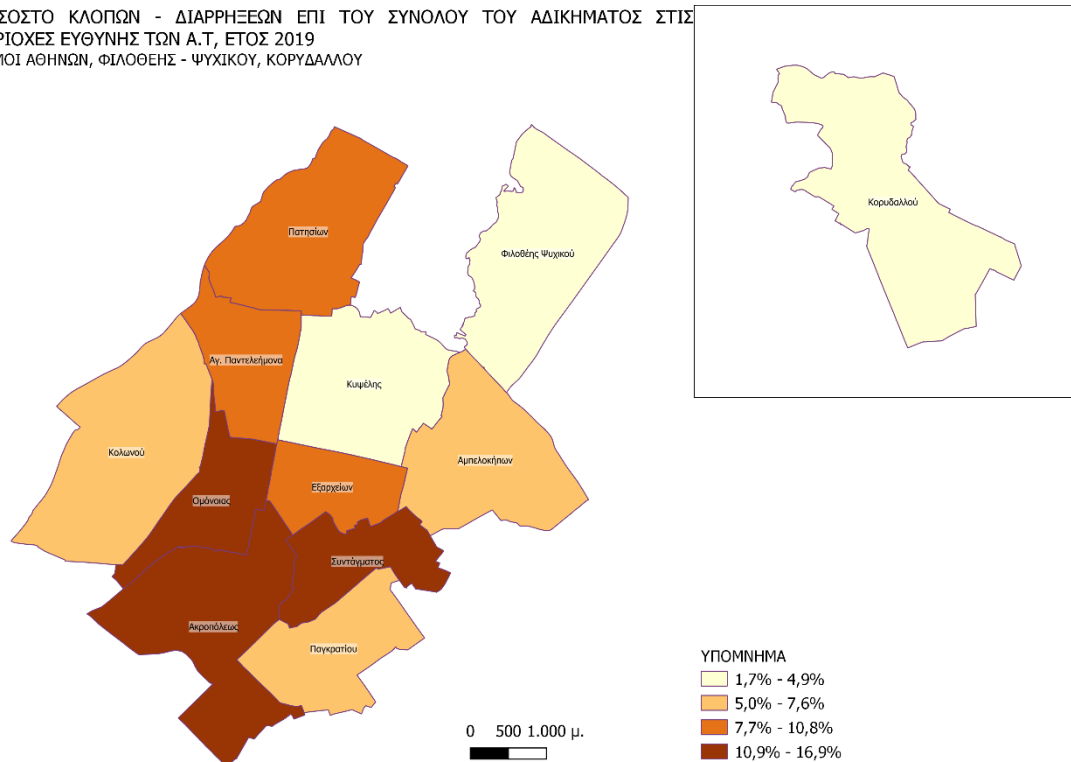
Οι περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων της Ομόνοιας, της Ακρόπολης και του Συντάγματος εμφανίζουν τα υψηλότερα ποσοστά για το αδίκημα των κλοπών και διαρρήξεων για το έτος 2017. Τα ποσοστά στις συγκεκριμένες περιοχές ανέρχονται από 10% μέχρι 25,9%. Τα χαμηλότερα ποσοστά παρατηρούνται στις περιοχές του Παγκρατίου και της Φιλοθέης - Ψυχικού με ταποσοστά τους να κυμαίνονται από 1,7% μέχρι 5,2%.

ΠΟΣΟΣΤΟ ΚΛΟΠΩΝ - ΔΙΑΡΡΗΞΕΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΟΥ ΑΔΙΚΗΜΑΤΟΣ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ Α.Τ., ΕΤΟΣ 2018
ΔΗΜΟΙ ΑΘΗΝΩΝ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

Οι περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων της Ακρόπολης, της Ομόνοιας και των Εξαρχείων καταλαμβάνουν την ψηλότερη θέση για το αδίκημα των κλοπών και διαρρήξεων, με τα ποσοστά τους να κυμαίνονται από 10,1% μέχρι 19,2%, για το έτος 2018. Οι χαμηλότερες τιμές εντοπίζονται στις περιοχές του Κολωνού και της Φιλοθέης – Ψυχικού, με τα ποσοστά τους να ξεκινούν από 1,5% και φτάνουν το 5,4%.

ΠΟΣΟΣΤΟ ΚΛΟΠΩΝ - ΔΙΑΡΡΗΞΕΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΟΥ ΑΔΙΚΗΜΑΤΟΣ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ Α.Τ., ΕΤΟΣ 2019
ΔΗΜΟΙ ΑΘΗΝΩΝ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

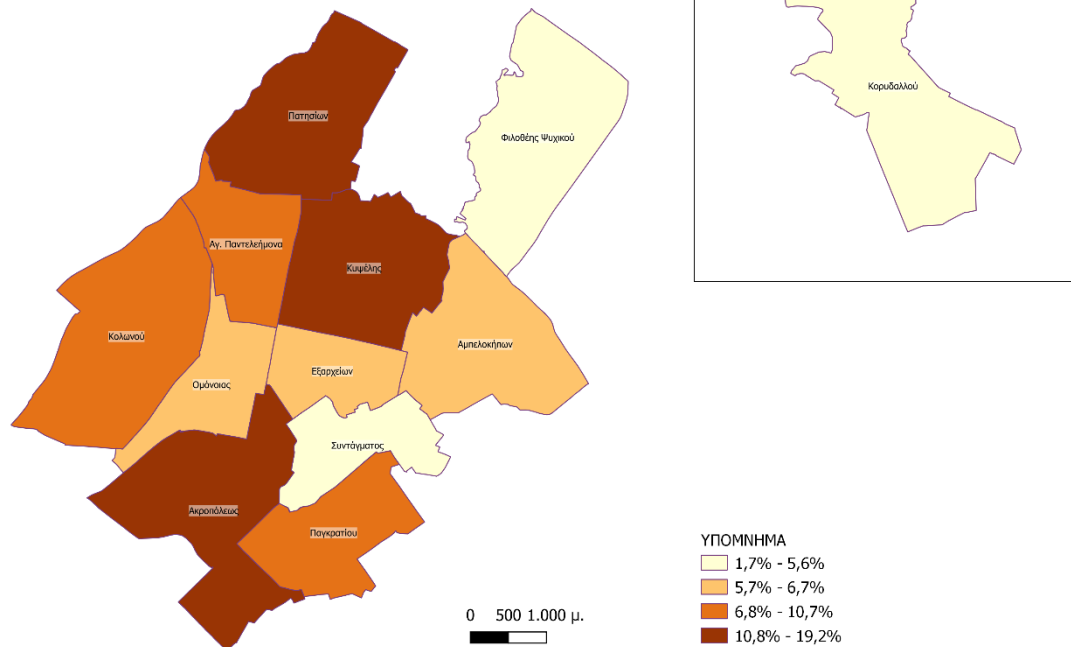

Τα υψηλότερα ποσοστά του αδικήματος των κλοπών και διαρρήξεων συνεχίζεται να εντοπίζονται στις περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων της Ομόνοιας, της Ακρόπολης και του Συντάγματος για το 2019, με τα ποσοστά τους να κυμαίνονται από 10,9% μέχρι 16,9%. Από την άλλη πλευρά, οι περιοχές της Κυψέλης και της Φιλοθέης – Ψυχικού έχουν τις χαμηλότερες τιμές, με τα ποσοστά τους να κυμαίνονται από 1,7% μέχρι 4,9%.

Το αδίκημα των κλοπών και διαρρήξεων παρουσιάζει μεγάλο εύρος τιμών για τις περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων για τα εξεταζόμενα έτη, με τις τιμές να διαμορφώνονται από 1,5% μέχρι 25,5%. Οι περιοχές της Ομόνοιας, της Ακρόπολης και του Συντάγματος βρίσκονται σταθερά στην υψηλότερη θέση και για τα τρία έτη.

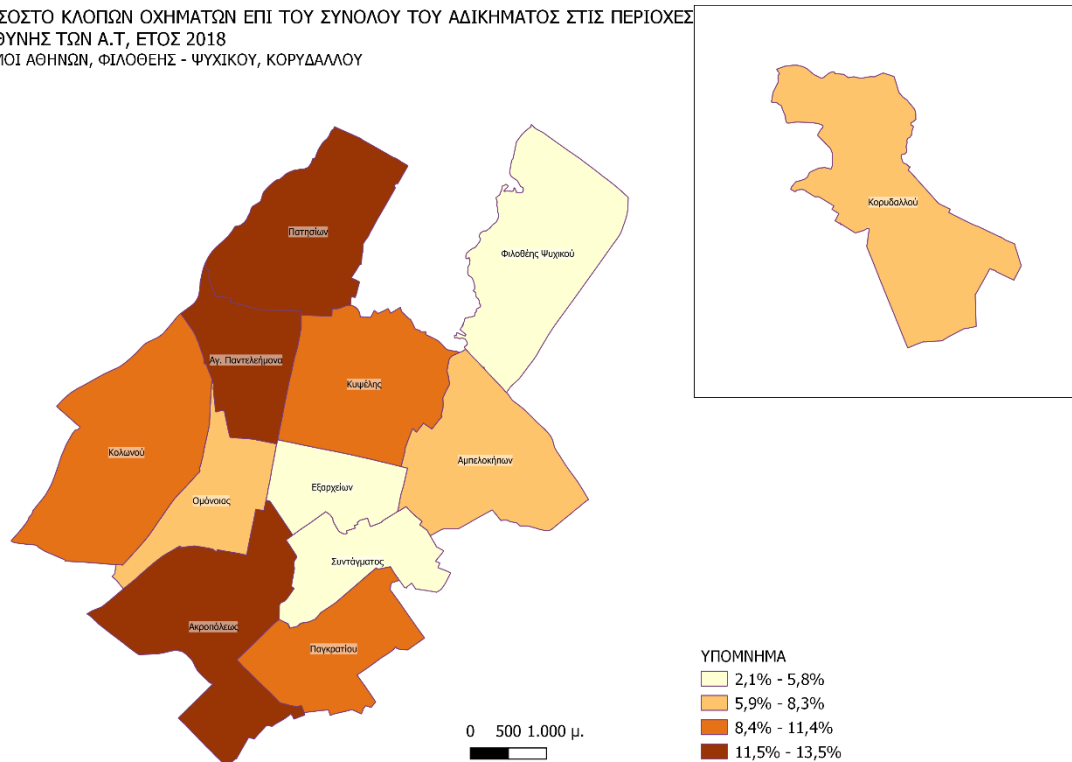
5.5.3.3 ΚΛΟΠΕΣ ΟΧΗΜΑΤΩΝ

ΠΟΣΟΣΤΟ ΚΛΟΠΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΟΥ ΑΔΙΚΗΜΑΤΟΣ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ Α.Τ., ΕΤΟΣ 2017
ΔΗΜΟΙ ΑΘΗΝΩΝ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

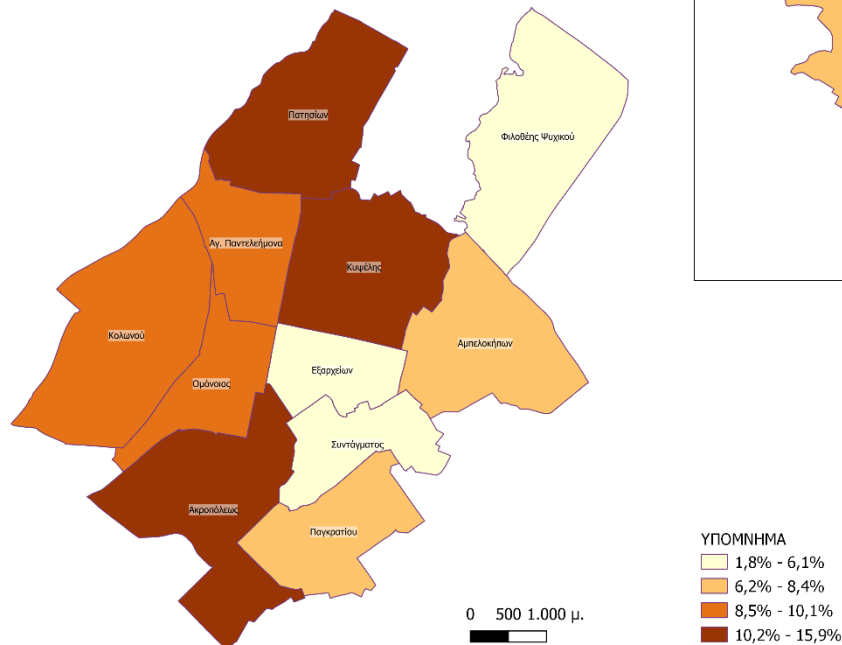
Το αδίκημα της κλοπής οχημάτων καταλαμβάνει τις υψηλότερες τιμές στις περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων της Ακρόπολης, της Κυψέλης και των Πατησίων, με το ποσοστό τους να ανέρχεται από 10,8% μέχρι 19,2%. Αντίθετα, οι περιοχές της Φιλοθέης – Ψυχικού και του Συντάγματος έρχονται τελευταίες με τα ποσοστά τους να είναι κάτω από 5,6%.

ΠΟΣΟΣΤΟ ΚΛΟΠΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΟΥ ΑΔΙΚΗΜΑΤΟΣ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ
ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ Α.Τ., ΕΤΟΣ 2018
ΔΗΜΟΙ ΑΘΗΝΩΝ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

Οι περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων των Πατησίων, του Αγ. Παντελεήμονα και της Ακρόπολης, έχουν τα υψηλότερα ποσοστά για το αδίκημα της κλοπής οχημάτων για το έτος 2018, τα οποία κυμαίνονται από 11,5% μέχρι 13,5%. Οι περιοχές της Φιλοθέης – Ψυχικού, των Εξαρχείων και του Συντάγματος έχουν τα χαμηλότερα ποσοστά, τα οποία ξεκινούν από 2,1% και φτάνουν το 5,8%.

ΠΟΣΟΣΤΟ ΚΛΟΠΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΟΥ ΑΔΙΚΗΜΑΤΟΣ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ Α.Τ., ΕΤΟΣ 2019
ΔΗΜΟΙ ΑΘΗΝΩΝ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

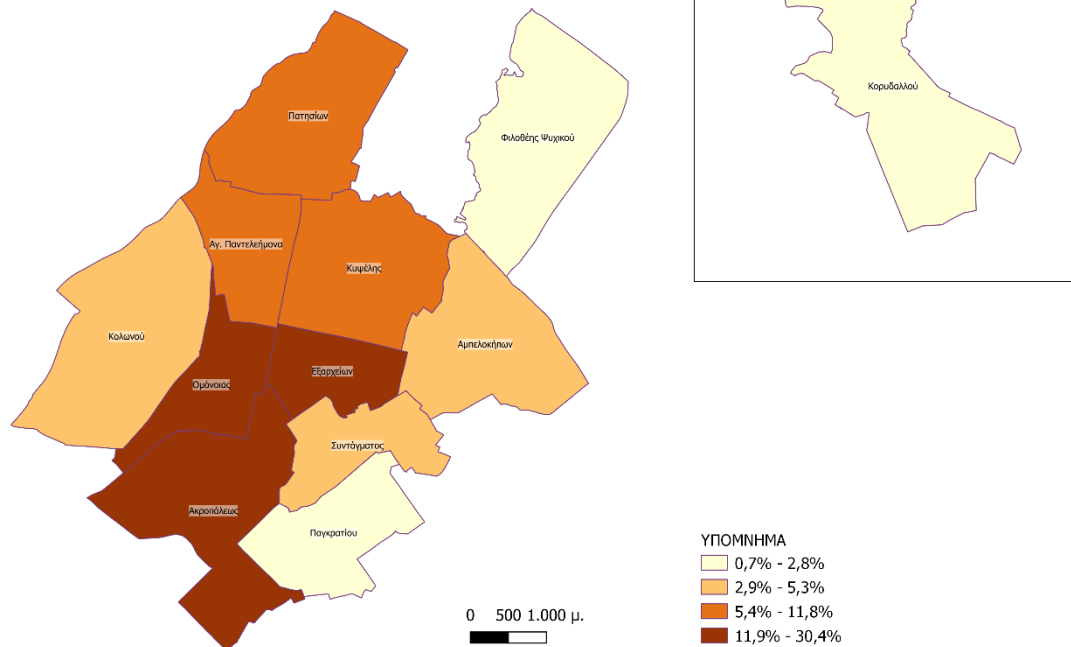

Οι περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων με τις υψηλότερες τιμές για το αδίκημα το κλοπών οχημάτων το 2019 είναι τα Πατήσια, η Κυψέλη και η Ακρόπολη, με το ποσοστό τους να κυμαίνεται από 10,2% μέχρι 15,9%. Οι περιοχές με τις χαμηλότερες τιμές είναι τα Εξάρχεια, το Σύνταγμα και η Φιλοθέη – Ψυχικό, με τα ποσοστά τους να κυμαίνονται από 1,8% μέχρι 6,1%.

Το αδίκηματος των κλοπών οχημάτων εμφανίζει μια ανισομερή κατανομή στις περιοχές ευθύνης των αστυνομικών Τμημάτων, με το εύρος τιμών να κυμαίνεται από 1,7% μέχρι 19,2%. Οι περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων της Ακρόπολης και των Πατησίων καταλαμβάνουν τις υψηλότερες θέσεις και για τα τρία έτη. Αντίθετα, στις χαμηλότερες θέσεις εντοπίζονται οι περιοχές της Φιλοθέης- Ψυχικού και του Συντάγματος.

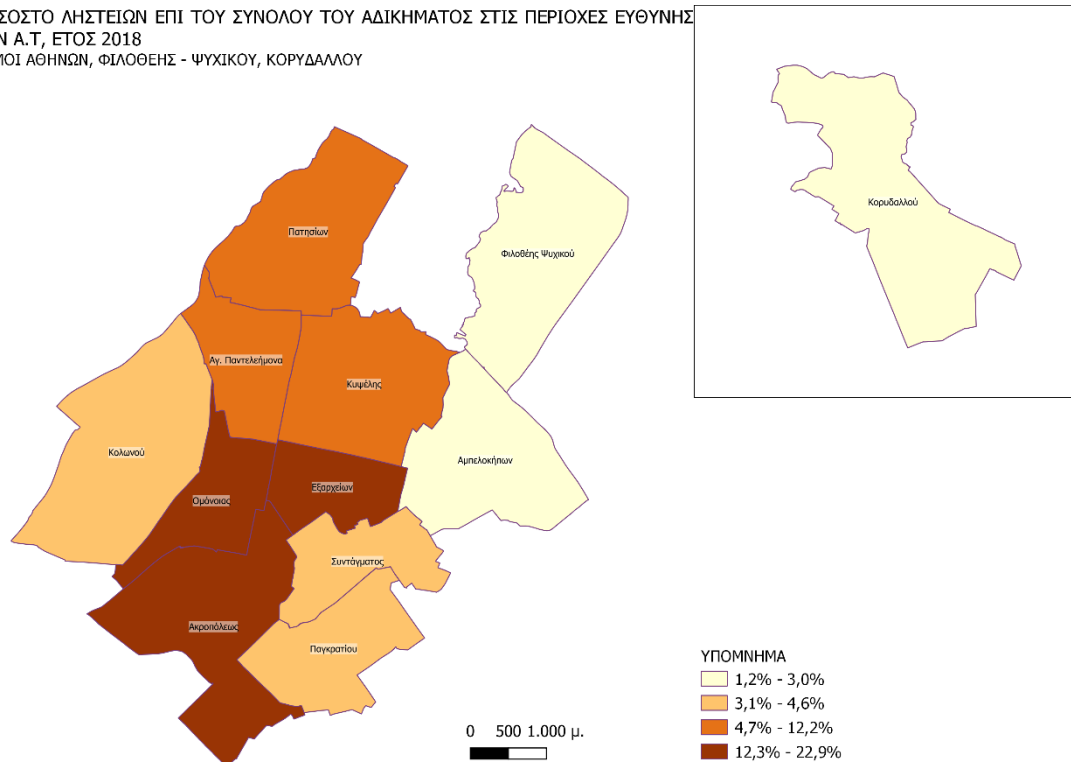
5.5.3.4 ΛΗΣΤΕΙΕΣ

ΠΟΣΟΣΤΟ ΛΗΣΤΕΙΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΟΥ ΑΔΙΚΗΜΑΤΟΣ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ Α.Τ., ΕΤΟΣ 2017
ΔΗΜΟΙ ΑΘΗΝΩΝ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

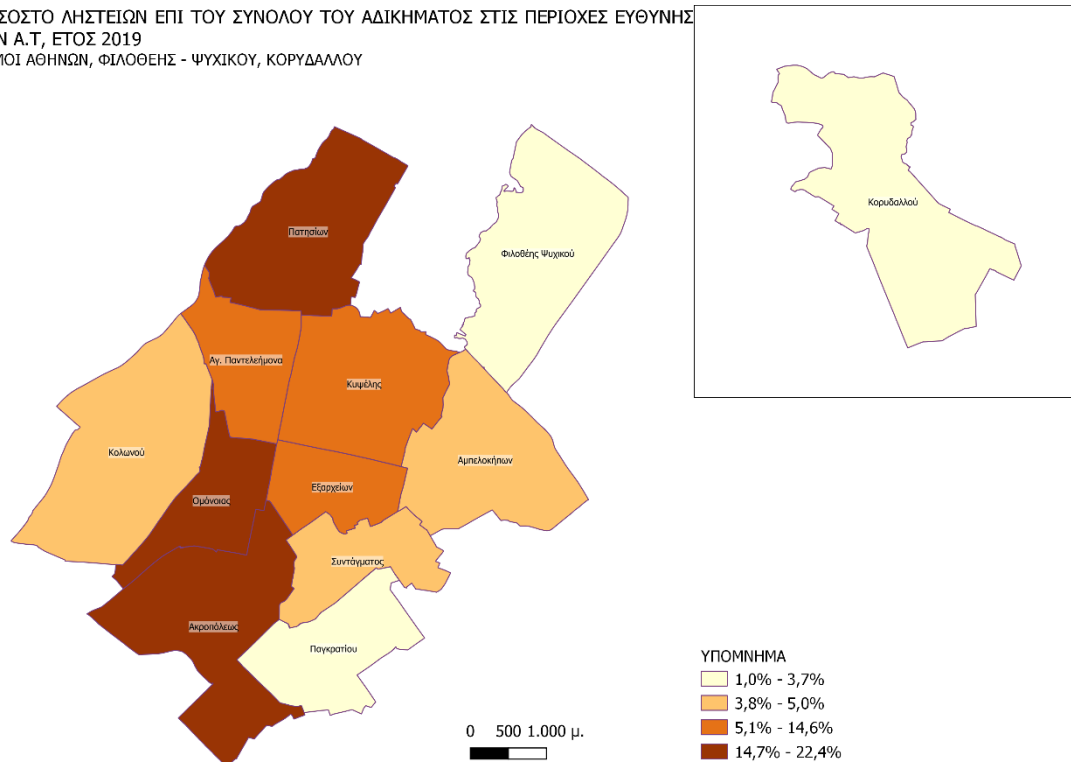
Έντονη διαφοροποίηση παρατηρείται στο αδίκημα των ληστειών στις περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων για το έτος 2017. Οι περιοχές με τα υψηλότερα ποσοστά είναι της Ομόνοια, των Εξαρχείων και της Ακρόπολης, με τα ποσοστά τους να κυμαίνονται από 11,9% μέχρι 30,4%. Οι χαμηλότερες τιμές εντοπίζονται στις περιοχές του Παγκρατίου και της Φιλοθέης – Ψυχικού, με τα ποσοστά τους να βρίσκονται κάτω από 2,8%.

ΠΟΣΟΣΤΟ ΛΗΣΤΕΙΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΟΥ ΑΔΙΚΗΜΑΤΟΣ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ Α.Τ., ΕΤΟΣ 2018
ΔΗΜΟΙ ΑΘΗΝΩΝ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

Ίδια εικόνα παρατηρείται για το αδίκημα των ληστειών και για το έτος 2018. Οι περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων της Ομόνοιας, των Εξαρχείων και της Ακρόπολης καταλαμβάνουν την υψηλότερη θέση με τα ποσοστά τους να ανέρχονται από 12,3% μέχρι 22,9%. Τα χαμηλότερα ποσοστά εντοπίζονται στις περιοχές της Φιλοθέης – Ψυχικού και Αμπελοκήπων, τα οποία δεν ξεπερνούν το 3%.

ΠΟΣΟΣΤΟ ΛΗΣΤΕΙΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΟΥ ΑΔΙΚΗΜΑΤΟΣ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ Α.Τ., ΕΤΟΣ 2019
ΔΗΜΟΙ ΑΘΗΝΩΝ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

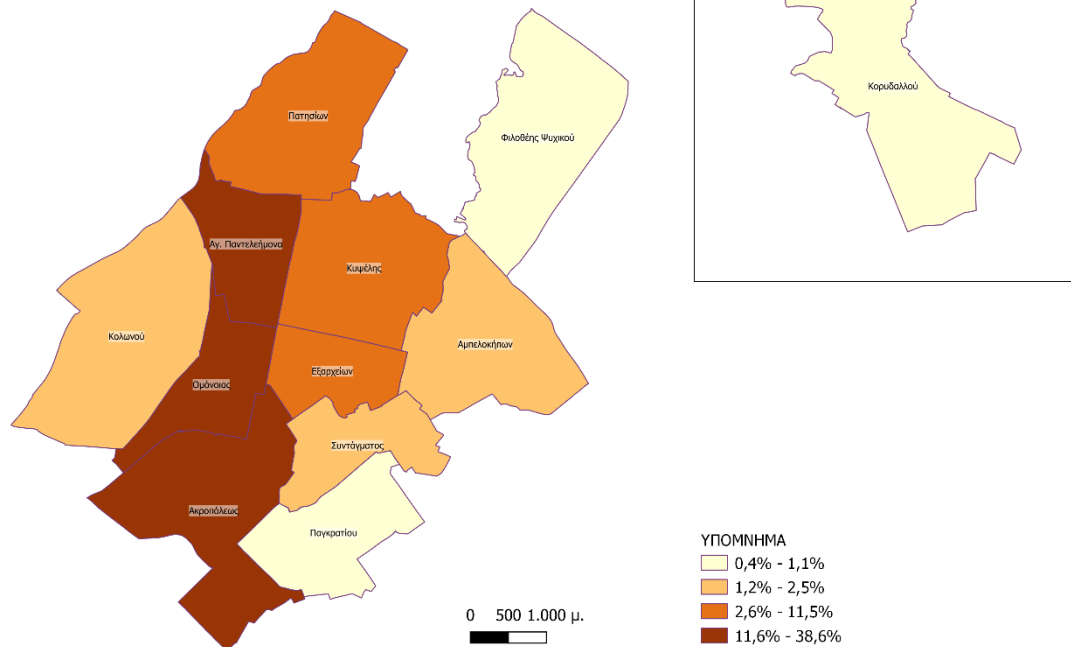

Συγκρίνοντας τα ποσοστά των περιοχών ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων για το έτος 2019, το αδίκημα των ληστειών καταλαμβάνει τα υψηλότερα ποσοστά στις περιοχές των Πατησίων, της Ομόνοιας και της Ακρόπολης, με τα ποσοστά τους να κυμαίνονται από 14,7% μέχρι 22,4%. Οι περιοχές με τις χαμηλότερες τιμές είναι της Φιλοθέης – Ψυχικού και του Παγκρατίου, με τα ποσοστά τους να μην ξεπερνούν το 4%.

Το αδίκημα των ληστειών παρουσιάζει έντονη διαφοροποίηση μεταξύ των περιοχών ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων και για τα τρία έτη, με το εύρος των τιμών να είναι από 0,7% μέχρι 30,4%. Οι περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων της Ομόνοιας και των Αμπελοκήπων έρχονται στην πρώτη θέση και για τα τρία χρόνια. Αντίθετα, η περιοχή της Φιλοθέης – Ψυχικού καταλαμβάνει σταθερά την τελευταία θέση με τα χαμηλότερα ποσοστά.

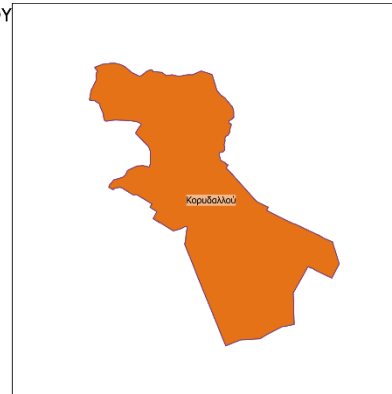
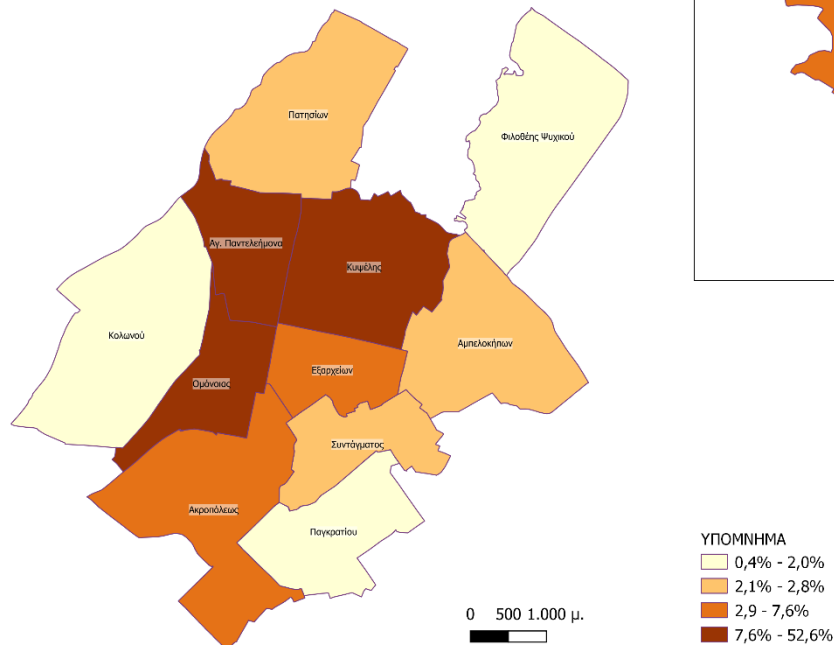
5.5.3.5 ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΠΕΡΙ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ

ΠΟΣΟΣΤΟ ΠΑΡΑΒΑΣΗΣ ΝΟΜΟΥ ΠΕΡΙ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΟΥ ΑΔΙΚΗΜΑΤΟΣ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ Α.Τ., ΕΤΟΣ 2017
ΔΗΜΟΙ ΑΘΗΝΩΝ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

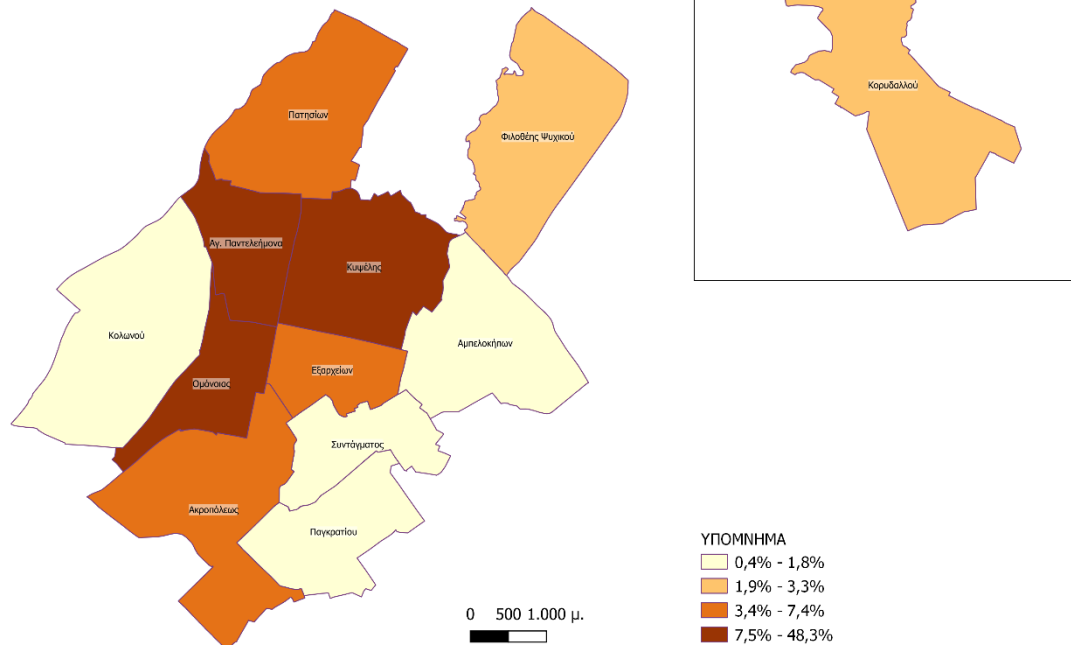
Το αδίκημα της παραβίασης του νόμου περί ναρκωτικών παρουσιάζει έντονη διαφοροποίηση στις περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων για το έτος 2017. Οι περιοχές του Αγ. Παντελεήμονα, της Ομόνοιας και της Ακρόπολης παρουσιάζουν τα υψηλότερα ποσοστά, με τις τιμές τους να κυμαίνονται από 11,6% μέχρι 38,6%. Οι χαμηλότερες τιμές εντοπίζονται στις περιοχές της Φιλοθέης – Ψυχικού και στο Παγκράτι με τα ποσοστά τους να κυμαίνονται από 0,4% μέχρι 1,1%.

ΠΟΣΟΣΤΟ ΠΑΡΑΒΑΣΗΣ ΝΟΜΟΥ ΠΕΡΙ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΟΥ ΑΔΙΚΗΜΑΤΟΣ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ Α.Τ, ΕΤΟΣ 2018
ΔΗΜΟΙ ΑΘΗΝΩΝ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

Παραφερή εικόνα έντονης διαφοροποίησης του αδικήματος του νόμου περί ναρκωτικών παρουσιάζει και το έτος 2018. Οι υψηλότερες τιμές παρατηρούνται στις περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων του Αγ. Παντελεήμονα, της Κυψέλης και της Ομόνοιας, με τα ποσοστά τους να κυμαίνονται από 7,6% μέχρι 52,6%. Από την άλλη πλευρά, οι περιοχές που παρουσιάζουν τις χαμηλότερες τιμές είναι η Φιλοθέη – Ψυχικό, το Παγκράτι και ο Κολωνός, με τα ποσοστά τους να μην ξεπερνούν το 2%.

ΠΟΣΟΣΤΟ ΠΑΡΑΒΑΣΗΣ ΝΟΜΟΥ ΠΕΡΙ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΟΥ ΑΔΙΚΗΜΑΤΟΣ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ Α.Τ, ΕΤΟΣ 2019
ΔΗΜΟΙ ΑΘΗΝΩΝ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

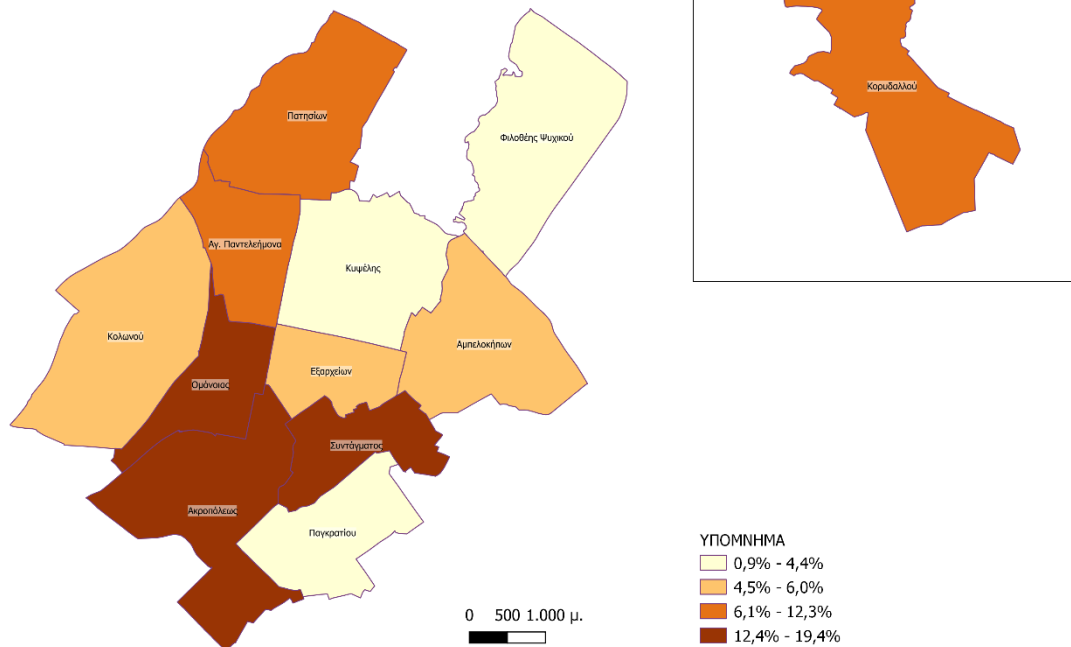

Το αδίκημα του νόμου περί ναρκωτικών συνεχίζει να εμφανίζει έντονη διαφοροποίηση στις περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων για το έτος 2019. Οι περιοχές που καταλαμβάνουν την υψηλότερη θέση για το είναι η Κυψέλη, ο Αγ. Παντελεήμονας και η Ομόνοια, με τα ποσοστά τους να κυμαίνονται από 7,5% μέχρι 48,3%. Οι περιοχές με τις χαμηλότερες τιμές είναι οι Αμπελόκηποι, το Σύνταγμα, το Παγκράτι και ο Κολωνός με τα ποσοστά τους να είναι κάτω του 2%.

Το αδίκημα του νόμου περί ναρκωτικών παρουσιάζει με άνιση κατανομή στις περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων και στα τρία εξεταζόμενα έτη, με το εύρος των τιμών να είναι από 0,4% μέχρι 52,6%. Οι περιοχές του Αγ. Παντελεήμονα και της Κυψέλης βρίσκονται σταθερά στην πρώτη θέση με τα υψηλότερα ποσοστά.

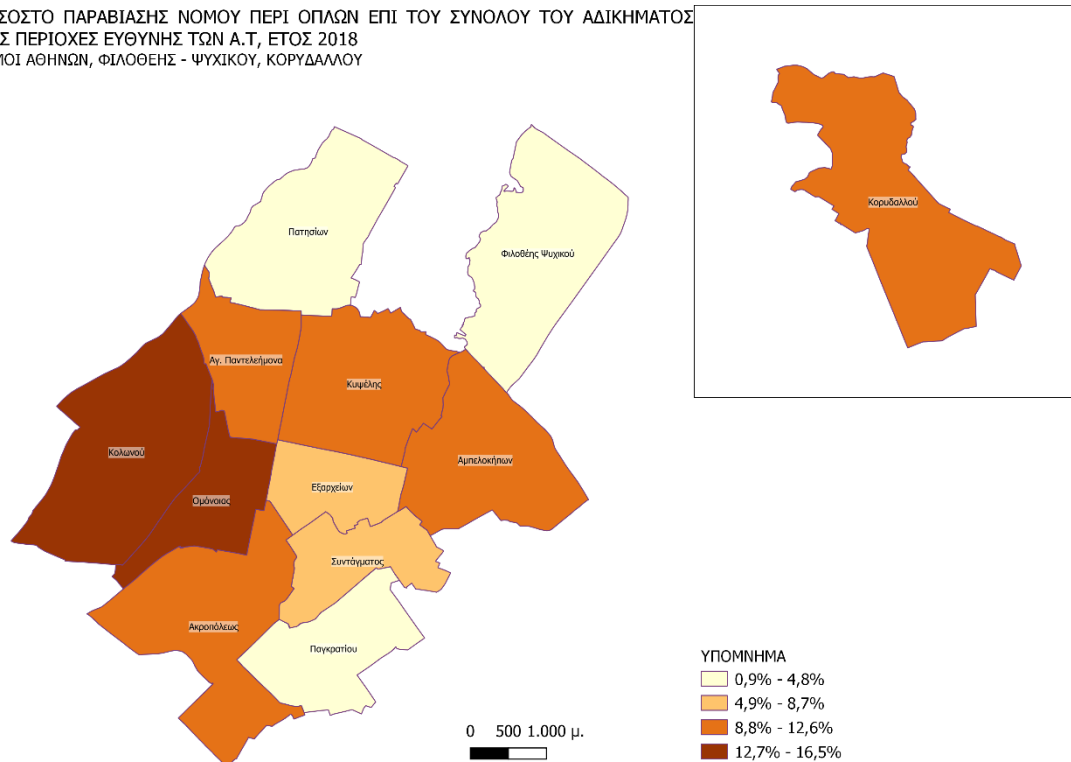
5.5.3.6 ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΠΕΡΙ ΟΠΛΩΝ

ΠΟΣΟΣΤΟ ΠΑΡΑΒΗΣΗΣ ΝΟΜΟΥ ΠΕΡΙ ΟΠΛΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΟΥ ΑΔΙΚΗΜΑΤΟΣ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ Α.Τ., ΕΤΟΣ 2017
ΔΗΜΟΙ ΑΘΗΝΩΝ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

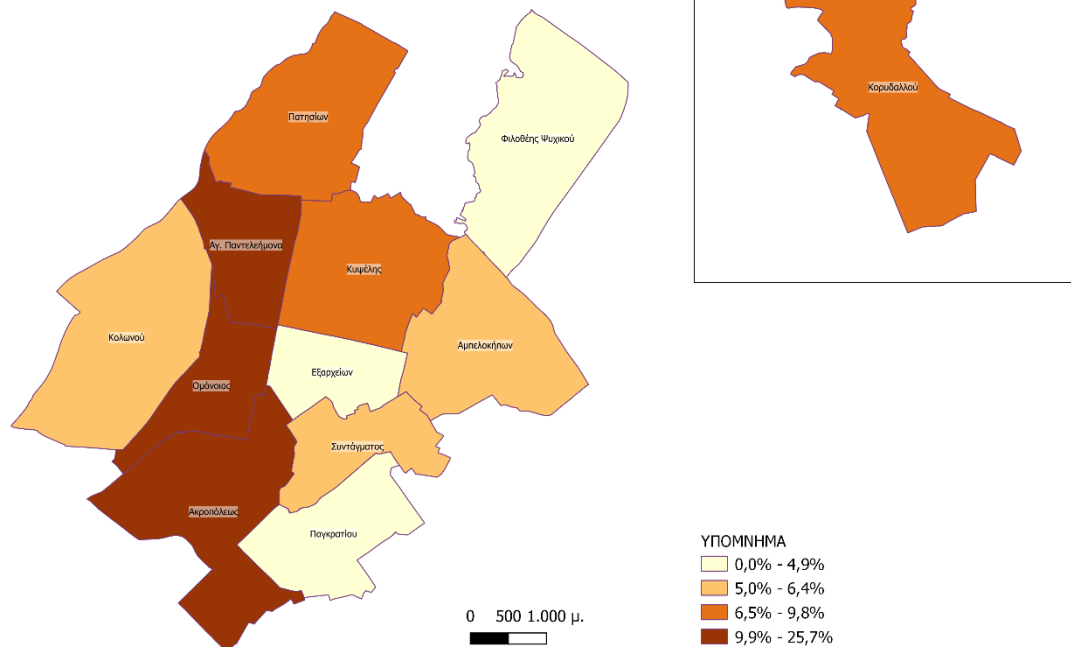
Εξετάζοντας τα ποσοστά των περιοχών ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων για το έτος 2017, το αδίκημα της παράβασης νόμου περί όπλων καταλαμβάνει τις υψηλότερες τιμές στις περιοχές της Ομόνοιας, του Συντάγματος και της Ακρόπολης, με τα ποσοστά τους να κυμαίνονται από 12,4% μέχρι 19,4%. Οι περιοχές με τις χαμηλότερες τιμές είναι η Φιλοθέη – Ψυχικό, η Κυψέλη και το Παγκράτι, με το ποσοστό τους να κυμαίνεται από 0,9% μέχρι 4,4%.

ΠΟΣΟΣΤΟ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΝΟΜΟΥ ΠΕΡΙ ΟΠΛΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΟΥ ΑΔΙΚΗΜΑΤΟΣ
ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ Α.Τ., ΕΤΟΣ 2018
ΔΗΜΟΙ ΑΘΗΝΩΝ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

Το αδίκημα της παραβίασης του νόμου περί όπλων παρουσιάζει τα υψηλότερα ποσοστά στις περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων της Ομόνοιας και του Κολωνού, με τα ποσοστά τους να ανέρχονται από 12,7% μέχρι 16,5%. Αντίθετα, οι περιοχές των Πατησίων, της Φιλοθέης – Ψυχικού και του Παγκρατίου βρίσκονται στις χαμηλότερες θέσης με τα ποσοστά τους να κυμαίνονται από 0,9% μέχρι 4,8%.

ΠΟΣΟΣΤΟ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΝΟΜΟΥ ΠΕΡΙ ΟΠΛΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΟΥ ΑΔΙΚΗΜΑΤΟΣ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ Α.Τ., ΕΤΟΣ 2019
ΔΗΜΟΙ ΑΘΗΝΩΝ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

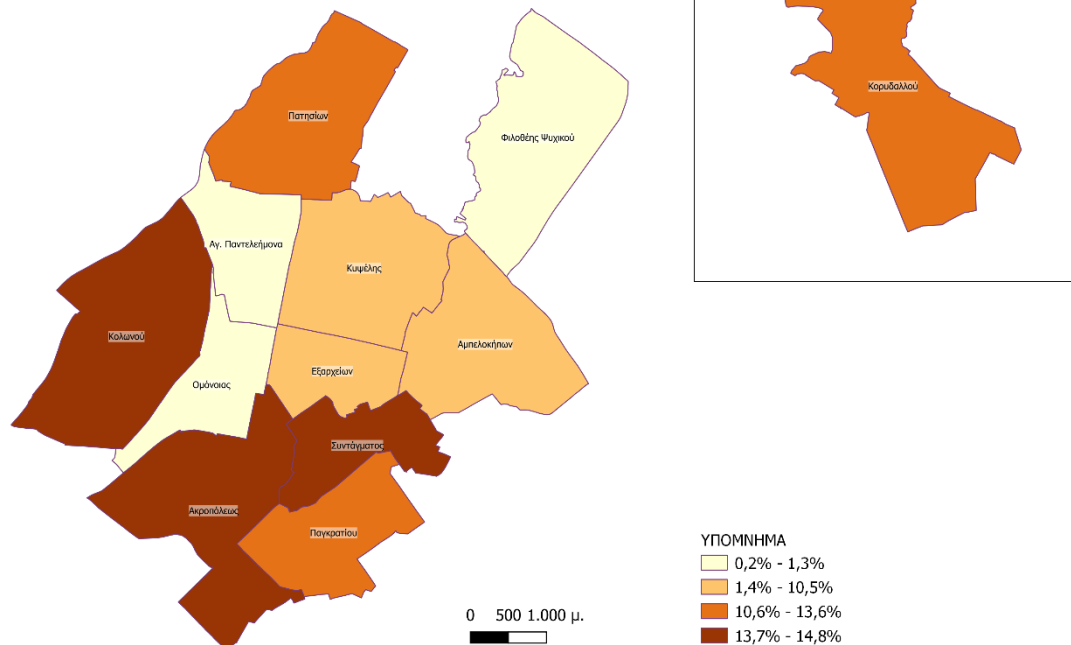

Συγκρίνοντας τις περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων για το έτος 2019, το αδίκημα που αφορά την παραβίαση του νόμου περί όπλων παρουσιάζει τις υψηλότερες τιμές στις περιοχές της Ακρόπολης, της Ομόνοιας και του Αγ. Παντελεήμονα, με τα ποσοστά να κυμαίνονται από 9,9% μέχρι 25,7%. Οι χαμηλότερες τιμές εντοπίζονται στις περιοχές του Παγκρατίου, των Εξαρχείων και της Φιλοθέης -Ψυχικού, με τα ποσοστά τους να ξεκινούν από το 0% και να φτάνουν το 4,9%.

Το αδίκημα της παραβίασης του νόμου περί όπλων παρουσιάζει άνιση κατανομή στις περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων για τα εξεταζόμενα έτη, με το εύρος τιμών να είναι από 0% μέχρι 25,7%. Η περιοχή ευθύνης της Ομόνοιας είναι η μόνη που βρίσκεται σταθερά στη υψηλότερη θέση και για τα τρία χρόνια, ενώ στο άλλο άκρο εντοπίζονται οι περιοχές της Φιλοθέης -Ψυχικού και του Παγκρατίου.

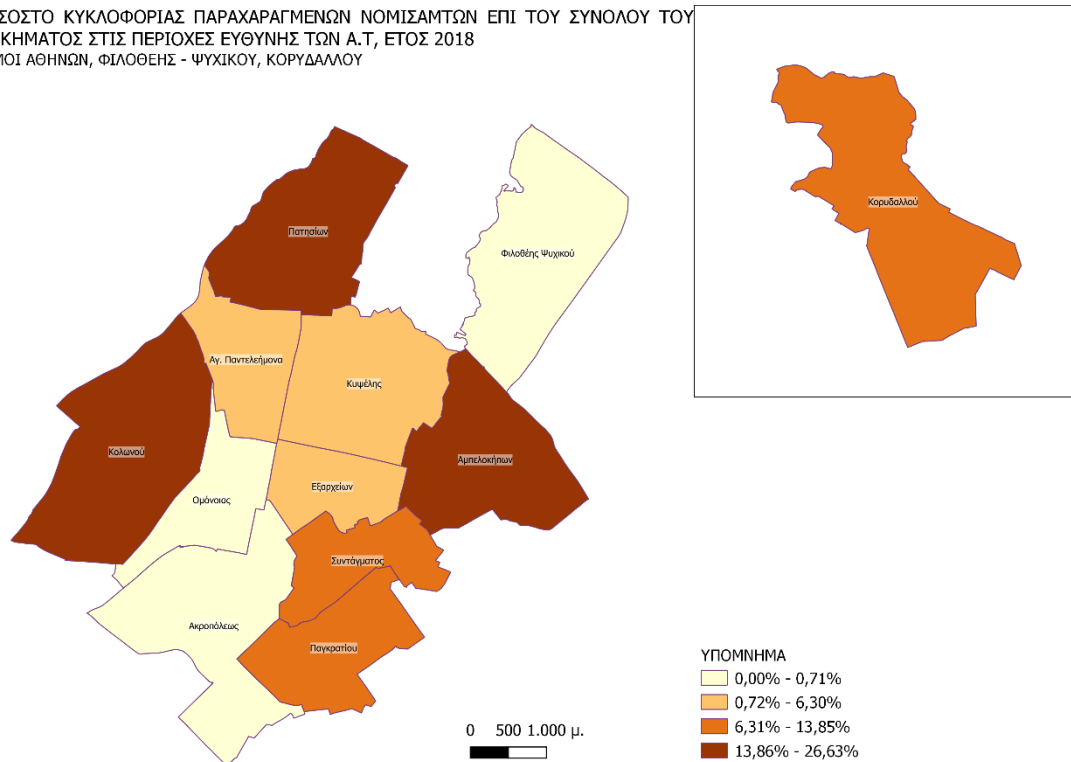
5.5.3.7 ΠΑΡΑΧΑΡΑΓΜΕΝΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ

ΠΟΣΟΣΤΟ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ ΠΑΡΑΧΑΡΑΓΜΕΝΩΝ ΝΟΜΙΣΜΑΤΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΟΥ ΑΔΙΚΗΜΑΤΟΣ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ Α.Τ., ΕΤΟΣ 2017
ΔΗΜΟΙ ΑΘΗΝΩΝ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

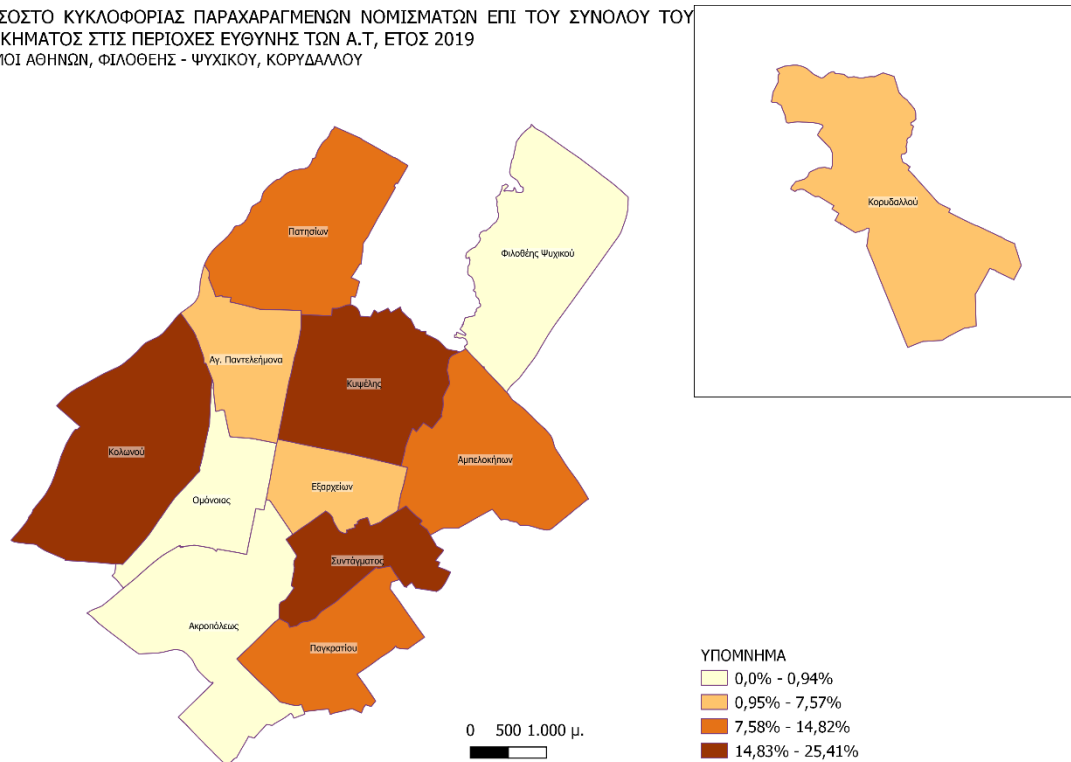
Οι υψηλότερες τιμές του αδικήματος της παραχάραξης νομισμάτων για το έτος 2017, εντοπίζονται στις περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων του Κολωνού, του Συντάγματος και της Ακρόπολης. Τα ποσοστά στις συγκεκριμένες περιοχές κυμαίνονται από 13,7% μέχρι 14,8%. Οι χαμηλότερες τιμές εντοπίζονται στις περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων της Ομόνοιας, του Αγ. Παντελεήμονα και της Φιλοθέης – Ψυχικού, με τα ποσοστά τους να κυμαίνονται από 0,2% μέχρι 1,3%.

ΠΟΣΟΣΤΟ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ ΠΑΡΑΧΑΡΑΓΜΕΝΩΝ ΝΟΜΙΣΜΑΤΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΟΥ ΑΔΙΚΗΜΑΤΟΣ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ Α.Τ, ΕΤΟΣ 2018
ΔΗΜΟΙ ΑΘΗΝΩΝ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

Εξετάζοντας τα ποσοστά των περιοχών ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων για το έτος 2018 το αδίκημα της παραχάραξης καταλαμβάνει την υψηλότερη θέση στις περιοχές του Κολωνού, των Αμπελόκηπων και των Πατησίων, με τα ποσοστά τους να ξεκινούν από 13,86% και φτάνουν το 26,63%. Στην χαμηλότερη θέση εντοπίζονται οι περιοχές της Ακρόπολης, της Ομόνοιας και της Φιλοθέη – Ψυχικού, με τα ποσοστά τους να μην υπερβαίνουν το 0,71%.

ΠΟΣΟΣΤΟ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ ΠΑΡΑΧΑΡΑΓΜΕΝΩΝ ΝΟΜΙΣΜΑΤΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΟΥ ΑΔΙΚΗΜΑΤΟΣ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ Α.Τ., ΕΤΟΣ 2019
ΔΗΜΟΙ ΑΘΗΝΩΝ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

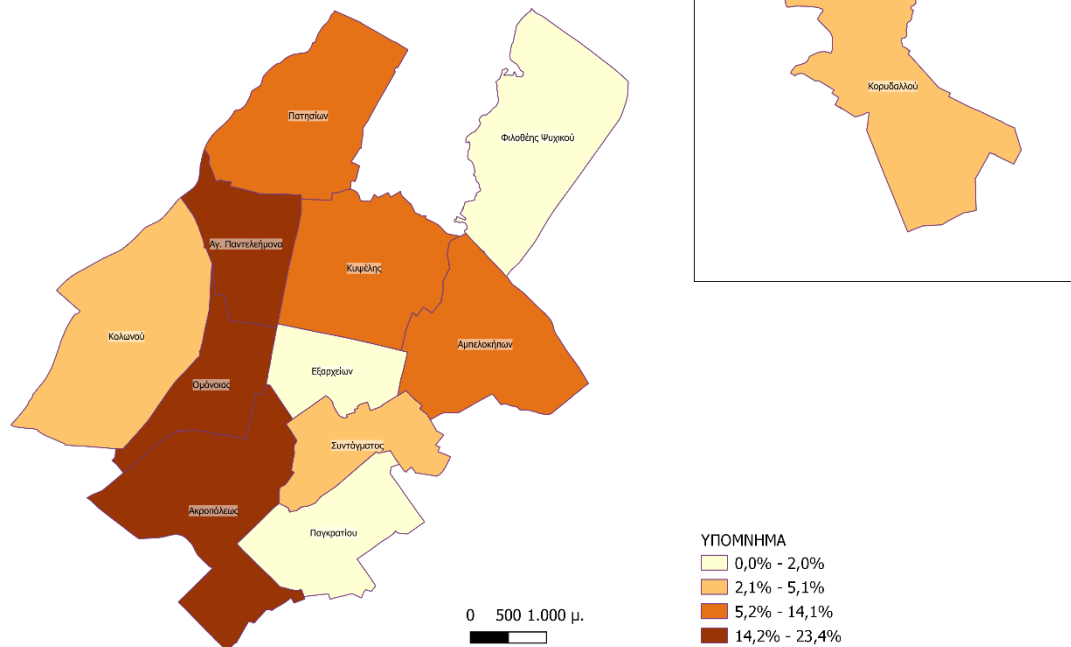

Το αδίκημα της παραχάραξης των νομισμάτων παρουσιάζει τις υψηλότερες τιμές στις περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων του Συντάγματος, του Κολωνού και της Κυψέλης για το έτος 2019, με τα ποσοστά τους να κυμαίνονται από 14,83% μέχρι 25,41%. Οι περιοχές της Ακρόπολης, της Ομόνοιας και της Φιλοθέης – Ψυχικού παραμένουν στις χαμηλότερες θέσεις, με τα ποσοστά τους να μην ξεπερνούν το 1%.

Το αδίκημα της παραχάραξης των νομισμάτων παρουσιάζει άνιση κατανομή για τις περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων για το σύνολο των εξεταζόμενων ετών, με το εύρος τιμών να κυμαίνεται από 0% μέχρι 26,63%. Η περιοχή ευθύνης του Κολωνού βρίσκεται σταθερά στην πρώτη θέση και για τα τρία έτη, ενώ στο άλλο άκρο εντοπίζονται οι περιοχές της Ομόνοιας και της Φιλοθέης – Ψυχικού.

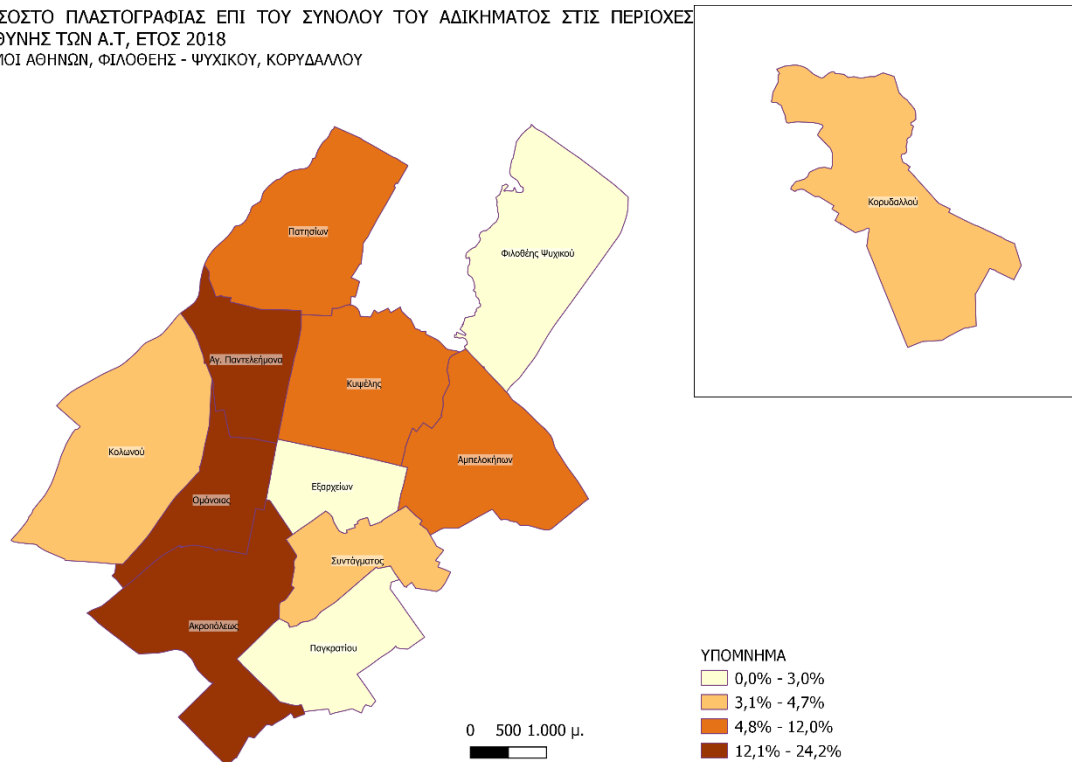
5.5.3.8 ΠΛΑΣΤΟΓΡΑΦΙΑ

ΠΟΣΟΣΤΟ ΠΛΑΣΤΟΓΡΑΦΙΑΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΟΥ ΑΔΙΚΗΜΑΤΟΣ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ Α.Τ., ΕΤΟΣ 2017
ΔΗΜΟΙ ΑΘΗΝΩΝ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

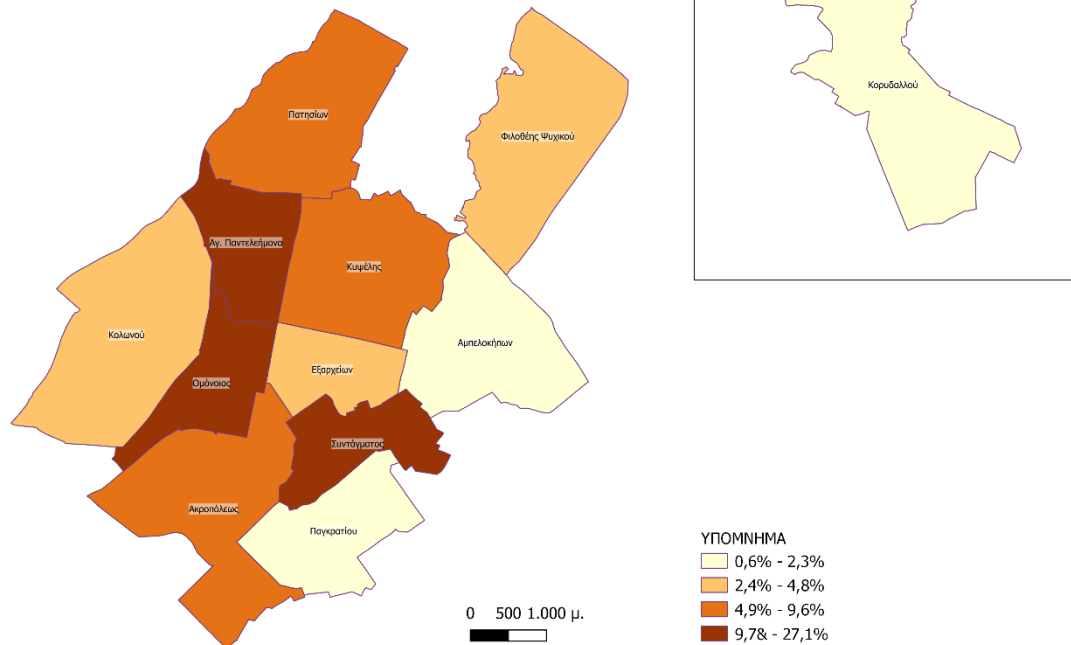
Το αδίκημα της πλαστογραφίας εμφανίζει μεγάλη διαφοροποίηση στις περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων για το έτος 2017, με τις υψηλότερες τιμές να εντοπίζονται στις περιοχές του Αγ. Παντελεήμονα, στην Ομόνοια και στην Ακρόπολη. Τα ποσοστά στις περιοχές αυτές κυμαίνονται από 14,2% μέχρι 23,4%. Οι περιοχές της Φιλοθέης – Ψυχικού, των Εξαρχείων και του Παγκρατίου έχουν τις χαμηλότερες τιμές, με τα ποσοστά τους να κυμαίνονται από 0% μέχρι 2%.

ΠΟΣΟΣΤΟ ΠΛΑΣΤΟΓΡΑΦΙΑΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΟΥ ΑΔΙΚΗΜΑΤΟΣ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ Α.Τ., ΕΤΟΣ 2018
ΔΗΜΟΙ ΑΘΗΝΩΝ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

Τίδια εικόνα παρουσιάζει το αδίκημα της πλαστογραφία το έτος 2018. Οι περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων του Αγ. Παντελεήμονα, της Ομόνοιας και της Ακρόπολης καταλαμβάνουν την υψηλότερη θέση, με τα ποσοστά τους να κυμαίνονται από 12,1% μέχρι 24,2%. Στην χαμηλότερη θέση βρίσκονται οι περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων της Φιλοθέης – Ψυχικού, των Εξαρχείων και του Παγκρατίου, με τα ποσοστά τους να κυμαίνονται από 0% μέχρι 3%.

ΠΟΣΟΣΤΟ ΠΛΑΣΤΟΓΡΑΦΙΑΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΟΥ ΑΔΙΚΗΜΑΤΟΣ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ Α.Τ., ΕΤΟΣ 2019
ΔΗΜΟΙ ΑΘΗΝΩΝ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

Μικρή διαφοροποίηση παρουσιάζει το αδίκημα της πλαστογραφία το έτος 2019. Οι περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων με τις υψηλότερες τιμές είναι το Σύνταγμα, η Ομόνοια και ο Αγ. Παντελεήμονας, με τα ποσοστά να κυμαίνονται από 9,75% μέχρι 27,1%. Οι περιοχές των Αμπελόκηπων και του Παγκρατίου καταλαμβάνουν την χαμηλότερη θέση, με τα ποσοστά τους να κυμαίνονται από 0,6% μέχρι 2,3%.

Το αδίκημα της πλαστογραφίας παρουσιάζει μεγάλη διαφοροποίηση στις περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων, με τις περιοχές της Ομόνοιας και του Αγ. Παντελεήμονα να καταλαμβάνουν τα υψηλότερα ποσοστά και στα τρία εξεταζόμενα έτη.

5.5.3.9 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το σύνολο των αδικημάτων παρουσιάζει έντονες διαφοροποιήσεις στις περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων για τα εξεταζόμενα έτη. Όσον αφορά το αδίκημα της απάτης, σταθερά υψηλά ποσοστά παρουσιάζουν οι περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων του Παγκρατίου και των Πατησίων για τα τρία έτη. Οι περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων της Ομόνοιας, της Ακρόπολης και του Συντάγματος βρίσκονται σταθερά στην υψηλότερη θέση στο αδίκημα των κλοπών και διαρρήξεων. Το αδίκημα των κλοπών οχημάτων εμφανίζει τα υψηλότερα ποσοστά στις περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων της Ακρόπολης και των Πατησίων. Αντίθετα, οι περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων της Ομόνοιας και των Αμπελοκήπων βρίσκονται στην πρώτη θέση στο αδίκημα των ληστειών. Από την άλλη πλευρά, οι περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων του Αγ.

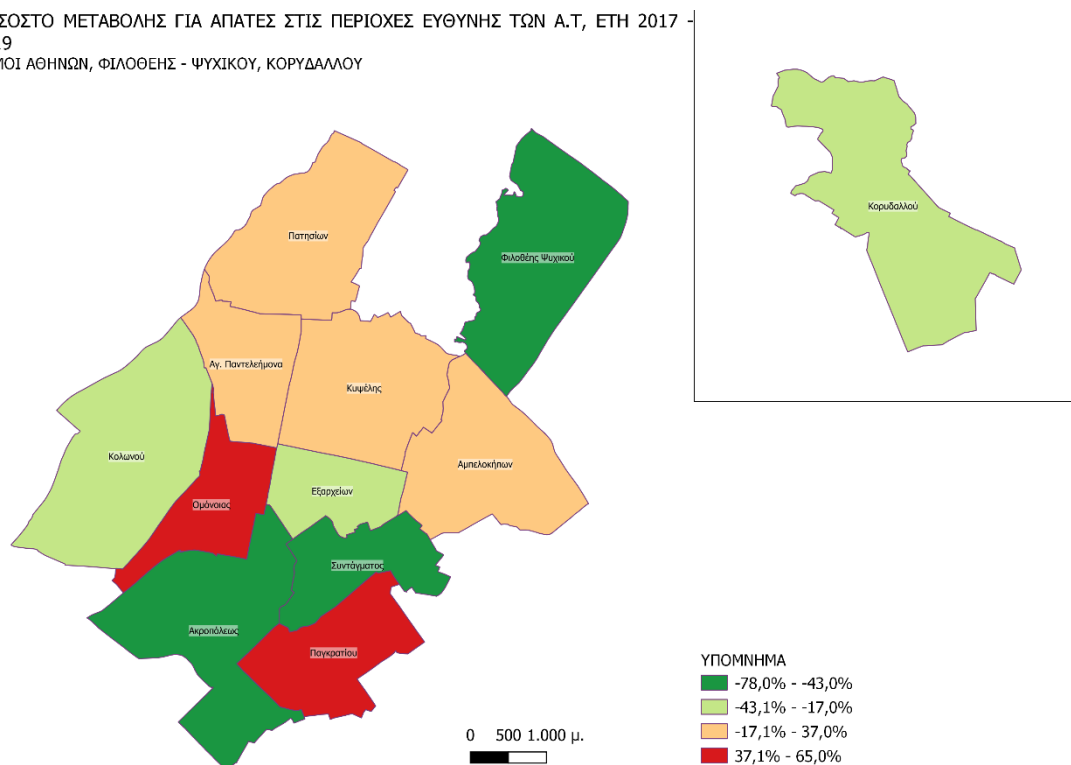
Παντελεήμονα και της Κυψέλης βρίσκονται σταθερά στην πρώτη θέση όσον αφορά το αδίκημα του νόμου περί ναρκωτικών. Στο αδίκημα της παραβίασης του νόμου περί όπλων η περιοχή ευθύνης του Αστυνομικού Τμήματος της Ομόνοιας είναι η μόνη που βρίσκεται σταθερά στη υψηλότερη θέση και για τα τρία χρόνια. Στην ίδια υψηλότερη θέση βρίσκεται η περιοχή ευθύνης του Αστυνομικού Τμήματος του Κολωνού για το αδίκημα της παραχάραξης των νομισμάτων, ενώ το αδίκημα της πλαστογραφίας παρουσιάζει τα υψηλότερα ποσοστά στις περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων της Ομόνοιας και του Αγ. Παντελεήμονα.

5.5.4 ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΑΔΙΚΗΜΑΤΟΣ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Στο κεφάλαιο αυτό μελετάμε την ποσοστιαία μεταβολή των τιμών εμφάνισης των αδικημάτων μεταξύ των ετών 2017 και 2019 σε επίπεδο Αστυνομικού Τμήματος.

5.5.4.1 ΑΠΑΤΕΣ

ΠΟΣΟΣΤΟ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΓΙΑ ΑΠΑΤΕΣ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ Α.Τ., ΕΤΗ 2017 - 2019
ΔΗΜΟΙ ΑΘΗΝΩΝ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

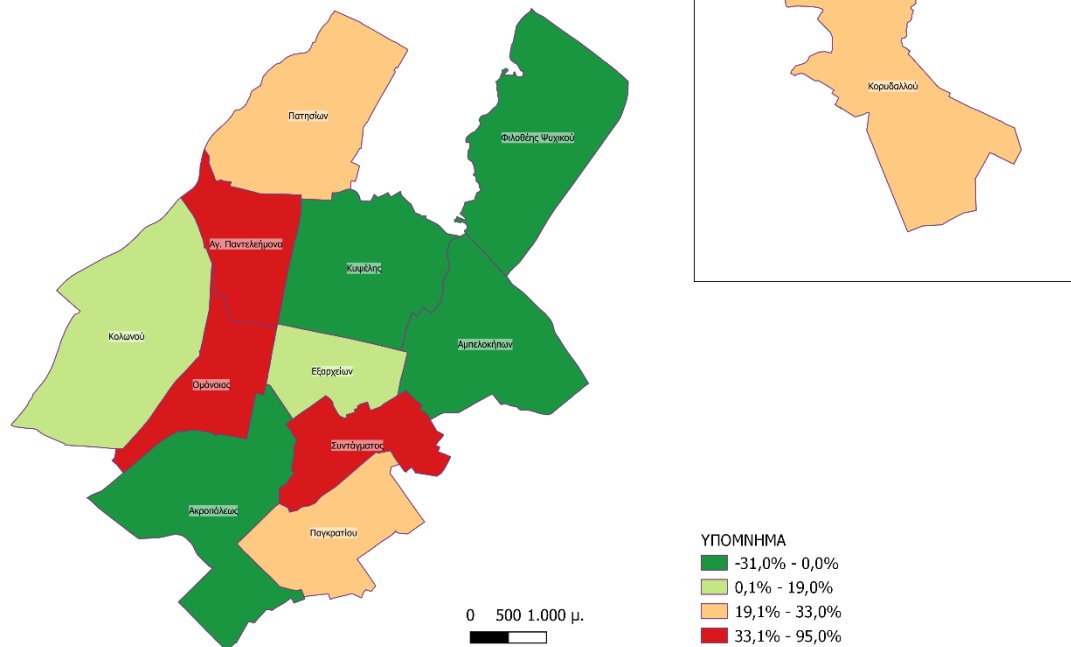

Η μεγαλύτερη μείωση του αδικήματος που αφορά τις απάτες εμφανίζεται στις περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων της Φιλοθέης -Ψυχικού, του Συντάγματος και της Ακρόπολης. Η μεταβολή στις συγκεκριμένες περιοχές κυμαίνεται από -78% μέχρι -43%. Η μεγαλύτερη αύξηση εντοπίζεται στην Ομόνοια και στο Παγκράτι, με την μεταβολή να ανέρχεται από 37,1% μέχρι 65%.

5.5.4.2 ΚΛΟΠΕΣ - ΔΙΑΡΡΗΞΕΙΣ

ΠΟΣΟΣΤΟ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΚΛΟΠΩΝ - ΔΙΑΡΡΗΞΕΩΝ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ Α.Τ., ΕΤΗ 2017 - 2019

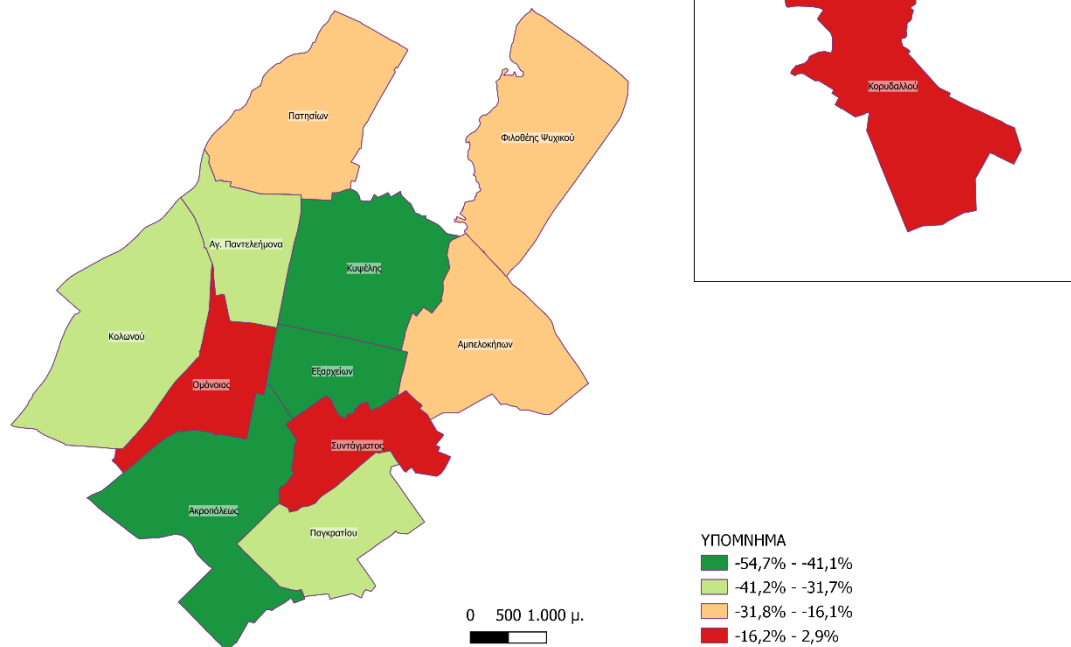
ΔΗΜΟΙ ΑΘΗΝΩΝ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

Όσον αφορά το αδίκημα των κλοπών και διαρρήξεων, οι περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων της Φιλοθέης – Ψυχικού, της Κυψέλης, των Αμπελοκήπων και της Ακρόπολης παρουσιάζουν την μεγαλύτερη μείωση, με την μεταβολή να φτάνει μέχρι και το -31%. Η μεγαλύτερη αύξηση του αδικήματος παρουσιάζεται στις περιοχές του Συντάγματος, της Ομόνοιας και του Αγ. Παντελεήμονα, με την μεταβολή να ανέρχεται από 33,1% μέχρι 95%.

5.5.4.3 ΚΛΟΠΕΣ ΟΧΗΜΑΤΩΝ

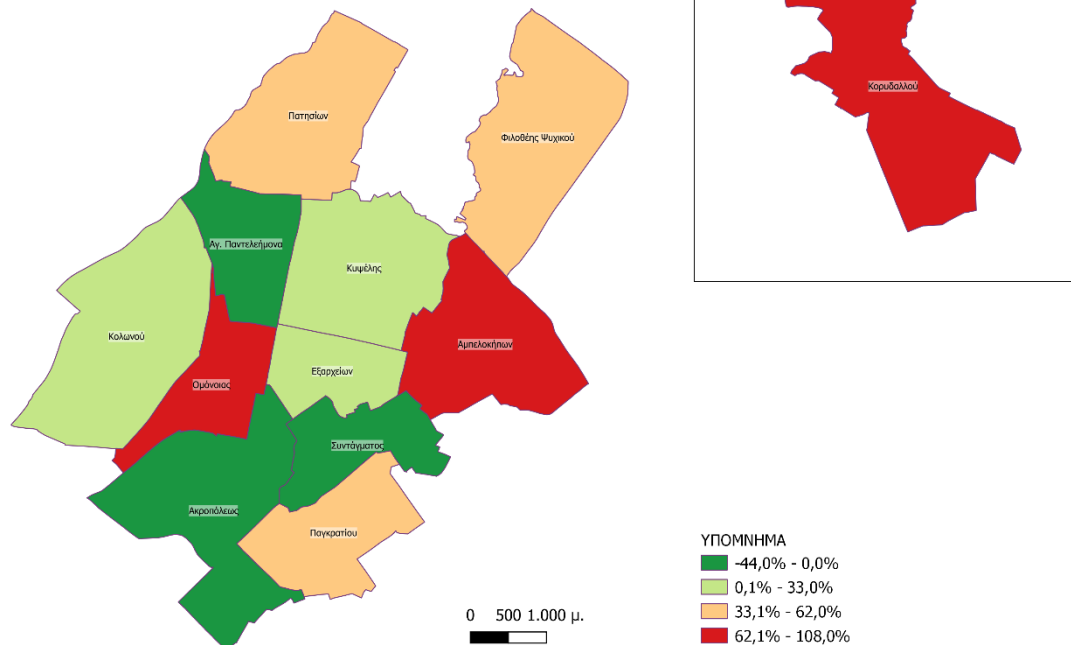
ΠΟΣΟΣΤΟ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΚΛΟΠΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ Α.Τ., ΕΤΗ 2017 - 2019
ΔΗΜΟΙ ΑΘΗΝΩΝ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

Στις περισσότερες περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων παρουσιάζεται μείωση του αδικήματος που αφορά τις κλοπές οχημάτων. Την μεγαλύτερη μείωση έχουν οι περιοχές της Ακρόπολης, των Εξαρχείων και της Κυψέλης, με την μεταβολή να ανέρχεται από -54,7% μέχρι και -41,1%. Εξαιρέση αποτελούν οι περιοχές των Αστυνομικών Τμημάτων της Ομόνοιας, του Συντάγματος και του Κορυδαλλού, οι οποίες παρουσιάζουν είτε μικρή μείωση είτε μικρή αύξηση. Οι μεταβολές στις περιοχές αυτές κυμαίνονται από -16,2% μέχρι και 2,9%.

5.5.4.4 ΛΗΣΤΕΙΕΣ

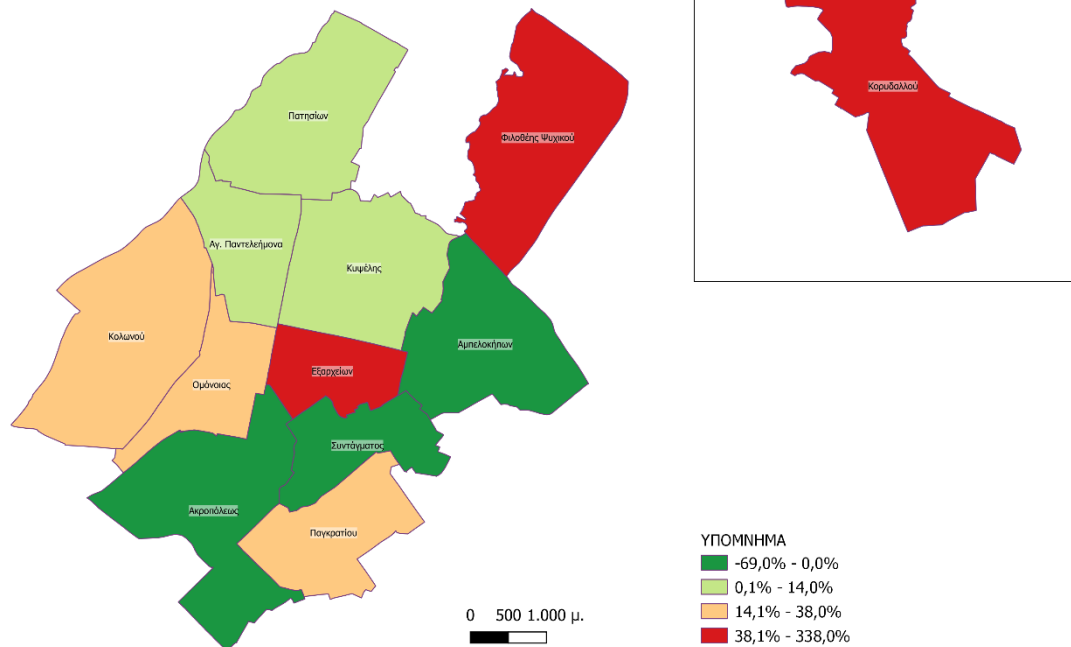
ΠΟΣΟΣΤΟ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΛΗΣΤΕΙΩΝ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ Α.Τ., ΕΤΗ 2017-2019
ΔΗΜΟΙ ΑΘΗΝΩΝ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

Οι περιοχές των Αστυνομικών Τμημάτων του Αγ. Παντελεήμονα, του Συντάγματος και της Ακρόπολης παρουσιάζουν μείωση στις ληστείες. Η μεταβολή στις συγκεκριμένες περιοχές φτάνει μέχρι το -44%. Οι υπόλοιπες περιοχές παρουσιάζουν αύξηση, με την μεγαλύτερη να εντοπίζεται στις περιοχές των Αστυνομικών Τμημάτων της Ομόνοιας, των Αμπελοκήπων και του Κορυδαλλού. Η μεταβολή στις περιοχές αυτές κυμαίνεται από 62,1% μέχρι 108%.

5.5.4.5 ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΠΕΡΙ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ

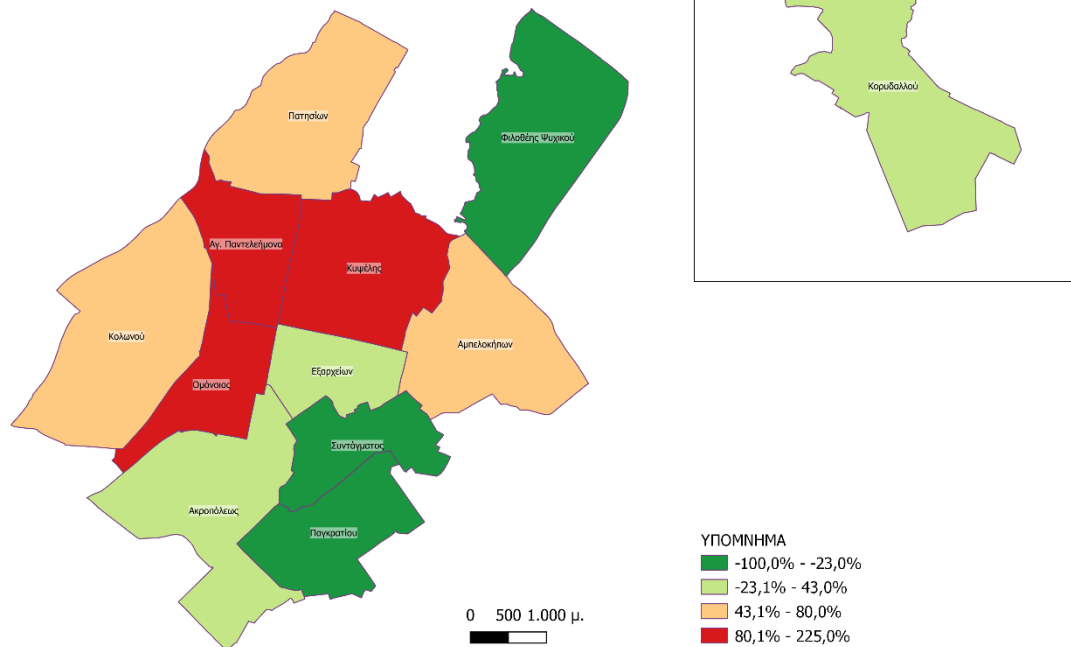
ΠΟΣΟΣΤΟ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΝΟΜΟΥ ΠΕΡΙ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ Α.Τ., ΕΤΗ 2017 - 2019
ΔΗΜΟΙ ΑΘΗΝΩΝ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

Το αδίκημα της παραβίασης του νόμου περί ναρκωτικών παρουσιάζει ραγδαία αύξηση για τις περιοχές των Αστυνομικών Τμημάτων των Εξαρχείων, της Φιλοθέης – Ψυχικού και του Κορυδαλλού. Η μεταβολή στις συγκεκριμένες περιοχές ξεκινάει από 38,1% και φτάνει το 338%. Οι μόνες περιοχές με μείωση είναι αυτές του Συντάγματος, της Ακρόπολης και των Αμπελοκήπων, με την μεταβολή να φτάνει μέχρι και -69%.

5.5.4.6 ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΠΕΡΙ ΟΠΛΩΝ

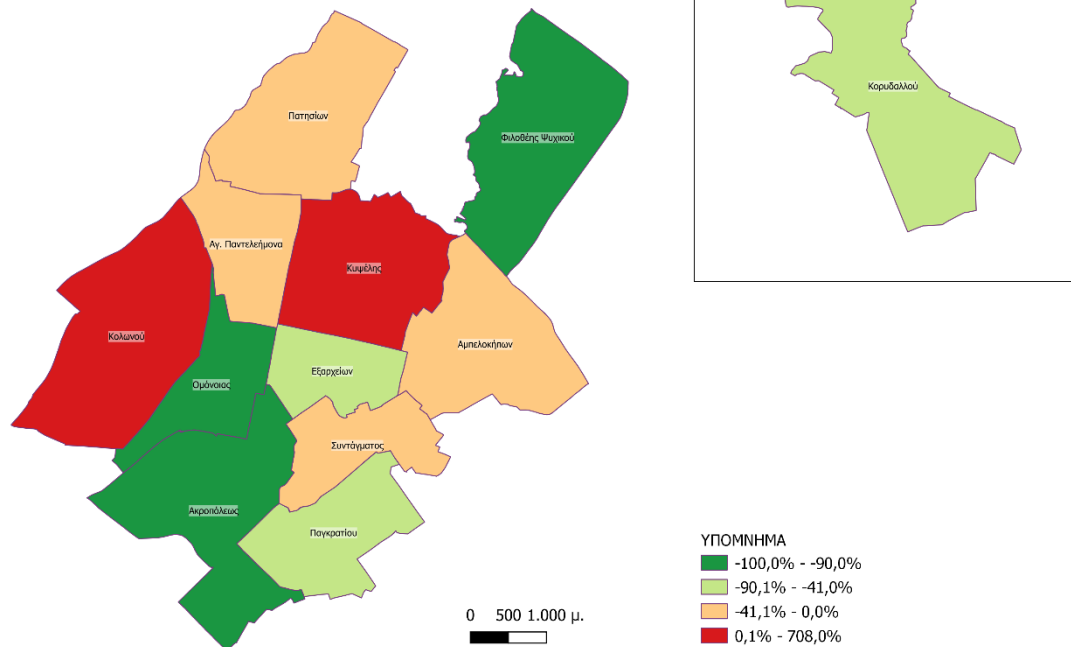
ΠΟΣΟΣΤΟ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΝΟΜΟΥ ΠΕΡΙ ΟΠΛΩΝ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ Α.Τ., ΕΤΗ 2017 - 2019
ΔΗΜΟΙ ΑΘΗΝΩΝ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

Το αδίκημα της παραβίασης του νόμου περί όπλων παρουσιάζει έντονες μεταβολές για το σύνολο των περιοχών ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων. Η μεγαλύτερη μείωση εντοπίζεται στις περιοχές του Παγκρατίου, του Συντάγματος και της Φιλοθέης – Ψυχικού, με την μεταβολή να ανέρχεται από -23% μέχρι -100%. Αντίθετα, οι περιοχές της Ομόνοιας, της Κυψέλης και του Αγ. Παντελεήμονα παρουσιάζουν έντονη αύξηση, με την μεταβολή να ξεκινάει από 80,1% μέχρι 225%.

5.5.4.7 ΠΑΡΑΧΑΡΑΓΜΕΝΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ

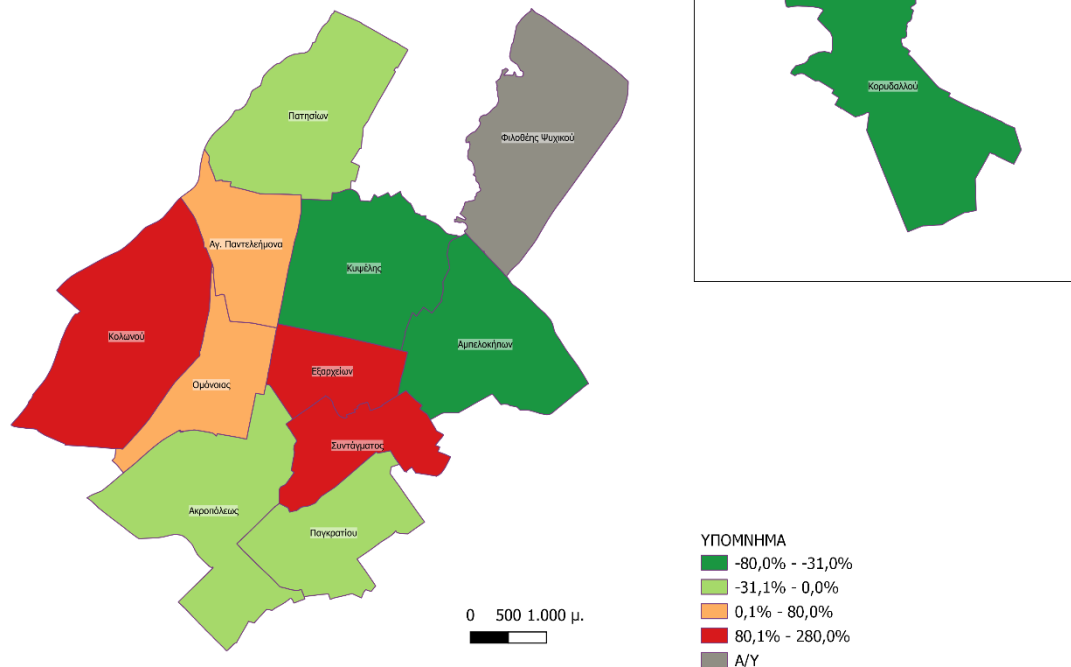
ΠΟΣΟΣΤΟ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ ΠΑΡΑΧΑΡΑΓΜΕΝΩΝ ΝΟΜΙΣΜΑΤΩΝ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ Α.Τ., ΕΤΗ 2017 - 2019
ΔΗΜΟΙ ΑΘΗΝΩΝ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

Οι περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων με την μεγαλύτερη μείωση του αδικήματος παραχάραξης νομισμάτων είναι η Ακρόπολη, η Ομόνοια και η Φιλοθέη – Ψυχικό. Η μεταβολή στις περιοχές αυτές κυμαίνεται από -90% μέχρι -100%. Έντονη αύξηση παρατηρείται στην περιοχές του Κολωνού και της Κυψέλης, με την μεταβολή να φτάνει το 708%.

5.5.4.8 ΠΛΑΣΤΟΓΡΑΦΙΑ

ΠΟΣΟΣΤΟ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΠΛΑΣΤΟΓΡΑΦΙΑΣ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ Α.Τ, ΕΤΗ 2017 - 2019
ΔΗΜΟΙ ΑΘΗΝΩΝ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

Το αδίκημα της πλαστογραφίας παρουσιάζει έντονες μεταβολές για το σύνολο των περιοχών ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων. Την μεγαλύτερη μείωση για το αδίκημα της πλαστογραφίας εντοπίζεται στις περιοχές της Κυψέλης, των Αμπελοκήπων και του Κορυδαλλού, με την μεταβολή να κυμαίνεται από -80% μέχρι -31%. Οι περιοχές του Κολωνού, των Εξαρχείων και του Συντάγματος έχουν την μεγαλύτερη αύξηση, με την μεταβολή να κυμαίνεται από 80,1% μέχρι 280%.

5.5.4.9 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Όλα τα αδικήματα, με εξαίρεση τις κλοπές οχημάτων, παρουσιάζουν τιμές ποσοστιαίας μεταβολής σε ένα μεγάλο εύρος τιμών. Οι κλοπές οχημάτων παρουσιάζουν μείωση ή σταθερές τιμές μεταξύ των ετών 2017-2019.

Στο Αστυνομικό Τμήμα της Ομόνοια και του Παγκρατίου είχαμε αύξηση της εμφάνισης του αδικήματος της απάτης. Το αδίκημα των κλοπών και διαρρήξεων είχε μεγαλύτερη αύξηση στις περιοχές των Αστυνομικών Τμημάτων του Συντάγματος, της Ομόνοιας και του Αγ. Παντελεήμονα.

Σημαντική αύξηση του αδικήματος των ληστειών εντοπίζεται στις περιοχές των Αστυνομικών Τμημάτων της Ομόνοιας, των Αμπελοκήπων και του Κορυδαλλού.

Το αδίκημα της παράβασης του νόμου περί ναρκωτικών παρουσιάζει ραγδαία αύξηση για τις περιοχές των Αστυνομικών Τμημάτων των Εξαρχείων, της Φιλοθέης – Ψυχικού και του Κορυδαλλού.

Οι περιοχές των Αστυνομικών Τμημάτων της Ομόνοιας, της Κυψέλης και του Αγ. Παντελεήμονα παρουσιάζουν έντονη αύξηση της παράβασης του νόμου περί όπλων.

Στις περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων του Κολωνού και της Κυψέλης παρατηρείται μια κατακόρυφη αύξηση του αδικήματος της παραχάραξης νομισμάτων.

Τέλος το αδίκημα της πλαστογραφίας παρουσιάζει αύξηση στα Αστυνομικά Τμήματα του Κολωνού, των Εξαρχείων και του Συντάγματος.

5.5.5 PEARSON ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΣΥΝΔΙΑΚΥΜΑΝΣΗΣ

Ο συντελεστής συσχέτισης είναι το πηλίκο της διαίρεσης της συνδιακύμανσης των δύο μεταβλητών με το γινόμενο των τυπικών αποκλίσεων. Αν έχουμε μια σειρά από n τιμές x_i και y_i για $i = 1, 2, \dots, n$, των τυχαίων μεταβλητών X και Y , τότε ο συντελεστής συσχέτισης Pearson r μεταξύ των X και Y είναι

$r_{xy} = \frac{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x}) * (y_i - \bar{y})}{n s_x s_y}$	(1)
---	-----

όπου $\bar{x}$ και $\bar{y}$ είναι η μέση τιμή των X και Y και s_x και s_y είναι οι τυπικές αποκλίσεις τους.

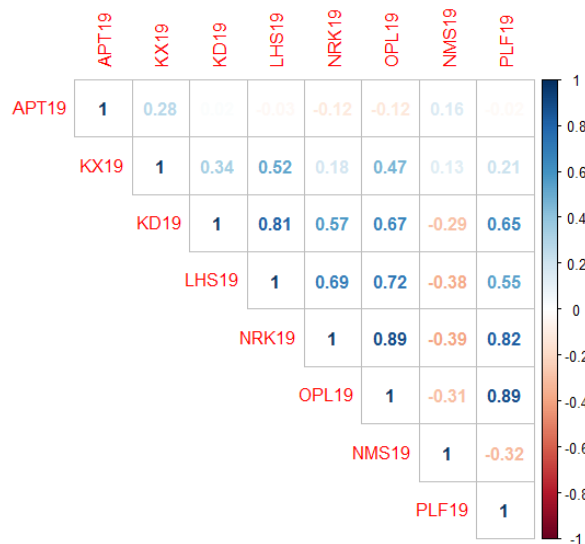
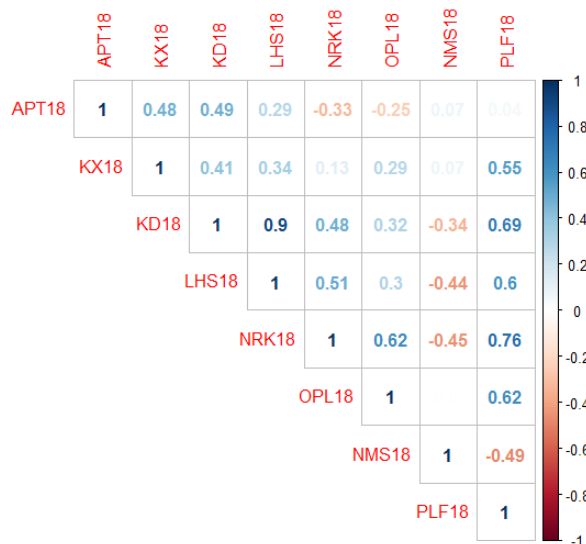
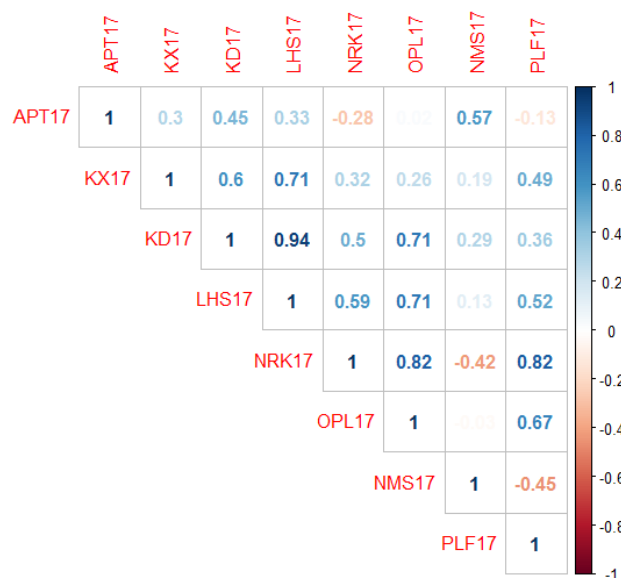
Η συσχέτιση Pearson είναι +1 στην περίπτωση μίας τέλει αύξουσας γραμμικής σχέσης (συσχέτιση), -1 σε περίπτωση μίας τέλει φθίνουσας γραμμικής σχέσης (αντισυσχέτιση), και κάποια τιμή μεταξύ -1 και 1 σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, που δείχνει το βαθμό της γραμμικής εξάρτησης μεταξύ των μεταβλητών.

Οι βασικές κατηγορίες αδικημάτων και οι συντομογραφίες που χρησιμοποιήθηκαν παρουσιάζονται στον Πίνακα 1, ενώ στον Χάρτη 1 έχουμε τις περιοχές ευθύνης των ΑΤ.

Πίνακας 1. Λίστα αδικημάτων με τις συντομογραφίες τους.

Συντομογραφία	Αδίκημα
APT	Απάτες
KX	Κλοπές οχημάτων
KD	Κλοπές διαρρήξεις
LHS	Ληστείες
NRK	Ναρκωτικά
OPL	Όπλα
NMS	Παραχαραγμένα νομίσματα
PLF	Πλαστογραφία

Πίνακας 2. Pearson συντελεστής συσχέτισης για τα έτη 2017(επάνω), 2018 (κάτω-αριστερά) και 2019 (κάτω-δεξιά)

Στον Πίνακα 2 παρατηρούμε ότι έχουμε και στις 3 χρονιές, ισχυρή θετική συσχέτιση μεταξύ

(α) Κλοπών διαρρήξεων και Ληστειών,

(β) Ναρκωτικών και Όπλων,

(γ) Ναρκωτικών και Πλαστογραφίας.

5.5.6 ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ (LOCATION QUOTIENT)

Ο συντελεστής συμμετοχής επιτρέπει τις συγκρίσεις μεταξύ περιοχών ευθύνης ΑΤ και αδικημάτων, με αναφορά στα συνολικά μεγέθη (στην περίπτωση μας στα συνολικά μεγέθη της περιοχής μελέτης). Ο δείκτης δίνεται από τον τύπο:

$$LQ = \frac{A_{ir}}{A_r} / \frac{A_{in}}{A_n} \quad (2)$$

όπου LQ είναι ο συντελεστής συμμετοχής, A_{ir} ο αριθμός των αδικημάτων i στην περιοχή του ΑΤ r , A_r το σύνολο των αδικημάτων της περιοχής του ΑΤ r , A_{in} ο συνολικός αριθμός των αδικημάτων i σε όλα τα ΑΤ και A_n το σύνολο των αδικημάτων σε όλη την περιοχή μελέτης.

Εάν $LQ=1$ τότε η δραστηριότητα i είναι ανεπτυγμένη στην περιοχή ευθύνης του ΑΤ όσο και στο σύνολο της περιοχής μελέτης.

$LQ>1$ τότε η δραστηριότητα i είναι περισσότερο ανεπτυγμένη στην περιοχή ευθύνης του ΑΤ από ότι στο σύνολο της περιοχής μελέτης.

$LQ<1$ τότε η δραστηριότητα i είναι λιγότερο ανεπτυγμένη στην περιοχή ευθύνης του ΑΤ από ότι στο σύνολο της περιοχής μελέτης.

Τα αποτελέσματα της εφαρμογής του συντελεστή συμμετοχής (LQ) στα δεδομένα των αδικημάτων για τα ΑΤ των δήμων Αθήνας, Κορυδαλλού και Ψυχικού/Φιλοθέης φαίνονται στον Πίνακα 3. Στο πίνακα αυτό έχουμε κωδικοποιήσει τα αποτελέσματα παρουσιάζοντας μόνο τα αδικήματα σε κάθε ΑΤ, τα οποία έχουν συντελεστή συμμετοχής $LQ>1.2$ δηλαδή η δραστηριότητα i είναι εμφανώς περισσότερο ανεπτυγμένη στην περιοχή ευθύνης του ΑΤ από ότι στο σύνολο της περιοχής μελέτης.

Από τα αποτελέσματα παρατηρούμε ότι

(α) η δραστηριότητα Κλοπές - διαρρήξεις είναι περισσότερο ανεπτυγμένη **μόνο σε δύο** περιοχές ευθύνης και είναι αυτές των ΑΤ Φιλοθέης/Ψυχικού και Συντάγματος.

(β) η **μοναδική δραστηριότητα** που είναι περισσότερο ανεπτυγμένη στην περιοχή ευθύνης του ΑΤ της Ακρόπολης είναι οι Ληστείες.

(γ) η δραστηριότητα Ναρκωτικά είναι περισσότερο ανεπτυγμένη, **για όλες τις χρονιές**, στην περιοχή ευθύνης των ΑΤ Ομόνοιας, Κυψέλης και Αγ. Παντελεήμονας.

(δ) οι δραστηριότητες Κλοπές οχημάτων, Παραχαραγμένα νομίσματα και Πλαστογραφία παρουσιάζονται σε όλες τις χρονιές, να είναι **ανεπτυγμένες στα ίδια ΑΤ** (με μια εξαίρεση σε κάθε αδίκημα).

(ε) στην περιοχή ευθύνης του Παγκρατίου έχουμε, **όλες τις χρονιές**, να είναι περισσότερο ανεπτυγμένη η δραστηριότητα στα αδικήματα Απάτες, Κλοπές οχημάτων και Παραχαραγμένα νομίσματα.

Πίνακας 2. Τα ΑΤ με LQ>1.2 για τα έτη 2017-2018-2019.

ΑΤ\αδίκημα	Απάτες	Κλοπές οχημάτων	Κλοπές διαρρήξεις	Ληστείες	Ναρκωτικά	Όπλα	Παραχαραγμένα νομίσματα	Πλαστ/φία
Φιλοθέης Ψυχικού	X-X-		X-X-					--X
Κορυδαλλού	X-X-	X-X-X				X-X-X	X-X-X	X-X-
Ομόνοιας				--X	X-X-X	X-X		X-X-X
Συντάγματος	X-X-		X-X-X			X--	X-X-X	
Εξαρχείων				X-X-X				
Κυψέλης	-X-X	X-X-X			X-X-X	-X-X	--X	X-X-X
Κολωνού	X--	X-X-X				-X-	X-X-X	
Πατησίων		X-X-X		--X			X-X-X	
Αγ. Παντελεήμονα		-X-		X--	X-X-X	X-X		X-X-X
Αμπελοκήπων	-X-X					-X-	X-X-X	
Παγκρατίου	X-X-X	X-X-X					X-X-X	
Ακροπόλεως				X-X-				

5.5.7 ΧΩΡΙΚΗ ΑΥΤΟΣΥΣΧΕΤΙΣΗ

Οι δείκτες χωρικής αυτοσυσχέτισης δείχνουν χωρική εξάρτηση (δηλαδή γειτονικές περιοχές έχουν παρόμοιες τιμές – θετική χωρική αυτοσυσχέτιση) ή χωρική ανεξαρτησία (δηλαδή γειτονικές περιοχές έχουν ανόμοιες τιμές – αρνητική χωρική αυτοσυσχέτιση). Υπάρχουν διάφοροι δείκτες χωρικής αυτοσυσχέτισης και διαχωρίζονται σε γενικούς (Global) και τοπικούς (Local).

Στην εξέταση της χωρικής αυτοσυσχέτισης των αδικημάτων θα εφαρμόσουμε τον γενικό δείκτη Moran's I και τον τοπικό δείκτη Local Moran's I (LISA).

Ας υποθέσουμε ότι εξετάζουμε ένα από τα κύρια αδικήματα στα n ΑΤ της περιοχής μελέτης. Τότε ο δείκτης Moran's I δίνεται από την σχέση

$$I = \left[\frac{n}{\sum_{i=1}^n (y_i - \bar{y})^2} \right] \times \left[\frac{\sum_{i=1}^n \sum_{j=1}^n w_{ij} (y_i - \bar{y})(y_j - \bar{y})}{\sum_{i=1}^n \sum_{j=1}^n w_{ij}} \right] \quad (3)$$

Όπου y_i ο αριθμός εμφάνισης του αδικήματος στο i ΑΤ, $\bar{y}$ είναι η μέση τιμή εμφάνισης του αδικήματος και w_{ij} ο πίνακας γειτνίασης (δηλαδή ποια περιοχή ευθύνει ΑΤ, γειτονεύει με ποια).

Αν το αποτέλεσμα του δείκτη είναι θετικό, τότε τα δεδομένα έχουν θετική αυτοσυσχέτιση και κατά συνέπεια τα περισσότερα γειτονικά πολύγωνα θα έχουν τιμές είτε $>$ ή $<$ από τον μέσο $\bar{y}$.

Αν το αποτέλεσμα είναι αρνητικό, έχουμε αρνητική αυτοσυσχέτιση και τα περισσότερα γειτονικά πολύγωνα θα έχουν $<$ και $>$ τιμές από τον μέσο $\bar{y}$.

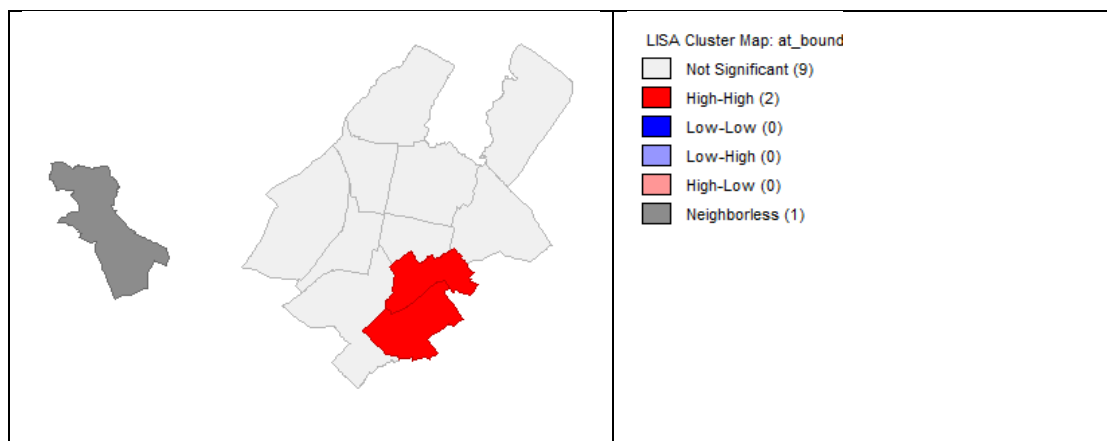
5.5.7.1 ΑΠΑΤΕΣ

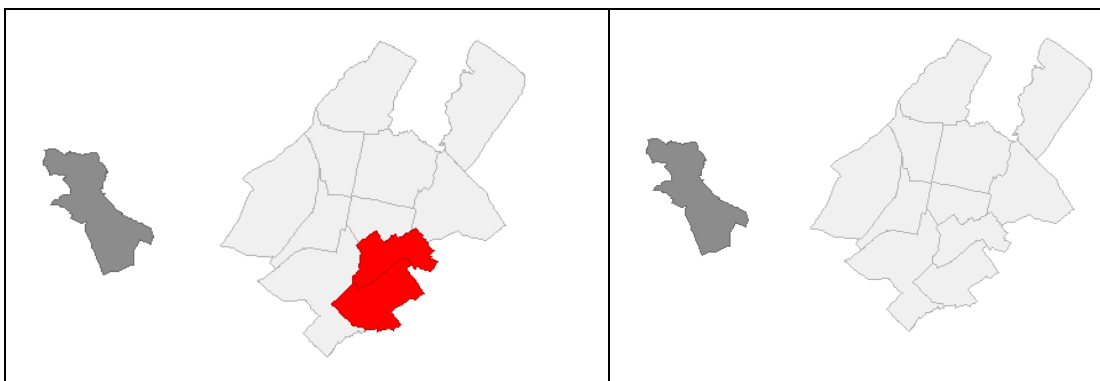
Ο δείκτης Moran's I φαίνεται στον Πίνακα 3, ενώ ο τοπικός δείκτης LISA στον Πίνακα 4.

Table 3 Local Moran's I .

	2017	2018	2019
Moran's I	0.16	0.11	-0.12

Table 4. LISA για τα έτη 2017(επάνω), 2018 (κάτω-αριστερά) και 2019 (κάτω-δεξιά)

Από τον Πίνακα 4 βλέπουμε ότι έχουμε στατιστικά σημαντική θετική χωρική αυτοσυσχέτιση στα ΑΤ Παγκρατίου και Συντάγματος για τα έτη 2017 και 2018.

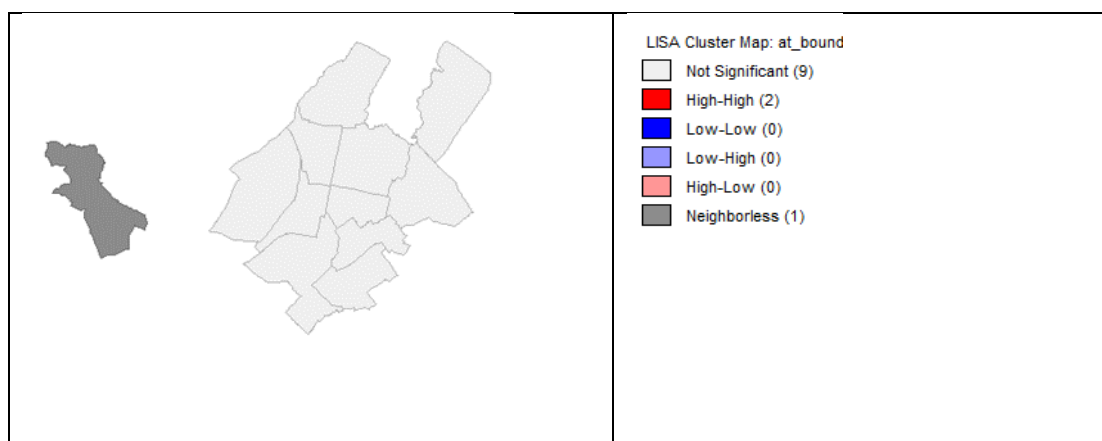
5.5.7.2 ΚΛΟΠΕΣ ΟΧΗΜΑΤΩΝ

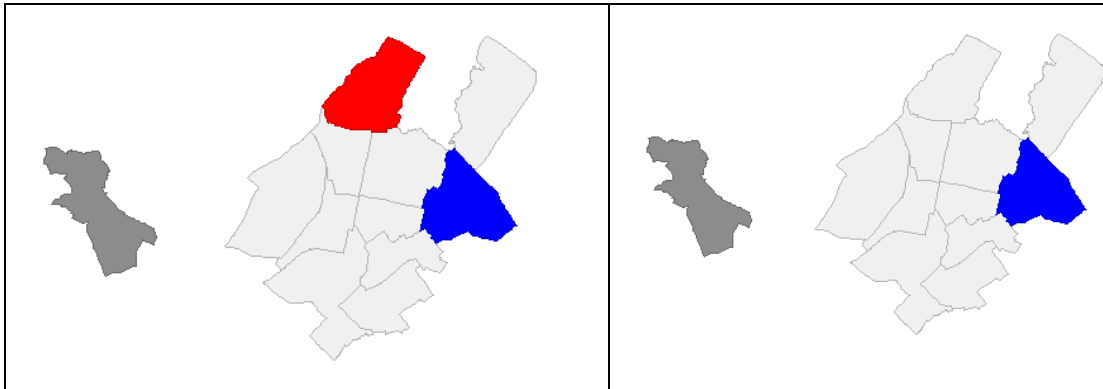
Ο δείκτης Moran's I φαίνεται στον Πίνακα 5, ενώ ο τοπικός δείκτης LISA στον Πίνακα 6.

Table 5 Local Moran's I.

	2017	2018	2019
Moran's I	-0.02	0.24	0.13

Table 6. LISA για τα έτη 2017(επάνω), 2018 (κάτω-αριστερά) και 2019 (κάτω-δεξιά)

Από τον Πίνακα 6 βλέπουμε ότι έχουμε στατιστικά σημαντική θετική χωρική αυτοσυσχέτιση στα ΑΤ Πατησίων για το έτος 2018, ενώ έχουμε αρνητική στο ΑΤ Αμπελοκήπων για τα έτη 2018 και 2019.

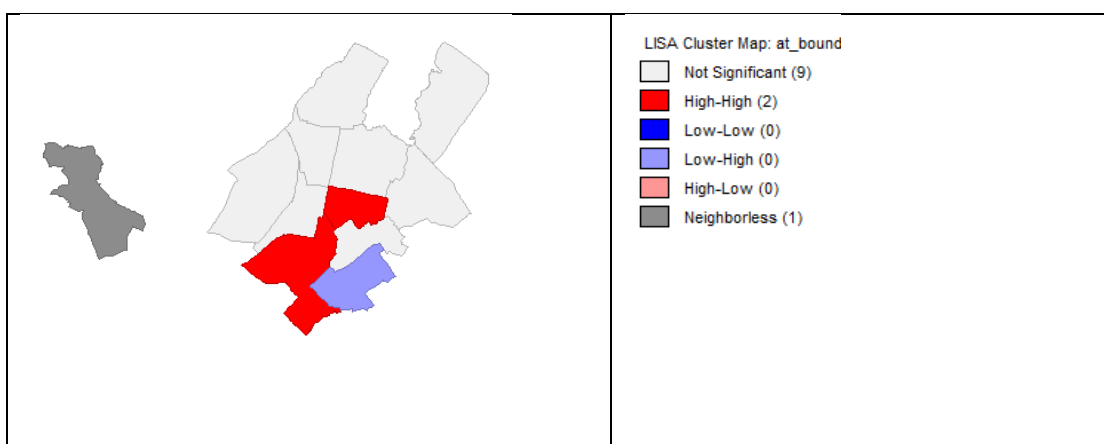
5.5.7.3 ΚΛΟΠΕΣ – ΔΙΑΡΡΗΞΕΙΣ

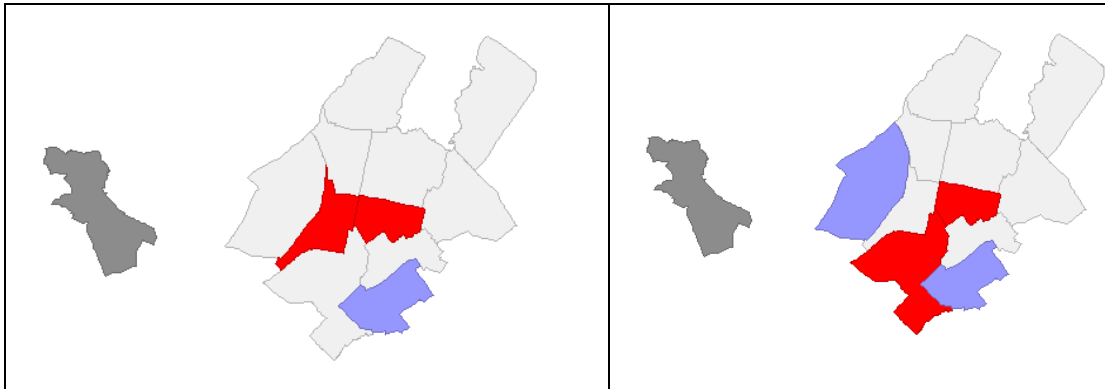
Ο δείκτης Moran's I φαίνεται στον Πίνακα 7, ενώ ο τοπικός δείκτης LISA στον Πίνακα 8.

Table 7 Local Moran's I.

	2017	2018	2019
Moran's I	0.00	0.11	0.11

Table 8. LISA για τα έτη 2017(επάνω), 2018 (κάτω-αριστερά) και 2019 (κάτω-δεξιά)

Από τον Πίνακα 8 βλέπουμε ότι έχουμε στατιστικά σημαντική θετική χωρική αυτοσυσχέτιση στα ΑΤ Ακρόπολης και Εξαρχείων, ενώ έχουμε χαμηλή/υψηλή τιμή στο ΑΤ Παγκρατίου για το έτος 2017.

Ομοίως για το έτος 2018, έχουμε θετική χωρική αυτοσυσχέτιση στα ΑΤ Εξαρχείων και Ομόνοιας ενώ έχουμε χαμηλή/υψηλή τιμή στο ΑΤ Παγκρατίου .

Τέλος για το έτος 2019, έχουμε στατιστικά σημαντική θετική χωρική αυτοσυσχέτιση στα ΑΤ Ακρόπολης και Εξαρχείων ενώ έχουμε χαμηλή/υψηλή τιμή στο ΑΤ Παγκρατίου και Κολωνού.

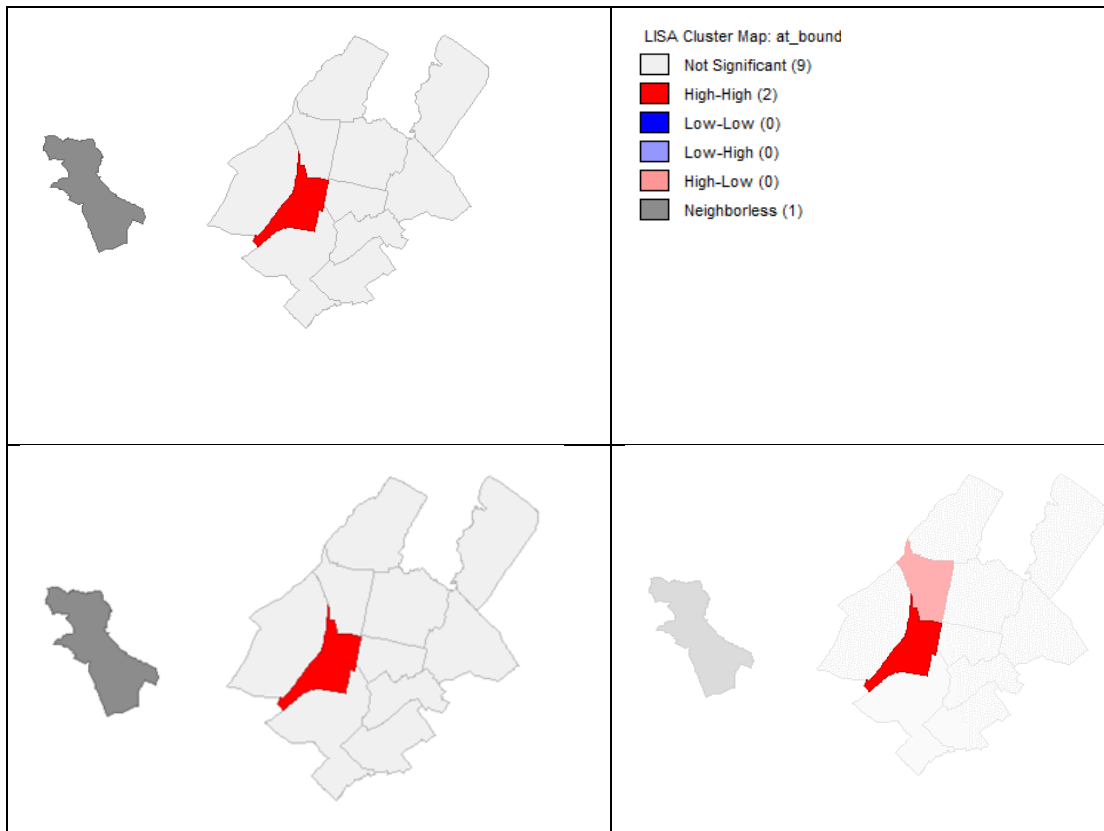
5.5.7.4 ΛΗΣΤΕΙΕΣ

Ο δείκτης Moran's I φαίνεται στον Πίνακα 9, ενώ ο τοπικός δείκτης LISA στον Πίνακα 10.

Table 9 Local Moran's I.

	2017	2018	2019
Moran's I	-0.01	0.15	0.09

Table 10. LISA για τα έτη 2017(επάνω), 2018 (κάτω-αριστερά) και 2019 (κάτω-δεξιά)

Από τον Πίνακα 10 βλέπουμε ότι έχουμε στατιστικά σημαντική θετική χωρική αυτοσυσχέτιση στα ΑΤ Ομόνοιας για τα έτη 2017, 2018 και 2019 ενώ έχουμε υψηλή/χαμηλή τιμή στο ΑΤ Αγ. Παντελεήμονα για το έτος 2019.

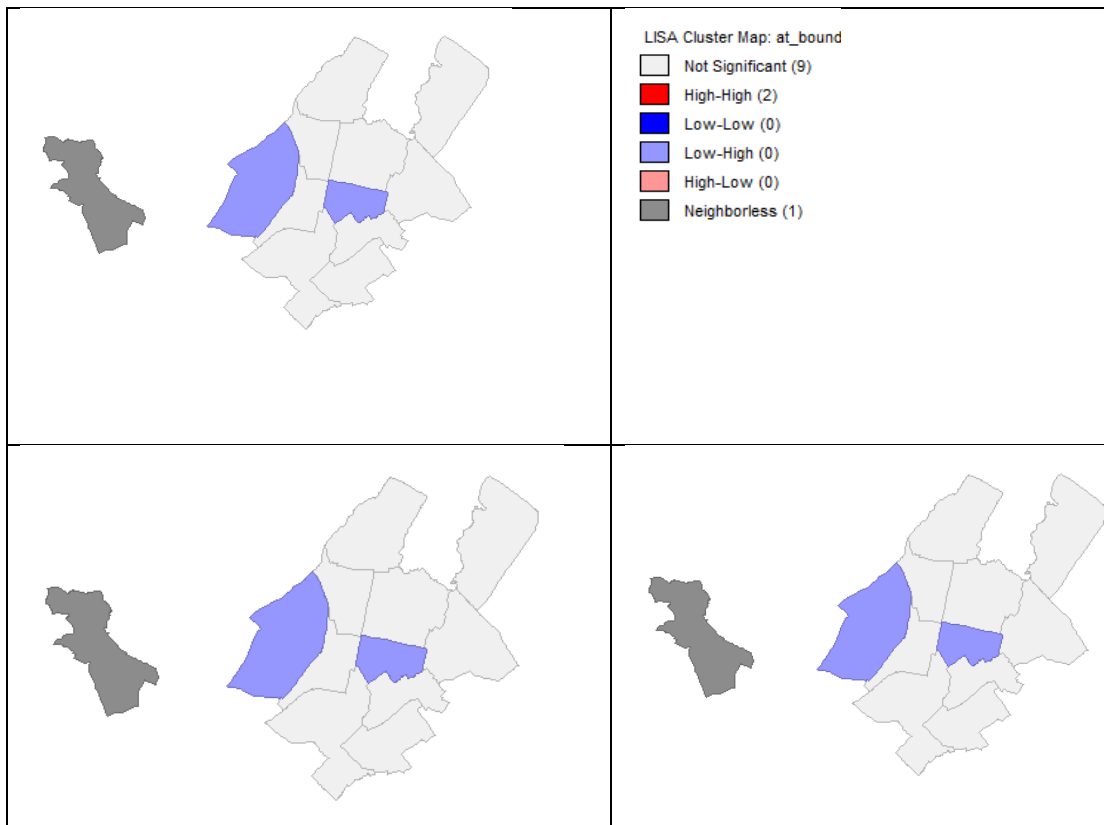
5.5.7.5 ΠΑΡΑΒΑΣΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΠΕΡΙ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ

Ο δείκτης Moran's I φαίνεται στον Πίνακα 11, ενώ ο τοπικός δείκτης LISA στον Πίνακα 12.

Table 11 Local Moran's I.

	2017	2018	2019
Moran's I	-0.01	-0.09	-0.05

Table 12. LISA για τα έτη 2017(επάνω), 2018 (κάτω-αριστερά) και 2019 (κάτω-δεξιά)

Από τον Πίνακα 12 έχουμε χαμηλή/ υψηλή τιμή στα ΑΤ του Κολωνού και των Εξαρχείων για τα έτη 2017, 2018 και 2019.

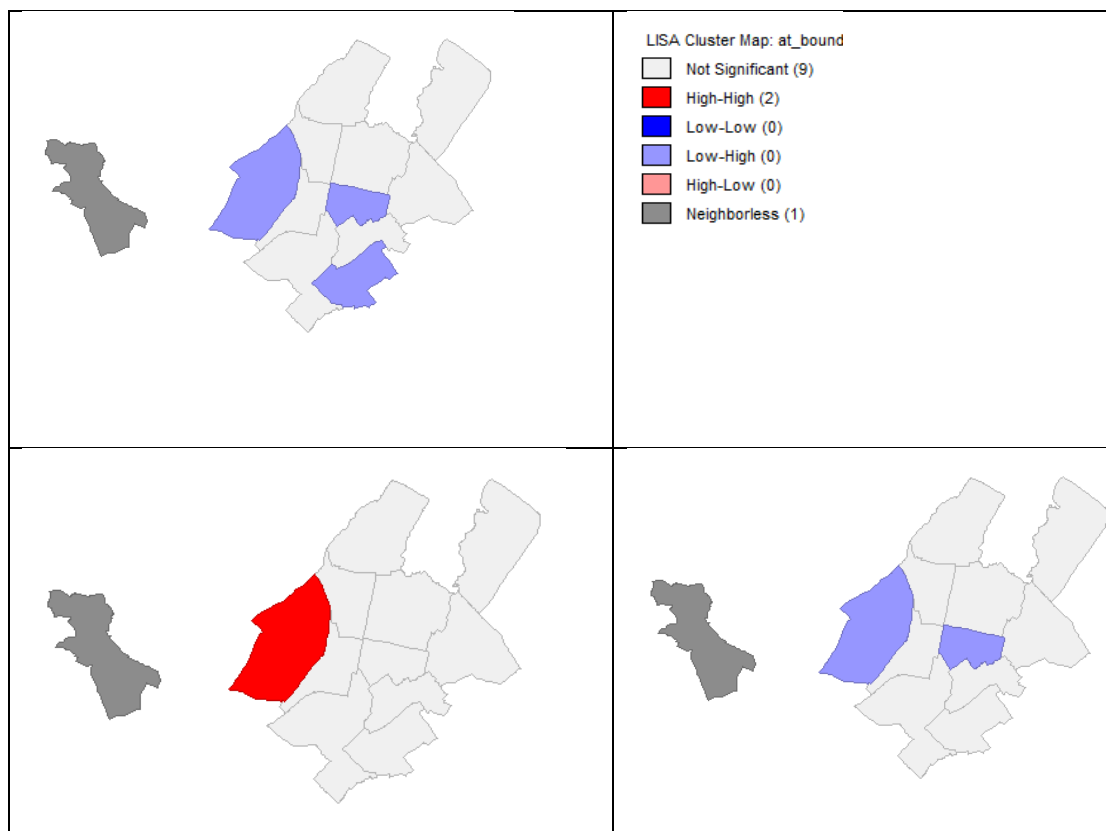
5.5.7.6 ΠΑΡΑΒΑΣΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΠΕΡΙ ΟΠΛΩΝ

Ο δείκτης Moran's I φαίνεται στον Πίνακα 13, ενώ ο τοπικός δείκτης LISA στον Πίνακα 14.

Table 13 Local Moran's I.

	2017	2018	2019
Moran's I	-0.06	0.05	0.05

Table 14. LISA για τα έτη 2017(επάνω), 2018 (κάτω-αριστερά) και 2019 (κάτω-δεξιά)

Από τον Πίνακα 14 έχουμε χαμηλή/ υψηλή τιμή στα ΑΤ του Κολωνού, των Εξαρχείων και του Παγκρατίου το έτος 2017.

Για το έτος 2018 έχουμε στατιστικά σημαντική θετική χωρική αυτοσυσχέτιση στα ΑΤ του Κολωνού ενώ για το 2019 έχουμε χαμηλή/ υψηλή τιμή στα ΑΤ του Κολωνού και των Εξαρχείων.

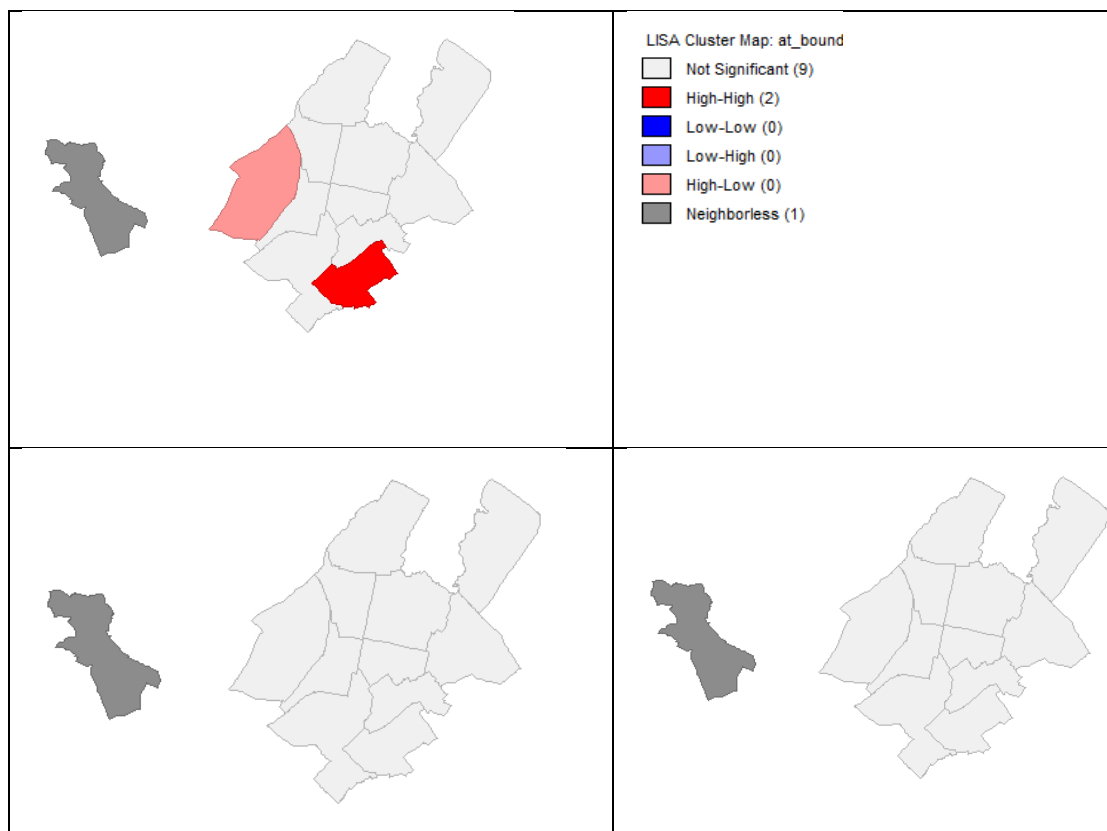
5.5.7.7 ΠΑΡΑΧΑΡΑΓΜΕΝΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ

Ο δείκτης Moran's I φαίνεται στον Πίνακα 15, ενώ ο τοπικός δείκτης LISA στον Πίνακα 16.

Table 15 Local Moran's I.

	2017	2018	2019
Moran's I	-0.06	-0.33	-0.22

Table 16. LISA για τα έτη 2017(επάνω), 2018 (κάτω-αριστερά) και 2019 (κάτω-δεξιά)

Από τον Πίνακα 16 έχουμε στατιστικά σημαντική θετική χωρική αυτοσυσχέτιση στα ΑΤ του Παγκρατίου και χαμηλή/ υψηλή τιμή στα ΑΤ του Κολωνού, για το έτος 2017.

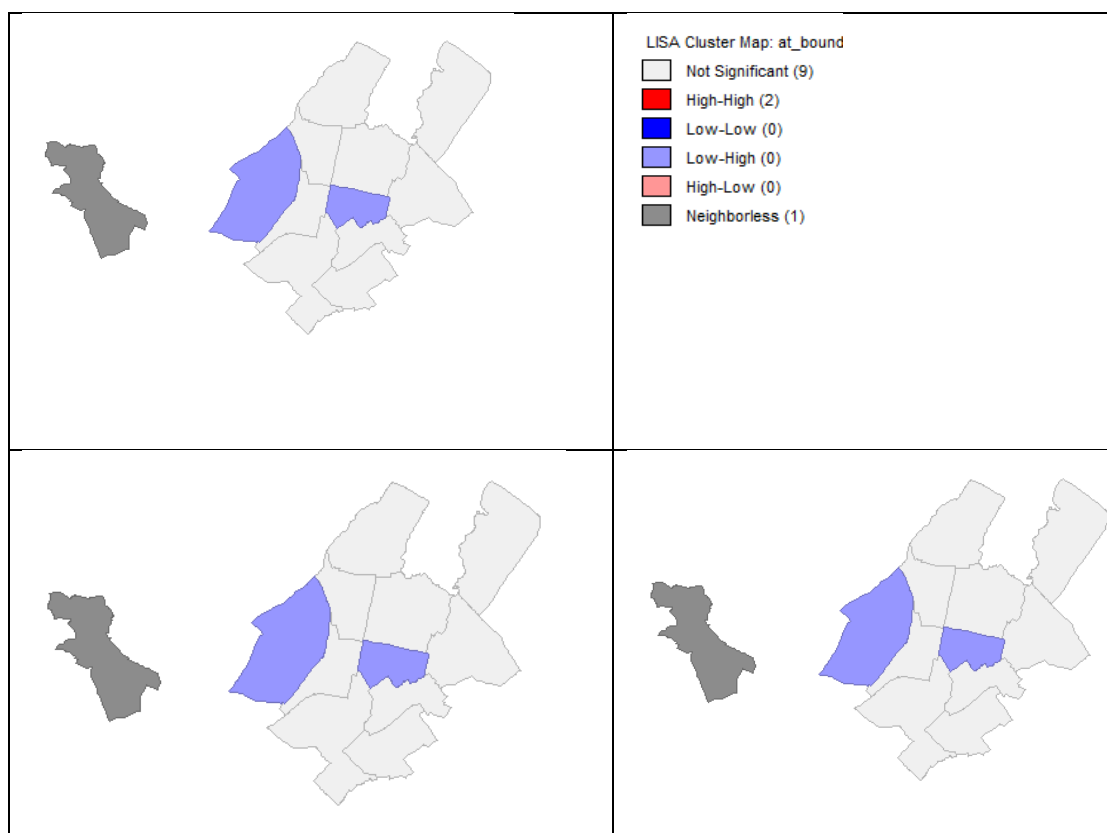
5.5.7.8 ΠΛΑΣΤΟΓΡΑΦΙΑ

Ο δείκτης Moran's I φαίνεται στον Πίνακα 17, ενώ ο τοπικός δείκτης LISA στον Πίνακα 18.

Table 17 Local Moran's I.

	2017	2018	2019
Moran's I	-0.06	-0.03	-0.07

Table 18. LISA για τα έτη 2017(επάνω), 2018 (κάτω-αριστερά) και 2019 (κάτω-δεξιά)

Από τον Πίνακα 16 έχουμε χαμηλή/ υψηλή τιμή στα ΑΤ του Κολωνού και Εξαρχείων για τα έτη 2017, 2018 και 2019.

5.6 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Αρχικά η χωρο-χρονική ανάλυση των έξι κατηγοριών αδικημάτων (αδικήματα κατά της Ιδιοκτησίας και Περιουσίας, Ανθρωποκτονίες, αδικήματα σχετικά με το Ν. Περί Ναρκωτικών, αδικήματα σχετικά με το νόμο Ν. Περί Οπλών, αδικήματα κατά της Γενετήσιας Ελευθέριας, Πλαστογραφίες -Παραχαράξεις - Λαθρεμπόριο) πραγματοποιήθηκε στο επίπεδο της Ελληνικής Επικράτειας και του Νομού Αττικής για την χρονική περίοδο 2009-2019. Στην συνέχεια η ανάλυσή μας επικεντρώθηκε στους δήμους Αθηναίων, Φιλοθέης-Ψυχικού και Κορυδαλλού για τη χρονική περίοδο 2017-2019, και επεκτάθηκε ώστε η στατιστική και χωρική ανάλυση να εφαρμοστεί σε επίπεδο ευθύνης Αστυνομικού Τμήματος.

Τα στοιχεία για το σύνολο των αδικημάτων που καταγράφηκαν στην Ελληνική Επικράτεια καταδεικνύουν ότι τα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας, αν εξαιρεθούν τα αδικήματα που αφορούν το νόμο περί ναρκωτικών, είναι τα πιο συχνά εμφανιζόμενα αδικήματα. Συγκεκριμένα, οι κλοπές-διαρρήξεις εμφανίζονται με μεγαλύτερη συχνότητα συγκριτικά με τα υπόλοιπα αδικήματα. Ακολουθούν οι κλοπές των οχημάτων και η παραβίαση του νόμου περί ναρκωτικών και η κυκλοφορία παραχαραγμένων νομισμάτων. Αξίζει μάλιστα να σημειωθεί ότι οι κλοπές-διαρρήξεις παρουσιάζουν ποσοστιαία αύξηση της τάξης του 0,6% μεταξύ 2009 και 2019. Αντίθετα στα υπόλοιπα αδικήματα παρουσιάζουν πτωτική τάση ή σταθεροποίηση των ποσοστών κατά την προαναφερόμενη δεκαετία.

Στην περίπτωση του Νομού Αττικής το προαναφερόμενο μοτίβο (επικράτηση των εγκλημάτων κατά της ιδιοκτησίας) επαναλαμβάνεται με τη διαφορά ότι οι ληστείες υπερисχύουν ελαφρά των αδικημάτων που σχετίζονται με ναρκωτικά καθώς και ότι αδικήματα που σχετίζονται με την κυκλοφορία παραχαραγμένων νομισμάτων υποεκπροσωπούνται, σε σχέση με τα αντίστοιχα ποσοστά που καταγράφονται για την Ελληνική Επικράτεια. Συγκρίνοντας την εξέλιξη των ποσοστών των δύο συχνότερα εμφανιζομένων αδικημάτων (κλοπές/διαρρήξεις και ληστείες) κατά τη δεκαετία αναφοράς, διακρίνεται μία σταθερότητα των ποσοστών τους (σταθερά υψηλά ποσοστά). Για τις υπόλοιπες κατηγορίες αδικημάτων παρατηρείται πτώση ή σταθεροποίηση.

Τα στοιχεία για το σύνολο των αδικημάτων που καταγράφηκαν στο Δήμο Αθηναίων καταδεικνύουν ότι τα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας, αν εξαιρεθούν τα αδικήματα που αφορούν το νόμο περί ναρκωτικών, είναι τα πιο συχνά εμφανιζόμενα αδικήματα. Συγκεκριμένα, οι κλοπές-διαρρήξεις εμφανίζονται με μεγαλύτερη συχνότητα συγκριτικά με τα υπόλοιπα αδικήματα. Ακολουθούν οι κλοπές των οχημάτων και η παραβίαση του νόμου περί ναρκωτικών και οι ληστείες. Αξίζει μάλιστα να σημειωθεί ότι οι κλοπές-διαρρήξεις παρουσιάζουν ποσοστιαία αύξηση της τάξης του 3,3% μεταξύ 2017 και 2019. Αντίθετα στα υπόλοιπα αδικήματα παρουσιάζουν πτωτική τάση ή σταθεροποίηση των ποσοστών κατά την προαναφερόμενη τριετία.

Στην περίπτωση του Δήμου Κορυδαλλού το προαναφερόμενο μοτίβο (επικράτηση των εγκλημάτων κατά της ιδιοκτησίας) επαναλαμβάνεται με τη διαφορά ότι οι κλοπές αυτοκινήτων υπερисχύουν ελαφρά των κλοπών και διαρρήξεων (36.3% έναντι 35,4%) καθώς και ότι

αδικήματα που σχετίζονται με την κυκλοφορία παραχαραγμένων νομισμάτων υπερεκπροσωπούνται σε σχέση με τα αδικήματα που αναφέρονται στο νόμο περί ναρκωτικών (10,9% έναντι 5,5% αντίστοιχα). Συγκρίνοντας την εξέλιξη των δύο τελευταίων αδικημάτων κατά την τριετία αναφοράς, διακρίνεται μία σταθερά πτωτική τάση στην κυκλοφορία παραχαραγμένων νομισμάτων (5,5% για το 2017 έναντι 2,3% για το 2019). Αντίθετα η τάση των εγκλημάτων που αναφέρονται στο νόμο περί ναρκωτικών είναι αυξητική (0,8% για το 2017 έναντι 2,5% για το 2019) ενώ οι κλοπές/διαρρήξεις βρίσκονται σε σταθερά υψηλά επίπεδα.

Στην περίπτωση του Δήμου Φιλοθέης – Ψυχικού οι κλοπές και διαρρήξεις φαίνεται να απορροφούν τη μεγάλη πλειονότητα των εγκλημάτων που τελέστηκαν κατά την τριετία αναφοράς. Πράγματι τα προαναφερόμενα αδικήματα αποτελούν το 76,2% της συνολικής εγκληματικότητας του Δήμου και μάλιστα με σαφώς πτωτική τάση που αγγίζει τις 10 ποσοστιαίες μονάδες (31,1 % για το έτος 2017 έναντι 21,4% για το έτος 2019). Όσον αφορά την κατανομή των υπολοίπων αδικημάτων ακολουθούν οι κλοπές οχημάτων (με συνολικό ποσοστό 12,8%), τα αδικήματα που σχετίζονται με την παραβίαση του νόμου περί ναρκωτικών (4,1%) και οι απάτες (3,0%). Αναφορικά με την εξέλιξη των υπόλοιπων κατηγοριών αδικημάτων εμφανίζουν σταθερά επίπεδα εκτός από τις παραβάσεις του Ν. περί Ναρκωτικών που εμφανίζουν μια αυξητική τάση το 2019.

Στην συνέχεια εξετάσαμε την χωρική διαφοροποίηση των αδικημάτων σε επίπεδο Α.Τ. οπτικοποιώντας τα δεδομένων και υπολογίζοντας δείκτες χωρικών ανισοτήτων.

Σε επίπεδο χωρικής ανάλυσης των δεδομένων εγκληματικότητας και εξετάζοντας την συσχέτιση μεταξύ του αριθμού εμφάνισης των αδικημάτων στην περιοχή ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων παρατηρούμε ισχυρή θετική συσχέτιση μεταξύ: (α) Κλοπών διαρρήξεων και Ληστειών, (β) Ναρκωτικών και Όπλων και (γ) Ναρκωτικών και Πλαστογραφίας.

Εν συνεχεία, εξετάζοντας σε κάθε περιοχή ευθύνης Αστυνομικού Τμήματος τον αριθμό εμφάνισης του κάθε αδικήματος σε σχέση με τα άλλα αδικήματα και σε σχέση με την εμφάνιση του αδικήματος στο σύνολο της περιοχής μελέτης διαπιστώνονται τα εξής:

(α) στα Α.Τ. Φιλοθέης/Ψυχικού και Συντάγματος παρατηρείται μεγαλύτερη συγκέντρωση κλοπών – διαρρήξεων από την αντίστοιχη μέση τιμή σε όλη την περιοχή μελέτης (από την αντίστοιχη μέση συγκέντρωση)

(β) στα Α.Τ. της Ακρόπολης και των Εξαρχείων παρατηρείται μεγαλύτερη συγκέντρωση ληστειών από την αντίστοιχη μέση συγκέντρωση της περιοχή μελέτης.

(γ) στα Α.Τ. της Ομόνοιας, της Κυψέλης και του Αγ. Παντελεήμονα παρατηρείται μεγαλύτερη συγκέντρωση του αδικήματος των Ναρκωτικών από την αντίστοιχη μέση συγκέντρωση σε όλη την περιοχή ενδιαφέροντος.

(δ) παρατηρείται μεγαλύτερη συγκέντρωση των αδικημάτων Κλοπές οχημάτων, Παραχαραγμένα νομίσματα και Πλαστογραφία, στα ίδια Α.Τ. για όλες τις χρονιές σε σχέση με την αντίστοιχη μέση τιμή σε όλη την περιοχή μελέτης (με μια εξαίρεση σε κάθε αδίκημα).

(ε) στο Α.Τ. του Παγκρατίου παρατηρείται μεγαλύτερη συγκέντρωση των αδικημάτων Απάτες, Κλοπές οχημάτων και Παραχαραγμένα νομίσματα από την αντίστοιχη μέση τιμή σε όλη την περιοχή ενδιαφέροντος.

Όσον αφορά τη μεταβολή του ποσοστού των αδικημάτων μεταξύ των ετών 2017 και 2019 παρατηρήθηκε ότι:

- στο αδίκημα που αφορά τις απάτες η μεγαλύτερη μείωση εμφανίζεται στις περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων της Φιλοθέης -Ψυχικού, του Συντάγματος και της Ακρόπολης, ενώ η μεγαλύτερη αύξηση εντοπίζεται στην Ομόνοια και στο Παγκράτι.
- στο αδίκημα των κλοπών και διαρρήξεων, οι περιοχές των Α.Τ. Φιλοθέης – Ψυχικού, Κυψέλης, Αμπελοκήπων και Ακρόπολης παρουσιάζουν τη μεγαλύτερη μείωση, ενώ αντίστοιχα η μεγαλύτερη αύξηση παρουσιάζεται στις περιοχές των Α.Τ. Συντάγματος, Ομόνοιας και Αγ. Παντελεήμονα.
- στο αδίκημα των κλοπών οχημάτων, οι περισσότερες περιοχές παρουσιάζουν μείωση του ποσοστού εμφάνισης του αδικήματος. Εξάιρεση αποτελούν οι περιοχές ευθύνης των Α.Τ. Ομόνοιας, Συντάγματος και Κορυδαλλού, οι οποίες παρουσιάζουν είτε μικρή μείωση είτε μικρή αύξηση.
- οι περιοχές του Αγ. Παντελεήμονα, του Συντάγματος και της Ακρόπολης παρουσιάζουν μείωση όσον αφορά το αδίκημα των ληστειών. Οι υπόλοιπες περιοχές παρουσιάζουν αύξηση, με την μεγαλύτερη να εντοπίζεται στις περιοχές της Ομόνοιας, των Αμπελοκήπων και του Κορυδαλλού.
- το αδίκημα της παραβίασης του νόμου περί ναρκωτικών παρουσιάζει ραγδαία αύξηση για τις περιοχές των Εξαρχείων, της Φιλοθέης – Ψυχικού και του Κορυδαλλού. Οι μόνες περιοχές με μείωση είναι αυτές του Συντάγματος, της Ακρόπολης και των Αμπελοκήπων.
- το αδίκημα της παραβίασης του νόμου περί όπλων παρουσιάζει έντονες μεταβολές για το σύνολο των περιοχών. Η μεγαλύτερη μείωση εντοπίζεται στις περιοχές του Παγκρατίου, του Συντάγματος και της Φιλοθέης – Ψυχικού. Αντίθετα, οι περιοχές της Ομόνοιας, της Κυψέλης και του Αγ. Παντελεήμονα παρουσιάζουν έντονη αύξηση.
- οι περιοχές με τη μεγαλύτερη μείωση που αφορά το αδίκημα της παραχάραξης νομισμάτων είναι η Ακρόπολη, η Ομόνοια και η Φιλοθέη – Ψυχικό. Έντονη αύξηση παρατηρείται στην περιοχή του Κολωνού και της Κυψέλης.
- η μεγαλύτερη μείωση για το αδίκημα της πλαστογραφίας εντοπίζεται στις περιοχές της Κυψέλης, των Αμπελοκήπων και του Κορυδαλλού ενώ οι περιοχές του Κολωνού, των Εξαρχείων και του Συντάγματος παρουσιάζουν την μεγαλύτερη αύξηση.

Όσον αφορά τη χωρική αυτοσυσχέτιση των αδικημάτων στις περιοχές ευθύνης των Αστυνομικών Τμημάτων διαπιστώθηκε ότι για το αδίκημα:

(α) απάτες έχουμε στατιστικά σημαντική θετική χωρική αυτοσυσχέτιση (High-High) στα Α.Τ. Παγκρατίου και Συντάγματος για τα έτη 2017 και 2018.

(β) κλοπές οχημάτων έχουμε στατιστικά σημαντική θετική χωρική αυτοσυσχέτιση (High-High) στα Α.Τ. Πατησίων για το έτος 2018, καθώς και στο Α.Τ. Αμπελοκήπων για τα έτη 2018 και 2019 με τιμές κάτω από την μέση τιμή (Low-Low).

(γ) κλοπές διαρρήξεις έχουμε στατιστικά σημαντική θετική χωρική αυτοσυσχέτιση (High-High) στα Α.Τ. Εξαρχείων για όλες τις χρονιές, στο Α.Τ. Ακρόπολης για τις χρονιές 2017, 2019 και στο Α.Τ. Ομόνοιας για το έτος 2018. Ακόμα έχουμε χαμηλή/υψηλή τιμή στο Α.Τ. Παγκρατίου για τα έτη 2018-2019.

(δ) ληστείες έχουμε στατιστικά σημαντική θετική χωρική αυτοσυσχέτιση (High-High) στα Α.Τ. Ομόνοιας για τα έτη 2017, 2018 και 2019 ενώ έχουμε υψηλή/χαμηλή τιμή στο Α.Τ. Αγ. Παντελεήμονα για το έτος 2019.

(ε) παραβίαση του νόμου περί ναρκωτικών έχουμε χαμηλή/ υψηλή τιμή στα Α.Τ. του Κολωνού και των Εξαρχείων για τα έτη 2017, 2018 και 2019.

(στ) παραβίαση του νόμου περί όπλων έχουμε χαμηλή/ υψηλή τιμή στα Α.Τ. του Κολωνού, των Εξαρχείων και του Παγκρατίου το έτος 2017. Ακόμα για το έτος 2018 έχουμε στατιστικά σημαντική θετική χωρική αυτοσυσχέτιση (High-High) στα Α.Τ. του Κολωνού ενώ για το 2019 έχουμε χαμηλή/ υψηλή τιμή στα Α.Τ. του Κολωνού και των Εξαρχείων.

(ζ) παραχαραγμένα νομίσματα έχουμε στατιστικά σημαντική θετική χωρική αυτοσυσχέτιση (High-High) στα Α.Τ. του Παγκρατίου και χαμηλή/ υψηλή τιμή στα Α.Τ. του Κολωνού, για το έτος 2017

(η) πλαστογραφία έχουμε χαμηλή/ υψηλή τιμή στα Α.Τ. του Κολωνού και Εξαρχείων για τα έτη 2017, 2018 και 2019.

Συνοπτικά η χωρική ανάλυση σε επίπεδο Α.Τ. μας έδειξε ότι

- το αδίκημα των κλοπών και διαρρήξεων αποτελεί ένα αδίκημα με μεγάλο ποσοστό εμφάνισης επί του συνόλου των αδικημάτων σε όλα τα Α.Τ. της περιοχής μελέτης ενώ ταυτόχρονα συσχετίζεται με τις ληστείες. Μεγάλη συγκέντρωση κλοπών και διαρρήξεων παρατηρούμε στα Α.Τ. Φιλοθέης/Ψυχικού και Συντάγματος. Στο Α.Τ. Φιλοθέης/Ψυχικού παρατηρούμε μείωση ενώ στο Α.Τ. του Συντάγματος έχουμε μεγάλη αύξηση εμφάνισης του αδικήματος μεταξύ του 2017 και του 2019.
- το αδίκημα των ληστειών εμφανίζει μεγάλη συγκέντρωση στα Α.Τ. της Ακρόπολης και των Εξαρχείων ενώ παρουσιάζει μεγάλη αύξηση στα Α.Τ. των Αμπελοκήπων, του Κορυδαλλού και της Ομόνοιας όπου έχουμε και στατιστικά σημαντική θετική χωρική αυτοσυσχέτιση, έχοντας υψηλές τιμές (πάνω από την μέση τιμή) τόσο στο ίδιο Α.Τ. όσο και στα γειτονικά.
- το αδίκημα της κλοπής οχημάτων παρουσιάζει υψηλό ποσοστό στο σύνολο των αδικημάτων σε επίπεδο Α.Τ, στην περιοχή ευθύνης του Α.Τ. της Κυψέλης. Επίσης υψηλή συγκέντρωση του αδικήματος παρατηρείται στην περιοχή του Κολωνού, της

Πατησίων, του Παγκρατίου και του Κορυδαλλού. Στο Α.Τ. της Πατησίων έχουμε στατιστικά σημαντική θετική χωρική αυτοσυσχέτιση, έχοντας υψηλές τιμές (πάνω από την μέση τιμή) τόσο στο ίδιο Α.Τ. όσο και στα γειτονικά. Ως αναφορά την μεταβολή των τιμών εμφάνισης του αδικήματος της κλοπής των οχημάτων έχουμε μείωση ή σταθερά ποσοστά επί του συνόλου των αδικημάτων σε επίπεδο Α.Τ. στα έτη 2017-2019.

- το αδίκημα των παραχαραγμένων νομισμάτων παρουσιάζει υψηλές τιμές στο σύνολο των αδικημάτων σε επίπεδο Α.Τ. στην περιοχή του Κολωνού ενώ το μεγαλύτερο κομμάτι του αδικήματος εμφανίζεται στα Α.Τ. του Κολωνού, του Συντάγματος και της Ακρόπολης. Στα Α.Τ. που αναφέραμε καθώς το αδίκημα εμφανίζει υψηλή συγκέντρωση ενώ στο Α.Τ. του Παγκρατίου έχουμε θετική χωρική αυτοσυσχέτιση με τιμή υψηλότερη από την μέση τιμή τόσο στην περιοχή ευθύνης του Α.Τ. όσο και στις γειτονικές.
- το αδίκημα παράβασης του νόμου περί ναρκωτικών εμφανίζεται με σημαντικά ποσοστά, στο σύνολο των αδικημάτων, στα Α.Τ. της Ομόνοιας, της Κυψέλης και του Αγ. Παντελεήμονα όπου έχουμε και υψηλή συγκέντρωση του αδικήματος.
- τα αδικήματα της απάτης, της παράβασης του νόμου περί όπλων και της πλαστογραφίας καταλαμβάνουν χαμηλά ποσοστά στο σύνολο των αδικημάτων, για το σύνολο των περιοχών ευθύνης των Αστυνομικών τμημάτων για το σύνολο των ετών.

6. ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

6.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στο πλαίσιο του προγράμματος «*Χαρτογράφηση της εγκληματικότητας και της ανασφάλειας στην εποχή της οικονομικής κρίσης: Τάσεις, διαστάσεις και συσχετισμοί*» με αντικείμενο μελέτης την εξέλιξη της εγκληματικότητας και της ανασφάλειας σε περιόδους οικονομικής κρίσης προβλέπεται η διεξαγωγή εμπειρικής μελέτης η οποία συνίσταται τόσο στην ποιοτική όσο και στην ποσοτική διερεύνηση του υπό εξέταση φαινομένου. Το φαινόμενο θα εξεταστεί σε σχέση με τις συνθήκες οικονομικού αποκλεισμού σε επίπεδο Δήμων στην ευρύτερη περιοχή της Αθήνας.

Η ποιοτική προσέγγιση του υπό μελέτη φαινομένου περιλαμβάνει τη διεξαγωγή συνεντεύξεων με εκπροσώπους των Δήμων Φιλοθέης-Ψυχικού, Κορυδαλλού και Αθηναίων καθώς και με εκπροσώπους της Αστυνομίας στις ως άνω περιοχές με σκοπό την εξέταση των ζητημάτων των σχετικών με την εγκληματικότητα και την ανασφάλεια στις περιοχές αυτές καθώς και τους τρόπους με τους οποίους το φαινόμενο έχει επηρεαστεί από την οικονομική κρίση. Ειδικότερα, θα διερευνηθούν οι στάσεις/απόψεις εκπροσώπων των Δήμων και της Αστυνομίας αναφορικά με την εξέλιξη της εγκληματικότητας κατά το διάστημα της οικονομικής κρίσης και τις επιδράσεις της σε θέματα (ανα)ασφάλειας και αντεγκληματικής πολιτικής.

Σε ένα δεύτερο στάδιο θα διεξαχθεί ποσοτική έρευνα η οποία θα περιλαμβάνει τη διεξαγωγή ημιδομημένων συνεντεύξεων με νοικοκυριά στην περιοχή μελέτης προκειμένου να κατασκευαστεί μια ψηφιοποιημένη γεωβάση με δεδομένα εγκληματικότητας, δημογραφικά και οικονομικά. Εν συνεχεία, θα χρησιμοποιηθούν τεχνικές χαρτογραφίας με σκοπό την απεικόνιση και την εξέταση των δεδομένων, μέθοδοι χωρικής στατιστικής για την παρατήρηση των θέσεων με υψηλές τιμές των μεταβλητών στο χώρο καθώς και η κατασκευή ενός χωρικού οικονομετρικού μοντέλου ώστε να εξεταστεί η χωρική αλληλεπίδραση των μεταβλητών.

Στις επόμενες ενότητες παρατίθενται αναλυτικά τα πορίσματα της ποιοτικής έρευνας.

6.2 ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ:ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΜΕΛΕΤΗΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζονται τα αποτελέσματα ποιοτικής έρευνας η οποία είχε ως αντικείμενο εξέτασης τις στάσεις/απόψεις εκπροσώπων των Δήμων Φιλοθέης-Ψυχικού, Κορυδαλλού και Αθηναίων καθώς και της Αστυνομίας (Τμήματα Ασφάλειας των εν λόγω Δήμων) αναφορικά με την εξέλιξη της εγκληματικότητας κατά το διάστημα της οικονομικής κρίσης και τις επιδράσεις της σε θέματα (ανα)ασφάλειας και αντεγκληματικής πολιτικής.

Στο πλαίσιο της έρευνας αξιοποιήθηκε το ερευνητικό εργαλείο των συνεντεύξεων οι οποίες απευθύνονταν σε εκπροσώπους των ως άνω Δήμων αλλά και εκπροσώπους των αντίστοιχων Τμημάτων Ασφάλειας των Δήμων. Για τη διεξαγωγή των συνεντεύξεων με τους εκπροσώπους Παραδοτέο 1.2. Criminal policy report

των Τ.Α. των ως άνω Δήμων, υπεβλήθη σχετικό αίτημα από την επιστημονικά υπεύθυνη του προγράμματος Καθηγήτρια Χρ. Ζαραφωνίτου προς το Αρχηγείο της Ελληνικής Αστυνομίας/Διεύθυνση Επικοινωνίας για το οποίο χορηγήθηκε η απαραίτητη έγκριση για την πραγματοποίηση συνεντεύξεων με α) το Διευθυντή και τον Προϊστάμενο Τμήματος Δημόσιας Ασφάλειας της Υποδιεύθυνσης Ασφάλειας Αθηνών, β) με αξιωματικούς που ορίστηκαν από τις Διευθύνσεις Αστυνομίας Αθηνών, Βορειοανατολικής Αττικής και Πειραιά και γ) με τους Διοικητές ή Αναπληρωτές αυτών από τα Τμήματα Ασφαλείας Αγίου Παντελεήμονα, Ακρόπολης, Αμπελοκήπων, Εξαρχείων, Κολωνού, Κυψέλης, Ομόνοιας, Παγκρατίου, Πατησίων, Συντάγματος Κορυδαλλού και Φιλοθέης-Ψυχικό. Στο πλαίσιο αυτό ως βασικές προϋποθέσεις τέθηκαν: α) η διασφάλιση ότι τα αποτελέσματα που θα εξαχθούν από την ολοκλήρωση της έρευνας, θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για την υλοποίηση του ερευνητικού έργου και αυστηρά για επιστημονικούς λόγους και θα αποσταλούν στη Διεύθυνση Επικοινωνίας/Α.Ε.Α. για περαιτέρω αξιοποίηση και β) η τήρηση των κανόνων δεοντολογίας που διέπουν την προστασία των προσωπικών δεδομένων καθώς και η ανωνυμία των συνεντευξιαζόμενων αστυνομικών (Βλ. Παράρτημα Ι). Για τη διεξαγωγή των συνεντεύξεων με τους εκπροσώπους των Δήμων απεστάλησαν τα σχετικά αιτήματα προς τις αρμόδιες δημοτικές αρχές μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας τα οποία και εγκρίθηκαν αρμοδίως χωρίς περαιτέρω ειδικές διατυπώσεις (Βλ. Παράρτημα ΙΙ).

Οι συνεντεύξεις διεξήχθησαν κατά την περίοδο Σεπτεμβρίου-Οκτωβρίου 2020. Στην περίπτωση των συνεντεύξεων με τους εκπροσώπους των Δήμων, οι συνεντεύξεις πραγματοποιήθηκαν διαδικτυακά λόγω των συνθηκών της πανδημίας COVID-19 και σε μία περίπτωση με φυσική παρουσία των συνεντευκτών και συνεντευξιαζόμενων στο χώρο του Δημαρχείου. Στην περίπτωση των εκπροσώπων των Τμημάτων Ασφάλειας των εν λόγω Δήμων οι συνεντεύξεις διεξήχθησαν αποκλειστικά με τη φυσική παρουσία συνεντευκτών και συνεντευξιαζόμενων στο χώρο εργασίας των τελευταίων.

Οι συνεντεύξεις πραγματοποιήθηκαν με τη χρήση δύο οδηγών συνέντευξης (Βλ. Παράρτημα ΙΙ) έναν για την περίπτωση των εκπροσώπων των Δήμων και έναν για την περίπτωση των εκπροσώπων των Τμημάτων Ασφάλειας. Οι συνεντευξιαζόμενοι κλήθηκαν να τοποθετηθούν για ζητήματα αναφορικά με την εγκληματικότητα και την ανασφάλεια στο Δήμο τους κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης, με έμφαση σε θέματα αστυνόμευσης, θυματοποίησης, υποστήριξης των θυμάτων, στάσης των κατοίκων απέναντι στην αστυνομία και τις δημοτικές αρχές, συνεργασίας μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων και των κατοίκων σε ζητήματα πρόληψης και αντιμετώπισης του εγκλήματος καθώς και σε προτεινόμενα μέτρα μείωσης της εγκληματικότητας και της ανασφάλειας στις εν λόγω περιοχές. Για τη διεξαγωγή των συνεντεύξεων τηρήθηκαν πρακτικά από την ερευνητική ομάδα με τη συναίνεση των συνεντευξιαζόμενων.

Τα δεδομένα αναλύθηκαν, ταξινομήθηκαν και ομαδοποιήθηκαν προκειμένου να διαμορφωθούν επιμέρους θεματικές, έτσι όπως αυτές προέκυψαν από τα λεγόμενα των

συνεντευξιαζόμενων. Για την επεξεργασία των αποτελεσμάτων των συνεντεύξεων χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος της ανάλυσης περιεχομένου (Jupp, 2011:70-71).

6.3 ΑΝΑΔΥΟΜΕΝΕΣ ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

6.3.1 ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ ΜΕ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥΣ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ

Στην παρούσα υποενότητα παρουσιάζονται οι πληροφορίες, σε μορφή πίνακα, έτσι όπως αυτές αναλύθηκαν, ταξινομήθηκαν και ομαδοποιήθηκαν με σκοπό τη διαμόρφωση επιμέρους κατηγοριών και σε συνάρτηση με τα ερευνητικά ερωτήματα του αντίστοιχου οδηγού συνέντευξης⁸⁹.

ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΔΗΜΟΣ ΦΙΛΟΘΕΗΣ-ΨΥΧΙΚΟΥ	ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ	ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΩΝ
Σημαντικότερα προβλήματα εγκληματικότητας & αστυνόμευσης	-Διαρρήξεις(κατοικιών) Μεμονωμένες περιπτώσεις ναρκωτικών. Σπάνια αδικήματα άλλων περιπτώσεων π.χ σεξουαλικές επιθέσεις, νεανική παραβατικότητα, ενδοοικογενειακή βία, συμμορίες αλλοδαπών -Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μια αύξηση στις διαρρήξεις αλλά όχι κάτι ιδιαίτερο -Αναφερόμενη πορνεία και παρουσία ομάδων μεταναστών, graffiti και άδεια οικόπεδα -Αναφερόμενη εμπλοκή Ρομά σε απόσπαση χαλκού	-Κλοπές - διαρρήξεις (σπίτια κυρίως & καταστήματα). Ωστόσο, το φαινόμενο δεν είναι έντονο -Δεν καταγράφονται βίαια εγκλήματα. -Συμπλοκές & καβγάδες σε καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος(αλλοδαπών) -Περιστατικά αντικοινωνικής συμπεριφοράς στα οποία αναφέρονται ως εμπλεκόμενοι Ρομά -Προβλήματα αστυνόμευσης (ανεπαρκής αστυνόμευση) & έλλειψη προσωπικού στην Δημοτική Αστυνομία, η οποία επαναλειτουργεί από την 1/7/2020	- Κλοπές, ληστείες, ναρκωτικά. Ναρκωτικά & τοξικοεξαρτημένοι & έμποροι ναρκωτικών -Επίσης, αναφέρονται παράτυπα⁹⁰ καταστήματα (αλλοδαπών) υγειονομικού ενδιαφέροντος καθώς και παράνομες δραστηριότητες στις οποίες εμπλέκονται αλλοδαποί -Παράνομα - παράτυπα παζάρια από Ρομά -Καταλήψεις κοινόχρηστων χώρων

⁸⁹ Στη δεξιά στήλη αναφέρεται η διαμορφωθείσα θεματική. Στις υπόλοιπες τρεις στήλες περιλαμβάνονται δεδομένα σχετικά με την εν λόγω θεματική έτσι όπως καταγράφηκαν από τα λεγόμενα των συνεντευξιαζόμενων.

⁹⁰ Παράνομα και παράτυπα χαρακτηρίζονται περιστατικά υγειονομικής, διοικητικής κλπ. φύσεως και δεν αναφέρονται σε ποινικά (εγκληματικά) περιστατικά. Οι αναφορές στα θέματα (πχ. παρουσία μεταναστών) αυτά έγιναν από τους ίδιους τους συνεντευξιαζόμενους ως θέματα σχετικά με τη συγκεκριμένη ενότητα της συνέντευξης.

	-Προβλήματα αστυνόμευσης συνένωση 3 Α.Τ & κατάργηση Α.Τ. Φιλοθέης -Δεν υφίσταται το μέτρο του Αστυνομικού της Γειτονιάς	-Δεν εφαρμόζεται το μέτρο του Αστυνομικού της Γειτονιάς	-Ανάγκη ενίσχυσης αστυνόμευσης και εντονότερη παρουσία Αστυνομίας και Δημοτικής Αστυνομίας
Τόποι συγκέντρωσης εγκληματικότητας	-Όλο το εύρος του Δήμου -Στο Ν. Ψυχικό παρατηρείται το μεγαλύτερο ποσοστό (πυκνοκατοικημένο & πολυκατοικίες) -Η παραβατικότητα προέρχεται κυρίως από άλλους Δήμους	-Υποβαθμισμένες περιοχές μακριά από το Κέντρο. Σχιστό και η περιοχή που γειτνιάζει με Αγ. Βαρβάρα. Σε αυτές τις περιοχές αναφέρεται η παρουσία πληθυσμού Ρομά και παρατηρούνται κυρίως κλοπές σε σπίτια -Στην περιοχή που βρίσκεται το σωφρονιστικό Κ.Κ. Κορυδαλλού παρατηρείται περιστασιακή τέλεση εγκλημάτων	-Έκτο δημοτικό διαμέρισμα π.χ. Άγιος Παντελεήμονας, Κυψέλη, πλατεία Αμερικής, πλατεία Βικτωρίας (αναφέρεται υψηλή συγκέντρωση αλλοδαπών οι οποίοι εμπλέκονται σε παράνομες δραστηριότητες) -Δρόμοι κάτω από πλατεία Ομόνοιας π.χ. Σόλωνος, Γερανίου, Τοσίτσα (χρήση/διακίνηση/εμπόριο ναρκωτικών)
Μέτρα πρόληψης & αντιμετώπισης εγκληματικότητας	-Καθημερινή αστυνόμευση -Ιδιωτική ασφάλεια -Ιδιωτική εταιρεία φρούρησης (περιπολεί 22:00-06:00) -Δημοτική αστυνομία. Η συνεργασία του Δήμου με την Αστυνομία κρίνεται ικανοποιητική -Μέτρα πρόληψης κατοίκων (π.χ. κάμερες κλπ). -Δράσεις & ομιλίες σε σχολεία	-Δεν υπάρχει ιδιωτική εταιρεία φρούρησης (είχε τεθεί το θέμα αλλά υπήρξε αντίδραση από τους κατοίκους για ζητήματα που αφορούν την ελευθερία στο δημόσιο χώρο) -Έντονη παρουσία ομάδας ΔΙΑΣ -Επαναλειτουργία Δημοτικής Αστυνομίας. Η Δημοτική Αστυνομία έχει καλή συνεργασία με την Αστυνομία -Δεν λειτουργεί ΤοΣΠΠΑ -Σχεδιασμοί για δράσεις & ομιλίες ευαισθητοποίησης νέων.	-Κοινές δράσεις Αστυνομίας, Δημοτικής Αστυνομίας (επιτελική ομάδα) & Δήμου. Η ομάδα καταγράφει και αναλύει τα προβλήματα και συντονίζει κοινές δράσεις οι οποίες αφορούν εγκλήματα χαμηλής βαρύτητας, καταλείψεις κτιρίων, τήρηση ωραρίου καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος κ.λ.π. -Ιδιωτική εταιρεία φρούρησης σε περιφερειακό επίπεδο -Διαμερισματικά συμβούλια αντί για ΤοΣΠΠΑ -Δεν διενεργείται χαρτογράφηση, γίνεται

		-Δεν διενεργείται χαρτογράφηση	προσπάθεια να καλυφθεί με πολεοδομικό σχεδιασμό
Στάση κατοίκων απέναντι στην Αστυνομία & το Δήμο και μορφές συνεργασίας στον τομέα πρόληψης και αντιμετώπισης του εγκλήματος	-Γίνονται παράπονα από τους κατοίκους για το έργο της Αστυνομίας. Τα παράπονα αυτά κρίνονται ως υπερβολικά -5 ψήφιος αριθμός Δήμου για οποιοδήποτε πρόβλημα των κατοίκων	-Οι κάτοικοι δεν δείχνουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για συνεργασία -Παράπονα για κλοπές & διαρρήξεις. Περισσότερος φωτισμός & κλάδεμα δέντρων. Αναφέρεται η διατύπωση παραπόνων αναφορικά με περιοχές που διαμένουν Ρομά. -Οι κάτοικοι όταν υπάρχει πρόβλημα επιθυμούν να γνωρίζουν ότι ο Δήμος θα επιληφθεί άμεσα. Τηλεφωνική επικοινωνία ή μέσω της ηλεκτρονικής αλληλογραφίας - Οι κάτοικοι είναι κάπως διστακτικοί απέναντι στη Δημοτική Αστυνομία γιατί θεωρείται νέο μέτρο	-Καταγγελίες (ανώνυμα-επώνυμα) σε πλατφόρμα Δημοτικής Αστυνομίας
Στάση θυμάτων και υποστήριξή τους από την Αστυνομία, το Δήμο & άλλους φορείς	-Η Κοινωνική Υπηρεσία του Δήμου συνεργάζεται με το Δήμο, Αστυνομία & όλους τους αρμόδιους φορείς -Συνεργασία Δήμου με σχολεία λ.χ. ημερίδες για το σχολικό εκφοβισμό -Περιστατικά μεμονωμένα όπου τα θύματα (κυρίως ενδοοικογενειακής βίας) επικοινωνούν απευθείας με τον Δήμο και όχι με την Αστυνομία -Δεν θα ήταν χρήσιμη η λειτουργία μιας	-Ισχυρή κοινωνική συνοχή, αυτοδιοίκηση και αίσθημα γειτονιάς, δηλαδή, οι κάτοικοι γνωρίζοντας ότι ο Δήμος λειτουργεί ως «γειτονιά» προσέρχονται και αναζητούν βοήθεια -Στις κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου παραπέμπει και η Εκκλησία άτομα προερχόμενα από ευάλωτες ομάδες -Συνεργασία Δήμου με τα σχολεία λ.χ. ενημερωτικές δράσεις για το σχολικό εκφοβισμό -Δεν υπάρχει συγκροτημένη δομή υποστήριξης θυμάτων	-Δομή για περιστατικά νεανικής παραβατικότητας και σχολικού εκφοβισμού υπαγόμενη στο Υπουργείο Παιδείας

	υπηρεσίας υποστήριξης θυμάτων εγκληματικών ενεργειών (γενικού χαρακτήρα ανεξαρτήτως είδους εγκλήματος) διότι τα θύματα δεν θα απευθύνονταν στη συγκεκριμένη μονάδα	(γενικού χαρακτήρα και ανεξάρτητα από το είδος του αδικήματος). Μια τέτοια δομή θα ήταν χρήσιμη αλλά θα πρέπει να λειτουργήσει ως ενιαία δομή σε επίπεδο περισσότερων Δήμων	
Συνεργασία της Αστυνομίας με δημοτικές και κοινωνικές υπηρεσίες για την υποστήριξη των θυμάτων	-Συνεργασία του Δήμου με την Αστυνομία μέσω της Κοινωνικής Υπηρεσίας -Λειτουργεί Τμήμα Έμφυλης Βίας	-Καλή επικοινωνία και εξαιρετική σχέση: ανταλλαγή πληροφοριών, εκατέρωθεν ενημέρωση και συνεργασία με αστυνομία	-Υπάρχει συνεργασία μεταξύ του Δήμου και της Αστυνομίας -Ξενώνας κακοποιημένων γυναικών σε άγνωστη τοποθεσία -Ξενώνας τοξικοεξαρτημένων (συνεργασία OKANA, ΚΕΘΕΑ, ΜΚΟ) -Στέγη αστεγών (βραβευμένη από τον ΠΟΥ)
Περιοχές του δήμου που παρουσιάζουν τα πιο υψηλά ποσοστά ασφάλειας/ανασφάλειας των πολιτών και οι λόγοι που συμβαίνει αυτό	- Δεν υπάρχουν περιοχές που παρατηρείται ανασφάλεια. -Δεν υπάρχουν προβλήματα με ελλιπή φωτισμό, δημόσια χρήση ναρκωτικών ουσιών, σεξουαλικά εγκλήματα ή εγκλήματα του δρόμου	-Δεν υπάρχουν περιοχές με ανασφάλεια. Ούτε γύρω από τις φυλακές Κορυδαλλού	-Ασφάλεια παρουσιάζεται από την Ομόνοια και πάνω όπου βρίσκονται οι περισσότερες αναβαθμισμένες περιοχές εξαιρουμένης της οδού Σταδίου -Από την Ομόνοια και προς τα κάτω εντοπίζεται ιδιαίτερο πρόβλημα. Στις περιοχές του 6ου Διαμερίσματος αναφέρεται ότι λόγω της συγκέντρωσης αλλοδαπών οι οποίοι εμπλέκονται σε παραβατικές δραστηριότητες και λόγω της διακίνησης και χρήσης ναρκωτικών υπάρχει ανασφάλεια - Εγκαταλελειμμένα κτίρια δημιουργούν αμηχανία & δυσάρεσκεια
Κοινωνικοοικονομικά προβλήματα που αντιμετώπισε ο Δήμος την εποχή της κρίσης και οι συνέπειές τους	-Ανισορροπία κατοίκων λόγω μείωσης εισοδημάτων, μείωσης αξίας ακινήτων & μείωσης μισθών	-Μείωση στις γεννήσεις. Μακροχρόνια άνεργοι. Έκλεισαν επιχειρήσεις. Μειώθηκε το προσωπικό	-Μετακόμιση κατοίκων Βόρεια & Νότια προάστια την εποχή της ευμάρειας (πριν την οικονομική κρίση)

	-Κάτοικοι μετακόμισαν σε πιο οικονομικές περιοχές Ενοικίασαν και πούλησαν τις κατοικίες τους -Δεν έκλεισαν πολλά καταστήματα -Καταργήθηκε το Α.Τ. Φιλοθέης	-Υπάρχουν, ωστόσο, περιοχές οι οποίες αναπτύχθηκαν οικιστικά τα τελευταία 15-20 χρόνια κι εκεί βασίστηκε η ανάπτυξη της πόλης: κατασκευάστηκαν καινούργιες κατοικίες και καταγράφηκαν νέες γεννήσεις και έτσι προέκυψε και μεγαλύτερη ανάγκη για σχολικές μονάδες. Η ανάπτυξη της πόλης έφερε ανάπτυξη περιοχών οικιστικά με νέες κατοικίες και γεννήσεις. Ανάγκη για σχολικές μονάδες.	με αποτέλεσμα τη δημιουργία ενός «κενού δραστηριοτήτων» το οποίο καλύφθηκε από αλλοδαπούς -Καταστήματα έκλεισαν -Πριμοδότηση ζευγαριών για επιστροφή στο κέντρο
Συσχέτιση αυτών των προβλημάτων με την εγκληματικότητα και την ανασφάλεια	-Δεν νιώθουν ιδιαίτερη ανασφάλεια οι κάτοικοι -Υπήρξε γενικότερη ανασφάλεια για τις συνέπειες της κρίσης. Όσοι επλήγησαν από την οικονομική κρίση ίσως φοβούνται περισσότερο γενικά -Η κατάργηση του Α.Τ. Φιλοθέης οδήγησε στη δημιουργία ανασφάλειας. Το Α.Τ. λειτουργούσε αποτρεπτικά για τους διαρρήκτες	-Η οικονομική κρίση επηρέασε διαρρήξεις σε σπίτια και καταστήματα	-Η επίδραση της διακοπής λειτουργίας πολλών καταστημάτων στην εγκληματικότητα εξαρτάται από την περιοχή που βρίσκεται. Πάνω από την Ομόνοια οι χρήσεις είναι διαφορετικές (η Σταδίου αποτελεί πρόβλημα) σε σύγκριση με τις χρήσεις στις περιοχές κάτω από την Ομόνοια (ημιπαράνομα καταστήματα αλλοδαπών, παραλαϊκές από Ρομά)
Προτάσεις για τη βελτίωση των παραπάνω ζητημάτων προς όφελος των δημοτών	-Επαναλειτουργία Α.Τ. Φιλοθέης -Συνέχιση της δράσης της ομάδας ΔΙΑΣ -Προληπτικά μέτρα από τους πολίτες και γενικότερα την Πολιτεία	-Ενίσχυση ανθρώπινου δυναμικού στην Αστυνομία & την Δημοτική Αστυνομία και αξιοποίηση τεχνολογίας. -Καλύτερος συντονισμός και οργάνωση στην συνεργασία με την Αστυνομία για τα ιδιαίτερα περιστατικά	-Ενίσχυση αστυνόμευσης και εντονότερη παρουσία Αστυνομίας και Δημοτικής Αστυνομίας -Καλύτερος φωτισμός -Περισσότεροι ελεύθερα προσβάσιμοι χώροι

	-Συνδυασμός κοινωνικής και περιστασιακής πρόληψης -Η συνεργασία Δήμου και αστυνομίας κρίνεται επαρκής	-Λήψη αποφάσεων σε επίπεδο κεντρικής διοίκησης	-Εντοπισμός προβληματικών σημείων και αντιμετώπιση του προβλήματος για να μην να μην δημιουργούνται εστίες εγκληματικότητας (hot spots)
--	--	--	---

Σύμφωνα με τον ανωτέρω πίνακα τα κύρια θέματα που τέθηκαν από το σύνολο των εκπροσώπων των Δήμων σχετικά με τα ζητήματα εγκληματικότητας και ανασφάλειας που έχουν προκύψει στην περιοχή αρμοδιότητάς τους και τη σύνδεση αυτών των προβλημάτων με την οικονομική κρίση, δύναται να αναλυθούν στις παρακάτω θεματικές:

• **Τα σημαντικότερα προβλήματα εγκληματικότητας και αστυνόμευσης στην περιοχή του Δήμου**

Τα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας (π.χ. κλοπές - διαρρήξεις⁹¹) αποτελούν ένα από τα συνηθέστερα προβλήματα που καλούνται να αντιμετωπίσουν και οι τρεις Δήμοι όσο και οι αρμόδιες διωκτικές αρχές. Για παράδειγμα, στο Δήμο Φιλοθέης-Ψυχικού, όπου τα τελευταία χρόνια έχει παρατηρηθεί και μια αύξηση στις διαρρήξεις, έχουν καταγραφεί περιπτώσεις με αλλοδαπούς δράστες οι οποίοι είχαν εσωτερική πληροφόρηση για «να πάνε στοχευμένα» ή και να προσεγγίζουν οι ίδιοι τους «εύκολους στόχους» καθώς θεωρούν ότι «κάτι θα βρουν» στην περιοχή. Στην περίπτωση, ωστόσο, του Δήμου Αθηναίων καταγράφονται επιπλέον τόσο ληστείες όσο και παραβάσεις του Ν. περί Ναρκωτικών.

Επίσης, αναφέρονται οι Ρομά ως εμπλεκόμενοι σε περιστατικά αντικοινωνικής συμπεριφοράς αποτελώντας ένα συχνό ζήτημα προς επίλυση καθώς αναφέρθηκαν και στις τρεις περιπτώσεις των Δήμων. Αναφέρθηκε σχετικά ότι παραβιάζουν τη νομιμότητα όταν προβαίνουν σε απόσπαση χαλκού, όταν εμπλέκονται σε παρεμπόριο καθώς συγκεντρώνονται «όπου βρουν κι όπου σταθούν» αλλά και κατά την προσπάθειά τους να γκετοποιήσουν ορισμένες περιοχές.

Επιπρόσθετα, σχολιάστηκε σε 2 περιπτώσεις Δήμων (Κορυδαλλού - Αθηναίων) η προβληματική λειτουργία καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος. Έχουν παρατηρηθεί καβγάδες και συμπλοκές σε καταστήματα που ανήκουν σε αλλοδαπούς και τα οποία πολλές φορές «λειτουργούν ημιπαραβατικά» με αποτέλεσμα να εκφράζεται η ανησυχία των κατοίκων για το πλαίσιο λειτουργίας τους. Ειδικότερα, για τους αλλοδαπούς, έχει καταγραφεί ότι στο Δήμο της Αθήνας ασχολούνται με παράνομες δραστηριότητες. Στο Δήμο Φιλοθέης - Ψυχικού αναφέρθηκε και η δράση συμμοριών αλλοδαπών.

Αναφορικά με τα ναρκωτικά, στο Δήμο Φιλοθέης - Ψυχικού δεν φαίνεται να αποτελούν ιδιαίτερο πρόβλημα, καθώς τα περιστατικά που εμφανίζονται είναι μεμονωμένα. Στην περίπτωση του Δήμου Κορυδαλλού δεν έγινε κάποια σχετική αναφορά. Στο Δήμο Αθηναίων

⁹¹ Οι διαρρήξεις αφορούν είτε κατοικίες είτε καταστήματα.
Παραδοτέο 1.2. Criminal policy report

παρατηρείται σημαντικό πρόβλημα τόσο με τα ναρκωτικά, όσο και με τους τοξικοεξαρτημένους αλλά και τους εμπόρους/ διακινητές των ουσιών αυτών, δημιουργώντας ανασφάλεια σε κατοίκους και περαστικούς.

Δευτερευόντως, στην περίπτωση των Δήμων Φιλοθέης-Ψυχικού και Κορυδαλλού διαπιστώθηκε σύγκλιση απόψεων αναφορικά με τη σπάνια ή μη καταγραφή βίαιων εγκλημάτων. Στην περίπτωση του Δήμου Φιλοθέης-Ψυχικού έγινε αναφορά σε αυτά με έμφαση σε σεξουαλικές επιθέσεις και ενδοοικογενειακή βία.

Επιπλέον, γνωστοποιήθηκαν κατά περίπτωση προβλήματα που αφορούσαν χαρακτηριστικά περιβαλλοντικής και κοινωνικής υποβάθμισης⁹². Συγκεκριμένα στην περίπτωση του Δήμου Φιλοθέης-Ψυχικού αναφέρθηκαν στοιχεία όπως πορνεία & παρουσία μεταναστών (χωρίς να αποτελούν εμφανή στοιχεία όπως στο Δήμο Αθηναίων) και τα graffiti ενώ στην περίπτωση του Δήμου Αθηναίων έμφαση δόθηκε στις καταλήψεις κοινόχρηστων χώρων.

Σχετικά με τα σημαντικότερα ζητήματα αστυνόμευσης, αυτό που προκύπτει είναι είτε η υποστελέχωση των αρμόδιων υπηρεσιών είτε η ανεπαρκής αστυνόμευση. Στο Δήμο Φιλοθέης - Ψυχικού, έχει δημιουργηθεί σημαντικό πρόβλημα με την κατάργηση του Αστυνομικού Τμήματος Φιλοθέης και τη συγχώνευση των τριών αστυνομικών τμημάτων που λειτουργούσαν μέχρι το 2013-2014. Αντίστοιχα, στο Δήμο Κορυδαλλού αναφέρεται πως η αστυνόμευση δεν είναι επαρκής, ούτε στο πλαίσιο της Δημοτικής Αστυνομίας, η οποία άρχισε να επαναλειτουργεί με μειωμένο προσωπικό από την 1/7/2020. Χαρακτηριστικά ειπώθηκε πως το πρόβλημα με την έλλειψη ανθρώπινου δυναμικού, εντάσσεται στο σύνολο των Δήμων του Πειραιά καθώς *«υπάρχουν συγκεκριμένα στοιχεία για όλη τη Διεύθυνση του Πειραιά τα τελευταία 4-5 χρόνια, όλοι οι Δήμοι έχουν κάνει υπόμνημα σε Υπουργούς. Το πρώτο πρόβλημα είναι ότι δεν έχουν ανθρώπους. Η ασφάλεια το βράδυ κλείνει, το τμήμα παίρνει και τις τηλεφωνικές γραμμές της Ασφάλειας και λειτουργεί με ένα περιπολικό»*. Για το Δήμο της Αθήνας, η ενίσχυση της αστυνόμευσης, αποτελεί έναν από τους βασικούς προτεινόμενους από τους συνεντευξιαζόμενους άξονες για την αντιμετώπιση των ως άνω αναφερόμενων προβλημάτων. Αξιοσημείωτο είναι, πως ο θεσμός του *«Αστυνομικού της Γειτονιάς»* δεν εφαρμόζεται, όπως αναφέρθηκε, ούτε στο Δήμο Κορυδαλλού ούτε στο Δήμο Φιλοθέης-Ψυχικού, ενώ για το Δήμο Αθηναίων δεν έγινε καμία σχετικά αναφορά.

• Κύριοι τύποι συγκέντρωσης της εγκληματικότητας στην περιοχή του Δήμου

Όσον αφορά τους κύριους τρόπους συγκέντρωσης της εγκληματικότητας παρατηρείται μια εικόνα διαφοροποιημένη κατά τη σύγκριση των τριών Δήμων.

⁹² Τα στοιχεία περιβαλλοντικής και κοινωνικής υποβάθμισης αναφέρονται στις έννοιες της περιβαλλοντικής (physical) και κοινωνικής (social) αταξίας (disorder) όπως αυτές περιγράφονται αναλυτικά στο κεφάλαιο 3 καθώς και στην έννοια των «υποβαθμισμένων περιοχών» (deprived areas) με «δυσμενή χαρακτηριστικά γειτονιάς» (adverse neighborhood characteristics) (λ.χ. άστεγοι, επαίτες, σκουπίδια στους δρόμους, graffiti, δημόσια χρήση ναρκωτικών κ.λ.π.) η οποία αναφέρεται στην ευρωπαϊκή έρευνα θυματοποίησης. Βλ. σχετικά Sampson & Raudenbush, 1999:603-604, Hideg & Manchin, 2005, Ζαραφονίτου, 2009, Ζαραφονίτου και συν. 2016.

Πιο συγκεκριμένα, στο Δήμο Φιλοθέης - Ψυχικού οι διαρρήξεις πραγματοποιούνται σε όλο το εύρος της περιοχής του Δήμου. Ωστόσο παρατηρείται μια μετατόπιση των διαρρήξεων στο Νέο Ψυχικό, λόγω της ιδιαιτερότητας της περιοχής, καθώς αποτελεί μια πυκνοκατοικημένη ζώνη με πολλές πολυκατοικίες, με αποτέλεσμα να συγκεντρώνει τα περισσότερα περιστατικά.

Ο Δήμος Κορυδαλλού, εμφανίζει τα μεγαλύτερα προβλήματα εγκληματικότητας στις περιοχές που χαρακτηρίζονται περισσότερο ως υποβαθμισμένες και βρίσκονται μακριά από το κέντρο της πόλης. Περιοχές όπως το Σχιστό και η περιοχή που βρίσκεται στα όρια με την Αγία Βαρβάρα, αναφέρεται ότι παρουσιάζουν αυξημένο πληθυσμό Ρομά, συγκριτικά με αντίστοιχες περιοχές του Δήμου, καθώς και κλοπές κατοικιών.

Στο Δήμο Αθηναίων, στο έκτο δημοτικό διαμέρισμα της πόλης όπου περιλαμβάνονται περιοχές όπως ο Άγιος Παντελεήμονας, η Κυψέλη, η πλατεία Αμερικής, η πλατεία Βικτωρίας επισημαίνεται η δημιουργία προβλημάτων εξαιτίας της υψηλής συγκέντρωσης αλλοδαπών, οι οποίοι αναφέρονται ως συχνά εμπλεκόμενοι σε παράνομες δραστηριότητες. Επίσης, γίνεται αναφορά και στο κέντρο της Αθήνας και ειδικότερα, σε συγκεκριμένους δρόμους κοντά στην Πλατεία Ομόνοιας π.χ. Σόλωνος, Γερανίου, Τοσίτσα, οι οποίοι έχουν ως κοινό χαρακτηριστικό το εμπόριο/διακίνηση και τη δημόσια χρήση ναρκωτικών ουσιών.

• Μέτρα πρόληψης και αντιμετώπισης της εγκληματικότητας στην περιοχή του Δήμου

Ως προς τα μέτρα προστασίας και καταπολέμησης της εγκληματικότητας κοινό γνώρισμα και των τριών Δήμων αποτελεί η λειτουργία της Δημοτικής Αστυνομίας, η οποία φαίνεται να διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην πρόληψη της μικροπαραβατικότητας σε τοπικό επίπεδο. Στις αρμοδιότητές της εμπίπτουν περιπτώσεις όπως: έλεγχος παράνομης στάθμευσης, τραπεζοκαθισμάτων, παραβάσεις καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος, αυθαίρετες καταλήψεις κοινόχρηστων χώρων και όπως ειπώθηκε χαρακτηριστικά ό,τι σχετίζεται με την «ευταξία της πόλης».

Σε δυο περιπτώσεις Δήμων (Φιλοθέης - Ψυχικού και Αθηναίων) αναφέρθηκε η ύπαρξη ιδιωτικής εταιρείας φρούρησης (security). Στο Δήμο Φιλοθέης - Ψυχικού η ιδιωτική εταιρεία φρούρησης περιπολεί από τις 22:00-06:00, υποβοηθώντας το έργο της Αστυνομίας, ενώ στο Δήμο της Αθήνας δραστηριοποιείται σε περιφερειακό επίπεδο. Παράλληλα, στο Δήμο Φιλοθέης-Ψυχικού, εξαιτίας του γεγονότος ότι στεγάζονται αρκετές πρεσβείες, είναι έντονη και η δραστηριότητα της δικής τους υπηρεσίας ιδιωτικής φύλαξης. Στην περίπτωση του Δήμου Κορυδαλλού, είχε εκφραστεί η σκέψη σχετικά με τη δυνατότητα σύναψης σύμβασης με ιδιωτική εταιρεία φρούρησης, ωστόσο, παρά και τη θετική στάση των καταστηματαρχών, η ιδέα δεν υλοποιήθηκε λόγω των προβληματισμών των κατοίκων σχετικά με ζητήματα ελευθερίας στο δημόσιο χώρο.

Κοινό χαρακτηριστικό μεταξύ των Δήμων Φιλοθέης - Ψυχικού και Κορυδαλλού, αποτελούν οι δράσεις και οι ομιλίες σε σχολικές μονάδες, με θέματα που έχουν στόχο να ευαισθητοποιήσουν τους νέους (λ.χ. σχολικός εκφοβισμός).

Επιπρόσθετα, στο Δήμο Αθηναίων έχει συσταθεί επιτελική ομάδα (από το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη) στην οποία συμμετέχουν τόσο η ΕΛ.ΑΣ. όσο και η Δημοτική Αστυνομία με το Δήμο, η οποία καταγράφει σε εβδομαδιαία βάση τα προβλήματα εγκληματικότητας που εμφανίζονται στις περιοχές της πόλης και προχωρά σε κοινές δράσεις για την αντιμετώπισή της (λ.χ. καταλήψεις κτιρίων, χαμηλής βαρύτητας ποινικά αδικήματα, τήρηση ωραρίου σε καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος). Η συνεργασία μεταξύ της Αστυνομίας και του Δήμου είναι καλή τόσο στην περίπτωση του Δήμου Φιλοθέης-Ψυχικού όσο και στην περίπτωση του Δήμου Κορυδαλλού.

Σε κανέναν από τους υπό μελέτη Δήμους δεν εφαρμόζεται ο θεσμός των Τοπικών Συμβουλίων Πρόληψης της Παραβατικότητας (ΤοΣΠΠΑ). Στο Δήμο Αθηναίων, αντί του θεσμού των ΤοΣΠΠΑ, λειτουργούν τα «*Διαμερισματικά Συμβούλια*» όπου μπορούν να «*παρεμβαίνουν οι κάτοικοι και να θίγουν όλα τα προβλήματα*».

Στην περίπτωση του Δήμου Φιλοθέης - Ψυχικού αναφέρθηκε επίσης ότι οι κάτοικοι εφαρμόζουν αυτοβούλως μέτρα πρόληψης και αυτοπροστασίας των κατοικιών τους π.χ. κάμερες παρακολούθησης (μέτρα περιστασιακής πρόληψης⁹³).

Τέλος, σχετικά με τη διενέργεια χαρτογράφησης των προβλημάτων, όπως αναφέρθηκε, δεν υλοποιείται ούτε στο Δήμο Κορυδαλλού ούτε στο Δήμο Αθηναίων⁹⁴. Στην περίπτωση, ωστόσο, της Αθήνας, έχει υποκατασταθεί από τον πολεοδομικό σχεδιασμό, χωρίς όμως να έχει υπάρξει κάποια επιστημονική προσέγγιση σχετικά με τις συνέπειες των χρήσεων γης στην καθημερινή ζωή των κατοίκων.

• Η στάση των κατοίκων των περιοχών απέναντι στην Αστυνομία & το Δήμο και οι μορφές συνεργασίας στον τομέα πρόληψης και αντιμετώπισης του εγκλήματος

Και στις τρεις περιπτώσεις των Δήμων, όπως αναφέρθηκε, οι κάτοικοι επιδιώκουν την επικοινωνία με το Δήμο για την επίλυση των προβλημάτων που ανακύπτουν στην περιοχή τους. Αυτή μπορεί να πραγματοποιηθεί μέσω τηλεφώνου καθώς και μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας. Στο Δήμο Αθηναίων δίνεται η δυνατότητα στους κατοίκους να πραγματοποιούν καταγγελίες σε ειδική πλατφόρμα, επιλέγοντας αν θα διατηρήσουν την ανωνυμία τους και παρέχοντάς τους διαρκή ενημέρωση για την πορεία της υπόθεσής τους.

Σχετικά με τα παράπονα που εκφράζονται, αυτά αφορούν είτε στο έργο της Αστυνομίας, γεγονός που οφείλεται στην έλλειψη ανθρώπινου δυναμικού, αν και πολλές φορές τα παράπονα κρίνονται ως υπερβολικά (Δήμος Φιλοθέης-Ψυχικού) είτε στην ενίσχυση του φωτισμού στο δημόσιο χώρο καθώς και το κλάδεμα των δέντρων προς αποτροπή των διαρρήξεων (Δήμος Κορυδαλλού). Αξίζει να σημειωθεί ότι στη περίπτωση του Δήμου Κορυδαλλού, παρατηρείται αδιάφορη κοινωνική στάση των κατοίκων, οι οποίοι επηρεάζονται συναισθηματικά όταν δεν

⁹³ Η περιστασιακή αποσκοπεί στη μείωση των εγκληματικών ευκαιριών και τη δυσχέραση του εγκληματικού στόχου. Βλ. σχετικά Αλεξιάδης, 2001:32 όπως παραπέμπεται σε Ζαραφονίτου, 2003:11-12 (βλ. παρακάτω Κεφάλαιο 7^ο)

⁹⁴ Στην περίπτωση του Δήμου Φιλοθέης-Ψυχικού δεν έγινε σχετική αναφορά.

βλέπουν άμεσα αποτελέσματα, όπως στην περίπτωση της αναποτελεσματικής λειτουργίας που είχε στο παρελθόν το Τοπικό Συμβούλιο Πρόληψης της Παραβατικότητας. Τα παράπονα που δέχεται ο Δήμος Κορυδαλλού, αφορούν επίσης, τις περιοχές που διαμένουν οι Ρομά, συνήθως κατά τους καλοκαιρινούς μήνες όπου πραγματοποιούνται γιορτές από πλευράς τους κ.λ.π.

• Η στάση των θυμάτων και η υποστήριξή τους από την Αστυνομία, το Δήμο και άλλους φορείς

Σχετικά με την ύπαρξη υπηρεσιών που υποστηρίζουν θύματα εγκληματικών ενεργειών, σε κανέναν από τους τρεις Δήμους δεν υπάρχει κάποια συγκροτημένη δομή υποστήριξης θυμάτων, η οποία να απευθύνεται σε θύματα γενικά και ανεξάρτητα από το είδος του εγκλήματος. Στην περίπτωση του Δήμου Κορυδαλλού εκφράστηκε η θέση ότι η ίδρυση μιας τέτοιας δομής υποστήριξης θυμάτων θα ήταν αναγκαία υπό την προϋπόθεση ότι θα λειτουργεί σε συλλογικό επίπεδο, ως ενιαία δομή μεταξύ περισσότερων Δήμων και όχι μεμονωμένα. Αντίθετα, στην περίπτωση του Δήμου Φιλοθέης-Ψυχικού υποστηρίχτηκε ότι μια τέτοια δομή δεν θα παρουσίαζε καμία χρησιμότητα καθώς τα θύματα εγκληματικών ενεργειών δεν θα απευθύνονταν εκεί.

Ωστόσο, στην περίπτωση του Δήμου Κορυδαλλού, παρατηρείται ισχυρή κοινωνική συνοχή που βασίζεται στην «έννοια της γειτονιάς». Οι κάτοικοι στηριζόμενοι στο πλαίσιο αυτό, απευθύνονται στο Δήμο αναζητώντας επικοινωνία σε πιο ανθρώπινο επίπεδο μέσω της διαπροσωπικής επαφής. Μάλιστα, η Εκκλησία, παραπέμπει όσους αναζητούν βοήθεια στις Κοινωνικές Υπηρεσίες του Δήμου. Στην ίδια κατεύθυνση και οι Κοινωνικές Υπηρεσίες του Δήμου Φιλοθέης - Ψυχικού, έχουν αναπτύξει μια στενή συνεργασία, με το Δήμο, την Αστυνομία και τους αρμόδιους φορείς.

Αναφορικά με τα περιστατικά σχολικού εκφοβισμού (bullying) και τις προληπτικές δράσεις αυτών, υπάρχει συνεργασία με τη σχολική κοινότητα ενώ ενδεικτική είναι και η περίπτωση του Δήμου Αθηναίων με τη δομή που έχει δημιουργηθεί από το Υπουργείο Παιδείας για σχετικά περιστατικά.

• Η συνεργασία της Αστυνομίας με δημοτικές και κοινωνικές υπηρεσίες για την υποστήριξη των θυμάτων

Αναφορικά με τη συνεργασία των Δήμων με την Αστυνομία διαπιστώθηκε αμφίδρομη επικοινωνία και ανταλλαγή πληροφοριών για την αντιμετώπιση των περιστατικών. Σε πολλές περιπτώσεις, η επικοινωνία είναι άμεση μεταξύ Δήμου και Αστυνομίας και σε άλλες όπως στο Δήμο Φιλοθέης - Ψυχικού, η συνεργασία πραγματοποιείται μέσω και της Κοινωνικής Υπηρεσίας.

Για ζητήματα έμφυλης βίας, έχει σχηματιστεί αρμόδιο τμήμα που λειτουργεί στο Δήμο Φιλοθέης - Ψυχικού, ενώ στο Δήμο Αθηναίων, έχει δημιουργηθεί ο ξενώνας κακοποιημένων γυναικών με την τοποθεσία του να παραμένει άγνωστη «για ευνόητους λόγους» όπως χαρακτηριστικά τονίστηκε. Επίσης, στον ίδιο Δήμο, λειτουργεί τόσο η βραβευμένη από τον

Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (ΠΟΥ) «Στέγη των Αστέγων» όσο και ξενώνας τοξικοεξαρτημένων, για τον οποίο υπάρχει συνεργασία ανάμεσα σε ΟΚΑΝΑ, ΜΚΟ και ΚΕΘΕΑ.

• Περιοχές του Δήμου που παρουσιάζουν τα πιο υψηλά ποσοστά ασφάλειας/ανασφάλειας των κατοίκων/ πολιτών

Το αίσθημα ανασφάλειας των κατοίκων διαφοροποιείται ανάλογα με την περιοχή.

Πιο συγκεκριμένα, στην περίπτωση του Δήμου Φιλοθέης-Ψυχικού αναφέρθηκε ότι δεν υπάρχει κάποια περιοχή εντός του Δήμου η οποία να δημιουργεί ανασφάλεια στους κατοίκους γεγονός το οποίο αποδόθηκε στην απουσία στοιχείων (εμφανών⁹⁵) περιβαλλοντικής και κοινωνικής υποβάθμισης λ.χ. ελλιπής δημόσιος φωτισμός, χρήση ναρκωτικών ουσιών, σεξουαλικών εγκλημάτων αλλά και των λεγόμενων εγκλημάτων δρόμου.

Η απουσία περιοχών οι οποίες δημιουργούν αίσθημα ανασφάλειας στους κατοίκους αναφέρθηκε και στην περίπτωση του Δήμου Κορυδαλλού με έμφαση στην περιοχή όπου βρίσκεται το σωφρονιστικό κατάστημα κράτησης για την οποία αναφέρθηκε χαρακτηριστικά ότι «δεν υπάρχει αίσθημα ανασφάλειας, το λέω διστακτικά γιατί το αναπαράγουμε χρόνια, εμείς εδώ μεγαλώσαμε κι έχουμε εξοικειωθεί».

Στην περίπτωση του Δήμου Αθηναίων αναφέρθηκε ότι «έχουμε να κάνουμε με δύο (2) διαφορετικές πόλεις». Βάζοντας ως κέντρο την πλατεία Ομόνοιας, όσες περιοχές βρίσκονται πάνω από την πλατεία, θεωρούνται περισσότερο ασφαλείς «εξαιρουμένης» της οδού Σταδίου. Το πρόβλημα της ανασφάλειας εντοπίζεται από την περιοχή της Ομόνοιας και κάτω όπου «υπάρχει αυξημένος φόβος» με το πρόβλημα να χαρακτηρίζεται ως μη «άμεσα αντιμετωπίσιμο». Ενδεικτικές, είναι και οι περιοχές που βρίσκονται στο 6^ο Δημοτικό Διαμέρισμα της πόλης με έντονη τη συγκέντρωση αλλοδαπών οι οποίοι αναφέρονται ως εμπλεκόμενοι σε παραβατικές δραστηριότητες καθώς και τη διακίνηση και χρήση ναρκωτικών ουσιών. Μια άλλη διάσταση του κέντρου της πόλης στο Δήμο της Αθήνας σχετική με το αίσθημα ανασφάλειας, αφορά τα εγκαταλελειμμένα κτίρια, όπου οι κάτοικοι και οι περαστικοί αισθάνονται, αμηχανία, δυσαρέσκεια, καθώς φοβούνται πως θα γίνουν εστία αναπαραγωγής μη συμβατών κοινωνικών δραστηριοτήτων, ωστόσο αυτό όπως ειπώθηκε είναι ένα ζήτημα του «Δήμου και της Πολιτείας».

• Κοινωνικοοικονομικά προβλήματα που αντιμετώπισε ο Δήμος την εποχή της κρίσης και οι συνέπειές τους

Η οικονομική κρίση, στο Δήμο Φιλοθέης - Ψυχικού επηρέασε τους κατοίκους, παρότι κατά γενική ομολογία ανήκουν στα υψηλά κοινωνικά στρώματα, καθώς βρέθηκαν σε μια ανισορροπία, εξαιτίας της μείωσης των εισοδημάτων τους. Ειδικότερα, αναφέρθηκε ότι την

⁹⁵ Παραπάνω αναφέρεται η ύπαρξη ορισμένων στοιχείων κοινωνικής υποβάθμισης λ.χ. πορνεία, παρουσία ομάδων μεταναστών τα οποία όμως δεν αποτελούν εμφανή στοιχεία.

περίοδο της κρίσης δεν έκλεισαν πολλά εμπορικά καταστήματα⁹⁶, ωστόσο, ορισμένοι δημότες άδειασαν τις κατοικίες τους, τις νοίκιασαν και μετακόμισαν σε πιο οικονομικές περιοχές ενώ κάποιοι άλλοι προέβησαν σε πώληση των ιδιόκτητων κατοικιών τους. Παράλληλα, στην περίπτωση του εν λόγω Δήμου δίνεται μια ενδιαφέρουσα διάσταση της οικονομικής ύφεσης αφού όπως αναφέρθηκε λόγω της κατάργησης του αστυνομικού τμήματος στην περιοχή της Φιλοθέης εντάθηκε το αίσθημα ανασφάλειας των κατοίκων.

Στην αντίθετη πλευρά, η φυγή των γηγενών κατοίκων στην Αθήνα, προς άλλες δημοφιλείς περιοχές κατά την περίοδο της οικονομικής ευμάρειας πριν την οικονομική κρίση, και το κλείσιμο των καταστημάτων κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης, δημιούργησε ένα «κενό» δραστηριοτήτων στην πόλη, το οποίο καλύφθηκε από τους αλλοδαπούς που εγκαταστάθηκαν αργότερα. Συγκεκριμένα αναφορικά με την επίδραση της διακοπής της λειτουργίας πολλών καταστημάτων στην εγκληματικότητα αναφέρθηκε ότι αυτό σε κάθε περίπτωση εξαρτάται από το είδος των καταστημάτων καθώς στις περιοχές πάνω από την Ομόνοια οι χρήσεις είναι διαφορετικές (λ.χ. η Σταδίου αποτελεί ιδιαίτερο πρόβλημα) σε σύγκριση με τις χρήσεις στις περιοχές κάτω από την Ομόνοια (ημιπαράνομα καταστήματα αλλοδαπών, παζάρια και παραλαϊκές από Ρομά). Σε κάθε περίπτωση η νέα δημοτική αρχή της πόλης, εμφανίζεται διατεθειμένη, να επαναφέρει τους μόνιμους κατοίκους, μέσα από δράσεις και πρωτοβουλίες, που έχουν ως στόχο να εντείνουν το αίσθημα της κοινωνικής συνοχής.

Ο Δήμος Κορυδαλλού, που χαρακτηρίζεται ως ένας από τους πιο πολυπληθείς Δήμους, αντιμετωπίζει σε μεγάλο βαθμό το πρόβλημα της μακροχρόνιας ανεργίας των κατοίκων του. Ένα ζήτημα το οποίο συνδέεται γενικότερα με την οικονομική κρίση που βιώνει η χώρα. Συνέπεια της οικονομικής κρίσης, ήταν το κλείσιμο πολλών επιχειρήσεων και η μείωση του μόνιμου προσωπικού. Παρ' όλα αυτά, δεν υπάρχουν στοιχεία που να συνδέουν την υποβάθμιση της περιοχής με την οικονομική κρίση. Στο πλαίσιο αυτό παρατηρείται τα τελευταία χρόνια μια οικιστική αναβάθμιση της πόλης, με την κατασκευή καινούργιων κατοικιών αλλά και την αύξηση του ποσοστού των γεννήσεων, δημιουργώντας ανάγκες για σχολικά συγκροτήματα.

• Συσχέτιση αυτών των προβλημάτων με την εγκληματικότητα και την ανασφάλεια

Οι απόψεις που επικρατούν για το αν συνδέονται τα κοινωνικοοικονομικά προβλήματα με την εγκληματικότητα και την ανασφάλεια επηρεάζοντας την μορφή της ποιότητας ζωής των κατοίκων, ποικίλλουν.

Στην περίπτωση της Αθήνας, όπως προαναφέρθηκε, η επίδραση της διακοπής λειτουργίας των καταστημάτων στην εγκληματικότητα εξαρτάται από το είδος τους αλλά και τις τοποθεσίες που είχαν στην πόλη (ανάλογα και με τις χρήσεις που έχει μια περιοχή). Για παράδειγμα ιδιαίτερο πρόβλημα παρουσιάζει ο δρόμος της Σταδίου, πάνω από την Ομόνοια, αλλά και οι περιοχές κάτω από την Ομόνοια λόγω των αναφερόμενων ημιπαράνομων καταστημάτων αλλοδαπών και των παραλαϊκών των Ρομά.

⁹⁶ Εμπορικά καταστήματα υπάρχουν μόνο στην περιοχή του Ν. Ψυχικού.
Παραδοτέο 1.2. Criminal policy report

Στην περίπτωση του Δήμου Φιλοθέης - Ψυχικού, η κατάργηση του αστυνομικού τμήματος Φιλοθέης, δημιούργησε μεγαλύτερη ανασφάλεια στους κατοίκους γιατί λειτουργούσε αποτρεπτικά για τους διαρρήκτες. Ωστόσο, όπως έχει ήδη αναφερθεί, δεν υπάρχει κάποια περιοχή στον συγκεκριμένο Δήμο, όπου οι κάτοικοι να νιώθουν ιδιαίτερη ανασφάλεια. Ωστόσο, επισημάνθηκε ότι όσοι κάτοικοι επλήγησαν περισσότερο από την οικονομική κρίση, μάλλον φοβούνται περισσότερο.

Στο Δήμο Κορυδαλλού, αυτό που εντοπίζεται ως αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης, είναι η αύξηση στις διαρρήξεις. Αυτές αφορούν τόσο κατοικίες όσο και καταστήματα.

• Προτάσεις για τη βελτίωση των παραπάνω ζητημάτων προς όφελος των δημοτών

Ταύτιση απόψεων και των τριών εκπροσώπων καταγράφεται αναφορικά με την ανάγκη ενίσχυσης του έργου και της δράσης της Αστυνομίας. Ειδικότερα, παρότι, όπως τονίζεται από πλευράς του Δήμου Κορυδαλλού, δεν είναι στις αρμοδιότητες των Δήμων τα ζητήματα που σχετίζονται με την εγκληματικότητα και θα ήταν προτιμότερο η λήψη των αποφάσεων να πραγματοποιείται σε επίπεδο κεντρικής διοίκησης, οι εκπρόσωποι των Δήμων εστιάζουν στην ανάγκη συνέχισης και ενίσχυσης του έργου της Αστυνομίας αλλά και της Δημοτικής Αστυνομίας. Στο πλαίσιο αυτό ο εκπρόσωπος του Δήμου Κορυδαλλού επισήμανε την ανάγκη για την ενίσχυση του αστυνομικού δυναμικού προκειμένου να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα της υποστελέχωσης και την αξιοποίηση της τεχνολογίας, ο εκπρόσωπος του Δήμου Φιλοθέης-Ψυχικού αναφέρθηκε στην ανάγκη για την επαναλειτουργία του Α.Τ. Φιλοθέης και τη συνέχιση της δράσης της ομάδας ΔΙΑΣ ενώ ο εκπρόσωπος του Δήμου Αθηναίων τόνισε την ανάγκη για εντονότερη παρουσία της Αστυνομίας και της Δημοτικής Αστυνομίας στο Δήμο.

Στην περίπτωση του Δήμου Αθηναίων και ειδικότερα υπό το πρίσμα των μέτρων περιστασιακής πρόληψης προτάθηκε η πρόβλεψη καλύτερου φωτισμού στους δημόσιους χώρους καθώς και περισσότερων ελεύθερα προσβάσιμων δημόσιων χώρων, ενώ επισημάνθηκε η ανάγκη να εντοπιστούν τα προβληματικά σημεία της περιοχής έτσι ώστε να μην δημιουργούνται εστίες εγκληματικότητας και να ενεργοποιηθεί ένα πλαίσιο λεπτομερούς αντιμετώπισης του προβλήματος.

Τέλος, στην περίπτωση του Δήμου Φιλοθέης - Ψυχικού τονίστηκε η χρησιμότητα και της κοινωνικής πρόληψης, προκειμένου να διερευνηθούν οι κοινωνικοί παράγοντες που συμβάλλουν στην εμφάνιση του εγκλήματος καθώς και λήψη μέτρων αυτοπροστασίας στο πλαίσιο της περιστασιακής πρόληψης από τους ίδιους τους πολίτες.

Συνοψίζοντας τα παραπάνω αξίζει να σημειωθούν τα εξής:

- Τα εγκλήματα που παρατηρούνται πιο συχνά και στους τρεις Δήμους είναι εκείνα κατά της ιδιοκτησίας, ωστόσο, στο Δήμο Αθηναίων, ο οποίος είναι και πιο επιβαρυνμένος αναφορικά με τις διαστάσεις της εγκληματικότητας αλλά και ο πιο υποβαθμισμένος (εμφανή στοιχεία περιβαλλοντικής και κοινωνικής υποβάθμισης ειδικά στο κέντρο της πόλης), παρατηρούνται και άλλου είδους

ποινικά αδικήματα όπως ληστείες και παραβάσεις του Ν. περί Ναρκωτικών. Στο πλαίσιο αυτό η παρουσία του πληθυσμού των Ρομά αποτελεί ένα συχνό ζήτημα προς επίλυση καθώς αναφέρονται ως συχνά εμπλεκόμενοι σε περιστατικά αντικοινωνικής συμπεριφοράς. Ως συχνά εμπλεκόμενοι σε παράνομες δραστηριότητες αναφέρονται και οι αλλοδαποί στο Δήμο Αθηναίων.

- Σημαντικά ζητήματα προς επίλυση που αφορούν την αστυνόμευση αποτελούν η υποστελέχωση των αρμόδιων υπηρεσιών της Αστυνομίας και η ανεπαρκής αστυνόμευση. Ενδεικτικά παραδείγματα του προβλήματος αποτελούν η συγχώνευση των τριών αστυνομικών τμημάτων στο Δήμο Φιλοθέης-Ψυχικού αλλά και η επαναλειτουργία της Δημοτικής Αστυνομίας στο Δήμο Κορυδαλλού με εξαιρετικά μειωμένο προσωπικό.
- Το μέτρο του Αστυνομικού της Γειτονιάς δεν εφαρμόζεται σε κανέναν από τους τρεις Δήμους.
- Οι περιοχές που εμφανίζουν υποβάθμιση και πυκνοκατοίκηση είναι αυτές που συνήθως αποτελούν τους κύριους τόπους συγκέντρωσης της εγκληματικότητας. Χαρακτηριστική είναι αναφορά στο Ν. Ψυχικό το οποίο παρουσιάζει το μεγαλύτερο ποσοστό διαρρήξεων λόγω του πυκνοκατοικημένου χαρακτήρα της περιοχής, οι πιο υποβαθμισμένες και απομακρυσμένες από το κέντρο του Κορυδαλλού περιοχές, στις οποίες παρατηρείται και έντονη παρουσία του πληθυσμού των Ρομά. καθώς και το κέντρο της Αθήνας αλλά και οι κεντρικές περιοχές που ανήκουν στο 6^ο Δημοτικό Διαμέρισμα της πόλης.
- Κοινή συνισταμένη των εφαρμοζόμενων μέτρων πρόληψης της εγκληματικότητας αποτελεί η λειτουργία της Δημοτικής Αστυνομίας ο ρόλος της οποίας σχετίζεται με την «ευταξία της πόλης». Μάλιστα, στην περίπτωση του Δήμου Αθηναίων έχει συσταθεί επιτελική ομάδα με τη συνεργασία της ΕΛ.ΑΣ. και της Δημοτικής Αστυνομίας για την καταγραφή της εγκληματικότητας και την υλοποίηση σχετικών δράσεων πρόληψης. Η ύπαρξη ιδιωτικής εταιρείας φρούρησης αναφέρθηκε τόσο στην περίπτωση του Δήμου Φιλοθέης-Ψυχικού όσο και στην περίπτωση του Δήμου Αθηναίων (σε περιφερειακό επίπεδο). Αντίστοιχη πρόταση προς εφαρμογή είχε γίνει και για το Δήμο Κορυδαλλού, ωστόσο, οι κάτοικοι εξέφρασαν προβληματισμούς σχετικά με ζητήματα ελευθερίας στο δημόσιο χώρο με αποτέλεσμα τη μη υλοποίησή της.
- Δράσεις ευαισθητοποίησης των νέων στη σχολική κοινότητα αναφορικά με το σχολικό εκφοβισμό σχεδιάζονται και υλοποιούνται από τις δημοτικές αρχές σε συνεργασία με τα σχολεία τόσο στο Δήμο Κορυδαλλού όσο και στο Δήμο Φιλοθέης-Ψυχικού. Αξίζει να σημειωθεί ότι στην περίπτωση του Δήμου Αθηναίων έχει δημιουργηθεί σχετική δομή από το Υπουργείο Παιδείας με σκοπό την αντιμετώπιση τέτοιων περιστατικών.
- Ο θεσμός των Τοπικών Συμβουλίων Πρόληψης της Παραβατικότητας δεν εφαρμόζεται σε κανέναν από τους τρεις Δήμους, ωστόσο, στην περίπτωση του Δήμου Αθηναίων λειτουργούν τα λεγόμενα «Διαμερισματικά Συμβούλια».

- Δεν διενεργείται χαρτογράφηση των προβλημάτων που σχετίζονται με την εγκληματικότητα σε κανέναν από τους τρεις Δήμους. Παρόλα αυτά, στο Δήμο Αθηναίων γίνεται προσπάθεια υποκατάστασης της χαρτογράφησης με τον πολεοδομικό σχεδιασμό.
- Οι κάτοικοι επιδιώκουν την επικοινωνία με το Δήμο για την επίλυση των προβλημάτων τους και την εκδήλωση παραπόνων αναφορικά με την εγκληματικότητα στην περιοχή τους, το έργο της Αστυνομίας και την ανάγκη για παρέμβαση των δημοτικών αρχών σε ζητήματα που αφορούν την ενίσχυση του φωτισμού στο δημόσιο χώρο, το κλάδεμα των δέντρων κ.λ.π. με σκοπό την πρόληψη του εγκλήματος.
- Σε κανέναν από τους τρεις Δήμους δεν υπάρχει κάποια συγκροτημένη δομή υποστήριξης θυμάτων η οποία να απευθύνεται σε θύματα εγκληματικών ενεργειών γενικά και ανεξαρτήτως του είδους του εγκλήματος. Αξίζει να σημειωθεί ότι σχετικά με την ανάγκη δημιουργίας αλλά και τη χρησιμότητα λειτουργίας μιας τέτοιας δομής οι απόψεις διίστανται.
- Οι Κοινωνικές Υπηρεσίες των Δήμων συνεργάζονται στενά με την Αστυνομία και άλλους αρμόδιους φορείς για την υποστήριξη των θυμάτων. Η ενισχυμένη κοινωνική συνοχή και ο χαρακτήρας της γειτονιάς διευκολύνουν την επικοινωνία των κατοίκων με τις αρμόδιες υπηρεσίες των δημοτικών αρχών προκειμένου να αναζητήσουν βοήθεια, όπως χαρακτηριστικά αναφέρθηκε ότι συμβαίνει στο Δήμο Κορυδαλλού.
- Το αίσθημα ανασφάλειας των πολιτών διαφοροποιείται ανάλογα με την περιοχή. Στους δύο απομακρυσμένους Δήμους οι κάτοικοι αισθάνονται πιο ασφαλείς σε σύγκριση με τους κατοίκους του Δήμου Αθηναίων. Ειδικά για το Δήμο Αθηναίων, αναφέρθηκαν υψηλά επίπεδα ανασφάλειας σε περιοχές του κέντρου της πόλης λ.χ. περιοχές κάτω από την πλατεία Ομόνοιας αλλά και στις κεντρικές περιοχές του 6^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος όπου τα προβλήματα σχετικά με την εγκληματικότητα είναι ιδιαίτερος οξύμεινος. Στο πλαίσιο αυτό, ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στην υψηλή συγκέντρωση των αλλοδαπών οι οποίοι αναφέρονται ως συχνά εμπλεκόμενοι σε παράνομες δραστηριότητες, στο εμπόριο/διακίνηση και τη δημόσια χρήση ναρκωτικών αλλά και στα εγκαταλελειμμένα κτίρια τα οποία θα μπορούσαν να αποτελέσουν εστίες αναπαραγωγής αντικοινωνικών δραστηριοτήτων.
- Αναφορικά με τα κοινωνικοοικονομικά προβλήματα τα οποία αντιμετώπισαν οι Δήμοι την εποχή της κρίσης αναφέρθηκαν οι πωλήσεις και οι ενοικιάσεις ιδιόκτητων κατοικιών και η μετακόμιση κατοίκων σε πιο οικονομικές περιοχές, η διακοπή της λειτουργίας καταστημάτων και επιχειρήσεων καθώς και η απώλεια θέσεων εργασίας. Η οικονομική κρίση φάνηκε να επηρέασε και τη λειτουργία της Αστυνομίας με ενδεικτικό το παράδειγμα της κατάργησης του Α.Τ. Φιλοθέης το οποίο κατά την άποψη του εκπροσώπου του αντίστοιχου Δήμου λειτουργούσε αποτρεπτικά για τους διαρρήκτες.

- Η οικονομική κρίση κατά μία άποψη φαίνεται να έχει επιφέρει αύξηση των εγκλημάτων κατά της ιδιοκτησίας (διαρρήξεις σε καταστήματα και σπίτια). Στην περίπτωση του κέντρου της Αθήνας, η επίδραση της διακοπής λειτουργίας των καταστημάτων (λόγω της οικονομικής κρίσης) στην εγκληματικότητα εξαρτάται από το είδος του καταστήματος καθώς και τις περιοχές στις οποίες βρίσκονταν τα εν λόγω καταστήματα. Σε συνάρτηση με το παραπάνω αναφέρθηκε ότι οι χρήσεις γης μιας περιοχής έχουν τη σημασία τους.
- Αναφορικά με τη συσχέτιση των κοινωνικοοικονομικών προβλημάτων με την ανασφάλεια στην περίπτωση του Δήμου Φιλοθέης-Ψυχικού διατυπώθηκε η άποψη πως όσοι κάτοικοι επλήγησαν περισσότερο από την οικονομική κρίση μάλλον φοβούνται περισσότερο ενώ και η κατάργηση του Α.Τ. Φιλοθέης ενίσχυσε το αίσθημα της ανασφάλειας.
- Στις προτάσεις οι οποίες διατυπώθηκαν για τη βελτίωση των ζητημάτων που αφορούν την εγκληματικότητα και την ανασφάλεια έμφαση δόθηκε στην ανάγκη ενίσχυσης του έργου και της δράσης της Αστυνομίας. Στο πλαίσιο αυτό έγινε αναφορά στην αύξηση του ανθρώπινου δυναμικού και την εντονότερη παρουσία της Αστυνομίας και της Δημοτικής Αστυνομίας, την αξιοποίηση της τεχνολογίας, την επαναλειτουργία του Α.Τ. Φιλοθέης αλλά και τη συνέχιση της δράσης της ομάδας ΔΙΑΣ. Παράλληλα, ειδικά στην περίπτωση του Δήμου Αθηναίων αναφέρθηκε η ανάγκη παρεμβάσεων για την ενίσχυση του φωτισμού σε δημόσιους χώρους, την αύξηση των ελεύθερα προσβάσιμων δημόσιων χώρων και τον εντοπισμό των σημείων εκείνων που παρουσιάζουν επιβαρυνμένη εικόνα αναφορικά με την εγκληματικότητα έτσι ώστε να αντιμετωπίζεται το πρόβλημα άμεσα και να μην δημιουργούνται εστίες εγκληματικότητας. Τέλος, εκφράστηκε η άποψη περί συνδυασμού μέτρων περιστασιακής και κοινωνικής πρόληψης αλλά και η ανάγκη λήψης προληπτικών μέτρων τόσο από τον πολίτη όσο και από την Πολιτεία.

Ως **γενικό συμπέρασμα**, θα μπορούσε να διατυπωθεί ότι η οικονομική κρίση ενέτεινε τα ήδη υπάρχοντα προβλήματα σε κάθε περιοχή, πολλώ μάλλον όταν συμπίπτει και με άλλες κοινωνικές αλλαγές (πχ. Μετανάστευση) και ότι συνδέεται τόσο με εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας όσο και με αντικοινωνικότητες που αμφότερα συντελούν στην περαιτέρω υποβάθμιση της περιοχής. Αυτή η σχέση αλληλόδρασης θα εξετασθεί και στη συνέχεια μέσα από τα στοιχεία της έρευνας στους κατοίκους των περιοχών έρευνας.

6.3.2 ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ ΜΕ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥΣ ΤΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ

6.3.2.1 ΤΜΗΜΑΤΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

	Τ.Α. ΚΥΨΕΛΗΣ	Τ.Α. ΟΜΟΝΟΙΑΣ	Τ.Α. ΕΞΑΡΧΕΙΩΝ	Τ.Α. ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΩΝ
Επίπεδο εγκληματικότητας	-Υπάρχει υψηλή εγκληματικότητα στην Κυψέλη και μεγάλος αριθμός κατοίκων -Παρατηρείται αυξημένη ροή δουλειάς στα κεντρικά τμήματα, όπως είναι αυτό της Κυψέλης	-Όλος ο όγκος της εγκληματικότητας της Αττικής είναι μαζεμένη στο κέντρο	-Τα Εξάρχεια χαρακτηρίζονται από μια σταθερότητα -Από το 2009 και μετά η εγκληματικότητα έχει ανοδική πορεία	-Υπάρχει μια σταθερότητα στην εγκληματικότητα
Εξέλιξη εγκληματικότητας την τελευταία τριετία (ποσοτικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά)	-Υπάρχει μια σχετική μείωση, η οποία δεν οφείλεται τόσο στο τέλος της οικονομικής κρίσης, αλλά περισσότερο στην εμφανή αστυνόμευση -Η μικροεγκληματικότητα έχει αυξηθεί	-Όλοι οι στατιστικοί δείκτες της τελευταίας τριετίας ήταν αυξημένοι	-Είναι σταθερά αυξημένη	-Παραμένει σταθερή
Επίδραση της οικονομικής κρίσης στην εγκληματικότητα	-Αυξημένη εισροή αλλοδαπών, οι οποίοι λόγω της οικονομικής κρίσης και της επακόλουθης ανεργίας οδηγούνται στο έγκλημα -Δυσκολίες στις προσλήψεις αστυνομικών και ελλείψεις	-Παρατηρήθηκε επιδείνωση της εγκληματικότητας στην περιοχή της Ομόνοιας	-Αναφέρεται το γεγονός ότι έκλεισαν πολλά μαγαζιά και λόγω της οικονομικής κρίσης	-Η οικονομική κρίση δεν φαίνεται να έχει επηρεάσει την εγκληματικότητα. Παρόλα αυτά, η ανεργία ίσως αύξησε τις παράνομες δραστηριότητες. Δεν υπάρχουν ακριβή στοιχεία για την περίοδο της κρίσης, αυξήθηκαν όμως οι διαρρήξεις και οι ληστείες
Περιοχές που δέχθηκαν τις αρνητικότερες συνέπειες της	-Οι περιοχές στις οποίες υπάρχουν αλλοδαποί	-Το κέντρο της Αθήνας	-Πλατεία Εξαρχείων, η περιοχή του	-

οικονομικής κρίσης αναφορικά με την εγκληματικότητα	αναφέρονται ως εκείνες που δέχθηκαν τις αρνητικότερες συνέπειες. Κυρίως το Κέντρο για ληστείες και εγκληματικότητα του δρόμου, ενώ διαρρήξεις γίνονται περισσότερο στις περιφερειακές περιοχές		Πολυτεχνείου, μέχρι τον Λόφο του Στρέφη και μέχρι την Σόλωνος καθώς και η Πλατεία Κάνιγγος	
Σημαντικότερα προβλήματα που απορρέουν από την εγκληματικότητα	-Τα σημαντικότερα προβλήματα που απορρέουν από την εγκληματικότητα αναφέρονται ως σχετιζόμενα με τη μαζική εισροή αλλοδαπών	-Σε αντίθεση με άλλες ευρωπαϊκές πρωτεύουσες, το κέντρο της Αθήνας, όπου ζουν και εργάζονται οι περισσότεροι και το οποίο αποτελεί τουριστικό πόλο έλξης, παρουσιάζει τα υψηλότερα ποσοστά εγκληματικότητας	-Αυξήθηκε η ανασφάλεια των πολιτών και επηρεάστηκε η ψυχολογία τους. Επίσης έκλεισαν πολλά μαγαζιά, όχι μόνο λόγω κρίσης αλλά και εξαιτίας της εγκληματικότητας. Οι αλλοδαποί αναφέρονται ως το σημαντικότερο πρόβλημα.	Η ανασφάλεια κυρίως
Κύριοι τόποι συγκέντρωσης της εγκληματικότητας	-Γενικά το κέντρο, στην Κυψέλη, στον Άγιο Παντελεήμονα, στην Ομόνοια, στην Πατησίων, στην Ακρόπολη και στο Σύνταγμα -Στην Κυψέλη συγκεκριμένα, το πιο επιβαρυνόμενο κομμάτι είναι προς Δροσοπούλου, Πατησίων και Πεδίον του Άρεως	-Ολόκληρη η περιοχή της Ομόνοιας θεωρείται μια «εγκληματογόνος» περιοχή	-Το κέντρο γενικά, από το Μεταξουργείο και την Ομόνοια, μέχρι τα Πατήσια. Επίσης, όπου υπάρχουν Ρομά θεωρείται ότι έχει αυξηθεί πολύ η εγκληματικότητα -Στα Εξάρχεια συγκεκριμένα, υψηλή εγκληματικότητα παρατηρείται στην Πλατεία Εξαρχείων, στο Πολυτεχνείο, στο Λόφο του Στρέφη, στη Σόλωνος και	-Πέριξ των σταθμών των μετρό, στην Πανόρμου όπου συγκεντρώνονται πολλές παρέες, πέριξ των σχολείων κατά τις βραδινές ώρες που συγκεντρώνονται νεανικές συμμορίες (όχι για βαριά εγκλήματα) στα νοσοκομεία και στο θέατρο Badminton (ειδική μνεία έγινε στις δυσχέρειες αστυνόμευσης και στη μεγάλη συγκέντρωση των Ρομά)

			στην Πλατεία Κάνιγγος	
Περιοχές που παρουσιάζουν τα πιο υψηλά ποσοστά ασφάλειας/ανασφάλειας των κατοίκων/πολιτών	-Στο κέντρο της Αθήνας - Στην Κυψέλη υπάρχει ανασφάλεια και για την σωματική ακεραιότητα, αλλά περισσότερο για τις κλοπές και τα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας	-Ίσως οι περαστικοί από την Ομόνοια (με τα μέσα μαζικής μεταφοράς) να μην αισθάνονται φόβο. Παρόλα αυτά υπάρχουν περιοχές που «δεν πατάς» όπως στην Πλατεία Βάθη	-Πιο ασφαλείς αισθάνονται στο Βύρωνα, στη Νέα Σμύρνη, στο Παλιό Φάληρο και γενικότερα «στις καλές περιοχές» - Στο κέντρο παρατηρείται η μεγαλύτερη ανασφάλεια	-
Επίδραση της οικονομικής κρίσης στο αίσθημα ασφάλειας/ανασφάλειας των κατοίκων/πολιτών	-Στην περίοδο της οικονομικής κρίσης παγιώθηκε η αντίληψη ότι η εγκληματικότητα στην περιοχή θα παραμείνει υψηλή	-Η οικονομική κρίση αύξησε την εγκληματικότητα και έφερε εξαθλίωση	-Με το κλείσιμο των καταστημάτων αυξάνεται και η ανασφάλεια των πολιτών	-
Περιοχές που δέχθηκαν της αρνητικότερες συνέπειες της οικονομικής κρίσης σχετικά με τα ζητήματα ασφάλειας/ανασφάλειας των κατοίκων/πολιτών	-Το Κέντρο, όπου έκλεισαν πολλά μαγαζιά	-	-Το Κέντρο	-
Μέτρα που θα ενίσχυαν την ασφάλεια των κατοίκων/πολιτών	-Να απευθύνονται οι πολίτες στην Αστυνομία, ακόμα και ανώνυμα για ό,τι τους απασχολεί	-Ίσως η εμφανής αστυνόμευση να μην λειτουργήσει. Για τους πολίτες δεν αρκεί να βλέπουν τους αστυνομικούς, επιθυμούν να μην θυματοποιηθούν	-Η επαφή της Αστυνομίας με τον κόσμο και η στελέχωση των υπηρεσιών	-Η ποιοτική αστυνόμευση, η επαφή με τον κόσμο, το μοντέλο της κοινοτικής αστυνόμευσης και η λειτουργικότητα των κτιρίων της Αστυνομίας Και οι λειτουργικές αδυναμίες έχουν ένα αντίκτυπο στην ασφάλεια του πολίτη
Αξιολόγηση της αστυνόμευσης στην περιοχή	-Ικανοποιητική -Η αποδοτικότητα της Αστυνομίας δεν επηρεάστηκε από	-Δεν γίνεται σαφής αναφορά, παρόλα αυτά φαίνεται να μην ικανοποιητική. Σύμφωνα με τον	-Δεν γίνεται σαφής αναφορά. Παρόλα αυτά φαίνεται να υπάρχει	-

	την οικονομική κρίση	Διοικητή του τμήματος, το 2019 το τμήμα της Ομόνοιας υποδέχθηκε, εξυπηρέτησε ή έθεσε σε καθεστώς κράτησης περίπου 16.000 πολίτες	της παρεχόμενες υπηρεσίες της Αστυνομίας, δεδομένων των πολλών προβλημάτων που αντιμετωπίζει. Ως τέτοια προβλήματα αναφέρονται: η υποστελέχωση των υπηρεσιών, οι ανεπαρκείς κτιριακές εγκαταστάσεις, η έλλειψη διαδικτύου κ.λ.π.	
Μορφές αστυνόμευσης που θεωρούνται πιο κατάλληλες και αποτελεσματικές στην πρόληψη και αντιμετώπιση του εγκλήματος και της ανασφάλειας των κατοίκων/πολιτών	-Η εμφανής αστυνόμευση	-Η ομάδα Δίας και η πεζή περιπολία δεν είναι αποτελεσματικές για την περιοχή της Ομόνοιας	-Δεν γίνεται σαφής αναφορά. Παρόλα αυτά, ο Αστυνομικός της Γειτονιάς δεν θεωρείται κατάλληλη μορφή αστυνόμευσης για την περιοχή	-Δεν γίνεται αναφορά. Παρόλα αυτά τονίζεται η ανάγκη καταπολέμησης των λειτουργικών ζητημάτων που αντιμετωπίζει η Αστυνομία
Τα σημαντικότερα προβλήματα που συναρτώνται με την αστυνόμευση	-Ελλείψεις στις υλικοτεχνικές υποδομές και το ανθρώπινο δυναμικό	- Αναφέρθηκε ότι κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης κατέρρευσαν όλες οι δομές, με αποτέλεσμα όλα τα προβλήματα να θεωρούνται «αστυνομικά»	-Η υποστελέχωση των υπηρεσιών, η έλλειψη υλικοτεχνικών υποδομών, οι ανεπαρκείς κτηριακές εγκαταστάσεις, οι απαρχαιωμένες μέθοδοι (όπως η έλλειψη διαδικτύου και τα παλιά κτήρια και περιπολικά της Αστυνομίας)	-Έλλειψη κατάλληλων υποδομών, κτιριακά ζητήματα, λειτουργικές αδυναμίες
Πλαίσιο συνεργασίας με τη Δημοτική Αστυνομία, την Ομάδα Δίας και τον Αστυνομικό της Γειτονιάς	-Με την ομάδα Δίας αναφέρεται καλή συνεργασία και αμφίδρομη επικοινωνία -Με τον Δήμο υπάρχει	-Δεν υπάρχει πολύ καλή συνεργασία με τις υπόλοιπες δημόσιες δομές -Με τη Δημοτική Αστυνομία υπάρχει	-Δεν γίνεται αναφορά, τονίζεται όμως η ανάγκη συνεργασίας γενικά	-

	συνεργασία και επικοινωνία -Αστυνομικός της Γειτονιάς ως μέτρο δεν εφαρμόζεται	συνεργασία μόνο για τα εγκαταλελειμμένα κτίρια	-Για τον Αστυνομικό της Γειτονιάς αναφέρεται ότι δεν θεωρείται χρήσιμο μέτρο για την περιοχή. Διατυπώθηκε η άποψη ότι οι ίδιοι οι αστυνομικοί θα πρέπει να θεωρούνται «της γειτονιάς» και να έρχονται σε επαφή με τον κόσμο	
Στάση των κατοίκων αναφορικά με την Αστυνομία	-Είναι ικανοποιημένοι, κυρίως για την άμεση ανταπόκριση της Αστυνομίας -Υπάρχει πληροφόρηση από τους πολίτες, ακόμη και κατόπιν προτροπής της Αστυνομίας. Υπάρχουν και περιστατικά που δεν καταγγέλλονται -Όσοι που απευθύνονται στην Αστυνομία δεν φοβούνται και είναι κυρίως Έλληνες	- Οι κάτοικοι έρχονται στο τμήμα συγκρατημένοι, λόγω της φήμης της Ομόνοιας, αλλά στην πορεία φεύγουν ικανοποιημένοι	-Είναι λίγο επιφυλακτικοί, γεγονός που σχετίζεται με τις ιδιαιτερότητες της περιοχής («πολιτικές και ιδεολογικές αποχρώσεις»). Είναι επιφυλακτικοί, όχι όμως αρνητικοί απέναντι στην Αστυνομία. -Φοβούνται βέβαια να μην θεωρηθούν «ρουφιάνοι» και δεν έχουν εμπιστοσύνη. Αναφέρθηκε ότι ο πολίτης επιθυμεί την επαφή με την Αστυνομία αλλά διακατέχεται από ορισμένες ιδεοληψίες	-Οι περισσότεροι έχουν θετική στάση και γνωρίζουν τις αδυναμίες της Αστυνομίας -Κάποιοι είναι πιο επιφυλακτικοί, φοβούνται να ανοίξουν ακόμη και όταν ακούν ότι είναι η Αστυνομία. Υπάρχει δυσπιστία

Χρησιμότητα συνεργασίας της αστυνομίας με τους κατοίκους/πολίτες για την αποτελεσματικότερη άσκηση του αστυνομικού έργου	-Η συνεργασία είναι απαραίτητη. Χωρίς του πολίτες η Αστυνομία δεν μπορεί να εκτελέσει το έργο της	-	-Είναι συστατική προϋπόθεση η συνεργασία. Η συνεργασία είναι μια αμφίδρομη σχέση, η εγκληματικότητα είναι ένα ζήτημα που αφορά και τις δύο πλευρές	-Η συνεργασία είναι αναπόσπαστο κομμάτι, αν δεν υπάρχει συνεργασία, δεν υπάρχει ασφάλεια
Καταλληλότερες μορφές συνεργασίας με τους κατοίκους/πολίτες για την πρόληψη και αντιμετώπιση του εγκλήματος	-Αναφέρεται γενικά η ανάγκη οι κάτοικοι να ενημερώνουν την Αστυνομία για ό,τι κρίνεται απαραίτητο	-Δεν αναφέρεται συγκεκριμένη μορφή συνεργασίας, αλλά τονίζεται το γεγονός πως εάν ο πολίτης απευθυνόμενος στο αστυνομικό τμήμα συναντήσει νέους, φιλικούς αστυνομικούς, πρόθυμους να βοηθήσουν συνήθως φεύγει ικανοποιημένος	-Η στενή επαφή, η εμπιστοσύνη, η γνωριμία προκειμένου να εξαλειφθεί η επιφυλακτικότητα και να αναπτυχθεί η οικειότητα	-Η επικοινωνία και η εμπιστοσύνη
Μορφές θυματοποίησης που παρατηρούνται στην περιοχή	-Η Κυψέλη αναφέρεται ότι συνδέεται με πολλές μορφές αδικημάτων -Απάτες σε βάρος ηλικιωμένων -Κλοπές όλων των ειδών -Λαθρεμπόριο -Ναρκωτικά σε μικρότερο βαθμό -Περιστατικά βίας υπάρχουν λιγότερα, όπως και περιπτώσεις	-Κλοπές -Ληστείες -Ναρκωτικά -Λαθρεμπόριο τσιγάρων -Περιστατικά βίας (μαχαιρώματα) -Παρατηρείται υποτροπή και επαναλαμβανόμεν η θυματοποίηση	-Λαθρεμπόριο, παράνομα τσιγάρα -Ναρκωτικά -Ληστείες -Κλοπές, κλοπές οχημάτων -Διαρρήξεις -Απάτες σε ηλικιωμένους -Οι αλλοδαποί αναφέρονται ως οι δράστες των αδικημάτων στην πλειονότητα των περιπτώσεων	-Απάτες σε βάρος ηλικιωμένων -Παραβατικότητα ανηλίκων, κυρίως στα σχολεία που είναι πέριξ του γηπέδου του Παναθηναϊκού, -Ληστείες και κλοπές όπως στις υπόλοιπες περιοχές -Κλοπές δικύκλων -Δεν αναφέρονται βίαια εγκλήματα - Οι κλοπές πορτοφολιών γίνονται κυρίως στα νοσοκομεία, πέριξ και εντός και στους σταθμούς

	ενδοοικογενειακής βίας - Σε μικρότερο βαθμό αδικήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας -Υπάρχει εγκληματικότητα στις κεντρικές οδούς και στις συγκοινωνίες και κατά καιρούς θύματα πορτοφολάδων			του μετρό (Αμπελόκηποι, Πανόρμου) -Η εγκληματικότητα αναφέρεται ότι συνδέεται κυρίως με χρήστες ναρκωτικών, λόγω της ύπαρξης στην περιοχή τριών σταθμών ΟΚΑΝΑ -Αναφέρεται ότι ομάδες αλλοδαπών και Ρομά διαπράττουν συγκεκριμένες κατηγορίες εγκλημάτων
Παράγοντες που επηρεάζουν την υποβολή καταγγελίας από τους πολίτες	-Η πεποίθηση ότι «δεν θα γίνει τίποτα» ακόμα και αν κληθεί η Αστυνομία	-Δεν υπάρχει εμπιστοσύνη στο σύστημα, ο πολίτης φοβάται να μην μπλέξει	-Η ταλαιπωρία, το σκεπτικό του «που να μπλέκω» - Η έλλειψη εμπιστοσύνης	-Το αίσθημα της αναποτελεσματικότητας
		-Παίζει ρόλο και η γραφειοκρατία	-Ο φόβος μην θεωρηθούν οι καταγγέλλοντες πολίτες «ρουφιάνοι»	-Ο φόβος της γραφειοκρατίας
			-Υπάρχουν και οι αδιάφοροι πολίτες	-Το αίσθημα της ντροπής
			-Συνήθως ο φόβος είναι το θέμα	
Πρακτικές για την ενημέρωση του θύματος σχετικά με την πορεία της υπόθεσης κατόπιν της καταγγελίας	-	-	-Αν υπάρχει εξέλιξη είναι υποχρέωση και γίνεται	-Σε πιο σοβαρές περιπτώσεις γίνεται ενημέρωση και ο πολίτης το περιμένει και το εκτιμά. Για μια απλή κλοπή πορτοφολιού, συνήθως όχι.
Παραπομπή θύματος σε άλλες δομές ή αρμόδιους φορείς	-	-	-Γίνεται, π.χ. όταν πρόκειται για ανήλικο, ειδικά για ζητήματα σχετικά με τα ναρκωτικά	-Στους ανηλίκους κυρίως
Χρησιμότητα ύπαρξης δομών/υπηρεσιών υποστήριξης θυμάτων	-Απαιτείται συνεργασία, π.χ. με το Υπουργείο Υγείας σχετικά με τους εξαρτημένους	-Απαιτούνται κοινωνικές δομές και υποδομές	-Είναι απαραίτητες, πρέπει να συσταθούν όπου δεν υπάρχουν	-Είναι πολύ χρήσιμη η ύπαρξη δομών

Μέτρα για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση της εγκληματικότητας και τη μείωση του φόβου και της ανασφάλειας	-Η εγκληματικότητα δεν αφορά μόνο την Αστυνομία. Χρειάζεται καλύτερος καθαρισμός και φωτισμός των περιοχών από το Δήμο	-Χρειάζεται να εντοπιστούν οι «εγκληματογόνες εστίες» και να εφαρμοστεί ποιοτική εμφανής αστυνόμευση, όχι ποσοτική. -Συνεργασία με το Τμήμα Ασφαλείας. -Παλαιότερα, ήταν χρήσιμα τα λεωφορεία της υποδιεύθυνσης Μέτρων τάξης και των MAT, όπου στάθμευαν σε σταυροδρόμια. Αυτό γινόταν μέχρι πριν 4-5 χρόνια και σταμάτησε λόγω έλλειψης ανθρώπινου δυναμικού	-Η δημιουργία μιας ενημερωτικής εκπομπής, για να γνωρίζει ο κόσμος για τα θέματα της Αστυνομίας. Η ασφάλεια του πολίτη σχετίζεται με την ενημέρωση π.χ. σχετικά με τη μεθοδολογία ορισμένων εγκλημάτων -Επίσης, η νομοθεσία είναι βασικό ζήτημα. Ίσως η αυστηροποίησή της βοηθήσει	-Θα μπορούσε να υπάρξει μια ενημερωτική εκπομπή, μία ώρα την εβδομάδα, που θα ενημερώνει τους πολίτες για τις απάτες, κ.λ.π., ώστε να αναδειχθεί και το έργο της Αστυνομίας.
Μέτρα για τη βελτίωση των σχέσεων κοινού και Αστυνομίας	-Ενημέρωση με σποτάκια -Οι συναντήσεις μάλλον δεν βοηθούν	-Όλη η διαφημιστική διαδικασία που ακολουθεί το κράτος, με καμπάνιες, σποτάκια κ.λ.π. έχει μηδενικό αποτέλεσμα -Ο πολίτης δεν έχει εμπιστοσύνη, η οικονομική κρίση έδειξε το πραγματικό πρόσωπο της πολιτείας στον πολίτη	-Πέραν της ενημερωτικής εκπομπής, τονίζεται η ανάγκη δημιουργίας μιας σχέσης εμπιστοσύνης με την Αστυνομία και η ανάπτυξη στενής επαφής	-Όπως αναφέρθηκε τονίζεται η ανάγκη δημιουργίας σχέσης εμπιστοσύνης

	Τ.Α. ΠΑΤΗΣΙΩΝ	Τ.Α. ΠΑΓΚΡΑΤΙΟΥ	Τ.Α. ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ
Επίπεδο εγκληματικότητας	-Τα Πατήσια αναφέρονται ως μια από τις πιο δύσκολες περιοχές της Αττικής, από κοινού με τον Άγιο Παντελεήμονα, την Ομόνοια και την Κυψέλη	-Το επίπεδο της εγκληματικότητας αναφέρεται ως υψηλό, όχι όμως στο βαθμό των Πατησίων και των Εξαρχείων. -Από το 2009 έχει αυξηθεί η εγκληματικότητα, ενώ τα τελευταία χρόνια η κατάσταση είναι πιο σταθερή	-Το επίπεδο της εγκληματικότητας στην περιοχή αναφέρεται ως ιδιαίτερα υψηλό και πολυποίκιλο, δηλαδή έχει εγκλήματα κατά ιδιοκτησίας κατά κύριο λόγο καθώς και εγκλήματα κατά της σωματικής ακεραιότητας
Εξέλιξη εγκληματικότητας την τελευταία τριετία (ποσοτικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά)	-Σταθερά αυξημένη την τελευταία τριετία -Το τελευταίο χρονικό διάστημα, έχουν γίνει κάποιες προσπάθειες με τις ομάδες ΔΙΑΣ και ΟΠΚΕ, αλλά απαιτείται περισσότερη προσπάθεια	-Αυξημένη -Κυρίως παρατηρούνται κλοπές από κατοικίες, κλοπές οχημάτων και ηλεκτρονικές απάτες σε μικρότερο βαθμό	-
Επίδραση της οικονομικής κρίσης στην εγκληματικότητα	-Απωλέσθηκαν θέσεις εργασίας, δεν υπάρχουν σταθερά εισοδήματα και η εγκληματικότητα αναφέρεται ότι είναι κυρίως εισαγόμενη -Η οικονομική κρίση επηρέασε πάρα πολύ την εγκληματικότητα -Αναφέρονται περισσότερες κλοπές σε supermarket συνδεδεμένες με αλλοδαπούς και Ρομά	-Δεν επηρέασε η οικονομική κρίση την εγκληματικότητα ιδιαίτερα, ίσως σε μικρότερο βαθμό - Αναφέρεται ότι περισσότερο επηρέασε η εισροή αλλοδαπών	-Η εγκληματικότητα δεν άλλαξε λόγω της οικονομικής κρίσης, ήταν ήδη επιβαρυνμένη

Περιοχές που δέχθηκαν τις αρνητικότερες συνέπειες της οικονομικής κρίσης αναφορικά με την εγκληματικότητα	-Πλατεία Κολιάτσου, ΗΣΑΠ στα Κάτω Πατήσια, Στρατηγού Καλλάρη, Τρεις Γέφυρες, Γκράβα όπου αναφέρεται ότι συγκεντρώνονται και από άλλες περιοχές συμμορίες ανηλίκων, με αρχηγούς αλλοδαπούς	-Δεν υπάρχει κάποια συγκεκριμένη περιοχή, ίσως στο άλσος Παγκρατίου -Οι πρεσβείες και γραφεία πολιτικών επηρεάζουν την εγκληματικότητα λόγω της φύλαξης	-
Σημαντικότερα προβλήματα που απορρέουν από την εγκληματικότητα	-Η ανασφάλεια είναι το κυριότερο και η οικονομική ζωή -Οι πολίτες έκλεισαν τα καταστήματα και λόγω της εγκληματικότητας, όχι μόνο της κρίσης	-Η ανασφάλεια είναι το σημαντικότερο πρόβλημα	-
Κύριοι τόποι συγκέντρωσης της εγκληματικότητας	-Ομόνοια, Άγιος Παντελεήμονας, Κυψέλη, Άνω Πατήσια, Κεραμεικός, Κολωνός και Σεπόλια	-Κυρίως η περιοχή που είναι προς τον Νέο Κόσμο είναι πιο προβληματική	-Το σύνολο των αρχαιολογικών χώρων, η πλατεία Μοναστηρακίου, με πολλά περιστατικά με ανήλικους, καθώς, όπως αναφέρθηκε, έρχονται παραβάτες από άλλες περιοχές γιατί είναι εύκολη η πρόσβαση -Στα Πετράλωνα αναφέρεται ότι παρατηρούνται διαρρήξεις οχημάτων στις οποίες εμπλέκονται Ρομά
Περιοχές που παρουσιάζουν τα πιο υψηλά ποσοστά ασφάλειας/ανασφάλειας των κατοίκων/ πολιτών	-Πιο ασφαλείς οι πολίτες αισθάνονται στις «καλές περιοχές», στο Σύνταγμα, στο Κολωνάκι	-	-Το Κουκάκι αναφέρεται ως μια ασφαλής περιοχή -Η ανασφάλεια των πολιτών αφορά κυρίως το αδίκημα της απάτης σε βάρος ηλικιωμένων και τις διαρρήξεις π.χ. στο Νέο Κόσμο και στα Πετράλωνα -Στο Μοναστηράκι, αναφέρεται ότι όποιος είναι «ψυλλιασμένος» φοβάται γεγονός που δεν ισχύει για τους τουρίστες

Επίδραση της οικονομικής κρίσης στο αίσθημα ασφάλειας/ανασφάλειας των κατοίκων/πολιτών	-Δεν γίνεται σαφής αναφορά, αλλά δεδομένου του κλεισίματος των καταστημάτων εξαιτίας της κρίσης, πιθανώς αυξήθηκε η ανασφάλεια	-	-
Περιοχές που δέχθηκαν της αρνητικότερες συνέπειες της οικονομικής κρίσης σχετικά με τα ζητήματα ασφάλειας/ανασφάλειας των κατοίκων/πολιτών	-	-	-
Μέτρα που θα ενίσχυαν την ασφάλεια των κατοίκων/πολιτών	-Η αύξηση της αστυνόμευσης -Παρεμβάσεις από το Δήμο, όπως ο φωτισμός πλατειών και η μέριμνα για τα εγκαταλελειμμένα κτίρια	-Επίλυση του προβλήματος της υποστελέχωσης, της έλλειψης υλικών και υποδομών -Οι σχέσεις των πολιτών με την Αστυνομία	-Αναφέρθηκε η αύξηση αστυνομικού δυναμικού και η καλύτερη κατανομή των αστυνομικών
Αξιολόγηση της αστυνόμευσης στην περιοχή	-	-	-
Μορφές αστυνόμευσης που θεωρούνται πιο κατάλληλες και αποτελεσματικές στην πρόληψη και αντιμετώπιση του εγκλήματος και της ανασφάλειας των κατοίκων/πολιτών	-Δεν γίνεται σαφής αναφορά, παρόλα αυτά τονίζεται η ανάγκη αύξησης της αστυνόμευσης	-Δεν γίνεται αναφορά σε κάποια μορφή, τονίζεται όμως η ανάγκη αύξησης του αστυνομικού δυναμικού	-Να υπάρχουν πλήρεις αρμοδιότητες σε ένα αστυνομικό τμήμα. Το τοπικό τμήμα να παραμείνει αλλά ενισχυόμενο με αρμοδιότητες και άτομα
Σημαντικότερα προβλήματα που συναρτώνται με την αστυνόμευση	-Για το κέντρο της Αθήνας το προσωπικό αναφέρεται ως υπερβολικά μικρό. Στα Πατήσια λειτουργούν με λιγότερο από το 50% της	-Η υποστελέχωση των υπηρεσιών -Η έλλειψη υλικών και υποδομών	-Η υποστελέχωση των υπηρεσιών

	αστυνομικής δύναμης που διαθέτουν		
Πλαίσιο συνεργασίας με τη Δημοτική Αστυνομία, την Ομάδα Δίας και τον Αστυνομικό της Γειτονίας	-Τονίζεται η ανάγκη συνεργασίας με το Δήμο -Ο Αστυνομικός της Γειτονίας δεν θεωρείται χρήσιμος από την πλευρά της Αστυνομίας	-	-
Στάση των κατοίκων αναφορικά με την Αστυνομία	-Η πλειονότητα των κατοίκων παρουσιάζει θετική στάση -Υπάρχουν φυσικά και εκείνοι που είναι επιφυλακτικοί κυρίως λόγω ιδεολογιών -Τα τελευταία χρόνια υπάρχει βελτίωση, έχει μειωθεί ο φόβος και συχνά υπάρχει συνεργασία	-Έχουν ουδέτερη στάση γενικά, ανάλογα πόσο ενημερωμένοι είναι για τις αδυναμίες της υπηρεσίας. Αν ξέρουν πως δεν υπάρχουν αρκετά άτομα, δεν παραπονιούνται	-Η Αστυνομία χαρακτηρίζεται ως το «αποκούμπι» του πολίτη για τα πάντα. Έχουν πολύ θετική στάση και συχνά ευχαριστούν την Αστυνομία για τη συμβολή της
Χρησιμότητα συνεργασίας της Αστυνομίας με τους κατοίκους/πολίτες για την αποτελεσματικότερη άσκηση του αστυνομικού έργου	-Είναι απαραίτητη -Σε επίπεδο γειτονίας οι αστυνομικοί πρέπει να έρχονται σε επαφή με τους πολίτες και τους άλλους φορείς (πολιτιστικούς συλλόγους, σχολεία) για να λαμβάνουν πληροφορίες -Το πρόβλημα είναι η έλλειψη προσωπικού	-Είναι απαραίτητη	-Είναι απαραίτητη -Οι πολίτες ενημερώνουν την Αστυνομία. Οι πληροφορίες αυτές είναι πολύτιμες για την αποτελεσματική άσκηση του αστυνομικού έργου
Καταλληλότερες μορφές συνεργασίας με τους κατοίκους/πολίτες για την πρόληψη και αντιμετώπιση του εγκλήματος	-Η εμπιστοσύνη είναι απαραίτητη -Επίσης χρειάζεται σωστή αντιμετώπιση από την πλευρά της Αστυνομίας	-Η στενή επαφή -Η εμπιστοσύνη	-Η επικοινωνία της Αστυνομίας με τους πολίτες -Η καλή σχέση της Αστυνομίας με τους πολίτες

Μορφές θυματοποίησης που παρατηρούνται στην περιοχή	-Πάρα πολλές διαρρήξεις σπιτιών - Κλοπές οχημάτων σε καθημερινή βάση -Μικροληστείες στο δρόμο -Εγκλήματα σε βάρος ηλικιωμένων (κλοπές, ληστείες) και κλοπές σε supermarket	-Απάτες σε βάρος ηλικιωμένων σε μεγάλο βαθμό -Κλοπές οχημάτων και κλοπές σε οικείες -Ληστείες σε μικρό βαθμό -Ναρκωτικά σε μικρότερο βαθμό -Στις απάτες κατά ηλικιωμένων (αναφέρονται κατά κύριο λόγο ως εμπλεκόμενοι οι Ρομά)	-Η πλειονότητα είναι αδικήματα κατά ιδιοκτησίας (κλοπές και ληστείες). Κατά κύριο λόγο ληστείες στο δρόμο -Τα ναρκωτικά, είναι στατιστικά λίγα -Υπάρχουν και αδικήματα κατά της σωματικής ακεραιότητας
Παράγοντες που επηρεάζουν την υποβολή καταγγελίας από τους πολίτες	-Η απογοήτευση -Η πεποίθηση ότι «δεν θα γίνει τίποτα» -Ο φόβος των πολιτών «να μην μπλέξουν»	-Πιστεύουν ότι είναι ανούσιο, ότι «δεν θα γίνει κάτι»	-
Πρακτικές για την ενημέρωση του θύματος σχετικά με την πορεία της υπόθεσης κατόπιν της καταγγελίας	-Πρέπει να γίνεται, αλλά καμιά φορά μπορεί να μην γίνει η ενημέρωση. Όταν γίνεται, ωστόσο, ο πολίτης το εκτιμά	-Αν υπάρχει κυρίως θετική έκβαση στην έρευνα και μπορεί να αποκαλυφθεί η ταυτότητα του δράστη γίνεται ενημέρωση	-
Παραπομπή θύματος σε άλλες δομές ή αρμόδιους φορείς	-Πολλές φορές, παραπέμπονται στο Χαμόγελο του παιδιού, σε δομές φιλοξενίας, στις δομές του Δήμου, σε ψυχολόγους	-Γίνεται παραπομπή	-Εάν πρόκειται για ανήλικο υπάρχει επικοινωνία με το τμήμα ανηλίκων και παραπέμπονται εκεί
Χρησιμότητα ύπαρξης δομών/υπηρεσιών υποστήριξης θυμάτων	-Είναι χρήσιμη η ύπαρξη των δομών, έχει βοηθήσει πολλές φορές το έργο της αστυνομίας	-Φυσικά είναι χρήσιμη	-

Μέτρα για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση της εγκληματικότητας και τη μείωση του φόβου και της ανασφάλειας	-Χρειάζεται ενημέρωση του κοινού από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, αλλά και ανακοινώσεις από τις τηλεοράσεις, ώστε να μπορούν να ενημερωθούν και οι ηλικιωμένοι και όσοι δεν έχουν πρόσβαση στο διαδίκτυο	-Κυρίως να δοθεί έμφαση στην ενημέρωση των πολιτών	-Για τους τουρίστες προτείνεται η δημιουργία ενός ενημερωτικού φυλλαδίου, για τους κινδύνους που υπάρχουν
Μέτρα για την βελτίωση των σχέσεων κοινού και Αστυνομίας	-Δημιουργία σχέσης εμπιστοσύνης	-Η στενή επαφή -Η εμπιστοσύνη	-Η εμπιστοσύνη

	Τ.Α. ΚΟΛΩΝΟΥ	Τ.Α. ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ	Τ.Α. ΑΓΙΟΥ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΟΝΑ
Επίπεδο εγκληματικότητας	- Αναφέρεται ότι παρατηρούνται λιγότερα σε αριθμό εγκλήματα σε σχέση με την Ακρόπολη, αλλά αρκετές, σε καθημερινή βάση, ληστείες και διαρρήξεις -Η χαρακτηριζόμενη ως έντονη παρουσία των Ρομά αναφέρεται ως συνδεόμενη με την εγκληματικότητα	-Υπάρχουν πάρα πολλές κλοπές, δεδομένου ότι υπάρχουν τρεις σταθμοί μετρό στην περιοχή (Σύνταγμα, Ευαγγελισμός και Μέγαρο Μουσικής) -Αρκετά περιστατικά φθορών σε οχήματα -Ναρκωτικά πάρα πολύ σπάνια	- Αναφέρεται ότι η εγκληματικότητα είναι τόσο μεγάλη με αποτέλεσμα να μοιράζεται σε ζώνες, η καθεμία με την ειδικότητά της - Αναφέρεται η τέλεση κακουργγημάτων σε καθημερινή βάση
Εξέλιξη εγκληματικότητας την τελευταία τριετία (ποσοτικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά)	-	-	-Παρουσιάστηκε πτώση στην εγκληματικότητα από το 2015 σε σχέση με τα προηγούμενα έτη 2009-2015 -Το 2012-2013 η εγκληματικότητα είχε παρουσιάσει τη μεγαλύτερη

			άνοδό της. Η άνοδος αναφέρεται ως συνδεόμενη με τη μετανάστευση. Γενικά η εγκληματικότητα αναφέρθηκε ως βίαιη.
Επίδραση της οικονομικής κρίσης στην εγκληματικότητα	-	-	-Η οικονομική κρίση επηρέασε την αστυνομία, την αποτροπή του εγκλήματος, όχι την εγκληματικότητα
Περιοχές που δέχθηκαν στις αρνητικότερες συνέπειες της οικονομικής κρίσης αναφορικά με την εγκληματικότητα	-Υπάρχουν θέματα στις πλατείες, στα πάρκα και στην Ακαδημία Πλάτωνος	-	-
Σημαντικότερα προβλήματα που απορρέουν από την εγκληματικότητα	-	-	-Δημιουργείται φαύλος κύκλος. Η εγκληματικότητα προκαλεί την αποχώρηση των κατοίκων, γεγονός που προσελκύει άλλους εγκληματίες οπότε δημιουργείται μια «εγκληματογόνος» περιοχή
Κύριοι τύποι συγκέντρωσης της εγκληματικότητας	-Περιοχές όπως, η πλατεία Πέτρουλα όπου συνηθίζουν να συχνάζουν, όπως αναφέρεται, αλλοδαποί και όπου παρουσιάζεται μικροεγκληματικότητα, εμπόριο ναρκωτικών κ.ά. -Η Ακαδημία Πλάτωνος όπου συγκεντρώνονται, όπως αναφέρεται, πολλοί αθίγγανοι	-Σε περιοχές όπως είναι η πλατεία Συντάγματος, αναφέρεται έντονο πρόβλημα αναφορικά με τις κλοπές, λόγω της πολυκοσμίας από τουρίστες και περαστικούς -Σε ορισμένα πάρκα, όπως στον Ευαγγελισμό, αναφέρεται η παρουσία ανήλικων Ρομά, οι οποίοι εμπλέκονται σε περιστατικά κλοπών -Προβληματική χαρακτηρίζεται και η περιοχή του Κολωνακίου επειδή είναι πιο πλούσια, και στην οποία παρατηρείται το	- Αναφέρεται ότι οι πλατείες παρουσιάζουν παράνομη διακίνηση ναρκωτικών ουσιών και παράνομους μετανάστες, (στα οικήματα δίπλα στις πλατείες αναφέρονται ως διαμένοντες μετανάστες) -Αναφέρεται διακίνηση μεταναστών

		φαινόμενο των διαρρήξεων οχημάτων, κατοικιών και γραφείων	
Περιοχές που παρουσιάζουν τα πιο υψηλά ποσοστά ασφάλειας/ανασφάλειας των κατοίκων/πολιτών	-Δεν αναφέρονται περιοχές, τονίζεται όμως ότι ο φόβος αφορά κυρίως τις διαρρήξεις	-Όπου υπάρχει περισσότερη ένστολη αστυνομική δύναμη οι πολίτες αισθάνονται ασφαλείς. Ως τέτοιες περιοχές αναφέρονται η περιοχή των Ανακτόρων, ο Εθνικός Κήπος κ.ά. Στο Κολωνάκι οι κάτοικοι δεν αισθάνονται ανασφαλείς γιατί δεν παρατηρείται «η σκληρή εγκληματικότητα». -Στο Σύνταγμα ανασφάλεια αισθάνονται μόνο στο δρόμο και στην πλατεία -Ανασφάλεια αισθάνονται «οι παλιές γιαγιάδες» που ζουν στο Κολωνάκι και πέφτουν θύματα απατών	-Μεγαλύτερη ανασφάλεια αναφέρεται ότι υπάρχει στην Πλατεία Αττικής, στην Πλατεία Αγίου Παντελεήμονα, στην Πλατεία Βικτωρίας και σε όλη την Αχαρνών λόγω της έλλειψης φωτισμού, των καταστημάτων των αλλοδαπών, της χρήσης ναρκωτικών κ.λ.π.
Επίδραση της οικονομικής κρίσης στο αίσθημα ασφάλειας/ανασφάλειας των κατοίκων/πολιτών	-	-	-
Περιοχές που δέχθηκαν της αρνητικότερες συνέπειες της οικονομικής κρίσης σχετικά με τα ζητήματα ασφάλειας/ανασφάλειας των κατοίκων/ πολιτών	-	-	-
Μέτρα που θα ενίσχυαν την ασφάλεια των κατοίκων/πολιτών	-Ένστολη παρουσία στις πλατείες και στα πάρκα -Περιπολίες	-	-Αναφέρεται ότι χρειάζεται ειδίκευση στο αστυνομικό προσωπικό. Να γνωρίζουν που βρίσκονται οι «εγκληματογόνες» περιοχές

	-Τονίζεται η σημασία της πρόληψης		-Τονίζεται η ανάγκη αύξησης των περιπολιών της ασφάλειας, όχι μόνο της εμφανούς αστυνόμευσης
Αξιολόγηση της αστυνόμευσης στην περιοχή	-	-	-
Μορφές αστυνόμευσης που θεωρούνται πιο κατάλληλες και αποτελεσματικές στην πρόληψη και αντιμετώπιση του εγκλήματος και της ανασφάλειας των κατοίκων/πολιτών	-Οι περιπολίες, ώστε να βλέπει ο κόσμος των αστυνομικούς και να αισθάνεται ασφαλής -Η ένστολη παρουσία	-Αύξηση του αστυνομικού δυναμικού	-Αύξηση των περιπολιών της ασφάλειας
Σημαντικότερα προβλήματα που συναρτώνται με την αστυνόμευση	-Υπάρχουν δυνάμεις της Αστυνομίας που δεν προσφέρουν «ποιοτικές υπηρεσίες»	-	-Φόρτος εργασίας. Μεγάλο μέρος του αστυνομικού δυναμικού απασχολείται στις πρεσβείες και στη συνοδεία επισήμων -Δεν αρκούν οι περιπολίες της ομάδας Δίας -Πρέπει οι αστυνομικοί του τμήματος να «βγουν» στο δρόμο, εφόσον γνωρίζουν την περιοχή τους
Πλαίσιο συνεργασίας με τη Δημοτική Αστυνομία, την Ομάδα Δίας και τον Αστυνομικό της Γειτονίας	-Αναφέρεται ότι με το Δήμο δεν υπάρχει η επιθυμητή συνεργασία που θα έπρεπε να υπάρχει	-Αναφέρεται ότι δεν υπάρχει συνεργασία με το Δήμο	- Αναφέρεται ότι συνήθως δεν υπάρχει συνεργασία με το Δήμο καθώς και ότι η Αστυνομία έχει ζητήσει βοήθεια από τις δημόσιες υπηρεσίες αλλά δεν την έχει λάβει -Συνεργασία δεν υπάρχει ούτε με τη Δημοτική Αστυνομία
Στάση των κατοίκων αναφορικά με την Αστυνομία	-Πολλοί έχουν προκατάληψη πριν απευθυνθούν στο τμήμα, εάν όμως	-Με τους κατοίκους δεν υπάρχουν προβλήματα. Τα «κακώς κείμενα»	-Υπάρχουν μόνιμοι κάτοικοι Έλληνες που απευθύνονται συχνά στην Αστυνομία και διατυπώνουν παράπονα, ενώ

	λάβουν σωστή αντιμετώπιση αλλάζουν άποψη	υπάρχουν αλλά έχουν μειωθεί πάρα πολύ -Η Αστυνομία τα τελευταία χρόνια είναι πιο κοντά στον πολίτη, πιο φιλική, σε σχέση με παλιά	από την άλλη πλευρά, οι αλλοδαποί μόνιμοι κάτοικοι αναφέρεται ότι δεν θέλουν να βλέπουν την παρουσία της Αστυνομίας -Ο κόσμος μιλάει στην Αστυνομία και δίνει πληροφορίες αλλά κυρίως ανώνυμα -Κάποιοι είναι προκατειλημμένοι και επιθυμούν να εξυπηρετηθούν άμεσα -Γενικά απευθύνονται στην Αστυνομία για δικά τους ζητήματα περισσότερο και λιγότερο για ζητήματα της γειτονιάς τους
Χρησιμότητα συνεργασίας της Αστυνομίας με τους κατοίκους/πολίτες για την αποτελεσματικότερη άσκηση του αστυνομικού έργου	-Είναι απαραίτητη	-Είναι χρήσιμη και πρέπει να υπάρχει	-Η συνεργασία παρόλα αυτά χρειάζεται
Καταλληλότερες μορφές συνεργασίας με τους κατοίκους/πολίτες για την πρόληψη και αντιμετώπιση του εγκλήματος	-Όταν έρχεται ο πολίτης στην Αστυνομία για να δώσει πληροφορίες θα πρέπει η αστυνομία να κερδίσει την εμπιστοσύνη του	-Απαιτείται να είναι φιλική η Αστυνομία προς τους πολίτες αλλά με ισορροπία	-
Μορφές θυματοποίησης που παρατηρούνται στην περιοχή	-Σε καθημερινή βάση, αναφέρονται διαρρήξεις σε διαμερίσματα και καταστήματα και ληστείες	-Το κύριο πρόβλημα του Συντάγματος αναφέρεται ότι είναι οι κλοπές μέσα αλλά και έξω από το μετρό και γύρω από την Πλατεία Συντάγματος	-Αναφέρεται διακίνηση μεταναστών -Τεράστιες ποσότητες ναρκωτικών ουσιών που διακινούνται. Στις περιοχές που

	-Λιγότερο αναφέρονται οι απαγωγές -Απάτες και ναρκωτικά, σε μικρότερο βαθμό	-Απαγωγές σε μικρό βαθμό -Διαρρήξεις οχημάτων, κατοικιών και γραφείων (κυρίως στο Κολωνάκι) -Απάτες και σπάνια ναρκωτικά	δεν τελούνται κλοπές διακινούνται ναρκωτικά. -Όπου δεν διακινούνται ναρκωτικά, τελούνται μικροκλοπές από οχήματα -Κλοπές οχημάτων -Απαγωγές
Παράγοντες που επηρεάζουν την υποβολή καταγγελίας από τους πολίτες	-	-	-
Πρακτικές για την ενημέρωση του θύματος σχετικά με την πορεία της υπόθεσης κατόπιν της καταγγελίας	-	-	-
Παραπομπή θύματος σε άλλες δομές ή αρμόδιους φορείς	-Υπάρχουν εγκύκλιοι για τα θύματα, ειδικά για τις περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας	-	-Γίνεται παραπομπή των θυμάτων
Χρησιμότητα ύπαρξης δομών/υπηρεσιών υποστήριξης θυμάτων	-Υπάρχει η δομή για τους πρόσφυγες, αλλά αναφέρεται ότι δεν υπάρχει συνεργασία - Αναφέρεται η ύπαρξη προβλημάτων με τις ΜΚΟ	-	-Υπάρχει πρόβλημα με πολλές δομές, όπως με το «Χαμόγελο του παιδιού». Δεν υπάρχει σωστή επικοινωνία
Μέτρα για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση της εγκληματικότητας και τη μείωση του φόβου και της ανασφάλειας	-Μόνο η αστυνόμευση, η παρουσία της Αστυνομίας	-Να γίνονται συναντήσεις με τους κατοίκους και ενημερώσεις σε συνεργασία με το Δήμο	-Ειδίκευση του αστυνομικού δυναμικού -Αύξηση περιπολιών της ασφάλειας

Μέτρα για την βελτίωση των σχέσεων κοινού και Αστυνομίας	-Δημιουργία σχέσης εμπιστοσύνης	-Η ενημέρωση για τους κινδύνους θα φέρει την Αστυνομία πιο κοντά στους πολίτες της περιοχής, ειδικά στους μόνιμους κατοίκους	-
--	---------------------------------	--	---

Σύμφωνα με τον ανωτέρω πίνακα τα κύρια θέματα που τέθηκαν από το σύνολο των εκπροσώπων των Τ.Α. του Δήμου Αθηναίων σχετικά με τα ζητήματα εγκληματικότητας και ανασφάλειας που έχουν προκύψει στην περιοχή αρμοδιότητάς τους και τη σύνδεση αυτών των προβλημάτων με την οικονομική κρίση, δύναται να αναλυθούν στις παρακάτω θεματικές:

- **Επίπεδο εγκληματικότητας**

Η εγκληματικότητα χαρακτηρίζεται ως υψηλή σχεδόν σε όλες τις υπό μελέτη περιοχές. Συγκεκριμένα, με μεγαλύτερη συχνότητα αναφέρθηκε το κέντρο της Αθήνας και ακολούθησαν κεντρικές περιοχές όπως η Κυψέλη, τα Εξάρχεια, ο Αγ. Παντελεήμονας, τα Πατήσια καθώς και η Ακρόπολη. Όπως προέκυψε από τις συνεντεύξεις η εγκληματικότητα συγκεντρώνεται στο Κέντρο και ειδικότερα στην περιοχή της Ομόνοιας για την οποία ελέγχθη χαρακτηριστικά ότι «*όλη η εγκληματικότητα της Αττικής είναι συγκεντρωμένη στο κέντρο της πόλης*». Μάλιστα, για την περιοχή του Συντάγματος αναφέρθηκε ότι καταγράφονται πάρα πολλές κλοπές και αρκετά περιστατικά με φθορές οχημάτων ενώ αδικήματα που σχετίζονται με ναρκωτικά παρατηρούνται σπάνια.

Αναφορικά με την περιοχή της Ακρόπολης, η οποία παρουσιάζει υψηλή εγκληματικότητα, αναφέρθηκε η καταγραφή τόσο εγκλημάτων κατά της ιδιοκτησίας όσο και κατά της σωματικής ακεραιότητας. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η περιοχή του Αγ. Παντελεήμονα για την οποία αναφέρθηκε ότι η εγκληματικότητα είναι τόσο υψηλή με αποτέλεσμα να μοιράζεται σε ζώνες και κάθε ζώνη παρουσιάζει την «*ειδίκευσή*» της, καθώς και ότι στην περιοχή διαπράττονται κακουργήματα σε καθημερινή βάση. Τέλος, στην περίπτωση της περιοχής των Αμπελοκήπων η εγκληματικότητα χαρακτηρίστηκε ως σταθερή, ενώ στην περίπτωση της περιοχής του Κολωνού αναφέρθηκε ότι διαπράττονται καθημερινά αρκετές ληστείες και διαρρήξεις χωρίς να διευκρινίζεται το επίπεδο της εγκληματικότητας. Στο πλαίσιο αυτό επισημάνθηκε ότι η παρουσία του πληθυσμού των Ρομά συνδέεται με την αύξηση της εγκληματικότητας.

- **Εξέλιξη εγκληματικότητας την τελευταία τριετία (ποσοτικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά)**

Η εγκληματικότητα σε ορισμένες από τις υπό μελέτη περιοχές φαίνεται να είναι αυξημένη την τελευταία τριετία (Ομόνοια, Εξάρχεια, Πατήσια, Παγκράτι), ενώ σε άλλες παρουσίασε πτωτική πορεία (Κυψέλη)⁹⁷ ή έμεινε σταθερή (Αμπελόκηποι).

- **Επίδραση της οικονομικής κρίσης στην εγκληματικότητα**

Η οικονομική κρίση επέφερε πολυάριθμα προβλήματα και σε ορισμένες περιπτώσεις επηρέασε και το εγκληματικό φαινόμενο. Μάλιστα, για την περιοχή της Ομόνοιας διατυπώθηκε η θέση ότι κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης παρατηρήθηκε έντονη αύξηση της εγκληματικότητας. Στην περίπτωση της περιοχής των Εξαρχείων αναφέρθηκε η διακοπή της λειτουργίας πολλών καταστημάτων ενώ στην περίπτωση της περιοχής των Πατησίων επισημάνθηκε ότι η οικονομική κρίση επηρέασε σε μεγάλο βαθμό το έγκλημα καθώς παρατηρήθηκε η απώλεια πολλών θέσεων εργασίας και ως εκ τούτου σταθερών εισοδημάτων. Παράλληλα, το θέμα της μεγάλης εισροής των μεταναστών επισημάνθηκε ιδιαίτερα στα Τ.Α. Κυψέλης, Πατησίων και Παγκρατίου.

Ωστόσο, η οικονομική κρίση δεν φαίνεται να εξηγεί συνολικά το φαινόμενο. Για παράδειγμα στην περιοχή του Τ.Α. Ακροπόλεως η εγκληματικότητα ήταν, όπως χαρακτηριστικά αναφέρθηκε, ήδη επιβαρυνμένη. Στην ίδια κατεύθυνση διατυπώθηκε μεμονωμένα η άποψη ότι η οικονομική κρίση δεν επηρέασε την εγκληματικότητα, ωστόσο, η ανεργία ίσως να διαδραμάτισε κάποιο ρόλο στην αύξηση των παράνομων δραστηριοτήτων (λ.χ. ληστείες και διαρρήξεις).

Επιπρόσθετα, τέθηκε το ζήτημα της αποδυνάμωσης της αστυνομικής δύναμης λόγω των μειωμένων προσλήψεων αστυνομικών αλλά και λόγω άλλων ελλείψεων στις υπηρεσίες γεγονός που αναδεικνύει την έμμεση επίδραση της οικονομικής κρίσης στο έγκλημα.

- **Περιοχές που δέχθηκαν τις αρνητικότερες συνέπειες της οικονομικής κρίσης αναφορικά με την εγκληματικότητα**

Οι απόψεις γενικά συγκλίνουν αναφορικά με το γεγονός ότι η περιοχή η οποία επηρεάστηκε αρνητικά σε μεγαλύτερο βαθμό αναφορικά με την εγκληματικότητα ήταν κυρίως το Κέντρο. Στο πλαίσιο αυτό, όπως χαρακτηριστικά αναφέρθηκε στο Κέντρο καταγράφονται κυρίως ληστείες και εγκλήματα δρόμου ενώ στις περιφερειακές περιοχές παρατηρούνται πιο συχνά περιστατικά διαρρήξεων.

Επίσης, ιδιαίτερη αναφορά έγινε στην περιοχή του Πολυτεχνείου, στη Σόλωνος και την Πλατεία Κάνιγγος. Παράλληλα αναφέρθηκαν ως επιβαρυνμένες κεντρικές περιοχές όπως η

⁹⁷ Ωστόσο, αναφέρεται ότι ειδικά η μικροεγκληματικότητα έχει αυξηθεί στην περιοχή.
Παραδοτέο 1.2. Criminal policy report

Πλατεία Εξαρχείων, ο Λόφος του Στρέφη, η Πλατεία Κολιάτσου, ο ΗΣΑΠ στα Κάτω Πατήσια, η Στρατηγού Καλλάρη, οι Τρεις Γέφυρες, η Γκράβα, το άλσος Παγκρατίου, η Ακαδημία Πλάτωνος καθώς και πλατείες και πάρκα στην ευρύτερη περιοχή του Κολωνού.

Σε συνάρτηση με τα παραπάνω διατυπώθηκαν μεμονωμένα οι απόψεις ότι πρεσβείες και τα γραφεία πολιτικών προσώπων λόγω της φύλαξης, δύνανται να λειτουργήσουν αποτρεπτικά καθώς και ότι οι πιο επιβαρυνμένες περιοχές είναι εκείνες στις οποίες παρουσιάζεται συγκέντρωση μεγάλου αριθμού αλλοδαπών. Στο πλαίσιο αυτό ιδιαίτερη μνεία έγινε στο ρόλο των αλλοδαπών ως αρχηγών συμμοριών ανηλίκων.

- **Σημαντικότερα προβλήματα που απορρέουν από την εγκληματικότητα**

Τα σημαντικότερα προβλήματα που απορρέουν από την εγκληματικότητα σχετίζονται με την ανασφάλεια των πολιτών. Ταυτόχρονα η μαζική ροή αλλοδαπών φαίνεται να συνδέεται με προβλήματα εγκληματικότητας σε ορισμένες περιοχές. Επίσης, εξαιτίας της εγκληματικότητας αναφέρθηκε ότι έκλεισαν πολλά εμπορικά καταστήματα. Στο πλαίσιο αυτό μεμονωμένη αναφορά έγινε στο γεγονός της δημιουργίας ενός φαύλου κύκλου καθώς εξαιτίας της εγκληματικότητας οι κάτοικοι μιας περιοχής την εγκαταλείπουν, με αποτέλεσμα την εγκατάσταση παράνομων δραστηριοτήτων και ως εκ τούτου τη δημιουργία μιας «εγκληματογόνου» περιοχής.

- **Κύριοι τόποι συγκέντρωσης της εγκληματικότητας**

Σχετικά με τους κύριους τόπους συγκέντρωσης της εγκληματικότητας με μεγαλύτερη συχνότητα αναφέρθηκε το κέντρο της Αθήνας με ιδιαίτερη έμφαση στις περιοχές της Ομόνοιας και του Συντάγματος. Στο πλαίσιο αυτό, έγινε μεμονωμένη αναφορά στην Ομόνοια ως μια «εγκληματογόνου» περιοχή, καθώς και στο γεγονός ότι στην ευρύτερη περιοχή των Εξαρχείων υψηλή εγκληματικότητα παρατηρείται στην Πλατεία Εξαρχείων, στο Πολυτεχνείο, στο Λόφο του Στρέφη, στη Σόλωνος και στην Πλατεία Κάνιγγος. Επίσης, μεμονωμένη αναφορά έγινε και στον αυξημένο αριθμό κλοπών στην Πλατεία Συντάγματος λόγω της πολυκοσμίας και των τουριστών.

Σε επίπεδο συχνότητας αναφοράς μετά το κέντρο ακολουθούν περιοχές όπως ο Αγ. Παντελεήμονας, η Κυψέλη, τα Πατήσια και ο Κολωνός.

Ωστόσο, ως κύριοι τόποι συγκέντρωσης εγκληματικότητας αναφέρθηκαν και πιο συγκεκριμένες κεντρικές περιοχές, αλλά μεμονωμένα ανάλογα με το Τ.Α., όπως η Ακρόπολη, το Μοναστηράκι, τα Πετράλωνα, το Μεταξουργείο, ο Κεραμικός, τα Σεπόλια, η Ακαδημία Πλάτωνος, ο Νέος Κόσμος αλλά και η περιοχή του Κολωνακίου για την οποία αναφέρθηκε χαρακτηριστικά ότι λόγω του υψηλού κοινωνικοοικονομικού status των κατοίκων της περιοχής παρατηρείται συχνά το φαινόμενο των διαρρήξεων οχημάτων, κατοικιών και γραφείων. Επιπρόσθετα, μεμονωμένη αναφορά έγινε και στην αυξημένη εγκληματικότητα η οποία παρατηρείται πέριξ των σταθμών του μετρό, στην Πανόρμου, πέριξ των σχολείων και των Παραδοτέο 1.2. Criminal policy report

νοσοκομείων τις βραδινές ώρες όπου συγκεντρώνονται συμμορίες ανηλίκων καθώς και στην περιοχή όπου βρίσκεται το θέατρο Badminton.

Στο πλαίσιο αυτό και αναφορικά με συγκεκριμένες από τις προαναφερθείσες περιοχές αναφέρθηκε η σύνδεση της παρουσίας Ρομά, αλλοδαπών και παράνομων μεταναστών με την παρατηρούμενη υψηλή εγκληματικότητα. Ειδικότερα, στην πλατεία Πέτρουλα παρατηρείται συγκέντρωση αλλοδαπών, μικροεγκληματικότητα και εμπόριο ναρκωτικών, ενώ στην Ακαδημία Πλάτωνος παρατηρείται συγκέντρωση αυξημένου αριθμού αθίγγανων. Στις πλατείες της περιοχής του Αγ. Παντελεήμονα αναφέρεται συγκέντρωση παράνομων μεταναστών και διακίνηση ναρκωτικών, ενώ στις περιοχές του Ευαγγελισμού, των Πετραλώνων και του προαναφερθέντος θεάτρου Badminton παρατηρείται ιδιαίτερη συγκέντρωση Ρομά οι οποίοι αναφέρονται ως συχνά εμπλεκόμενοι στη διάπραξη κλοπών.

- **Περιοχές που παρουσιάζουν τα πιο υψηλά ποσοστά ασφάλειας/ανασφάλειας των κατοίκων/πολιτών**

Το κέντρο της Αθήνας αναφέρεται ως η περιοχή εκείνη που παρουσιάζει τα πιο υψηλά ποσοστά ανασφάλειας. Υψηλά επίπεδα ανασφάλειας παρατηρούνται ωστόσο, και σε άλλες κεντρικές περιοχές/συνοικίες. Ειδικότερα, μεμονωμένα αναφέρθηκε ότι στην Κυψέλη υπάρχει ανασφάλεια σχετικά με τα εγκλήματα κατά της σωματικής ακεραιότητας, αλλά περισσότερο για τις κλοπές και τα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας (διαρρήξεις) καθώς και ότι υπάρχουν περιοχές στις οποίες «δεν πατάς», όπως για παράδειγμα στην Πλατεία Βάθης. Στην ίδια κατεύθυνση, αναφορά έγινε και στην αυξημένη ανασφάλεια η οποία παρατηρείται στην Πλατεία Αττικής, στην Πλατεία Αγίου Παντελεήμονα, στην Πλατεία Βικτώριας και σε όλη την περιοχή των Αχαρνών, λόγω της έλλειψης φωτισμού, των καταστημάτων των αλλοδαπών, της χρήσης ναρκωτικών κ.λ.π. Επίσης, μεμονωμένη αναφορά έγινε στο έντονο αίσθημα ανασφάλειας το οποίο διακρίνει τους ηλικιωμένους αναφορικά με το έγκλημα της απάτης καθώς και στις περιπτώσεις των διαρρήξεων ιδιαίτερα στις περιοχές των Πετραλώνων και Ν. Κόσμου. Στην περίπτωση της περιοχής του Μοναστηρακίου η ανασφάλεια μάλλον συναρτάται με τη γνώση ή την άγνοια σχετικά με την επικρατούσα κατάσταση στην περιοχή καθώς όπως αναφέρθηκε όποιος «είναι ψυλλιασμένος» φοβάται, γεγονός το οποίο δεν φαίνεται να ισχύει στην περίπτωση των τουριστών.

Σχετικά με τις περιοχές που παρουσιάζουν τα πιο υψηλά ποσοστά ασφάλειας αναφέρθηκε ότι οι πολίτες αισθάνονται πιο ασφαλείς σε περιοχές όπως ο Βύρωνας, η Νέα Σμύρνη, το Παλιό Φάληρο, το Σύνταγμα, το Κολωνάκι, το Κουκάκι και γενικότερα «στις καλές περιοχές». Μάλιστα, στο πλαίσιο αυτό διατυπώθηκε μεμονωμένα η θέση ότι όπου υπάρχει αυξημένη ένστολη αστυνομική δύναμη οι πολίτες αισθάνονται ασφαλείς όπως στην περιοχή των Ανατόρων, του Εθνικού Κήπου κ.ά. ενώ ειδικά για την περιοχή του Κολωνακίου τονίστηκε ότι οι κάτοικοι αισθάνονται ασφαλείς γιατί δεν παρατηρείται «σκληρή εγκληματικότητα». Ωστόσο, ειδικά για την περιοχή του Κολωνακίου αναφέρθηκε ότι ιδιαίτερη ανασφάλεια αισθάνονται οι ηλικιωμένες γυναίκες που διαμένουν στην περιοχή και πέφτουν θύματα απάτης.

- **Επίδραση της οικονομικής κρίσης στο αίσθημα ασφάλειας/ανασφάλειας των κατοίκων/πολιτών**

Παρόλο που δεν δόθηκαν πολλές απαντήσεις στο συγκεκριμένο ερώτημα, σε δύο περιπτώσεις αναφέρθηκε η σύνδεση της οικονομικής κρίσης και της αύξησης της εγκληματικότητας. Χαρακτηριστικά αναφέρθηκε ότι στην περίοδο της οικονομικής κρίσης παγιώθηκε η αντίληψη ότι η εγκληματικότητα θα παραμείνει υψηλή καθώς και ότι το κλείσιμο των εμπορικών καταστημάτων, λόγω της οικονομικής κρίσης, πιθανώς να αύξησε και την ανασφάλεια των πολιτών.

- **Περιοχές που δέχθηκαν τις αρνητικότερες συνέπειες της οικονομικής κρίσης σχετικά με τα ζητήματα ασφάλειας/ανασφάλειας των κατοίκων/πολιτών**

Ούτε η συγκεκριμένη ερώτηση απαντήθηκε από τους περισσότερους συνεντευξιαζόμενους, παρόλα αυτά, όσοι απάντησαν ανέφεραν το κέντρο, στο οποίο έκλεισαν πολλά εμπορικά καταστήματα.

- **Μέτρα που θα ενίσχυαν την ασφάλεια των κατοίκων/πολιτών**

Ως μέτρα για την ενίσχυση της ασφάλειας των κατοίκων, προτάθηκαν η ενίσχυση της επαφής της Αστυνομίας με τους πολίτες και κατ' επέκταση η σύσφιξη των σχέσεων. Παράλληλα, αναφέρθηκε η ανάγκη για αύξηση της αστυνόμευσης με εμφανή την ένστολη παρουσία σε πλατείες και πάρκα και με περιπολίες γενικότερα. Στο πλαίσιο αυτό έγινε αναφορά στο πρόβλημα της υποστελέχωσης της Αστυνομίας και στην αύξηση του ανθρώπινου δυναμικού ως προαπαιτούμενου προκειμένου να καταστεί αποτελεσματικότερο το έργο της, ενώ μεμονωμένη αναφορά έγινε και στην ανάγκη τόσο της καλύτερης κατανομής του αστυνομικού προσωπικού όσο και στην αντίστοιχη ειδίκευσή του. Τέλος, μεμονωμένα αναφέρθηκε η ανάγκη αύξησης των παρεμβάσεων του Δήμου (φωτισμός, εγκαταλελειμμένα κτίρια) αλλά και των υλικών υποδομών της Αστυνομίας καθώς και της λειτουργικότητας των κτιρίων της.

- **Αξιολόγηση της αστυνόμευσης στην περιοχή**

Η συγκεκριμένη ερώτηση δεν απαντήθηκε από την συντριπτική πλειονότητα των συνεντευξιαζόμενων. Παρόλα αυτά, σε τρεις περιπτώσεις η αστυνόμευση αξιολογήθηκε ως ικανοποιητική, δεδομένων των πολυάριθμων προβλημάτων που αντιμετωπίζει η Αστυνομία.

- **Μορφές αστυνόμευσης που θεωρούνται πιο κατάλληλες και αποτελεσματικές στην πρόληψη και αντιμετώπιση του εγκλήματος και της ανασφάλειας των κατοίκων/πολιτών**

Σε αρκετές περιπτώσεις δεν υπήρξε σαφής αναφορά από τους συνεντευξιαζόμενους. Ωστόσο, αναφέρθηκε ως απαραίτητη η αύξηση της αστυνόμευσης με έμφαση στην εμφανή αστυνόμευση, την ένστολη παρουσία και τις περιπολίες αλλά και η αύξηση του αστυνομικού δυναμικού. Παρόλα αυτά, αναφορικά με την εμφανή αστυνόμευση και ειδικά για την περιοχή της Ομόνοιας αναφέρθηκε ότι η πεζή περιπολία και η παρουσία της ομάδας Δίας δεν

θεωρούνται αποτελεσματικά μέτρα, ενώ για την περιοχή των Εξαρχείων αναφέρθηκε ότι δεν θεωρείται κατάλληλη μορφή αστυνόμευσης το μέτρο του Αστυνομικού της Γειτονιάς. Επίσης, για την περιοχή της Ακρόπολης προτάθηκε η ενίσχυση του τοπικού τμήματος με αρμοδιότητες. Τέλος, επισημάνθηκε η ανάγκη καταπολέμησης των λειτουργικών ζητημάτων που αντιμετωπίζει η Αστυνομία.

- **Σημαντικότερα προβλήματα που συναρτώνται με την αστυνόμευση**

Ως σημαντικότερα προβλήματα τα οποία συναρτώνται με την αστυνόμευση αναφέρονται οι ελλείψεις στο ανθρώπινο δυναμικό αλλά και στις υλικοτεχνικές υποδομές. Επιπρόσθετα, αναφέρθηκε μεμονωμένα ως πρόβλημα το γεγονός ότι υπάρχουν δυνάμεις της αστυνομίας που δεν προσφέρουν ποιοτικές υπηρεσίες καθώς και το γεγονός ότι μεγάλο μέρος του αστυνομικού δυναμικού απασχολείται στις πρεσβείες και στη συνοδεία επισήμων ενώ οι περιπολίες της ομάδας Δίας δεν επαρκούν. Τέλος, διατυπώθηκε μεμονωμένα η άποψη ότι λόγω της κατάρρευσης όλων των δομών κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης όλα τα προβλήματα θεωρούνται πλέον «αστυνομικά», ωστόσο, όπως τονίστηκε, η Αστυνομία δεν ευθύνεται για όλα τα προβλήματα ούτε είναι σε θέση να τα διευθετήσει.

- **Πλαίσιο συνεργασίας με τη Δημοτική Αστυνομία, την Ομάδα Δίας και τον Αστυνομικό της Γειτονιάς**

Αναφορικά με τη συνεργασία της Αστυνομίας με το Δήμο, μόνο σε μία περίπτωση αναφέρθηκε μια τέτοια συνεργασία και επικοινωνία. Αντίθετα, αν και τονίστηκε η ανάγκη ανάπτυξης μιας τέτοιας συνεργασίας αναφέρθηκε ότι στην πράξη δεν υφίσταται. Μάλιστα, μεμονωμένα διατυπώθηκε η θέση ότι μολονότι η Αστυνομία έχει ζητήσει συνδρομή από τις δημόσιες υπηρεσίες δεν έχει λάβει θετική απόκριση. Όσον αφορά τη συνεργασία με τη Δημοτική Αστυνομία αναφέρθηκε μεμονωμένα μια τέτοια συνεργασία η οποία, ωστόσο, περιορίζεται στη διαχείριση του ζητήματος των εγκαταλελειμμένων κτιρίων. Σχετικά με την ομάδα ΔΙΑΣ αναφέρθηκε καλή συνεργασία και αμφίδρομη επικοινωνία μόνο στην περιοχή της Κυψέλης ενώ στις υπόλοιπες περιοχές δεν έγινε καθόλου σχετική αναφορά. Τέλος, το μέτρο του Αστυνομικού της Γειτονιάς δεν έχει τεθεί σε ισχύ, ενώ σε δύο περιπτώσεις δεν αξιολογήθηκε ως χρήσιμο.

- **Στάση των κατοίκων αναφορικά με την αστυνομία**

Η προκατάληψη, η επιφυλακτικότητα και η δυσπιστία των πολιτών ή μέρους αυτών απέναντι στην Αστυνομία αναφέρθηκαν άλλοτε σε μικρότερο και άλλοτε σε μεγαλύτερο βαθμό. Ειδικότερα, για την περιοχή της Ομόνοιας αναφέρθηκε ότι η συγκρατημένη και επιφυλακτική στάση των πολιτών συνδέεται με τη φήμη της περιοχής ενώ στην περίπτωση των Εξαρχείων δόθηκε έμφαση στην ιδιαιτερότητα της περιοχής η οποία παραπέμπει σε συγκεκριμένες «πολιτικές και ιδεολογικές αποχρώσεις». Ωστόσο, επισημάνθηκε ότι η προκατειλημμένη ή συγκρατημένη στάση των πολιτών παύει εν τέλει να υφίσταται όταν ικανοποιηθεί το αίτημά τους και εξυπηρετηθούν. Παρόλα αυτά η θετική στάση των πολιτών απέναντι στην αστυνομία αναφέρθηκε εξίσου. Στο πλαίσιο αυτό χαρακτηριστική αναφορά έγινε στην Αστυνομία ως το Παραδοτέο 1.2. Criminal policy report

«αποκούμπι» του πολίτη για κάθε πρόβλημά του. Στην ίδια κατεύθυνση επισημάνθηκε η βελτίωση των σχέσεων μεταξύ της Αστυνομίας και των πολιτών, η οποία παρατηρείται τα τελευταία χρόνια καθώς η Αστυνομία είναι πιο φιλική και πιο κοντά στον πολίτη.

Αξίζει, ωστόσο, να αναφερθεί και η μεμονωμένη αναφορά στην ουδέτερη στάση ορισμένων πολιτών γεγονός το οποίο φαίνεται να συναρτάται με το βαθμό στον οποίο οι πολίτες είναι ενημερωμένοι σχετικά με τις αδυναμίες της Αστυνομίας. Τέλος, σε δύο περιπτώσεις αναφέρθηκε η διαφοροποίηση της στάση των πολιτών απέναντι στην Αστυνομία ανάλογα με την εθνικότητά τους. Στο πλαίσιο αυτό, υποστηρίχθηκε ότι οι Έλληνες συνήθως απευθύνονται στην Αστυνομία σε αντίθεση με τους αλλοδαπούς.

- **Χρησιμότητα συνεργασίας της αστυνομίας με τους κατοίκους/πολίτες για την αποτελεσματικότερη άσκηση του αστυνομικού έργου**

Σχεδόν ομόφωνα η συνεργασία της Αστυνομίας με τους πολίτες, αξιολογήθηκε ως απαραίτητη προϋπόθεση για την εκτέλεση του έργου της. Μάλιστα, στο πλαίσιο αυτό αναφέρθηκε ότι σε επίπεδο γειτονιάς, οι αστυνομικοί θα πρέπει να έρχονται σε επαφή με τους πολίτες και άλλους τοπικούς φορείς προκειμένου να αντλούν πληροφορίες. Ωστόσο, η έλλειψη προσωπικού αναφέρεται ως ανασταλτικός παράγοντας για την επιτυχή λειτουργία ενός τέτοιου πλαισίου.

- **Καταλληλότερες μορφές συνεργασίας με τους κατοίκους/πολίτες για την πρόληψη και αντιμετώπιση του εγκλήματος**

Οι απόψεις συγκλίνουν αναφορικά με την ανάγκη εδραίωσης εμπιστοσύνης ανάμεσα στην Αστυνομία και τους πολίτες, στην προαγωγή μιας στενότερης επαφής, στην ανάπτυξη επικοινωνίας και την καλλιέργεια μιας σχέσης περισσότερο φιλικής ανάμεσα στις δύο πλευρές.

- **Μορφές θυματοποίησης που παρατηρούνται ανά περιοχή**

Κλοπές (Κυψέλη, Ομόνοια, Εξάρχεια, Αμπελόκηποι, Πατήσια, Παγκράτι, Ακρόπολη, Σύνταγμα, Άγιος Παντελεήμονας)

Ναρκωτικά (Κυψέλη σε μικρότερο βαθμό, Ομόνοια, Εξάρχεια, Αμπελόκηποι, Παγκράτι σε μικρό βαθμό, Ακρόπολη σε μικρό βαθμό, Κολωνός σε μικρότερο βαθμό, Σύνταγμα σπάνια, Άγιος Παντελεήμονας όπου αναφέρεται η διακίνηση τεράστιων ποσοτήτων ναρκωτικών)

Ληστείες (Ομόνοια, Εξάρχεια, Αμπελόκηποι, Πατήσια, Παγκράτι σε μικρό βαθμό, Ακρόπολη, Κολωνός)

Απάτες (Κυψέλη, Εξάρχεια, Αμπελόκηποι, Παγκράτι, Κολωνός σε μικρό βαθμό, Σύνταγμα)

Διαρρήξεις (Εξάρχεια, Πατήσια, Κολωνός, Σύνταγμα)

Λαθρεμπόριο (Κυψέλη, Ομόνοια, Εξάρχεια)

Απαγωγές (Κολωνός σε μικρό βαθμό, Σύνταγμα σε μικρό βαθμό, Άγιος Παντελεήμονας)

Περιστατικά βίας (Κυψέλη σε μικρότερο βαθμό, Ομόνοια σε μικρό βαθμό, Ακρόπολη)

Ενδοοικογενειακή βία (Κυψέλη σε μικρό βαθμό)

Εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας (Κυψέλη σε μικρό βαθμό)

Παραβατικότητα ανηλίκων (Αμπελόκηποι)

Παράνομη διακίνηση μεταναστών (Άγιος Παντελεήμονας)

Όπως διαφαίνεται, από τις ως άνω αναδυόμενες κατηγορίες, τα πιο συχνά αναφερόμενα αδικήματα είναι αυτά της κλοπής (λ.χ. οχημάτων, κατοικιών, μικροκλοπές κ.λ.π.), της παράβασης του Ν. περί Ναρκωτικών, της ληστείας, της απάτης (κυρίως σε βάρος ηλικιωμένων) και των διαρρήξεων. Τα προβλήματα σχετικά με τα ναρκωτικά εμφανίζονται πιο έντονα στις περιοχές της Ομόνοιας, Εξαρχείων, Αμπελοκήπων και Αγ. Παντελεήμονα. Ειδικά στην περίπτωση των Αμπελοκήπων αναφέρθηκε ότι η εγκληματικότητα στην περιοχή προέρχεται κυρίως από χρήστες ναρκωτικών ουσιών λόγω της ύπαρξης των τριών σταθμών του ΟΚΑΝΑ ενώ για την περιοχή του Αγ. Παντελεήμονα αναφέρθηκε ότι παρατηρείται διακίνηση τεράστιων ποσοτήτων ναρκωτικών ουσιών. Ιδιαίτερη αναφορά έγινε στην εμπλοκή των αλλοδαπών και των Ρομά στην ως άνω αναφερόμενη εγκληματικότητα (λ.χ. κλοπές και απάτες) καθώς και στο γεγονός ότι παρατηρείται το φαινόμενο της υποτροπής και της επαναλαμβανόμενης θυματοποίησης. Σε μικρότερο βαθμό αναφέρθηκαν αδικήματα όπως το λαθρεμπόριο, οι απαγωγές, τα περιστατικά βίας, τα εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας και η ενδοοικογενειακή βία καθώς και η παραβατικότητα ανηλίκων ως μια πιο ευρεία κατηγορία και η διακίνηση παράνομων μεταναστών.

- **Παράγοντες που επηρεάζουν την υποβολή καταγγελίας από τους πολίτες**

Η πρόθεση για υποβολή καταγγελίας φαίνεται να επηρεάζεται από την πεποίθηση του πολίτη ότι «δεν θα γίνει τίποτα» κάτι το οποίο παραπέμπει σε μια αντίληψη περί αναποτελεσματικότητας της Αστυνομίας και ενδεχομένως συναρτάται και με το χρονοβόρο χαρακτήρα της ποινικής διαδικασίας λόγω της γραφειοκρατίας. Παράλληλα, ως σημαντικός παράγοντας αναφέρθηκε ο φόβος του πολίτη «να μην μπλέξει» ενώ μεμονωμένη αναφορά έγινε και στο αίσθημα της ντροπής κατά την εμπλοκή κάποιου στην ποινική διαδικασία.

- **Πρακτικές για την ενημέρωση του θύματος σχετικά με την πορεία της υπόθεσης κατόπιν της καταγγελίας**

Σχετικά με την ενημέρωση του θύματος για την εξέλιξη της υπόθεσής του αναφέρθηκε, μεμονωμένα και ανάλογα το Τ.Α., ότι κάτι τέτοιο δεν εφαρμόζεται παρά μόνο εάν υπάρχει εξέλιξη στην υπόθεση ή εάν η υπόθεση χαρακτηρίζεται ως σοβαρή ή εάν η υπόθεση παρουσιάσει μια θετική έκβαση. Τέλος, αναφορά έγινε στο γεγονός ότι ο πολίτης συνήθως αναμένει την ενημέρωση και όταν αυτό πραγματοποιείται το εκτιμά.

- **Παραπομπή θύματος σε άλλες δομές ή αρμόδιους φορείς**

Η παραπομπή του θύματος σε άλλες δομές υφίσταται ως διαδικασία αλλά εφαρμόζεται κυρίως στην περίπτωση των ανήλικων θυμάτων. Συχνά τα θύματα παραπέμπονται στο Χαμόγελο του Παιδιού, σε δομές φιλοξενίας, σε δομές του Δήμου και σε ψυχολόγους. Τέλος, όπως αναφέρθηκε έχουν εκδοθεί εγκύκλιοι για τα θύματα, ειδικά για τις περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας στο πλαίσιο των οποίων προβλέπεται και η διαδικασία της παραπομπής.

- **Χρησιμότητα ύπαρξης δομών/υπηρεσιών υποστήριξης θυμάτων**

Η ύπαρξη δομών σε γενικές γραμμές αναφέρθηκε ως χρήσιμη ή και απαραίτητη. Στο πλαίσιο μεμονωμένης αναφοράς τονίστηκε ότι μια τέτοια δομή δύναται να συνδράμει στο έργο της Αστυνομίας ενώ μεμονωμένη αναφορά έγινε και στην ανάγκη συνεργασίας της Αστυνομίας με το Υπουργείο Υγείας στην περίπτωση των περιστατικών ουσιοεξάρτησης. Τέλος, έμφαση δόθηκε στο γεγονός ότι παρατηρείται μια αδυναμία συνεργασίας και επικοινωνίας με τις αρμόδιες για την υποστήριξη των θυμάτων δομές λ.χ. ΜΚΟ, δομές για τους πρόσφυγες, το Χαμόγελο του Παιδιού κ.λ.π.

- **Μέτρα για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση της εγκληματικότητας και τη μείωση του φόβου και της ανασφάλειας**

Ως μια συχνά αναδυόμενη θεματική προέκυψε η ανάγκη ενημέρωσης του κοινού για το εγκληματικό φαινόμενο. Η ενημέρωση δύναται να πραγματοποιηθεί είτε μέσω τηλεόρασης και μέσων κοινωνικής δικτύωσης, ενημερωτικών φυλλαδίων καθώς και μέσω ειδικής ενημερωτικής εκπομπής στο πλαίσιο της οποίας ο πολίτης θα έχει τη δυνατότητα να ενημερώνεται για τα θέματα της Αστυνομίας, για τη μέθοδο τέλεσης ορισμένων εγκλημάτων κ.λ.π. Παράλληλα, έμφαση δόθηκε στην ανάγκη της εμφανούς αστυνόμευσης και της αύξησης των περιπολιών. Στο πλαίσιο αυτό αναφέρθηκε χαρακτηριστικά ότι απαραίτητη προϋπόθεση αποτελεί ο εντοπισμός των «εγκληματογόνων εστιών» έτσι ώστε να εφαρμοστεί στις περιοχές αυτές ποιοτική εμφανής αστυνόμευση. Παράλληλα, τονίστηκε και ο ρόλος της Δημοτικής Αρχής στην πρόληψη και αντιμετώπιση της εγκληματικότητας καθώς και στη μείωση του φόβου και της ανασφάλειας. Ειδικότερα, μεμονωμένη αναφορά έγινε στην ανάγκη οργάνωσης ενημερωτικών συναντήσεων του Δήμου με τους δημότες ενώ μεμονωμένη αναφορά έγινε και στην ανάγκη για καλύτερο καθαρισμό και φωτισμό των περιοχών από τις δημοτικές αρχές καθώς όπως χαρακτηριστικά τονίστηκε η εγκληματικότητα δεν είναι ένα θέμα που αφορά μόνο την Αστυνομία. Τέλος, μεμονωμένη αναφορά έγινε και στην ανάγκη αυστηροποίησης της κείμενης νομοθεσίας αλλά και στην ανάγκη εξειδίκευσης του προσωπικού της Αστυνομίας.

- **Μέτρα για την βελτίωση των σχέσεων κοινού και Αστυνομίας**

Στη πλειονότητα των περιπτώσεων έγινε αναφορά στην ανάπτυξης σχέσης εμπιστοσύνης και στενής επαφής μεταξύ της Αστυνομίας και των πολιτών. Παράλληλα, έγινε μεμονωμένη αναφορά και στον παράγοντα της ενημέρωσης γύρω από τους κινδύνους που συνεπάγεται το έγκλημα καθώς μια τέτοια ενημέρωση θα φέρει πιο κοντά τον πολίτη στην Αστυνομία. Στην ίδια κατεύθυνση, επισημάνθηκε η χρησιμότητα της ενημέρωσης του κοινού μέσω διαφημιστικών σποτ ωστόσο υποστηρίχθηκε και η άποψη ότι μια τέτοια διαφημιστική διαδικασία με σποτ και καμπάνιες δεν φαίνεται να έχει αποφέρει καρπούς δεδομένου ότι ο πολίτης δεν έχει εμπιστοσύνη στο κράτος.

Συνοψίζοντας όλα όσα έχουν αναφερθεί παραπάνω, θα μπορούσαμε να καταλήξουμε στα εξής συμπεράσματα, αναφορικά με τις συνεντεύξεις των εκπροσώπων των Τμημάτων Ασφαλείας του Δήμου Αθηναίων:

1. Η εγκληματικότητα είναι υψηλή στην πλειονότητα των υπό μελέτη περιοχών, με επιμέρους ωστόσο, διαφοροποιήσεις και με το κέντρο της ελληνικής πρωτεύουσας να αντιμετωπίζει το μεγαλύτερο όγκο των προβλημάτων της εγκληματικότητας.
2. Η εξέλιξη της πορείας της εγκληματικότητας την τελευταία τριετία φαίνεται να διαφοροποιείται ανάλογα με την περιοχή. Από τις 7 περιοχές για τις οποίες υπήρχε διαθέσιμη η σχετική πληροφορία, σε τέσσερις περιπτώσεις (Ομόνοια, Εξάρχεια, Πατήσια, Παγκράτι) αναφέρθηκε αύξηση της εγκληματικότητας, σε μία περίπτωση η εγκληματικότητα παρουσίασε πτωτική πορεία (Κυψέλη) ενώ σε μία περίπτωση (Αμπελόκηποι) η εγκληματικότητα φαίνεται να έχει παραμείνει σταθερή.
3. Η οικονομική κρίση φαίνεται να έχει επηρεάσει το έγκλημα ποικιλοτρόπως. Στο πλαίσιο αυτό έγινε αναφορά στη διακοπή λειτουργίας πολλών καταστημάτων, την απώλεια θέσεων εργασίας και γενικότερα την ανεργία αλλά και στις δυσχέρειες που προέκυψαν αναφορικά με τις προσλήψεις σε αστυνομικό δυναμικό καθώς και τις διάφορες ελλείψεις στις αστυνομικές υπηρεσίες. Παράλληλα, αναδείχθηκε ο σημαντικός ρόλος των αλλοδαπών στη διαμόρφωση της εικόνας της εγκληματικότητας καθώς η μεγάλη εισροή αλλοδαπών, όπως αναφέρθηκε, μάλλον έχει επηρεάσει σημαντικά το φαινόμενο. Ωστόσο, μεμονωμένα εκφράστηκε και η άποψη περί μη σύνδεσης της οικονομικής κρίσης με την αύξηση της εγκληματικότητας καθώς η κατάσταση θεωρούνταν ήδη επιβαρυνμένη.
4. Αναφορικά με τις περιοχές που δέχτηκαν τις αρνητικότερες συνέπειες της οικονομικής κρίσης το κέντρο της Αθήνας φάνηκε να παρουσιάζει τη μεγαλύτερη συχνότητα αναφοράς. Ως ιδιαίτερα επιβαρυνμένες εμφανίζονται και αρκετές κεντρικές συνοικίες λχ. Κάτω Πατήσια, Κολωνός, Ακαδημία Πλάτωνος, Λόφος Στρέφη, Εξάρχεια κ.λ.π. Στο πλαίσιο αυτό, υποστηρίχθηκε ότι στο Κέντρο διαπράττονται συχνότερα ληστείες και εγκλήματα δρόμου ενώ στις περιφερειακές περιοχές παρατηρείται πιο συχνά το φαινόμενο των διαρρήξεων. Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι αναφέρθηκε η σύνδεση της επιβάρυνσης ορισμένων περιοχών με την υψηλή συγκέντρωση αλλοδαπών ακόμα και στο πλαίσιο της δράσης συμμοριών ανηλίκων.

5. Τα σημαντικότερα προβλήματα που απορρέουν από την εγκληματικότητα σχετίζονται με την ανασφάλεια των πολιτών και το κλείσιμο των εμπορικών καταστημάτων. Στο πλαίσιο αυτό, υποστηρίχθηκε η δημιουργία ενός φαύλου κύκλου αφού οι κάτοικοι μιας επιβαρυνμένης από τα προβλήματα της εγκληματικότητας περιοχής, την εγκαταλείπουν γεγονός το οποίο οδηγεί στην προσέλκυση παράνομων δραστηριοτήτων και κατ' επέκταση στη δημιουργία μιας «εγκληματογόνου ζώνης». Για ακόμα μια φορά τα προβλήματα εγκληματικότητας που παρατηρούνται σε ορισμένες περιοχές αναφέρονται ως συναρτώμενα με την υψηλή συγκέντρωση των αλλοδαπών στις περιοχές αυτές.
6. Ως κύριος τόπος συγκέντρωσης της εγκληματικότητας και με τη μεγαλύτερη συχνότητα αναφέρεται το κέντρο της Αθήνας. Στο πλαίσιο αυτό, τονίστηκε ότι ολόκληρη η περιοχή της Ομόνοιας θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως «εγκληματογόνος». Σε επίπεδο συχνότητας αναφοράς μετά το κέντρο ακολούθησαν κεντρικές περιοχές όπως ο Αγ. Παντελεήμονας, η Κυψέλη, τα Πατήσια και ο Κολωνός. Ωστόσο, αναφορά έγινε και σε άλλες κεντρικές περιοχές (μεμονωμένα) όπως λχ. στην περιοχή της Ακρόπολης, του Μοναστηρακίου, των Πετραλώνων, του Μεταξουργείου, του Κεραμεικού, του Νέου Κόσμου, της Ακαδημίας Πλάτωνος, των Σεπολίων αλλά και του Κολωνακίου λόγω των αυξημένων διαρρήξεων που παρατηρούνται σε γραφεία και κατοικίες. Στην ίδια κατεύθυνση αναφορά έγινε και στην περιοχή της Πανόρμου και του θεάτρου Badminton με την εγκληματικότητα στις εν λόγω περιοχές να αναφέρεται ως συναρτώμενη με την αυξημένη παρουσία συμμοριών ανηλίκων και Ρομά. Η σύνδεση των αυξημένων προβλημάτων της εγκληματικότητας με την παρουσία των Ρομά αλλά και αλλοδαπών και παράνομων μεταναστών επισημάνθηκε αναφορικά και με άλλες κεντρικές περιοχές. Ειδικότερα, αναφέρθηκε αυξημένη συγκέντρωση αθίγγανων και Ρομά σε περιοχές όπως η Ακαδημία Πλάτωνος, ο Ευαγγελισμός και τα Πετράλωνα και η σύνδεσή τους με κλοπές και διαρρήξεις οχημάτων ενώ στην περιοχή του Κολωνού (Πλατεία Πέτρουλα) και του Αγ. Παντελεήμονα αναφέρθηκε η αυξημένη παρουσία αλλοδαπών σε συνδυασμό με το εμπόριο/διακίνηση ναρκωτικών.
7. Το κέντρο της Αθήνας παρουσιάζεται ως η περιοχή με τα πιο υψηλά ποσοστά ανασφάλειας. Υψηλά επίπεδα ανασφάλειας αναφέρονται, ωστόσο, και για άλλες κεντρικές περιοχές. Ειδικότερα, μεμονωμένες αναφορές έγιναν για κεντρικές περιοχές όπως η Κυψέλη με την επισήμανση ότι το αίσθημα ανασφάλειας συναρτάται κυρίως με εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας (κλοπές και διαρρήξεις) αλλά και εγκλήματα κατά της σωματικής ακεραιότητας τα οποία παρατηρούνται στην περιοχή, η πλατεία Βάθης, η πλατεία Αττικής, η πλατεία Αγ. Παντελεήμονα, η πλατεία Βικτωρίας, η περιοχή των Αχαρνών, τα Πετράλωνα, ο Νέος Κόσμος και το Μοναστηράκι. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στην ανασφάλεια που νιώθουν οι ηλικιωμένοι οι οποίοι γίνονται συχνά θύματα απάτης σε περιοχές όπως ο Ν. Κόσμος και τα Πετράλωνα αλλά ακόμα και σε αναβαθμισμένες περιοχές όπως το Κολωνάκι. Τα πιο υψηλά ποσοστά ασφάλειας εμφανίζονται στις πιο «καλές περιοχές» αλλά και σε περιοχές με αυξημένη παρουσία ένστολης αστυνομικής δύναμης. Ως πιο ασφαλείς περιοχές θεωρούνται ο Βύρωνας, η Νέα Σμύρνη, το Παλιό Φάληρο, το Κουκάκι, το Κολωνάκι και το Σύνταγμα αλλά και

η περιοχή των Ανακτόρων και του Εθνικού Κήπου λόγω της αυξημένης παρουσίας της Αστυνομίας.

8. Η διακοπή της λειτουργίας των εμπορικών καταστημάτων λόγω της οικονομικής κρίσης πιθανώς να αύξησε την ανασφάλεια των πολιτών.
9. Στην ίδια κατεύθυνση, η περιοχή του Κέντρου φαίνεται να δέχθηκε τις αρνητικότερες συνέπειες της οικονομικής κρίσης σχετικά με τα ζητήματα ασφάλειας/ανασφάλειας των πολιτών, καθώς έκλεισαν πολλά εμπορικά καταστήματα, γεγονός που, όπως αναφέρεται, φαίνεται να αύξησε το φόβο και την ανασφάλεια.
10. Ως μέτρα για τη μείωση του αισθήματος ανασφάλειας των κατοίκων των υπό εξέταση περιοχών προτάθηκαν με μεγαλύτερη συχνότητα αναφοράς η ενίσχυση της επαφής και των σχέσεων κοινού και Αστυνομίας, η αύξηση της εμφανούς αστυνόμευσης με ένστολη παρουσία σε πάρκα και πλατείες αλλά και περιπολίες καθώς και η επίλυση του ζητήματος της υποστελέχωσης του ανθρώπινου δυναμικού της Αστυνομίας. Παράλληλα, επισημάνθηκε η ανάγκη ειδίκευσης και καλύτερης κατανομής του αστυνομικού προσωπικού αλλά και η βελτίωση των υλικών υποδομών της Αστυνομίας. Τέλος, αναφορά έγινε και στην ανάγκη υλοποίησης παρεμβάσεων του Δήμου λ.χ. σε εγκαταλελειμμένα κτίρια και με την τοποθέτηση καλύτερου φωτισμού στο δημόσιο χώρο.
11. Σε γενικές γραμμές, βάσει των απαντήσεων που δόθηκαν η αστυνόμευση στις υπό μελέτη περιοχές κρίθηκε ικανοποιητική, δεδομένων των πολυάριθμων προβλημάτων που αντιμετωπίζει η Αστυνομία.
12. Σχετικά με την καταλληλότητα και την αποτελεσματικότητα της αστυνόμευσης στην πρόληψη και αντιμετώπιση του εγκληματικού φαινομένου καθώς και στη μείωση του αισθήματος της ανασφάλειας ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στην εμφανή αστυνόμευση και τις περιπολίες καθώς και στην αύξηση του ανθρώπινου δυναμικού της Αστυνομίας.
13. Ως σημαντικότερα προβλήματα που συναρτώνται με την αστυνόμευση θεωρήθηκαν, με βάση τη συχνότητα αναφοράς, οι ελλείψεις στο ανθρώπινο δυναμικό και τις υλικοτεχνικές υποδομές της αστυνομίας.
14. Με κάποιες εξαιρέσεις και σε όσες περιπτώσεις υπήρχε διαθέσιμη η πληροφορία, αναφέρθηκε ότι η επικοινωνία και η συνεργασία με το Δήμο ή/και τη Δημοτική Αστυνομία δεν υφίσταται ενώ η συνεργασία με την ομάδα ΔΙΑΣ αναφέρθηκε μεμονωμένα ως καλή και αμφίδρομη. Τέλος, σχετικά με το μέτρο του Αστυνομικού της Γειτονιάς, όπως αναφέρθηκε, δεν έχει τεθεί σε ισχύ ενώ σε κάποιες περιπτώσεις δεν αξιολογήθηκε ως χρήσιμο μέτρο.
15. Αναφορικά με τη στάση των κατοίκων των υπό εξέταση περιοχών απέναντι στην Αστυνομία αναφέρθηκε η προκατάληψη και δυσπιστία καθώς και η επιφυλακτικότητα τους, η οποία ωστόσο παύει εν τέλει να υφίσταται όταν ικανοποιηθεί το αίτημά τους και εξυπηρετηθούν. Παρόλα αυτά, αναφέρθηκε - με μικρότερη, ωστόσο, συχνότητα αναφοράς- και η θετική στάση των πολιτών οι οποίοι θεωρούν την Αστυνομία ως το «αποκούμπι» τους για κάθε πρόβλημα που ανακύπτει. Στο πλαίσιο αυτό, διατυπώθηκε η άποψη περί βελτίωσης των σχέσεων μεταξύ Αστυνομίας και κοινού, η οποία παρατηρείται τα τελευταία χρόνια καθώς η Αστυνομία φαίνεται να είναι πιο φιλική και

- κοντά στον πολίτη. Παράλληλα, αναφέρθηκε μεμονωμένα και η ουδέτερη στάση των πολιτών ανάλογα με την ενημέρωσή τους σχετικά με τις αδυναμίες της Αστυνομίας. Τέλος, υποστηρίχθηκε και η άποψη ότι η στάση των πολιτών διαφοροποιείται στη βάση της εθνικότητάς τους καθώς οι Έλληνες πολίτες συνήθως απευθύνονται στην Αστυνομία σε αντίθεση με τους αλλοδαπούς οι οποίοι δεν επιθυμούν καμία επαφή με τις αστυνομικές αρχές.
16. Οι απόψεις συγκλίνουν αναφορικά με τη θέση ότι η συνεργασία των πολιτών με την αστυνομία θεωρείται θεμελιώδης προϋπόθεση για την εκτέλεση του αστυνομικού έργου.
 17. Η δημιουργία σχέσης εμπιστοσύνης και η στενή επαφή, η επικοινωνία και η ανάπτυξη μιας φιλικής σχέσης θεωρήθηκαν ως οι καταλληλότερες μορφές συνεργασίας της Αστυνομίας με τους πολίτες για την πρόληψη και αντιμετώπιση του εγκλήματος.
 18. Αναφορικά με τις μορφές θυματοποίησης οι οποίες παρατηρούνται στις υπό εξέταση περιοχές προέκυψε ότι τα πιο συχνά αναφερόμενα ποινικά αδικήματα είναι αυτά της κλοπής, της παραβίασης διατάξεων του Ν. περί ναρκωτικών, της ληστείας, της απάτης και της διάρρηξης. Παράλληλα, αξίζει να σημειωθεί ότι έγινε ιδιαίτερη μνεία στην εμπλοκή των αλλοδαπών και των Ρομά σε κλοπές και απάτες ενώ αναφέρθηκε ότι παρατηρείται το φαινόμενο της υποτροπής και επαναλαμβανόμενης θυματοποίησης. Σε μικρότερο βαθμό αναφέρθηκαν ποινικά αδικήματα όπως λαθρεμπόριο, απαγωγές, περιστατικά βίας κ.λ.π.
 19. Η υποβολή καταγγελίας από τους πολίτες φάνηκε να επηρεάζεται από την πεποίθηση ότι «δεν θα γίνει τίποτα» γεγονός το οποίο παραπέμπει σε μια αντίληψη περί μη αποτελεσματικότητας του έργου της αστυνομίας και πιθανώς η αντίληψη αυτή να συναρτάται και με το χρονοβόρο χαρακτήρα της ποινικής διαδικασίας λόγω της γραφειοκρατίας. Παράλληλα, επισημάνθηκε και ο φόβος του πολίτη να «μην μπλέξει».
 20. Τα θύματα αναφέρθηκε πως ενημερώνονται για την εξέλιξη της υπόθεσής τους μόνο εάν υπάρχει κάποια εξέλιξη ή εάν πρόκειται για «σοβαρή» υπόθεση ή εάν υπάρχει θετική έκβαση.
 21. Παραπομπή θύματος σε άλλες δομές ή αρμόδιους φορείς λαμβάνει χώρα κυρίως όταν πρόκειται για ανήλικο θύμα.
 22. Η ύπαρξη δομών και υπηρεσιών υποστήριξης θυμάτων θεωρείται χρήσιμη ή και απαραίτητη. Παρόλα αυτά, αναφέρονται δυσχέρειες στην προσπάθεια συνεργασίας της Αστυνομίας με τις δομές αυτές.
 23. Ως μέτρα για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση της εγκληματικότητας και τη μείωση του φόβου και της ανασφάλειας, προτείνονται κυρίως τα εξής: η ενημέρωση του κοινού (μέσω τηλεόρασης, κοινωνικών δικτύων, ενημερωτικών φυλλαδίων κ.λ.π.), η εμφανής αστυνόμευση και η αύξηση των περιπολιών -ειδικά στις λεγόμενες «εγκληματογόνες εστίες» καθώς και ο ρόλος του Δήμου μέσα από την οργάνωση ενημερωτικών συναντήσεων με τους δημότες και την υλοποίηση μέτρων καλύτερου καθαρισμού και φωτισμού των δημόσιων χώρων.

24. Ως μέτρα για τη βελτίωση των σχέσεων κοινού και αστυνομίας, προτείνονται η δημιουργία σχέσης εμπιστοσύνης και η ανάπτυξη στενής επαφής ανάμεσα στην αστυνομία και τους πολίτες καθώς και η ενημέρωση του κοινού.

6.3.2.2 ΤΜΗΜΑΤΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ-ΨΥΧΙΚΟΥ ΚΑΙ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

	Τ.Α. ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ	Τ.Α. ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ	Τ.Α. ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ
Επίπεδο εγκληματικότητας	-Υπάρχουν δύο «εγκληματογόνες ζώνες», η μία είναι η πόλη του Κορυδαλλού και η άλλη οι φυλακές Κορυδαλλού. Είναι δύο διαφορετικές ζώνες που παράγουν διαφορετικά εγκλήματα - Το επίπεδο εγκληματικότητας είναι μεσαίου επιπέδου και παρατηρούνται κυρίως μικροαδικήματα, κλοπές, διαρρήξεις, κλοπές τροχοφόρων και πολύ λίγες ληστείες και απάτες -Η εγκατάσταση των Ρομά στις ως άνω περιοχές αναφέρεται ως σχετικά ανησυχητική	-Το επίπεδο της εγκληματικότητας στην περιοχή χαρακτηρίζεται ως μέτριο - Το καλοκαίρι του 2017 το Τ.Α. Φιλοθέης ενώθηκε με το τμήμα του Νέου Ψυχικού που παρουσίαζε την πιο υψηλή εγκληματικότητα, επειδή είχε τα εμπορικά κέντρα	Η εγκληματικότητα χαρακτηρίζεται ως υψηλή στην πλειονότητα των υπό μελέτη περιοχών, με επιμέρους ωστόσο, διαφοροποιήσεις και με το Κέντρο της Ελληνικής πρωτεύουσας να αντιμετωπίζει το μεγαλύτερο όγκο των προβλημάτων της εγκληματικότητας
Εξέλιξη εγκληματικότητας την τελευταία τριετία (ποσοτικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά)	-Όλη την τριετία παρέμεινε σταθερή με πολύ μικρές αυξομειώσεις, μικρές διακυμάνσεις	-Είναι περίπου στα ίδια επίπεδα. Κατά καιρούς μειώνεται, ειδικά εάν πιαστεί κάποια «σπείρα», διότι στην περίπτωση αυτή δεν υπάρχει ο «κλέφτης του δρόμου», είναι πιο στοχευμένη η εγκληματικότητα	-Η εξέλιξη της πορείας της εγκληματικότητας την τελευταία τριετία φαίνεται να διαφοροποιείται ανάλογα με την περιοχή -Από τις επτά περιοχές για τις οποίες υπήρχε διαθέσιμη η σχετική πληροφορία, σε τέσσερις περιπτώσεις (Ομόνοια, Εξάρχεια, Πατήσια, Παγκράτι) αναφέρθηκε αύξηση της εγκληματικότητας, σε μία περίπτωση η εγκληματικότητα παρουσίασε πτωτική πορεία (Κυψέλη) ενώ σε μία περίπτωση (Αμπελόκηποι) η εγκληματικότητα φαίνεται να έχει παραμείνει σταθερή

Επίδραση της οικονομικής κρίσης στην εγκληματικότητα	-Κατά την οικονομική κρίση αναπτύχθηκε το φαινόμενο της απάτης δια τηλεφώνου και γενικά άλλαξε η μορφή του εγκλήματος, καθώς οι δράστες προσαρμόστηκαν στις νέες συνθήκες	-Σίγουρα η οικονομική κρίση έχει επηρεάσει την εγκληματικότητα -Αναφέρεται ότι κάποιους τους ωθεί η οικονομική κατάσταση στο έγκλημα -Όσον αφορά το Ψυχικό και τη Φιλοθή δεν έχουν επηρεαστεί τόσο, προς το Νέο Ψυχικό όμως, φάνηκε μια αύξηση με την οικονομική κρίση, γιατί εκεί έχει τα εμπορικά καταστήματα	-Η οικονομική κρίση φαίνεται να έχει επηρεάσει το έγκλημα ποικιλοτρόπως - Διακοπή λειτουργίας πολλών καταστημάτων, απώλεια θέσεων εργασίας και ανεργία -Δυσχέρειες στις προσλήψεις αναφορικά με το αστυνομικό δυναμικό καθώς και διάφορες ελλείψεις στις αστυνομικές υπηρεσίες -Αναφέρθηκε ο σημαντικός ρόλος των αλλοδαπών στη διαμόρφωση της εικόνας της εγκληματικότητας. Διατυπώθηκε η άποψη ότι οι αλλοδαποί λόγω της ανεργίας συχνά καταφεύγουν στο έγκλημα -Μεμονωμένα εκφράστηκε και η άποψη περί μη σύνδεσης της οικονομικής κρίσης με την αύξηση της εγκληματικότητας καθώς η κατάσταση θεωρούνταν ήδη επιβαρυνμένη
Περιοχές που δέχθηκαν τις αρνητικότερες συνέπειες της οικονομικής κρίσης αναφορικά με την εγκληματικότητα	-Αναφέρεται ότι όπου έχουν εγκατασταθεί Ρομά παρατηρούνται πολλές κλοπές και ληστείες	-Το Νέο Ψυχικό και η περιοχή των Ελληνορώσων	-Το κέντρο της Αθήνας φάνηκε να παρουσιάζει τη μεγαλύτερη συχνότητα αναφοράς -Ιδιαίτερα επιβαρυνμένες εμφανίζονται και αρκετές κεντρικές συνοικίες λχ. Κάτω Πατήσια, Κολωνός, Ακαδημία Πλάτωνος, Λόφος Στρέφη, Εξάρχεια κ.λ.π. -Διατυπώθηκε η άποψη ότι η επιβάρυνση συνδέεται με την υψηλή συγκέντρωση αλλοδαπών ακόμα και στο πλαίσιο της δράσης συμμοριών ανηλίκων
Σημαντικότερα προβλήματα που απορρέουν από την εγκληματικότητα	-Ο φόβος και η ανασφάλεια -Η έλλειψη εμπιστοσύνης στις αρχές	-Η ανασφάλεια των πολιτών	-Η ανασφάλεια των πολιτών -Το κλείσιμο των καταστημάτων -Διατυπώθηκε η άποψη ότι η υψηλή συγκέντρωση αλλοδαπών φαίνεται

			να συνδέεται με τα προβλήματα εγκληματικότητας
Κύριοι τόποι συγκέντρωσης της εγκληματικότητας	- Σχιστό Κορυδαλλού - Το κάτω μέρος της πλατείας Μέμου	- Νέο Ψυχικό -Η περιοχή των Ελληνορώσων	-Με τη μεγαλύτερη συχνότητα αναφέρεται το Κέντρο -Σε επίπεδο συχνότητας αναφοράς μετά το Κέντρο ακολουθούν κεντρικές περιοχές όπως ο Αγ. Παντελεήμονας, η Κυψέλη, τα Πατήσια και ο Κολωνός Αναφορά έγινε και σε άλλες κεντρικές συνοικίες -αν και μεμονωμένα- όπως λχ. στην περιοχή της Ακρόπολης, του Μοναστηρακίου, των Πετραλώνων, του Μεταξουργείου, του Κεραμεικού, του Νέου Κόσμου, της Ακαδημίας Πλάτωνος, των Σεπολίων αλλά και του Κολωνακίου λόγω των αυξημένων διαρρήξεων που παρατηρούνται σε γραφεία και κατοικίες -Περιοχή της Πανόρμου και του θεάτρου Badminton. Η εγκληματικότητα στις εν λόγω περιοχές αναφέρεται ως συνδεδεμένη με την αυξημένη παρουσία συμμοριών ανηλίκων και Ρομά -Η σύνδεση των αυξημένων προβλημάτων της εγκληματικότητας με την παρουσία των Ρομά αλλά και αλλοδαπών ή παράνομων μεταναστών επισημάνθηκε αναφορικά και με άλλες κεντρικές περιοχές λ.χ. Ακαδημία Πλάτωνος, πάρκο Ευαγγελισμού, Πετράλωνα, Κολωνός, Αγ. Παντελεήμονας
Περιοχές που παρουσιάζουν τα πιο υψηλά ποσοστά ασφάλειας/ανασφάλειας-	-Πέριξ του μετρό, επειδή υπάρχουν καφετέριες και πολυκοσμία οι άνθρωποι αισθάνονται πιο ασφαλείς	-Στο Ψυχικό οι κάτοικοι νιώθουν ασφαλείς επειδή υπάρχει φύλαξη σε μεγάλο βαθμό και security, ενώ υπάρχει και	-Το κέντρο της Αθήνας παρουσιάζεται ως η περιοχή με τα πιο υψηλά ποσοστά ανασφάλειας

λειας των κατοίκων/ πολιτών	-Λιγότερο ασφαλείς οι δημότες αισθάνονται στις περιοχές όπου δεν υπάρχει πολυκοσμία	η εταιρεία του Δήμου που προσφέρει υπηρεσίες φύλαξης -Στην περιοχή της Φιλοθέης οι κάτοικοι εκφράζουν την ανασφάλειά τους, ενώ δεν παρατηρείται κάποια αύξηση της εγκληματικότητας, κυρίως επειδή δεν βλέπουν την Αστυνομία, καθώς έχει καταργηθεί το αστυνομικό τμήμα	-Υψηλά επίπεδα ανασφάλειας αναφέρονται, ωστόσο, και για άλλες κεντρικές περιοχές. Ειδικότερα, (μεμονωμένες) αναφορές έγιναν για περιοχές όπως η Κυψέλη με την επισήμανση ότι το αίσθημα ανασφάλειας συναρτάται κυρίως με εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας (κλοπές και διαρρήξεις) αλλά και εγκλήματα κατά της σωματικής ακεραιότητας τα οποία παρατηρούνται στην περιοχή, η πλατεία Βάθης, η πλατεία Αττικής, η πλατεία Αγ. Παντελεήμονα, η πλατεία Βικτώριας, η περιοχή των Αχαρνών, τα Πετράλωνα, ο Νέος Κόσμος και το Μοναστηράκι -Έμφαση δόθηκε σε θύματα απάτης σε περιοχές όπως ο Ν. Κόσμος και τα Πετράλωνα αλλά ακόμα και σε αναβαθμισμένες περιοχές όπως το Κολωνάκι -Τα πιο υψηλά ποσοστά ασφάλειας εμφανίζονται στις πιο «καλές περιοχές» αλλά και σε περιοχές με αυξημένη παρουσία ένστολης αστυνομικής δύναμης. Ως πιο ασφαλείς περιοχές θεωρούνται ο Βύρωνας, η Νέα Σμύρνη, το Παλιό Φάληρο, το Κουκάκι, το Κολωνάκι και το Σύνταγμα αλλά και η περιοχή των Ανακτόρων και του Εθνικού Κήπου λόγω της αυξημένης παρουσίας της αστυνομίας
Επίδραση της οικονομικής κρίσης στο αίσθημα ασφάλειας/ανασφάλειας των κατοίκων/πολιτών	-Έχει αλλάξει η νοοτροπία του πολίτη, αισθάνεται φόβο για τα πάντα, ενώ αυτός ο φόβος ενισχύεται κι από την ανασφάλεια. Δεν οφείλεται μόνο στο επίπεδο της εγκληματικότητας καθώς η περίοδος της οικονομικής κρίσης ήταν	-Κάποιοι άνθρωποι είχαν φύλαξη και τη διέκοψαν γιατί επιβαρύνθηκαν οικονομικά	-Η διακοπή της λειτουργίας των καταστημάτων λόγω της οικονομικής κρίσης πιθανώς να αύξησε την ανασφάλεια των πολιτών

	γενικά «μια περίοδος αρρυθμίας»		
Περιοχές που δέχθηκαν τις αρνητικότερες συνέπειες της οικονομικής κρίσης σχετικά με τα ζητήματα ασφάλειας/ανασφάλειας των κατοίκων/πολιτών	-Από το 2009 έως το 2019 δεν έκλεισαν καταστήματα, δεν έφυγαν κάτοικοι, δεν παρατηρήθηκε τεράστια αλλαγή, επομένως δεν υπέστη κάποια περιοχή στον Κορυδαλλό αρνητικές συνέπειες -Γίνεται αναφορά στην υποβάθμιση ορισμένων περιοχών λόγω της εγκατάστασης των Ρομά	-Στο Νέο Ψυχικό η εγκληματικότητα αυξήθηκε με την οικονομική κρίση	-Η περιοχή του Κέντρου φαίνεται να δέχθηκε τις αρνητικότερες συνέπειες της οικονομικής κρίσης σχετικά με τα ζητήματα ασφάλειας/ανασφάλειας των πολιτών, καθώς έκλεισαν πολλά καταστήματα, γεγονός που, όπως αναφέρθηκε, τείνει να αυξάνει το φόβο και την ανασφάλεια
Μέτρα που θα ενίσχυαν την ασφάλεια των κατοίκων/πολιτών	-Τα μέτρα λαμβάνονται σε επιτελικό επίπεδο -Παρόλα αυτά, σε τοπικό επίπεδο η εμφανής αστυνόμευση είναι ένα μέτρο που αποδίδει ακόμα αν και είναι εξαιρετικά παλιό. Η φανερή αστυνόμευση συμβάλλει στην ενίσχυση του αισθήματος ασφάλειας του πολίτη	-Η εμφανής αστυνόμευση και οι εκπαιδευμένοι αστυνομικοί της Ασφάλειας	-Η ενίσχυση της επαφής και των σχέσεων κοινού και Αστυνομίας -Η αύξηση της εμφανούς αστυνόμευσης με ένστολη παρουσία σε πάρκα και πλατείες αλλά και περιπολίες -Η επίλυση του ζητήματος της υποστελέχωσης της Αστυνομίας με ανθρώπινο δυναμικό -Ειδίκευση και καλύτερη κατανομή του αστυνομικού προσωπικού αλλά και η βελτίωση των υλικών υποδομών της Αστυνομίας - Υλοποίηση παρεμβάσεων του Δήμου λ.χ. σε εγκαταλελειμμένα κτίρια και με την τοποθέτηση καλύτερου φωτισμού στο δημόσιο χώρο
Αξιολόγηση της αστυνόμευσης στην περιοχή	-Είναι σε καλό επίπεδο, με βάση τους δείκτες εγκληματικότητας	-Δεν είναι επαρκής η αστυνόμευση, καθώς υπάρχει έλλειψη αστυνομικής δύναμης για μια τόσο μεγάλη περιοχή	-Βάσει των απαντήσεων που δόθηκαν η αστυνόμευση στις υπό μελέτη περιοχές κρίθηκε ικανοποιητική, δεδομένων των πολυάριθμων προβλημάτων που αντιμετωπίζει η Αστυνομία

Μορφές αστυνόμευσης που θεωρούνται πιο κατάλληλες και αποτελεσματικές στην πρόληψη και αντιμετώπιση του εγκλήματος και της ανασφάλειας των κατοίκων/πολιτών	-Η εμφανής αστυνόμευση -Η ομάδα Δίας με την ταχύτητα ανταπόκρισής τους	-Απαιτείται συνδυασμός και συνεργασία	-Εμφανής αστυνόμευση και περιπολίες -Αύξηση του ανθρώπινου δυναμικού της Αστυνομίας
Σημαντικότερα προβλήματα που συναρτώνται με την αστυνόμευση	-Περισσότερο προσωπικό -Ανάπτυξη τοπικών δράσεων	-Η έλλειψη ανθρώπινου δυναμικού θεωρήθηκε ένα βασικό ζήτημα -Τονίστηκε η σημασία του να παραμένουν κάποιοι αστυνομικοί καιρό σε μια περιοχή, να την γνωρίζουν και να αποκτούν εμπειρία	-Ελλείψεις στο ανθρώπινο δυναμικό της Αστυνομίας -Ελλείψεις στις υλικοτεχνικές υποδομές της Αστυνομίας
Πλαίσιο συνεργασίας με τη Δημοτική Αστυνομία, την Ομάδα Δίας και τον Αστυνομικό της Γειτονιάς	-Ο Δήμος δεν έχει αστυνομία, τώρα προσπαθεί να δημιουργήσει ⁹⁸ . Η συνεργασία χαρακτηρίζεται καλή. -Το μέτρο του Αστυνομικού της Γειτονιάς δεν έχει εφαρμοστεί	- Αναφέρθηκε ότι είναι αποτυχία να μην έχει ένας διοικητής της Ασφάλειας συνεργασία με την ΔΙΑΣ και τις άλλες ομάδες. Μεταξύ κάποιων τμημάτων υπάρχει μια σχέση ανταγωνιστική. Παρόλα αυτά, στο συγκεκριμένο τμήμα υπάρχει συνεργασία με την ομάδα ΔΙΑΣ -Διαπιστώθηκε η μη ύπαρξη γνώσης σχετικά με το εάν υπάρχει Αστυνομικός της Γειτονιάς (παλαιότερα υπήρχε), όμως τονίστηκε	-Με κάποιες εξαιρέσεις και σε όσες περιπτώσεις υπήρχε διαθέσιμη η πληροφορία, η επικοινωνία και η συνεργασία με το Δήμο ή/και τη Δημοτική Αστυνομία δεν υφίσταται ⁹⁹ -Η συνεργασία με την ομάδα ΔΙΑΣ χαρακτηρίζεται ως καλή και αμφίδρομη μόνο σε μία περίπτωση όπου έγινε ειδική αναφορά -Σχετικά με το μέτρο του Αστυνομικού της Γειτονιάς δεν έχει τεθεί σε ισχύ ενώ σε κάποιες περιπτώσεις δεν αξιολογήθηκε ως χρήσιμο

⁹⁸ Η Δημοτική Αστυνομία αναφέρθηκε ότι έχει ξεκινήσει την επαναλειτουργία της από 1/7/2020 με μειωμένο προσωπικό.

⁹⁹ Ωστόσο, σύμφωνα με το όσα αναφέρθηκαν (βλ. παραπάνω) έχει συσταθεί από το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη μια επιτελική ομάδα στην οποία συμμετέχει τόσο η Αστυνομία όσο και η Δημοτική Αστυνομία αλλά και ο Δήμος με σκοπό την καταγραφή και ανάλυση των προβλημάτων που σχετίζονται με την εγκληματικότητα καθώς και το σχεδιασμό και την υλοποίηση αντίστοιχων κοινών δράσεων πρόληψης και αντιμετώπισης του φαινομένου. Οι δράσεις αυτές είναι σχετικά πρόσφατες. Στην περίπτωση των συνεντευξιαζόμενων των Τ.Α. του Δήμου Αθηναίων μόνο σε μία περίπτωση αναφέρθηκε η ύπαρξη συνεργασίας με το Δήμο και σε μία περίπτωση η ύπαρξη συνεργασίας με τη Δημοτική Αστυνομία για τα εγκαταλελειμμένα κτίρια.

		η σημασία και η χρησιμότητά του -Με το Δήμο αναφέρονται καλές σχέσεις, ενώ η Δημοτική Αστυνομία συνδράμει με πληροφορίες, όπως και οι ιδιωτικές εταιρείες φύλαξης	
Στάση των κατοίκων αναφορικά με την Αστυνομία	-Αναφέρθηκε ότι απαιτείται χρόνος για να μπορέσει να αποκτήσει ο πολίτης το αίσθημα της συνεργασίας με τις Αρχές -Πρέπει να εξαλειφθεί η έννοια του «ρουφιάνου» -Πρέπει να υπάρξει συνεργασία	-Είναι πιο θετική η στάση των κατοίκων στο Ψυχικό και στην Φιλοθέη παρά στο Νέο Ψυχικό. -Παρόλα αυτά, αναφέρονται άριστες σχέσεις με τους κατοίκους, καθώς οι κάτοικοι έχουν εμπιστοσύνη και σεβασμό στην Αστυνομία παρότι λόγω της οικονομικής τους δυνατότητας έχουν ιδιωτικές φυλάξεις	-Προκατάληψη, δυσπιστία και επιφυλακτικότητα των πολιτών, η οποία ωστόσο παύει εν τέλει να υφίσταται όταν ικανοποιηθεί το αίτημά τους και εξυπηρετηθούν -Θετική στάση των πολιτών οι οποίοι θεωρούν την Αστυνομία ως το «αποκούμπι» τους για κάθε πρόβλημα που ανακύπτει. Στο πλαίσιο αυτό, διατυπώθηκε και η άποψη περί βελτίωσης των σχέσεων μεταξύ Αστυνομίας και κοινού, η οποία παρατηρείται τα τελευταία χρόνια καθώς η αστυνομία φαίνεται να είναι πιο φιλική και κοντά στον πολίτη -Ουδέτερη στάση των πολιτών ανάλογα με την ενημέρωσή τους σχετικά με τις αδυναμίες της Αστυνομίας -Η στάση των πολιτών διαφοροποιείται στη βάση της εθνικότητάς τους καθώς οι Έλληνες πολίτες συνήθως προσφεύγουν στην Αστυνομία σε αντίθεση με τους αλλοδαπούς
Χρησιμότητα συνεργασίας της αστυνομίας με τους κατοίκους/πολίτες για την αποτελεσματικότερη άσκηση του αστυνομικού έργου	-Είναι απαραίτητη	-Είναι απαραίτητη	-Οι απόψεις συγκλίνουν ότι η συνεργασία των πολιτών με την Αστυνομία θεωρείται σημαντική προϋπόθεση για την εκτέλεση του αστυνομικού έργου

Καταλληλότερες μορφές συνεργασίας με τους κατοίκους/πολίτες για την πρόληψη και αντιμετώπιση του εγκλήματος	-Τα συμβούλια πρόληψης που θα έπρεπε να υπάρχουν στο Δήμο - Η ενημέρωση που πρέπει να γίνεται στα ΚΑΠΗ -Η στενή συνεργασία με τα σχολεία	-Η επικοινωνία -Η σχέση εμπιστοσύνης -Η συνεργασία.	-Η δημιουργία σχέσης εμπιστοσύνης και η στενή επαφή -Η επικοινωνία -Η ανάπτυξη μιας φιλικής σχέσης
Μορφές θυματοποίησης που παρατηρούνται στην περιοχή	-Κλοπές -Διαρρήξεις	-Διαρρήξεις οχημάτων και κατοικιών -Κλοπές -Ληστείες -Παραβατικότητα ανηλίκων -Απάτες σε βάρος ηλικιωμένων	-Τα πιο συχνά αναφερόμενα ποινικά αδικήματα είναι αυτά της κλοπής, της παραβίασης διατάξεων του Ν. περί ναρκωτικών, της ληστείας, της απάτης και της διάρρηξης -Αναφορά έγινε στην εμπλοκή των αλλοδαπών και των Ρομά σε κλοπές και απάτες -Παρατηρείται το φαινόμενο της υποτροπής και επαναλαμβανόμενης θυματοποίησης -Σε μικρότερο βαθμό αναφέρθηκαν ποινικά αδικήματα όπως λαθρεμπόριο, απαγωγές, περιστατικά βίας κ.λ.π.
Παράγοντες που επηρεάζουν την υποβολή καταγγελίας από τους πολίτες	- Έλλειψη εμπιστοσύνης στις Αρχές -Η αντίληψη ότι θα έρθει η σήμανση και «θα μου κάνει το σπίτι χάλια»	-Η έλλειψη εμπιστοσύνης - Ο φόβος - Η αντίληψη ότι «δεν θα γίνει τίποτα» -Η γραφειοκρατία & η ταλαιπωρία -Το γεγονός ότι ο πολίτης νομίζει ότι θα πληρώσει εάν υποβάλει κάποια καταγγελία	-Η πεποίθηση ότι «δεν θα γίνει τίποτα» γεγονός το οποίο παραπέμπει σε μια αντίληψη περί μη αποτελεσματικότητας του έργου της αστυνομίας και πιθανώς η αντίληψη αυτή να συναρτάται και με το χρονοβόρο χαρακτήρα της ποινικής διαδικασίας λόγω της γραφειοκρατίας -Ο φόβος του πολίτη να «μην μπλέξει» -Η ντροπή λόγω της εμπλοκής στο ποινικό σύστημα
Πρακτικές για την ενημέρωση του θύματος σχετικά με την πορεία της	-Το θύμα ενημερώνεται σε τακτά χρονικά διαστήματα και μέχρι να διαβιβαστεί η δικογραφία από την	-Δεν προβλέπεται αλλά είναι ανθρώπινο και γίνεται συχνά	-Τα θύματα ενημερώνονται για την εξέλιξη της υπόθεσής τους μόνο εάν υπάρχει εξέλιξη ή εάν πρόκειται για πιο «σοβαρή» περίπτωση ή εάν υπάρχει θετική έκβαση

υπόθεσης κατόπιν της καταγγελίας	Αστυνομία στην Εισαγγελία -Ενημερώνεται σε κάθε περίπτωση, αν υπάρχει εξέλιξη π.χ. αν εντοπιστούν δακτυλικά αποτυπώματα κ.λ.π.	-Πρέπει να υπάρχει συνεργασία και ο πολίτης να φεύγει ευχαριστημένος από το τμήμα	
Παραπομπή θύματος σε άλλες δομές ή αρμόδιους φορείς	-Αν πρόκειται για ένα σοβαρό αδίκημα που στρέφεται κατά ανηλίκου, αναφέρεται στην υποδιεύθυνση. Στους ανήλικους η εξέταση τους πρέπει να γίνεται από ψυχολόγο, οπότε γίνεται παραπομπή στο Τμήμα Ανηλίκων ή προσέρχεται ψυχολόγος στο Τμήμα Ασφαλείας -Στις περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας, το χειρίζεται το Τμήμα	-Αυτό συμβαίνει κυρίως στην ενδοοικογενειακή βία που είναι θέμα των Τμημάτων Τάξης -Σχετικά με τα ναρκωτικά, στους ανήλικους προβλέπεται η εμπλοκή ψυχολόγων που συνεργάζονται με τον OKANA και βοηθούν	-Παραπομπή θύματος σε άλλες δομές ή αρμόδιους φορείς λαμβάνει χώρα κυρίως όταν πρόκειται για ανήλικο θύμα -Μεμονωμένη αναφορά έγινε στην έκδοση εγκυκλίων για τα θύματα, ειδικά για τις περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας στο πλαίσιο των οποίων προβλέπεται και η διαδικασία της παραπομπής
Χρησιμότητα ύπαρξης δομών/υπηρεσιών υποστήριξης θυμάτων	-Είναι απαραίτητες για να επανέλθει το θύμα σε μια καλή ψυχολογική κατάσταση	Για αδικήματα που έχουν ψυχολογικό κόστος θα πρέπει οπωσδήποτε να υπάρχουν, είτε στο Δήμο είτε και εντός του πλαισίου της Αστυνομίας	-Η ύπαρξη δομών και υπηρεσιών υποστήριξης θυμάτων θεωρείται χρήσιμη ή και απαραίτητη -Δυσχέρειες στην προσπάθεια συνεργασίας της Αστυνομίας με τις δομές αυτές
Μέτρα για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση της εγκληματικότητας και τη μείωση του φόβου και της ανασφάλειας	-Εμφανής αστυνόμευση -Συνεργασία με τους πολίτες -Ταχύτητα στην αντίδραση με την οποία πρέπει να λαμβάνονται οι αποφάσεις σε τοπικό και επιτελικό επίπεδο	-Σχέση συνεργασίας με τους πολίτες -Εκπαίδευση των αστυνομικών -Ανθρώπινη συμπεριφορά της Αστυνομίας προς τον πολίτη -Καλύτερη διοίκηση	-Ενημέρωση του κοινού (μέσω τηλεόρασης, κοινωνικών δικτύων, ενημερωτικών φυλλαδίων κ.λ.π.) - Εμφανής αστυνόμευση και αύξηση των περιπολιών -ειδικά στις λεγόμενες «εγκληματογόνες εστίες» - Ο ρόλος του Δήμου μέσα από την οργάνωση ενημερωτικών συναντήσεων με τους δημότες και την υλοποίηση μέτρων καλύτερου καθαρισμού και φωτισμού των δημόσιων χώρων -Μεμονωμένη αναφορά έγινε και στην αυστηροποίηση της κείμενης

			νομοθεσίας καθώς και στην ανάγκη ειδίκευσης του αστυνομικού προσωπικού
Μέτρα για την βελτίωση των σχέσεων κοινού και Αστυνομίας	-Να εξυπηρετείται άμεσα ο πολίτης και να αισθάνεται φιλικά -Να μην χρησιμοποιεί η Αστυνομία «ζύλινη γλώσσα» -Να διατηρείται ένα «επίπεδο γειτονιάς»	-Η δημιουργία σχέσης εμπιστοσύνης -Η ανθρώπινη και φιλική συμπεριφορά της Αστυνομίας	-Η δημιουργία σχέσης εμπιστοσύνης και η ανάπτυξη στενής επαφής ανάμεσα στην Αστυνομία και τους πολίτες -Η ενημέρωση του κοινού

Σύμφωνα με τον ανωτέρω πίνακα τα κύρια θέματα που τέθηκαν από το σύνολο των εκπροσώπων των Τ.Α. και των τριών υπό εξέταση Δήμων σχετικά με τα ζητήματα εγκληματικότητας και ανασφάλειας που έχουν προκύψει στην περιοχή αρμοδιότητάς τους και τη σύνδεση αυτών των προβλημάτων με την οικονομική κρίση, δύναται να αναλυθούν στις παρακάτω θεματικές:

- **Επίπεδο εγκληματικότητας**

Τόσο στην περίπτωση του Δήμου Κορυδαλλού όσο και του Δήμου Φιλοθέης-Ψυχικού το επίπεδο της εγκληματικότητας αναφέρεται ως μέτριο. Αντίθετα, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, στο Δήμο Αθηναίων το επίπεδο της εγκληματικότητας χαρακτηρίζεται σε γενικές γραμμές υψηλό με επιμέρους διαφοροποιήσεις ανά περιοχή και με το κέντρο της Αθήνας σαφώς πιο επιβαρυνμένο. Ωστόσο, τόσο στην περίπτωση του Δήμου Κορυδαλλού όσο και του Δήμου Φιλοθέης-Ψυχικού αναφέρονται περιοχές με αυξημένη εγκληματικότητα. Ειδικότερα, στην περιοχή του Κορυδαλλού, η πόλη του Κορυδαλλού και η περιοχή των φυλακών αναφέρονται ως «εγκληματογόνες ζώνες» ενώ τα προβλήματα εγκληματικότητας που παρατηρούνται στις ζώνες αυτές (λ.χ. κλοπές, διαρρήξεις, κλοπές οχημάτων) αναφέρονται ως συνδεδεμένα με την εγκατάσταση του πληθυσμού των Ρομά. Αυξημένη εγκληματικότητα παρατηρείται και στην περιοχή του Ν. Ψυχικού λόγω του μεγάλου αριθμού εμπορικών καταστημάτων.

- **Εξέλιξη εγκληματικότητας την τελευταία τριετία**

Στον Κορυδαλλό, η εγκληματικότητα παρέμεινε σταθερή, όλη την τριετία, με πολύ μικρές αυξομειώσεις ενώ στα ίδια περίπου επίπεδα παρέμεινε και η εγκληματικότητα στην περιοχή της Φιλοθέης – Ψυχικού. Αντίθετα στο Δήμο Αθηναίων, και για όσες περιοχές υπήρχε διαθέσιμη πληροφορία, αναφέρθηκε άνοδος της εγκληματικότητας σε ορισμένες κεντρικές συνοικίες αλλά και στο Κέντρο (Ομόνοια, Παγκράτι, Πατήσια, Εξάρχεια). Μεμονωμένη αναφορά έγινε για την περιοχή της Κυψέλης και των Αμπελοκήπων για τις οποίες η εγκληματικότητα παρουσίασε πτωτική τάση και σταθεροποίηση αντίστοιχα.

- **Επίδραση της οικονομικής κρίσης στην εγκληματικότητα**

Σχετικά με την επίδραση της οικονομικής κρίσης στην εγκληματικότητα και στις τρεις περιπτώσεις των Δήμων έγινε αναφορά στις επιμέρους αλλαγές οι οποίες επήλθαν και αφορούν ένα ευρύ πεδίο ζητημάτων. Στο Δήμο Κορυδαλλού αναφέρθηκε η αλλαγή των ποιοτικών χαρακτηριστικών του εγκλήματος καθώς όπως επισημάνθηκε αυξήθηκε το φαινόμενο της τηλεφωνικής απάτης και γενικά «η μορφή του εγκλήματος άλλαξε» αφού οι εγκληματίες φάνηκε να προσαρμόζονται στις νέες συνθήκες. Στην περίπτωση της Φιλοθέης-Ψυχικού συσχετίστηκε, σε ορισμένες περιπτώσεις, η ανεργία με την αύξηση της εγκληματικότητας με ειδική αναφορά στην περιοχή του Νέου Ψυχικού, για την οποία αναφέρθηκε αύξηση της εγκληματικότητας λόγω της ύπαρξης εμπορικών καταστημάτων. Η διακοπή της λειτουργίας καταστημάτων και η απώλεια θέσεων εργασίας αναφέρθηκε στην περίπτωση του Δήμου Αθηναίων, ενώ έμφαση δόθηκε και στις ελλείψεις που παρατηρήθηκαν στις υποδομές και το ανθρώπινο δυναμικό της Αστυνομίας. Ωστόσο, στο πλαίσιο αυτό, αναφορά έγινε και στην επίδραση της μεγάλης εισροής αλλοδαπών, σε συνάρτηση με την οικονομική κρίση, στη διαμόρφωση της εγκληματικότητας.

- **Περιοχές που δέχθηκαν τις αρνητικότερες συνέπειες της οικονομικής κρίσης αναφορικά με την εγκληματικότητα**

Στην περιοχή του Κορυδαλλού αναφέρθηκε ότι οι πιο επιβαρυνμένες περιοχές από άποψη εγκληματικότητας είναι οι περιοχές στις οποίες παρατηρείται εγκατάσταση του πληθυσμού των Ρομά ενώ στην περίπτωση του Δήμου Φιλοθέης-Ψυχικού η αντίστοιχα επιβαρυνμένη περιοχή θεωρείται η περιοχή του Ν. Ψυχικού και των Ελληνορώσων καθώς η Φιλοθέη και το παλαιό Ψυχικό δεν παρουσιάζουν τόσο έντονα προβλήματα εγκληματικότητας. Όσον αφορά το Δήμο Αθηναίων και πάλι το Κέντρο φαίνεται να έχει δεχτεί τις αρνητικότερες συνέπειες της οικονομικής κρίσης αναφορικά με την εγκληματικότητα, ωστόσο, αναφέρθηκαν και διάφορες κεντρικές συνοικίες. Τέλος, επισημάνθηκε εκ νέου ο ρόλος της υψηλής συγκέντρωσης αλλοδαπών σε ορισμένες περιοχές στην επιβαρυνμένη εικόνα των περιοχών αυτών αναφορικά με την εγκληματικότητα.

- **Σημαντικότερα προβλήματα που απορρέουν από την εγκληματικότητα**

Και στους τρεις Δήμους αναφέρθηκε η ανασφάλεια των πολιτών ως το σημαντικότερο πρόβλημα που απορρέει από την εγκληματικότητα. Ωστόσο, αναφέρθηκε και η έλλειψη εμπιστοσύνης στις Αρχές στην περίπτωση του Δήμου Κορυδαλλού όσο και το κλείσιμο των εμπορικών καταστημάτων για την περιοχή του κέντρου της Αθήνας. Όσον αφορά ειδικά το Δήμο Αθηναίων αναφέρθηκε και πάλι η σύνδεση της υψηλής συγκέντρωσης αλλοδαπών με τα προβλήματα εγκληματικότητας.

- **Κύριοι τόποι συγκέντρωσης της εγκληματικότητας**

Ως κύριοι τόποι συγκέντρωσης της εγκληματικότητας στους δύο περιφερειακούς Δήμους αναφέρονται το Σχιστό Κορυδαλλού, το κάτω μέρος της πλατείας Μέμου, το Νέο Ψυχικό και η περιοχή των Ελληνορώσων ενώ αναφορικά με το Δήμο Αθηναίων ιδιαίτερη έμφαση δίνεται και πάλι στο Κέντρο καθώς και σε συγκεκριμένες κεντρικές συνοικίες/περιοχές. Στο πλαίσιο αυτό και κατά περίπτωση γίνεται αναφορά στη σύνδεση των αυξημένων προβλημάτων εγκληματικότητας με την έντονη παρουσία του πληθυσμού των Ρομά και των αλλοδαπών

καθώς και των διαφόρων συμμοριών ανηλίκων σε επιβαρυνμένες κεντρικές περιοχές της Αθήνας.

- **Περιοχές που παρουσιάζουν τα πιο υψηλά ποσοστά ασφάλειας/ανασφάλειας των κατοίκων/πολιτών**

Στην περίπτωση της περιοχής του Κορυδαλλού το αίσθημα ασφάλειας των δημοτών ενισχύεται στις περιοχές με πολυκοσμία και κινητικότητα καθώς και στα σημεία πέριξ του μετρό. Στην περιοχή του Δήμου Φιλοθέης – Ψυχικού οι κάτοικοι αισθάνονται γενικά ασφαλείς λόγω της ιδιωτικής φύλαξης πολλών κτιρίων αλλά και λόγω της φρούρησης από ιδιωτική εταιρεία security. Ωστόσο, στην περίπτωση της Φιλοθέης λόγω της συγχώνευσης των δύο αστυνομικών τμημάτων και της απουσίας πλέον αστυνομικού τμήματος στην περιοχή, οι κάτοικοι σε γενικές γραμμές δηλώνουν πιο έντονο το αίσθημα της ανασφάλειας. Όσον αφορά το Δήμο Αθηναίων για ακόμη μία φορά το κέντρο της Αθήνας αναφέρεται ως το πιο επιβαρυνμένο ενώ αναφορές για υψηλά επίπεδα ανασφάλειας έγιναν και για διάφορες κεντρικές περιοχές/συνοικίες. Οι πιο απομακρυσμένες από το κέντρο περιοχές, οι περιοχές όπου υπάρχει παρουσία ένστολης αστυνομικής δύναμης και γενικά οι πιο αναβαθμισμένες περιοχές παρουσιάζουν τα πιο υψηλά επίπεδα ασφάλειας.

- **Επίδραση της οικονομικής κρίσης στο αίσθημα ασφάλειας/ανασφάλειας των κατοίκων/πολιτών**

Οι απόψεις συγκλίνουν αναφορικά με την παραδοχή ότι η οικονομική κρίση πιθανώς να έχει επηρεάσει το αίσθημα ανασφάλειας των πολιτών. Στην περίπτωση του Δήμου Κορυδαλλού αναφέρθηκε ότι η οικονομική κρίση έχει μεταβάλει τη νοοτροπία των πολιτών, οι οποίοι πλέον νιώθουν φόβο για πολλά ζητήματα και μεταξύ άλλων και για το έγκλημα. Στην περίπτωση του Δήμου Φιλοθέης-Ψυχικού αναφέρθηκε ότι η οικονομική κρίση φαίνεται να έχει οδηγήσει ορισμένους πολίτες οι οποίοι διέθεταν ιδιωτική φύλαξη να τη διακόψουν, γεγονός το οποίο αύξησε το αίσθημα ανασφάλειάς του. Τέλος, και στην περίπτωση του Δήμου Αθηναίων διατυπώθηκε η άποψη ότι η οικονομική κρίση και το κλείσιμο των εμπορικών καταστημάτων αυξάνουν την ανασφάλεια των πολιτών.

- **Περιοχές που δέχθηκαν τις αρνητικότερες συνέπειες της οικονομικής κρίσης σχετικά με τα ζητήματα ασφάλειας/ανασφάλειας των κατοίκων/πολιτών**

Στον Κορυδαλλό δεν φάνηκε η οικονομική κρίση να επηρέασε αρνητικά κάποια περιοχή, καθώς δεν έκλεισαν εμπορικά καταστήματα και οι κάτοικοι δεν εγκατέλειψαν την περιοχή. Ωστόσο, το γεγονός που επηρέασε αρνητικά τις περιοχές του Δήμου, όπως αναφέρθηκε, ήταν η εγκατάσταση του πληθυσμού των Ρομά. Στην περίπτωση του Δήμου Φιλοθέης-Ψυχικού και ειδικότερα στην περιοχή του Νέου Ψυχικού η εγκληματικότητα αυξήθηκε με την οικονομική κρίση, ενώ αναφορικά με το κέντρο της Αθήνας διατυπώθηκε η άποψη ότι δέχθηκε τις αρνητικότερες συνέπειες της οικονομικής κρίσης σχετικά με ζητήματα ασφάλειας/ανασφάλειας λόγω της διακοπής λειτουργίας πολλών εμπορικών καταστημάτων.

- **Μέτρα που θα ενίσχυαν την ασφάλεια των κατοίκων/πολιτών**

Ως μέτρο για την ενίσχυση της ασφάλειας των κατοίκων καταρχάς, προτάθηκε η αύξηση της εμφανούς αστυνόμευσης ως κοινή συνισταμένη των απόψεων στην περίπτωση και των τριών Δήμων. Μάλιστα, στην περίπτωση του Δήμου Αθηναίων η αύξηση της εμφανούς αστυνόμευσης με ένστολη παρουσία αναφέρεται ότι θα πρέπει να εστιάσει σε πάρκα και πλατείες ενώ στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει να ενταθούν και οι περιπολίες. Παράλληλα, στην περίπτωση του Δήμου Αθηναίων επισημάνθηκε ότι η επίλυση του ζητήματος της υποστελέχωσης και των ανεπαρκών υποδομών της Αστυνομίας αλλά και της ειδίκευσης και προσφορότερης κατανομής του αστυνομικού δυναμικού καθίσταται αναγκαία. Στην ίδια κατεύθυνση, για την περιοχή της Φιλοθέης-Ψυχικού επισημάνθηκε η ανάγκη για την αξιοποίηση κατάλληλα εκπαιδευμένων αστυνομικών. Τέλος, στην περίπτωση του Δήμου Αθηναίων ιδιαίτερη μνεία έγινε και στο σημαντικό ρόλο των παρεμβάσεων του ίδιου του Δήμου λ.χ. σε εγκαταλελειμμένα κτίρια αλλά και με την τοποθέτηση επαρκούς φωτισμού σε δημόσιους χώρους.

- **Αξιολόγηση της αστυνόμευσης στην περιοχή**

Σε γενικές γραμμές η αξιολόγηση της αστυνόμευσης κρίθηκε ικανοποιητική τόσο στην περιοχή του Κορυδαλλού όσο και στην περιοχή του Δήμου Αθηναίων. Μάλιστα, στην τελευταία περίπτωση, διατυπώθηκε η άποψη ότι το επίπεδο αστυνόμευσης θεωρείται ικανοποιητικό παρόλα τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η Αστυνομία (λ.χ. υποστελέχωση, ανεπαρκείς υποδομές κ.λ.π.). Τέλος, στην περίπτωση του Δήμου Φιλοθέης-Ψυχικού η αστυνόμευση αξιολογήθηκε ως ανεπαρκής λόγω έλλειψης ανθρώπινου δυναμικού, δεδομένου ότι καλύπτει μια πολύ μεγάλη σε έκταση περιοχή.

- **Μορφές αστυνόμευσης που θεωρούνται πιο κατάλληλες και αποτελεσματικές στην πρόληψη και αντιμετώπιση του εγκλήματος και της ανασφάλειας των κατοίκων/πολιτών**

Τόσο στην περίπτωση του Δήμου Κορυδαλλού όσο και του Δήμου Αθηναίων ως κατάλληλες μορφές αστυνόμευσης αναφέρονται η εμφανής αστυνόμευση και οι περιπολίες. Στην περίπτωση του Δήμου Κορυδαλλού ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε και στην ταχύτητα απόκρισης της Αστυνομίας (λ.χ. ομάδα ΔΙΑΣ) ενώ στην περίπτωση του Δήμου Αθηναίων έγινε αναφορά στην ανάγκη αύξησης του ανθρώπινου αστυνομικού δυναμικού ως προαπαιτούμενου για την αποτελεσματικότητα της αστυνόμευσης. Στην περίπτωση του Δήμου Φιλοθέης – Ψυχικού τονίστηκε η ανάγκη για συνεργασία προκειμένου να επιτευχθεί αποτελεσματική πρόληψη και αντιμετώπιση τόσο του εγκλήματος όσο και της ανασφάλειας των κατοίκων της περιοχής.

- **Σημαντικότερα προβλήματα που συναρτώνται με την αστυνόμευση**

Τα σημαντικότερα προβλήματα τα οποία αναφέρθηκαν και τα οποία συναρτώνται με την αποτελεσματικότητα της αστυνόμευσης ήταν η υποστελέχωση των αστυνομικών υπηρεσιών, η οποία αναφέρθηκε και στις τρεις περιπτώσεις των Δήμων αλλά και οι ελλείψεις στις

υλικοτεχνικές υποδομές, οι οποίες αναφέρθηκαν στην περίπτωση του Δήμου Αθηναίων. Στην περίπτωση του Δήμου Κορυδαλλού αναφέρθηκε η ανάγκη ανάπτυξης τοπικών δράσεων ενώ στην περίπτωση του Δήμου Φιλοθέης-Ψυχικού η ανάγκη για την αξιοποίηση αστυνομικών με εμπειρία αρκετών ετών στην περιοχή της αρμοδιότητάς τους.

- **Πλαίσιο συνεργασίας με τη Δημοτική Αστυνομία, την Ομάδα Δίας και τον Αστυνομικό της Γειτονιάς**

Στην περίπτωση των Δήμων Κορυδαλλού και Φιλοθέης – Ψυχικού σε γενικές γραμμές αναφέρθηκε καλή συνεργασία με τις υπηρεσίες του Δήμου, κάτι που δεν προέκυψε για την περίπτωση του Δήμου Αθηναίων, καθώς η όποια συνεργασία με το Δήμο ή τη Δημοτική Αστυνομία αναφέρθηκε ως ανύπαρκτη. Ωστόσο, έγινε μεμονωμένη αναφορά γενικά στην ύπαρξη συνεργασίας και επικοινωνίας με το Δήμο καθώς και μεμονωμένη αναφορά στην ύπαρξη μιας τέτοιας συνεργασίας αποκλειστικά για τη διαχείριση των εγκαταλελειμμένων κτιρίων. Το μέτρο του Αστυνομικού της Γειτονιάς σε γενικές γραμμές δεν αναφέρθηκε, ωστόσο, στην περίπτωση του Δήμου Φιλοθέης-Ψυχικού τονίστηκε η χρησιμότητά του, άποψη η οποία δεν φαίνεται να υιοθετείται στην περίπτωση του Δήμου Αθηναίων. Η συνεργασία με την ομάδα ΔΙΑΣ αναφέρθηκε μόνο στην περίπτωση του Δήμου Φιλοθέης-Ψυχικού καθώς και μεμονωμένα στην περίπτωση του Δήμου Αθηναίων.

- **Στάση των κατοίκων αναφορικά με την Αστυνομία**

Σχετικά με τη στάση των κατοίκων των υπό εξέταση περιοχών απέναντι στην Αστυνομία διατυπώθηκαν διαφορετικές απόψεις. Στην περίπτωση του Δήμου Αθηναίων αναφέρθηκε η προκατάληψη και η δυσπιστία των κατοίκων απέναντι στην Αστυνομία, ωστόσο, αναφέρθηκε (αν και με μικρότερη συχνότητα αναφοράς) και η θετική στάση των πολιτών. Στην τελευταία περίπτωση επισημάνθηκε η βελτίωση των σχέσεων μεταξύ Αστυνομίας και κοινού, η οποία παρατηρείται τα τελευταία χρόνια καθώς η Αστυνομία φαίνεται να είναι πιο φιλική και πιο κοντά στον πολίτη. Παράλληλα, με μικρότερη συχνότητα αναφοράς σε σύγκριση με τις προαναφερθείσες περιπτώσεις, υποστηρίχτηκε η άποψη περί διαφοροποίησης της στάσης των πολιτών ανάλογα με την εθνικότητά τους ενώ μεμονωμένη αναφορά έγινε και στην ουδέτερη στάση των πολιτών η οποία συναρτάται με την ενημέρωσή τους αναφορικά με τις αδυναμίες της Αστυνομίας. Στην περίπτωση του Δήμου Κορυδαλλού αναφέρθηκε η δυσκολία συνεργασίας του πολίτη με την Αστυνομία ενώ στην περίπτωση του Δήμου Φιλοθέης-Ψυχικού διατυπώθηκε η θέση περί θετικής στάσης των πολιτών με την επισημάνση ότι επιδεικνύουν τόσο σεβασμό όσο και εμπιστοσύνη στις αστυνομικές αρχές.

- **Χρησιμότητα συνεργασίας της αστυνομίας με τους κατοίκους/πολίτες για την αποτελεσματικότερη άσκηση του αστυνομικού έργου**

Ομοφωνία παρατηρείται και στις τρεις υπό εξέταση περιοχές αναφορικά με την αναγκαιότητα της συνεργασίας της Αστυνομίας με τους πολίτες καθώς χαρακτηρίζεται είτε ως απαραίτητη είτε ως χρήσιμη για την αποτελεσματικότερη άσκηση του αστυνομικού έργου.

- **Καταλληλότερες μορφές συνεργασίας με τους κατοίκους/πολίτες για την πρόληψη και αντιμετώπιση του εγκλήματος**

Ως καταλληλότερες μορφές συνεργασίας της Αστυνομίας με τους πολίτες για την πρόληψη και αντιμετώπιση του εγκλήματος θεωρούνται η δημιουργία σχέσης εμπιστοσύνης και στενής επαφής καθώς και η επικοινωνία, στοιχεία τα οποία εντοπίστηκαν με τη μεγαλύτερη συχνότητα αναφοράς. Αξίζει ωστόσο, να σημειωθεί ότι στην περίπτωση του Δήμου Κορυδαλλού αναφέρθηκε η ανάγκη σύστασης και λειτουργίας Συμβουλίου Πρόληψης της Παραβατικότητας με σκοπό την αποτελεσματικότερη αξιοποίηση της συνεργασίας με τους πολίτες. Τέλος, στην περίπτωση του Δήμου Αθηναίων επισημάνθηκε η ανάγκη ανάπτυξης μιας σχέσης φιλικής ανάμεσα στην Αστυνομία και τον πολίτη.

- **Μορφές θυματοποίησης που παρατηρούνται στην περιοχή**

Οι μορφές θυματοποίησης οι οποίες παρατηρούνται με τη μεγαλύτερη συχνότητα στις υπό εξέταση περιοχές είναι κλοπές, διαρρήξεις, απάτες, ληστείες καθώς και οι παραβάσεις των διατάξεων του Ν. περί Ναρκωτικών. Οι διαρρήξεις και οι κλοπές αναφέρθηκαν ως συχνές μορφές θυματοποίησης και στους τρεις Δήμους, οι ληστείες και οι απάτες αναφέρθηκαν στην περίπτωση των Δήμων Αθηναίων και Φιλοθέης-Ψυχικού ενώ οι παραβάσεις του Ν. περί Ναρκωτικών αφορούσαν μόνο το Δήμο Αθηναίων. Στην περίπτωση του Δήμου Αθηναίων και με βάση τη συχνότητα αναφοράς οι κλοπές και τα ναρκωτικά κατέχουν την πρώτη θέση και ακολουθούν οι ληστείες, οι απάτες και οι διαρρήξεις. Στο πλαίσιο αυτό επισημάνθηκε η εμπλοκή των αλλοδαπών και των Ρομά σε κλοπές και απάτες ενώ παράλληλα διατυπώθηκε και η μεμονωμένη άποψη περί επαναλαμβανόμενης θυματοποίησης αλλά και υποτροπής των δραστών.

- **Παράγοντες που επηρεάζουν την υποβολή καταγγελίας στην αστυνομία**

Στους παράγοντες οι οποίοι επηρεάζουν την υποβολή καταγγελίας εντάσσονται η πεποίθηση «ότι δεν θα γίνει τίποτα» γεγονός το οποίο παραπέμπει σε μια αντίληψη περί αναποτελεσματικότητας της Αστυνομίας η οποία ενδεχομένως να συναρτάται και με το χρονοβόρο χαρακτήρα της ποινικής διαδικασίας λόγω της γραφειοκρατίας, ο φόβος του πολίτη «να μην μπλέξει» καθώς και η έλλειψη εμπιστοσύνης. Τέλος, αναφέρθηκε μεμονωμένα το συναίσθημα της ντροπής καθώς και η πεποίθηση ότι η καταγγελία στην Αστυνομία συνεπάγεται οικονομική επιβάρυνση για τον καταγγέλλοντα.

- **Πρακτικές για την ενημέρωση του θύματος σχετικά με την πορεία της υπόθεσης κατόπιν της καταγγελίας**

Το θύμα ενημερώνεται για την εξέλιξη της υπόθεσης που το αφορά μέχρι αυτή να διαβιβαστεί στον αρμόδιο εισαγγελέα. Όπως αναφέρθηκε το θύμα ενημερώνεται εάν υπάρχει κάποια εξέλιξη ή θετική έκβαση στην υπόθεσή του καθώς και στην περίπτωση που πρόκειται για «σοβαρή» ποινική υπόθεση.

- **Παραπομπή θύματος σε άλλες δομές ή αρμόδιους φορείς**

Η παραπομπή του θύματος σε δομές ενεργοποιείται κυρίως όταν πρόκειται για ανήλικο και περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας. Στις περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας έχουν εκδοθεί εγκύκλιοι στο πλαίσιο των οποίων προβλέπεται και η διαδικασία παραπομπής.

- **Χρησιμότητα ύπαρξης δομών/υπηρεσιών υποστήριξης θυμάτων**

Οι απόψεις συγκλίνουν αναφορικά με την χρησιμότητα ή την αναγκαιότητα της ύπαρξης δομών και υπηρεσιών υποστήριξης των θυμάτων. Παρόλα αυτά, όπως αναφέρθηκε στην περίπτωση του Δήμου Αθηναίων παρατηρούνται δυσχέρειες στη συνεργασία της Αστυνομίας με τις εν λόγω δομές.

- **Μέτρα για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση της εγκληματικότητας και τη μείωση του φόβου και της ανασφάλειας**

Ως μέτρα για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση της εγκληματικότητας και τη μείωση του φόβου και της ανασφάλειας προτάθηκαν με μεγαλύτερη συχνότητα αναφοράς η εμφανής αστυνόμευση, η συνεργασία των πολιτών με την Αστυνομία καθώς και η εκπαίδευση/ειδίκευση των αστυνομικών. Επίσης, στην περίπτωση του Δήμου Αθηναίων παρατηρείται σύγκλιση απόψεων σχετικά με την αναγκαιότητα της ενημέρωσης του κοινού, ενώ αναφορά έγινε και στο σημαντικό ρόλο του Δήμου για την οργάνωση ενημερωτικών συναντήσεων με τους δημότες αλλά και για την υλοποίηση μέτρων φωτισμού και καθαρισμού των δημόσιων χώρων. Τέλος, μεμονωμένη αναφορά έγινε στην καλύτερη άσκηση της διοίκησης αλλά και στην αυστηροποίηση της ποινικής νομοθεσίας.

- **Μέτρα για τη βελτίωση των σχέσεων κοινού και Αστυνομίας**

Ως μέτρα για τη βελτίωση των σχέσεων κοινού και Αστυνομίας, προτείνονται η δημιουργία σχέσης εμπιστοσύνης και η ανάπτυξη στενής επαφής ανάμεσα στον πολίτη και την Αστυνομία καθώς και η ανάγκη επίδειξης από την αστυνομία μιας φιλική στάσης προς τον πολίτη. Μάλιστα, σε αυτό το πλαίσιο διατυπώθηκε μεμονωμένα η άποψη πως η Αστυνομία δεν θα πρέπει να χρησιμοποιεί «ξύλινη γλώσσα» απέναντι στον πολίτη ενώ θα πρέπει να διατηρείται ένα «επίπεδο γειτονιάς» στις μεταξύ τους σχέσεις. Τέλος, μεμονωμένη αναφορά έγινε στο θετικό ρόλο της ενημέρωσης του κοινού αλλά και στην άμεση εξυπηρέτηση του πολίτη από την Αστυνομία.

6.3.3 ΔΗΜΟΙ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ-ΨΥΧΙΚΟΥ ΚΑΙ ΑΘΗΝΑΙΩΝ ΚΑΙ ΤΑ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΤΜΗΜΑΤΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

	ΔΗΜΟΙ	ΤΜΗΜΑΤΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ
Επίπεδο εγκληματικότητας	-	-Δήμος Κορυδαλλού & Δήμος Φιλοθέης Ψυχικού → μέτριο επίπεδο εγκληματικότητας -Δήμος Αθηναίων→ το επίπεδο της εγκληματικότητας χαρακτηρίζεται σε γενικές γραμμές υψηλό με επιμέρους διαφοροποιήσεις ανά περιοχή και με το κέντρο της Αθήνας πιο επιβαρυνόμενο -Στους δύο απομακρυσμένους Δήμους αναφέρονται περιοχές με αυξημένη εγκληματικότητα
Εξέλιξη της εγκληματικότητας τελευταία τριετία	-	-Στον Κορυδαλλό η εγκληματικότητα παρέμεινε σταθερή με μικρές αυξομειώσεις -Στην περιοχή της Φιλοθέης-Ψυχικού η εγκληματικότητα παρέμεινε στα ίδια επίπεδα -Στο Δήμο Αθηναίων το κέντρο και ορισμένες κεντρικές περιοχές/συνοικίες παρουσίασαν αύξηση της εγκληματικότητας
Επίδραση της οικονομικής κρίσης στην εγκληματικότητα	-Δήμος Κορυδαλλού→ σύνδεση της οικονομικής κρίσης με την αύξηση των διαρρήξεων -Δήμος Αθηναίων→ η επίδραση της διακοπής των καταστημάτων στην εγκληματικότητα εξαρτάται από την τοποθεσία τους στην πόλη και τις χρήσεις γης.	-Δήμος Κορυδαλλού→ αλλαγή ποιοτικών χαρακτηριστικών της εγκληματικότητας λ.χ. αύξηση της τηλεφωνικής απάτης -Δήμος Φιλοθέης-Ψυχικού→ σύνδεση ανεργίας με την αύξηση τη εγκληματικότητας με ειδική αναφορά στην περιοχή του Ν. Ψυχικού -Δήμος Αθηναίων→ κλείσιμο καταστημάτων, απώλεια θέσεων εργασίας, ελλείψεις σε υποδομές και ανθρώπινο δυναμικό της αστυνομίας, αναφερόμενη επίδραση της μεγάλης εισροής αλλοδαπών λόγω της

		οικονομικής κρίσης στη διαμόρφωση της εγκληματικότητας
Κοινωνικοοικονομικά προβλήματα που αντιμετώπισε ο Δήμος την εποχή της κρίσης και οι συνέπειές του	Δήμος Κορυδαλλού→ (α) μείωση στις γεννήσεις, (β) μακροχρόνια άνεργοι, (γ) έκλεισαν επιχειρήσεις, (δ) μείωση προσωπικού Υπάρχουν, ωστόσο, περιοχές που αναπτύχθηκαν οικιστικά τα τελευταία χρόνια Δήμος Φιλοθέης-Ψυχικού→ (α) μείωση εισοδημάτων, (β) μείωση αξίας ακινήτων, (γ) μείωση μισθών, (ε) μετακόμιση κατοίκων σε άλλες περιοχές, (δ) πώληση κατοικιών, (ε) κατάργηση του Α.Τ. Φιλοθέης Δήμος Αθηναίων→ έκλεισαν καταστήματα	Δήμος Φιλοθέης-Ψυχικού → διακοπή ιδιωτικής φύλαξης από ιδιοκτήτες κατοικιών Δήμος Αθηναίων→ διακοπή λειτουργίας καταστημάτων
Περιοχές που δέχθηκαν τις αρνητικότερες συνέπειες της οικονομικής κρίσης αναφορικά με την εγκληματικότητα	-	-Δήμος Κορυδαλλού→ περιοχές στις οποίες έχουν εγκατασταθεί Ρομά -Δήμος Φιλοθέης-Ψυχικού→ Ν. Ψυχικό και περιοχή Ελληνορώσων -Δήμος Αθηναίων→ κέντρο και κεντρικές περιοχές/συννοικίες. Αναφέρεται ο ρόλος της υψηλής συγκέντρωσης αλλοδαπών στην επιβαρυνόμενη εικόνα των περιοχών αναφορικά με την εγκληματικότητα
Τα σημαντικότερα προβλήματα που απορρέουν από την εγκληματικότητα	-	- Στην περίπτωση και των τριών Δήμων αναφέρθηκε η ανασφάλεια των πολιτών -Δήμος Κορυδαλλού→ έλλειψη εμπιστοσύνης στις αρχές -Δήμος Αθηναίων→ κλείσιμο καταστημάτων. Αναφέρθηκε εκ νέου η σύνδεση της υψηλής συγκέντρωσης αλλοδαπών με τα προβλήματα εγκληματικότητας

Κύριοι τόποι συγκέντρωσης της εγκληματικότητας	-Δήμος Φιλοθέης-Ψυχικού→ μετατόπιση των διαρρήξεων στο Ν. Ψυχικό (πυκνοκατοικημένη περιοχή) -Δήμος Κορυδαλλού→ υποβαθμισμένες περιοχές που βρίσκονται μακριά από το κέντρο (λ.χ. Σχιστό, περιοχή που βρίσκεται στα όρια με την Αγ. Βαρβάρα) και οι οποίες παρουσιάζουν, όπως αναφέρεται, αυξημένο πληθυσμό Ρομά -Δήμος Αθηναίων→ (α) 6^ο Δημοτικό Διαμέρισμα (Αγ. Παντελεήμονας, Κυψέλη, Πλατεία Αμερικής κ.λ.π.) όπου παρατηρείται υψηλή συγκέντρωση αλλοδαπών οι οποίοι αναφέρονται ως εμπλεκόμενοι σε παράνομες δραστηριότητες & (β) το κέντρο της Αθήνας (κάτω από την Πλατεία Ομόνοιας, Σόλωνος, Τοσίτσα, Γερανίου όπου παρατηρείται αυξημένη διακίνηση και δημόσια χρήση ναρκωτικών) -Οι Ρομά αναφέρονται ως ένα συχνό πρόβλημα προς αντιμετώπιση καθώς εμπλέκονται σε περιστατικά αντικοινωνικής συμπεριφοράς και αναφέρονται από τους εκπροσώπους και των τριών Δήμων	Δήμος Φιλοθέης-Ψυχικού→ Ν. Ψυχικό και η περιοχή Ελληνορώσων Δήμος Κορυδαλλού→ Σχιστό, Πλατεία Μέμου Δήμος Αθηναίων→ Κέντρο και συγκεκριμένες κεντρικές περιοχές λ.χ. Αγ. Παντελεήμονας, Πατήσια, Κυψέλη, Κολωνός. Αναφερόμενη σύνδεση των έντονων προβλημάτων εγκληματικότητας με την παρουσία πληθυσμού Ρομά, αλλοδαπών και συμμοριών ανηλίκων σε επιβαρυνμένες κεντρικές περιοχές
Μέτρα πρόληψης και αντιμετώπισης της εγκληματικότητας στην περιοχή του Δήμου	- Και στους τρεις Δήμους λειτουργεί Δημοτική Αστυνομία -Δήμος Αθηναίων→ επιτελική ομάδα με τη συμμετοχή της αστυνομίας, της Δημοτικής Αστυνομίας και του Δήμου για την καταγραφή των προβλημάτων εγκληματικότητας και την υλοποίηση σχετικών δράσεων πρόληψης	-

	-Ιδιωτική εταιρεία φρούρησης στους Δήμους Φιλοθέης-Ψυχικού και Αθηναίων (σε περιφερειακό επίπεδο) -Στο Δήμο Φιλοθέης-Ψυχικού υπάρχει ιδιωτική φύλαξη επειδή στεγάζονται αρκετές πρεσβείες στην περιοχή -Δράσεις ευαισθητοποίησης στη σχολική κοινότητα λ.χ. σε ζητήματα σχολικού εκφοβισμού στους Δήμους Φιλοθέης-Ψυχικού και Κορυδαλλού -Δεν εφαρμόζεται ο θεσμός των Τοπικών Συμβουλίων Πρόληψης της Παραβατικότητας όμως στο Δήμο Αθηναίων υπάρχουν τα Διαμερισματικά Συμβούλια -Μέτρα πρόληψης και αυτοπροστασίας από τους κατοίκους στο Δήμο Φιλοθέης-Ψυχικού -Δεν διενεργείται χαρτογράφηση. Πολεοδομικός σχεδιασμός στο Δήμο Αθηναίων	
Περιοχές που παρουσιάζουν τα πιο υψηλά ποσοστά ασφάλειας και ανασφάλειας των κατοίκων/πολιτών	-Δήμος Φιλοθέης-Ψυχικού→ δεν υπάρχει κάποια περιοχή εντός του Δήμου που να δημιουργεί αίσθημα ανασφάλειας λόγω της απουσίας στοιχείων κοινωνικής και περιβαλλοντικής υποβάθμισης -Δήμος Κορυδαλλού→ δεν υπάρχει κάποια περιοχή εντός του Δήμου που να δημιουργεί αίσθημα ανασφάλειας -Δήμος Αθηναίων→ (α) περιοχές που βρίσκονται πάνω από την Πλατεία Ομόνοιας (με εξαίρεση τη Σταδίου) θεωρούνται πιο ασφαλείς, (β) περιοχές που βρίσκονται κάτω από την Πλατεία Ομόνοιας αλλά και κεντρικές περιοχές στο 6^ο Δημοτικό Διαμέρισμα παρουσιάζουν υψηλά επίπεδα ανασφάλειας (υψηλή συγκέντρωση	-Δήμος Φιλοθέης-Ψυχικού→ (α) οι κάτοικοι αισθάνονται γενικά ασφαλείς λόγω της ιδιωτικής φύλαξης πολλών κτιρίων και της ιδιωτικής εταιρείας φρούρησης, (β) στη Φιλοθέη οι κάτοικοι αισθάνονται περισσότερο ανασφαλείς λόγω της απουσίας του αστυνομικού τμήματος -Δήμος Κορυδαλλού→ το αίσθημα ασφάλειας είναι ενισχυμένο σε περιοχές με πολυκοσμία και πέριξ του μετρό -Δήμος Αθηναίων→ (α) το κέντρο της Αθήνας είναι το πιο επιβαρυνόμενο, (β) κεντρικές περιοχές λ.χ. Κυψέλη, Πλατεία Αγ. Παντελεήμονα, Πλατεία Βάθης, Πλατεία Αττικής, Μοναστηράκι, περιοχή Αχαρνών έχουν υψηλά επίπεδα ανασφάλειας, (γ) οι πιο

	αλλοδαπών οι οποίοι αναφέρονται ως εμπλεκόμενοι σε παραβατικές δραστηριότητες, διακίνηση και χρήση ναρκωτικών ουσιών, εγκαταλελειμμένα κτίρια)	απομακρυσμένες από το Κέντρο περιοχές, οι περιοχές όπου υπάρχει ένστολη αστυνομική δύναμη και οι πιο αναβαθμισμένες περιοχές παρουσιάζουν τα πιο υψηλά ποσοστά ασφάλειας
Επίδραση της οικονομικής κρίσης στο αίσθημα ανασφάλειας των κατοίκων/πολιτών	-Δήμος Φιλοθέης-Ψυχικού→ (α) η κατάργηση του αστυνομικού τμήματος αύξησε την ανασφάλεια γιατί λειτουργούσε αποτρεπτικά για τους διαρρήκτες, (β) οι κάτοικοι που επλήγησαν περισσότερο από την οικονομική κρίση μάλλον φοβούνται περισσότερο	-Δήμος Φιλοθέης-Ψυχικού→ η οικονομική κρίση οδήγησε κάποιους κατοίκους να διακόψουν την ιδιωτική φύλαξη γεγονός που αύξησε την ανασφάλειά τους -Δήμος Κορυδαλλού→ η οικονομική κρίση άλλαξε τη νοοτροπία των πολιτών ο οποίοι πλέον νιώθουν φόβο για πολλά πράγματα μεταξύ αυτών και για το έγκλημα -Δήμος Αθηναίων→ η οικονομική κρίση και το κλείσιμο των εμπορικών καταστημάτων αυξάνουν την ανασφάλεια των πολιτών
Περιοχές που δέχθηκαν τις αρνητικότερες συνέπειες της οικονομικής κρίσης σχετικά με το ζήτημα της ασφάλειας/ανασφάλειας των κατοίκων/ πολιτών	-	-Δήμος Φιλοθέης-Ψυχικού→ στο Ν. Ψυχικό αυξήθηκε η εγκληματικότητα -Δήμος Κορυδαλλού→ η οικονομική κρίση δεν επηρέασε αρνητικά κάποια περιοχή καθώς δεν έκλεισαν καταστήματα και οι κάτοικοι δεν εγκατέλειψαν την περιοχή -Δήμος Αθηναίων→ το κέντρο της Αθήνας δέχτηκε τις αρνητικές συνέπειες της οικονομικής κρίσης με το κλείσιμο πολλών εμπορικών καταστημάτων
Μέτρα ενίσχυσης της ασφάλειας των κατοίκων/πολιτών	-	-Δήμος Φιλοθέης-Ψυχικού→ (α) αύξηση εμφανούς αστυνόμευσης, (β) αξιοποίηση κατάλληλα εκπαιδευμένων αστυνομικών -Δήμος Κορυδαλλού→ αύξηση εμφανούς αστυνόμευσης

		-Δήμος Αθηναίων→ (α) αύξηση εμφανούς αστυνόμευσης (με έμφαση σε πάρκα και πλατείες και σε περιπολίες), (β) επίλυση του ζητήματος της υποστελέχωσης και των ανεπαρκών υποδομών της Αστυνομίας, (γ) ειδίκευση και προσφορότερη κατανομή του αστυνομικού δυναμικού, (δ) ενίσχυση της σχέσης ανάμεσα στην Αστυνομία και το κοινό, (ε) παρεμβάσεις του Δήμου (εγκαταλελειμμένα κτίρια και καλύτερος φωτισμός)
Αξιολόγηση της αστυνόμευσης της περιοχής	-Δήμος Φιλοθέης-Ψυχικού→ σημαντικό πρόβλημα η κατάργηση του αστυνομικού τμήματος Φιλοθέης -Δήμος Κορυδαλλού→ η αστυνόμευση δεν είναι επαρκής -Δήμος Αθηναίων→ η αστυνόμευση χρειάζεται ενίσχυση	-Δήμος Φιλοθέης-Ψυχικού→ η αστυνόμευση κρίθηκε ανεπαρκής λόγω έλλειψης ανθρώπινου δυναμικού -Δήμος Κορυδαλλού→ η αστυνόμευση κρίθηκε ικανοποιητική -Δήμος Αθηναίων→ η αστυνόμευση κρίθηκε ικανοποιητική δεδομένων των πολυάριθμων προβλημάτων που αντιμετωπίζει η Αστυνομία
Τα σημαντικότερα προβλήματα που συναρτώνται με την αστυνόμευση	-Δήμος Φιλοθέης-Ψυχικού→ η συγχώνευση των τριών αστυνομικών τμημάτων έχει δημιουργήσει μεγάλο πρόβλημα -Δήμος Κορυδαλλού→ υποστελέχωση και έλλειψη υποδομών λ.χ. ο Δήμος το βράδυ διαθέτει ένα περιπολικό -Δήμος Αθηναίων→ απαιτείται εντονότερη παρουσία της Αστυνομίας και της Δημοτικής Αστυνομίας Δεν εφαρμόζεται το μέτρο του Αστυνομικού της Γειτονιάς	-Δήμος Φιλοθέης-Ψυχικού→ (α) υποστελέχωση, (β) ανάγκη αξιοποίησης αστυνομικών με εμπειρία αρκετών ετών στην περιοχή αρμοδιότητάς τους -Δήμος Κορυδαλλού→ (α) υποστελέχωση, (β) ανάγκη ανάπτυξης τοπικών δράσεων -Δήμος Αθηναίων→ (α) υποστελέχωση, (β) ελλείψεις στις υλικοτεχνικές υποδομές

Μορφές αστυνόμευσης που θεωρούνται πιο κατάλληλες και αποτελεσματικές στην πρόληψη και αντιμετώπιση του εγκλήματος και της ανασφάλειας των κατοίκων/πολιτών	-	-Δήμος Φιλοθέης-Ψυχικού→ συνεργασία -Δήμος Κορυδαλλού→ (α) εμφανής αστυνόμευση, (β) έμφαση στην ταχύτητα απόκρισης της Αστυνομίας (λ.χ. ΔΙΑΣ) -Δήμος Αθηναίων→ (α) εμφανής αστυνόμευση, (β) αύξηση του ανθρώπινου δυναμικού
Πλαίσιο συνεργασίας με τη Δημοτική Αστυνομία, την ομάδα ΔΙΑΣ και τον Αστυνομικό της Γειτονιάς	Και στους τρεις Δήμους υπάρχει συνεργασία μεταξύ Αστυνομίας και Δήμων (ιδίως για ζητήματα που αφορούν την υποστήριξη θυμάτων) -Δήμος Φιλοθέης-Ψυχικού→ (α) Η συνεργασία του Δήμου με την Αστυνομία είναι αρκετά ικανοποιητική, (β) ο Δήμος συνεργάζεται με την Αστυνομία και μέσω της Κοινωνικής Υπηρεσίας για την υποστήριξη των θυμάτων -Δήμος Κορυδαλλού→ (α) Η Δημοτική Αστυνομία έχει καλή συνεργασία με την Αστυνομία, (β) υπάρχει εξαιρετική σχέση μεταξύ Δήμου και Αστυνομίας για την υποστήριξη των θυμάτων -Δήμος Αθηναίων→ επιτελική ομάδα με τη συμμετοχή της ΕΛ.ΑΣ., της Δημοτικής Αστυνομίας και του Δήμου για την καταγραφή των προβλημάτων εγκληματικότητας και την υλοποίηση σχετικών δράσεων πρόληψης (αφορούν το ωράριο λειτουργίας καταστημάτων, χαμηλής βαρύτητας αδικήματα, καταλήψεις κτιρίων). Οι δράσεις είναι σχετικά πρόσφατες Ο Αστυνομικός της Γειτονιάς δεν εφαρμόζεται	-Δήμος Φιλοθέης-Ψυχικού→ (α) καλή συνεργασία με τις υπηρεσίες του Δήμου (β) καλή συνεργασία με την ομάδα ΔΙΑΣ -Δήμος Κορυδαλλού→ καλή συνεργασία με τις υπηρεσίες του Δήμου -Δήμος Αθηναίων→ (α) η συνεργασία με το Δήμο ή τη Δημοτική Αστυνομία χαρακτηρίστηκε (σε όσες περιπτώσεις ήταν διαθέσιμη η εν λόγω πληροφορία) ανύπαρκτη (ωστόσο, αναφέρθηκε μεμονωμένα συνεργασία με τη Δημοτική Αστυνομία για τα εγκαταλελειμμένα κτίρια (Τ.Α. Ομόνοιας) καθώς και η ύπαρξη συνεργασίας γενικά με το Δήμο (Τ.Α. Κυψέλης) (β) καλή συνεργασία με την ομάδα ΔΙΑΣ (Τ.Α. Κυψέλης) Ο Αστυνομικός της Γειτονιάς δεν εφαρμόζεται
Στάση των κατοίκων απέναντι στην Αστυνομία	-Δήμος Φιλοθέης-Ψυχικού→ οι δημότες κάνουν συχνά παράπονα για το έργο της Αστυνομίας	-Δήμος Φιλοθέης-Ψυχικού→ θετική στάση (οι πολίτες δείχνουν σεβασμό και εμπιστοσύνη στην Αστυνομία)

		-Δήμος Κορυδαλλού→ δυσκολία συνεργασίας του πολίτη με την Αστυνομία -Δήμος Αθηναίων→ (α) δυσπιστία & προκατάληψη, (β) θετική στάση (τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μια βελτίωση των σχέσεων Αστυνομίας και κοινού), (γ) ουδέτερη στάση η οποία συναρτάται με τη γνώση του πολίτη σχετικά με τις αδυναμίες της αστυνομίας, (δ) διαφοροποίησης της στάσης ανάλογα με την εθνικότητα
Χρησιμότητα συνεργασίας της Αστυνομίας με τους κατοίκους για την αποτελεσματικότερη άσκηση του αστυνομικού έργου	-	Σύγκλιση απόψεων Σύμφωνα με τους εκπροσώπους των Τ.Α. Ασφάλειας όλων των υπό εξέταση Δήμων η συνεργασία μεταξύ αστυνομίας και πολιτών χαρακτηρίζεται είτε απαραίτητη είτε χρήσιμη
Καταλληλότερες μορφές συνεργασίας με τους κατοίκους για την πρόληψη και αντιμετώπιση του εγκλήματος	-	-Δήμος Φιλοθέης-Ψυχικού→ (α) δημιουργία σχέσης εμπιστοσύνης και στενής επαφής, (β) επικοινωνία -Δήμος Κορυδαλλού→ λειτουργία Τοπικού Συμβουλίου Πρόληψης Παραβατικότητας -Δήμος Αθηναίων→ (α) δημιουργία σχέσης εμπιστοσύνης και στενής επαφής, (β) επικοινωνία, (γ) ανάπτυξη φιλικής σχέσης ανάμεσα στην Αστυνομία και τον πολίτη
Μορφές θυματοποίησης που παρατηρούνται στην περιοχή	-Δήμος Φιλοθέης-Ψυχικού→ κλοπές, διαρρήξεις -Δήμος Κορυδαλλού→ κλοπές, διαρρήξεις -Δήμος Αθηναίων→ κλοπές, διαρρήξεις, ληστείες, παραβάσεις του Ν. περί Ναρκωτικών. Επισημάνθηκε η εμπλοκή αλλοδαπών σε παράνομες δραστηριότητες. -Η εμπλοκή των Ρομά σε περιστατικά αντικοινωνικής	-Δήμος Φιλοθέης-Ψυχικού→ κλοπές, διαρρήξεις, ληστείες, απάτες -Δήμος Κορυδαλλού→ κλοπές, διαρρήξεις -Δήμος Αθηναίων→ κλοπές, διαρρήξεις, ληστείες, απάτες, παραβάσεις του Ν. περί Ναρκωτικών (με βάση τη συχνότητα αναφοράς: κλοπές, ναρκωτικά, ληστείες, απάτες, διαρρήξεις). Επισημάνθηκε η εμπλοκή των Ρομά και αλλοδαπών σε κλοπές και απάτες αλλά και η επαναλαμβανόμενη θυματοποίηση. Σε μικρότερο βαθμό αναφέρθηκαν αδικήματα όπως το

	συμπεριφοράς αποτελεί ένα πρόβλημα προς αντιμετώπιση το οποίο αναφέρεται και στους τρεις Δήμους -Στους Δήμους Φιλοθέης-Ψυχικού & Κορυδαλλού σπάνια καταγράφονται ή δεν καταγράφονται καθόλου περιστατικά βίας	λαθρεμπόριο, απαγωγές, περιστατικά βίας κ.λ.π.
Παράγοντες που επηρεάζουν την υποβολή καταγγελίας στην Αστυνομία	-	-Δήμος Φιλοθέης-Ψυχικού→ (α) η αντίληψη ότι «δεν θα γίνει τίποτα», (β) η γραφειοκρατία, (γ) ο φόβος του πολίτη «να μην μπλέξει», (δ) η έλλειψη εμπιστοσύνης, (ε) η οικονομική επιβάρυνση για τον καταγγέλλοντα -Δήμος Κορυδαλλού→ έλλειψη εμπιστοσύνης -Δήμος Αθηναίων→ (α) η αντίληψη ότι «δεν θα γίνει τίποτα», (β) η γραφειοκρατία, (γ) ο φόβος του πολίτη «να μην μπλέξει», (δ) το αίσθημα της ντροπής
Πρακτικές για την ενημέρωση του θύματος σχετικά με την πορεία της υπόθεσης κατόπιν καταγγελίας	-	-Δήμος Κορυδαλλού→ (α) μέχρι να διαβιβαστεί η υπόθεση στον εισαγγελέα το θύμα ενημερώνεται, (β) ενημέρωση αν υπάρχει κάποια εξέλιξη στην υπόθεση -Δήμος Αθηναίων→ (α) αν υπάρχει εξέλιξη ή θετική έκβαση & (β) αν πρόκειται για σοβαρή ποινική υπόθεση
Παραπομπή του θύματος σε άλλες δομές ή αρμόδιους φορείς	Υπάρχει συνεργασία μεταξύ των Κοινωνικών Υπηρεσιών του Δήμου, της Αστυνομίας και των αρμόδιων φορέων για την υποστήριξη των θυμάτων και στους τρεις Δήμους	Η παραπομπή του θύματος σε δομές ενεργοποιείται κυρίως όταν πρόκειται για ανήλικο ή σε περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας

Χρησιμότητα ύπαρξης δομής/υπηρεσιών υποστήριξης θυμάτων	-Δήμος Φιλοθέης-Ψυχικού→ μια δομή υποστήριξης θυμάτων εγκληματικών ενεργειών (ανεξάρτητα από το είδος του εγκλήματος) δεν θα ήταν χρήσιμη -Δήμος Κορυδαλλού→ → μια δομή υποστήριξης θυμάτων εγκληματικών ενεργειών (ανεξάρτητα από το είδος του εγκλήματος) κρίνεται αναγκαία υπό την προϋπόθεση ότι θα λειτουργεί σε συλλογικό επίπεδο και ως ενιαία δομή μεταξύ περισσότερων Δήμων	Σύμφωνα με τα όσα αναφέρθηκαν και στους τρεις Δήμους η ύπαρξη δομών και υπηρεσιών υποστήριξης θυμάτων θεωρείται χρήσιμη ή και απαραίτητη
Μέτρα για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση της εγκληματικότητας και τη μείωση του φόβου και της ανασφάλειας	Σύμφωνα με τους εκπροσώπους των Δήμων είναι σημαντική η ενίσχυση της δράσης της Αστυνομίας -Δήμος Φιλοθέης-Ψυχικού→ (α) επαναλειτουργία Α.Τ. Φιλοθέης, (β) συνέχιση της δράσης της ομάδας ΔΙΑΣ, (γ) συνδυασμός μέτρων κοινωνικής και περιστασιακής πρόληψης, (δ) προληπτικά μέτρα και από τους πολίτες/κατοίκους -Δήμος Κορυδαλλού→ (α) ενίσχυση αστυνομικού δυναμικού, (β) αξιοποίηση της τεχνολογίας, (γ) καλύτερος συντονισμός στη συνεργασία με την Αστυνομία -Δήμος Αθηναίων→ (α) εντονότερη παρουσία της Αστυνομίας και της Δημοτικής Αστυνομίας, (β) καλύτερος φωτισμός στο δημόσιο χώρο, (γ) περισσότεροι ελεύθερα προσβάσιμοι χώροι. (γ) εντοπισμός και αντιμετώπιση των εστιών εγκληματικότητας	-Δήμος Φιλοθέης-Ψυχικού→ (α) συνεργασία πολιτών με την Αστυνομία, (β) εκπαίδευση, ειδίκευση των αστυνομικών, (γ) καλύτερη διοίκηση -Δήμος Κορυδαλλού→ (α) εμφανής αστυνόμευση, (β) συνεργασία πολιτών με την Αστυνομία -Δήμος Αθηναίων→ (α) εμφανής αστυνόμευση, (β) εκπαίδευση/ειδίκευση αστυνομικών, (γ) ενημέρωση κοινού, (δ) παρεμβάσεις Δήμου για την ενημέρωση των δημοτών και για τον καθαρισμό & φωτισμό των δημόσιων χώρων, (ε) αυστηροποίηση της ποινικής νομοθεσίας

Μέτρα για τη βελτίωση των σχέσεων κοινού και αστυνομίας	-	-Δήμος Φιλοθέης-Ψυχικού→ (α) ανάπτυξη σχέσης εμπιστοσύνης και στενής επαφής μεταξύ πολιτών και Αστυνομίας, (β) φιλική στάση από την Αστυνομία προς τον πολίτη -Δήμος Κορυδαλλού→(α) φιλική στάση από την Αστυνομία προς τον πολίτη (να διατηρείται ένα επίπεδο «γειτονιάς» στις μεταξύ τους σχέσεις), (β) άμεση εξυπηρέτηση του πολίτη από την Αστυνομία -Δήμος Αθηναίων→ α) ανάπτυξη σχέσης εμπιστοσύνης και στενής επαφής μεταξύ πολιτών και Αστυνομίας, (β) ενημέρωση κοινού
---	---	--

Συνοψίζοντας τις πληροφορίες που αντλήθηκαν από το σύνολο των συνεντευξιαζόμενων εκπροσώπων των Δήμων αλλά και των αντίστοιχων Τμημάτων Ασφάλειας εξήχθησαν τα παρακάτω γενικά συμπεράσματα:

- Το Κέντρο και κεντρικές συνοικίες του Δήμου Αθηναίων παρουσιάζουν επιβάρυνση αναφορικά με το επίπεδο της παρατηρούμενης εγκληματικότητας σε σύγκριση με τους δύο περιφερειακούς Δήμους.
- Το κέντρο της Αθήνας αλλά και ορισμένες κεντρικές περιοχές παρουσιάζουν αύξηση της εγκληματικότητας την τελευταία τριετία σε αντίθεση με τους δύο απομακρυσμένους Δήμους όπου η εγκληματικότητα φαίνεται να έχει διατηρηθεί σε σταθερά επίπεδα.
- Αναφορικά με τις μορφές θυματοποίησης που παρατηρούνται στις υπό εξέταση περιοχές κοινή συνισταμένη αποτελούν τα αδικήματα της κλοπής και της διάρρηξης. Τα αδικήματα της ληστείας και της απάτης αναφέρονται ως μορφές θυματοποίησης τόσο στο Δήμο Αθηναίων όσο και στο Δήμο Φιλοθέης-Ψυχικού ενώ οι παραβάσεις του Ν. περί Ναρκωτικών αναφέρονται μόνο στην περίπτωση του Δήμου Αθηναίων. Σε γενικές γραμμές ο Δήμος Αθηναίων ως πιο επιβαρυνμένος Δήμος όσον αφορά τα προβλήματα εγκληματικότητας παρουσιάζει μια ευρύτερη γκάμα τελούμενων ποινικών αδικημάτων σε σχέση με τους δύο περιφερειακούς Δήμους. Ειδικότερα, εκτός των ως άνω αναφερόμενων εγκλημάτων, στο Δήμο Αθηναίων παρατηρούνται, αν και με μικρότερη συχνότητα αναφοράς, περιστατικά βίας, λαθρεμπόριο, απαγωγές, διακίνηση παράνομων μεταναστών κ.λ.π.
- Ως κύριοι τόποι συγκέντρωσης της εγκληματικότητας στο Δήμο Αθηναίων αναφέρθηκαν το Κέντρο αλλά και άλλες κεντρικές συνοικίες όπως λ.χ. εκείνες που ανήκουν στο 6^ο και το 4^ο Δημοτικό Διαμέρισμα. Πρόκειται γενικά για περιοχές ιδιαιτέρως υποβαθμισμένες με υψηλή συγκέντρωση αλλοδαπών οι οποίοι αναφέρονται ως εμπλεκόμενοι σε παράνομες δραστηριότητες, αυξημένη παρουσία πληθυσμού Ρομά καθώς και αυξημένη χρήση και διακίνηση ναρκωτικών ουσιών. Στην περίπτωση του

Δήμου Φιλοθέης-Ψυχικού αυξημένη εγκληματικότητα παρατηρείται στο Ν. Ψυχικό, το οποίο είναι ιδιαίτερα πυκνοκατοικημένο αλλά και στην περιοχή των Ελληνορώσων ενώ στην περίπτωση του Δήμου Κορυδαλλού υψηλή συγκέντρωση εγκληματικότητας παρατηρείται σε περιοχές υποβαθμισμένες μακριά από το κέντρο και οι οποίες παρουσιάζουν αυξημένο πληθυσμό Ρομά (λ.χ. Σχιστό).

- Τα σημαντικότερα προβλήματα τα οποία απορρέουν από την εγκληματικότητα σχετίζονται πρωτίστως με το αίσθημα ανασφάλειας των πολιτών καθώς και με το κλείσιμο των εμπορικών καταστημάτων. Αξίζει να σημειωθεί η διατυπωθείσα άποψη περί δημιουργίας ενός φαύλου κύκλου όταν οι κάτοικοι μιας επιβαρυνμένης από την εγκληματικότητα περιοχής αποφασίζουν να την εγκαταλείψουν με αποτέλεσμα το κενό καθημερινών δραστηριοτήτων που δημιουργείται να οδηγεί στην προσέλκυση παράνομων δραστηριοτήτων και κατ' επέκταση στη δημιουργία μιας «εγκληματογόνου ζώνης».
- Ο Δήμος Αθηναίων παρουσιάζει υψηλά επίπεδα ανασφάλειας στην περιοχή του Κέντρου αλλά και σε ορισμένες κεντρικές συνοικίες σε αντίθεση με τους δύο απομακρυσμένους Δήμους στους οποίους οι κάτοικοι αισθάνονται γενικά ασφαλείς. Ειδικότερα, στο Δήμο Αθηναίων το Κέντρο αλλά και οι περιοχές οι οποίες λ.χ. βρίσκονται κάτω από την Πλατεία Ομόνοιας αλλά και στο 6^ο Δημοτικό Διαμέρισμα παρουσιάζουν υψηλά επίπεδα ανασφάλειας γεγονός το οποίο συναρτάται, όπως αναφέρεται, με την υψηλή συγκέντρωση αλλοδαπών που εμπλέκονται σε παράνομες δραστηριότητες στις εν λόγω περιοχές, τη διακίνηση και δημόσια χρήση ναρκωτικών ουσιών αλλά και την ύπαρξη πολλών εγκαταλελειμμένων κτιρίων. Αντίθετα, οι πιο απομακρυσμένες από το Κέντρο περιοχές, οι περιοχές όπου παρατηρείται ένστολη αστυνομική δύναμη αλλά και όσες περιοχές του Δήμου Αθηναίων είναι πιο αναβαθμισμένες, παρουσιάζουν τα πιο υψηλά ποσοστά ασφαλείας. Στην ίδια κατεύθυνση, οι κάτοικοι στο Δήμο Φιλοθέης-Ψυχικού αισθάνονται γενικά ασφαλείς λόγω της απουσίας στοιχείων κοινωνικής και περιβαλλοντικής υποβάθμισης, της ιδιωτικής φύλαξης πολλών κτιρίων αλλά και λόγω της ύπαρξης ιδιωτικής εταιρείας φρούρησης. Στο Δήμο Κορυδαλλού αναφέρθηκαν σε γενικές γραμμές υψηλά επίπεδα ασφαλείας ειδικά σε περιοχές με πολυκοσμία και πέριξ του μετρό.
- Όσον αφορά τα κοινωνικοοικονομικά προβλήματα που αντιμετώπισε ο κάθε Δήμος κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης, αυτά φαίνεται να διαφοροποιούνται ανά περιοχή. Ειδικότερα, στο Δήμο Φιλοθέης-Ψυχικού παρατηρήθηκε μείωση μισθών και εισοδημάτων, μείωση της αξίας των ακινήτων, πώληση ακινήτων και εγκατάλειψη της περιοχής από ιδιοκτήτες κατοικιών καθώς και διακοπή των υπηρεσιών ιδιωτικής φύλαξης κατοικιών. Επιπρόσθετα, όπως αναφέρθηκε μια σημαντική για την περιοχή συνέπεια της οικονομικής κρίσης ήταν η κατάργηση του Α.Τ. Φιλοθέης. Στο Δήμο Κορυδαλλού αναφέρθηκε μείωση στις γεννήσεις, ανεργία, κλείσιμο επιχειρήσεων και μείωση προσωπικού. Στο Δήμο Αθηναίων έμφαση δόθηκε στο κλείσιμο των εμπορικών καταστημάτων.
- Σχετικά με την επίδραση της οικονομικής κρίσης στην εγκληματικότητα, αναφορά έγινε στην αλλαγή των ποσοτικών και ποιοτικών χαρακτηριστικών του εγκλήματος (λ.χ.

Παραδοτέο 1.2. Criminal policy report

αύξηση της τηλεφωνικής απάτης και των διαρρήξεων στο Δήμο Κορυδαλλού), στο κλείσιμο των εμπορικών καταστημάτων και την απώλεια θέσεων εργασίας, στην αύξηση της ανεργίας και κατ' επέκταση της εγκληματικότητας, στις ελλείψεις σε ανθρώπινο δυναμικό και υποδομές στην Αστυνομία αλλά και στη μεγάλη εισροή αλλοδαπών γεγονός που επηρέασε τη διαμόρφωση της εγκληματικότητας ειδικά στο Δήμο Αθηναίων.

- Σε συνάρτηση με τα ως άνω αναφερόμενα οι περιοχές που δέχθηκαν τις αρνητικότερες συνέπειες της οικονομικής κρίσης αναφορικά με την εγκληματικότητα ήταν το κέντρο της Αθήνας αλλά και άλλες κεντρικές περιοχές του Δήμου Αθηναίων, το Ν. Ψυχικό και η περιοχή των Ελληνορώσων στο Δήμο Φιλοθέης-Ψυχικού αλλά και οι πιο υποβαθμισμένες περιοχές του Κορυδαλλού στις οποίες, όπως έχει τονιστεί, έχουν εγκατασταθεί Ρομά.
- Στην ίδια κατεύθυνση οι περιοχές που δέχθηκαν τις αρνητικότερες συνέπειες της οικονομικής κρίσης αναφορικά με το ζήτημα της ασφάλειας/ανασφάλειας των κατοίκων ή πολιτών ήταν το κέντρο της Αθήνας, γεγονός που συσχετίστηκε και με το κλείσιμο πολλών καταστημάτων σε αντίθεση με την περίπτωση του Δήμου Κορυδαλλού όπου αναφέρθηκε ότι η οικονομική κρίση δεν φάνηκε να έχει επηρεάσει αρνητικά κάποια περιοχή καθώς δεν έκλεισαν εμπορικά καταστήματα και οι κάτοικοι δεν εγκατέλειψαν την περιοχή τους. Στην περίπτωση του Δήμου Φιλοθέης-Ψυχικού αναφέρθηκε το Ν. Ψυχικό όπου παρατηρήθηκε αύξηση της εγκληματικότητας.
- Σχετικά με την επίδραση της οικονομικής κρίσης στο αίσθημα ανασφάλειας των πολιτών διατυπώθηκε η άποψη ότι η οικονομική κρίση άλλαξε γενικά τη νοοτροπία του των πολιτών οι οποίοι πλέον νιώθουν φόβο για πολλά θέματα και μεταξύ άλλων και για το έγκλημα. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η περίπτωση του Δήμου Φιλοθέης-Ψυχικού, καθώς όπως αναφέρθηκε, η διακοπή των υπηρεσιών ιδιωτικής φύλαξης από ορισμένους κατοίκους, λόγω οικονομικής δυσχέρειας, ενίσχυσε το αίσθημα της ανασφάλειάς τους ενώ την ίδια επίδραση φάνηκε να έχει και η κατάργηση του αστυνομικού τμήματος στην περιοχή της Φιλοθέης. Όσον αφορά το Δήμο Αθηναίων η ενίσχυση του αισθήματος της ανασφάλειας συσχετίστηκε με το τη διακοπή της λειτουργίας των καταστημάτων.
- Αναφορικά με τα μέτρα πρόληψης της εγκληματικότητας στις υπό εξέταση περιοχές παρατηρείται διαφοροποίηση ανάλογα με την περιοχή. Κοινή συνισταμένη, ωστόσο, αποτελεί η δράση της Δημοτικής Αστυνομίας. Μάλιστα, στην περίπτωση του Δήμου Αθηναίων έχει συσταθεί μια επιτελική ομάδα με τη συμμετοχή της ΕΛ.Α.Σ, της Δημοτικής Αστυνομίας αλλά και του Δήμου με σκοπό την καταγραφή των προβλημάτων εγκληματικότητας στην περιοχή και την υλοποίηση σχετικών δράσεων πρόληψης. Επίσης, με σκοπό την ενίσχυση της αστυνόμευσης τόσο στο Δήμο Φιλοθέης-Ψυχικού όσο και στο Δήμο Αθηναίων (σε περιφερειακό επίπεδο) εφαρμόζεται το μέτρο της φύλαξης από ιδιωτική εταιρεία ενώ στο Δήμο Φιλοθέης-Ψυχικού η αυξημένη ιδιωτική φύλαξη σε προεσβείες που στεγάζονται στην περιοχή, φαίνεται να λειτουργεί συμπληρωματικά ως μέσο πρόληψης του εγκλήματος. Προληπτικά φαίνεται να λειτουργούν και τα διάφορα μέτρα αυτοπροστασίας τα οποία εφαρμόζουν οι κάτοικοι

του Δήμου Φιλοθέης-Ψυχικού. Αναφορικά με την πρόληψη της παραβατικότητας ανηλίκων, και στους δύο περιφερειακούς Δήμους πραγματοποιούνται δράσεις ευαισθητοποίησης και κινητοποίησης στη σχολική κοινότητα. Ο θεσμός των Τοπικών Συμβουλίων Πρόληψης της Παραβατικότητας αλλά και το μέτρο του Αστυνομικού της Γειτονιάς δεν εφαρμόζονται σε κανέναν από τους υπό εξέταση Δήμους.

- Όσον αφορά τα μέτρα ενίσχυσης της ασφάλειας των κατοίκων/ πολιτών έμφαση δόθηκε και στους τρεις Δήμους στην αύξηση της εμφανούς αστυνόμευσης, ενώ τέθηκε και το ζήτημα της κατάλληλης εκπαίδευσης/ειδίκευσης του αστυνομικού προσωπικού καθώς και της προσφορότερης κατανομής του. Τέλος, στην περίπτωση του Δήμου Αθηναίων διατυπώθηκε η άποψη περί επίλυσης του ζητήματος της υποστελέχωσης και των ανεπαρκών υποδομών της Αστυνομίας, της ενίσχυσης της επαφής ανάμεσα στην Αστυνομία και τον πολίτη καθώς και της ανάγκης για περισσότερες παρεμβάσεις των δημοτικών αρχών στο δημόσιο χώρο (καλύτερος φωτισμός, εγκαταλελειμμένα κτίρια).
- Η αστυνόμευση στο Δήμο Αθηναίων κρίθηκε σε γενικές γραμμές ικανοποιητική, ωστόσο, αναφέρθηκε ότι χρειάζεται ενίσχυση. Στην περίπτωση του Δήμου Κορυδαλλού παρατηρείται διχογνωμία απόψεων ενώ στην περίπτωση του Δήμου-Φιλοθέης Ψυχικού η αστυνόμευση κρίθηκε ανεπαρκής λόγω της έλλειψης ανθρώπινου δυναμικού ενώ σημαντικό πρόβλημα φαίνεται να αποτελεί και η κατάργηση του αστυνομικού τμήματος στην περιοχή της Φιλοθέης.
- Ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα που συναρτάται με την αστυνόμευση είναι η υποστελέχωση των υπηρεσιών της Αστυνομίας και οι ελλείψεις σε υλικοτεχνικές υποδομές. Διατυπώθηκε, ωστόσο, και η άποψη περί ανάγκης ανάπτυξης τοπικών δράσεων αλλά και αξιοποίησης των αστυνομικών που έχουν εμπειρία ετών σε μια περιοχή.
- Σχετικά με τις μορφές αστυνόμευσης, οι οποίες θεωρούνται ως οι πιο κατάλληλες και αποτελεσματικές στην πρόληψη και αντιμετώπιση του εγκλήματος και της ανασφάλειας έμφαση δόθηκε και πάλι στην εμφανή αστυνόμευση ενώ αναφορά έγινε και στην ανάγκη αύξησης του ανθρώπινου δυναμικού.
- Και στους τρεις Δήμους φαίνεται να υπάρχει συνεργασία μεταξύ της Αστυνομίας και της δημοτικής αρχής ιδίως για ζητήματα που αφορούν την υποστήριξη των θυμάτων. Στην περίπτωση του Δήμου Φιλοθέης-Ψυχικού η ως άνω συνεργασία χαρακτηρίζεται ως καλή ή ικανοποιητική. Εξίσου καλή χαρακτηρίστηκε η συνεργασία μεταξύ της Αστυνομίας και των υπηρεσιών του Δήμου στην περίπτωση του Δήμου Κορυδαλλού ενώ όσον αφορά το Δήμο Αθηναίων παρατηρήθηκε διχογνωμία επί του θέματος. Συνεργασία με την ομάδα ΔΙΑΣ αναφέρθηκε στην περίπτωση του Δήμου Φιλοθέης-Ψυχικού αλλά και στην περίπτωση του Δήμου Αθηναίων μεμονωμένα.
- Το μέτρο του Αστυνομικού της Γειτονιάς δεν εφαρμόζεται σε κανέναν Δήμο.
- Η στάση των κατοίκων απέναντι στην Αστυνομία ποικίλλει. Στο Δήμο Φιλοθέης-Ψυχικού αν και οι κάτοικοι κάνουν συχνά παράπονα για το έργο της Αστυνομίας, φαίνεται να δείχνουν σεβασμό και εμπιστοσύνη. Στο Δήμο Κορυδαλλού αναφέρθηκε η δυσκολία συνεργασίας μεταξύ των κατοίκων και της Αστυνομίας ενώ στο Δήμο Αθηναίων δεν παρατηρείται μια ενιαία στάση. Ειδικότερα, υπάρχουν κάτοικοι που

επιδεικνύουν δυσπιστία και προκατάληψη, κάτοικοι οι οποίοι τηρούν μια θετική στάση, η οποία μάλλον αντανακλά και τη βελτίωση των σχέσεων αστυνομίας και πολίτη που παρατηρείται τα τελευταία χρόνια καθώς και κάτοικοι οι οποίοι τηρούν μια ουδέτερη στάση. Αξίζει δε να σημειωθεί ότι διατυπώθηκε η άποψη περί διαφοροποίησης της στάσης απέναντι στην Αστυνομία ακόμα και στη βάση της διαφορετικής κάθε φορά εθνικότητας του πολίτη.

- Ανεξαρτήτως της στάσης των πολιτών απέναντι στην Αστυνομία, η συνεργασία μεταξύ των δύο πλευρών θεωρείται είτε απαραίτητη ή/και χρήσιμη. Στο πλαίσιο αυτό, αναφορικά με τις καταλληλότερες μορφές συνεργασίας, έμφαση δόθηκε στην ανάπτυξη σχέσης εμπιστοσύνης και επικοινωνίας ανάμεσα στα δύο μέρη αλλά και στην ανάπτυξη μιας σχέσης περισσότερο φιλικής. Στην περίπτωση του Δήμου Κορυδαλλού αναφέρθηκε ως διευκολυντική της συνεργασίας αυτής η ίδρυση Τοπικού Συμβουλίου Πρόληψης της Παραβατικότητας.
- Αναφορικά με τους παράγοντες που επηρεάζουν την υποβολή καταγγελίας στην Αστυνομία από τον πολίτη αναφέρθηκε η αντίληψη ότι η όποια υποβολή καταγγελίας δεν θα αποφέρει κανένα αποτέλεσμα, γεγονός το οποίο δύναται να συναρτάται και με τον χρονοβόρο χαρακτήρα της ποινικής διαδικασίας λόγω γραφειοκρατίας. Επίσης, αναφορά έγινε και στην αντίληψη του πολίτη ότι εάν υποβάλει μια καταγγελία θα «μπλέξει» γεγονός το οποίο λειτουργεί μάλλον αποτρεπτικά. Στην ίδια κατεύθυνση αναφέρθηκε και η έλλειψη της εμπιστοσύνης του πολίτη προς την Αστυνομία. Τέλος, ως λόγοι για τη μη υποβολή καταγγελίας αναφέρθηκαν μεμονωμένα η οικονομική επιβάρυνση του καταγγέλλοντος αλλά και το συναίσθημα της ντροπής το οποίο συνεπάγεται η ποινική εμπλοκή.
- Σε περίπτωση υποβολής καταγγελίας από το θύμα εγκληματικής ενέργειας, αυτό ενημερώνεται κυρίως αν υπάρχει κάποια εξέλιξη ή θετική έκβαση στην υπόθεση. Ενημέρωση του θύματος δύναται να λαμβάνει χώρα και στην περίπτωση που μια ποινική υπόθεση χαρακτηρίζεται ως σοβαρή.
- Όπως προαναφέρθηκε υπάρχει συνεργασία μεταξύ των Κοινωνικών Υπηρεσιών των Δήμων, της Αστυνομίας και των αρμόδιων φορέων για την υποστήριξη των θυμάτων και στους τρεις Δήμους. Η διαδικασία παραπομπής των θυμάτων σε κατάλληλες δομές ενεργοποιείται κυρίως όταν πρόκειται για ανήλικο ή για υπόθεση ενδοοικογενειακής βίας.
- Σε γενικές γραμμές η ύπαρξη δομών και υπηρεσιών υποστήριξης θυμάτων θεωρείται είτε χρήσιμη είτε απαραίτητη.
- Η ανάγκη ενίσχυσης του έργου και της δράσης της Αστυνομίας αποτελεί κοινή συνισταμένη των απαντήσεων που δόθηκαν αναφορικά με τα προτεινόμενα μέτρα για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση της εγκληματικότητας, του φόβου και της ανασφάλειας. Ειδικότερα, έγινε αναφορά στην ενίσχυση της εμφανούς αστυνόμευσης, στην αντιμετώπιση των ζητημάτων υποστελέχωσης των αστυνομικών υπηρεσιών, στην εκπαίδευση/ειδίκευση του αστυνομικού προσωπικού, στην αξιοποίηση της τεχνολογίας και στη συνέχιση του έργου της ομάδας ΔΙΑΣ. Αναφορικά με τη δυνατότητα παρέμβασης των δημοτικών αρχών, ιδιαίτερη μνεία έγινε στον καλύτερο καθαρισμό και

φωτισμό των δημόσιων χώρων καθώς και στη δημιουργία περισσότερων ελεύθερα προσβάσιμων χώρων. Παράλληλα, ειδική αναφορά έγινε στην ανάγκη ενημέρωσης του κοινού, τη συνεργασία των πολιτών με την Αστυνομία, τα μέτρα αυτοπροστασίας τα οποία δύνανται να εφαρμόσουν οι κάτοικοι μιας περιοχής καθώς και την αυστηροποίηση της νομοθεσίας.

- Η ανάπτυξη σχέσης εμπιστοσύνης και στενής επαφής αλλά και η φιλική στάση από την Αστυνομία προς τον πολίτη επισημάνθηκαν αναφορικά με τα προτεινόμενα μέτρα για τη βελτίωση των σχέσεων κοινού και Αστυνομίας. Παράλληλα, ειδική αναφορά έγινε στο ρόλο της ενημέρωσης του κοινού αλλά και στην ταχεία εξυπηρέτηση του πολίτη από την Αστυνομία.

7. Μέτρα Αντεγκληματικής Πολιτικής στην Ελλάδα κατά την περίοδο 2011-2020

7.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Αντεγκληματική Πολιτική ορίζεται ως: «το σύστημα των βασικών αρχών, που διέπουν την επιλογή από την Πολιτεία των κατιδιών κατευθύνσεων και τη λήψη των μέτρων, που υποδεικνύονται από την εγκληματολογική θεωρία για την περιστολή του εγκλήματος στη μεγαλύτερη δυνατή έκταση» (Αλεξιάδης, 2011:309). Στο πλαίσιο αυτό, η επιστήμη της Εγκληματολογίας προτείνει μέτρα πρόληψης και αντιμετώπισης του εγκλήματος στη βάση των επιταγών μιας ορθολογικής αντεγκληματικής πολιτικής θέτοντας ως κεντρικό άξονα την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ατομικών ελευθεριών, ενώ η Πολιτεία καθίσταται αρμόδια για την υλοποίηση των μέτρων αυτών στην πράξη. Σύμφωνα με το Συμβούλιο της Ευρώπης (Σύσταση R(96) 8)¹⁰⁰ η έννοια της ορθολογικής αντεγκληματικής πολιτικής παραπέμπει στο σχεδιασμό και την εφαρμογή μέτρων κοινωνικής και περιστασιακής πρόληψης, την εξατομίκευση της ποινής, την κοινωνική επανένταξη των παραβατών, την αρωγή των θυμάτων αλλά και τη συμμετοχή του κοινού ως απαραίτητη προϋπόθεση για την αποτελεσματικότητα των εφαρμοζόμενων κάθε φορά μέτρων (Ζαραφονίτου 2003:15). Μέσα από το συμμετοχικό πρότυπο αντεγκληματικής πολιτικής αναδεικνύεται η προεξάρχουσα σημασία της συμμετοχής της κοινότητας, της διεταιρικότητας αλλά και της τοπικής διάστασης σε επίπεδο περιφέρειας, πόλης ή συνοικίας (αποκεντρωμένο μοντέλο). Μάλιστα, αξίζει να σημειωθεί ότι η τοπική μεταβλητή αποτελεί μια ιδιαίτερα χρήσιμη παράμετρο για το σχεδιασμό και την υλοποίηση μέτρων αντεγκληματικής πολιτικής, καθώς διευκολύνει τον εντοπισμό των σχετικών με την εγκληματικότητα προβλημάτων, ενώ στη βάση αυτής προσδιορίζονται τόσο τα γεωγραφικά όρια όσο και τα κοινωνικά, δημογραφικά, οικονομικά και πολιτισμικά χαρακτηριστικά της περιοχής στην οποία θα εφαρμοστούν τα μέτρα. Στο πλαίσιο αυτό, έμφαση δίνεται στις πολιτικές πρόληψης¹⁰¹ της εγκληματικότητας σε τοπικό επίπεδο με ενισχυμένο το ρόλο ειδικευμένων οργάνων πρόληψης του εγκλήματος (λ.χ. Τοπικά Συμβούλια Πρόληψης της Παραβατικότητας) αλλά και της κοινοτικής αστυνόμευσης (Ζαραφονίτου, 2003). Σε κάθε περίπτωση τα μέτρα αντεγκληματικής πολιτικής, ανεξαρτήτως βραχυπρόθεσμου, μεσοπρόθεσμου ή μακροπρόθεσμου χαρακτήρα, οφείλουν να είναι προσαρμοσμένα στις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες του εκάστοτε χωροχρονικού πλαισίου. Σε συνάρτηση με τα παραπάνω επισημαίνεται ότι η αντεγκληματική πολιτική οφείλει να έχει χαρακτήρα

¹⁰⁰ Conseil de l'Europe, Politique criminelle et droit pénal dans une Europe en transformation, Strasbourg, 1999, 9.

¹⁰¹ Τα είδη της πρόληψης είναι δύο: (α) ποινική πρόληψη και (β) κοινωνική πρόληψη. Η ποινική πρόληψη προϋποθέτει την εφαρμογή του ποινικού νόμου και διακρίνεται σε γενική (αποσκοπεί στην αποτροπή των ατόμων από την τέλεση εγκληματικών πράξεων) και σε ειδική (αποτροπή ατόμου το οποίο έχει ήδη διαπράξει έγκλημα από την εκ νέου τέλεση εγκλήματος). Η κοινωνική πρόληψη διακρίνεται σε γενική (αποσκοπεί στην κοινωνικοποίηση του ατόμου και τη δημιουργία αντικινήτρων λαμβάνοντας υπόψιν τους παράγοντες εγκληματογένεσης) και σε περιστασιακή (αποσκοπεί στη μείωση των εγκληματικών ευκαιριών και τη δυσχέραση του εγκληματικού στόχου). Βλ. σχετικά Αλεξιάδης, 2001:32 όπως παραπέμπεται σε Ζαραφονίτου, 2003:11-12. Παραδοτέο 1.2. Criminal policy report

επιστημονικό, βασιζόμενη στην ερευνητική εμπειρία αλλά και την εγκληματολογική θεωρία (Ζαραφωνίτου, 2003:33) στη βάση ενός «*διαρκούς κύκλου με εναλλαγές έρευνας, θεωρίας και πολιτικής*» (Αλεξιάδης, 1994:17, 2011:308).

Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζονται τα μέτρα αντεγκληματικής πολιτικής τα οποία εξαγγέλθηκαν από την έναρξη της περιόδου της οικονομικής κρίσης και έπειτα έτσι ώστε να διαπιστωθούν οι κατευθύνσεις και βασικές στοχεύσεις των στρατηγικών, οι οποίες σχεδιάστηκαν για την αποτελεσματικότερη πρόληψη και αντιμετώπιση του εγκληματικού φαινομένου κατά την υπό εξέταση περίοδο.

7.2 ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

7.2.1 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΤΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ 2010-2014

Το πρόγραμμα Αντεγκληματικής Πολιτικής για τα έτη 2010 έως 2014, εκπονήθηκε από το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη από κοινού με την Ελληνική Αστυνομία και συνοψίζεται σε τρεις γενικούς άξονες (Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, 2010) :

A. Εσωτερικό περιβάλλον ασφάλειας

Ο πρώτος άξονας αφορούσε το εσωτερικό περιβάλλον ασφάλειας με στόχο την ενίσχυση των επιχειρησιακών δράσεων από την πλευρά της αστυνομίας, επιδιώκοντας παράλληλα την εξάλειψη του αισθήματος ανασφάλειας στους πολίτες και με κύριες προτεραιότητες τις παρακάτω :

- Τη χαρτογράφηση της εγκληματικότητας για τον εντοπισμό των περιοχών που εμφάνιζαν τα μεγαλύτερα ποσοστά εγκληματικότητας αλλά και των προβλημάτων που παρουσιάζονταν σε τοπικό επίπεδο.
- Την επεξεργασία επιχειρησιακών σχεδίων αντεγκληματικής δράσης στοχεύοντας σε συγκεκριμένα προβλήματα που εμφανίζονταν ανά περιοχή.

B. Συμμετοχικότητα στην άσκηση της αντεγκληματικής πολιτικής

Ο δεύτερος άξονας αφορούσε τη συμμετοχικότητα στην άσκηση της αντεγκληματικής πολιτικής. Βασικός στόχος ήταν η θέσπιση ενός σχεδίου συνεργασίας μεταξύ της αστυνομίας και των αρμόδιων αρχών και φορέων, στο πλαίσιο του οποίου θα έπρεπε να επιδρούν από κοινού στα ζητήματα εγκληματικότητας και να εντοπίζουν τους παράγοντες που συντελούν στην αύξησή της. Οι προτεραιότητες που τέθηκαν ήταν οι παρακάτω:

- Η προώθηση της συνεργασίας με όλα τα επίπεδα της δημόσιας διοίκησης για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των προβλημάτων των σχετικών με την εγκληματικότητα (πολιτική διατμηρικότητας).

- Η ενίσχυση των συνεργασιών για την ανάπτυξη συλλογικών αντεγκληματικών πολιτικών με τη συμμετοχή υψηλόβαθμων στελεχών από συναρμόδια Υπουργεία (πρότυπο trafficking).
- Η καθιέρωση διαδικασιών διαβούλευσης με εκπροσώπους ευάλωτων στο έγκλημά κοινωνικών ομάδων, καθώς και με εκπροσώπους επαγγελματικών φορέων.
- Η μέριμνα για την παροχή αρωγής στα θύματα εγκληματικών πράξεων από αρμόδιους κοινωνικούς φορείς.
- Η ενδυνάμωση της διεθνούς συνεργασίας για μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα στην αντιμετώπιση εγκλημάτων και εγκληματικών δικτύων με διεθνή δράση.
- Η θέσπιση επαφών και συνεργασιών με την ακαδημαϊκή κοινότητα για τον καθορισμό και τη βελτίωση της εφαρμοζόμενης αντεγκληματικής πολιτικής.

Γ. Εκσυγχρονισμός Ελληνικής Αστυνομίας

Τέλος, ο τρίτος άξονας προέβλεπε την αναβάθμιση του μοντέλου της Ελληνικής Αστυνομίας, διασφαλίζοντας την ισότητα, τη διαφάνεια και τον ακέραιο χαρακτήρα της, με βασική προτεραιότητα το σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα. Στο πλαίσιο αυτό επιδιώχθηκαν οι παρακάτω βραχυπρόθεσμες, μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες στοχεύσεις.

Ως βραχυπρόθεσμοι στόχοι ορίστηκαν οι παρακάτω:

- Η ενίσχυση του έργου των εργαζομένων παρακινώντας τους μέσω της επιβράβευσής τους για αποδοτικότητα.
- Η επαγγελματική κατάρτιση-μετεκπαίδευση προσωπικού. Ανάπτυξη και υλοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων σε εξειδικευμένα αντικείμενα αναφορικά με τις προτεραιότητες της αντεγκληματικής πολιτικής.
- Η διαρκής μέριμνα για τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας και των απολαβών του προσωπικού.
- Η επανεξέταση του τότε ισχύοντος πλαισίου σχετικά με τις τοποθετήσεις, κρίσεις και προαγωγές του προσωπικού.
- Η αναθεώρηση του Πειθαρχικού Δικαίου

Ως μεσοπρόθεσμοι στόχοι ορίστηκαν οι παρακάτω:

- Η διαρκής βελτίωση και επιμόρφωση του προσωπικού που αφορά τους νέους Αξιωματικούς και Αστυφύλακες.
- Η βελτιστοποίηση του καταμερισμού των ανθρώπινων πόρων.

Τέλος, οι μακροπρόθεσμοι στόχοι, απέβλεπαν:

- Στην αναδιοργάνωση των αρμόδιων αστυνομικών υπηρεσιών δίνοντας προτεραιότητα στη χαρτογράφηση του εγκλήματος, στη συγκέντρωση και δομή του πληθυσμού, στις διοικητικές δομές της Ελλάδας, κτλ.
- Στην αναδιαμόρφωση της υφιστάμενης υλικοτεχνικής υποδομής, όπως το εξοπλισμό και τον τόπο όπου εδράζονται οι αστυνομικές υπηρεσίες.

7.2.2 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΤΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ 2015-2019

Το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, δημοσίευσε το πρόγραμμα της αντεγκληματικής πολιτικής για το διάστημα 2015-2019, το οποίο βασιζόταν στην ενεργή συμμετοχή του πολίτη για την αντιμετώπιση του εγκλήματος, στοχεύοντας έτσι σε μια συμμετοχική αντεγκληματική πολιτική, που θα επιτυγχάνεται μέσω της συνεργασίας και επικοινωνίας - με σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα και τις ελευθερίες- μεταξύ του πολίτη και της αστυνομίας.

Οι βασικοί άξονες της δράσης του προγράμματος εστίαζαν (Το Βήμα, 2015):

- Στην ενεργοποίηση Κινητών Αστυνομικών Μονάδων με τέσσερα οχήματα, με περιοχές δράσης τις απομακρυσμένες περιοχές στους Νομούς Αρκαδίας, Εύβοιας, Ιωαννίνων και Σερρών, για την άμεση αντιμετώπιση των προβλημάτων των πολιτών.
- Στην εφαρμογή Σχεδίου Προγραμματικής Συμφωνίας με την Περιφέρεια Αττικής με σκοπό την κατοχύρωση της δημόσιας ασφάλειας των πολιτών, τη διασφάλιση των εγκαταστάσεων της Περιφέρειας Αττικής, αλλά και την ενεργοποίηση της Πολιτικής Προστασίας για τη διαχείριση των φυσικών καταστροφών
- Στην ενίσχυση του πλαισίου συνεργασίας με το Δήμο Αθηναίων εκπονώντας Ειδικό Επιχειρησιακό Σχέδιο Αστυνόμευσης με επίκεντρο ενδιαφέροντος το κέντρο της Αθήνας.
- Στην εφαρμογή Ειδικού Επιχειρησιακού Σχεδίου με την συμμετοχή της Περιφέρειας Αττικής για την περιοχή του Πεδίου του Άρεως.
- Στην ενίσχυση του πλαισίου συνεργασίας της Ελληνικής Αστυνομίας με το εθελοντικό οργανισμό, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα «Χαμόγελο του Παιδιού».
- Στην επαναφορά του θεσμού της Δημοτικής Αστυνομίας.
- Στην εφαρμογή αποτελεσματικότερου σχεδίου δράσης για τα έτη 2015 έως 2019, με την αύξηση του προσωπικού της Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Εμπορίας Ανθρώπων (anti-trafficking), με τη συμμετοχή του Εθνικού Εισηγητή κ. Ηρακλή Μοσκόφ και των συνεργαζόμενων φορέων.
- Στην ενίσχυση του προσωπικού του Γραφείου Αυθαιρεσίας, προκειμένου να διασφαλιστεί η άμεση ανταπόκριση σε καταγγελίες σχετικά με τους υπηρετούντες στα Σώματα Ασφαλείας, έχοντας ως βασική αρχή την διαφάνεια.
- Στην τοποθέτηση νέου προσωπικού στο Διοικητικό Συμβούλιο του Κέντρου Μελετών Ασφάλειας (ΚΕ.ΜΕ.Α.) με την ενεργή συμμετοχή Καθηγητών Πανεπιστημίων.
- Στη δημιουργία ενός κοινού νομοθετικού πλαισίου για την αστυνόμευση αναφορικά με τα περιστατικά κακοποίησης ζώων.
- Στη διερεύνηση των προθέσεων των Πρυτανικών Αρχών σχετικά με τα μέτρα ασφάλειας που έχουν ληφθεί εντός των Ακαδημαϊκών Ιδρυμάτων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Ειδικότερα, στον τομέα καταστολής της διακίνησης των ναρκωτικών, οι δράσεις εστίαζαν:

- Στην συγκρότηση και εύρυθμη λειτουργία των Υπηρεσιών Δίωξης Ναρκωτικών σε όλη την Επικράτεια και πιο συγκεκριμένα στις Υποδιευθύνσεις Δίωξης Ναρκωτικών που

εδράζονται στην Αθήνα και στη Θεσσαλονίκη αλλά και τη δραστηριοποίηση είκοσι δυο (22) Τμημάτων Δίωξης Ναρκωτικών σε διάφορες περιοχές της Ελλάδας.

- Στην ενεργοποίηση των εναέριων προγραμμάτων παρακολούθησης με την αξιοποίηση των ελικοπτέρων της Ελληνικής Αστυνομίας για την πλήρη χαρτογράφηση των δύσβατων και ορεινών περιοχών της επικράτειας, που χρησιμοποιούνταν στην παραγωγή κάνναβης.
- Στην ελεγχόμενη υλοποίηση παράδοσης ναρκωτικών κατόπιν εγκρίσεως από τον Εισαγγελέα Εφετών και οργάνωσης από το Συντονιστικό Όργανο Δίωξης Ναρκωτικών.
- Στην ενίσχυση συνεργασίας σε περιφερειακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο για την από κοινού ανταλλαγή πληροφοριών
- Στους συννοριακούς ελέγχους, με την ανάπτυξη του κοινού επιχειρησιακού σχεδίου μεταξύ των αρμόδιων Υπηρεσιών (Τελωνεία, Λιμενικό Σώμα - Ελληνική Ακτοφυλακή).
- Στην συνδρομή των ειδικά εκπαιδευμένων σκυλιών ανίχνευσης ναρκωτικών ουσιών.

7.2.3 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΤΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ 2019- 2023

Ο Υπουργός Προστασίας του Πολίτη κ. Χρυσόχοϊδης, αναφερόμενος στις προγραμματικές δηλώσεις στην Βουλή για τη χάραξη του νέου προγράμματος αντεγκληματικής πολιτικής που καλείται να εφαρμόσει η κυβέρνηση, διαμήνυσε πως η ασφάλεια αποτελεί την κοινή συνισταμένη των στόχων του προγράμματος. Οι στόχοι της αντεγκληματικής πολιτικής για το χρονικό διάστημα για το διάστημα 2019-2023 ανά τομέα παρέμβασης, συμπυκνώνονται ως εξής (Καθημερινή, 2019):

- Στην καταπολέμηση του εγκλήματος και της παραβατικότητας δίνοντας παράλληλα έμφαση στην τόνωση του αισθήματος ασφάλειας του πολίτη.
- Διαρκής περιφρούρηση των χερσαίων και υδάτινων συνόρων της χώρας, με στόχο την διασφάλιση της μεταναστευτικής πολιτικής.
- Ενισχυμένος και ισχυρός ο ρόλος της πολιτικής προστασίας στην αντιμετώπιση καταστάσεων εκτάκτου ανάγκης.
- Εξελιγμένο σύστημα αντεγκληματικής και σωφρονιστικής πολιτικής, με προτεραιότητα την διασφάλιση των ανθρώπινων δικαιωμάτων και έμφαση στις συνθήκες κράτησης στα σωφρονιστικά καταστήματα.

Αναφορικά με το σχέδιο δράσης στον τομέας της ασφάλειας, προβλέπεται:

- Αύξηση προσωπικού της ομάδας ΔΙΑΣ με την προσθήκη 500 αστυνομικών
- Ενίσχυση της αστυνομικής δύναμης με επιπλέον προσωπικό της τάξεως των 1.500 αστυνομικών και ειδικών φρουρών
- Άμεση επαφή και ισχυροποίηση των δεσμών με τους Δήμους, εθελοντικούς οργανισμούς, με τα συμβουλευτικά όργανα των Δήμων που είναι υπεύθυνα για την ένταξη των μεταναστών στην τοπική κοινωνία αλλά και με τον Οργανισμό Κατά των Ναρκωτικών (OKANA)
- Ανανέωση των υλικοτεχνικών υποδομών της Άμεσης Δράσης

- Η υιοθέτηση ακραίων, απόψεων και ιδεών που σχετίζονται με την τρομοκρατία θα αντιμετωπίζονται μέσω της πρόληψης.
- Ανακατάταξη του προσωπικού της ΕΛ.ΑΣ. με στόχο την ενδυνάμωση της επιχειρησιακής τους ικανότητας

Σχετικά με το σχέδιο αντιμετώπισης του εγκλήματος της ΕΛΑΣ στο κέντρο της πρωτεύουσας, αναμένεται:

- Η κατάρτιση σχεδίου για τον εντοπισμό και την καταγραφή των εγκληματογόνων περιοχών
- Αυξημένες περιπολίες σε επίπεδο γειτονίας για την άμεση καταπολέμηση του εγκλήματος
- Καταμερισμός του ανθρώπινου δυναμικού στην Ομάδα ΔΙΑΣ αλλά και στην Ομάδα Πρόληψης και Καταστολής της Εγκληματικότητας, που αναλαμβάνει ειδικές αποστολές με στόχο τη σύλληψη των επικίνδυνων δραστών.
- Χαρτογράφηση της μικροεγκληματικότητας (π.χ. κλοπές, ληστείες, διαρρήξεις) από τις αρμόδιες αστυνομικές υπηρεσίες για την καταγραφή των υπαρχουσών αναγκών και σχεδίων που χρειάζεται να εκπονηθούν.

Σύμφωνα με το Προεδρικό Διάταγμα 81/2019, προβλέπεται μια σειρά από μέτρα που αφορούν την μετονομασία του Υπουργείου Δικαιοσύνης αλλά και τη μεταφορά αρμοδιοτήτων και υπηρεσιών. Ειδικότερα, γίνεται αναφορά στη μετονομασία του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων σε Υπουργείο Δικαιοσύνης αλλά και στη μεταφορά της Γενικής Γραμματείας Αντεγκληματικής Πολιτικής, του Σώματος Επιθεώρησης και Ελέγχου Καταστημάτων Κράτησης, της Ιατροδικαστικής Υπηρεσίας, των Καταστημάτων Κράτησης, Σωφρονιστικών και Θεραπευτικών Καταστημάτων, των Ειδικών Θεραπευτικών Καταστημάτων και της Κεντρικής Αποθήκης Υλικού Φυλακών (ΚΑΥΦ), του Ιδρύματος Αγωγής Ανηλίκων Αρρένων Βόλου και των Υπηρεσιών Επιμελητών Ανηλίκων και Κοινωνικής Αρωγής στο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη.

Όσον αφορά, το πλαίσιο για το προγράμματα εκπαίδευσης και απασχόλησης εντός των σωφρονιστικών καταστημάτων, σχετική είναι η μελέτη «*Στρατηγικό σχέδιο για το σωφρονιστικό σύστημα 2018-2020*» το οποίο στόχευε (Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (2017) :

- Στην κατάρτιση της διαδικασίας και εφαρμογής των προγραμμάτων όπου ρυθμίζονται παράλληλα και οι απολαβές του διδακτικού προσωπικού των Καταστημάτων Κράτησης. Αναλυτικότερα, με την Υπουργική Απόφαση (Δικαιοσύνης) 2357/2019 (ΦΕΚ Β' 327/2019) στα Καταστήματα Κράτησης συντονίζονται και εφαρμόζονται προγράμματα επανεκπαίδευσης, αθλητικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων, ποιοτικής ενασχόλησης και επαγγελματικής μετεκπαίδευσης για όλους τους κρατούμενους ανεξάρτητα από την καταγωγή τους. Αποστολή των δράσεων είναι, η

αναβάθμιση του μορφωτικού επιπέδου των κρατουμένων, η δημιουργική απασχόληση κατά την περίοδο εγκλεισμού τους και η σταδιακή επανένταξή τους στην κοινωνία. Στο άρθρο 1 της Υ.Α., όπου διατυπώνεται ο σκοπός και το πεδίο εφαρμογής, καθορίζονται ρητά οι λεπτομέρειες των προγραμμάτων και η σχετική κατηγοριοποίησή τους. Ταυτόχρονα, με την ΚΥΑ (Δικαιοσύνης και Οικονομικών) 2358/27-6-2019 (ΦΕΚ Β'2708/2019) προσδιορίζεται η μορφή της αποζημίωσης του διδακτικού προσωπικού που λαμβάνει μέρος στα προγράμματα επανεκπαίδευσης, άθλησης και πολιτιστικών δραστηριοτήτων, ποιοτικής ενασχόλησης και επαγγελματικής επιμόρφωσης στα σωφρονιστικά καταστήματα. Επίσης, διατυπώνονται τα οφέλη των συγκεκριμένων προγραμμάτων, τα οποία θα ενισχύσουν τα προσόντα των κρατουμένων, θα επωφεληθούν κατά τη διάρκεια της περιόδου του εγκλεισμού τους και θα αποκτήσουν τις βάσεις για την ομαλή επανένταξή τους στην κοινωνία.

- Στη βελτίωση του πεδίου των δραστηριοτήτων της Αντεγκληματικής Πολιτικής από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα» (ΕΣΠΑ).
- Στην ενίσχυση του στόλου της Ελληνικής Αστυνομίας (αποφασίστηκε τον Αύγουστο του 2019) με την παραλαβή 50 νέων υπηρεσιακών οχημάτων μεταγωγής που θα χρησιμοποιούνταν αποκλειστικά για τις ανάγκες των Καταστημάτων Κράτησης.

7.3 ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

Με βάση το ΦΕΚ Α/2011/105 συστάθηκε στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων¹⁰² η Γενική Γραμματεία Αντεγκληματικής Πολιτικής ενώ η Γενική Διεύθυνση Σωφρονιστικής Πολιτικής (με τις αρμοδιότητές της βάσει των άρθρων 10 - 14 του Π.Δ. 36/2000 και τις θέσεις προσωπικού των υπαγομένων σε αυτήν οργανικών μονάδων) μεταφέρθηκε στη Γενική Γραμματεία Αντεγκληματικής Πολιτικής. Επιπλέον σύμφωνα με το άρθρο 3 προβλέπεται πως σκοπός της Γενικής Γραμματείας αποτελεί η αποτελεσματική οργάνωση και λειτουργία των καταστημάτων κράτησης, των ιδρυμάτων αγωγής ανηλίκων, των υπηρεσιών επιμελητών ανηλίκων των δικαστηρίων ανηλίκων, των υπηρεσιών επιμελητών κοινωνικής αρωγής, των ιατροδικαστικών υπηρεσιών της χώρας, του Σώματος Επιθεώρησης και Ελέγχου Καταστημάτων Κράτησης και της Κεντρικής Επιτροπής Μεταγωγών, η εισήγηση μέτρων ασφαλείας της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, των δικαστικών μεγάρων, των καταστημάτων κράτησης, των υπηρεσιών εξωτερικής τους φρούρησης και των ιατροδικαστικών υπηρεσιών της χώρας, καθώς και ο σχεδιασμός, η επεξεργασία και εισήγηση διαδικασιών τήρησης των στατιστικών δεδομένων από τη λειτουργία των υπηρεσιών που υπάγονται στη Γενική Γραμματεία.

¹⁰² [Υπουργείο Δικαιοσύνης – Ministry of Justice](#)

7.3.1 ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΑΝΤΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ: ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ 2015-2017

Τον Ιούνιο του 2017, η Γενική Γραμματεία Αντεγκληματικής Πολιτικής δημοσίευσε το έντυπο με τίτλο «*Παρόν και Μέλλον*» στο οποίο περιγράφονταν αναλυτικά οι μεταρρυθμιστικές πρωτοβουλίες που πραγματοποιήθηκαν για το διάστημα 2015-2017. Πιο συγκεκριμένα (Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, 2017):

- (1) Ως προς το Νομοθετικό έργο με την εισαγωγή των σχετικών νομοθετικών πλαισίων, 4322/2015 (Απρίλιος 2015), 4356/2015 (Δεκέμβριος 2015), 4411/2016 (Αύγουστος 2016) και 4443/2016 (Δεκέμβριος 2016), προστέθηκαν ρυθμιστικές διατάξεις που αφορούσαν την ποινική καταστολή, έθεταν σε προτεραιότητα τα ανθρώπινα δικαιώματα των κρατουμένων, την ασφάλεια και την προαγωγή ενός συστήματος δικαιοσύνης και διαφάνειας εντός των καταστημάτων κράτησης. Οι νόμοι εστίαζαν στα παρακάτω:

 - Διακοπή λειτουργίας των Καταστημάτων Κράτησης Τύπου Γ' που χαρακτηρίζονται ως φυλακές υψίστης ασφαλείας, διότι εναντιώνονταν στα θεμελιώδη δικαιώματα και την ασφάλεια.
 - Η παραμονή των ανηλίκων στα καταστήματα κράτησης περιορίστηκε σε αξιόποινες πράξεις όπως η ανθρωποκτονία και ο βιασμός
 - Διευθετήθηκε το ζήτημα της συνεχής παραμονής στα καταστήματα κράτησης «φιλοξενούμενων» αλλοδαπών.
 - Προβλέφθηκε η υφ' όρον απόλυση σε έγκλειστους με αναπηρίες, καθώς κρίθηκε πως η παραμονή τους αποτελεί μια εξαιρετικά επίπονη διαδικασία κράτησης.
 - Αναθεωρήθηκε η σχετική νομοθεσία για τα ναρκωτικά, στοχεύοντας στα προγράμματα απεξάρτησης
 - Θεσπίστηκε η αθροιστική εκτέλεση των ποινών που σχετίζονται με βίαια περιστατικά εντός των καταστημάτων κράτησης προκειμένου να αποτραπεί η βία τόσο μεταξύ των κρατουμένων όσο και μεταξύ κρατουμένων και φυλακτικού προσωπικού
 - Προβλέφθηκαν έκτακτα μέτρα διαβαθμισμένης αποφυλάκισης κρατουμένων, με σκοπό την αποσυμφόρηση των φυλακών, τα οποία παρατάθηκαν.
 - Εφαρμόστηκε η επέκταση του θεσμού της κατ' οίκον έκτισης της στερητικής της ελευθερίας ποινής σε έγκλειστες μητέρες με τέκνα έως 8 ετών, προκειμένου να βρίσκονται σε διαρκή επαφή κατά τα πρώιμα στάδια ανάπτυξης των παιδιών.
 - Προβλέφθηκε η σύσταση νομοπαρασκευαστικών επιτροπών για τα την κατάλληλη ρύθμιση των νομοσχεδίων
 - Η ολοκλήρωση του Σωφρονιστικού Κώδικα εκπονήθηκε από την αρμόδια επιτροπή το 2017 όπου και παραδόθηκε το τελικό σχέδιο νόμου.
 - Βρίσκεται στο τελικό στάδιο της διαμόρφωσης του, ο νέος Ποινικός Κώδικας αλλά και ο νέος Κώδικας Ποινικής Δικονομίας.
 - Για την κατάρτιση σχεδίου νόμου για τον εκσυγχρονισμό του μέτρου ασφαλείας της φύλαξης των ακαταλόγιστων δραστών (αρ. 69 ΠΚ). Η Επιτροπή παρέδωσε σχέδιο νόμου το 2016, το οποίο τέθηκε σε διαβούλευση.

Σχετικά με το ζήτημα της αναβάθμισης των συνθηκών κράτησης προβλέφθηκαν:

- Αποσυμφόρηση των φυλακών καθώς έχει παρατηρηθεί υπερπληθυσμός στα σωφρονιστικά καταστήματα.
- Ενίσχυση των κτιριακών υποδομών στην φυλακή Χανίων με τη δημιουργία πτέρυγας 120 θέσεων.
- Παύση του περιορισμού των κρατουμένων στην απομόνωση των φυλακών Κέρκυρας και Πάτρας, όταν δεν δύνανται να διασφαλίζονται τα θεμελιώδη δικαιώματα.

Αναφορικά με την δημιουργία υποδομών προβλέφθηκαν:

- Δημιουργία χώρων εκπαίδευσης στις φυλακές Χανίων, Νιγρίτας Σερρών, Μαλανδρινού και Ιωαννίνων.
- Μετακίνηση και αναδιαμόρφωση του Σχολείου Δεύτερης Ευκαιρίας που εδράζεται στις φυλακές της Πάτρας.
- Κατοχύρωση οικονομικών πόρων για την αξιοποίηση του έργου οικοδόμησης των φυλακών Νικηφόρου Δράμας και Νεάπολης (Κρήτης)

Όσον αφορά τη διασφάλιση της υγείας και υποστήριξης των κρατουμένων για την συμμετοχή σε προγράμματα απεξάρτησης προβλέφθηκαν:

- Καταγραφή των υλικοτεχνικών υποδομών των καταστημάτων κράτησης και του φυλακτικού προσωπικού, με έμφαση στα Ειδικά Περιφερειακά Ιατρεία και Ειδικά Κέντρα Υγείας, προβαίνοντας σε ρύθμιση για την βελτίωση του πλαισίου λειτουργίας τους.
- Εστίαση στη βελτίωση της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας φροντίδας υγείας στα καταστήματα κράτησης, με τη συμμετοχή του Υπουργείου Υγείας, προκειμένου να ενσωματωθεί το Νοσοκομείο Κρατουμένων στο Ε.Σ.Υ, όπως και στην περίπτωση του Ψυχιατρείου Κρατουμένων που εδράζεται στον Κορυδαλλό.
- Ενίσχυση του υγειονομικού προσωπικού με την πρόσληψη ιατρών υπαίθρου, σε εννέα Ειδικά Περιφερειακά Ιατρεία φυλακών που βρίσκονται σε δυσπρόσιτες περιοχές.
- Μέριμνα για παροχή δωρεάν ιατροφαρμακευτικής κάλυψης σε ανασφάλιστους τρόφιμους φυλακών με βάση και τη διάταξη (ά. 33 του ν. 4368/2016).
- Προσθήκη των καταστημάτων κράτησης στην Εφαρμογή Ηλεκτρονικής Καταχώρησης και Εκτέλεσης Συνταγών Φαρμάκων (ΗΔΙΚΑ) για την εξασφάλιση της ιατροφαρμακευτικής κάλυψης που παρέχεται από το Ε.Σ.Υ.
- Κοινό πλαίσιο δράσης με την Ιατρική Σχολή και το αρμόδιο επιστημονικό προσωπικό αλλά και φορείς ψυχικής υγείας που αφορά την ρύθμιση παροχής
- Έμφαση στην ψυχική υγεία των κρατουμένων με την παροχή υπηρεσιών τηλεψυχιατρικής
- Εκπαίδευση σε θέματα αντιμετώπισης κρατούμενων με αυτοκτονικές τάσεις, του προσωπικού κράτησης των σωφρονιστικών καταστημάτων μέσω της κυκλοφορίας σχετικού οδηγού.

- Παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής, απεξάρτησης και επανένταξης μέσω της λειτουργίας του ΚΕΘΕΑ ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ, που στεγάζεται σε ανεξάρτητη πτέρυγα στο κατάστημα κράτησης της Θεσσαλονίκης (ν. 4322/2015).
- Διεύρυνση της λειτουργίας του Κέντρου Απεξάρτησης Τοξικομανών Κρατουμένων (ΚΑΤΚ) που βρίσκεται στον Ελεώνα του δήμου Θήβας για την συμμετοχή των κρατουμένων σε πρόγραμμα απεξάρτησης.

Ως προς, την προαγωγή των τομέων της εκπαίδευσης, του πολιτισμού και του αθλητισμού, εντός των καταστημάτων κράτησης προβλέφθηκαν:

- Σχηματισμός έξι (6) σύγχρονων εκπαιδευτικών μονάδων
- Αποτύπωση των απαραίτητων αναγκών εκπαίδευσης των καταστημάτων κράτησης και παράλληλη τοποθέτηση του αρμόδιου υπεύθυνου εκπαίδευσης για την ομαλή λειτουργία των εκπαιδευτικών δράσεων.
- Δημιουργία προγραμμάτων στα Ελληνικά που απευθύνονται σε αλλοδαπούς κρατούμενους υπό την συνεργασία με το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας
- Σύσταση του «Τμήματος Εκπαίδευσης και Κατάρτισης σε Καταστήματα Κράτησης», ως οργανικής δομής στη Γενική Γραμματεία Διά Βίου Μάθησης από το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, που θα επιδιώκει την αποτελεσματικότερη ρύθμιση των εκάστοτε εκπαιδευτικών δράσεων στα καταστήματα κράτησης (ν. 4403/2016), αλλά και διαρκής συνεργασία με το αρμόδιο Υπουργείο για την εκπόνηση σχεδίων βελτίωσης των εκπαιδευτικών δομών, εντός των καταστημάτων κράτησης.
- Ανάπτυξη συνεργασίας με την ΕΠΑΝΟΔΟ για την υποβολή προτάσεων και πληροφοριών για αποτελεσματικές στρατηγικές διδασκαλίας (Μάρτιος 2017).
- Ενίσχυση της εκπαιδευτικής δραστηριότητας, μέσω της συμφωνίας ανάμεσα στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΥΔΔΑΔ) και το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ)
- Υποστήριξη της τηλεεκπαίδευσης όσων κρατουμένων έχουν εισαχθεί στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.
- Σύναψη συμφωνίας με τον Οργανισμό Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού για την αξιοποίηση των δυνατοτήτων και ενδιαφερόντων των κρατουμένων.

7.3.2 ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΣΤΟ ΠΕΔΙΟ ΤΗΣ ΑΝΤΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ (2015)

Από τη σχετική έκδοση της έκθεσης του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων παρουσιάζονται μια σειρά από δράσεις, οι οποίες έχουν ως στόχο την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από την σκοπιά της αντεγκληματικής πολιτικής (Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, 2015).

Πιο συγκεκριμένα στον τομέα της Σωφρονιστικής Πολιτικής προτάθηκε :

- Αντιμετώπιση του ζητήματος της διαβίωσης των κρατουμένων προβαίνοντας παράλληλα σε σχετικές εργασίες βελτίωσης και αναβάθμισης των υποδομών.

- Περαιτέρω βελτίωση των δράσεων ψυχοκοινωνικής στήριξης των κρατούμενων και ομαλής ένταξης στην κοινωνία μετά την αποφυλάκιση τους.
- Λειτουργία της θεραπευτικής μονάδας ΚΕΘΕΑ - ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ σε ανεξάρτητη πτέρυγα που βρίσκεται στο κατάστημα κράτησης της Θεσσαλονίκης.
- Βελτίωση της λειτουργίας των αγροτικών καταστημάτων κράτησης μέσω της απασχόλησης των κρατουμένων και της σταδιακής αποσυμφόρησης των φυλακών.
- Ενίσχυση του πλαισίου παροχής υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης στους κρατούμενους.
- Διαρκής εκπαίδευση και αναβάθμιση του ρόλου του προσωπικού.
- Εφαρμογή μέτρων ηλεκτρονικής επιτήρησης στην προσπάθεια ανάδειξης εναλλακτικών μορφών κράτησης.
- Χορηγείται στους κρατούμενους ο οδηγός «Αλφαβητάρι του Κρατουμένου» με σκοπό να γνωρίζουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους, εντός των καταστημάτων κράτησης.
- Αξιοποίηση ειδικά διαμορφωμένων χώρων, για τις οικογενειακές επισκέψεις εντός της φυλακής αλλά και χρήση ηλεκτρονικών μέσων για την απομακρυσμένη επικοινωνία.
- Η ασφαλής μεταφορά των φιλοξενούμενων νηπίων από τις γυναικείες φυλακές Ελαιώνα της Θήβας σε βρεφονηπιακούς σταθμούς.

Στον τομέα αρμοδιοτήτων της Διεύθυνσης Αντεγκληματικής Πολιτικής, προβλέφθηκε:

- Οι Υπηρεσίες επιμελητών κοινωνικής αρωγής (ΥΕΚΑ), να επιφορτίζονται με δράσεις που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα όσων τελούν υπό αναστολή εκτέλεσης ποινής και όσων έχουν μετατρέψει την ποινή τους σε παροχή κοινωφελούς εργασίας. Ειδικότερα, πραγματοποιηθήκαν δράσεις που σχετίζονται με την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, τη σίτιση και διαμονή και την από κοινού συνεργασία με τον ΟΑΕΔ προκειμένου να δημιουργηθούν ευκαιρίες επαγγελματικής απασχόλησης αλλά και την διασφάλιση της ισονομίας τους μέσα από την συνδρομή και των υπηρεσιών του Δικηγορικού Συλλόγου.
- Η αξιοποίηση της ΕΠΑΝΟΔΟΥ, αναπτύσσοντας δράσεις συμβουλευτικών υπηρεσιών και συμβάλλοντας στην διασφάλιση της ομαλής κοινωνικής επανένταξης.

Τον Ιούλιο του 2019, εξετάστηκε η δημιουργία της «Σωφρονιστικής Ακαδημίας». Αποτελεί την εφαρμογή μιας ανεξάρτητης δομής εκπαίδευσης και επανακατάρτισης των υπαλλήλων των Καταστημάτων Κράτησης (στο πλαίσιο του έργου «Τεχνική Βοήθεια για τη Μεταρρύθμιση του Ελληνικού Δικαστικού Συστήματος - Φάση III (SRSS/S2018/049)», που επιδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και εφαρμόζεται σε συνεργασία με το Αυστριακό Υπουργείο Δικαιοσύνης.

7.3.3 ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΠΙΜΕΛΗΤΩΝ ΑΝΗΛΙΚΩΝ¹⁰³

- Οι Υπηρεσίες Επιμελητών Ανηλίκων αποτελούν περιφερειακές υπηρεσίες του Υπουργείου Δικαιοσύνης που λειτουργούν στο πλαίσιο του Δικαστηρίου Ανηλίκων και εδράζονται στα αρμόδια Πρωτοδικεία. Οι Υπηρεσίες δημιουργήθηκαν το 1976 (Ν. 378/76) με την αποστολή τους να διασφαλίζεται από το Π.Δ. 49/79. Η διάρθρωση και η επίβλεψή τους βρίσκονται υπό την εποπτεία του τμήματος Πρόληψης Εγκληματικότητας και Κοινωνικής Ένταξης Νέων, της Διεύθυνσης Πρόληψης Εγκληματικότητας και Σωφρονιστικής Αγωγής Ανηλίκων του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.
- Το 2014 τίθεται σε λειτουργία το Οικογενειακό Δικαστήριο, έχοντας ως σκοπό την εφαρμογή εναλλακτικών μορφών έκτισης των ποινών, δίνοντας προτεραιότητα στις πρακτικές της Επανορθωτικής Δικαιοσύνης (Restorative justice), σύμφωνα με τα άρθρα 122 και 123 του Ποινικού Κώδικα – υπάρχει σχετική οδηγία για την παροχή κοινοφελούς εργασίας που αφορούν ανηλικούς παραβάτες κατά τα πρότυπα της θεσμοθέτησης του ανάλογου αναμορφωτικού μέτρου. Επιβεβλημένη κρίθηκε και η συμμετοχή των ανηλίκων σε διάφορα προγράμματα εκπαίδευσης και επιμόρφωσης, όπως αυτά του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας, Ψυχοδράματος, συμβουλευτικής της οικογένειας, «Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών», «Άννα Βγενπούλου» και το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Grundtvig «Together against juvenile delinquency».
- Σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 1 του Ν. 4322/2015 ορίστηκε ότι η παρ. 2 του άρθρου 45Α του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής: 2. «Στον ανήλικο μπορεί να επιβληθούν με διάταξη του εισαγγελέα ένα ή περισσότερα από τα αναμορφωτικά μέτρα που προβλέπονται στις περιπτώσεις α' έως και ια' του άρθρου 122 παρ. 1 του Ποινικού Κώδικα. Με την ίδια διάταξη ορίζεται και η προθεσμία συμμόρφωσης. Αν ο ανήλικος συμμορφωθεί με τα μέτρα και τις υποχρεώσεις που του επιβλήθηκαν, ο εισαγγελέας ενεργεί σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο άρθρο 43 παρ. 2. Σε αντίθετη περίπτωση ο εισαγγελέας κινεί την ποινική δίωξη σύμφωνα με το άρθρο 43 παρ. 1. Για την έκδοση της διάταξης απαιτείται προηγούμενη έκθεση του αρμόδιου επιμελητή ανηλίκων».
- Με την Κοινή Υπουργική Απόφαση 73461/2017 - ΦΕΚ 3647/Β/16-10-2017/ τέθηκε σε ισχύ το νέο νομικό πλαίσιο για την Κοινοφελή Εργασία Ανηλίκων, ως αναμορφωτικό μέτρο (ΦΕΚ Β' 3647/16.10.2017). Με Κοινή Υπουργική Απόφαση (ΚΥΑ) καθορίζονται τα ηλικιακά όρια των ανηλίκων και νέων στους οποίους αυτό επιβάλλεται (ανήλικοι 15-18, νέοι 18-25), οι αρχές βάσει των οποίων υλοποιείται (αρχή της συναίνεσης, της διαπαιδαγώγησης, της επικουρικότητας και της αναλογικότητας), τα προστατευτικά όρια επιβολής του μέτρου, δηλ. η προτίμηση δραστηριοτήτων που ανταποκρίνονται στις γνώσεις του ανήλικου/νέου και αναπτύσσουν τις κοινωνικές του δεξιότητες, η κατά προτεραιότητα επιλογή φορέων της τοπικής κοινωνίας στην οποία διαμένει ο ανήλικος για την εφαρμογή του μέτρου.

¹⁰³ Βλ. αναλυτικά [ΣΕΔΑ - Σύνδεσμος Επιμελητών Δικαστηρίων Ανηλίκων \(epimelitesanilion.gr\)](http://www.epimelitesanilion.gr)

Στο πλαίσιο αυτό υπήρξε μέριμνα για:

- τη βελτίωση της αξιοποίησης των διατάξεων της ΚΥΑ και σε νεαρής ηλικίας άτομα, όπου το μέτρο είναι υποχρεωτικό σύμφωνα με απόφαση του Δικαστηρίου Ανηλίκων και εκτελείται εφόσον ενηλικιωθούν
- την κατοχύρωση του απορρήτου των προσωπικών δεδομένων που σχετίζονται με το διαπραχθέν αδίκημα όπως καταγράφεται στα δικαστικά έγγραφα, για τα οποία δεν δύναται να λαμβάνει γνώση ο φορέας παροχής κοινωφελούς εργασίας
- την ομαλή μετάβαση των ανηλίκων στον τόπο παροχής κοινωφελούς εργασίας με τα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς, με επιμέλεια της αρμόδιας ΥΕΑ&ΚΑ σε συνεργασία με το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων
- την καταγραφή σε ειδικό μητρώο ανηλίκων ή νέων που συμμετέχουν στην παροχή κοινωφελούς εργασίας, όπως υποδεικνύεται από τα αντίστοιχα ΥΕΑ & ΚΑ
- την ένταξη των ανηλίκων ή νέων που παρέχουν κοινωφελή εργασία στην ασφάλιση του Ε.Φ.Κ.Α., κατά του κινδύνου ατυχήματος, ως μισθωτών. Η εισφορά για την ασφάλισή τους ορίζεται σε 1% επί του βασικού μισθού άγαμου μισθωτού άνω των 25 ετών, όπως ισχύει κάθε φορά και βαρύνει το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων
- τους φορείς υποδοχής του μέτρου της κοινωφελούς εργασίας οι οποίοι περιλαμβάνουν Δήμους, Νοσοκομεία, ΜΚΟ, ΝΠΙΔ, Δημοτικές Βιβλιοθήκες, Δικηγορικούς Συλλόγους κ.α.

7.3.4 ΤΟ ΜΕΤΡΟ ΤΟΥ «ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΥ ΤΗΣ ΓΕΙΤΟΝΙΑΣ»

Το μέτρο του «*Αστυνομικού της Γειτονιάς*» ενσωματώνεται στο πλαίσιο λειτουργίας της αντεγκληματικής πολιτικής και σύμφωνα με την ΕΛ.ΑΣ (2010) «*άρχισε να εφαρμόζεται πιλοτικά τον Μάρτιο του 2003 σε 35 Αστυνομικά Τμήματα της Αττικής και 2 της Θεσσαλονίκης με τη συμμετοχή συνολικά 354 Αστυνομικών*». Το εν λόγω μέτρο έχει εφαρμοστεί πιλοτικά τρεις φορές το 2003, το 2010 και το 2015 με σκοπό την ένταξή του στο μοντέλο της κοινοτικής αστυνόμευσης. Σύμφωνα με το αρ.74Α του ΠΔ 141/1991 «*Η αποστολή του Αστυνομικού της Γειτονιάς συνίσταται στην προσέγγιση και διαρκή επικοινωνία με τους πολίτες μιας χωροταξικά ορισμένης περιοχής (γειτονιά), την εμπέδωση του αισθήματος ασφαλείας αυτών και τη δημιουργία αμοιβαίων σχέσεων εμπιστοσύνης και συνεργασίας με την τοπική κοινωνία για την πρόληψη της εγκληματικότητας και την αντιμετώπιση γενικά προβλημάτων αστυνομικής φύσεως*». Ως βασικά στοιχεία του εν λόγω μέτρου, το οποίο διαπνέεται από την κουλτούρα της κοινοτικής αστυνόμευσης, θεωρούνται η εγγύτητα στους πολίτες και στα προβλήματά τους, η αμεσότητα της αστυνομικής δράσης, η προσεγγισιμότητα του αστυνομικού από τους πολίτες, η θεατότητα, η εφαρμογή σε τοπικό επίπεδο και η δυνατότητα συνεργασίας με άλλους τοπικούς φορείς αλλά και τους πολίτες (Ζαραφωνίτου, 2008:93).

Ο Αστυνομικός της Γειτονιάς έχει ως βασικές αρμοδιότητες τα εξής¹⁰⁴ :

- Εργάζεται σε βάρδιες ανά δυο, κάνοντας ελέγχους σε επίπεδο γειτονιάς.
- Βρίσκεται σε διαρκή επαφή για την προώθηση διαλόγου, με τους κατοίκους της γειτονιάς, τους αρμόδιους τοπικούς φορείς και συλλόγους και την εκπαιδευτική κοινότητα, συλλέγοντας στοιχεία για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν και επιδιώκοντας την διευθέτησή τους.
- Συμπαράστέκεται σε άτομα που έχουν θυματοποιηθεί και παράλληλα συγκεντρώνει δεδομένα τα οποία αποστέλλει στην υπηρεσία του.
- Παρέχει διαρκή βοήθεια και εξυπηρέτηση για γραφειοκρατικά ζητήματα, σε ανθρώπους που αντιμετωπίζουν προβλήματα υγείας, άλλες αδυναμίες ή λόγω ηλικίας, αδυνατούν να ανταπεξέλθουν οι ίδιοι.
- Λαμβάνει μέρος στις συναθροίσεις των τοπικών φορέων και κατοίκων της γειτονιάς, όπου αναλύονται ζητήματα που σχετίζονται με το αίσθημα ανασφάλειας των πολιτών.

Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα στοιχεία του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη ο Αστυνομικός της Γειτονιάς εφαρμόζεται σε 39 Αστυνομικά Τμήματα σε όλη την Ελλάδα (13 στην Αθήνα, 4 στη Θεσσαλονίκη, 22 στην υπόλοιπη επικράτεια), διαθέτει 199 ενεργούς αστυνομικούς ενώ το 2019 οι παρεμβάσεις των Αστυνομικών της Γειτονιάς υπολογίστηκαν στις 119.099 (Zarafonitou, 2020).

7.3.5 ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΒΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΥ¹⁰⁵

- Ίδρυση Παρατηρητηρίου Πρόληψης της Σχολικής Βίας και του Εκφοβισμού- Η σύσταση του Παρατηρητηρίου Πρόληψης της Σχολικής Βίας και του Εκφοβισμού πραγματοποιήθηκε με την απόφαση με αριθ. πρωτ. 159704/Γ7/17-12/2014.
- Στο Υπουργείο Παιδείας & Θρησκευμάτων δραστηριοποιείται το Παρατηρητήριο για την Πρόληψη της Σχολικής Βίας και του Εκφοβισμού. Στόχος του αποτελεί ο προγραμματισμός και η εφαρμογή δράσεων που σχετίζονται με ζητήματα ενδοσχολικής βίας, την αναγνώριση, την εξέταση αλλά και την αντιμετώπιση από εξειδικευμένους φορείς των προβλημάτων της ενδοσχολικής βίας και εκφοβισμού.
- Η εκδήλωση των δράσεων του Παρατηρητηρίου πραγματοποιείται υπό την εποπτεία των Περιφερειακών Διευθύνσεων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Για οποιαδήποτε Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης, με απόφαση του Συντονιστή Δράσεων, σχηματίζεται η οργάνωση των φορέων συνεργασίας για την παροχή δράσεων προληπτικού χαρακτήρα στις σχολικές κοινότητες, στοχεύοντας στην συνεισφορά των αρμόδιων θεσμικών, κοινωνικών, τοπικών φορέων και οργανώσεων που ειδικεύονται

¹⁰⁴ Βλ. αναλυτικά [Αστυνομικός της Γειτονιάς - Υπ. Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης - Ελληνική Αστυνομία \(astynomia.gr\)](http://astynomia.gr)

¹⁰⁵ Βλ. σχετικά http://paratiritirio.minedu.gov.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=74&Itemid=470

στην πρόληψη βίαιων προβλημάτων, την παροχής ψυχολογικής βοήθειας στους νέους, των δικαιωμάτων των παιδιών και εφήβων, την δημιουργία διαύλου επικοινωνίας μεταξύ των κοινωνικών φορέων και της κοινωνικής ενσωμάτωσης.

Συνοψίζοντας τα παραπάνω διαπιστώνεται ότι τα μέτρα αντεγκληματικής πολιτικής τα οποία εξαγγέλθηκαν από τους αρμόδιους φορείς από το 2010 και έπειτα θέτουν ως βασικούς στόχους την πρόληψη και καταστολή του εγκλήματος αλλά και την εμπέδωση του αισθήματος ασφάλειας των πολιτών. Παράλληλα, επισημαίνεται ο ρόλος της διεισδυτικότητας και της συμμετοχής των πολιτών με έμφαση στην ενίσχυση του πλαισίου συνεργασίας της Αστυνομίας με διάφορους φορείς και αρχές αλλά και με τους ίδιους τους πολίτες. Η ενίσχυση του έργου και της δράσης της Αστυνομίας αποτελεί κεντρικό άξονα όλων των εξαγγελθέντων από το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη προγραμμάτων αντεγκληματικής πολιτικής. Στο πλαίσιο αυτό προτάθηκαν μέτρα όπως η αύξηση και ανακατανομή του προσωπικού της Αστυνομίας, η παροχή κινήτρων για μεγαλύτερη αποδοτικότητα των αστυνομικών καθώς και η μετεκπαίδευση και συνεχής επιμόρφωση του αστυνομικού δυναμικού ειδικά σε νευραλγικούς τομείς της αντεγκληματικής πολιτικής αλλά και η βελτίωση των υλικοτεχνικών υποδομών. Ακολούθως, για την αποτελεσματικότερη πρόληψη και αντιμετώπιση του εγκλήματος αλλά και για τη μείωση του αισθήματος της ανασφάλειας των πολιτών, ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στη χαρτογράφηση των επιβαρυνμένων με προβλήματα εγκληματικότητας περιοχών καθώς και στη στόχευση σε συγκεκριμένα προβλήματα ανά περιοχή με σκοπό την εφαρμογή των κατάλληλων μέτρων σε τοπικό επίπεδο, στην ενίσχυση της συνεργασίας ανάμεσα στην Αστυνομία, τις δημοτικές αρχές, αρμόδιους φορείς (λ.χ. Χαμόγελο του Παιδιού, OKANA, εθελοντικές οργανώσεις) αλλά και εκπροσώπους ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, στην αρωγή θυμάτων εγκληματικών ενεργειών, στην επαναφορά της Δημοτικής Αστυνομίας αλλά και στην ενίσχυση του προσωπικού της ομάδας ΔΙΑΣ.

Αναφορικά με το κέντρο της ελληνικής πρωτεύουσας, το οποίο θεωρείται ιδιαιτέρως επιβαρυνμένο λόγω των υψηλών επιπέδων εγκληματικότητας και ανασφάλειας που παρατηρούνται, έχουν προβλεφθεί στο πιο πρόσφατο πρόγραμμα αντεγκληματικής πολιτικής του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη, μια σειρά από μέτρα για το διάστημα 2019-2023. Συγκεκριμένα, προτάθηκε η καταγραφή των χαρακτηριζόμενων ως «εγκληματογόνων» περιοχών, η αύξηση των περιπολιών, ο προσφορότερος καταμερισμός του προσωπικού στην ομάδα ΔΙΑΣ και την ομάδα Πρόληψης και Καταστολής της Εγκληματικότητας καθώς και η χαρτογράφηση της μικροεγκληματικότητας. Αξίζει, ωστόσο, να σημειωθεί ότι και στο παρελθόν, και ειδικότερα για το χρονικό διάστημα 2015-2019, είχε προβλεφθεί η ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ της Αστυνομίας και του Δήμου Αθηναίων αλλά και η εκπόνηση Ειδικού Επιχειρησιακού Σχεδίου Αστυνόμευσης στο κέντρο της Αθήνας, ενώ για την εφαρμογή του Ειδικού Επιχειρησιακού Σχεδίου στην περιοχή του Πεδίου του Άρεως είχε κριθεί απαραίτητη και η συμμετοχή της Περιφέρειας Αττικής. Επίσης, επισημαίνεται ότι, αν και το μέτρο του Αστυνομικού της Γειτονιάς, το οποίο διαπνέεται από την κουλτούρα της κοινοτικής αστυνόμευσης προωθώντας την εγγύτητα, αμεσότητα, θεατότητα και προσεγγισιμότητα της Αστυνομίας από τον πολίτη, είχε ατονήσει τα προηγούμενα έτη, από το 2015 και μετά υλοποιείται σε αρκετές περιοχές με βασικό σκοπό την πρόληψη του εγκλήματος αλλά και τη

Παραδοτέο 1.2. Criminal policy report

σύσφιγξη των σχέσεων κοινού και Αστυνομίας, γεγονός το οποίο θα μπορούσε να μειώσει το αίσθημα ανασφάλειας του πολίτη.

Από την άλλη πλευρά, τα προγράμματα αντεγκληματικής πολιτικής του Υπουργείου Δικαιοσύνης θέτουν ως βασικό στόχο την αναμόρφωση του σωφρονιστικού συστήματος με την πρόβλεψη μέτρων τα οποία αποσκοπούν μεταξύ άλλων, στην αποσυμφόρηση των φυλακών, την ενίσχυση των κτιριακών υποδομών, τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης προς τους κρατούμενους, την προαγωγή της εκπαίδευσης, του αθλητισμού και του πολιτισμού εντός των σωφρονιστικών καταστημάτων, τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης εντός των φυλακών, την αξιοποίηση της του ΝΠΙΔ ΕΠΑΝΟΔΟΣ για τη διευκόλυνση της ομαλής κοινωνικής επανένταξης των αποφυλακισμένων κ.λ.π.

Τέλος, αναφορικά με τον τομέα πρόληψης της παραβατικότητας ανηλίκων ο ρόλος της Υπηρεσίας Επιμελητών Ανηλίκων, η οποία υλοποιεί μέτρα και δράσεις που αποσκοπούν τόσο στην πρωτογενή και δευτερογενή πρόληψη όσο και στην πρόληψη της υποτροπής, καθίσταται εξαιρετικά σημαντικός, ενώ ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει και η δράση του Παρατηρητηρίου για την Πρόληψη της Σχολικής Βίας και του Εκφοβισμού με απώτερο στόχο την πρόληψη και αντιμετώπιση του φαινομένου στην σχολική κοινότητα.

7.4 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η Ελλάδα ήρθε αντιμέτωπη με την οικονομική κρίση το έτος 2008 το οποίο και αποτέλεσε το χρονικό σημείο έναρξης της παγκόσμιας οικονομικής ύφεσης. Εν προκειμένω, η οικονομική κρίση ξεκίνησε ως χρηματοοικονομική και μετεξελίχθηκε σε κρίση δημόσιου χρέους. Αποτέλεσμα της κρίσης αυτής ήταν η υιοθέτηση μέτρων λιτότητας από την ελληνική κυβέρνηση, προκειμένου να μειωθεί το δημόσιο χρέος και τα δημοσιονομικά ελλείμματα. Η επιβολή των μέτρων λιτότητας συνοδεύτηκε από αύξηση της ανεργίας καθώς και περικοπές των δημόσιων δαπανών ενώ η πραγματική οικονομία φάνηκε να επηρεάζεται σημαντικά (κατασκευαστικός τομέας, τουρισμός κ.λ.π.). Σε ένα τέτοιο πλαίσιο, εύλογα δημιουργείται το ερώτημα σχετικά με την πιθανή επίδραση μιας τέτοιας ευρείας κλίμακας κοινωνικής κρίσης στο εγκληματικό φαινόμενο. Έτσι, η μελέτη της επίδρασης των μακροοικονομικών παραγόντων στα ποσοτικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά της εγκληματικότητας αλλά και στο αίσθημα ανασφάλειας των πολιτών παρουσιάζει ιδιαίτερο επιστημονικό ενδιαφέρον τόσο σε θεωρητικό όσο και σε εμπειρικό επίπεδο.

Σύμφωνα με την ερευνητική εμπειρία οι οικονομικοί παράγοντες φαίνεται να συνδέονται με τις διακυμάνσεις της εγκληματικότητας, ωστόσο, η σχέση αυτή συναρτάται με μια σειρά από παραμέτρους όπως η γεωγραφική μονάδα ανάλυσης, το είδος του υπό εξέταση αδικήματος, το χρονικό πλαίσιο διεξαγωγής της έρευνας, ο ερευνητικός σχεδιασμός κ.λ.π. Αξίζει δε να σημειωθεί ότι η μελέτη της γεωγραφικής κατανομής του εγκλήματος σε μεσο- και μικροεπίπεδο μέσα από τη χαρτογράφηση και τη χωρική ανάλυση των δεδομένων εγκληματικότητας, συμβάλλει στην πληρέστερη κατανόηση των υπό εξέταση συσχετίσεων και κατ' επέκταση του υπό μελέτη φαινομένου. Αναφορικά με την επίδραση των οικονομικών παραγόντων στα

ποσοστά θυματοποίησης και την ανασφάλεια, επισημαίνεται ότι σύμφωνα με τα διαθέσιμα ερευνητικά δεδομένα, η οικονομική κρίση φαίνεται να επιδρά στα ποσοστά θυματοποίησης, ιδίως στην περίπτωση των εγκλημάτων κατά της ιδιοκτησίας, ωστόσο, η εν λόγω σχέση χρήζει περαιτέρω εμπειρικής διερεύνησης. Επιπρόσθετα, εμπειρικές μελέτες καταδεικνύουν την επίδραση ορισμένων οικονομικών παραγόντων στο φόβο του εγκλήματος και την ανασφάλεια καθώς και το γεγονός ότι ο φόβος του εγκλήματος πολλές φορές δύναται να υποκρύπτει άλλες γενικότερες ανασφάλειες, κυρίως οικονομικής φύσεως.

Με σκοπό την αποτύπωση των διακυμάνσεων της εγκληματικότητας την περίοδο της οικονομικής κρίσης στην Ελληνική Επικράτεια, την περιφέρεια Αττικής καθώς και σε επίπεδο τριών Δήμων (Φιλοθέης-Ψυχικού, Κορυδαλλού και Αθηναίων) εξετάστηκαν τα στατιστικά δεδομένα εγκληματικότητας για την Ελληνική επικράτεια και την περιφέρεια Αττικής για τη δεκαετία 2009-2019, τα στατιστικά δεδομένα εγκληματικότητας σε επίπεδο δημοτικών ενοτήτων για την τριετία 2017-2019, ενώ πραγματοποιήθηκε και χωρική ανάλυση δεδομένων σε επίπεδο Αστυνομικών Τμημάτων για τους ως άνω Δήμους και για την τριετία 2017-2019. Παράλληλα, αξιοποιήθηκαν ποιοτικά δεδομένα τα οποία αντλήθηκαν από συνεντεύξεις με εκπροσώπους των ως άνω Δήμων καθώς και με εκπροσώπους των αντίστοιχων Τμημάτων Ασφάλειας. Σκοπός της ποιοτικής έρευνας ήταν η διερεύνηση της υπάρχουσας κατάστασης αναφορικά με την εγκληματικότητα και την ανασφάλεια στο Δήμο Αθηναίων και τους δύο περιφερειακούς Δήμους καθώς και των τρόπων με τους οποίους η οικονομική κρίση μπορεί να έχει επηρεάσει το υπό μελέτη φαινόμενο.

Σε επίπεδο επικράτειας τα πιο συχνά εμφανιζόμενα ποινικά αδικήματα είναι οι κλοπές/διαρρήξεις ενώ ακολουθούν οι κλοπές οχημάτων και οι παραβάσεις του Ν. περί Ναρκωτικών. Μάλιστα, κατά τη δεκαετία 2009-2019 παρατηρήθηκε αύξηση στα αδικήματα των κλοπών/διαρρήξεων ενώ για τις υπόλοιπες κατηγορίες αδικημάτων καταγράφηκε είτε πτωτική τάση είτε σταθεροποίηση. Η αύξηση των κλοπών/διαρρήξεων κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης φαίνεται να συνάδει με την έως τώρα διαθέσιμη ερευνητική εμπειρία σύμφωνα με την οποία παρατηρείται θετική συσχέτιση ανάμεσα στην οικονομική κρίση, έτσι όπως αυτή εκφράζεται μέσα από τους εξεταζόμενους κάθε φορά μακροοικονομικούς παράγοντες, και τα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας (Raphael & Winter-Ebmer, 2001· Levitt, 2004· Ζαραφονίτου, 2004· Arvanites & Defina, 2006· Rosenfeld & Fornango, 2007· Baharom & Habibullah, 2008· Rosenfeld & Messner, 2009, Saridakis & Spengler, 2012). Στην περίπτωση του Νομού Αττικής το μοτίβο επαναλαμβάνεται με τις κλοπές/διαρρήξεις να αποτελούν τα πιο συχνά εμφανιζόμενα αδικήματα, ενώ οι ληστείες φαίνεται να υπερισχύουν ελαφρά των παραβάσεων των σχετικών με το Ν. περί Ναρκωτικών. Αναφορικά με την εξέλιξη των αδικημάτων κατά τη δεκαετία αναφοράς οι δύο πιο συχνά εμφανιζόμενες κατηγορίες (κλοπές/διαρρήξεις και ληστείες) παρουσιάζουν μια σταθερότητα στα ποσοστά τους (σταθερά υψηλά ποσοστά) ενώ αναφορικά με τις υπόλοιπες κατηγορίες αδικημάτων παρατηρείται πτωτική τάση ή σταθεροποίηση.

Σε επίπεδο Δήμων, φαίνεται να επαναλαμβάνεται και στους τρεις υπό εξέταση Δήμους ένα μοτίβο κατά το οποίο τα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας αποτελούν τα πιο συχνά

Παραδοτέο 1.2. Criminal policy report

εμφανιζόμενα αδικήματα. Ειδικότερα, στο Δήμο Αθηναίων οι κλοπές/διαρρήξεις εμφανίζονται με τη μεγαλύτερη συχνότητα, ενώ ακολουθούν οι κλοπές οχημάτων, οι παραβάσεις του Ν. περί Ναρκωτικών και οι ληστείες. Κατά την τριετία αναφοράς 2017-2019 οι κλοπές/διαρρήξεις φαίνεται να παρουσιάζουν αύξηση, ενώ τα υπόλοιπα αδικήματα παρουσιάζουν είτε πτωτική τάση είτε σταθεροποίηση των ποσοστών τους. Στο Δήμο Κορυδαλλού, αν και το μοτίβο επαναλαμβάνεται, οι κλοπές οχημάτων φαίνεται να υπερισχύουν ελαφρώς των κλοπών/διαρρήξεων. Αναφορικά με την εξέλιξη των αδικημάτων κατά την τριετία 2017-2019 οι παραβάσεις του Ν. περί Ναρκωτικών παρουσιάζουν αυξητική τάση, τα ποσοστά των κλοπών/ διαρρήξεων παραμένουν σε σταθερά υψηλά επίπεδα, ενώ για τα υπόλοιπα αδικήματα παρατηρούνται σταθεροποιητικές τάσεις κατά την τριετία αναφοράς. Στην περίπτωση του Δήμου Φιλοθέης-Ψυχικού οι κλοπές/διαρρήξεις φαίνεται να αποτελούν το 76% της συνολικής εγκληματικότητας του Δήμου παρουσιάζοντας, ωστόσο, κατά την τριετία 2017-2019 πτωτική τάση της τάξεως των 10 ποσοστιαίων μονάδων. Τα υπόλοιπα αδικήματα φαίνεται να είναι σε σταθερά επίπεδα ενώ οι παραβάσεις του Ν. περί Ναρκωτικών φαίνεται να εμφανίζουν μια αυξητική τάση το 2019.

Αναφορικά με τη χωρική ανάλυση των δεδομένων, εξετάζοντας σε κάθε περιοχή ευθύνης Αστυνομικού Τμήματος τον αριθμό εμφάνισης του κάθε αδικήματος σε σχέση με τα άλλα αδικήματα καθώς και σε σχέση με την εμφάνιση του αδικήματος στο σύνολο της περιοχής μελέτης, διαπιστώθηκε ότι μεγαλύτερη συγκέντρωση των υπό εξέταση αδικημάτων, σε σχέση με την αντίστοιχη μέση τιμή σε όλη την περιοχή μελέτης, παρατηρείται κυρίως στις περιοχές των Α.Τ. του Δήμου Αθηναίων, μεταξύ των οποίων αναφέρονται και οι περιοχές ευθύνης των Α.Τ. Ομόνοιας και Συντάγματος οι οποίες ανήκουν στο κέντρο της Ελληνικής πρωτεύουσας και για τις οποίες η μεγαλύτερη συγκέντρωση αδικημάτων αφορά παραβάσεις του Ν. περί ναρκωτικών και κλοπές/διαρρήξεις αντίστοιχα. Εν συνεχεία και αναφορικά με τη μεταβολή του ποσοστού των υπό εξέταση αδικημάτων κατά την τριετία 2017-2019, η μεγαλύτερη αύξηση των αδικημάτων παρατηρείται κυρίως σε περιοχές ευθύνης των Α.Τ. του Δήμου Αθηναίων, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι περιοχές ευθύνης των Α.Τ. Ομόνοιας και Συντάγματος που ανήκουν στο κέντρο της πόλης. Ειδικά για τις περιοχές ευθύνης των Α.Τ. Συντάγματος και Ομόνοιας επισημαίνεται ότι η αύξηση αφορά κλοπές-διαρρήξεις, κλοπές οχημάτων, ληστείες, παραβάσεις του Ν. περί όπλων και πλαστογραφίες. Αύξηση σε επιμέρους αδικήματα παρατηρείται και στην περιοχή ευθύνης του Α.Τ. Κορυδαλλού, ενώ η περιοχή ευθύνης του Α.Τ. Φιλοθέης αναφέρεται μόνο σε σχέση με την αύξηση των παραβάσεων του Ν. περί Ναρκωτικών. Από τα παραπάνω προκύπτει σαφώς μια πιο επιβαρυνμένη εικόνα για το Δήμο Αθηναίων σε σχέση με τους δύο περιφερειακούς Δήμους ενώ η επιβάρυνση αυτή αφορά και το κέντρο της πόλης.

Σύμφωνα με τα ποιοτικά δεδομένα τα οποία αντλήθηκαν από τις συνεντεύξεις των εκπροσώπων τόσο των δημοτικών αρχών όσο και των αντίστοιχων Τμημάτων Ασφάλειας αξίζει να σημειωθούν τα παρακάτω:

- Το κέντρο και οι κεντρικές συνοικίες του Δήμου Αθηναίων παρουσιάζουν επιβάρυνση αναφορικά με το επίπεδο της παρατηρούμενης εγκληματικότητας σε σύγκριση με τους

Παραδοτέο 1.2. Criminal policy report

δύο περιφερειακούς Δήμους. Το ίδιο φαίνεται να προκύπτει και αναφορικά με την εξέλιξη της εγκληματικότητας στις υπό εξέταση περιοχές κατά την τελευταία τριετία. Ειδικότερα, το κέντρο της Αθήνας αλλά και ορισμένες κεντρικές περιοχές παρουσιάζουν αύξηση της εγκληματικότητας την τελευταία τριετία σε αντίθεση με τους δύο απομακρυσμένους Δήμους, όπου η εγκληματικότητα φαίνεται να έχει διατηρηθεί σε σταθερά επίπεδα. Η εν λόγω αναφορά φαίνεται να συμβαδίζει με την εικόνα της εξέλιξης της εγκληματικότητας σε επίπεδο Δήμων για την ίδια τριετία, σύμφωνα με τα ως άνω διαθέσιμα στατιστικά δεδομένα.

- Αναφορικά με τις μορφές θυματοποίησης που παρατηρούνται στις υπό εξέταση περιοχές κοινή συνισταμένη αποτελούν τα αδικήματα της κλοπής και της διάρρηξης. Σε γενικές γραμμές ο Δήμος Αθηναίων ως ο πιο επιβαρυνμένος Δήμος όσον αφορά τα προβλήματα εγκληματικότητας, παρουσιάζει μια ευρύτερη γκάμα τελούμενων ποινικών αδικημάτων σε σχέση με τους δύο περιφερειακούς Δήμους. Αξίζει επίσης, να σημειωθεί ότι αν και στην περίπτωση των δύο περιφερειακών Δήμων αναφέρεται είτε η σπάνια είτε η μη καταγραφή περιστατικών βίας, εντούτοις, στο Δήμο Αθηναίων γίνεται η σχετική αναφορά σε μικρότερο, ωστόσο, βαθμό σε σύγκριση με τα αδικήματα της κλοπής/διάρρηξης, ληστείας, απάτης καθώς και τις παραβάσεις σχετικά με τη νομοθεσία περί ναρκωτικών.
- Ως κύριοι τόποι συγκέντρωσης της εγκληματικότητας στο Δήμο Αθηναίων αναφέρθηκαν το Κέντρο αλλά και άλλες κεντρικές συνοικίες όπως λ.χ. εκείνες που ανήκουν στο 6^ο και το 4^ο Δημοτικό Διαμέρισμα. Πρόκειται γενικά για περιοχές ιδιαιτέρως υποβαθμισμένες με υψηλή συγκέντρωση αλλοδαπών οι οποίοι αναφέρονται ως εμπλεκόμενοι σε παράνομες δραστηριότητες, αυξημένη παρουσία πληθυσμού Ρομά καθώς και αυξημένη χρήση και διακίνηση ναρκωτικών ουσιών. Στην περίπτωση του Δήμου Φιλοθέης-Ψυχικού αυξημένη εγκληματικότητα παρατηρείται στο Ν. Ψυχικό, το οποίο είναι ιδιαίτερα πυκνοκατοικημένο αλλά και στην περιοχή των Ελληνορώσων ενώ στην περίπτωση του Δήμου Κορυδαλλού υψηλή συγκέντρωση εγκληματικότητας παρατηρείται σε περιοχές υποβαθμισμένες μακριά από το κέντρο και οι οποίες παρουσιάζουν αυξημένο πληθυσμό Ρομά (λ.χ. Σχιστό). Σύμφωνα άλλωστε με την ερευνητική εμπειρία τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των μεγάλων αστικών κέντρων (ανωνυμία, πληθυσμιακή ετερογένεια, πληθυσμιακή πυκνότητα, αποξένωση) καθώς και τα ιδιαίτερα έντονα κοινωνικά προβλήματα που παρατηρούνται σε ένα τέτοιο πλαίσιο, παραπέμπουν σε στοιχεία κοινωνικής αποδιοργάνωσης τα οποία φαίνεται να συνυπάρχουν με την όξυνση του εγκληματικού φαινομένου (Ζαραφονίτου, 2013:23). Αναφορικά με την πόλη της Αθήνας, τα προβλήματα της εγκληματικότητας δεν φαίνεται να ισοκατανέμονται στο εσωτερικό των περιοχών της πρωτεύουσας, ενώ το κέντρο εμφανίζεται σαφώς πιο επιβαρυνμένο (Ζαραφονίτου & Χρυσόχοου, 2015:22).
- Τα σημαντικότερα προβλήματα τα οποία απορρέουν από την εγκληματικότητα σχετίζονται πρωτίστως με το αίσθημα ανασφάλειας των πολιτών καθώς και με το κλείσιμο των καταστημάτων.

- Ο Δήμος Αθηναίων παρουσιάζει υψηλά επίπεδα ανασφάλειας στην περιοχή του Κέντρου αλλά και σε ορισμένες κεντρικές συνοικίες σε αντίθεση με τους δύο απομακρυσμένους Δήμους στους οποίους οι κάτοικοι αισθάνονται γενικά ασφαλείς. Η ένταση του φόβου του εγκλήματος και της ανασφάλειας που παρατηρείται στα μεγάλα αστικά κέντρα φαίνεται να τελεί σε συνάρτηση με την όξυνση των παρατηρούμενων προβλημάτων εγκληματικότητας, παρόλο που πρόκειται για μια σχέση που δεν θα μπορούσε να χαρακτηριστεί γραμμική (Ζαραφωνίτου, 2002:41). Επίσης, ακόμα και εντός της πόλης παρατηρείται μια διαβάθμιση του φόβου του εγκλήματος, καθώς «ορισμένες συνοικίες εμπνέουν μεγαλύτερη ανασφάλεια σε σχέση με άλλες» (Ζαραφωνίτου, 2013:30· Sutton & Tseloni, 2011). Ειδικότερα, στο Δήμο Αθηναίων το κέντρο αλλά και οι περιοχές οι οποίες λ.χ. βρίσκονται κάτω από την Πλατεία Ομόνοιας αλλά και στο 6^ο Δημοτικό Διαμέρισμα παρουσιάζουν υψηλά επίπεδα ανασφάλειας γεγονός το οποίο συναρτάται με την αναφερόμενη υψηλή συγκέντρωση αλλοδαπών που εμπλέκονται σε παράνομες δραστηριότητες στις εν λόγω περιοχές, τη διακίνηση και δημόσια χρήση ναρκωτικών ουσιών αλλά και την ύπαρξη πολλών εγκαταλελειμμένων κτιρίων. Αντίθετα, οι πιο απομακρυσμένες από το Κέντρο περιοχές, οι περιοχές όπου παρατηρείται ένστολη αστυνομική δύναμη αλλά και όσες περιοχές του Δήμου Αθηναίων είναι πιο αναβαθμισμένες, παρουσιάζουν τα πιο υψηλά επίπεδα ασφάλειας. Σύμφωνα με την ελληνική ερευνητική εμπειρία τα υψηλότερα ποσοστά του φόβου του εγκλήματος παρατηρούνται στο κέντρο της Αθήνας ενώ τα χαμηλότερα ποσοστά στις κοινωνικοοικονομικά αναβαθμισμένες περιοχές (Ζαραφωνίτου, 2013:31· Zarafonitou, 2011). Τα πορίσματα αυτά συνηγορούν στη διαπίστωση ότι η κατανομή του φόβου του εγκλήματος και της ανασφάλειας εντός του αστακού περιβάλλοντος παραπέμπει στη σύνδεση των υψηλών ποσοστών φόβου και ανασφάλειας με τις περιοχές εκείνες που παρουσιάζουν έντονα στοιχεία περιβαλλοντικής και κοινωνικής υποβάθμισης (graffiti, εγκαταλελειμμένα κτίρια, σκουπίδια, δημόσια χρήση ναρκωτικών κ.λ.π.) (Hideg & Manchin, 2005· Ζαραφωνίτου και συν. 2012). Αξίζει δε να σημειωθεί ότι με βάση τα πορίσματα προηγούμενων ερευνών στην πόλη της Αθήνας το λεγόμενο «τρίπτυχο» της ανασφάλειας φαίνεται να περιλαμβάνει τρεις σημαντικούς παράγοντες: τα ναρκωτικά, την ανεπαρκή αστυνόμευση και την αυξημένη συγκέντρωση αλλοδαπών (Ζαραφωνίτου και συν., 2016:17). Σε γενικές γραμμές, η ανασφάλεια των κατοίκων του κέντρου της Αθήνας σχετίζεται με μια σειρά από παράγοντες οι οποίοι προσδιορίζουν το επίπεδο της ποιότητας της καθημερινής ζωής όπως η περιβαλλοντική υποβάθμιση, το οξυμένο πρόβλημα των ναρκωτικών, οι μεγάλες διαστάσεις της πορνείας, η υψηλή συγκέντρωση μεταναστών και προσφύγων, η πολιτισμική ετερογένεια, η μείωση της εμπορικής δραστηριότητας και φυσικά τα αυξημένα προβλήματα εγκληματικότητας (Ζαραφωνίτου & Χρυσόχοου, 2015:23· Ζαραφωνίτου, 2012:97).
- Όσον αφορά τα κοινωνικοοικονομικά προβλήματα που αντιμετώπισε ο κάθε Δήμος κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης, αυτά φαίνεται να διαφοροποιούνται ανά περιοχή. Στο Δήμο Φιλοθέης-Ψυχικού έμφαση δόθηκε στο γεγονός της πώλησης

ακινήτων και της εγκατάλειψης της περιοχής από ιδιοκτήτες κατοικιών καθώς και στην διακοπή των υπηρεσιών ιδιωτικής φύλαξης στις κατοικίες ως συνέπεια της μείωσης των εισοδημάτων. Επιπρόσθετα, όπως αναφέρθηκε μια σημαντική για την περιοχή συνέπεια της οικονομικής κρίσης ήταν η κατάργηση του Α.Τ. Φιλοθέης. Στο Δήμο Κορυδαλλού αναφέρθηκε μείωση στις γεννήσεις, ανεργία, κλείσιμο επιχειρήσεων και μείωση προσωπικού. Στο Δήμο Αθηναίων έμφαση δόθηκε στο κλείσιμο των εμπορικών καταστημάτων.

- Η επίδραση της οικονομικής κρίσης στην εγκληματικότητα διαφαίνεται καταρχάς μέσα από την αλλαγή των ποσοτικών και ποιοτικών χαρακτηριστικών του εγκλήματος. Επίσης, η διαμόρφωση της εγκληματικότητας αναφέρεται ως συναρτώμενη με το κλείσιμο των καταστημάτων, την απώλεια θέσεων εργασίας και την αύξηση της ανεργίας ενώ αναφορά έγινε και στις ελλείψεις προσωπικού και υποδομών της Αστυνομίας. Ένας άλλος παράγοντας ο οποίος επισημάνθηκε ήταν η υψηλή εισροή αλλοδαπών ως συνέπεια της οικονομικής κρίσης, γεγονός το οποίο φάνηκε να έχει επηρεάσει τις διαστάσεις της εγκληματικότητας ειδικά στο Δήμο Αθηναίων. Σε συνάρτηση με τα ως άνω αναφερόμενα, οι περιοχές που δέχθηκαν τις αρνητικότερες συνέπειες της οικονομικής κρίσης αναφορικά με την εγκληματικότητα ήταν το κέντρο της Αθήνας αλλά και άλλες κεντρικές περιοχές του Δήμου Αθηναίων, το Ν. Ψυχικό και η περιοχή των Ελληνορώσων στο Δήμο Φιλοθέης-Ψυχικού αλλά και οι πιο υποβαθμισμένες περιοχές του Κορυδαλλού στις οποίες έχουν εγκατασταθεί Ρομά. Φαίνεται, λοιπόν, ότι οι πιο επιβαρυνμένες περιοχές ήταν εκείνες που υπέστησαν περαιτέρω επιβάρυνση λόγω της οικονομικής κρίσης.
- Στην ίδια κατεύθυνση οι περιοχές που δέχθηκαν τις αρνητικότερες συνέπειες της οικονομικής κρίσης αναφορικά με το ζήτημα της ασφάλειας/ανασφάλειας των πολιτών ήταν το κέντρο της Αθήνας, γεγονός που συσχετίστηκε και με το κλείσιμο πολλών καταστημάτων σε αντίθεση με την περίπτωση του Δήμου Κορυδαλλού όπου αναφέρθηκε ότι η οικονομική κρίση δεν φάνηκε να έχει επηρεάσει αρνητικά κάποια περιοχή καθώς δεν έκλεισαν καταστήματα και οι κάτοικοι δεν εγκατέλειψαν την περιοχή τους. Στην περίπτωση του Δήμου Φιλοθέης-Ψυχικού αναφέρθηκε το Ν. Ψυχικό όπου παρατηρήθηκε αύξηση της εγκληματικότητας. Στο πλαίσιο αυτό, αναφέρθηκε ότι η οικονομική κρίση άλλαξε γενικά τη νοοτροπία των πολιτών, οι οποίοι πλέον φοβούνται για πολλά και μεταξύ άλλων και για το έγκλημα καθώς και ότι οι πολίτες που επλήγησαν σε μεγαλύτερο βαθμό από την οικονομική κρίση μάλλον φοβούνται περισσότερο. Όπως, έχει άλλωστε ήδη αναφερθεί, η έως τώρα ερευνητική εμπειρία έχει καταδείξει ότι ο φόβος του εγκλήματος πολλές φορές δύναται να υποκρύπτει άλλες γενικότερες ανασφάλειες, κυρίως οικονομικής φύσεως. Σύμφωνα με τον Britto (2013) ο φόβος του εγκλήματος, ενδέχεται να χρησιμεύει ως τρόπος προκειμένου να μεγεθυνθούν και να εκφραστούν άλλες ανησυχίες καταδεικνύοντας την επίδραση της οικονομικής ανασφάλειας, και πιθανώς και άλλων διάχυτων ανησυχιών στο φόβο του εγκλήματος ενώ η Ζαραφονίτου (2009:9) αναφέρει χαρακτηριστικά ότι «μέσα από τη σχετική με το έγκλημα ανασφάλεια εκφράζονται και άλλες σημαντικές προσωπικές και κοινωνικές ανασφάλειες, οι οποίες εντείνονται από το γενικότερο ανικανοποίητο

κάλυψής τους από το κράτος». Επίσης, ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η περίπτωση του Δήμου Φιλοθέης-Ψυχικού, καθώς όπως αναφέρθηκε, η διακοπή των υπηρεσιών ιδιωτικής φύλαξης από ορισμένους κατοίκους, λόγω οικονομικής δυσχέρειας, ενίσχυσε το αίσθημα της ανασφάλειάς τους ενώ την ίδια επίδραση φάνηκε να έχει και η κατάργηση του αστυνομικού τμήματος στην περιοχή της Φιλοθέης. Σύμφωνα με ερευνητικά πορίσματα η ανεπαρκής αστυνόμευση φαίνεται να αποτελεί σημαντικό παράγοντα ενίσχυσης του αισθήματος της ανασφάλειας των κατοίκων μιας περιοχής (Ζαραφωνίτου, 2002:127, 2016:17, 2012).

- Αναφορικά με τα μέτρα πρόληψης της εγκληματικότητας στις υπό εξέταση περιοχές παρατηρείται διαφοροποίηση ανάλογα με την περιοχή. Κοινή συνισταμένη, ωστόσο, αποτελεί η δράση της Δημοτικής Αστυνομίας. Επίσης, με σκοπό την ενίσχυση της αστυνόμευσης τόσο στο Δήμο Φιλοθέης-Ψυχικού όσο και στο Δήμο Αθηναίων (σε περιφερειακό επίπεδο) εφαρμόζεται το μέτρο της φύλαξης από ιδιωτική εταιρεία ενώ στο Δήμο Φιλοθέης-Ψυχικού η αυξημένη ιδιωτική φύλαξη σε πρεσβείες που στεγάζονται στην περιοχή, φαίνεται να λειτουργεί συμπληρωματικά ως μέσο πρόληψης του εγκλήματος. Προληπτικά φαίνεται να λειτουργούν και τα διάφορα μέτρα αυτοπροστασίας τα οποία εφαρμόζουν οι κάτοικοι του Δήμου Φιλοθέης-Ψυχικού. Αναφορικά με την πρόληψη της παραβατικότητας ανηλίκων, και στους δύο περιφερειακούς Δήμους πραγματοποιούνται δράσεις ευαισθητοποίησης και κινητοποίησης στη σχολική κοινότητα. Παρατηρείται, λοιπόν, ένας συνδυασμός μέτρων κοινωνικής και περιστασιακής πρόληψης, με σαφές, ωστόσο, προβάδισμα στην τελευταία.
- Τα προτεινόμενα μέτρα ενίσχυσης της ανασφάλειας των κατοίκων των υπό εξέταση περιοχών είχαν ως κοινό σημείο αναφοράς την ενίσχυση της εμφανούς αστυνόμευσης. Αναφορά έγινε και στο ζήτημα της κατάλληλης εκπαίδευσης/ειδίκευσης του αστυνομικού προσωπικού καθώς και της προσφορότερης κατανομής του. Τέλος, στην περίπτωση του Δήμου Αθηναίων διατυπώθηκε η άποψη περί επίλυσης του ζητήματος της υποστελέχωσης και των ανεπαρκών υποδομών της Αστυνομίας, περί ενίσχυσης των σχέσεων Αστυνομίας και πολιτών καθώς και αύξησης των παρεμβάσεων του Δήμου για τη βελτίωση του δημόσιου χώρου (λ.χ. βελτίωση του φωτισμού στο δημόσιο χώρο, μέριμνα για τα εγκαταλελειμμένα κτίρια). Στη βάση των ως άνω αναδεικνύεται και πάλι ο ρόλος της αστυνόμευσης και των στοιχείων που συνθέτουν το πλαίσιο του αστακού περιβάλλοντος στη διαμόρφωση του αισθήματος της ανασφάλειας των κατοίκων (Ζαραφωνίτου, 2002, 2016, 2012).
- Σε συνάρτηση με τα προαναφερθέντα η αστυνόμευση στο Δήμο Αθηναίων κρίθηκε σε γενικές γραμμές ικανοποιητική, ωστόσο, χρειάζεται ενίσχυση. Στην περίπτωση του Δήμου Κορυδαλλού διαπιστώθηκε διχογνωμία απόψεων ενώ στην περίπτωση του Δήμου Φιλοθέης - Ψυχικού η αστυνόμευση κρίθηκε ανεπαρκής λόγω της έλλειψης ανθρώπινου δυναμικού ενώ σημαντικό πρόβλημα αποτελεί και η κατάργηση του αστυνομικού τμήματος στην περιοχή της Φιλοθέης. Ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα που συναρτάται με την αστυνόμευση είναι η υποστελέχωση των υπηρεσιών της Αστυνομίας και οι ελλείψεις σε υλικοτεχνικές υποδομές. Σχετικά με τις

μορφές αστυνόμευσης, οι οποίες θεωρούνται ως οι πιο κατάλληλες και αποτελεσματικές στην πρόληψη και αντιμετώπιση του εγκλήματος και της ανασφάλειας έμφαση δόθηκε και πάλι στην εμφανή αστυνόμευση.

- Όσον αφορά το πλαίσιο της συνεργασίας μεταξύ της Αστυνομίας και των δημοτικών αρχών, διαπιστώθηκε η ύπαρξη τέτοιας συνεργασίας ιδίως για τα ζητήματα που αφορούν την υποστήριξη των θυμάτων εγκληματικών ενεργειών. Συνεργασία διαπιστώθηκε και μεταξύ της Αστυνομίας και της Δημοτικής Αστυνομίας, ωστόσο, στην περίπτωση του Δήμου Αθηναίων, υπήρξε διάσταση απόψεων σχετικά με το ως άνω πλαίσιο συνεργασίας. Το μέτρο του Αστυνομικού της Γειτονιάς δεν εφαρμόζεται ενώ κατά περίπτωση αναφέρεται και η συνεργασία με την ομάδα ΔΙΑΣ.
- Η στάση των κατοίκων απέναντι στην Αστυνομία ποικίλλει. Υπάρχουν κάτοικοι που επιδεικνύουν δυσπιστία και προκατάληψη, κάτοικοι οι οποίοι τηρούν θετική στάση ενώ άλλοι ουδέτερη. Αξίζει δε να σημειωθεί ότι διατυπώθηκε και η άποψη περί διαφοροποίησης της στάσης αυτής απέναντι στην Αστυνομία ακόμα και στη βάση της διαφορετικής κάθε φορά εθνικότητας του πολίτη. Σε κάθε περίπτωση, ανεξαρτήτως της στάσης των πολιτών απέναντι στην Αστυνομία, η συνεργασία μεταξύ των δύο πλευρών θεωρείται είτε απαραίτητη ή/και χρήσιμη. Στο πλαίσιο αυτό, αναφορικά με τις καταλληλότερες μορφές συνεργασίας, έμφαση δόθηκε στην ανάπτυξη σχέσης εμπιστοσύνης και επικοινωνίας ανάμεσα στα δύο μέρη αλλά και στην ανάπτυξη μιας περισσότερο φιλικής σχέσης. Πράγματι, η ανάπτυξη σχέσης εμπιστοσύνης ανάμεσα στον πολίτη και την Αστυνομία και κατ' επέκταση η σύσφιγξη των σχέσεων των δύο πλευρών, αποκτά βαρύνουσα σημασία για τη μείωση του φόβου και της ανασφάλειας, καθώς όσοι δεν εμπιστεύονται την Αστυνομία και αξιολογούν ως αρνητικό το έργο της, είναι εκείνοι που φοβούνται περισσότερο (Ζαραφωνίτου, 2009:7·Killias, 2001). Παράλληλα, οι καλές σχέσεις αμοιβαίας εμπιστοσύνης ανάμεσα στην Αστυνομία και τους κατοίκους μιας περιοχής, δύνανται να λειτουργήσουν ως διευκολυντικός παράγοντας για την ενίσχυση της συμμετοχής της τοπικής κοινωνίας στην επίλυση των προβλημάτων εγκληματικότητας που την αφορούν (Ζαραφωνίτου, 2003, 2011, 2012). Ακολουθώντας, η ανάπτυξη σχέσης εμπιστοσύνης και στενής επαφής αλλά και η φιλική στάση από την Αστυνομία προς τον πολίτη επισημάνθηκαν αναφορικά με τα προτεινόμενα μέτρα για τη βελτίωση των σχέσεων κοινού και Αστυνομίας.
- Όσον αφορά τους παράγοντες που επηρεάζουν την υποβολή καταγγελίας στην Αστυνομία από τον πολίτη, αναφέρθηκε κυρίως η αντίληψη ότι η όποια υποβολή καταγγελίας δεν θα αποφέρει κανένα αποτέλεσμα, γεγονός το οποίο δύναται να συναρτάται και με τον χρονοβόρο χαρακτήρα της ποινικής διαδικασίας λόγω γραφειοκρατίας, καθώς και ότι εάν ο πολίτης υποβάλει μια καταγγελία θα «μπλέξει». Στην ίδια κατεύθυνση αναφέρθηκε και η έλλειψη της εμπιστοσύνης του πολίτη προς τις αστυνομικές αρχές. Σε περίπτωση υποβολής καταγγελίας από το θύμα εγκληματικής ενέργειας, αυτό ενημερώνεται κυρίως αν υπάρχει κάποια εξέλιξη ή θετική έκβαση στην υπόθεση ή εάν μια ποινική υπόθεση χαρακτηρίζεται ως σοβαρή.
- Σχετικά με τη διαδικασία παραπομπής των θυμάτων σε κατάλληλες δομές, προβλέπεται συνεργασία μεταξύ των Κοινωνικών Υπηρεσιών των Δήμων, της Αστυνομίας και των

αρμόδιων φορέων, ενώ η διαδικασία παραπομπής ενεργοποιείται κυρίως όταν πρόκειται για ανήλικο θύμα ή υπόθεση ενδοοικογενειακής βίας. Σε γενικές γραμμές η ύπαρξη δομών και υπηρεσιών υποστήριξης θυμάτων θεωρείται είτε χρήσιμη είτε απαραίτητη. Ωστόσο, αναφορικά με τη χρησιμότητα λειτουργίας μιας δομής υποστήριξης θυμάτων εγκληματικών ενεργειών, γενικού χαρακτήρα ανεξαρτήτως του είδους του εγκλήματος, διαπιστώθηκε διχογνωμία.

- Η ανάγκη ενίσχυσης του έργου και της δράσης της Αστυνομίας αποτελεί κοινή συνισταμένη των απαντήσεων που δόθηκαν αναφορικά με τα προτεινόμενα μέτρα για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση της εγκληματικότητας, του φόβου και της ανασφάλειας. Ειδικότερα, έγινε αναφορά στην ενίσχυση της εμφανούς αστυνόμευσης, στην αντιμετώπιση των ζητημάτων υποστελέχωσης των αστυνομικών υπηρεσιών, στην εκπαίδευση/ειδίκευση του αστυνομικού προσωπικού, στην αξιοποίηση της τεχνολογίας και στη συνέχιση του έργου της ομάδας ΔΙΑΣ. Αναφορά έγινε και στην ενίσχυση της παρέμβασης των δημοτικών αρχών για τη βελτίωση του δημόσιου χώρου.

Σε συνάρτηση με τα παραπάνω και λαμβάνοντας υπόψιν τα εξαγγελθέντα μέτρα αντεγκληματικής πολιτικής από το 2010 και έπειτα, προκύπτει με σαφήνεια ότι τόσο η πρόληψη και καταστολή του εγκλήματος όσο και η εμπέδωση του αισθήματος της ασφάλειας των πολιτών αποτελούν τις βασικές στοχεύσεις της αντεγκληματικής πολιτικής. Στο πλαίσιο αυτό, ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στο συμμετοχικό χαρακτήρα της αντεγκληματικής πολιτικής και στη διεταιρικότητα, έτσι όπως αυτή εκφράζεται μέσα από τη συνεργασία της Αστυνομίας με αρμόδιους φορείς αλλά και τους πολίτες, ενώ η ενίσχυση του έργου και της δράσης της Αστυνομίας αποτελεί τον πυρήνα των εξαγγελθέντων από το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη προγραμμάτων αντεγκληματικής πολιτικής. Επίσης, για την αποτελεσματικότερη πρόληψη και αντιμετώπιση του εγκλήματος αλλά και για τη μείωση του αισθήματος της ανασφάλειας των πολιτών, ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε, μεταξύ άλλων, στη χαρτογράφηση των επιβαρυνμένων με προβλήματα εγκληματικότητας περιοχών, καθώς και στη στόχευση σε συγκεκριμένα προβλήματα ανά περιοχή, με σκοπό την εφαρμογή των κατάλληλων μέτρων σε τοπικό επίπεδο αλλά και στην αρωγή των θυμάτων εγκληματικών ενεργειών.

Στο πιο πρόσφατο πρόγραμμα αντεγκληματικής πολιτικής του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη για το διάστημα 2019-2023, προβλέφθηκαν μια σειρά από μέτρα για τη θωράκιση του κέντρου της Ελληνικής πρωτεύουσας απέναντι στο έγκλημα καθώς και την εμπέδωση του αισθήματος ασφάλειας των πολιτών. Προκειμένου να επιτευχθεί αυτή η θωράκιση θα πρέπει να ληφθούν υπόψιν παράγοντες οι οποίοι συντελούν στην όξυνση του εγκληματικού φαινομένου καθώς και στην ανατροφοδότηση των προβλημάτων της περιοχής. Όπως έχει ήδη αναφερθεί η περιβαλλοντική και κοινωνική υποβάθμιση καθώς και τα οξυμένα κοινωνικά προβλήματα που παρατηρούνται στο κέντρο της Αθήνας (ναρκωτικά, παράνομη μετανάστευση, παρεμπόριο, εγκλήματα δρόμου κ.λ.π.) φαίνεται να εντάθηκαν από την περίοδο της οικονομικής κρίσης και έπειτα, της οποίας οι συνέπειες αποτυπώθηκαν μέσα από το μαζικό κλείσιμο εμπορικών καταστημάτων και την εγκατάσταση μεταναστών στο κέντρο της πόλης. Στο πλαίσιο αυτό, το κράτος οφείλει να αξιοποιήσει τη συνεργασία με την τοπική κοινωνία και

τους αρμόδιους φορείς με στόχο το σχεδιασμό και την εφαρμογή βραχυπρόθεσμων, μεσοπρόθεσμων αλλά και μακροπρόθεσμων μέτρων για την αναβάθμιση της πόλης (Ζαραφονίτου, 2012:97). Έτσι, θα πρέπει ρυθμιστούν ζητήματα όπως η υψηλή συγκέντρωση παράνομων μεταναστών στην περιοχή του Κέντρου αλλά και οι συνθήκες στέγασής τους, καθώς και το παρεμπόριο με στόχο την ενίσχυση των συμβατικών εμπορικών δραστηριοτήτων και του μικρεμπορίου. Παράλληλα, έμφαση θα πρέπει να δοθεί στην αναβάθμιση του κέντρου μέσω της παροχής κινήτρων για την παραμονή των κατοίκων που επιθυμούν να εγκαταλείψουν την περιοχή, έτσι ώστε να αποφευχθεί η αποκέντρωση η οποία αναπόφευκτα δημιουργεί ένα «κενό» δραστηριοτήτων, το οποίο στην πορεία καλύπτεται από μη συμβατικές δραστηριότητες. Στην κατεύθυνση αυτή, ενισχυτικά δύναται να λειτουργήσει η εγκατάσταση πολιτιστικών δραστηριοτήτων και υπηρεσιών, των οποίων το αντικείμενο δεν θα αφορά την αντιμετώπιση κοινωνικών προβλημάτων και κοινωνικά αποκλεισμένων ομάδων (λ.χ. χρηστών ναρκωτικών), καθώς η γεωγραφική ανακατανομή τέτοιων υπηρεσιών αποτελεί μια σημαντική παράμετρο για την ενίσχυση της αναβάθμισης της περιοχής (Ζαραφονίτου, 2013:38-39). Σε μια τέτοια διαδικασία σχεδιασμού και υλοποίησης μέτρων κοινωνικής και περιστασιακής πρόληψης, προσαρμοζόμενων στις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες του κέντρου της πόλης, η ενεργός συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας, μέσα από τη λειτουργία «ειδικευμένων οργάνων πρόληψης του εγκλήματος» (Αλεξιάδης, 2001:250) (λ.χ. Τοπικά Συμβούλια Πρόληψης της Παραβατικότητας) θεωρείται θεμελιώδης προϋπόθεση για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή της αντεγκληματικής πολιτικής (Ζαραφονίτου, 2003:13).

8. Βιβλιογραφία

ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ

- Αλεξιάδης, Στ. (2001). Δικαιώματα του ανθρώπου και αντεγκληματική πολιτική. Στο Αφιέρωμα στη Μνήμη Κρατερού Ιωάννου. *Ελληνική Επιθεώρηση Ευρωπαϊκού Δικαίου*, Τεύχος 21, 31-42.
- Αλεξιάδης, Στ. (2011). *Εγκληματολογία*. Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Εκδ. Σάκουλα.
- Αντωνάκης, Ν., & Καραβίδας, Δ. (1989). Οικονομική ανάλυση του εγκλήματος. *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, 74, 14-36.

- Engels, F. (1974). *Η κατάσταση της εργατικής τάξης στην Αγγλία*. (μτφρ. Α. Αποστόλου). Τ. Α' & Β', Αθήναι.
- Ελληνική Αστυνομία (2010), "Αστυνομικός της Γειτονιάς". Διαθέσιμο στο http://www.astynomia.gr/index.php?Itemid=491&id=2769&lang=&option=ozo_content&perform=view
- Ζαραφονίτου, Χ. (1995). *Εμπειρική Εγκληματολογία*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Ζαραφονίτου Χ. (1996). *Η Προστασία Του Περιβάλλοντος από Εγκληματολογική Σκοπιά*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Ζαραφονίτου, Χ. (2002). *Ο φόβος του εγκλήματος. Εγκληματολογικές προσεγγίσεις και προβληματισμοί με βάση την εμπειρική διερεύνηση του φαινομένου στο εσωτερικό της Αθήνας*. Αθήνα-Κομοτηνή: Αντ. Ν. Σάκκουλας.
- Ζαραφονίτου, Χ. (2003). *Πρόληψη της εγκληματικότητας σε τοπικό επίπεδο: Οι σύγχρονες τάσεις της εγκληματολογικής έρευνας*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Ζαραφονίτου, Χ. (2004). *Εμπειρική Εγκληματολογία*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Ζαραφονίτου Χ. (2006). Εγκληματολογικές προσεγγίσεις του φόβου του εγκλήματος και της (αν)ασφάλειας. *Ποινική Δικαιοσύνη*, 8/9, 1031-1039.
- Ζαραφονίτου, Χ. (2009). Ο φόβος του εγκλήματος: Ένα ελληνικό παράδοξο. *Ποινική Δικαιοσύνη και Εγκληματολογία*, Τεύχος Ι, 1-10.
- Ζαραφονίτου, Χ. & Ν. Κουράκης (2009). *(Αν)ασφάλεια, τιμωρητικότητα και αντεγκληματική πολιτική*. Αθήνα-Κομοτηνή: Αντ. Ν. Σάκκουλα.
- Ζαραφονίτου, Χ. (2012). (Αν)ασφάλεια καταστηματαρχών Αθηνών και Πειραιώς και νέες μορφές αστυνόμευσης. *ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ*, Τεύχος 1, 91-98.
- Ζαραφονίτου, Χ. και συν. (2012). Υπάρχουν ghettos στο κέντρο της Αθήνας; Μια εγκληματολογική αναδόμηση των κοινωνικών αναπαραστάσεων των κατοίκων της περιοχής. *ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ*, Τεύχος 2, 15-27.
- Ζαραφονίτου, Χ. (2013). Φόβος του εγκλήματος, θυματοποίηση και ποιότητα ζωής στο περιβάλλον της ελληνικής πρωτεύουσας. Στο Χ. Ζαραφονίτου (Επιμ.) *Πόλη, εγκληματικότητα και ανασφάλεια στην εποχή της οικονομικής κρίσης*, Πρακτικά Ημερίδας του ΠΜΣ Εγκληματολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου με το Ινστιτούτο Δημοκρατίας Κωνσταντίνος Καραμανλής και το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών, Διόνικος, Αθήνα, 23-43.
- Ζαραφονίτου Χ., Χρυσόχου Ε. (2015). *Υπάρχουν ghettos στο κέντρο της Αθήνας; Εγκληματολογική διερεύνηση των κοινωνικών στάσεων και αναπαραστάσεων*. ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ, Πάντειον Πανεπιστήμιο Κοινωνικών Και Πολιτικών Επιστημών Τμήμα Κοινωνιολογίας - Τομέας Εγκληματολογίας, Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Εγκληματολογία». Διαθέσιμο σε: <https://criminology.panteion.gr/attachments/article/451/%CE%A4%CF%8C%CE%BC%CE%BF%CF%82%201.pdf>
- Ζαραφονίτου Χ. (2016). Βίαιη εγκληματικότητα και φόβος του εγκλήματος σε εποχές «κρίσης». Στο Μ. Γασπαρινάτου (επιμ.), *Εγκλημα Και Ποινική Καταστολή Σε Εποχή Κρίσης, Τιμητικός Τόμος Ν. Κουράκη* (34-44). Ηλεκτρονική έκδοση, Αθήνα: εκδ. Σάκκουλα <http://crime-in-crisis.com/11/>

Ζαραφωνίτου, Χ. Και συν. (2016). Στοιχεία περιβαλλοντικής υποβάθμισης και φόβος του εγκλήματος. Η περίπτωση των graffiti στο κέντρο της Αθήνας. *ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ*, Τεύχος 1, 8-20.

Καθημερινή (2019), “Μιχ. Χρυσόχοϊδης: Οι τέσσερις στόχοι της αντεγκληματικής πολιτικής”. Διαθέσιμο στο <https://www.kathimerini.gr/politics/1035000/mich-chrysocho-dis-oi-tesseris-stochoi-tis-antegklimatikis-politikis/>

Κουφάρης, Γ. (2010). Η παγκόσμια οικονομική κρίση και οι χρηματιστηριακές αγορές. *Περιοδικό Χρήμα*, τ. Ιανουαρίου-Φεβρουαρίου.

Μαλλιαρόπουλος, Δ. (2011). Η Απώλεια Ανταγωνιστικότητας της Ελληνικής Οικονομίας μετά την Είσοδο της Χώρας στην ΟΝΕ. Στο Γκίκας Α. Χαρδούβελης & Χρήστος Βλ. Γκόρτσος (Επιμ.), *Η Διεθνή Κρίση στην Ευρωζώνη και το Ελληνικό Χρηματοπιστωτικό Σύστημα* (359-376). Ελληνική Ένωση Τραπεζών.

Μπουγάδη, Σ. (2016). Οικονομική κρίση και εγκλήματα κατά της περιουσίας. Στο Μ. Γασπαρινάτου (επιμ.), *Εγκλημα Και Ποινική Καταστολή Σε Εποχή Κρίσης, Τιμητικός Τόμος Ν. Κουράκη* (96-119). Ηλεκτρονική έκδοση, Αθήνα: εκδ. Σάκκουλα <http://crime-in-crisis.com/11/>
Στο Γκίκας Α. Χαρδούβελης & Χρήστος Βλ. Γκόρτσος (Επιμ.), *Η Διεθνή Κρίση στην Ευρωζώνη και το Ελληνικό Χρηματοπιστωτικό Σύστημα* (287-303). Ελληνική Ένωση Τραπεζών.

Παπαθεοδώρου, Θ. (2005). *Δημόσια ασφάλεια και αντεγκληματική πολιτική: Συγκριτική προσέγγιση*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη

Περπέρης, Α. (2017). Η πρόληψη του εγκλήματος μέσω της μείωσης των εγκληματικών ευκαιριών: Μια προσέγγιση από την πλευρά της Περιβαλλοντικής Εγκληματολογίας. *ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ*, 76-79.

Σπινέλλη, Κ.Δ. (2005). *Εγκληματολογία. Σύγχρονες και παλαιότερες κατευθύνσεις*. Αθήνα-Κομοτηνή: εκδ. Σάκκουλα.

Σπινέλλη, Κ.Δ. (2014). *Εγκληματολογία—Σύγχρονες και παλαιότερες κατευθύνσεις*. 3^η εκδ. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.

Το Βήμα (2015), “Η νέα πολιτική Πανούση απέναντι στο έγκλημα”. Διαθέσιμο στο <https://www.tovima.gr/2015/04/17/society/i-nea-politiki-panoysi-apenanti-sto-egklima/>

Τσουραμάνης, Χ., Δυσμενείς οικονομικές συνθήκες και εγκληματικότητα: Επισκόπηση ερευνητικών πορισμάτων. Στο Στο Μ. Γασπαρινάτου (επιμ.), *Εγκλημα Και Ποινική Καταστολή Σε Εποχή Κρίσης, Τιμητικός Τόμος Ν. Κουράκη* (54-65). Ηλεκτρονική έκδοση, Αθήνα: εκδ. Σάκκουλα <http://crime-in-crisis.com/11/>

Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (2017), “Στρατηγικό Σχέδιο για το Σωφρονιστικό Σύστημα (2018-2020)”. Διαθέσιμο στο <http://www.justice.gr/site/LinkClick.aspx?fileticket=ayLLhES531Q%3d&tabid=492>

Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (2017), “Αντεγκληματική Πολιτική : Παρόν και Μέλλον”. Διαθέσιμο στο <http://www.justice.gr/site/LinkClick.aspx?fileticket=7GKtmRR-HUw%3D&tabid=57>

Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (2015), “Έκθεση του Υπουργείου Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου”. Διαθέσιμο στο <https://www.ministryofjustice.gr/wp->

Παραδοτέο 1.2. Criminal policy report

content/uploads/2019/10/%CE%88%CE%BA%CE%B8%CE%B5%CF%83%CE%B7%CE%A5%CF%80%CE%BF%CF%85%CF%81%CE%B3%CE%B5%CE%AF%CE%BF%CF%85%CE%94%CE%B9%CE%BA%CE%B1%CE%B9%CE%BF%CF%83%CF%8D%CE%BD%CE%B7%CF%82-2015.pdf

Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη (2010), “Πρόγραμμα Αντεγκληματικής Πολιτικής (2010-2014)”. Διαθέσιμο στο

http://www.minocp.gov.gr/images/stories/FILES09/antegklimatiki_politiki_2010-2014.pdf

Φαρσεδάκης, Ι. (2005). *Στοιχεία εγκληματολογίας*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.

Φουστέρης, Ε. (1996). Περιβάλλον και εγκληματογένεση: Η οικολογική προσέγγιση της εγκληματικότητας από τη Σχολή του Σικάγου. Στο Ζαραφονίτου Χ. (επιμ.), 1996, *Η προστασία του περιβάλλοντος από εγκληματολογική σκοπιά, Τετράδια Εγκληματολογίας Ι*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, 77-83.

Χάιδου, Α. (1996). *Θετικιστική Εγκληματολογία: Αιτιολογικές προσεγγίσεις του εγκληματικού φαινομένου*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.

Χαρδούβελης, Γκ. (2011). Ο Χρηματοοικονομικός Τομέας και το Αβέβαιο Μέλλον της Ελληνικής Οικονομίας. Στο Γκίκας Α. Χαρδούβελης & Χρήστος Βλ. Γκόρτσος (Επιμ.), *Η Διεθνή Κρίση στην Ευρωζώνη και το Ελληνικό Χρηματοπιστωτικό Σύστημα* (.3-51). Ελληνική Ένωση Τραπεζών.

ΞΕΝΌΓΛΩΣΣΗ

Agnew, R. (2001). “Building on the foundation of general strain theory: Specifying the types of strain most likely to lead to crime and delinquency”. *Journal of research in crime and delinquency*, 38(4), 319 – 361.

Agnew, R. (2016). Strain, economic status, and crime. In A. Piquero (ed.). *The Handbook of Criminological Theory*. Wiley Publ., Blackwell, 209-229.

Amerio, P., & Roccato, M. (2005). A predictive model for psychological reactions to crime in Italy: An analysis of fear of crime and concern about crime as a social problem. *Journal of Community and Applied Social Psychology*, 15, 17–28.

Andresen, M.A. (2010). The place of environmental criminology within criminological thought. In Andresen M.A, Brantingham P.J. and Kinney B.J. (Eds). *Classics in Environmental Criminology*. N. York, Canada: Simon Fraser University Publ., CRC Press, Taylor and Francis Group, 5-28.

Armitage, R. (2017). Crime Prevention through Environmental Design. In Wortley, R. & Townsley, M. (Eds.). *Environmental criminology and crime analysis*. Routledge, 259-285.

Arvanites, Th. & Defina, R. (2006). Business cycles and street crime. *Criminology*, 44(1), 139-164.

Baharom, A.H., & Habibullah, M.S. (2008). Is crime cointegrated with income and unemployment?: A panel data analysis on selected European countries. Munich Personal RePEc Archive.

Παραδοτέο 1.2. Criminal policy report

- Baker, M. H., Nienstedt, B. C., Everett, R. S. & McClery, R. (1983). The impact of a crime wave: perceptions, fear and confidence in the police, *Law and Society Review*, 17, 319-335.
- Balkin, S. (1979). Victimisation rates, safety and fear of crime. *Social Problems*, 26, 343-358.
- Beasley, R.W., & Antunes, G. (1974). The etiology of urban crime: An ecological analysis. *Criminology*, 11(4), 439-461.
- Beirne, P. (1993). *Inventing Criminology: Essays on the rise of 'homo criminalis'*. SUNY Press.
- Bettencourt, L.M.A, Lobo, J., Helbing, D., Kuhnert, C., West, G.B. (2007). Growth, innovation, scaling, and the pace of life in cities. *Proceedings of the National Academy of Sciences* 104(17):7301-73066.
- Block, C.R. (1993). STAC Hot Spot Areas: A Statistical Tool for Law Enforcement Decisions. Workshop on Crime Analysis Through Computer Mapping Proceedings. Chicago, IL: Illinois Criminal Justice Information Authority and Loyola University Chicago.
- Bonger, W.A. (1916). *Criminality and economic conditions*. Boston: Little, Brown.
- Borooah, V. & Carcach, C. (1997). Crime and Fear. *The British Journal of Criminology*, 37(4), 635-657.
- Box, S., Hale, C., & Andrews, G. (1988). Explaining fear of crime, *The British Journal of Criminology*, 28(3), 340-356.
- Brantingham, P. & Brantingham P. (1981). *Environmental Criminology*. B. Hills, California:Sage.
- Brantingham, P. & Brantingham, P. (1983). *Patterns in crime*. N. York: MacMillan.
- Britto, S. (2013). Diffuse anxiety: The role of economic insecurity in predicting fear of crime. *Journal of Crime and Justice*, 36(1), 18-34.
- Bureau of Labor Statistics (2010). Employment and Unemployment in Families by Race and Hispanic or Latino Ethnicity, 2007–08 Annual Averages.
- Burns, A., & Mitchell, W. (1946). *Measuring business cycling*. N.York: National Bureau of Economic Research.
- Bursik, R.J.Jr. (1988). Social disorganization and theories of crime and delinquency: problems and prospects. *Criminology*, 26(4), 519-552.
- Bursik, R.J. Jr. & Grasmick, H. (1993). *Neighborhoods and Crime: The Dimensions of Effective Community Control*. New York: Lexington Books.
- Cantor, D., & Land, K. (1985). Unemployment and crime rates in the post World War II United States: A theoretical and empirical analysis. *American Sociological Review*, 50, 317-332.
- Carmichael, F., & Ward, R. (2001). Male unemployment and crime in England and Wales. *Economic Letters*, 73, 11–115.
- Chainey, S. & Ratcliffe, J. (2005). *GIS and crime mapping*. John Wiley & Sons.
- Chang, Y.S., Kim, H.E., & Jeon, S. (2019). Do larger cities experience lower crime rates? A scaling analysis of 758 cities in the U.S., *Sustainability*, 11, 1-16.
- Chombart de Lauwe, P.H. (1982). *La fine des villes*. Paris: Calman – Lévy.
- Clarke, R.V. (1997). *Situational crime prevention. Successful case studies*. 2nd edition. Albany, N.Y. Harrow& Heston.
- Clarke, R. V. & Cornish, D. B. (1985). Modeling offenders' decisions: A framework for research and policy. *Crime and justice*, 6, 147-185.
- Παραδοτέο 1.2. Criminal policy report

- Clarke, A. H. & Lewis, M. (1982). Fear of crime among the elderly. *The British Journal of Criminology*, 22, 41-62.
- Cloward, R.A. & Ohlin, L. (1960). *Delinquency and opportunity*. N. York: Free Press.
- Cohen, A. (1965). The sociology of the deviant act. Anomie theory and beyond. *American Sociological Review*, 30, 5-14.
- Cohen, L. & Felson, M. (1979). Social change and crime rate trends: a routine activity approach. *American Sociological Review* 44, 588-608 ή in Martin A. Andresen, Paul J. Brantingham, J. Bryan Kinney (eds.). *Classics in Environmental Criminology*, Routledge, 2010, 187-216.
- Conseil de l'Europe, Politique criminelle et droit pénal dans une Europe en transformation, Strasbourg, 1999.
- Cook, P. J. (2010). Property crime – yes; violence – no: Comment on Lauritsen and Heimer. *Criminology and Public Policy*, 9(4), 693–697.
- Cook, P.J. & Zarkin, G.A. (1985). Crime and the Business Cycle. *Journal of Legal Studies*, 14(1), 115-128.
- Crawford, A. (1997). *The local governance of crime. Appeals to Community Partnerships*, Oxford: Clarendon.
- Cusson, M. (1989). Les zones urbaines criminelles. *Criminologie*, Vol. XXII, 2, 95-105.
- Dammert, L. & Malone, M.F. (2003). Fear of crime or fear of life? Public insecurities in Chile. *Bulletin of Latin American Research*, 22 (1), 79–101.
- Dammert, L. & Malone, M.F. (2006). Does it take a village? Policing strategies and fear of crime in Latin America. *Latin American Politics and Society*, 48 (4), 27–51.
- De Basio, G., Maggio, G., & Menon, C. (2016). Down and out in Italian towns: Measuring the impact of economic downturns on crime. *Economic Letters*, 146, 99-102.
- Dent, B.D. (2000). Brief history of crime mapping. In Turnbull, L. S., Hendrix, E. H., & Dent, B. D. (Eds). *Atlas of crime: Mapping the criminal landscape*. Phoenix: Oryx Press
- Di Tella, R., Galiani, S. & Schargrotsky, E. (2002). Crime Victimization and Income Distribution. *Inter-American Development Bank*.
- Dimitriadis, G. (2006). The situation complex: Revisiting Frederic Thrasher's the gang: A study of 1,313 gangs in Chicago. *Cultural Studies? Critical Methodologies*, 6(3), 335-353.
- Donohue, J. & Levitt S. (2001). Legalized Abortion and Crime. *Quarterly Journal of Economics*. 116:2, 379–420.
- Eberts, P., & Schwirian, K.P. (1966). Metropolitan crime rates and relative deprivation. Paper presented at the American Sociological Association.
- Eichengreen, B. & Portes, R. (1987). *The anatomy of financial crises*, Massachusetts: National Bureau of economic research.
- Engels, F. (1982). *The condition of the working class in England in 1844*. London, George Allen & Unwin.
- Fajnzlber, P., Lederman, D., & Loayza, N. (2002). Inequality and violent crime. *Journal of Law and Economics*, 45(1), 1-40.

- Fedderke, J.W., & Luiz, J.M. (2008). The political economy of institutions, stability, and investment: A simultaneous equation approach in an emerging economy. The case of South Africa. *Journal of Development Studies*, 44(7), 1056-1079.
- Felson, M. & Boba, R. (2010). *Crime and everyday life*. 4th edition, Sage Publ.
- Felson, M., & Cohen, L.E. (1980). Human ecology and crime: A routine activity approach. *Human Ecology* 8(4), 389-406.
- Fougère, D., Kramarz, F., & Pouget, J. (2006). Youth unemployment and crime in France. CEPR Discussion Paper No. 5600.
- Frazier, Ch. (1976). *Theoretical approaches to deviance: An evaluation*. Columbus, Ohio: Charles E. Merrill Publishing Company.
- Freeman, R. (1983). Crime and Unemployment. In *Crime and Public Policy*, James Q. Wilson, San Francisco: Institute for Contemporary Studies Press, 89-106.
- Freeman, R. (1995). The Labor Market. In *Crime*. James Q. Wilson and Joan Petersilia (eds). San Francisco: ICS Press, 171-92.
- Freeman, R. (1999). The Economics of Crime. In O. Ashenfelter and D. Card (Eds.), *Handbook of Labor Economics*, Chapter 52, Vol.3, Elsevier Science.
- Friendly, M. (2007). A.-M. Guerry's "Moral Statistics of France": Challenges for Multivariable Spatial Analysis. *Statistical Science*, 368-399.
- Furstenberg, F. (1971). Public reaction to crime in streets. *American scholar*, vol.40, 601-610.
- Garofalo, J. (1981). The fear of crime: causes and consequences. *Journal of Criminal Law and Criminology*, 72, 839-857.
- Gaviria, A. & Pages, C. (2002). Patterns of Crime Victimization in Latin American Cities. *Journal of Development Economics*, 67, 181-203.
- Gibson, H.D., Palivos, Th. & Tavlás G.S. (2013). The Crisis in the Euro Area: An Analytic Overview. *Conference: The Crisis in the Euro Area*, May 23-24, 2013. Bank of Greece, Economic Research Department – Special Studies Division.
- Gordon, M. T., Riger, S., Lebailey, R. K. & Heath, L. (1980). Crime, women and the quality of urban life. *Signs*, 5, 144-160.
- Gould, E., Mustard, D., & Weinberg, B. (2002). Crime rates and local labor market opportunities in the United States: 1977-1997. *Review of Economics and Statistics*, 84(1):45-61.
- Guerry, E. (1833). *Essai sur la statistique morale de la France*. Paris.
- Hagan, F. E. (1990). *Introduction to Criminology: Theories, methods, and criminal behaviour*. 2th ed. Chicago: Nelson Hall.
- Hagan, F. E. (2008). *Introduction to Criminology: Theories, methods, and criminal behaviour*. 6th ed. Sage Publications.
- Harries, K. (1999). Mapping Crime: Principle and Practice. US Department of Justice; Washington DC. Διαθέσιμο: <https://www.ncjrs.gov/pdffiles1/nij/178919.pdf>
- Heath, L. (1984). Impact of newspaper crime reports on fear of crime. *Journal of Personality and Social Psychology*, 47, 236-276.
- Hideg, G. & Manchin, R. (2005). Environment and safety in European capitals based on the data of the European International Crime Survey (EU ICS). Gallup Europe, EUICS Working Papers.
- Παραδοτέο 1.2. Criminal policy report

- Hipp, J. (2007). Income inequality, race, and place: Does the distribution of race and class within neighborhoods affect crime rates? *Criminology*, 45(3): 665-697.
- Hipp, J. R. (2010). Resident perceptions of crime and disorder: How much is “bias”, and how much is social environment differences? *Criminology*, 48, 475–508.
- Hirst, P.Q. (1975). Marx and Engels on law, crime and morality. In Ian Taylor, Paul Walton & Jock Young (eds.). *Critical Criminology*. London: Routledge & Kegan Paul.
- Hough, M. (1985). The impact of victimisation: findings from the BCS. *Victimology*, 20(1), 488-497.
- Hummelsheim, D., Hirtenehner, H., Jackson, J. & Oberwittler, D. (2011). Social insecurities and fear of crime: A cross-national study on the impact of welfare state policies on crime-related anxieties. *European Sociological Review*, 27, 327–345.
- Jeffery, C.R. (1977). *Crime Prevention Through Environmental Design* (2nd edn). Beverly Hill, CA: Sage.
- Jupp, V. (2011). Content analysis. In Eugene McLaughlin & John Muncie (eds.). *The Sage Dictionary of Criminology*, Sage, 70-71.
- IHESI (Institut des Hautes Etudes de la Sécurité Intérieure) (1998). Guide pratique pour les Contrats Locaux des Sécurité, La Documentation Française, Paris.
- Imran, M., Hosen, M., & Chowdhury M.A. (2018). Does poverty lead to crime? Evidence from the United States of America. *International Journal of Social Economics*, 45(10), 1424-1438.
- Ivaschenko, O., Nivorozhkin, A., & Nivorozhkin, E. (2012). The role of economic crisis and social spending in explaining crime in Russia. *Eastern European Economics*, 50(4): 21-41.
- Killias, M. (1990). Vulnerability: Towards a Better Understanding of a Key Variable in the Genesis of Fear of Crime. *Violence and Victims*, 5(2), 97-108.
- Killias, M. (2001). *Précis de criminologie*. Staempfli Editions SA Berne.
- La Vigne, N. G., & Groff, E. R. (2001). The evolution of crime mapping in the United States: From the descriptive to the analytic. In Hirschfield A. & Bowers K. (eds), *Mapping and analysing crime data: Lessons from research and practice*. New York: Taylor & Francis, 203-222.
- Land, K., McCall, P., Cohen, L. (1991). Characteristics of U.S. cities with extreme (high or low) crime rates: Results of discriminant analysis. *Social Indicators Research*, 24(3), 209-231.
- Lazaretou, S. (2011). *Financial crises and financial market regulation: the long record of an ‘emerger’*, Bank of Greece: Economic Research Department – Special Studies Division.
- Léauté, J. (1972). *Criminologie et science pénitentiaire*. Paris. PUF.
- Levitt, S. D. (1999). The Changing Relationship between Income and Crime Victimization. *Economic Policy Review*, 5(3), 87-98.
- Levitt, S.D. (2004). Understanding why crime fell in the 1990s: Four factors that explain the decline and six that do not. *Journal of Economic Perspectives*, 18(1), 163-190.
- Lin, M. (2008). Does unemployment increase crime? Evidence from U.S. Data 1974-2000. *Journal of Human Resources*, 43(2):413-436.
- Lobonț, O.R., Nicolescu A.C., Moldovan N.C., & Kuloğlu, A. (2017). The effect of socioeconomic factors on crime rates in Romania: a macro-level analysis. *Economic Research-Ekonomska Istraživanja*, 30(1), 91-111.
- Παραδοτέο 1.2. Criminal policy report

- Lorenzo, B., & Sandra, M. (2008). Sources of crime in the state of Veracruz: the role of female labor force participation and wage inequality. *Feminist Economics*, 14(3), 51-75.
- Louri, H. & Migiakis, P. (2019). Financing Economic Growth in Greece: Lessons from the Crisis. Bank of Greece, Economic Research Department – Special Studies Division.
- Lundman, R. (1993). *Prevention and Control of Juvenile Delinquency*, 2nd ed., Oxford/New York.
- Machin, St. & Meghir, C. (2000). Crime and Economic Incentives. Unpublished manuscript.
- Madden, P., & Chiu, W.H. (1998). Burglary and income inequality. *Journal of Public Economics*, 69(1), 123-141.
- Madfis, E. (2012). *Across Crimes, Criminals, and Contexts: Traps Along the Troubled Path Towards a General Theory of Crime*. Springer Science Business Media B.V.
- Marselli, R. & Vannini, M. (1997). Estimating a crime equation in the presence of organized crime: Evidence from Italy. *International Review of Law and Economics*, 17, 89-113.
- Mawby, R. & Walklate, S. (1994). *Critical Victimology*, London: Sage.
- Maxfield, M., (1984). *Fear of crime in England and Wales*, London: HMSO.
- McEwen, J. T., & Taxman, F. S. (1995). Applications of computer mapping to police operations. *Crime and Place*, 4, 259-284.
- Merton, R.K., (1948). *Social structure and anomie, social theory and social structure*. Glencoe, The Free Press, IL.
- Merton, R.K., (1949). Social structure and anomie: revisions and extensions. In Ruth Anshen (ed), *The Family: Its Function and Destiny*, New York: Harper, 226-257.
- Mesch, G. (2000). Perceptions of Risk, Lifestyle Activities, and Fear of Crime. *Deviant Behavior*, 21(1), 47-62.
- Messner, S.F., & Tardiff, K. (1986). Economic inequality and levels of homicide: An analysis of urban neighborhoods. *Criminology*, 24(2), 297-317.
- Mishkin, F. S. (1996). “Understanding Financial Crises: A Developing Country Perspective”, *NBER Working Papers 5600, National Bureau of Economic Research, Inc.*, 17-18.
- Mittal, M., Goyal, L.M., Sethi, J.K., & Hemanth, D.J. (2019). Monitoring the impact of economic crisis on crime in India using machine learning. *Computational Economics*, 53(4), 1467-1485.
- More, T. (1551). *Utopia*. Cambridge University Press (transl. R. Robinson).
- Narayan, P.K., & Smyth, R. (2004). Crime rates, male youth unemployment and real income in Australia: evidence from Granger causality tests. *Applied Economics*, 36, 2079-2095.
- Newburn, T. (2017). *Criminology*. 3rd edition. Routledge.
- Nilsson, A. & Estrada, F. (2003). Victimization, Inequality and Welfare During an Economic Recession: A Study of Self-Reported Victimization in Sweden 1988–99. *The British Journal of Criminology*, 43(4), 655–672.
- Oberschall, A. (1989). The Two Empirical Roots of Social Theory and the Probability Revolution. In L. Kruger, G. Gigerenzer, and M.S. Morgan (eds.), *The Probabilistic Revolution: Ideas in the Sciences*, vol. 2. Cambridge, MA: Massachusetts Institute of Technology Press.
- Orme, J. (1994). A study of relationship between unemployment and recorded crime. Home Office Statistical Findings, RSD.
- Παραδοτέο 1.2. Criminal policy report

- Pagoulatos, G. & Triantopoulos Ch. (2009). The Return of the Greek Patient: Greece and the 2008 Global Financial Crisis. *South European and Politics*, 14 (1), 35-54.
- Pantazis, C. (2000). Fear of Crime, Vulnerability and Poverty. Evidence from the British Crime Survey. *The British Journal of Criminology*, 40, 414-436.
- Pantazis, C., Gordon, D. (1997). Poverty and Crime. In D. Gordon, C. Pantazis (eds.), *Breadline Britain in the 1990s*, Aldershot: Avebury.
- Papps, K., & Winkelmann, R. (2000). Unemployment and crime: New evidence for an old question. University of Canterbury working paper.
- Park, R.E., Burgess, E., & McKenzie, R. (1925). *The city Chicago*. University of Chicago Press.
- Peterson, R. R. (2011). Employment, Unemployment, and Rates of Intimate Partner Violence: Evidence from the National Crime Victim Surveys. *Sociology of Crime Law and Deviance*, 16, 171-193.
- Quételet, A. (1835). *Essai de physique sociale*. Paris.
- Rafter, N. H. (Ed.). (2009). *The origins of criminology: A reader*. Routledge.
- Raphael, S., & Winter-Ebmer, R. (2001). Identifying the effect of unemployment on crime. *Journal of Law and Economics*, 44(1), 259-283.
- Ratcliffe, J.H. (2004). Crime mapping and the training needs of law enforcement. *European Journal on Criminal Policy and Research*, 10(1), 65-83.
- Robert, Ph. (1999). Le citoyen, le crime et l'Etat. DROZ, Genève, Paris.
- Robert, Ph. & Pottier, M-L., (2004). *Les préoccupations sécuritaires : une mutation ?* Revue Française de Sociologie, 211-242.
- Robinson, A.H. (1982). *Early Thematic Mapping in the History of Cartography*. Chicago, IL: University of Chicago Press.
- Rosenfeld, R. & Fornango, R. (2007). The impact of economic conditions on robbery and property crime: The role of consumer sentiment. *Criminology*, 45(4), 735-769.
- Rosenfeld, R., & Messner, S. (2009). The crime drop in comparative perspective: the impact of the economy and imprisonment on American and European burglary rates. *The British Journal of Sociology*, 60(3), 445-471.
- Sampson, R.J. & Raudenbush, S.W. (1999). Systematic social observation of public spaces: A new look at disorder in urban neighborhoods. *American Journal of Sociology*, 105(3), 603-651.
- Santos, R. B. (2017). *Crime analysis with crime mapping*. Sage publications.
- Saridakis, G. (2004). Violent crime in the United States of America: A time-series analysis between 1960–2000. *European Journal of Law and Economics*, 18(2), 203–221.
- Saridakis, G. & Spengler, H. (2012). Crime, deterrence and unemployment in Greece: A panel data approach. *The Social Science Journal*, 49, 167-174.
- Schmid, D. (1960). *Urban crime areas I & II*. A.S.R.25.
- Shaw, C.R. (1929). *Delinquency Areas*. Chicago, IL: University of Chicago Press.
- Shaw, C.R. & McKay, H.D. (1942). *Juvenile delinquency and urban areas*. Chicago: University of Chicago Press, Chicago.
- Shaw, C.R., & Myers, E.D. (1929). “The juvenile delinquent”. *Illinois Association for Criminal Justice*, 642-732.
- Παραδοτέο 1.2. Criminal policy report

- Sherman, L. W. (1995). Hot spots of crime and criminal careers of places. *Crime and place*, 4, 35-52.
- Siegel, L. J. (2010). *Criminology: The Core (4th Ed.)*. Belmont: Wadsworth.
- Skogan, W. (1990). *Disorder and decline: Crime and the spiral of decay in American neighborhoods*. New York: Free Press.
- Skogan W. & Maxfield, M. (1981). *Coping with crime*. London: Sage.
- Smith, A. (1763). *Lectures on justice, police, revenue and arms*. Oxford (1896).
- Smolej, M. & Kivivuori, J., (2006). The relation between crime news and fear of violence. *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention*, 7, 211–227.
- Stigler, S.M. (1986). *The History of Statistics: The Measurement of Uncertainty before 1900*. Cambridge, MA: Belknap Press of Harvard University Press.
- Sutton, M., & Tseloni, A. (2011). Area crime and fear of crime levels: Has analysis of the British Crime Survey diluted crime concentration and homogenized risk? In Zarafonitou Ch. (Guest Editor), *Fear of Crime. A Comparative Approach in the European Context. CRIMINOLOGY, SPECIAL ISSUE*, 32-39.
- Taxman, F. S. & McEwen, T. (1997). Using geographical tools with interagency work groups to develop and implement crime control strategies. In D. Weisburd & T. McEwen (Eds.), *Crime mapping and crime prevention* (83–111). Monsey, NY: Criminal Justice Press.
- Taylor, I. (1995). Book Review: “Fear of Crime – Interpreting Victimization Risk”, K. F. Ferraro, *Urban Studies*, 32(9), 1567-1568.
- Taylor, R. B. & Hale, M. (1986). Testing alternative models of fear of crime. *Journal of Criminal Law and Criminology*, 77, 151-189.
- Taylor, R. B. & Shumaker, S. A. (1990). Local crime as natural hazard: Implications for understanding the relationship between disorder and fear of crime. *American Journal of Community Psychology*, 18, 619–641.
- UNODC (2011). *Monitoring the impact of economic crisis on crime*. Rapid Impact and Vulnerability Analysis Fund.
- Van Dijk, J. J. M., Manchin, R., Van Kesteren J. N. & Hideg, G. (2007). The burden of crime in the EU. A comparative analysis of the European survey of crime and safety (2005 EU ICS). Brussels: *Gallup Europe*.
- Vieno, A., Roccato, M. & Russo, S. (2013). Is Fear of Crime Mainly Social and Economic Insecurity in Disguise? A Multilevel Multinational Analysis. *Journal of Community and Applied Social Psychology*, 23, 519-535.
- Vold, G.B., Bernard, T.J., & Snipes, J.B. (1998). *Theoretical criminology*. 4th edition, N. York: Oxford University Press.
- Webber, J. M. & Rigby, D.L. (1996). *The Golden Age Illusion : Rethinking Postward Capitalism*. New York, The Guilford Press.
- Weisburd, D. & McEwen, T. (1997). *Crime mapping and crime prevention*. Monsey, NY: Criminal Justice Press.
- Will, J. A. & McGrath, J. H., (1995). Crime, Neighborhood Perceptions, and the Underclass. The Relationship between Fear of Crime and Class Position. *Journal of Criminal Justice*, 23(2), 163-176.

- Wilson, R. E. (2007). The impact of software on crime mapping: An introduction to a special journal issue of Social Science Computing Review on crime mapping. *Social Science Computer Review*, 25(2), 135-142.
- Wilson, J.Q. & Kelling, G. (1982). Broken windows. *The Atlantic Monthly*.
- Wortley, R., & Townsley, M. (Eds.). (2017). *Environmental criminology and crime analysis*. Routledge.
- Writh, L. (1938). Urbanism as a way of life. *American Journal of Sociology*, 44, 1-24.
- Zarafonitou, Ch. (2008). Fear of crime and victimisation: The Greek experience. In H. Kury (Ed.), *Fear of crime-Punitivity. New developments in theory and research*, Universitätsverlag, Dr. N. Brockmeyer, 159-172.
- Zarafonitou, Ch. (2011). Fear of crime in contemporary Greece. Research evidence. In Zarafonitou Ch. (Guest Editor), *Fear of Crime. A Comparative Approach in the European Context. CRIMINOLOGY, SPECIAL ISSUE*, 50-63.
- Zarafonitou, Ch. (2020) Contemporary trends in community crime prevention in Greece. Presentation at Meeting of National Crime Prevention Councils organized by the European Crime Prevention Network (EUCPN) in 18/2/2020 in Brussels available at: <https://eucpn.org/document/meeting-national-crime-prevention-councils-18-february-2020>.
- Zarafonitou, Ch. & Kontopoulou, E. (2020). Environmental Degradation and Fear of Crime. The research evidence in the centre of Athens. *Urban Crime - An International Journal* 1(1), 3-33.

Σύνδεσμοι:

www.ethnos.gr

<https://www.voria.gr/article/oi-20-stoxoi-tou-panousi-gia-tin-antegklimatiki-politiki>

<https://www.kathimerini.gr/politics/1035000/mich-chrysocho-dis-oi-tesseris-stochoi-tis-antegklimatikis-politikis/>

<http://www.justice.gr/site/LinkClick.aspx?fileticket=7GKtmRR-HUw%3D&tabid=577>

<http://www.opengov.gr/ministryofjustice/?p=9826>

<http://www.epimelitesanilikon.gr/poioi-eimaste.html>

<https://government.gov.gr/neo-nomiko-plesio-gia-tin-kinofeli-ergasia-anilikon-os-anamorfotiko-metro/>

http://www.hellenicpolice.gr/index.php?option=ozo_content&lang=%27..%27&perform=view&id=1415&Itemid=898&lang=

http://www.astynomia.gr/index.php?Itemid=491&id=2769&lang=&option=ozo_content&perform=view

<http://www.mopocp.gov.gr/main.php>

<https://www.ministryofjustice.gr/>

http://paratiritirio.minedu.gov.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=74&Itemid=470

http://www.minocp.gov.gr/index.php?option=ozo_content&perform=view&id=7055&Itemid=696&lang=GR

Παραδοτέο 1.2. Criminal policy report

9. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΑΙΤΗΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΟΧΗ ΤΩΝ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΩΝ ΜΕ
ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥΣ ΤΩΝ Τ.Α. ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΦΙΛΟΘΕΗΣ-ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ ΚΑΙ ΔΗΜΟΥ
ΑΘΗΝΑΙΩΝ

ΠΡΟΣ ΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΤΤΙΚΗΣ

ΑΙΤΗΜΑ

ΧΡΙΣΤΙΝΑΣ Μ.ΖΑΡΑΦΩΝΙΤΟΥ, ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑΣ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑΣ ΠΑΝΤΕΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

ΘΕΜΑ: ΠΑΡΟΧΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΟΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ ΜΕ
ΘΕΜΑ ΤΗΝ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΤΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΤΑ ΚΑΤΩΘΙ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΑ
Α.Τ.

ΑΘΗΝΑ, 25-5-2020

Αξιότιμοι/ες Κύριοι/ες,

Είμαι επιστημονικά υπεύθυνη του έργου με τίτλο «UrbanCrime: Spatial aspects of Crime and insecurity in the era of economic crisis: Trends, dimensions and correlations - Χαρτογράφηση της εγκληματικότητας και της ανασφάλειας στην εποχή της οικονομικής κρίσης: Τάσεις, διαστάσεις και συσχετισμοί» [κωδ. Έργου 6029 (λογιστηρίου ΕΛΚΕ)], στο πλαίσιο της «1ης Προκήρυξης ερευνητικών έργων ΕΛΙΔΕΚ για την ενίσχυση των μελών ΔΕΠ και Ερευνητών/τριών και την προμήθεια ερευνητικού εξοπλισμού μεγάλης αξίας» με Α.Π. 492/01.12.2017, που χρηματοδοτείται από το Ελληνικό Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας (ΕΛΙΔΕΚ) [ΑΔΑ Ανάληψης Πολυετούς Δέσμευσης: ΩΚΦΣ46Μ924-ΩΦΤ].

Στο πλαίσιο αυτό, προβλέπεται η συλλογή διαθέσιμων κοινωνικοοικονομικών και δημογραφικών δεδομένων σχετικά με το έγκλημα στην Αθήνα καθώς και πραγματοποίηση συνεντεύξεων με βασικούς θεσμικούς παράγοντες μεταξύ των οποίων το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη και η Αστυνομία, με σκοπό τη διερεύνηση της υπάρχουσας κατάστασης σχετικά με ζητήματα φόβου και εγκληματικότητας, καθώς και τους τρόπους με τους οποίους έχει επηρεάσει το φαινόμενο η οικονομική κρίση.

Για το λόγο αυτό, παρακαλώ για την παροχή στατιστικών δεδομένων τριετίας (2017, 2018, 2019) που αφορούν τα Α.Τ. που καλύπτουν την τοπική αρμοδιότητα των Δήμων Αθηναίων, Κορυδαλλού και Φιλοθέης/Ψυχικού. Ειδικά για το Δήμο Αθηναίων, θα παρακαλούσα τα στοιχεία να κατανέμονται κατά δημοτικό διαμέρισμα. Τα αιτούμενα στοιχεία αφορούν τα εξής ποινικά αδικήματα:

- Κλοπές-διαρρήξεις
- Κλοπές τροχοφόρων οχημάτων
- Βανδαλισμοί
- Ληστείες
- Εγκλήματα κατά της ζωής
- Εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας/οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής

- Ναρκωτικά
- Εκβιάσεις
- Πλαστογραφίες
- Κυκλοφορία παραχαραγμένων νομισμάτων
- Απάτες
- Απαγωγές
- Λαθρεμπόριο
- Παραβάσεις του Ν. περί όπλων
- Παράνομη πορνεία

Επιπλέον, για τα παραπάνω ποινικά αδικήματα, αιτούμαι και στοιχεία σχετικά με τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των δραστών των ως άνω αδικημάτων.

Επιπροσθέτως, αιτούμαι την πραγματοποίηση συνέντευξης με εκπροσώπους της Αστυνομίας για να μας ενημερώσουν αρμοδίως σχετικά με τα εξής θέματα:

- Τα σημαντικότερα προβλήματα εγκληματικότητας και αστυνόμευσης στις άνω περιοχές
- Τους κύριους τόπους συγκέντρωσης της εγκληματικότητας στις ως άνω περιοχές
- Την πρόληψη και αντιμετώπιση της εγκληματικότητας στο πλαίσιο σχεδίου αντεγκληματικής πολιτικής
- Τη στάση των κατοίκων των περιοχών απέναντι στην αστυνομία και τις μορφές συνεργασίας στον τομέα πρόληψης και αντιμετώπισης του εγκλήματος
- Τη στάση των θυμάτων και την αντιμετώπισή τους από την αστυνομία και άλλους φορείς
- Τη συνεργασία της Αστυνομίας με δημοτικές και κοινωνικές υπηρεσίες για την υποστήριξη των θυμάτων

Παραμένω στη διάθεσή σας για κάθε διευκρίνιση και ευχαριστώ εκ των προτέρων για τη συνεργασία.

Με εκτίμηση

Καθ.Χριστίνα Ζαραφωνίτου

ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΑΔΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΟΧΗ ΤΩΝ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΤΩΝ
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΩΝ ΜΕ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥΣ ΤΩΝ Τ.Α. ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΦΙΛΟΘΕΗΣ-ΨΥΧΙΚΟΥ,
ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ ΚΑΙ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Από: Α.Ε.Α./ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ <communication.dir@astynomia.gr>

Στάλθηκε: Παρασκευή, 24 Ιουλίου 2020 11:16 πμ

Προς: Christina Zarafonitou <chrizara@panteion.gr>

Θέμα: Fwd: Αίτημα της Καθηγήτριας Εγκληματολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου κας ΖΑΡΑΦΩΝΙΤΟΥ Χριστίνας, για παροχή στατιστικών δεδομένων και πραγματοποίηση συνέντευξης με εκπροσώπους της Ελληνικής Αστυνομίας σε Α.Τ. που καλύπτουν την τοπική αρμοδιότητα των Δ...

----- Αρχικό μήνυμα -----

Θέμα: Αίτημα της Καθηγήτριας Εγκληματολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου κας ΖΑΡΑΦΩΝΙΤΟΥ Χριστίνας, για παροχή στατιστικών δεδομένων και πραγματοποίηση συνέντευξης με εκπροσώπους της Ελληνικής Αστυνομίας σε Α.Τ. που καλύπτουν την τοπική αρμοδιότητα των Δήμων Αθηναίων, Κορυδαλλού και Φιλοθέης/Ψυχικού.

Ημερομηνία: 24-07-2020 10:32

Αποστολέας: Α.Ε.Α./ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

<communication.dir@astynomia.gr>

Παραλήπτης: chrizara@panteion.gr

ΣΧΕΤ: α) Υπ' αριθμό 1026/20/1088195 από 27/05/2020 έγγραφο (ΑΕΑ/ΚΛΑΔΟΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ)

β) Το από 25/05/2020 μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της Καθηγήτριας Εγκληματολογίας κας ΖΑΡΑΦΩΝΙΤΟΥ Χριστίνας

γ) Το υπ' αριθμό 1821/20/1550684 από 21/07/2020 Εισηγητικό Σημείωμα - Απόφαση του Αρχηγού ΕΛΑΣ.

Κα Ζαραφωνίτου,

Σας γνωρίζουμε ότι με το ανωτέρω (γ) σχετικό Εισηγητικό Σημείωμα - Απόφαση του Αρχηγού ΕΛΑΣ, εγκρίθηκε το αίτημά σας, για:

1) Χορήγηση των αιτούμενων στατιστικών στοιχείων εγκληματικότητας, που αφορούν τις περιοχές τοπικής αρμοδιότητας Δήμου Αθηναίων, Κορυδαλλού και Φιλοθέης -Ψυχικού, για το χρονικό διάστημα από το 2017 έως και το 2019.

2) Πραγματοποίηση συνεντεύξεων :

α) Με τον Διευθυντή και τον Προϊστάμενο Τμήματος Δημόσιας Ασφάλειας της Υποδιεύθυνσης Ασφάλειας Αθηνών,

β) με αξιωματικούς που θα οριστούν από τις Διευθύνσεις Αστυνομίας Αθηνών, Βορειοανατολικής Αττικής και Πειραιά και

γ) με τους Διοικητές ή Αναπληρωτές αυτών από τα Τμήματα Ασφαλείας Αγίου Παντελεήμονα, Ακρόπολης, Αμπελοκήπων, Εξαρχείων, Κολωνού, Κυψέλης, Ομόνοιας, Παγκρατίου, Πατησίων, Συντάγματος Κορυδαλλού και Φιλοθέης / Ψυχικού, στο πλαίσιο υλοποίησης της έρευνάς σας .

Η πραγματοποίηση των ανωτέρω συνεντεύξεων να γίνει με απευθείας συνεννόηση με τους ανωτέρω συμμετέχοντες .

Βασική προϋπόθεση αποτελεί:

- 1) Η διασφάλιση από εσάς (την ερευνήτρια) ότι τα αποτελέσματα που θα εξαχθούν από την ολοκλήρωση της έρευνας, θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για την υλοποίηση του ερευνητικού έργου και αυστηρά για επιστημονικούς λόγους και θα αποσταλούν στη Διεύθυνση Επικοινωνίας/Α.Ε.Α. για περαιτέρω αξιοποίηση.
- 2) Η τήρηση των κανόνων δεοντολογίας που διέπουν την προστασία των προσωπικών δεδομένων και η ανωνυμία των συνεντευξιζόμενων αστυνομικών .

10. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

ΟΔΗΓΟΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥΣ ΤΩΝ Τ.Α. ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΦΙΛΟΘΕΗΣ-ΨΥΧΙΚΟΥ, ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ ΚΑΙ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΑΣΤΕΑΚΗΣ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΑΝΤΕΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΟΔΗΓΟΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ

Τίτλος έρευνας:

«URBANCROME: SPATIAL ASPECTS OF CRIME AND INSECURITY IN THE ERA OF ECONOMIC CRISIS: TRENDS, DIMENSIONS AND CORRELATIONS»

Επιστημονικά Υπεύθυνη: Καθηγήτρια Χριστίνα Ζαραφωνίτου

ΈΝΤΥΠΟ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ-ΣΥΓΚΑΤΑΘΕΣΗΣ

Το έργο «UrbanCrime: Spatial aspects of Crime and insecurity in the era of economic crisis: Trends, dimensions and correlations - Χαρτογράφηση της εγκληματικότητας και της ανασφάλειας στην εποχή της οικονομικής κρίσης, συσχετισμοί», χρηματοδοτείται από το Ελληνικό Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας (ΕΛΙΔΕΚ) και φορέας υποδοχής είναι ο «Ειδικός Λογαριασμός Έρευνας του Παντείου Πανεπιστημίου». Αντικείμενο του ερευνητικού προγράμματος αποτελεί η μελέτη της εξέλιξης του εγκληματικού φαινομένου και της συνεπαγόμενης ανασφάλειας σε περιόδους οικονομικής κρίσης σε συνάρτηση με την οικονομική υποβάθμιση στις περιοχές της Αθήνας. Τα ερευνητικά δεδομένα που θα προκύψουν θα συμβάλουν στη διαμόρφωση ενός πλαισίου κατανόησης των σχετιζόμενων με την όξυνση του εγκληματικού φαινομένου και της ανασφάλειας των πολιτών παραγόντων στην περίοδο της οικονομικής κρίσης, συμβάλλοντας έτσι τόσο στη διατύπωση και εφαρμογή αποτελεσματικότερων πολιτικών πρόληψης και αντιμετώπισης του εγκληματικού φαινομένου όσο και στην προαγωγή της ασφάλειας στο αστικά περιβάλλον.

Παρακαλούμε για τη συνδρομή και τη συγκατάθεσή σας για τη συμμετοχή στη συνέντευξη με τη διαβεβαίωση ότι τα προσωπικά σας δεδομένα προστατεύονται ως απόρρητα.

Ευχαριστούμε για τη συμβολή σας στην πραγμάτωση αυτής της ερευνητικής προσπάθειας.

ΣΥΓΚΑΤΑΤΙΘΕΜΑΙ ΚΑΙ ΑΠΟΔΕΧΟΜΑΙ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ

ΥΠΟΓΡΑΦΗ

ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

Α) ΑΤΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

- Φύλο
- Ηλικία
- Σπουδές
- Βαθμός
- Προϋπηρεσία

Β) Η ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΤΑ ΑΠΟΡΡΕΟΝΤΑ ΑΠΟ ΑΥΤΗΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΣΤΟ ΑΣΤΕΑΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

- Πώς αξιολογείτε το επίπεδο της εγκληματικότητας στην περιοχή/τομέα της αρμοδιότητάς σας;
- Πώς αξιολογείτε την εξέλιξη της εγκληματικότητας στην περιοχή/τομέα της αρμοδιότητάς σας την τελευταία τριετία; (ποσοτικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά)
- Πώς επηρέασε κατά τη γνώμη σας η οικονομική κρίση την εγκληματικότητα (Για τους εκπροσώπους της ΓΑΔΑ)/ στην περιοχή της αρμοδιότητάς σας;
 - Ποιες περιοχές κατά τη γνώμη σας θεωρείτε ότι δέχθηκαν τις αρνητικότερες συνέπειες της οικονομικής κρίσης αναφορικά με την εγκληματικότητα;
- Ποια θεωρείτε ότι είναι τα σημαντικότερα προβλήματα που απορρέουν από την εγκληματικότητα στην περιοχή/τομέα της αρμοδιότητάς σας;
- Ποιοι θεωρείτε ότι είναι οι κύριοι τόποι συγκέντρωσης της εγκληματικότητας στην περιοχή της αρμοδιότητάς σας/ στην περιοχή του δήμου της Αθήνας και γιατί;

Γ) ΦΟΒΟΣ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΤΟ ΑΣΤΕΑΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

- Ποιες περιοχές του δήμου της Αθήνας/της περιοχής της αρμοδιότητάς σας παρουσιάζουν κατά τη γνώμη σας τα πιο υψηλά ποσοστά ασφάλειας/ανασφάλειας των πολιτών και γιατί;
- Πώς επηρέασε κατά τη γνώμη σας η οικονομική κρίση το αίσθημα ασφάλειας/ανασφάλειας των πολιτών/κατοίκων της περιοχής της αρμοδιότητάς σας;

- Ποιες περιοχές κατά τη γνώμη σας θεωρείτε ότι δέχθηκαν τις αρνητικότερες συνέπειες της οικονομικής κρίσης σχετικά με τα ζητήματα ασφάλειας/ανασφάλειας των πολιτών και γιατί;
- Ποια μέτρα θεωρείτε ότι θα ενίσχυαν την ασφάλεια των κατοίκων γενικά και ειδικά στην περιοχή της αρμοδιότητάς σας;

Δ) ΜΟΡΦΕΣ ΑΣΤΥΝΟΜΕΥΣΗΣ

- Πώς αξιολογείτε την αστυνόμευση στην περιοχή της αρμοδιότητάς σας;
- Ποιες μορφές αστυνόμευσης θεωρείτε πιο κατάλληλες και αποτελεσματικές στην πρόληψη και αντιμετώπιση του εγκλήματος και της ανασφάλειας των κατοίκων γενικά και ειδικά στην περιοχή της αρμοδιότητάς σας;
- Ποια θεωρείτε ότι είναι τα σημαντικότερα προβλήματα τα οποία συναρτώνται με την αστυνόμευση (γενικά και ειδικά στην περιοχή της αρμοδιότητάς σας);
- Συνεργάζεστε με τη Δημοτική Αστυνομία, Ομάδα Δίας, Αστυνομικό της Γειτονίας; Ποιο είναι το πλαίσιο συνεργασίας;

Ε) Η ΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΗΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΜΟΡΦΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ

- Ποια είναι εικόνα που έχετε για τη στάση των κατοίκων γενικά και ειδικά στην περιοχή της αρμοδιότητάς σας για την Αστυνομία;
- Θεωρείτε ότι η συνεργασία με τους κατοίκους/πολίτες είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την αποτελεσματικότερη άσκηση του αστυνομικού σας έργου στην περιοχή/τομέα της αρμοδιότητάς σας;
- Ποιες θεωρείτε ως τις καταλληλότερες μορφές συνεργασίας με τους κατοίκους της περιοχής της αρμοδιότητάς σας/με τους πολίτες για την πρόληψη και αντιμετώπιση του εγκλήματος;

ΣΤ) Η ΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΘΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ Η ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΛΛΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ

- Ποιες μορφές θυματοποίησης παρατηρείτε στην περιοχή/τομέα της αρμοδιότητάς σας;
- Ποιοι παράγοντες επηρεάζουν την τάση για υποβολή καταγγελίας;
- Σε περίπτωση που ένα θύμα υποβάλλει μια καταγγελία ακολουθείτε κάποια πρακτική όσον αφορά στην ενημέρωσή του για την πορεία της υπόθεσης;

- Υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες παραπέμπετε τα θύματα σε άλλες δομές ή αρμόδιους φορείς; Ακολουθείτε ορισμένο πρωτόκολλο στο πλαίσιο αυτό;
- Θεωρείτε χρήσιμη την ύπαρξη δομών/υπηρεσιών υποστήριξης θυμάτων;

Ζ) ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΝΤΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

- Τι είδους μέτρα προτείνετε για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση της εγκληματικότητας και τη μείωση του φόβου και της ανασφάλειας (στην περιοχή της αρμοδιότητάς σας/γενικά);
- Τι είδους μέτρα προτείνετε για την βελτίωση των σχέσεων κοινού και Αστυνομίας;

ΑΙΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ ΚΑΙ ΟΔΗΓΟΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ

Παραδοτέο 1.2. Criminal policy report

ΠΡΟΣ

ΤΟΝ ΔΗΜΑΡΧΟ ΦΙΛΟΘΕΗΣ-ΨΥΧΙΚΟΥ

ΘΕΜΑ: ΟΡΙΣΜΟΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ ΜΕ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΝ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΣΦΑΛΕΙΑ

ΑΘΗΝΑ, 20/7/20

Αξιότιμε κ. Δήμαρχε,

Είμαι Επιστημονικά Υπεύθυνη του έργου *«Urban Crime: Spatial aspects of Crime and insecurity in the era of economic crisis: Trends, dimensions and correlations - Χαρτογράφηση της εγκληματικότητας και της ανασφάλειας στην εποχή της οικονομικής κρίσης: Τάσεις, διαστάσεις και συσχετισμοί»* (κωδ. Έργου 6029 (λογιστηρίου ΕΛΚΕ)) της «1ης Προκήρυξης ερευνητικών έργων ΕΛΙΔΕΚ για την ενίσχυση των μελών ΔΕΠ και Ερευνητών/τριών και την προμήθεια ερευνητικού εξοπλισμού μεγάλης αξίας» με Α.Π. 492/01.12.2017, που χρηματοδοτείται από το Ελληνικό Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας (ΕΛΙΔΕΚ) [ΑΔΑ Ανάληψης Πολυετούς Δέσμευσης: ΩΚΦΣ46Μ924-ΩΦΤ].

Στο πλαίσιο αυτό, προβλέπεται η συλλογή διαθέσιμων κοινωνικοοικονομικών και δημογραφικών δεδομένων σχετικά με το έγκλημα καθώς και πραγματοποίηση συνεντεύξεων με βασικούς θεσμικούς παράγοντες, μεταξύ των οποίων οι Δήμοι των περιοχών υλοποίησης της έρευνας, που είναι ο Δήμος Αθηναίων μαζί με τους Δήμους Φιλοθέης-Ψυχικού και Κορυδαλλού, με σκοπό τη διερεύνηση της υπάρχουσας κατάστασης σχετικά με ζητήματα εγκληματικότητας και ανασφάλειας, καθώς και τους τρόπους με τους οποίους έχει επηρεάσει το φαινόμενο η οικονομική κρίση.

Για το λόγο αυτό, παρακαλώ για τον ορισμό συνάντησης μαζί σας ή με τον αρμόδιο που θα υποδείξετε από πλευράς σας, προκειμένου να πραγματοποιηθεί συνέντευξη σχετικά με τα εξής θέματα (ενδεικτικά):

- Τα σημαντικότερα προβλήματα εγκληματικότητας και αστυνόμευσης στην περιοχή του Δήμου σας
- Τους κύριους τόπους συγκέντρωσης της εγκληματικότητας στην περιοχή του Δήμου σας
- Τα μέτρα πρόληψης και αντιμετώπισης της εγκληματικότητας στην περιοχή του Δήμου σας
- Τη στάση των κατοίκων των περιοχών απέναντι στην αστυνομία & το Δήμο και τις μορφές συνεργασίας στον τομέα πρόληψης και αντιμετώπισης του εγκλήματος
- Τη στάση των θυμάτων και την υποστήριξή τους από την αστυνομία, το Δήμο και άλλους φορείς

- Τη συνεργασία της Αστυνομίας με δημοτικές και κοινωνικές υπηρεσίες για την υποστήριξη των θυμάτων
- Ποιες περιοχές του δήμου σας παρουσιάζουν τα πιο υψηλά ποσοστά ασφάλειας/ανασφάλειας των πολιτών και γιατί;
- Τα κοινωνικοοικονομικά προβλήματα που αντιμετώπισε ο Δήμος την εποχή της κρίσης και τις συνέπειές τους
- Τη συσχέτιση αυτών των προβλημάτων με την εγκληματικότητα και την ανασφάλεια
- Τις προτάσεις σας για τη βελτίωση των παραπάνω ζητημάτων προς όφελος των δημοτών σας.

Παραμένω στη διάθεσή σας για κάθε διευκρίνιση και ευχαριστώ εκ των προτέρων για τη συνεργασία.

Με εκτίμηση,

Καθηγήτρια Χριστίνα Ζαραφωνίτου

Επιστημονικά Υπεύθυνη του Έργου

chrizara@panteion.gr

ΠΡΟΣ

ΤΟΝ ΔΗΜΑΡΧΟ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ: ΤΜΗΜΑ ΈΡΕΥΝΑΣ, ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ, projects@korydallos.gr

ΘΕΜΑ: ΟΡΙΣΜΟΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΔΗΜΑΡΧΟ ΜΕ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΝ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

ΑΘΗΝΑ, 20/7/20

Αξιότιμε κ. Δήμαρχε,

Είμαι Επιστημονικά Υπεύθυνη του έργου «*Urban Crime: Spatial aspects of Crime and insecurity in the era of economic crisis: Trends, dimensions and correlations - Χαρτογράφηση της εγκληματικότητας και της ανασφάλειας στην εποχή της οικονομικής κρίσης: Τάσεις, διαστάσεις και συσχετισμοί*» [κωδ. Έργου 6029 (λογιστηρίου ΕΛΚΕ)] της «1ης Προκήρυξης ερευνητικών έργων ΕΛΙΔΕΚ για την ενίσχυση των μελών ΔΕΠ και Ερευνητών/τριών και την προμήθεια ερευνητικού εξοπλισμού μεγάλης αξίας» με Α.Π. 492/01.12.2017, που χρηματοδοτείται από το Ελληνικό Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας (ΕΛΙΔΕΚ) [ΑΔΑ Ανάληψης Πολυετούς Δέσμευσης: ΩΚΦΣ46Μ924-ΩΦΤ].

Στο πλαίσιο αυτό, προβλέπεται η συλλογή διαθέσιμων κοινωνικοοικονομικών και δημογραφικών δεδομένων σχετικά με το έγκλημα καθώς και πραγματοποίηση συνεντεύξεων με βασικούς θεσμικούς παράγοντες, μεταξύ των οποίων οι Δήμοι των περιοχών υλοποίησης της έρευνας, που είναι ο Δήμος Κορυδαλλού, μαζί με τους Δήμους Αθηναίων και Φιλοθέης-Ψυχικού, με σκοπό τη διερεύνηση της υπάρχουσας κατάστασης σχετικά με ζητήματα εγκληματικότητας και ανασφάλειας, καθώς και τους τρόπους με τους οποίους έχει επηρεάσει το φαινόμενο η οικονομική κρίση.

Για το λόγο αυτό, παρακαλώ για τον ορισμό συνάντησης μαζί σας ή με τον αρμόδιο που θα υποδείξετε από πλευράς σας, προκειμένου να πραγματοποιηθεί συνέντευξη σχετικά με τα εξής θέματα (ενδεικτικά):

- Τα σημαντικότερα προβλήματα εγκληματικότητας και αστυνόμευσης στην περιοχή του Δήμου σας
- Τους κύριους τρόπους συγκέντρωσης της εγκληματικότητας στην περιοχή του Δήμου σας
- Τα μέτρα πρόληψης και αντιμετώπισης της εγκληματικότητας στην περιοχή του Δήμου σας
- Τη στάση των κατοίκων των περιοχών απέναντι στην αστυνομία & το Δήμο και τις μορφές συνεργασίας στον τομέα πρόληψης και αντιμετώπισης του εγκλήματος

- Τη στάση των θυμάτων και την υποστήριξή τους από την αστυνομία, το Δήμο και άλλους φορείς
- Τη συνεργασία της Αστυνομίας με δημοτικές και κοινωνικές υπηρεσίες για την υποστήριξη των θυμάτων
- Ποιες περιοχές του δήμου σας παρουσιάζουν τα πιο υψηλά ποσοστά ασφάλειας/ανασφάλειας των πολιτών και γιατί;
- Τα κοινωνικοοικονομικά προβλήματα που αντιμετώπισε ο Δήμος την εποχή της κρίσης και τις συνέπειές τους
- Τη συσχέτιση αυτών των προβλημάτων με την εγκληματικότητα και την ανασφάλεια
- Τις προτάσεις σας για τη βελτίωση των παραπάνω ζητημάτων προς όφελος των δημοτών σας.

Παραμένω στη διάθεσή σας για κάθε διευκρίνιση και ευχαριστώ εκ των προτέρων για τη συνεργασία.

Με εκτίμηση,

Καθηγήτρια Χριστίνα Ζαραφωνίτου

Επιστημονικά Υπεύθυνη του Έργου

chrizara@panteion.gr

ΠΡΟΣ
ΤΟΝ ΔΗΜΑΡΧΟ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

ΘΕΜΑ: ΟΡΙΣΜΟΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ ΜΕ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΝ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΣΦΑΛΕΙΑ
ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

ΑΘΗΝΑ, 20/7/20

Αξιότιμε κ. Δήμαρχε,

Είμαι Επιστημονικά Υπεύθυνη του έργου *«Urban Crime: Spatial aspects of Crime and insecurity in the era of economic crisis: Trends, dimensions and correlations - Χαρτογράφηση της εγκληματικότητας και της ανασφάλειας στην εποχή της οικονομικής κρίσης: Τάσεις, διαστάσεις και συσχετισμοί»* [κωδ. Έργου 6029 (λογιστηρίου ΕΛΚΕ)] της «1ης Προκήρυξης ερευνητικών έργων ΕΛΙΔΕΚ για την ενίσχυση των μελών ΔΕΠ και Ερευνητών/τριών και την προμήθεια ερευνητικού εξοπλισμού μεγάλης αξίας» με Α.Π. 492/01.12.2017, που χρηματοδοτείται από το Ελληνικό Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας (ΕΛΙΔΕΚ) [ΑΔΑ Ανάληψης Πολυετούς Δέσμευσης: ΩΚΦΣ46Μ924-ΩΦΤ].

Στο πλαίσιο αυτό, προβλέπεται η συλλογή διαθέσιμων κοινωνικοοικονομικών και δημογραφικών δεδομένων σχετικά με το έγκλημα καθώς και πραγματοποίηση συνεντεύξεων με βασικούς θεσμικούς παράγοντες, μεταξύ των οποίων οι Δήμοι των περιοχών υλοποίησης της έρευνας, που είναι ο Δήμος Αθηναίων μαζί με τους Δήμους Φιλοθέης-Ψυχικού και Κορυδαλλού, με σκοπό τη διερεύνηση της υπάρχουσας κατάστασης σχετικά με ζητήματα εγκληματικότητας και ανασφάλειας, καθώς και τους τρόπους με τους οποίους έχει επηρεάσει το φαινόμενο η οικονομική κρίση.

Για το λόγο αυτό, παρακαλώ για τον ορισμό συνάντησης μαζί σας ή με τον αρμόδιο που θα υποδείξετε από πλευράς σας, προκειμένου να πραγματοποιηθεί συνέντευξη σχετικά με τα εξής θέματα (ενδεικτικά):

- Τα σημαντικότερα προβλήματα εγκληματικότητας και αστυνόμευσης στην περιοχή του Δήμου σας
- Τους κύριους τόπους συγκέντρωσης της εγκληματικότητας στην περιοχή του Δήμου σας
- Τα μέτρα πρόληψης και αντιμετώπισης της εγκληματικότητας στην περιοχή του Δήμου σας
- Τη στάση των κατοίκων των περιοχών απέναντι στην αστυνομία & το Δήμο και τις μορφές συνεργασίας στον τομέα πρόληψης και αντιμετώπισης του εγκλήματος
- Τη στάση των θυμάτων και την υποστήριξή τους από την αστυνομία, το Δήμο και άλλους φορείς

- Τη συνεργασία της Αστυνομίας με δημοτικές και κοινωνικές υπηρεσίες για την υποστήριξη των θυμάτων
- Ποιες περιοχές του δήμου σας παρουσιάζουν τα πιο υψηλά ποσοστά ασφάλειας/ανασφάλειας των πολιτών και γιατί;
- Τα κοινωνικοοικονομικά προβλήματα που αντιμετώπισε ο Δήμος την εποχή της κρίσης και τις συνέπειές τους
- Τη συσχέτιση αυτών των προβλημάτων με την εγκληματικότητα και την ανασφάλεια
- Τις προτάσεις σας για τη βελτίωση των παραπάνω ζητημάτων προς όφελος των δημοτών σας.

Παραμένω στη διάθεσή σας για κάθε διευκρίνιση και ευχαριστώ εκ των προτέρων για τη συνεργασία.

Με εκτίμηση,

Καθηγήτρια Χριστίνα Ζαραφωνίτου

Επιστημονικά Υπεύθυνη του Έργου

chrizara@panteion.gr